

Banca
Națională
a Moldovei

Raport anual

2025

Note

Banca Națională a Moldovei este persoană juridică publică autonomă, care activează în corespundere cu prevederile Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 297-300, art. 544, cu modificările ulterioare).

*Potrivit art. 69 alin. (1) din Legea nr. 548/1995, Banca Națională a Moldovei prezintă Parlamentului Republicii Moldova până la data de 1 iulie **Raportul anual** care conține informații privind situațiile financiare confirmate de auditorul extern, activitatea și operațiunile BNM pentru anul financiar încheiat și situația economică a statului. Totodată, copia Raportului anual se remite Președintelui Republicii Moldova pentru informare, fapt stipulat la art. 69 alin. (1¹).*

La elaborarea Raportului anual 2025 au fost preluate datele statistice de la Biroul Național de Statistică, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor, Eurostat, Fondul Monetar Internațional, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Serviciul Hidrometeorologic de Stat. De asemenea, au fost analizate informațiile statistice furnizate de organisme internaționale, oficiile naționale de statistică și băncile centrale.

Unele date statistice sunt preliminare, care urmează a fi revizuite pe parcursul anului curent în corespundere cu metodologiile de calcul asociate. Calculul unor date statistice, precum și interpretarea economică au fost elaborate și efectuate de Banca Națională a Moldovei.

Raportul anual 2025 a fost examinat și aprobat de Consiliul de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei în ședința din 24 iunie 2026.

Toate drepturile sunt rezervate. Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări/ cercetări este permisă numai cu indicarea sursei.

*Banca Națională a Moldovei
Bulevardul Grigore Vieru nr. 1,
MD-2005, Chișinău
tel.: (373 22) 822 606
fax: (373 22) 220 591
pagina-web oficială: <http://bnm.md>*

ISBN 978-9975-169-49-3
ISBN 978-9975-169-50-9 (PDF)

© Banca Națională a Moldovei, 2026

Cuprins

Cuvânt înainte al guvernatoarei Băncii Naționale a Moldovei	10
Sumar	14
1 Contextul internațional	25
1.1 Economia mondială, piețele financiare și de materii prime	25
1.2 Evoluția economiilor importante	29
1.3 Evoluția economiilor principalilor parteneri de comerț	31
2 Situația economică a Republicii Moldova	34
2.1 Sectorul real.....	34
2.2 Evoluția inflației	42
2.3 Sectorul public și politica fiscală.....	51
2.4 Conturile internaționale (date provizorii) ²	54
2.5 Datoria de stat și datoria externă	59
3 Politica monetară	63
3.1 Obiectivul politicii monetare	63
3.2 Deciziile de politică monetară.....	63
3.3 Realizarea politicii monetare	65
3.4 Condițiile monetare și valutare	69
3.5 Piața monetară	76
3.6 Piața valutară	80

²Comentariile analitice complete privind evoluția conturilor internaționale pot fi accesate la: <https://www.bnm.md/ro/content/conturile-internationale-ale-republicii-moldova-trimestrul-iv-2025-date-provizorii>

4	Activitatea de supraveghere a BNM	92
4.1	Supravegherea bancară	92
4.2	Supravegherea macroprudențială.....	111
4.3	Supravegherea prestatorilor serviciilor de plată nebancari și controlul unităților de schimb valutar	115
4.4	Supravegherea domeniului de creditare nebancară.....	118
4.5	Supravegherea sectorului asigurări.....	124
4.6	Reglementarea și supravegherea domeniului prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului	135
5	Infrastructurile pieței financiare	142
5.1	Reglementarea și monitorizarea infrastructurilor pieței financiare	142
5.2	Licențierea, reglementarea și supravegherea activității de prestare a serviciilor de plată și de emitere a monedei electronice	143
5.3	Sistemul automatizat de plăți interne.....	145
5.4	Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare	147
5.5	Instrumentele de plată fără numerar	149
6	Emisiunea de numerar	154
6.1	Evoluția numerarului (bancnote și monede) în circulație ..	154
6.2	Emisiunea, retragerea și procesarea numerarului	155
6.3	Emisiunea numismatică.....	160
7	Activitatea de dezvoltare a cadrului legislativ și de reglementare	161
7.1	Reglementarea prudențială în bănci.....	161
7.2	Reglementarea valutară	165
7.3	Reglementarea prudențială a sistemului financiar nebancar	166
8	Relațiile internaționale și integrarea europeană	169
8.1	Integrarea europeană	169
8.2	Colaborarea internațională	184
8.3	Cooperarea tehnică externă	196

9 Cadrul instituțional și de organizare	207
9.1 Guvernarea corporativă a Băncii Naționale	207
9.2 Perspective de dezvoltare	228
9.3 Planul strategic al Băncii Naționale a Moldovei	230
9.4 Management și organizare	241
9.5 Auditul intern	252
9.6 Tehnologia informației	255
9.7 Activitatea Direcției FinTech.....	256
10 Comunicarea externă	264
11 Educația financiară	268
12 Analiza situației și a poziției financiare a BNM la nivel individual și consolidat	271
12.1 Indicatori-cheie	271
12.2 Considerații generale în analiza financiară.....	274
12.3 Analiza rezultatului financiar la nivel individual	290
12.4 Analiza poziției financiare la nivel individual	297
12.5 Analiza comparativă a poziției financiare și a rezultatului financiar consolidat	297
12.6 Capital și rezerve.....	298
A Anexe	311

Lista acronimelor

AA	Alte angajamente
ABE	Autoritatea Bancară Europeană
AEÎ	Asociația de economii și împrumut
AID	Asociația Internațională pentru Dezvoltare
AML	Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (Legea AML)
AOR	Activele oficiale de rezervă
API	Application Programming Interface
ASA	Alocarea Strategică a Activelor
BASS	Bugetul asigurărilor sociale de stat
BC	Banca centrală
BCDMN	Banca pentru Comerț și Dezvoltare a Mării Negre
BDCE	Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei
BEI	Banca Europeană de Investiții
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIRD	Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BL	Buget local
BNAA	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNR	Banca Națională a României
BNS	Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova
BS	Bugetul de stat
BSCEE	Grupul Supraveghetorilor Bancari din Europa Centrală și de Est
BSV	Birouri de schimb valutar ale băncilor
BT	Bonuri de trezorerie
CAEM 2	Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei
CASCO	Asigurare auto facultativă (opțională)
CBN	Certificate ale Băncii Naționale a Moldovei
CDN	Sistemul de compensare cu decontare pe bază netă

CEF	Centrul de Excelență în Finanțe
CFI	Corporația Financiară Internațională
CFT	Combaterea finanțării terorismului
CHIBID	Rata de referință calculată în baza cotațiilor băncilor contribuții pentru plasarea mijloacelor bănești în lei moldovenești la alte bănci
CHIBOR	Rata de referință calculată în baza cotațiilor băncilor contribuții pentru atragerea mijloacelor bănești în lei moldovenești de la alte bănci
CNP	Plată fără numerar fără prezența cardului (eng. card not present)
CNSF	Comitetul Național de Stabilitate Financiară
CoB	Consiliul Birourilor (eng. Council of Bureaux)
CBOE	Chicago Board Options Exchange
CSB/FT	Combaterea spălării banilor și finanțării terorismului
CSI	Comunitatea Statelor Independente
CSV	Case de schimb valutar
DAI	Departamentul audit intern
DBTR	Sistemul de decontare pe bază brută în timp real
DCU	Depozitarul central unic
DST	Drepturi speciale de tragere (XDR)
DTS	Datoria pe termen scurt
ECF	Mecanismul Extins de Creditare
EFF	Mecanism de Finanțare Extinsă
EFTA	Asociația Europeană a Liberului Schimb
e-KYC	Procedura electronică „Cunoaște-ți clientul”
EUR	Euro
FAO	Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite
FAOAM	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală
Fed	Sistemul Federal de Rezerve al Statelor Unite ale Americii
FMI	Fondul Monetar Internațional
FOB	Franco la bord
FPVS	Fondul de protecție a victimelor străzii
FSAP	Programul de Evaluare a Sectorului Financiar

GP	Gospodăriile populației
HHI	Herfindahl-Hirschman Index
IAIS	Asociația Internațională a Supraveghetorilor în Asigurări
ICAAP	Procesul intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri
IFC	Corporația Financiară Internațională a Băncii Mondiale
IFSLSGP	Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației
IIA	Institutul Auditorilor Interni
ILAAP	Procesul de evaluare a adecvării lichidității interne
IMTS	International Merchandise Trade Statistics
IORWG	Grupul Internațional de Lucru pentru Riscul Operațional
IPAD	Instrumentele de plată electronice cu acces la distanță
IRRBB	Riscul de rată a dobânzii din activități în afara portofoliului de tranzacționare
ISF	Indicele de stres financiar
M2	Masa monetară
MBP6	Manualul „Balanța de plăți și poziția investițională”, ediția a VI-a
MDL	Leul moldovenesc
MIA	Sistemul de Plăți Instant
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OCN	Organizație de creditare nebancară
OFAC	Office of Foreign Assets Control
OPEC+	Alianța dintre Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol (OPEC) și un grup de țări producătoare de petrol non-OPEC
OS	Obligațiuni de stat
PBS	Prime brute subscrise
PIB	Produsul intern brut
PII	Poziția investițională internațională
PNA	Programul național de aderare
PSD2	Directiva europeană privind serviciile de plată II
PSP	Prestator de servicii de plată
QR	Quick response code
RCA	Răspundere civilă auto obligatorie

REER	Cursul de schimb real efectiv al monedei naționale
ROA	Rentabilitatea activelor
ROC	Rata operațională combinată netă
ROE	Rentabilitatea capitalului
RPN	Rezerva Primei Necâștigate
RSF	Mecanismul pentru Reziliență și Sustenabilitate
SAPI	Sistemul automatizat de plăți interne
SEF	Sistemul de evidență a falsurilor
SEPA	Zona Unică de Plăți în Euro (eng. Single Euro Payment Area)
SFT	Tranzacții de finanțare prin titluri de valoare
SIA	Sistem informațional automatizat
SNIF 2030	Strategia Națională de Incluziune Financiară a Republicii Moldova 2030
SOFR	Secured Overnight Financing Rate
SPI	Sistemul de plăți instant
SREP	Procesul de supraveghere și evaluare
SPCSB	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor
SUA	Statele Unite ale Americii
SWIFT	Societatea pentru Telecomunicații Financiare Interbancare Mondiale
TAIEX	Technical Assistance and Information Exchange instrument
TIC	Tehnologia informației și comunicațiilor
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UE	Uniunea Europeană
USD	Dolarul SUA
USDx	Indicele dolarului SUA
UX	Experiența utilizatorului
VAB	Valoarea adăugată brută
VLC	Valută liber convertibilă
VMC	Valori mobiliare corporative
VMS	Valori mobiliare de stat
VNC	Valute neconvertibile

Cuvânt înainte al guvernatoarei Băncii Naționale a Moldovei

Anul 2025 a fost pentru Banca Națională a Moldovei un an al realizărilor și al consolidării, un an în care eforturile noastre s-au transformat în rezultate palpabile, iar rezultatele au deschis noi perspective pentru viitor.

Privind în urmă, văd un an în care Republica Moldova a reușit să păstreze stabilitatea macroeconomică și să avanseze cu încredere pe agenda sa de modernizare și integrare europeană chiar și într-un context regional și global complex, marcat de incertitudini geopolitice, presiuni economice și transformări rapide.

Politica monetară promovată de Banca Națională a Moldovei în 2025 a fost caracterizată de prudență, flexibilitate și orientare spre readucerea și menținerea inflației în limita intervalului de variație al țintei de 5,0 la sută. Astfel, deciziile de politică monetară au fost calibrate în funcție de evoluțiile inflației, dinamica cererii agregate și riscurile din mediul extern, urmărind echilibrarea economiei naționale și ancorarea anticipațiilor inflaționiste. Prin măsurile adoptate, BNM a demonstrat că ține sub control fenomenul inflaționist, asigurând astfel stabilitatea financiară și condiții favorabile pentru creditare, investiții și dezvoltarea sustenabilă a economiei.

Prin urmare, rata anuală a inflației a avut o traiectorie descendentă pe parcursul anului și s-a diminuat până la nivelul de 6,84 la sută în decembrie 2025, creditarea în moneda națională a crescut cu 18,9 la sută în volum, ponderea în PIB a portofoliului de credite brut s-a majorat cu 4,5 puncte procentuale, până la 29,5 la sută, iar activitatea economică a înregistrat o creștere de 2,4 la sută față de anul 2024.

Sistemul financiar al țării a continuat să se consolideze și în 2025. Activele totale în sectorul bancar au ajuns la 189 899,0 milioane lei, în creștere cu 11,5 la sută față de finele anului 2024. Această creștere susținută confirmă încrederea în stabilitatea sistemului bancar și capacitatea acestuia de a susține dezvoltarea economică. Sectorul asigurărilor a continuat tendința de consolidare, activele crescând cu 7,1 la sută până la 5 902,0 milioane lei, iar activele sectorului de creditare nebancară au înregistrat o creștere de 16,2 la sută până la 22 247,5 milioane lei.

Anul 2025 a marcat și o etapă istorică pentru infrastructura financiar-bancară a Republicii Moldova. Aderarea la Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA) reprezintă un semnal clar că țara noastră se apropie ireversibil de standardele financiare europene și că instituțiile noastre sunt capabile să livreze rezultate reale cu impact direct asupra vieții oamenilor și asupra economiei. Beneficiile acestei aderări deja s-au reflectat în costuri semnificativ mai mici pentru remiterile în euro și o conectare mai profundă a economiei noastre la piața europeană.

În aceeași ordine de idei, țin să menționez că din 2025 Banca Națională a Moldovei a trecut la utilizarea euro ca monedă de referință pentru stabilirea cursului oficial al leului moldovenesc, înlocuind dolarul SUA. Această schimbare a fost condiționată de faptul că peste 60 la sută din tranzacțiile comerciale și 70 la sută din remiteri sunt efectuate în euro, astfel trecerea respectivă contribuie la stabilitatea cursului valutar și la alinierea sistemului financiar al Republicii Moldova cu cel al Uniunii Europene.

Pe parcursul anului 2025, Banca Națională a Moldovei a continuat participarea activă la reuniunile de screening bilateral cu Comisia Europeană pe domeniile care sunt în competența noastră. Astfel, am reconfirmat angajamentul nostru de integrare europeană și am asigurat armonizarea cadrului normativ și de supraveghere cu standardele Uniunii Europene, și, ulterior, implementarea efectivă a acestuia, consolidând sub aspect instituțional sistemul bancar, cel nebancar și sectorul de asigurări. În paralel, am acordat o atenție sporită guvernantei, transparenței, securității cibernetice și adaptării la noile tehnologii financiare, într-un context în care digitalizarea redefinește rapid serviciile financiare la nivel global.

Am continuat, de asemenea, eforturile de modernizare a infrastructurii financiare și de promovare a digitalizării prin extinderea plăților instant și a soluțiilor digitale. Printre altele, din 2025 a devenit disponibil serviciul P2G, în cadrul sistemului MIA Plăți Instant, care oferă persoanelor fizice posibilitatea de a efectua transferuri instant pentru achitarea serviciilor publice. Lansarea acestei funcționalități a contribuit, nu în ultimul rând, la consolidarea cooperării dintre cetățeni, instituțiile financiare și guvern.

Anul 2025 a fost important și printr-o dimensiune pe care o consider strategică pentru viitorul instituției noastre, și anume creșterea vizibilității Băncii Naționale a Moldovei pe plan internațional. În ultimii ani, BNM a devenit un partener tot mai activ și mai respectat în dialogul cu băncile centrale, instituțiile financiare internaționale, investitorii instituționali și

autoritățile europene. În 2025, această prezentă s-a consolidat. Vocea BNM este mai bine auzită în cadrul comunității financiare europene și internaționale, iar experiența instituției noastre este tot mai des recunoscută, apreciată și solicitată.

Aceste realizări sunt rezultatul unui efort comun. Ele reflectă profesionalismul echipei Băncii Naționale a Moldovei, cooperarea eficientă cu autoritățile publice, partenerii externi și comunitatea financiară, precum și încrederea cetățenilor și a mediului de afaceri în stabilitatea și perspectivele economiei Republicii Moldova.

Privim înainte cu responsabilitate și încredere. Rămânem dedicați obiectivului nostru fundamental de asigurare și menținere a stabilității prețurilor, precum și scopului mai larg de consolidare a stabilității sistemului financiar și de sprijinire a dezvoltării economice durabile a țării. Într-o perioadă a transformărilor intense, BNM va continua să acționeze cu prudență, profesionalism și viziune strategică, contribuind la întărirea rezilienței economice și la apropierea fermă a Republicii Moldova de spațiul european.

Prin efort comun, responsabilitate și încredere, continuăm să punem bazele unei economii stabile, competitive în beneficiul cetățenilor Republicii Moldova.

Anca-Dana Dragu
Guvernatoare

ANUL 2025 ÎN CIFRE

Rata medie anuală a inflației a însumat 7,76 la sută, cu 3,08 puncte procentuale peste nivelul acestui indicator din anul 2024. Evoluția inflației a urmat o traiectorie descendentă, reducerea fiind de la 9,12 la sută în ianuarie până la 6,84 la sută în decembrie.

Activitatea economică a consemnat o creștere de 2,4 la sută față de anul 2024 sub influența pozitivă a cererii interne și a contribuției sectorului agricol.

Volumul creditelor noi acordate în moneda națională de către băncile licențiate a consemnat o creștere de 18,9 la sută comparativ cu anul 2024, condiționată de măsurile stimulative de politică monetară.

Volumul depozitelor noi atrase la termen în moneda națională s-a majorat cu 32,1 la sută față de anul 2024 pe fondul creșterii ratelor dobânzilor.

Activele oficiale de rezervă s-au cifrat la 5 104,3 milioane euro, acoperind 5,6 luni de import efectiv.

La situația din 31.12.2025, în Republica Moldova activau **10 bănci licențiate** de Banca Națională a Moldovei, inclusiv **5 filiale** ale băncilor și grupurilor financiare străine.

Activele totale ale sectorului bancar au însumat 189 899,0 milioane lei, majorându-se cu 11,5 la sută comparativ cu finele anului 2024.

La situația din 31.12.2025, în Republica Moldova activau **9 societăți de asigurare**, **57 brokeri de asigurare sau de reasigurare**, **51 agenți de asigurare**, **34 agenți bancassurance**, **188 asociații de economii și împrumut** și **127 organizații de creditare nebancară**.

Activele totale ale societăților de asigurare au constituit 5 902,0 milioane lei, în creștere cu 7,1 la sută comparativ cu finele anului 2024.

Activele totale ale sectorului de creditare nebancară au înregistrat o majorare de 16,2 la sută până la nivelul de 22 247,5 milioane lei.

Sumar

Contextul internațional

În anul 2025, economia mondială și-a continuat recuperarea în pofida turbulențelor cauzate de diferendul tarifar și de deteriorarea fără precedent a comerțului internațional. Tarifele comerciale impuse de administrația președintelui SUA au provocat aplicarea în lanț a tarifelor și restricțiilor comerciale, a sancțiunilor economice și încheierea de noi acorduri comerciale între țări. Totodată, pe parcursul anului au avut loc negocieri de pace privind războaiele din Palestina și Ucraina. Negocierile pentru Palestina s-au încheiat cu un acord de încetare a focului la 9-10 octombrie 2025, iar cele pentru Ucraina nu au avut rezultate vizibile, deși piețele financiare au reflectat aceste așteptări în evoluția mai multor cotații și derivate financiare. Anul 2025 a consemnat și o stabilizare a presiunilor inflaționiste care au permis țărilor să ia un repaus de la aplicarea măsurilor de politică monetară restrictive. Însă, după câțiva ani consecutivi de crize, în atenția mai multor țări au revenit problemele deficitelor fiscale cauzate de creșterea cheltuielilor bugetare. La acest capitol poate fi menționată România care a introdus noi măsuri de politică fiscală pentru a evita sancțiunile în cadrul Procedurii de Deficit Excesiv a Comisiei Uniunii Europene. De menționat și reducerea intervalului ratelor dobânzilor de către Rezerva Federală în toamna anului 2025 la insistența administrației președintelui SUA, chiar dacă inflația în SUA nu a coborât la nivelul-țintă și rata șomajului a crescut. Prețurile la petrol au urmat un trend stabil de reducere în anul 2025, creșterea treptată a ofertei de petrol a OPEC+ corelând cu diminuarea primei de risc geopolitic. Totodată, cotația la gazele naturale Netherlands TTF s-a redus pe fondul scăderii cererii mondiale și a unei oferte mondiale suficiente. Prețurile internaționale la produsele alimentare, de asemenea, s-au diminuat treptat și au atins un nivel de stabilitate în contextul echilibrării cererii și ofertei de produse agricole și alimentare și în lipsa riscurilor agrometeorologice, de transport și logistică. Un alt factor care merită remarcat este creșterea prețului la aur și la alte metale prețioase spre sfârșitul anului în contextul deprecierii dolarului SUA și a creșterii primei de risc geopolitic.

Evoluții ale activității economice din Republica Moldova

În anul 2025, activitatea economică în Republica Moldova a înregistrat o creștere mai pronunțată decât în anul precedent. În acest fel, PIB s-a majorat cu 2,4 la sută comparativ cu nivelul din anul 2024. În trimestrul I 2025, rata anuală a PIB s-a plasat în teritoriul negativ, constituind -1,3 la sută, fapt cauzat de efectele secetei din 2024 asupra sectorului „agricultură, silvicultură și pescuit”, care au determinat scăderea

exporturilor de produse agroalimentare și, alături de evoluțiile din sectorul energetic, au creat premise pentru majorarea importurilor. Ulterior, rata anuală a PIB a accelerat până la 5,1 la sută în trimestrul III 2025, iar în trimestrul IV 2025 a consemnat un nivel de 3,6 la sută în contextul performanței din sectorul „agricultură, silvicultură și pescuit”. Totodată, merită a fi menționate unele evoluții mai pronunțate în sectorul „informații și comunicații” și în cel al „construcțiilor”. În același timp, în anul 2025, dinamica aferentă „tranzacțiilor imobiliare” a atenuat semnificativ evoluția PIB. Cererea internă, atât din partea populației, în contextul sporirii veniturilor în termeni reali, dar și din partea agenților economici, a susținut creșterea economică pe parcursul anului 2025.

Din perspectiva utilizărilor, consumul final al gospodăriilor populației s-a majorat cu 4,0 la sută comparativ cu anul 2024. Totodată, consumul final al administrației publice a crescut cu 0,3 la sută. Formarea brută de capital, în perioada de referință, a generat un impact pozitiv de 4,6 puncte procentuale asupra dinamicii PIB. În cadrul acesteia, formarea brută de capital fix s-a majorat cu 16,9 la sută comparativ cu anul 2024. Exportul de bunuri și servicii, în termeni reali, s-a majorat cu 4,4 la sută și a generat astfel un impact de 1,4 puncte procentuale. Importul de bunuri și servicii în anul 2025 s-a majorat cu 12,6 la sută și a contribuit cu -7,2 puncte procentuale la dinamica PIB.

Evoluția inflației

În anul 2025, rata medie anuală a IPC a constituit 7,76 la sută, fiind cu 3,08 puncte procentuale superioară celei din anul 2024. După accelerarea din prima lună a anului susținută de ajustarea unor tarife reglementate, pe parcursul anului 2025, rata anuală a inflației a conturat o traiectorie descendentă, diminuându-se de la 9,12 la sută în luna ianuarie 2025 până la 6,84 la sută în luna decembrie 2025, ca urmare a unei cereri interne dezinflaționiste. Suplimentar, presiunile din partea prețurilor reglementate, determinate de ajustarea tarifelor la resursele energetice, și cele din partea prețurilor la produsele alimentare, cauzate de condițiile agrometeorologice nefavorabile din primăvară și de efectele pestei porcine asupra prețurilor la carne, s-au temperat treptat în a doua jumătate a anului. Cu toate acestea, rata anuală a inflației, începând cu luna decembrie 2024 și pe parcursul anului 2025, s-a situat peste limita superioară a intervalului de $\pm 1,5$ puncte procentuale de la ținta de 5,0 la sută stipulat în Strategia politicii monetare pe termen mediu, fapt determinat de dinamica prețurilor reglementate în contextul ajustării tarifului la gazul din rețea, la energia termică și la energia electrică de la finele anului 2024 și începutul anului 2025. Or, rata anuală a inflației fără impactul respectiv s-a plasat, conform estimărilor, în intervalul de variație al țintei inflației în perioada de referință.

În același timp, prețurile producătorului la produsele agricole și prețurile producției industriale s-au majorat semnificativ comparativ cu anul precedent, în timp ce prețurile în construcții au rămas practic la nivelul anului precedent.

Promovarea politicii monetare

Conduita politicii monetare la începutul anului 2025 a fost influențată de riscurile inflaționiste pe fondul sporirii tarifelor interne la gazul din rețea, energia termică și cea electrică, ajustate în decembrie 2024 și ianuarie 2025. Creșterea accentuată a prețurilor la resursele energetice a generat presiuni inflaționiste suplimentare la adresa procesului inflaționist din perspectiva costurilor și prețurilor de producere, precum și a anticipărilor inflaționiste din partea gospodăriilor și agenților economici. Măsurile de politică monetară la începutul anului 2025 au fost orientate spre temperarea efectelor secundare de la modificarea tarifelor reglementate asupra inflației și ancorarea așteptărilor inflaționiste cu scopul readucerii ratei anuale a prețurilor de consum în coridorul de variație de la ținta inflației într-un termen rezonabil. Politica monetară promovată de BNM în semestrul II al anului 2025 a creat condiții monetare cu accent pe stimularea cererii agregate inclusiv prin încurajarea consumului și a investițiilor, pe echilibrarea economiei naționale și a contului curent, precum și pe ancorarea așteptărilor inflaționiste, luând în considerare lag-urile temporare de transmisie de politică monetară prin canalul ratei dobânzii, având drept scop readucerea și menținerea, pe termen mediu, a inflației în limita intervalului de variație al țintei de 5,0 la sută.

În acest context, Comitetul executiv al BNM a decis să majoreze rata dobânzii de politică monetară de la 3,60 la sută în decembrie 2024 până la 6,50 la sută anual în februarie 2025, ulterior, să diminueze rata dobânzii de politică monetară de la 6,50 la sută în august 2025 până la 5,00 la sută anual în decembrie 2025. Prin diminuarea ratei de bază s-a urmărit asigurarea continuității măsurilor stimulative în contextul ciclului de relaxare a politicii monetare pe fondul unor premise întemeiate asociate conturării unui cadru macroeconomic dezinflaționist. Totodată, norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești a fost diminuată pe parcursul anului 2025 de la 22,0 la sută până la nivelul de 20,0 la sută, aceasta decizie a condus la acoperirea necesităților sistemului bancar de lichiditate și la scăderea costurilor de creditare, încurajând consumul și investițiile. Totodată, această măsură a fost adoptată pentru propagarea în viitor a scăderii ratelor de dobândă pe piețele monetară, de depozit și de credit.

Ritmul anual de creștere a masei monetare în sens larg (M3), în anul 2025, a constituit 12,3 la sută. Agregatul monetar M2 a crescut cu 14,6 la sută anual, banii în circulație s-au majorat cu 14,6 la sută anual. Rata medie a dobânzilor la creditele noi acordate în moneda națională, în anul 2025, a constituit 8,99 la sută anual față de 8,82 la sută anual în 2024, totodată, rata medie la depozitele noi atrase a constituit 4,78 la sută anual față de 3,38 la sută anual în 2024.

Sectorul bancar

La situația din 31.12.2025, în Republica Moldova activau zece bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei (BNM), inclusiv cinci filiale ale băncilor și grupurilor financiare străine.

Situația financiară a sectorului bancar rămâne solidă, reflectând eforturile constante ale Băncii Naționale a Moldovei (BNM) de consolidare a stabilității și de creștere a nivelului de încredere în sectorul bancar.

Sectorul bancar, pe perioada anului 2025, conform datelor prezentate de către bănci, este caracterizat de lichiditate înaltă, creșterea activelor, a creditelor, a fondurilor proprii, a depozitelor persoanelor fizice și a depozitelor persoanelor juridice.

Totodată, băncile au continuat să se conformeze integral cerințelor prudențiale, menținând principalii indicatori la nivelul corespunzător și evidențiind o bună capacitate de adaptare și de consolidare a capitalului.

Indicatorii aferenți calității portofoliului de credite, determinați în conformitate atât cu standardele IFRS, cât și cu definiția prudențială națională, se mențin la niveluri minime istorice, reflectând consolidarea continuă a profilului de risc al sectorului bancar.

Veniturile băncilor sunt stabile, fiind principala sursă pentru consolidarea capitalului. Astfel, profitul aferent exercițiului în comparație cu finele anului precedent s-a majorat, preponderent, ca urmare a majorării veniturilor din dobânzi, datorită creșterii veniturilor obținute din activitatea de creditare.

În anul 2025, în sectorul bancar a continuat tendința de creștere a fondurilor proprii, care au constituit 23,6 miliarde lei, fiind în majorare cu 4,9 la sută.

Totodată, toate băncile au respectat cerința față de indicatorii „Rata fondurilor proprii totale” și „Rata fondurilor proprii totale, luând în considerare amortizoarele de capital”. Indicatorul „Rata fondurilor proprii totale” pe sectorul bancar, conform datelor prezentate de băncile licențiate, a înregistrat valoarea de 23,3 la sută, fiind în micșorare cu 3,0 puncte procentuale față de finele anului precedent ca urmare a majorării portofoliului de credite.

În același timp, băncile au menținut un nivel înalt de lichiditate. Indicatorii lichidității relevă existența surselor adecvate de finanțare pentru acoperirea necesităților de lichidități atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

E de menționat că, începând cu 30.09.2025 a intrat în vigoare Indicatorul de finanțare stabilă netă (NSFR), care reprezintă raportul dintre finanțarea stabilă disponibilă a băncii și finanțarea stabilă necesară (limita ≥ 100 la sută). La 31.12.2025, indicatorul dat a constituit 170,2 la sută, fiind respectat de toate băncile.

Indicatorul privind acoperirea necesarului de lichiditate pe sector a constituit 296,3 la sută, fiind în majorare cu 18,2 puncte procentuale comparativ cu finele anului precedent. Indicatorul dat, de asemenea, a fost respectat de către toate băncile (limita ≥ 100 la sută). Rezerva de lichidități la 31.12.2025 a constituit 38,8 miliarde lei, fiind în majorare cu 265,2 milioane lei (0,7 la sută) comparativ cu 31.12.2024.

Profitul aferent exercițiului financiar încheiat la 31.12.2025, pe sectorul bancar, a constituit 4,9 miliarde lei, majorându-se față de anul precedent cu 23,2 la sută, în special ca urmare a majorării veniturilor din dobânzi. Pentru anul 2025, rentabilitatea activelor³ și a capitalului⁴ băncilor licențiate a înregistrat valori de 2,7 la sută și, respectiv, 16,9 la sută, ambii indicatori înregistrând majorări față de finele anului precedent, respectiv cu 0,3 puncte procentuale și 2,1 puncte procentuale.

De asemenea, au crescut în continuare activele și depozitele, respectiv, cu 11,5 la sută, până la 189,9 miliarde lei și cu 11,9 la sută, până la 144,4 miliarde lei.

Comparativ cu sfârșitul anului precedent, a fost înregistrată majorarea portofoliului de credite pe sectorul bancar cu 29,0 la sută, până la 104,3 miliarde lei. Ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor (calculate conform standardelor IFRS) a constituit 1,4 la sută, fiind în micșorare cu 0,7 puncte procentuale față de finele anului precedent, iar ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor (calculate conform definiției prudențiale naționale) a constituit 4,1 la sută, fiind la același nivel ca și la finele anului precedent. Ambii indicatori continuă să se situeze la cele mai reduse niveluri istorice.

Banca Națională realizează supravegherea băncilor în baza programului anual de supraveghere prudențială. Pentru anul 2025, programul de supraveghere prudențială a inclus diverse acțiuni de monitorizare continuă (monitorizarea indicatorilor-cheie, analiza rapoartelor financiare prezentate de bănci, a rapoartelor funcțiilor de control intern ale băncii, modificări în guvernanta, a rapoartelor auditului extern, monitorizarea planurilor de remediere ca urmare a controalelor pe teren), precum și controale planificate și ad-hoc atât din oficiu, cât și cu inspecții pe teren.

În anul 2025, BNM a efectuat controale din oficiu în baza procesului de supraveghere și evaluare SREP pentru anul 2024 (evaluarea modelului de afaceri, analiza guvernantei și a cadrului de control intern, evaluarea riscurilor pentru capital și lichiditate, analiza rapoartelor ICAAP, ILAAP etc.) la toate băncile licențiate. De asemenea, în perioada de referință au fost desfășurate șase controale tematice din oficiu, care se află la diferite etape de realizare.

Totodată, pe parcursul anului 2025, au fost efectuate șase controale tematice planificate cu desfășurarea inspecției pe teren, cuprinzând ariile de supraveghere: guvernanta internă (cadrul general de administrare a activității băncii, inclusiv deciziile luate de organele de conducere și

³Rentabilitatea activelor = (Venitul net anualizat/ Media activelor) * 100

⁴Rentabilitatea capitalului = (Venitul net anualizat/ Media capitalului) * 100

activitatea comitetelor specializate, cultura corporativă și cultura privind riscurile, organizarea și funcționarea organului de conducere, politicile și practicile de remunerare), riscul operațional, riscul de credit, riscul de rată a dobânzii din activități în afara portofoliului de tranzacționare (IRRBB), riscul de tehnologie a informației și a comunicațiilor (TIC) și securității informației, verificarea domeniului de raportare aferent statisticii monetare, domeniului aferent sistemelor de plăți (aspecte ce țin de respectarea legislației valutare, domeniul transferului de credit, al cardurilor de plată, instrumentelor de plată electronică cu acces la distanță etc.), precum și îndeplinirea măsurilor de remediere prescrise de Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei (BNM) ca urmare a controalelor precedente.

De asemenea, pe parcursul anului 2025 au fost aprobate Hotărâri ale Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei aferent controalelor tematice efectuate în anul 2024 asupra activității a patru bănci.

Ca urmare a acestor hotărâri, au fost aplicate: măsurii de supraveghere pentru patru bănci; patru sancțiuni sub formă de avertisment scris, și anume, un avertisment băncii, două avertismente membrilor organului executiv și un avertisment unei persoane cu funcție-cheie; o sancțiune sub formă de amendă aplicată băncii.

În general, încălcările și deficiențele identificate în cadrul controalelor efectuate se referă la încălcări ale legislației și ale actelor normative ale BNM; nerespectarea unor măsuri dispuse de BNM; încălcări ale actelor normative interne ale băncii; neorganizarea pe deplin a activității în conformitate cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase; încălcări privind clasificarea creditelor și angajamentelor condiționale ale băncii supuse riscului de credit în conformitate cu cerințele stabilite; neasigurarea, în unele cazuri, de către mecanismul de control intern al băncii a rapoartelor complete și corecte în conformitate cu actele normative; nerealizarea tuturor atribuțiilor ce revin funcțiilor de control intern, cum ar fi neverificarea de către auditul intern a tuturor proceselor de audit; neasigurarea calității scenariilor de stres utilizate în cadrul exercițiului de testare la stres; deficiențe aferente procesului de evaluare a candidaților înaintați în funcția de membru al organului de conducere și de depunere a setului de documente către BNM; exercitarea atribuțiilor persoanelor care dețin funcții-cheie de către persoane care nu au obținut aprobarea din partea BNM; încălcarea cerințelor minime pentru Sistemele informaționale și de comunicare ale băncilor, inclusiv cu privire la gestiunea riscului TIC etc.

Sectorul asigurări

La situația din 31.12.2025, în Republica Moldova activau nouă societăți de asigurare (dintre care opt societăți practicaau doar activitate de asigurări generale și o societate compozită desfășura simultan activitate în categoriile „asigurări generale” și „asigurări de viață”), 57 brokeri de

asigurare sau de reasigurare, 51 agenți de asigurare și 34 agenți bancassurance.

Sectorul asigurări, în perioada anului 2025, potrivit datelor prezentate de către participanții profesioniști pe piața asigurărilor, este caracterizat prin creșterea activelor totale, a capitalului, a rezervelor tehnice, a primelor brute subscrise, a despăgubirilor și a indemnizațiilor de asigurare față de anul precedent.

Potrivit rapoartelor prezentate de către asigurători, profitul net al societăților de asigurare aferent exercițiului a scăzut substanțial în comparație cu anul 2024, până la 73,5 milioane lei, rezultatul tehnic înregistrat din activitatea de asigurare fiind negativ, de -24,1 milioane lei. Șapte dintre societățile de asigurare au înregistrat profituri nete din activitate, iar doi asigurători au raportat pierderi cumulative de -12,3 milioane lei.

În anul 2025, în sectorul asigurări a continuat tendința de consolidare a activelor, care la 31.12.2025 au constituit 5 902,0 milioane lei, în creștere cu 7,1 la sută față de sfârșitul anului precedent, și a rezervelor tehnice, care au însumat la aceeași dată 3 465,3 milioane lei, cu 9,1 la sută mai mult decât la sfârșitul anului precedent. La situația din 2025, societățile de asigurare au raportat că dețin suficiente active eligibile pentru acoperirea rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim, cu luarea în considerare a restricțiilor. Preponderent, pentru acoperirea rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim au fost utilizate valori mobiliare de stat, cotele reasurătorului în rezerve tehnice și depozite bancare.

Conform raportărilor, toate societățile de asigurare licențiate au înregistrat rate de solvabilitate mai mari de 100 la sută. Rata medie de solvabilitate pentru activitatea de asigurări generale la sfârșitul anului 2025 a fost în descreștere cu 10,9 puncte procentuale față de sfârșitul anului precedent și a constituit 164,5 la sută. De asemenea, societățile de asigurare au înregistrat coeficienți de lichiditate mai mari de 1 pentru fiecare categorie de asigurări, pentru asigurările generale fiind înregistrată o medie pe sector de 3,3, în scădere ușoară cu 0,1 puncte față de sfârșitul anului precedent, iar pentru asigurări de viață – 15,6, mai puțin cu 0,8 puncte față de 31.12.2024.

Pe parcursul anului 2025, au fost subscrise prime brute în valoare de 3 351,2 milioane lei, cu 3,1 la sută mai mult decât în anul precedent. Totodată, au fost raportate despăgubiri brute achitate în valoare de 1 473,0 milioane lei, cu 15,2 la sută mai mult decât în anul 2024.

În anul 2025, densitatea asigurărilor în Republica Moldova a fost de 1 407,3 lei/locuitor, în creștere cu circa 65,5 lei/locuitor sau 4,9 la sută comparativ cu anul precedent. Gradul de penetrare a asigurărilor în PIB a înregistrat o valoare de 0,95 la sută în 2024, în scădere ușoară față de anul anterior. Activele totale deținute de către societățile de asigurare au ajuns la sfârșitul anului 2025 la un nivel echivalent cu 1,7 la sută din PIB, fără modificări față de anul precedent.

Pe parcursul anului 2025, supravegherea prudentială a participanților profesioniști pe piața asigurărilor a avut drept obiectiv asigurarea respectării cerințelor cadrului normativ, prevenirea și limitarea riscurilor specifice activității de asigurare, precum și menținerea stabilității financiare a asigurătorilor, în scopul protejării drepturilor și intereselor colective ale contractanților, asiguraților, reasiguraților, beneficiarilor asigurării, terților păgubiți și ale altor persoane ale căror drepturi pot fi lezate.

În această perioadă, au fost desfășurate șapte proceduri administrative privind activitatea participanților profesioniști pe piața asigurărilor, dintre care trei controale cu inspecție pe teren. Ca rezultat al controalelor efectuate referitor la activitatea societăților de asigurare, inclusiv a celor inițiate în anul precedent, au fost aplicate amenzi în raport cu doi asigurători, avertismente pentru trei societăți de asigurare, șapte avertismente în raport cu persoanele care dețin sau au deținut funcții de conducere sau funcții-cheie în cadrul asigurătorilor, precum și măsuri de supraveghere și/ sau prescripții pentru remedierea încălcărilor constatate.

În general, încălcările și deficiențele identificate cu privire la activitatea asigurătorilor se referă la nerespectarea unor cerințe normative privind desfășurarea activității de asigurare, sistemul de guvernantă și control intern, riscul de subscriere, calculul și menținerea rezervelor tehnice de asigurare, acoperirea cu active eligibile a rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim, precum și adoptarea măsurilor necesare la utilizarea sistemelor, resurselor și procedurilor adecvate și proporționale în partea ce ține de gestiunea riscului TIC în vederea asigurării continuității activității.

De menționat că, în contextul procesului de liberalizare parțială a pieței RCA, în anul 2025, Banca Națională a Moldovei a aprobat pentru a doua oară primele de referință pentru asigurările obligatorii de răspundere civilă auto (RCA) interne și externe. Deși liberalizarea parțială a primelor RCA vine cu multe provocări pentru societățile de asigurare legate de calitatea datelor din propriile baze de date statistice, de corectitudinea calculului primelor de risc și de estimare și gestiune a cheltuielilor și a costurilor de achiziție, acest proces este o etapă importantă care asigură o tranziție graduală și eficientă spre liberalizarea în deplină măsură a primelor RCA conform directivelor și standardelor Uniunii Europene. Liberalizarea pieței RCA contribuie la un mediu competitiv și echitabil, în care consumatorii beneficiază de tarife corecte și de o mai mare diversitate de oferte, în timp ce societățile de asigurare au flexibilitatea necesară pentru a concura eficient.

Cu referire la administrarea Sistemul informațional automatizat RCA Data, pe parcursul anului 2025 au fost examinate 652 solicitări, dintre care cele mai multe vizează modificări în nomenclatoarele sistemului (281 solicitări), acordarea asistenței participanților profesioniști aferente problemelor tehnice constatate la procesarea electronică a documentelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto prin intermediul suport.rca@bnm.md (127 solicitări) și revizuirea clasei bonus-malus la solicitarea cetățenilor din stânga Nistrului (115 solicitări).

Menționăm că numărul de solicitări examinate este în descreștere cu peste 40 la sută față de anul precedent, ca urmare a eforturilor de interconectare și automatizare realizate de către Banca Națională, precum și a instrumentelor digitale dezvoltate și puse la dispoziția consumatorilor de servicii financiare prin intermediul portalului RCA.BNM.MD în ultimii doi ani.

Sectorul nebancar

Prestatori de servicii de plată nebancari

Pe parcursul anului 2025, prin intermediul prestatorilor de servicii de plată nebancari, au fost efectuate 58,8 milioane de operațiuni de plată, în scădere cu 1,1 la sută față de numărul operațiunilor efectuate în 2024, în valoarea totală de 42,9 miliarde lei, cu 12,5 la sută mai mult față de valoarea operațiunilor efectuate în 2024.

Cea mai mare pondere în valoarea totală a operațiunilor efectuate în anul 2025 de către PSP nebancari o dețin eliberările de numerar sub formă de plăți sociale de 40,0 la sută. Acestea sunt urmate de plățile pentru serviciile comunale și cele necomunale cu 16,0 la sută și pentru achitarea creditelor și împrumuturilor cu 6,0 la sută. Alte tipuri de operațiuni de plată dețin ponderi mici sub 6,0 la sută.

În anul 2025 au fost efectuate controale la 3 prestatori de servicii de plată nebancari, fiind emise trei decizii privind rezultatele controalelor.

Unități de schimb valutar

La situația din 31.12.2025, pe teritoriul țării își desfășurau activitatea 638 birouri de schimb valutar ale băncilor (BSV) și 423 case de schimb valutar (CSV). Pe parcursul anului 2025 numărul CSV s-a majorat cu 8 unități față de 2024, iar numărul BSV s-a redus cu 15 unități.

În anul 2025, prin intermediul BSV și CSV, au fost efectuate operațiuni de schimb valutar cu persoanele fizice în valoare totală de 96,6 miliarde lei, în creștere cu circa 3 la sută față de anul 2024.

În anul 2025, BNM a efectuat 38 controale la unitățile de schimb valutar (altele decât băncile).

Birouri ale istoriilor de credit

La situația din 31.12.2015, 4 birouri dețin licență de activitate.

Pe parcursul anului 2025, au fost formate 253 958 istorii de credit, cu 40 176 istorii de credit mai mult decât pe parcursul anului 2024, iar sursele de formare a istoriilor de credit au raportat circa 1,32 milioane credite.

În anul 2025, BNM a inițiat un control asupra activității unui birou al istoriilor de credit.

Organizațiile de creditare nebancară și asociațiile de economii și împrumut

Activitatea de creditare nebancară este desfășurată prin intermediul organizațiilor de creditare nebancară (OCN) și asociațiilor de economii și împrumut (AEÎ).

Conform situației la 31.12.2025, 188 de asociații dețin licențe pentru desfășurarea activității AEÎ. În ultimii 5 ani, numărul asociațiilor s-a redus cu 41 de unități. Totodată în Registrul organizațiilor de creditare nebancară autorizate pe piața de creditare nebancară erau înregistrate 127 OCN, dintre care 15 organizații cu activitate suspendată.

În decursul perioadei 2021-2025 sectorul de creditare nebancară și-a consolidat poziția în cadrul sectorului financiar, fiind înregistrată o creștere de 64,1 la sută a activelor de la 13 557,1 milioane lei în 2021 până la 22 247,5 milioane lei în 2025, concomitent cu reducerea numărului de entități financiare nebankare cu drept de activitate. La 31.12.2025 a fost înregistrată o creștere a activelor cu 16,2 la sută în comparație cu sfârșitul anului 2024.

Cota de piață a celor mai mari zece OCN după valoarea activelor a constituit 79,3 la sută, iar a celor mai mari 10 AEÎ a constituit 59,1 la sută.

După valoarea creditelor acordate, sectorul de creditare nebancară menține o cotă aproximativ de 15,6 la sută în totalul creditelor acordate în sectorul financiar, cu o descreștere de 1,5 puncte procentuale față de anul 2024.

În anul 2025, BNM a efectuat șase controale în vederea verificării activității OCN și a emis trei decizii privind rezultatele controalelor, și șase controale în vederea verificării activității asociațiilor de economii și împrumut și a emis cinci decizii privind rezultatele controalelor.

Sisteme de plăți

Anul 2025 a marcat progrese importante în dezvoltarea sistemelor de plăți din Republica Moldova. Un moment de referință a fost acceptarea Republicii Moldova în Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA) la data de **6 martie 2025**, iar ulterior, la 6 octombrie 2025, țara a devenit parte operațională a SEPA – infrastructură care reunește 41 de țări europene și oferă cetățenilor și companiilor transferuri în euro rapide, sigure și la costuri reduse. Aderarea la SEPA reprezintă un pas semnificativ pentru integrarea economică și financiară a Republicii Moldova în spațiul european.

În mai puțin de un an de la acceptare și la doar câteva luni de la interconectarea operațională, SEPA a devenit principalul canal pentru plățile transfrontaliere în euro ale Republicii Moldova, schimbând radical modul în care circulă banii către și dinspre Europa. Adoptarea noii

infrastructuri reflectă un nivel ridicat de încredere: la doar câteva luni de la operaționalizare, transferurile în euro efectuate de moldoveni au fost procesate prin SEPA au atins 81 la sută din totalul plăților în euro, confirmând integrarea efectivă a Republicii Moldova în circuitul european al plăților.

Pe parcursul anului 2025, sistemul de plăți instant și-a extins portofoliul de servicii prin introducerea funcționalității P2G, care permite persoanelor fizice să efectueze transferuri instant pentru achitarea serviciilor publice. Astfel, prin aceste dezvoltări, MIA nu doar că simplifică tranzacțiile de zi cu zi, ci și contribuie la digitalizarea serviciilor publice și a economiei în ansamblu, consolidând un ecosistem de plăți instant moderne și accesibile pentru toți utilizatorii.

În același timp, infrastructurile pieței financiare din Republica Moldova (Sistemul automatizat de plăți interne (SAPI) și sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare) au înregistrat un nivel înalt de disponibilitate operațională, de 99,99 la sută. Funcționarea continuă și fără întreruperi a infrastructurilor pieței financiare este esențială pentru menținerea încrederii participanților și pentru buna desfășurare a activităților economice.

Instrumentele de plată electronice cu acces la distanță (IPAD), precum internet-banking și mobile-banking, au cunoscut o creștere semnificativă în 2025, cu peste 5,2 milioane de deținători și 1,7 milioane de utilizatori activi, reflectând interesul tot mai mare al clienților pentru plățile digitale. Prin intermediul IPAD s-au efectuat 59,3 milioane de tranzacții, în valoare totală de 1 222,5 miliarde lei.

De asemenea, în perioada 2021-2025 s-a menținut tendința de creștere a utilizării plăților fără numerar, atât din punct de vedere al numărului tranzacțiilor, cât și al valorii acestora. Această evoluție reflectă nivelul tot mai ridicat de digitalizare a serviciilor financiare și preferința populației și a mediului de afaceri pentru instrumentele moderne de plată.

Suplimentar, a continuat procesul de armonizare a legislației naționale cu standardele europene în domeniul infrastructurii pieței financiare, al serviciilor de plată și al emiterii de monedă electronică. Aceste măsuri contribuie la consolidarea cadrului normativ și la dezvoltarea unui sistem financiar modern, sigur și compatibil cu cerințele Uniunii Europene.

Capitolul 1

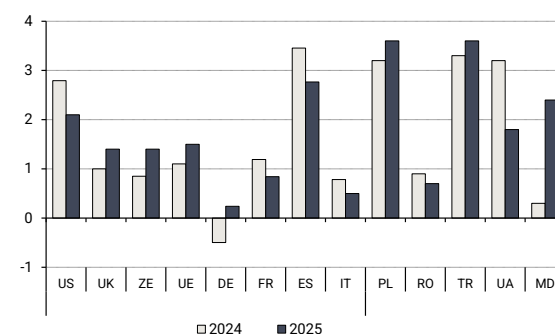
Contextul internațional

1.1 Economia mondială, piețele financiare și de materii prime

În anul 2025, economia mondială și-a continuat recuperarea în pofida turbulențelor cauzate de diferendul tarifar și de deteriorarea fără precedent a comerțului internațional. Tarifele comerciale impuse de administrația președintelui SUA au provocat aplicarea în lanț a tarifelor și restricțiilor comerciale, a sancțiunilor economice și încheierea de noi acorduri comerciale între țări. Totodată, pe parcursul anului au avut loc negocieri de pace privind războaiele din Palestina și Ucraina. Negocierile pentru Palestina s-au încheiat cu un acord de încetare a focului la 9-10 octombrie 2025, iar cele pentru Ucraina nu au avut rezultate vizibile, deși piețele financiare au încorporat aceste așteptări în evoluția mai multor cotații și derivate financiare. Anul 2025 a consemnat și o stabilizare a presiunilor inflaționiste care au permis țărilor să ia un repaus de la aplicarea măsurilor de politică monetară. Însă, după câțiva ani consecutivi de crize, în atenția mai multor țări au revenit problemele deficitelor fiscale cauzate de creșterea cheltuielilor bugetare. La acest capitol poate fi menționată România care a introdus noi măsuri de politică fiscală pentru a evita sancțiunile în cadrul Procedurii de Deficit Excesiv a Comisiei Uniunii Europene. De menționat și reducerea intervalului ratelor dobânzilor de către Rezerva Federală în toamna anului 2025, chiar dacă inflația în SUA nu a coborât la nivelul-țintă și rata șomajului a crescut. Prețurile la petrol au urmat un trend stabil de reducere în anul 2025, creșterea treptată a ofertei de petrol a OPEC+ corelând cu diminuarea primei de risc geopolitic. Totodată, cotația la gazele naturale Netherlands TTF s-a redus pe fondul scăderii cererii mondiale și a unei oferte mondiale suficiente. Prețurile internaționale la produsele alimentare, de asemenea, s-au diminuat treptat și au atins un nivel de stabilitate, în contextul echilibrării cererii și ofertei de produse agricole și alimentare și în lipsa riscurilor agrometeorologice, de transport și logistică. Un alt factor care merită remarcat este creșterea prețului la aur și la alte metale prețioase spre sfârșitul anului în contextul deprecierei dolarului SUA și a creșterii primei de risc geopolitic.

Din graficul 1.1 se vede că majoritatea economiilor de interes au înregistrat **creșteri**. Per ansamblu, atât economiile zonei euro, cât și cele din Uniunea Europeană au înregistrat în anul 2025 o creștere a produsului intern brut mai mare decât în anul 2024, de 1,4 și, respectiv, 1,5 la sută față de 0,9 și 1,1 la sută. Aceasta creștere a fost determinată de relansarea producției industriale în contextul stabilizării situației energetice și al măsurilor de stimulare aplicate sectorial în unele

Graficul 1.1: Evoluția comparativă a PIB în economiile selectate (%) pentru anii 2024-2025

Sursa: Eurostat, Oficiile naționale de statistică ale țărilor vizate
 Notă: US – Statele Unite ale Americii, UK – Regatul Unit al Marii Britanii, ZE – zona euro, UE – Uniunea Europeană, DE – Germania, FR – Franța, ES – Spania, IT – Italia, PL – Polonia, RO – România, TR – Turcia, UA – Ucraina, MD – Republica Moldova

economii. De menționat că, după doi ani de regres, economia Germaniei a înregistrat o creștere a produsului intern brut de 0,2 la sută, ca urmare a măsurilor de stimulare economică anunțate de cancelarul german, în special relaxarea amendamentului constituțional ce limita contractarea de noi împrumuturi până la cel mult 0,35 la sută din PIB, ceea ce a permis creșterea cheltuielilor militare și implementarea unui plan de 500 miliarde euro pentru proiecte de infrastructură și de protecție a mediului. Economia Franței a înregistrat o creștere de doar 0,8 la sută în anul 2025 față de 1,2 la sută în anul 2024 din cauza amânării reformelor structurale pentru contracararea deficitului bugetar pe fondul instabilității politice interne. Economia Italiei a consemnat în anul 2025 o creștere de 0,5 la sută față de 0,8 la sută în anul 2024, reflectând problemele cu care se confruntă sectorul automobilistic și impactul asupra exporturilor în urma introducerii tarifelor comerciale de către administrația președintelui SUA. Creșterea economică a Spaniei a fost de 2,8 la sută, față de 3,5 la sută în anul 2024, în principal ca urmare a normalizării ritmului de creștere după o perioadă de expansiune intensă. Dar și cu această încetinire, economia spaniolă a rămas unul dintre principalele motoare ale zonei euro, creșterea fiind mult peste media europeană. Economia Regatului Unit a înregistrat o creștere de 1,4 la sută, cu 0,4 puncte procentuale mai mult decât în anul 2024, în principal, datorită condițiilor preferențiale de care a beneficiat în comerțul cu SUA comparativ cu UE. Totodată, economia SUA a înregistrat o creștere de 2,1 la sută, în scădere de la 2,8 la sută în anul 2024, din cauza efectelor de retorsiune ale tarifelor comerciale aplicate de administrația președintelui SUA altor țări și a blocajului administrativ de 43 de zile.

Polonia a înregistrat o creștere economică de 3,6 la sută în anul 2025 comparativ cu 3,2 la sută în anul 2024, ca urmare a consumului privat robust, a creșterii salariilor reale și a absorbției fondurilor europene. Totodată, creșterea economică a României în 2025 a fost de aproximativ 0,7 la sută, reflectând o încetinire față de anii precedenți, în contextul unui deficit bugetar ridicat și al unei recesiuni tehnice. Anul 2025 a fost marcat în România de o stagnare în primul trimestru, declinul producției industriale și o performanță mai slabă decât în anii precedenți a exporturilor. Creșterea economică a Turciei în anul 2025 a fost de 3,6 la sută, reflectând o perioadă de ajustare economică. Ucraina a înregistrat o creștere economică de 1,8 la sută în anul 2025 față de 3,2 la sută în anul 2024, în contextul celui de-al patrulea an de război și al distrugerilor masive din sectorul energetic. Pentru comparație, în anul 2025, economia Republicii Moldova a înregistrat o creștere economică de 2,4 la sută față de 0,3 la sută în anul 2024 (Graficul 1.1).

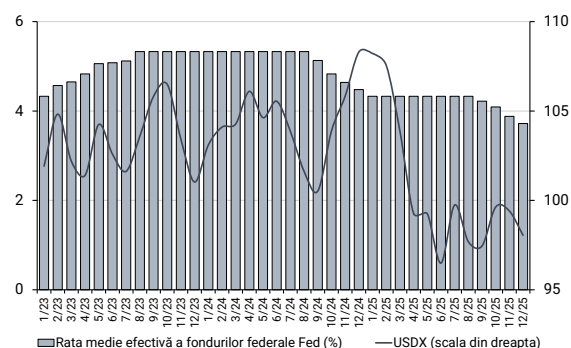
Dolarul SUA s-a depreciat semnificativ în prima jumătate a anului 2025, reflectând impactul tarifelor comerciale impuse de SUA pentru alte țări, creșterea datoriei publice a SUA, presiunile președintelui SUA asupra independenței Rezervei Federale, precum și înrăutățirea pieței forței de muncă. Tarifele comerciale impuse de președintele SUA altor țări începând cu 1 aprilie 2025 au generat reacții în lanț care au deteriorat comerțul internațional (Caseta „Riscuri generate de încetinirea economiei SUA” din Raportul asupra inflației, august 2025).

Creșterea datoriei publice a SUA în 2025 a fost determinată de un deficit bugetar structural ridicat, alimentat de creșterea cheltuielilor guvernamentale, costurile mari de îndatorare și de încetinirea activității economice. Pe parcursul anului 2025, atacurile verbale ale președintelui SUA asupra deciziilor de politică monetară ale Rezervei Federale au crescut preocupările privind independența autorității monetare. După ce în primele opt luni ale anului intervalul ratelor dobânzilor Rezervei Federale a fost menținut, acesta a fost diminuat cu câte 25 puncte de bază la ședințele Rezervei Federale din septembrie, octombrie și decembrie. De menționat că pe parcursul anului de raportare, inflația anuală nu a atins nici într-o lună nivelul țintit de 2,0 la sută, cea mai mică valoare înregistrată fiind în luna aprilie 2025 de 2,3 la sută. În decembrie 2025, inflația anuală în SUA s-a ridicat la nivelul de 2,7 la sută. Totodată, numărul locurilor de muncă s-a diminuat, iar rata șomajului a crescut de la 4,0 la sută în ianuarie 2025 la 4,5 la sută în noiembrie 2025. De menționat că indicele USD a consemnat o valoare medie anuală de 100,6, în scădere cu 3,6 la sută față de anul 2024 (Graficul 1.2).

În 2025, **moneda unică europeană** s-a apreciat în raport cu dolarul SUA în medie cu 4,4 la sută, ca urmare a efectului statistic al deprecierii dolarului SUA, dar și a consecvenței măsurilor de politică monetară a BCE în atingerea obiectivului său privind inflația, a recuperării economiei zonei euro și a diminuării deficitelor bugetare. În primul semestru al anului 2025, BCE a continuat ciclul relaxării politicii monetare inițiat în iunie 2024 și a diminuat de patru ori ratele dobânzilor cu câte 25 puncte de bază. Politica BCE a fost corelată în totalitate cu obiectivul său privind inflația, care în anul 2025 a fost în proximitatea țintei de 2,0 la sută. De asemenea, recuperarea economiei zonei euro, precum și diminuarea deficitelor bugetare au susținut evoluția monedei unice europene. Totodată, anunțul cancelarului german privind relaxarea amendamentului constituțional ce limita contractarea de noi împrumuturi până la cel mult 0,35 la sută din PIB și implementarea unui plan de investiții de 500 miliarde euro pentru proiecte de infrastructură și de protecție a mediului a fost salutat de piețele financiare și a crescut încrederea în moneda unică europeană (Graficul 1.3).

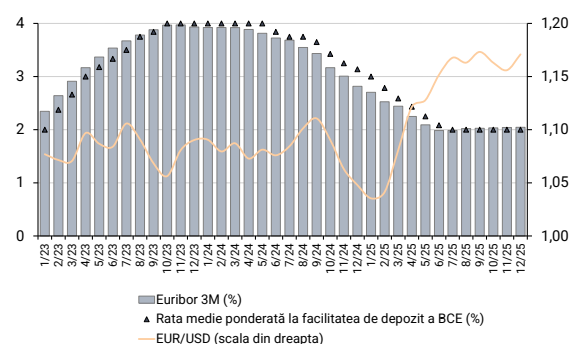
În anul 2025, conform datelor Băncii Mondiale, **indicele total al cotațiilor la materiile prime** s-a diminuat cu 6,4 la sută față de anul 2024. Această diminuare a fost susținută de reducerea în medie cu 11,3 la sută față de anul precedent a **indicelei cotațiilor la resursele energetice**. Totodată, **indicele prețurilor la produsele agricole** a crescut infim cu 0,7 la sută față de anul precedent, iar **indicele prețurilor la metale și minerale** a crescut în medie cu 5,1 la sută față de anul 2024. O creștere substanțială, de 17,9 la sută față de anul precedent, a înregistrat **indicele cumulat al prețurilor la fertilizanți**. De menționat că **indicele prețurilor la metalele prețioase** a consemnat o creștere de 43,5 la sută (Graficul 1.4).

Graficul 1.2: Evoluția indicelui USDX în contextul politicii monetare a Fed pentru anii 2023-2025

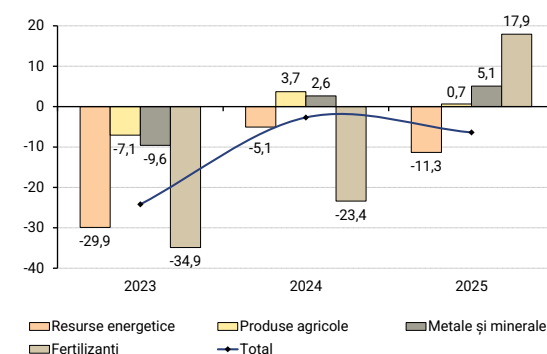
Sursa: Fed, Bloomberg, calcule BNM

Graficul 1.3: Evoluția EUR/USD și a ratelor de referință în zona euro pentru anii 2023-2025

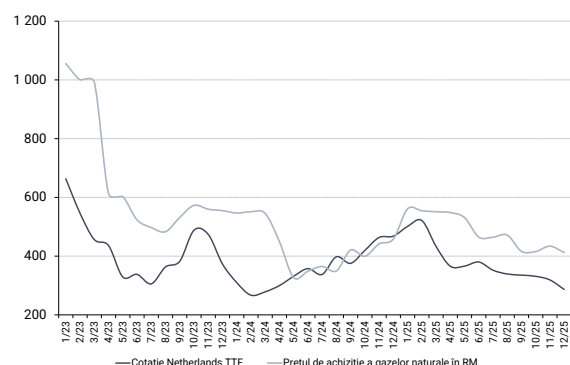
Sursa: BCE, calcule BNM

Graficul 1.4: Ritmul mediu anual de creștere a prețurilor internaționale pe categorii (%) pentru anii 2023-2025

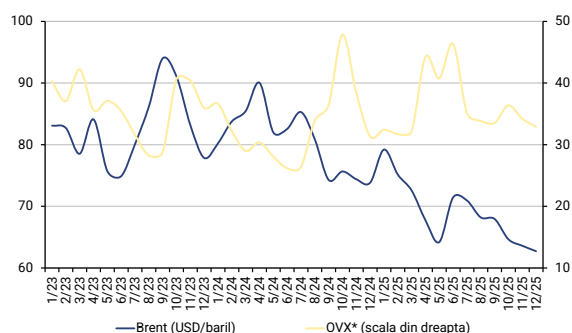
Sursa: Banca Mondială, calcule BNM

Graficul 1.5: Prețurile la gazele naturale (euro/1 000 metri cubi) pentru anii 2023-2025

Sursa: Banca Mondială, S.A. „Energocom”, S.A. „Moldovagaz”, calcule BNM

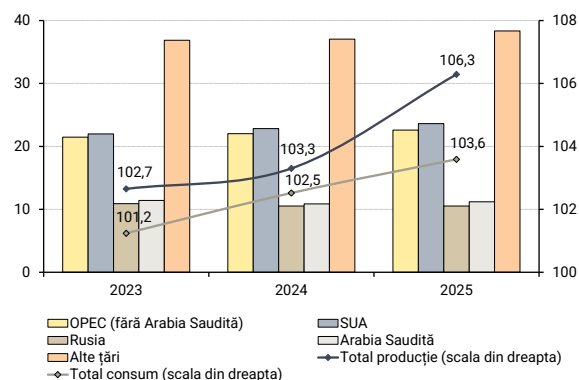
Graficul 1.6: Piața petrolieră pentru anii 2023-2025

Sursa: Banca Mondială, CBOE, calcule BNM

*Oil Volatility Index

Graficul 1.7: Oferta mondială și pe țări/ grupuri vs. consumul mondial de petrol (milioane barili/zi) pentru anii 2023-2025

Sursa: Administrația SUA privind informația energetică, calcule BNM

Prețul gazelor naturale în Europa (Netherlands TTF) a scăzut treptat pe parcursul anului de la un maximum de 521,2 euro/1 000 metri cubi în luna februarie 2025 la 286,5 euro/1 000 metri cubi în luna decembrie 2025. De asemenea, **prețul de achiziție a gazelor naturale în Republica Moldova** de către S.A. „Energocom” s-a diminuat în anul 2025 de la 560,8 euro/1 000 metri cubi în luna ianuarie 2025 până la 412,1 euro/1 000 metri cubi în luna decembrie 2025. Media anuală pentru cotația Netherlands TTF a fost de 377,5 euro/1 000 metri cubi, în creștere cu 5,2 la sută față de anul 2024. Totodată, prețul mediu ponderat de achiziție a gazelor naturale în Republica Moldova de către S.A. „Energocom” a fost de 498,2 euro/1 000 metri cubi, cu 32,0 la sută mai mult decât prețul mediu Netherlands TTF (Graficul 1.5). Prețurile la gazele naturale în Europa au fost mai mari decât în anul 2024 din cauza nivelului de umplere a capacităților de stocare sub media ultimilor cinci ani. Însă cererea scăzută pentru gazele naturale din partea țărilor asiatice și disponibilitatea SUA de a aproviziona Europa cu gaze naturale au diminuat din presiunea generată de nivelul redus al stocurilor comparativ cu anii precedenți. De asemenea, prețurile la gazele naturale în Europa au scăzut spre sfârșitul anului datorită anticipărilor privind unele rezultate favorabile ale negocierilor pe marginea războiului din Ucraina, dar care nu s-au adevărit.

Oferta mondială de petrol a crescut substanțial în anul 2025, ceea ce a determinat înregistrarea unui surplus de petrol de 2,7 milioane barili pe zi (Graficul 1.7). Creșterea producției de petrol a fost susținută de mari producători ca SUA și Arabia Saudită, în timp ce Rusia și-a menținut producția de petrol la nivelul anului 2024. În perioada aprilie-decembrie 2025, opt membri principali OPEC+ au început să elimine reducerile voluntare de 1,65 milioane barili pe zi, precum și alte reduceri, majorând, astfel, producția cu aproximativ 2,9 milioane barili pe zi până la sfârșitul anului. Motivele renunțării la reducerile anterioare de producție de petrol au fost recuperarea cererii economice și acapararea pieței care a suferit modificări majore în ultimii ani. China și India au rămas principalii cumpărători de petrol rusesc în anul 2025, în pofida presiunilor aplicării unor tarife comerciale suplimentare de către administrația președintelui SUA.

Cotația petrolului Brent a scăzut pe parcursul anului 2025 de la o medie lunară de 79,2 dolari SUA/baril în luna ianuarie 2025 până la 62,7 dolari SUA/baril în luna decembrie 2025. Media anuală a cotației petrolului Brent a fost de 69,0 dolari SUA/baril sau cu 14,5 la sută mai mică decât media anului 2024. Din graficul 1.6 se poate observa că prima de risc aferentă volatilității cotațiilor petroliere (OVX) a rămas înaltă, de aceea scăderea cotației petrolului Brent poate fi explicată prin creșterea treptată a ofertei de petrol OPEC+, precum și prin surplusul de 2,7 milioane barili pe zi la nivel mondial (Graficul 1.7). Printre alți factori care au contribuit la diminuarea prețului petrolului pot fi menționați semnarea acordului de încetare a focului în Palestina care a redus tensiunile din Orientul Mijlociu, incertitudinile sporite privind evoluția comerțului internațional și, respectiv, a economiei mondiale, estimările privind stocurile mari de petrol ale Chinei și oferta abundentă de petrol sancționat care a pus presiune pe prețurile de achiziție a petrolului.

1.2 Evoluția economiilor importante

În anul 2025, produsul intern brut al **Statelor Unite ale Americii** a crescut cu 2,1 la sută, în scădere față de ritmurile de creștere economică înregistrați după anul 2021. Cheltuielile legate de inteligența artificială au reprezentat o parte substanțială a creșterii economice, mascând deficiențele din alte sectoare. Gospodăriile cu venituri mari, susținute de câștigurile de pe piața bursieră (care au dus la o creștere a indicelui S&P 500 cu aproape 18 la sută în 2025), au menținut consumul, în timp ce gospodăriile cu venituri mici s-au confruntat cu presiunea creșterii prețurilor. Producția industrială s-a majorat în medie cu 1,1 la sută. Creșterea numărului de locuri de muncă a încetinit în 2025, piața muncii stagnând în a doua jumătate a anului. Rata șomajului a crescut pe parcursul anului și a consemnat o medie anuală de 4,2 la sută. Inflația medie anuală a fost de 2,6 la sută, iar Rezerva Federală a diminuat de trei ori intervalul ratelor dobânzilor cu câte 25 puncte de bază la ședințele de politică monetară din septembrie, octombrie și decembrie 2025. Printre evenimentele de importanță pentru economia SUA în anul 2025 putem menționa revenirea lui Donald Trump pentru un al doilea mandat de președinte și reluarea într-o măsură mai amplă a impunerii tarifelor comerciale pentru alte țări. De asemenea, între 1 octombrie și 12 noiembrie 2025, activitatea guvernului federal al Statelor Unite a fost restricționată, deoarece Congresul nu a reușit să adopte legea privind un nou plafon al datoriei publice pentru anul fiscal 2026. Camera Reprezentanților, controlată de republicani, a propus o rezoluție continuă, dar democrații din Senat au blocat-o în repetate rânduri. Adoptarea legii a eșuat de 14 ori înainte ca un proiect de lege revizuit privind un nou plafon al datoriei publice să fie adoptat pe 10 noiembrie 2025. Camera Reprezentanților a adoptat proiectul de lege revizuit al Senatului pe 12 noiembrie, pe care președintele SUA l-a semnat în aceea zi.

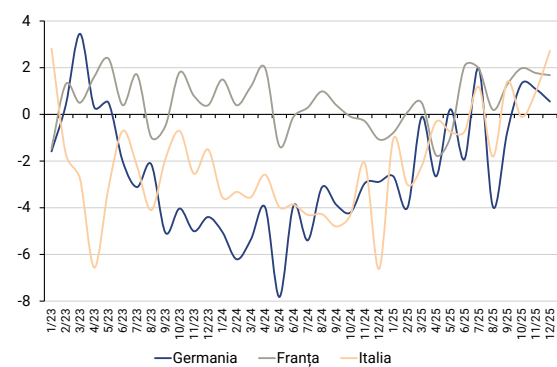
Economia **zonei euro** s-a recuperat comparativ cu anii precedenți și a înregistrat o creștere a produsului intern brut de 1,4 la sută (1,5 la sută în UE), ca urmare a creșterii producției industriale în medie cu 1,6 la sută (în UE 1,5 la sută) și a unei inflații medii anuale stabile în proximitatea țintei BCE. Stabilitatea prețurilor a determinat BCE să ia o pauză în reducerea ratelor dobânzilor în a doua jumătate a anului, autoritățile orientându-se spre restructurarea cheltuielilor publice pentru reducerea deficitelor fiscale. De menționat și rundele de negocieri ale UE cu SUA privind tarifele comerciale care s-au soldat cu un acord politic privind tarifele și comerțul, la data de 27 iulie 2025. Acordul stabilește un plafon tarifar unic de 15 la sută pentru majoritatea exporturilor UE către SUA, scutirea de taxe vamale a unor exporturi americane către UE, creșterea achizițiilor UE de energie și a investițiilor în SUA. De asemenea, acordul conține prevederi privind bunurile industriale, agricole și auto. Datele Eurostat privind comerțul cu bunuri relevă că în anul 2025, exporturile din zona euro au crescut în medie cu 2,4 la sută, iar importurile – în medie cu 2,8 la sută. Totodată, rata șomajului s-a menținut la un nivel scăzut și a consemnat o medie anuală de 6,4 la sută. În timp ce creșterea

Tabelul 1.1: Evoluția indicatorilor selectați în economiile vecine și principalilor parteneri de comerț în anul 2025 (%)

	PIB	IPC, media anuală	Producția industrială	Export*	Import*	Rata șomajului
ZE	1,4	2,1	1,6	2,4	2,8	6,4
UE	1,5	2,5	1,5	1,9	2,4	6,0
DE	0,2	2,2	-0,9	1,0	4,4	3,8
FR	0,8	1,0	0,7	2,5	0,7	7,7
IT	0,5	1,6	-0,3	3,3	3,1	6,1
RO	0,7	7,3	-0,2	5,6	3,9	6,1
PL	3,6	3,6	2,5	2,0	3,9	3,2
UA	1,8	12,7	-2,5	x**	x**	x**
TR	3,6	34,9	2,6	-0,3	4,5	8,3

Sursa: Eurostat, Oficiile naționale de statistică ale țărilor vizate
*Date privind comerțul extern cu bunuri
**Datele statistice nu au fost publicate
Notă: ZE – zona euro, UE – Uniunea Europeană, DE – Germania, FR – Franța, IT – Italia, RO – România, PL – Polonia, UA – Ucraina, TR – Turcia.

Graficul 1.8: Ritmul de creștere anual al producției industriale în Germania, Franța și Italia, ajustat sezonier (%) pentru anii 2023-2025

Sursa: Eurostat, calcule BNM

salariilor nominale a decelerat, salariile reale s-au redresat, permițând angajaților să își recapete puterea de cumpărare pierdută din cauza inflației. De menționat și persistența tensiunilor geopolitice în contextul în care războiul declanșat de Rusia împotriva Ucrainei are impact asupra prețurilor la energie și a sentimentului economic, în special în regiunile vecine.

Economia **Germaniei** practic a stagnat în anul 2025, după doi ani consecutivi de contracție. Exporturile, care au crescut în medie cu 1,0 la sută, au fost afectate de creșterea protecționismului global, în special din partea SUA, și de scăderea competitivității în sectorul auto, care pierde cota de piață în fața Chinei. Falimentele corporative au atins un maximum al ultimilor 10 ani, reflectând o activitate economică slabă și provocări structurale, afectând, în special, întreprinderile mici și mijlocii. Investițiile au continuat să scadă pentru al treilea an consecutiv din cauza incertitudinii ridicate și a condițiilor de finanțare. Industriile mari consumatoare de energie au fost supuse unei presiuni severe, producția industrială din unele sectoare scăzând brusc în prima jumătate a anului 2025. Pe parcursul anului, producția industrială în Germania s-a redus în medie cu 0,9 la sută (Graficul 1.8). Pentru a stimula economia, cancelarul german a anunțat relaxarea amendamentului constituțional ce limita contractarea de noi împrumuturi până la cel mult 0,35 la sută din PIB, fapt care a permis creșterea cheltuielilor militare și implementarea unui plan investițional de 500 miliarde euro pentru proiecte de infrastructură și de protecție a mediului. De menționat că rata medie a inflației în Germania a fost de 2,2 la sută în anul 2025, iar rata șomajului a consemnat o medie anuală de 3,8 la sută.

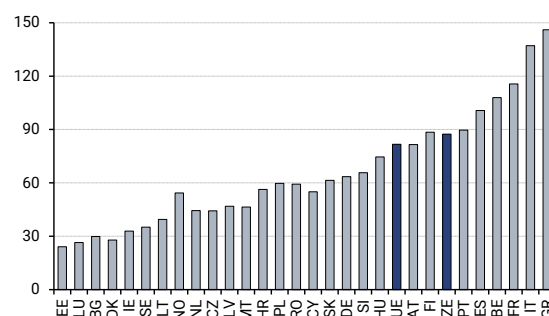
Economia **Franței** a înregistrat o creștere ușoară de 0,8 la sută în anul 2025, fiind marcată de o incertitudine politică și fiscală semnificativă și un raport dintre datoria publică și PIB ridicat și în creștere. Deși a evitat o recesiune formală, economia Franței a înregistrat creșteri sub media zonei euro. Datele Eurostat arată că raportul dintre datoria publică și PIB a fost de 115,6 la sută la 31 decembrie 2025 (Graficul 1.9). Guvernul Franței a încercat să reducă deficitul public, dar acesta rămâne unul dintre cele mai mari din zona euro. Totodată, inflația s-a temperat, revenind la nivelul de dinainte de pandemia COVID-19, inflația medie totală fiind de 1,0 la sută. Piața muncii s-a dovedit rezistentă, rata medie a șomajului în anul 2025 fiind de 7,7 la sută. În contextul tarifelor comerciale, exporturile de bunuri au crescut în anul 2025 în Franța în medie cu 2,5 la sută, iar importurile au crescut cu 0,7 la sută.

În anul 2025, economia **Italiei** a crescut cu 0,5 la sută, ceea ce reprezintă o decelerare semnificativă, îndepărtându-se de impulsul de redresare post-pandemie COVID-19 către o creștere moderată. Scăderea ritmului activității economice a fost determinată de presiuni externe, în special de tarifele comerciale internaționale și de reducerea cererii globale, care au avut un impact negativ asupra exporturilor. Totodată, principalul motor al creșterii economice au fost investițiile, în special construcțiile nerezidențiale și proiectele finanțate prin Planul Național de Redresare și Reziliență. În ciuda creșterii lente a PIB-ului, piața muncii a rămas relativ robustă, rata medie a șomajului menținându-se scăzută, la nivel de 6,1 la

sută. Italia a depus eforturi pentru a readuce deficitul bugetar în limitele de 3,0 la sută din PIB, iar raportul dintre datoria publică și PIB a rămas foarte ridicat, la 137,1 la sută la 31 decembrie 2025 (Graficul 1.9). Inflația medie anuală a fost relativ scăzută, de 1,6 la sută. Se așteaptă ca soldul contului curent să rămână pozitiv, în pofida presiunii tarifelor comerciale asupra exporturilor. Totodată, producția industrială a scăzut în medie cu 0,3 la sută (Graficul 1.8), pierderile din sectorul automobilistic prevalând pierderile din sectorul farmaceutic.

În anul 2025, economia **Chinei** a crescut cu 5,0 la sută, fiind susținută puternic de sectorul de producție și de export, care au depășit consumul intern slab și un sector imobiliar aflat în dificultate. În pofida tensiunilor comerciale globale și a potențialelor creșteri tarifare, exporturile au fost motorul principal de creștere (+5,5 la sută), susținute de deprecierea yuanului (+0,9 la sută) și de livrările majorate înainte de a fi impuse taxele vamale. Contrar stimulentei guvernamentale, cum ar fi subvențiile pentru achiziționarea de electrocasnice și mașini, cheltuielile de consum au rămas scăzute din cauza încrederii nesigure, a ratelor de dobândă ridicate pentru economisire și a unei perspective prudente asupra veniturilor. Presiunile deflaționiste au persistat în sectorul industrial, reflectând excesul de capacitate și concurența intensă. De asemenea, prețurile de consum au stagnat, inflația medie anuală în anul 2025 fiind de 0,2 la sută.

Graficul 1.9: Datoria publică în țările UE (% din PIB, trimestrul III 2025)

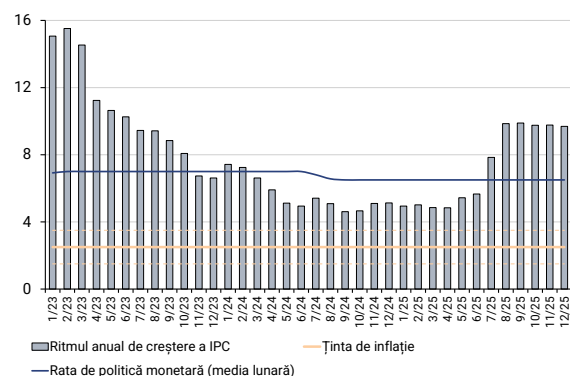
Sursa: Eurostat

Notă: EE – Estonia, LU – Luxemburg, BG – Bulgaria, DK – Danemarca, IE – Irlanda, SE – Suedia, LT – Lituania, NO – Norvegia, NL – Țările de Jos, CZ – Cehia, LV – Letonia, MT – Malta, HR – Croația, PL – Polonia, RO – România, CY – Cipru, SK – Slovacia, DE – Germania, SI – Slovenia, HU – Ungaria, UE – Uniunea Europeană, AT – Austria, FI – Finlanda, ZE – zona euro, PT – Portugalia, ES – Spania, BE – Belgia, FR – Franța, IT – Italia, GR – Grecia

1.3 Evoluția economiilor principalilor parteneri de comerț

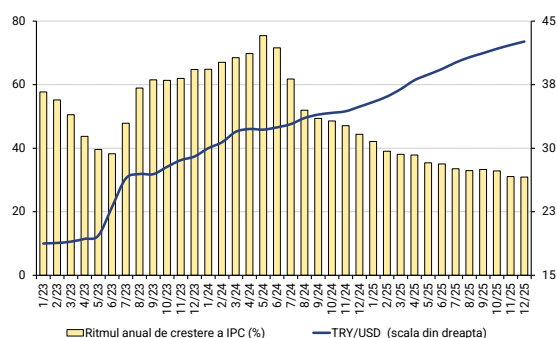
În anul 2025, economia **Poloniei** a demonstrat o redresare puternică (+3,6 la sută), bazată pe investiții, și se impune ca lider al creșterii economice în Uniunea Europeană, în ciuda provocărilor fiscale semnificative. Principalul factor de creștere a fost implementarea proiectelor finanțate din fonduri UE, în special din Planul Național de Redresare, o parte semnificativă din alocarea de 59,8 miliarde euro fiind debursată. De asemenea, consumul privat a fost propulsat de creșterea salariilor reale și de rata ridicată a ocupării forței de muncă (rata medie anuală a șomajului a fost de 3,2 la sută). Deși inflația medie anuală de 3,6 la sută s-a aflat în proximitatea țintei Băncii Naționale a Poloniei, creșterea prețurilor la servicii a rămas o preocupare, ceea ce a făcut ca relaxarea suplimentară a politicii monetare să fie un proces prudent. În anul 2025, Banca Națională a Poloniei a diminuat de șase ori ratele dobânzilor. O problemă rămâne deficitul public de aproximativ 5,3-8,5 la sută din PIB (în primele trei trimestre din 2025), printre cele mai mari din Europa, determinat de creșterea cheltuielilor sociale, a costurilor de apărare și a costurilor de deservire a datoriei publice. Totodată, raportul dintre datoria publică și PIB a avut o traiectorie ascendentă (59,7 la sută la 31 decembrie 2025), ceea ce impune consolidarea fiscală, care este planificată pentru perioada 2026-2028. Din cauza tensiunilor geopolitice, cheltuielile pentru apărare au crescut, contribuind la majorarea deficitului, dar alimentând activitatea industrială. Întrucât Germania este

Graficul 1.10: Evoluția prețurilor de consum în România în contextul politicii monetare a BNR (%) pentru anii 2023-2025

Sursa: Institutul Național de Statistică al României, Banca Națională a României, calcule BNM

Graficul 1.11: Evoluția prețurilor de consum în Turcia în corelația cu deprecierea lirei turcești pentru anii 2023-2025

Sursa: Banca Centrală a Turciei, Institutul de Statistică din Turcia, calcule BNM

principalul partener comercial al Poloniei, evoluția slabă a economiei germane a reprezentat o provocare pentru exporturile poloneze, ritmul mediu anual al acestora majorându-se doar cu 2,0 la sută.

În anul 2025, economia **României** s-a aflat într-o tranziție, de la o creștere bazată pe consum la un model de creștere caracterizată de consolidarea fiscală, de o potențială recesiune tehnică și o dependență puternică de fondurile UE. Produsul intern brut al României a crescut cu 0,7 la sută, față de 0,9 la sută în anul 2024. Anul 2025 a fost marcat în România de o stagnare în primul trimestru, declinul producției industriale și o performanță mai slabă decât în anii precedenți a exporturilor. Economia României a fost marcată în această perioadă de măsurile de consolidare fiscală și de reforme „dureroase”. În urma înregistrării unui deficit bugetar de 9,3 la sută din PIB în 2024, Guvernul României a fost amenințat de UE cu sancțiuni aferente Procedurii de Deficit Excesiv, ceea ce a impus implementarea unui pachet major de consolidare fiscală. Aceste măsuri de consolidare fiscală au inclus creșterea impozitelor (TVA, accize), înghețarea salariilor și pensiilor și reducerea investițiilor publice. Majorarea impozitelor a determinat creșterea rapidă a inflației, aceasta ajungând la 9,8 la sută în decembrie 2025 și consemnând o medie anuală de 7,3 la sută. Totodată, Banca Națională a României a menținut rata de politică monetară la 6,5 la sută pe tot parcursul anului (Graficul 1.10). În anul de referință, producția industrială s-a contractat cu 0,2 la sută, exporturile au crescut cu 5,6 la sută, iar importurile – cu 3,9 la sută. Rata medie anuală a șomajului a fost de 6,1 la sută.

În anul 2025, economia **Turciei** a trecut de la un model cu inflație și consum mare la o structură mai stabilă, productivă și sustenabilă, succesul acestei tranziții fiind menținerea unei discipline monetare și fiscale stricte. Produsul intern brut al Turciei a crescut cu 3,6 la sută ca urmare a unei expansiuni bazate mai curând pe servicii decât exclusiv pe consumul intern. În urma creșterilor bruște ale ratelor dobânzilor inițiate la mijlocul anului 2023, inflația a coborât până la 30,9 la sută în decembrie 2025. Cumulat, inflația medie în anul 2025 a fost de 34,9 la sută. Deși Banca Centrală a Turciei a diminuat treptat ratele dobânzilor (până la 38,0 la sută în decembrie 2025), aceste au rămas la un nivel înalt pentru a contracara presiunile inflaționiste generate de deprecierea lirei turcești (Graficul 1.11). Totodată, costurile ridicate și reducerea cererii au dus la creșterea numărului insolvențelor și la creșterea creditelor neperformante, în special în sectoarele textil, al construcțiilor și al comerțului cu amănuntul. Producția industrială în Turcia a crescut cu 2,6 la sută. Deși s-au îmbunătățit atât deficitul contului curent, cât și deficitul bugetar (agrat de costurile de reconstrucție după cutremur), se impune necesitatea unei gestionări fiscale stricte. Rata medie a șomajului a fost de 8,3 la sută. De menționat că Turcia a continuat să își valorifice poziția geografică pentru câștiguri economice, echilibrând relațiile atât cu aliații occidentali, cât și cu Federația Rusă.

Economia **Ucrainei**, în anul 2025, a fost distrusă în continuare de război, creșterea economică de 1,8 la sută datorându-se ajutorului internațional și cheltuielilor pentru apărare. Ucraina a trecut de la o fază de redresare

post-2022 la o perioadă dificilă, marcată de lipsa severă de forță de muncă și de deficite energetice. Datele disponibile arată că producția industrială a Ucrainei a scăzut cu 2,5 la sută. Totodată, inflația medie anuală a fost de 12,7 la sută, în condițiile în care Banca Națională a Ucrainei a majorat în ianuarie și martie 2025 rata de politică monetară până la nivelul de 15,5 la sută și a menținut o depreciere controlată a hrivnei ucrainene. În condiții de război deficitul bugetar rămâne extrem de ridicat, iar economia Ucrainei este puternic dependentă de ajutorul extern. Atacurile constante asupra infrastructurii energetice au provocat o criză, impunând țara să apeleze la importuri de energie electrică din UE, pentru a asigura necesarul de consum și a evita un colaps energetic. Din cauza mobilizării și a emigrării se atestă un deficit sever al forței de muncă. Coridorul maritim de export a fost funcțional, dar vulnerabil, agricultura și metalurgia fiind principalele sectoare de export.

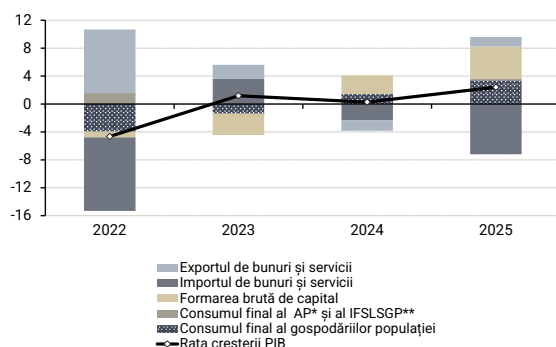
Capitolul 2

Situația economică a Republicii Moldova

2.1 Sectorul real

Produsul intern brut

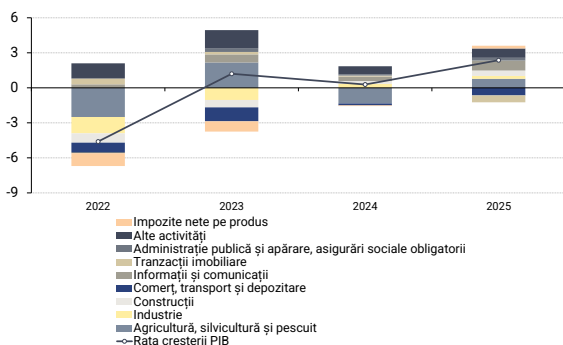
Graficul 2.1: Contribuția componentelor cererii (puncte procentuale) la creșterea PIB (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNS, calcule BNM

*AP – administrația publică, **IFSLSGP – instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

Graficul 2.2: Contribuția sectoarelor economiei (puncte procentuale) la creșterea PIB (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNS, calcule BNM

În anul 2025, activitatea economică în Republica Moldova a înregistrat o creștere mai pronunțată decât în anul precedent. În acest fel, PIB s-a majorat cu 2,4 la sută comparativ cu nivelul din anul 2024. În trimestrul I 2025, rata anuală a PIB s-a plasat în teritoriul negativ, înregistrând -1,3 la sută, fapt cauzat de efectele secetei din 2024 asupra sectorului agricol, care au determinat scăderea exporturilor de produse agroalimentare și, alături de evoluțiile din sectorul energetic, au creat premise pentru majorarea importurilor. Ulterior, rata anuală a PIB a accelerat până la 5,1 la sută în trimestrul III 2025, iar în trimestrul IV 2025 a consemnat un nivel de 3,6 la sută în contextul performanței din sectorul „agricultură, silvicultură și pescuit”. Totodată, merită a fi menționate și unele evoluții mai pronunțate în sectorul „informații și comunicații” și în cel al „construcțiilor”. În același timp, în anul 2025, dinamica aferentă „tranzacțiilor imobiliare” a atenuat semnificativ evoluția PIB. Cererea internă, atât din partea populației, în contextul sporirii veniturilor în termeni reali, dar și din partea agenților economici, a susținut creșterea economică pe parcursul anului 2025.

Din perspectiva utilizărilor (Graficul 2.1), consumul final al gospodăriilor populației s-a majorat cu 4,0 la sută comparativ cu anul 2024. Totodată, consumul final al administrației publice a crescut cu 0,3 la sută. Formarea brută de capital, în perioada de referință, a generat un impact pozitiv de 4,6 puncte procentuale asupra dinamicii PIB. În cadrul acesteia, formarea brută de capital fix s-a majorat cu 16,9 la sută comparativ cu anul 2024. Exportul de bunuri și servicii, în termeni reali, s-a majorat cu 4,4 la sută și a generat astfel un impact de 1,4 puncte procentuale. Importul de bunuri și servicii în anul 2025 s-a majorat cu 12,6 la sută și a contribuit cu -7,2 puncte procentuale la dinamica PIB.

Pe categorii de resurse (Graficul 2.2), un impact pozitiv pronunțat (0,9 puncte procentuale) asupra ratei anuale a PIB a fost determinat, preponderent, de creșterea cu 12,5 la sută, comparativ cu anul precedent, a valorii adăugate brute (VAB) în sectorul „informații și comunicații”. Totodată, un aport de 0,8 puncte procentuale a fost determinat de majorarea cu 10,7 la sută a VAB în „agricultură, silvicultură și pescuit”. Sectorul „construcții” a crescut cu 6,6 la sută și a generat astfel o contribuție de 0,5 puncte procentuale la dinamica PIB. Un impact similar a fost determinat de creșterea cu 8,8 la sută a VAB în

„învățământ”. Evoluții pozitive, dar care au generat un impact mai redus, au fost înregistrate și în alte sectoare. Contribuții de câte 0,2 puncte procentuale la dinamica PIB au fost determinate de majorarea VAB în „industria prelucrătoare” și în „administrația publică și apărare; asigurări sociale obligatorii” cu 3,0 la sută și, respectiv, 5,8 la sută. Sectorul „activități financiare și asigurări” și sectorul „sănătate și asistență socială” au consemnat creșteri de 2,8 la sută și, respectiv, 1,8 la sută, determinând contribuții de câte 0,1 puncte procentuale la dinamica PIB în anul 2025. „Impozitele nete pe produs” au înregistrat o creștere de 1,7 la sută.

Impactul pozitiv determinat de subcomponentele menționate mai sus a fost atenuat cu 0,6 puncte procentuale de scăderea cu 7,2 la sută a VAB în sectorul „tranzacții imobiliare”. În același timp, contractarea VAB în „comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor” și în „transport și depozitare” cu 2,0 la sută și, respectiv, 7,2 la sută a generat, în ansamblu, un impact negativ de 0,6 puncte procentuale asupra dinamicii PIB. VAB aferent componentei „activități de servicii administrative și activități de servicii suport” s-a diminuat cu 11,5 la sută, determinând o contribuție negativă adițională de 0,2 puncte procentuale.

Consumul populației

În anul 2025, consumul final al gospodăriilor populației s-a majorat cu 4,0 la sută comparativ cu anul precedent, acest ritm anual fiind superior cu 1,6 puncte procentuale celui din anul 2024 (Graficul 2.3). Dinamica respectivă a fost determinată de creșterea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor cu 2,9 la sută și a cheltuielilor pentru procurarea serviciilor – cu 1,7 la sută.

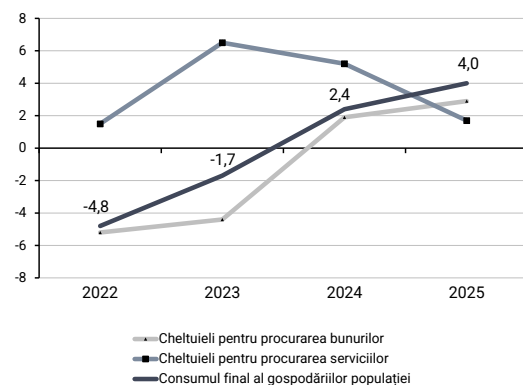
Evoluția consumului populației a fost susținută de creșterea venitului disponibil al acesteia. Astfel, în anul 2025, principalele surse de finanțare ale consumului, conform estimărilor, în ansamblu, s-au majorat în termeni reali cu circa 3,3 la sută, după o creștere mai pronunțată, de circa 8,5 la sută din anul precedent (Graficul 2.4).

Această dinamică a fost determinată de majorarea veniturilor aferente asigurărilor sociale, a creditelor noi acordate persoanelor fizice și a fondului de salarizare. În același timp, impactul pozitiv din partea acestora a fost parțial atenuat de contribuția negativă exercitată de dinamica volumului remiterilor.

Investiții

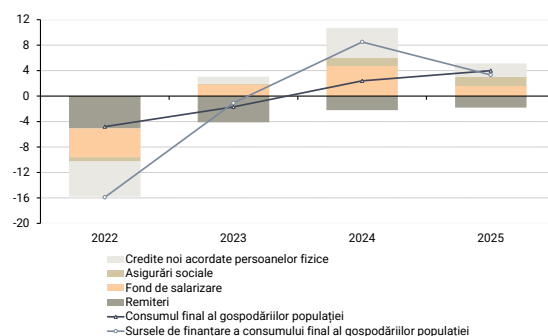
În anul 2025, investițiile au generat un impact pozitiv de 4,6 puncte procentuale asupra dinamicii PIB care s-a datorat, preponderent, contribuției din partea subcomponentei „formarea brută de capital fix”. Aceasta s-a majorat cu 16,9 la sută comparativ cu anul precedent și a contribuit cu 3,5 puncte procentuale la dinamica PIB. În cadrul acesteia, investițiile în „mașini și utilaje” s-au majorat cu 17,4 la sută, iar investițiile în „clădiri și construcții speciale” au crescut cu 16,5 la sută.

Graficul 2.3: Evoluția în termeni reali a consumului final al gospodăriilor populației (% față de anul precedent) pentru anii 2022-2025

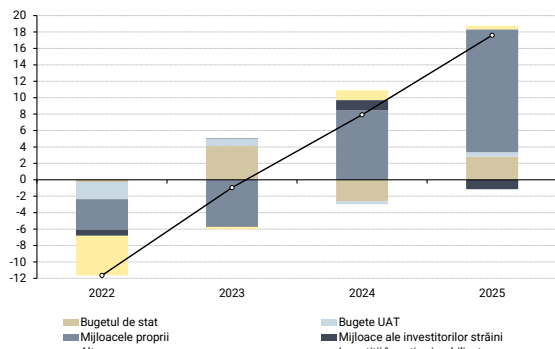
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.4: Contribuția componentelor (puncte procentuale) la evoluția venitului disponibil al populației (% față de anul precedent) pentru anii 2022-2025

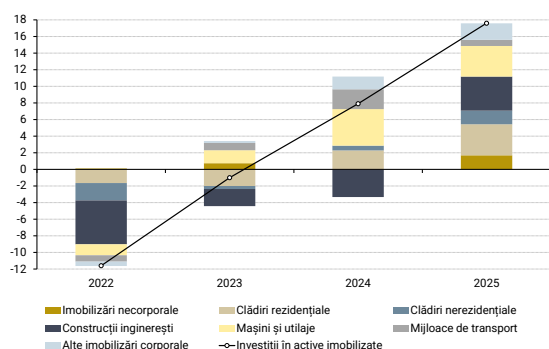
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.5: Contribuția componentelor (puncte procentuale) la rata anuală a investițiilor pe surse de finanțare (%) pentru anii 2022-2025

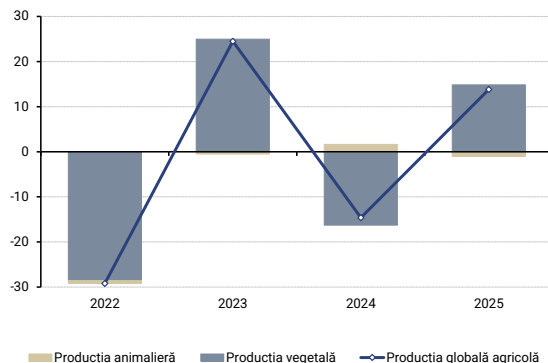
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.6: Contribuția componentelor (puncte procentuale) la rata anuală a investițiilor pe tipuri de mijloace fixe (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.7: Contribuția după sectoare (puncte procentuale) la rata anuală a producției globale agricole (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNS, calcule BNM

Investițiile în active imobilizate s-au majorat cu 17,6 la sută comparativ cu anul precedent. Prin prisma surselor de finanțare, această dinamică a fost determinată, preponderent, de contribuția pozitivă din partea investițiilor din „mijloacele proprii” (15,0 puncte procentuale), „bugetul de stat” (2,8 puncte procentuale), „bugetele UAT” (0,5 puncte procentuale) și din „alte surse” (0,4 puncte procentuale). Impactul respectiv a fost parțial atenuat de contribuția negativă din partea „mijloacelor investitorilor străini” (-1,1 puncte procentuale), (Graficul 2.5).

Pe tipuri de mijloace fixe, dinamica pozitivă sus-menționată a investițiilor în active imobilizate a fost determinată de impactul din partea tuturor componentelor: „construcții ingineresti” (4,1 puncte procentuale), investiții în „mașini și utilaje” (3,7 puncte procentuale), „clădiri rezidențiale” (3,7 puncte procentuale), „alte imobilizări corporale” (2,0 puncte procentuale), „clădiri nerezidențiale” (1,6 puncte procentuale) și „mijloace de transport” (0,7 puncte procentuale), (Graficul 2.6).

Producția agricolă

În anul de raportare, producția globală agricolă s-a majorat cu 13,8 la sută, în comparație cu anul 2024, marcând o revenire consistentă după dificultățile din 2024 (Graficul 2.7).

Dinamica favorabilă a fost susținută, în principal, de redresarea sectorului vegetal, care și-a reluat trendul de creștere odată cu depășirea efectelor secetei severe din anul 2024. În acest sens, producția vegetală a crescut cu 21,3 la sută în anul 2025. În același timp, producția animalieră s-a contractat cu 3,4 la sută comparativ cu anul 2024 pe fondul diminuării producției de carne (în masă vie) și a generat astfel o contribuție negativă în cadrul ratei anuale a producției globale agricole. Această evoluție a fost determinată, în mare parte, de reducerea efectivului de porcine, ca urmare a răspândirii pestei porcine africane în primele luni ale anului 2025.

În comparație cu anul 2024, cele mai mari creșteri ale volumului producției vegetale au fost înregistrate la culturile de „rapiță” (de 3,4 ori), „floarea soarelui” (35,7 la sută), „cereale și leguminoase boabe” (27,1 la sută, dintre care: „grâu” – 33,0 la sută, „porumb pentru boabe” – 19,2 la sută și „orz” – 11,1 la sută), „struguri” (13,1 la sută), „cartofi” (9,3 la sută), „fructe, nuci și pomușoare” (6,0 la sută) și „legume” (5,7 la sută). Totodată, în sectorul zootehnic, producția de „lapte” și „ouă” s-a majorat în termeni anuali cu 5,7 la sută, respectiv, 1,4 la sută, în timp ce producția de „carne (în masă vie)” s-a contractat cu 5,4 la sută în anul 2025 comparativ cu anul 2024.

Producția industrială

Volumul producției industriale pe toate formele de proprietate s-a majorat în termeni reali cu 5,4 la sută față de anul 2024 (Graficul 2.8), ca urmare a creșterii producției în „industria prelucrătoare” (subcomponenta cu cea mai mare pondere) cu 6,3 la sută. Totodată, producția în „industria extractivă” s-a majorat cu 6,9 la sută, în timp ce sectorul „producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat” s-a majorat cu 1,6 la sută. În „industria prelucrătoare” cele mai semnificative majorări au fost înregistrate în următoarele activități industriale: „repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor” (52,1 la sută), „fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice” (45,4 la sută), „fabricarea de articole de îmbrăcăminte” (21,0 la sută), „industria metalurgică” (20,9 la sută) și „industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații” (20,1 la sută).

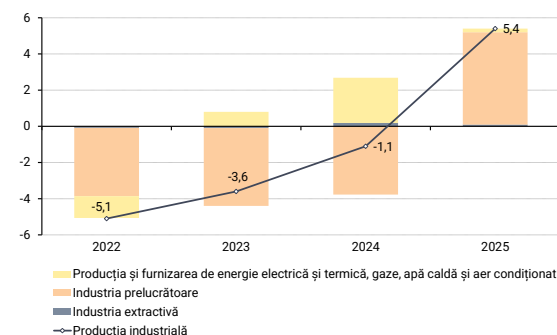
Transportul de mărfuri

Întreprinderile de transport feroviar, rutier, fluvial și aerian au transportat același volum de mărfuri ca și în anul 2024 (Graficul 2.9). Totodată, volumul de mărfuri transportate pe cale feroviară și fluvială s-a majorat în termeni anuali cu 1,9 și 1,3 la sută, respectiv. În același timp, volumul de mărfuri transportate pe cale aeriană și rutieră s-a diminuat în termeni anuali cu 40,5 și 0,2 la sută, respectiv.

Transportul de pasageri

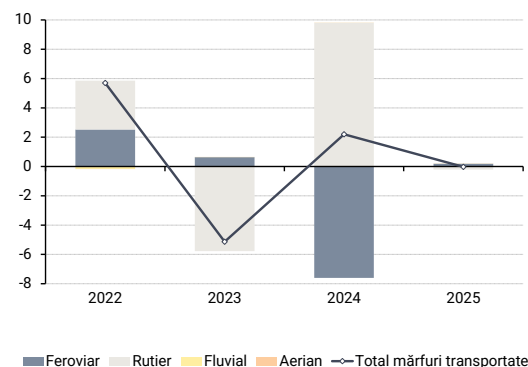
Întreprinderile de transport feroviar, rutier, fluvial, aerian și troleibuze au transportat cu 8,3 la sută mai mulți pasageri comparativ cu anul 2024 (Graficul 2.10). Această creștere a fost determinată, preponderent, de majorarea în termeni anuali a numărului de pasageri transportați cu troleibuzele (8,4 la sută) și pe cale rutieră (7,9 la sută). În același timp, numărul de pasageri transportați pe cale aeriană s-a majorat în termeni anuali cu 37,3 la sută și numărul de pasageri transportați pe cale fluvială s-a majorat în termeni anuali cu 2,3 la sută, iar numărul de pasageri transportați pe cale feroviară s-a diminuat cu 51,4 la sută.

Graficul 2.8: Contribuția componentelor (puncte procentuale) la evoluția producției industriale (% față de anul precedent) pentru anii 2022-2025

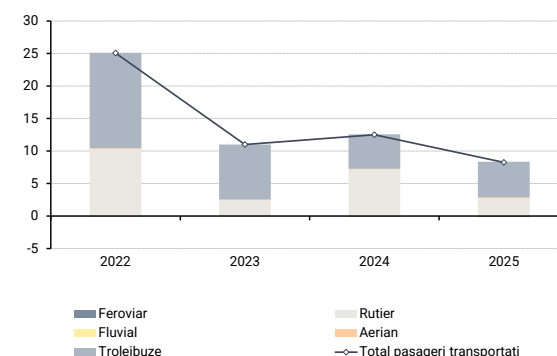
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.9: Contribuția componentelor (puncte procentuale) la evoluția în termeni reali a transportului de mărfuri (% față de anul precedent) pentru anii 2022-2025

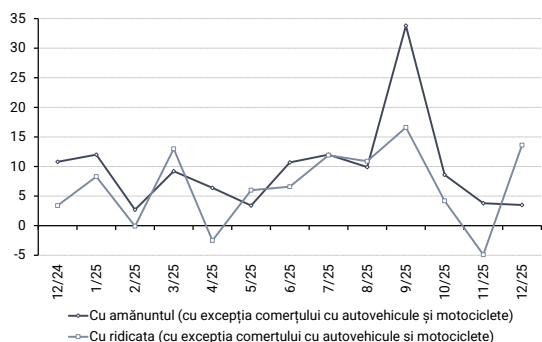
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.10: Contribuția subcomponentelor (puncte procentuale) la evoluția în termeni reali a transportului de pasageri (% față de anul precedent) pentru anii 2022-2025

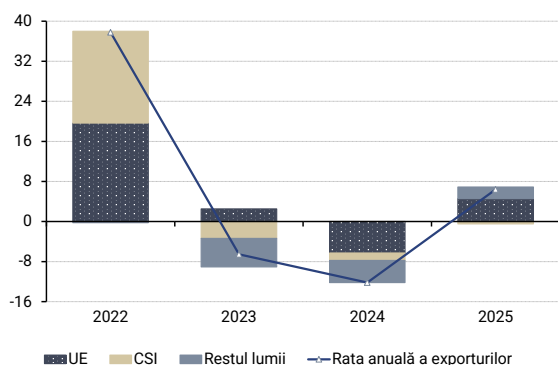
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.11: Comerțul interior (în baza declarațiilor TVA), (% față de anul precedent)

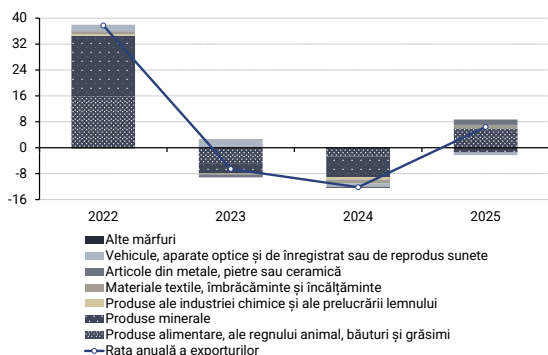
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.12: Contribuția pe categorii de țări (puncte procentuale) la evoluția ratei anuale a exporturilor (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.13: Contribuția pe grupuri de mărfuri (puncte procentuale) la evoluția ratei anuale a exporturilor (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNS, calcule BNM

Comerțul interior

În anul de raportare, comerțul interior cu amănuntul (în baza declarațiilor TVA⁵) s-a majorat în medie cu 9,7 la sută, însă, ritmul a fost inferior celui din anul 2024 cu 4,7 puncte procentuale (Graficul 2.11). Totodată, comerțul interior cu ridicata (în baza declarațiilor TVA) a înregistrat în anul 2025 o majorare medie de 7,0 la sută, acest ritm fiind cu 1,2 puncte procentuale superior celui din anul precedent.

Comerțul exterior⁶

Datele cu privire la comerțul internațional de mărfuri prezentate de BNS pentru anul 2025 denotă că rata anuală a exporturilor a revenit în palierul pozitiv, iar cea a importurilor s-a accelerat în comparație cu cea din anul 2024. Recuperarea sectorului agricol, după seceta severă din anul 2024, a creat precondiții favorabile pentru majorarea exporturilor de produse agroalimentare. Majorarea importurilor a fost determinată atât de dinamica consumului intern din 2025, cât și de substituirea livrărilor de energie electrică de la Centrala Termoelectrică Cuciurgan cu importuri din regiune, precum și de reflectarea în statistica națională a importurilor de gaze naturale destinate regiunii transnistrene.

În anul 2025, rata anuală a exporturilor a constituit 6,4 la sută, depășind nivelul din 2024 cu 18,6 puncte procentuale. Tendința ascendentă a acestora a fost determinată de creșterea exporturilor către țările UE și cele clasificate ca „Restul lumii” (Graficul 2.12).

Pe categorii de produse, majorarea ratei anuale a exportului a fost determinată de evoluția exportului de „produse alimentare, ale regnului animal, băuturi și grăsimi”, „articole din metale, pietre sau ceramică” și a „materialelor textile, îmbrăcăminte și încălțăminte” (Graficul 2.13). De menționat că revigorarea sectorului vegetal în a doua jumătate a anului 2025 a generat precondiții favorabile pentru creșterea exporturilor de produse agroalimentare. De asemenea, evoluțiile din industria prelucrătoare au stimulat dinamica exporturilor.

Analizând evoluția exportului după originea produselor, se poate evidenția că, majorarea exporturilor în anul 2025 a fost determinată de dinamica exportului de produse autohtone. Reexporturile s-au contractat pentru al treilea an consecutiv (Graficul 2.14).

Rata anuală a importurilor în anul 2025 a consemnat un nivel de 20,5 la sută sau cu 16,0 puncte procentuale superior celui din anul 2024, ca urmare a creșterii importurilor de mărfuri din UE și din țările clasificate

⁵BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ. *Statistici privind indicii valorici ai vânzărilor (livrărilor) de mărfuri și servicii elaborate pentru prima dată în baza declarațiilor TVA*. Chișinău: BNS, 26 mai 2025. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/statistici-privind-indicii-valorici-ai-vanzarilor-livrarilor-de-marfuri-si-servi-12_60432.html

⁶S-au utilizat datele trimestriale cu privire la evoluția comerțului exterior al Republicii Moldova, exprimate în dolari SUA.

ca „Restul lumii” (Graficul 2.15). Totodată, importurile din CSI s-au contractat, generând o contribuție minoră la dinamica totală a importurilor. De menționat că dinamica importurilor din ultimii doi ani reflectă o dependență pronunțată de fluxurile comerciale din UE și din țările „Restul lumii”. În 2025, importurile din UE au deținut o pondere de aproximativ 54,1 la sută, iar cele din CSI și din țările „Restul lumii” au reprezentat 3,0 la sută și 42,9 la sută, respectiv.

Pe grupe de mărfuri (Graficul 2.16), se evidențiază dinamica pozitivă a ratei anuale a importurilor care a fost determinată de evoluția importului de „produse minerale”, „vehicule, aparate optice și de înregistrat sau de reprodus sunete”, „produse alimentare, ale regnului animal, băuturi și grăsimi” și „produse ale industriei chimice și ale prelucrării lemnului”. Trebuie de remarcat că schimbările structurale privind furnizorul de energie electrică, pe fondul suspendării livrărilor de la Centrala Termoelectrică Cuciurgan, precum și includerea importului de gaze naturale pentru regiunea transnistreană în statistica națională au contribuit la menținerea unor ritmuri ridicate de creștere a importurilor de produse minerale în anul 2025. În același timp, evoluția consumului intern a stimulat creșterea importurilor și în cazul celorlalte grupe menționate anterior.

Forța de muncă

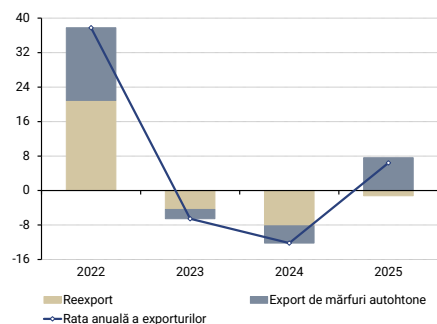
În anul 2025⁷, atât populația economic activă, cât și cea ocupată au înregistrat o dinamică negativă. Astfel, în anul de raportare, populația economic activă a constituit 805,0 mii persoane, fiind cu 9,5 la sută inferioară celei din anul 2024, iar populația ocupată a constituit 774,0 mii, fiind cu 9,4 la sută inferioară celei din anul 2024 (Graficul 2.17).

În același timp, rata de activitate a constituit 41,8 la sută, fiind cu 2,7 puncte procentuale inferioară celei din anul 2024, iar rata de ocupare a înregistrat 40,2 la sută, cu 2,5 puncte procentuale inferioară celei din anul 2024 (Graficul 2.18).

Totodată, numărul șomerilor s-a diminuat cu circa 4,2 mii persoane, până la 31,0 mii persoane. Rata șomajului a constituit 3,8 la sută, fiind inferioară cu 0,1 puncte procentuale celei din anul 2024 (Graficul 2.19).

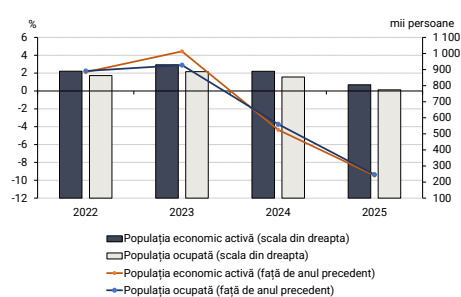
⁷Biroul Național de Statistică informează că, începând cu 1 ianuarie 2025, a fost implementat un nou plan de sondaj, numit „Eșantion Multifuncțional de tip master pentru cercetările din Domeniul Social” (EMDOS 3), elaborat în baza rezultatelor ultimului Recensământ al Populației și Locuințelor (RPL) – din anul 2024. Datele pentru trimestrul III anul curent au fost elaborate în baza estimărilor preliminare privind numărul populației cu reședință obișnuită pe anul 2025 (elaborate pe baza rezultatelor Recensământului Populației și Locuințelor din 2014). Astfel, în urma recalculării numărului populației cu reședință obișnuită pe baza rezultatelor Recensământului Populației și Locuințelor din 2024, datele trimestriale pentru anul 2025, precum și pentru perioadele precedente urmează a fi revizuite, în conformitate cu Politica și Graficul de Revizuire a datelor statistice. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/forta-de-munca-ocuparea-si-somajul-in-trimestrul-iv-2025-9430_62345.html.

Graficul 2.14: Contribuția după origine (puncte procentuale) la evoluția ratei anuale a exporturilor (%) pentru anii 2022-2025

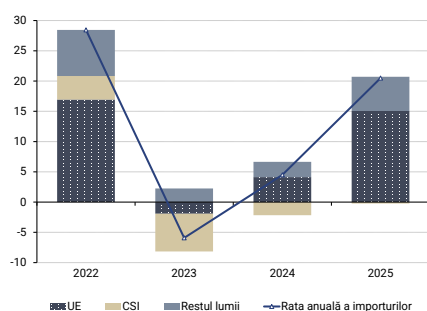
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.17: Populația economic activă și populația ocupată pentru anii 2022-2025

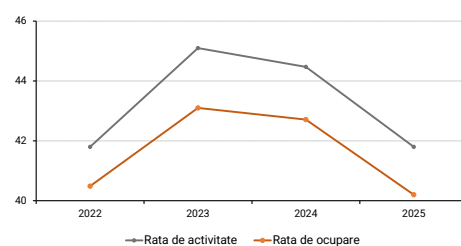
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.15: Contribuția pe categorii de țări (puncte procentuale) la evoluția ratei anuale a importurilor (%) pentru anii 2022-2025

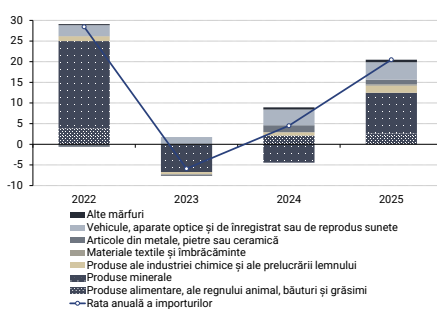
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.18: Evoluția ratei de activitate și a ratei de ocupare a populației (%) pentru anii 2022-2025

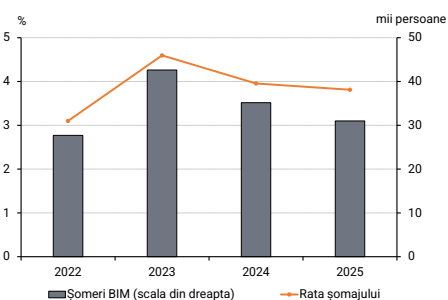
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.16: Contribuția pe grupuri de mărfuri (puncte procentuale) la evoluția ratei anuale a importurilor (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.19: Evoluția numărului de șomeri și a ratei șomajului pentru anii 2022-2025

Sursa: BNS, calcule BNM

Veniturile salariale

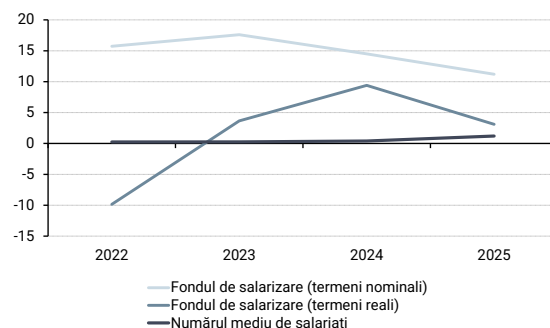
În anul 2025, fondul de salarizare pe economie s-a majorat cu 11,1 la sută comparativ cu anul 2024. Ajustat la dinamica IPC, fondul de salarizare a crescut cu 3,1 la sută comparativ cu anul precedent. În același timp, numărul mediu de salariați în economia națională a crescut cu 1,2 la sută comparativ cu anul 2024 (Graficul 2.20).

Toate sectoarele economiei au marcat creșteri ale fondului de salarizare. Cele mai importante contribuții la dinamica fondului de salarizare au fost generate de sectoarele „comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor”, „industrie”, „administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii”, „învățământ”, „sănătate și asistență socială”.

În perioada analizată, câștigul salarial mediu în economia națională a consemnat o creștere de 9,8 la sută în comparație cu anul 2024. În sectorul bugetar al economiei s-a înregistrat o creștere a câștigului salarial mediu de 11,2 la sută, iar în sectorul real – de 9,3 la sută. Câștigul salarial a crescut în toate ramurile activităților economice. Cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat în „activități de servicii administrative și activități de servicii suport”, „activități de cazare și alimentație publică”, „activități profesionale, științifice și tehnice”, în „învățământ” și în „artă, activități de recreere și de agrement”.

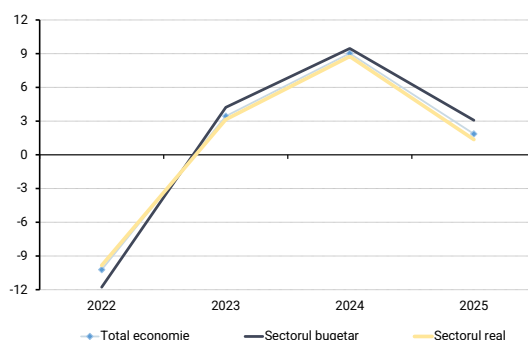
În termeni reali, ritmul anual de creștere a câștigului salarial mediu pe economie a constituit 1,9 la sută în anul 2025, în sectorul real a atins nivelul de 1,4 la sută, iar în sfera bugetară de 3,1 la sută (Graficul 2.21).

Graficul 2.20: Fondul de salarizare în economie și numărul mediu de salariați (% față de anul precedent) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.21: Salariul mediu real (% față de anul precedent) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNS, calcule BNM

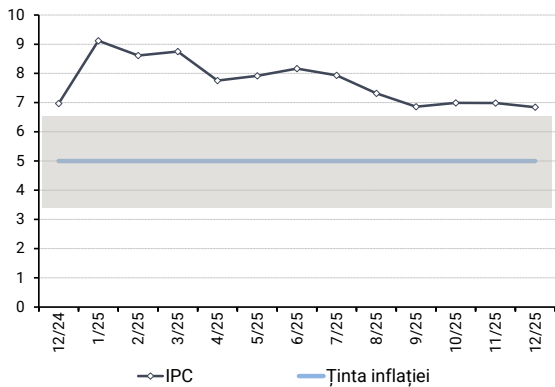
2.2 Evoluția inflației

Tabelul 2.1: Rata medie anuală a IPC

	2022	2023	2024	2025
IPC (% , f.a.p.)	28,74	13,42	4,68	7,76

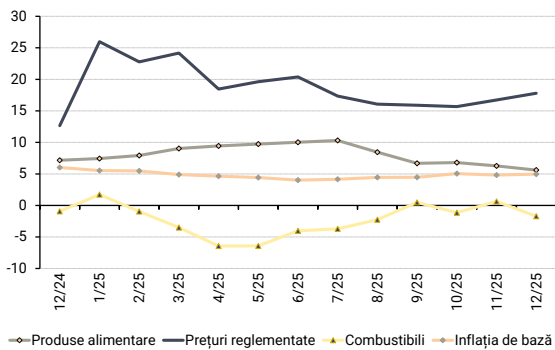
Sursa: BNS

Graficul 2.22: Rata anuală a IPC (%)

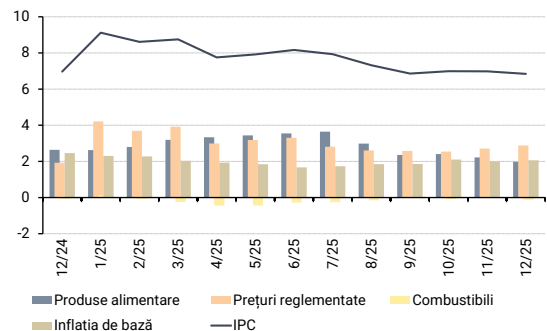
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.23: Ritmul anual al subcomponentelor inflației (%)

Sursa: BNS

Graficul 2.24: Contribuția subcomponentelor (puncte procentuale) la dinamica anuală a inflației (%)

Sursa: BNS, calcule BNM

Indicele prețurilor de consum (IPC)

În anul 2025, rata medie anuală a IPC a constituit 7,76 la sută, fiind cu 3,08 puncte procentuale superioară celei din anul 2024 (Tabelul 2.1). După creșterea din prima lună a anului susținută de ajustarea unor tarife, pe parcursul anului 2025, rata anuală a inflației a conturat o traiectorie descendentă, diminuându-se de la 9,12 la sută în luna ianuarie 2025 până la 6,84 la sută în luna decembrie 2025, ca urmare a unei cereri interne dezinflaționiste. Suplimentar, presiunile din partea prețurilor reglementate, determinate de ajustarea tarifelor la resursele energetice, și cele din partea prețurilor la produsele alimentare, cauzate de condițiile agrometeorologice nefavorabile din primăvară și de efectele pestei porcine asupra prețurilor la carne, s-au temperat treptat în a doua jumătate a anului. Cu toate acestea, rata anuală a inflației, începând cu luna decembrie 2024 și pe parcursul anului 2025, s-a situat peste limita superioară a intervalului de $\pm 1,5$ puncte procentuale de la ținta inflației de 5,0 la sută stipulat în Strategia politicii monetare pe termen mediu (Graficul 2.22), fapt determinat de dinamica prețurilor reglementate în contextul ajustării tarifului la gazul din rețea, la energia termică și la energia electrică de la finele anului 2024 și începutul anului 2025. Or, rata anuală a inflației fără impactul respectiv s-a plasat, conform estimărilor, în intervalul de variație de la ținta inflației în perioada de referință.

În structura IPC (Graficul 2.23), după creșterea din prima lună a anului, rata anuală a prețurilor reglementate a conturat o dinamică descendentă până în luna octombrie 2025, după care a accelerat ușor la finele anului. După traiectoria ascendentă în prima jumătate a anului, rata anuală a prețurilor la produsele alimentare s-a temperat în a doua jumătate a anului 2025. Prin urmare, traiectoria descendentă a ratei anuale a IPC pe parcursul anului 2025 a fost imprimată, preponderent, de diminuarea contribuției din partea prețurilor reglementate și a prețurilor la produsele alimentare (Graficul 2.24). Rata anuală a prețurilor la combustibili s-a plasat, în mare parte, în teritoriu negativ pe parcursul anului 2025. În același timp, rata anuală a inflației de bază a conturat o dinamică ușor ascendentă în a doua jumătate a anului după tendința descendentă din prima jumătate.

Inflația de bază⁸

În primele șase luni ale anului 2025, ritmul anual al inflației de bază s-a temperat, diminuându-se de la 6,02 la sută în luna decembrie 2024 până

⁸Inflația de bază este calculată de BNS prin excluderea prețurilor ce sunt în afara ariei de influență a măsurilor de politică monetară promovată de BNM, cum ar fi cele la produsele alimentare și băuturi, combustibili, produsele și serviciile cu prețuri reglementate.

la 4,01 la sută în luna iunie 2025. Ulterior, în a doua jumătate a anului, acesta a conturat o traiectorie ascendentă, înregistrând valoarea de 4,96 la sută în luna decembrie 2025.

Tendința descendentă din prima parte a anului a fost susținută de dispariția impactului unor șocuri sectoriale observate anterior. Totodată, cererea agregată a continuat să exercite presiuni dezinflaționiste asupra componentelor aferente inflației de bază.

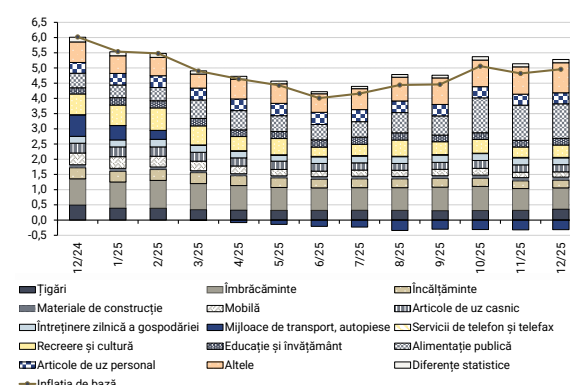
În structura inflației de bază, în primele luni ale anului 2025, contribuția subcomponentei „mijloace de transport, autopișe” a scăzut treptat, iar ulterior a devenit negativă, rata anuală a acestora înregistrând valoarea de -3,24 la sută în luna decembrie 2025, susținând astfel atenuarea ratei anuale a inflației de bază pe tot parcursul anului. De asemenea, contribuția din partea subcomponentelor „recreere și cultură”, „îmbrăcăminte”, „mobilă”, „încălțăminte” și „articole de uz casnic” s-a temperat pe parcursul anului 2025.

Traectoria ascendentă din a doua jumătate a anului 2025 a fost determinată de creșterea impactului din partea subcomponentelor „alimentație publică” și „alte”, ritmul anual al cărora s-a accentuat în ultimele luni ale anului. În cadrul subcomponentei „alimentație publică” rata anuală a prețurilor s-a majorat de la 6,79 la sută în luna decembrie 2024 până la 11,96 la sută în luna decembrie 2025, în contextul ajustării prețurilor din meniurile mai multor restaurante și cafenele. Totodată, în cadrul subcomponentei „alte”, evoluții cu impact mai pronunțat în a doua jumătate a anului 2025 au fost înregistrate la chirii. În același timp, contribuțiile din partea subcomponentelor „articole de uz personal”, „întreținerea zilnică a gospodăriei” și „educație și învățământ” la formarea dinamicii anuale a inflației de bază au fost practic similare pe tot parcursul anului 2025.

Prețurile la produsele alimentare

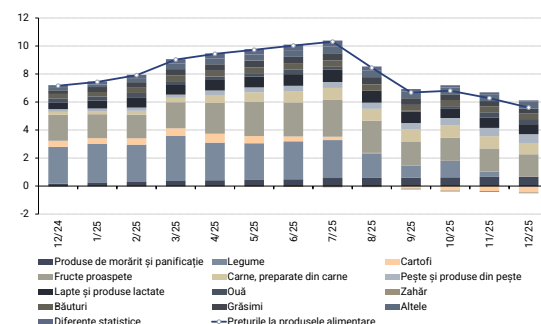
În primele șapte luni ale anului 2025, rata anuală a prețurilor la produsele alimentare s-a poziționat pe o pantă ascendentă, astfel majorându-se de la 7,17 la sută în luna decembrie 2024 până la 10,31 la sută în luna iulie 2025. Accelerarea ratei anuale a prețurilor la produsele alimentare a fost susținută de intensificarea presiunilor inflaționiste asociate grupelor „fructe proaspete” și „carne, preparate din carne” (Graficul 2.26). Creșterea prețurilor la fructele proaspete a fost determinată de o ofertă internă moderată, pe fondul pierderilor provocate de înghețurile târzii de primăvară și de episoadele severe de grindină, care au afectat livrezile la nivel național. Totodată, majorarea prețurilor la carne a fost determinată de diminuarea producției interne, cauzată, în principal, de reducerea șeptelului de porcine, ca urmare a extinderii pestei porcine africane, dar și de efectele secundare resimțite în industria prelucrătoare a cărnii, în special în segmentul de fabricare a mezelurilor. În același timp, în primele luni ale anului 2025, creșterea costurilor pentru resursele energetice a stat la baza intensificării presiunilor inflaționiste manifestate în segmentul bunurilor procesate, susținând, de asemenea, accelerarea ratei anuale a prețurilor la produsele alimentare.

Graficul 2.25: Contribuția subcomponentelor (puncte procentuale) la dinamica anuală a inflației de bază (%)

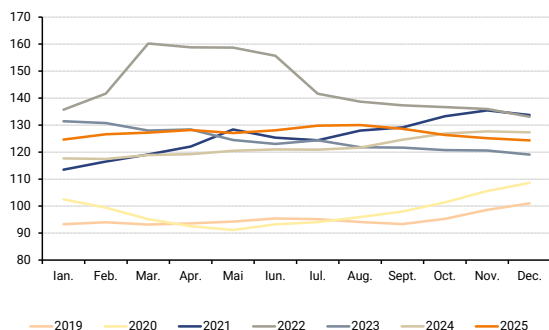
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.26: Contribuția componentelor (puncte procentuale) la dinamica anuală a prețurilor la produsele alimentare (%)

Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.27: Evoluția indicelui prețurilor la produsele alimentare la nivel internațional, indicele FAO pentru anii 2019-2025

Sursa: FAO, calcule BNM

În a doua parte a anului 2025, rata anuală a prețurilor la produsele alimentare a consemnat o temperare pronunțată, coborând la 5,60 la sută în luna decembrie 2025, respectiv cu 4,71 puncte procentuale sub nivelul înregistrat în luna iulie 2025. Este de menționat că presiunile inflaționiste asupra prețurilor la bunurile procesate din prima jumătate a anului s-au temperat în a doua jumătate a anului 2025, fapt ce reflectă o stabilizare relativă a costurilor la resursele energetice și atenuarea impactului reducerii producției de carne cauzate de pesta porcină africană. Datorită condițiilor meteorologice favorabile din a doua parte a verii 2025, recolta de „legume”, „fructe proaspete” și „cartofi” a fost bogată, ceea ce a determinat scăderea prețurilor la aceste categorii. Ca urmare, rata anuală s-a temperat, iar contribuția acestor produse la indicele agregat al prețurilor s-a redus semnificativ comparativ cu primele luni ale anului.

În primele nouă luni ale anului 2025, prețurile la produsele alimentare pe piața internațională s-au situat peste nivelul din perioada similară a anului 2024, exercitând presiuni inflaționiste asupra prețurilor interne. În trimestrul IV 2025, dinamica acestora s-a inversat, conturând premise dezinflaționiste și la nivelul pieței interne (Graficul 2.27).

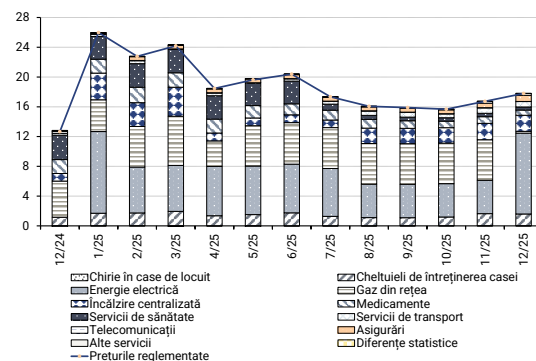
Prețurile reglementate

Rata anuală a prețurilor reglementate a accelerat până la 25,97 la sută în luna ianuarie 2025, fiind susținută de ajustarea tarifului la energia termică și a celui la energia electrică (Graficul 2.28). Astfel, în luna ianuarie 2025, prețurile la „încălzirea centralizată” în cadrul IPC s-au majorat cu circa 25,10 la sută, iar cele la „prepararea apei calde” – cu circa 26,70 la sută, în urma ajustării tarifului la energia termică de către ANRE pe data de 3 ianuarie 2025⁹. Având în vedere că tarifele noi au intrat în vigoare pe data de 10 ianuarie 2025, o parte din majorare a fost reflectată în luna februarie 2025 (prețurile la „încălzirea centralizată” în cadrul IPC au crescut cu circa 8,20 la sută, iar cele la „prepararea apei calde” – cu circa 8,60 la sută).

În cadrul ședinței sus-menționate a fost aprobat și tariful la energia electrică, fapt ce a determinat o majorare a prețurilor în cadrul IPC la acest subcomponent cu circa 50,4 la sută în luna ianuarie 2025 comparativ cu luna precedentă. Totuși, având în vedere impactul compensațiilor oferite de Guvern în contextul pachetului de sprijin primit de la UE pentru dezvoltarea rezilienței și independenței energetice a Republicii Moldova, prețul energiei electrice pentru consumatorii finali în cadrul IPC a scăzut în luna februarie 2025 cu circa 15,4 la sută comparativ cu luna precedentă, fapt ce a determinat o temperare a ratei anuale a prețurilor reglementate. În acest sens, pachetul global de ajutor a permis compensarea costurilor suplimentare de energie electrică pentru toate gospodăriile, până la 110 kWh în fiecare lună pe parcursul anului 2025¹⁰.

În luna aprilie 2025, rata anuală a prețurilor reglementate s-a temperat până la 18,46 la sută, fapt determinat, preponderent, de diminuarea impactului subcomponentelor „încălzirea centralizată” și „gaz din rețea”, ca urmare a efectului perioadei de bază, în contextul finalizării perioadei de compensare a tarifelor la resursele energetice în luna aprilie 2024. În luna octombrie 2025, rata anuală a prețurilor reglementate s-a temperat până la nivelul de 15,67 la sută, fapt generat, preponderent, de scăderea impactului din partea subcomponentei „servicii de sănătate” (datorită efectului perioadei de bază), precum și din partea subcomponentei „energie electrică”. În acest sens, de la 1 august 2025, tariful la energia electrică furnizată de Î.C.S. „Premier Energy” S.R.L. s-a diminuat cu 12,5 la sută, iar cel la energia electrică furnizată de S.A. „FEE Nord” s-a diminuat cu 14,6 la sută¹¹. Ajustarea respectivă, cuplată cu efectul compensațiilor aplicate conform programului de ajutor pentru populație

Graficul 2.28: Contribuția componentelor (puncte procentuale) la dinamica anuală a prețurilor reglementate (%)

Sursa: BNS, calcule BNM

⁹Hotărârile ANRE privind aprobarea tarifelor pentru energia termică și energia electrică: nr. 1, nr. 10, nr. 12 din 3 ianuarie 2025. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2025, nr. 5-7 (9515-9517), p. 53-59 din 10 ianuarie 2025. ISSN 2587-389X, e-ISSN 2587-3903.

¹⁰COMISIA EUROPEANĂ. *Comisia Europeană și Republica Moldova convin asupra unei Strategii cuprinzătoare pe doi ani pentru independență și reziliență energetică și asupra unui sprijin imediat pentru facturile la energie*. Bruxelles, 04 februarie 2025. Disponibil: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_25_403.

¹¹Hotărâre ANRE privind prețurile reglementate de furnizare a energiei electrice furnizată consumatorilor finali de Î.C.S. „Premier Energy” S.R.L. și S.A. „FEE-Nord”

valabil pe parcursul anului 2025 și finanțat de UE a determinat o scădere a prețurilor la „energie electrică” în cadrul IPC de circa 6,8 la sută.

Creșterea ratei anuale a prețurilor reglementate spre finele anului 2025, până la 17,79 la sută în luna decembrie 2025, a fost determinată, în principal, de dinamica subcomponentei „energie electrică” în contextul finalizării perioadei de sprijin pentru plata facturilor.

În structura prețurilor reglementate, pe parcursul anului 2025, au mai fost sesizate ajustări ale tarifelor, însă impactul acestora asupra ratei anuale a fost unul mai puțin pronunțat. În acest sens, pe parcursul anului 2025, au fost ajustate tarifele la serviciile de alimentare cu apă și canalizare, precum și la serviciile de evacuare a deșeurilor menajere în mun. Chișinău¹², mun. Bălți¹³, or. Edineț¹⁴, or. Ungheni¹⁵, or. Cahul¹⁶, or. Orhei¹⁷, or. Soroca¹⁸.

Prețurile la serviciile de transport aerian s-au majorat pe parcursul anului 2025, astfel încât în luna decembrie 2025 acestea au fost cu 11,97 la sută superioare celor din luna decembrie 2024. Totodată, începând cu 1 iunie 2025, au fost majorate tarifele la serviciile de

S.R.L. pentru anul 2025 nr. 459, nr. 460 din 29 iulie 2025. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2025, nr. 413-416 (9923-9926), p. 43-44 din 1 august 2025. ISSN 2587-389X, e-ISSN 2587-3903.

¹²Hotărâre ANRE privind tarife pentru serviciile prestate de S.A. „Apă-Canal Chișinău” nr. 120 din 18 martie 2025. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2025, nr. 148-150 (9658-9660), p. 24 din 21 martie 2025. ISSN 2587-389X, e-ISSN 2587-3903.

¹³Hotărâre ANRE privind tarifele pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate prestat de S.R.L. „Glorin-Inginering” nr. 112 din 11 martie 2025. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2025, nr. 126-129 (9636-9639), p. 122 din 13 martie 2025. ISSN 2587-389X, e-ISSN 2587-3903.

¹⁴Hotărâre ANRE privind aprobarea tarifelor pentru furnizarea/ prestarea serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate de către Î.M. „Apă-Canal Edineț” nr. 206 din 24 aprilie 2025. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2025, nr. 201-203 (9711-9713), p. 52 din 30 aprilie 2025. ISSN 2587-389X, e-ISSN 2587-3903.

¹⁵Hotărâre ANRE privind aprobarea tarifelor pentru furnizarea/ prestarea serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate de către SRL „Apă-Canal Ungheni” nr. 250 din 23 mai 2025. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2025, nr. 257-260 (9767-9770), p. 118 din 28 mai 2025. ISSN 2587-389X, e-ISSN 2587-3903.

¹⁶Hotărâre ANRE privind aprobarea tarifelor pentru furnizarea/ prestarea serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate de către S.A. „Apă-Canal Cahul” nr. 294 din 10 iunie 2025. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2025, nr. 309-312 (9819-9822), p. 117 din 12 iunie 2025. ISSN 2587-389X, e-ISSN 2587-3903.

¹⁷Hotărâre ANRE privind aprobarea tarifelor pentru furnizarea/ prestarea serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate de către S.A. „Regia Apă Canal – Orhei” nr. 518 din 26 august 2025. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2025, nr. 452-455 (9962-9965), p. 80 din 29 august 2025. ISSN 2587-389X, e-ISSN 2587-3903.

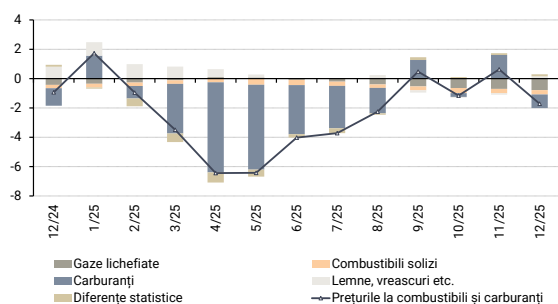
¹⁸Hotărâre ANRE privind aprobarea tarifelor pentru furnizarea/ prestarea serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate de către S.A. „Regia Apă Canal – Soroca”: nr. 562, 30 septembrie 2025. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2025, nr. 519-522 (10029-10032), p. 73 din 3 octombrie 2025. ISSN 2587-389X, e-ISSN 2587-3903.

transport public în mun. Bălți. Un impact pozitiv minor asupra ratei anuale a prețurilor reglementate a fost determinat și de subcomponenta servicii de „asigurare pentru transport”. Prețurile acestora s-au majorat cu circa 3,81 la sută în luna noiembrie 2025 și circa 12,31 la sută în luna decembrie 2025 în cadrul IPC, în contextul adoptării de către Banca Națională a Moldovei a Hotărârii nr. 234 din 8 octombrie 2025, intrată în vigoare la 25 noiembrie 2025, privind noile prime de asigurare de bază și coeficienții de rectificare pentru polițele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto (RCA)¹⁹. Prețurile la „medicamente” în luna decembrie 2025 au fost cu 2,5 la sută superioare celor din luna corespunzătoare a anului 2024.

¹⁹Hotărâre cu privire la aprobarea calculului primelor de asigurare de bază, coeficienților de rectificare și primelor de referință pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto internă și externă: nr. 234 din 08 octombrie 2025. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2025, nr. 529-531 art. 929. Disponibil: <https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/151209>.

Prețurile la combustibili și carburanți

Graficul 2.29: Contribuția componentelor (puncte procentuale) la dinamica anuală a prețurilor la combustibili și carburanți (%)

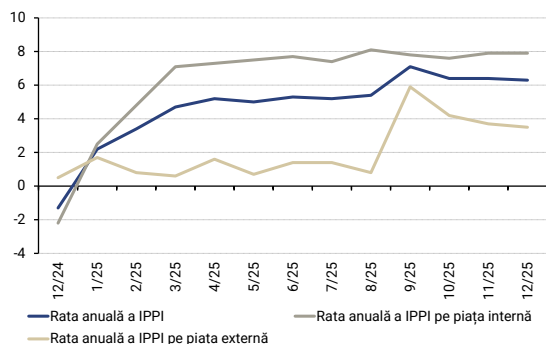

Sursa: BNS, calcule BNM

În prima parte a anului 2025, rata anuală a prețurilor la combustibili și carburanți s-a caracterizat printr-o dinamică descendentă. Începând cu luna mai 2025, aceasta s-a inversat, totuși, continuând să se plaseze în teritoriu negativ până în luna august 2025. Astfel, rata anuală a prețurilor la combustibili și carburanți s-a diminuat de la 1,73 la sută în luna ianuarie 2025 până la -6,44 la sută în luna aprilie 2025, după care a înregistrat un nivel de -2,25 la sută în luna august 2025 (Graficul 2.29). Dinamica respectivă a fost susținută, preponderent, de diminuarea prețurilor la carburanți, ca urmare a micșorării prețurilor la petrol pe piața internațională. Astfel, prețul mediu la petrol (Brent) în anul 2025 a constituit circa 69,0 dolari SUA/baril, cu 14,5 la sută mai puțin față de prețul mediu al petrolului în anul 2024. Impactul dezinflaționist generat de micșorarea prețurilor la petrol asupra prețurilor la carburanți, la începutul anului 2025, a fost atenuat parțial de modificarea cotei accizelor pentru benzină și motorină pentru anul 2025.

În ultimele patru luni ale anului 2025, rata anuală a prețurilor la combustibili și carburanți a oscilat în jurul valorii nule. Astfel, după valoarea de 0,48 la sută în luna septembrie 2025, rata anuală a prețurilor la combustibili și carburanți s-a diminuat până la -1,16 la sută în luna octombrie 2025, după care a revenit în teritoriul pozitiv în luna noiembrie 2025, înregistrând valoarea de 0,63 la sută. Spre finele anului, în luna decembrie 2025, aceasta s-a plasat iarăși în teritoriul negativ cu valoarea de -1,71 la sută. Majorarea temporară a prețurilor pe piața internă la benzină și motorină din luna noiembrie 2025 poate fi atribuită creșterii cotațiilor Platts la carburanți în contextul unor sancțiuni. Astfel, conform ANRE, la 22 octombrie 2025, Biroul pentru Controlul Activelor Străine (OFAC) al Departamentului Trezoreriei SUA a anunțat sancțiuni cu intrarea în vigoare la 21 noiembrie 2025 împotriva companiilor petroliere rusești Rosneft și Lukoil. Piața regională a carburanților a reacționat imediat la această decizie prin majorări. Din momentul anunțului, prețul de comercializare cu amănuntul al benzinei și motorinei a crescut gradual și pe piața din Republica Moldova²⁰. Pe parcursul anului 2025, prețurile la lemne au generat contribuții pozitive, în timp ce prețurile la gazele lichefiate și la cărbune au generat contribuții negative în cadrul ratei anuale a prețurilor la combustibili și carburanți.

Graficul 2.30: Rata anuală a prețurilor în industrie (%)

Sursa: BNS

Prețurile producției industriale

Pe parcursul anului 2025, rata anuală a prețurilor producătorului în industrie s-a poziționat pe un trend ascendent, astfel că, în luna decembrie 2025 aceasta a constituit 6,3 la sută, fiind cu 7,6 puncte procentuale superioară celei din luna decembrie 2024.

²⁰AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ: Nivelul prețurilor la carburanți după anunțul privind sancțiunile SUA împotriva companiilor petroliere rusești. Chișinău, 14 noiembrie 2025. Disponibil: <https://anre.md/nivelul-preturilor-la-carburanti-dupa-anuntul-privind-sanctiunile-sua-impotriva-companiilor-petroliere-rusesti-3-1164>

Este de menționat că, dinamica ascendentă a ratei anuale a prețurilor producătorului în industrie pe parcursul anului 2025 a fost determinată, în principal, de evoluția prețurilor la produsele livrate pe piața internă. Totodată, rata anuală a prețurilor la produsele livrate pe piața externă a înregistrat evoluții pozitive, însă cu ritmuri mai moderate decât cele de pe piața internă (Graficul 2.30).

Analizând evoluția ratei anuale a prețurilor producătorului în industrie pe principalele ramuri, se observă că majorarea acestora a fost susținută de evoluțiile din industria prelucrătoare și sectorul energetic (Graficul 2.31). În luna decembrie 2025, rata anuală a prețurilor în industria prelucrătoare a atins nivelul de 3,5 la sută sau cu 2,8 puncte procentuale peste nivelul din decembrie 2024. Totodată, prețurile din sectorul energetic au înregistrat o creștere mult mai pronunțată, de 35,0 la sută în termeni anuali. Prețurile în industria extractivă s-au majorat cu 7,6 la sută în decembrie 2025 în comparație cu luna similară a anului 2024, însă datorită ponderii reduse a sectorului, contribuția sa la dinamica totală a prețurilor a fost minoră.

Prețurile în construcții

Pe parcursul anului 2025, prețurile în construcții au înregistrat, per ansamblu, o creștere marginală în comparație cu anul 2024.

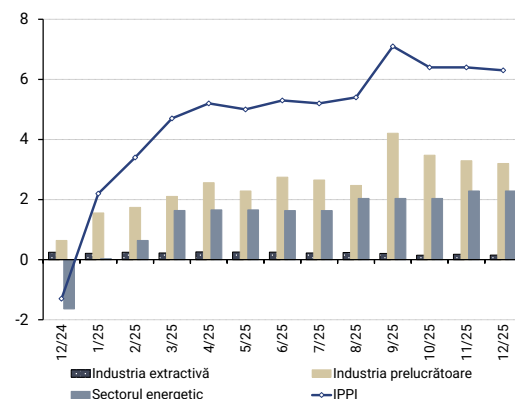
În prima jumătate a anului, acestea s-au situat la niveluri marginal superioare celor din perioada similară a anului precedent, indicând o dinamică moderată a creșterilor de preț. Ulterior, rata anuală s-a temperat, valorile indicatorului oscilând în proximitatea nivelului zero. În trimestrul IV 2025, aceasta s-a poziționat la nivelul de 0,1 la sută sau cu 0,8 puncte procentuale inferioară celei de la finele anului 2024 (Graficul 2.32).

Prețurile producătorului la produsele agricole

În anul 2025, prețurile producătorului la produsele agricole s-au majorat cu 10,7 la sută în comparație cu cele din anul precedent. Această evoluție a fost determinată de creșterea prețurilor producătorului la produsele vegetale cu 12,9 la sută (Graficul 2.33), în contextul unor condiții secetoase în vara anului 2024 care au afectat volumul producției agricole din anul 2024, dar și al unor condiții adverse din primăvara anului 2025 care au avut un impact negativ asupra recoltei de fructe și legume. Totodată, prețurile producătorului la produsele animaliere s-au majorat cu 3,6 la sută.

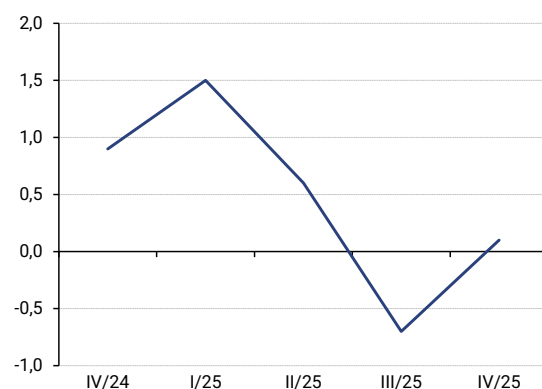
Evoluția prețurilor producătorului la produsele vegetale a fost determinată, preponderent, de majorarea prețurilor la „culturi bostănoase alimentare” (45,3 la sută), „fructe și pomezi” (29,1 la sută) „floarea soarelui” (19,2 la sută), „culturi cerealiere și leguminoase boabe” (8,9 la sută). În același timp, au fost înregistrate diminuări de prețuri pentru

Graficul 2.31: Contribuția componentelor după principalele ramuri în industrie (puncte procentuale) la dinamica anuală a prețurilor în industrie (%)

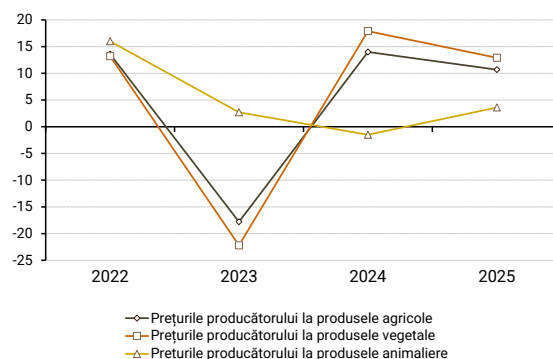
Sursa: BNS, calcule BNM

Graficul 2.32: Evoluția ratei anuale a prețurilor în construcții (%)

Sursa: BNS

Graficul 2.33: Rata anuală a prețurilor producătorului la produsele agricole (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNS

următoarele grupe de produse: „struguri” (-17,6 la sută), „rapită” (-11,0 la sută), „cartofi” (-6,6 la sută) și la „soia” (-5,9 la sută).

Creșterea în anul 2025 a prețurilor producătorului la produsele animaliere a fost determinată de majorarea prețurilor la „ouă alimentare” și la „păsări” cu 17,3 și, respectiv, 7,8 la sută. Totodată, prețurile la „bovine” și la „lapte de toate tipurile” s-au diminuat cu 10,7 și, respectiv, 0,9 la sută comparativ cu anul 2024.

2.3 Sectorul public și politica fiscală

Executarea bugetului de stat

În anul 2025, la bugetul de stat au fost acumulate venituri în sumă totală de 76 380,7 milioane lei, cu 14,0 la sută mai mult față de anul precedent. În structura veniturilor bugetului de stat, partea majoră o dețin impozitele și taxele – 88,1 la sută și au constituit 67 315,5 milioane lei, majorându-se față de anul 2024 cu 6 446,5 milioane lei sau cu 10,6 la sută. Din acestea, impozite și taxe pe mărfuri și servicii au fost colectate în sumă de 51 663,4 milioane lei sau cu 5 250,5 milioane lei mai mult față de anul precedent, impozite pe venit – 12 895,0 milioane lei și taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe – 2 737,2 milioane lei (Graficul 2.34). Ca pondere în PIB, impozitele și taxele au constituit – 19,0 la sută.

În anul 2025, au fost debursate granturi în sumă de 4 503,8 milioane lei, în creștere cu 2 019,1 milioane lei față de anul 2024. În structura veniturilor bugetului de stat, granturile au constituit circa 5,9 la sută. Ponderea granturilor în PIB a constituit circa 1,3 la sută.

Alte venituri ale bugetului de stat au constituit 4 551,5 milioane lei, majorându-se față de anul precedent cu 25,7 la sută sau cu 930,7 milioane lei. Ca pondere în suma totală, aceste încasări au constituit 6,0 la sută și ca pondere în PIB – 1,3 la sută.

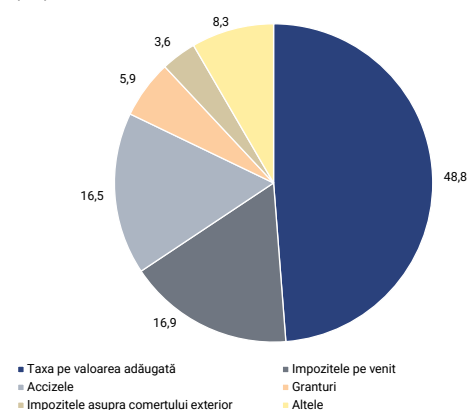
Conform rezultatelor execuției bugetare în anul 2025, cheltuielile bugetului de stat au constituit 92 093,1 milioane lei, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2024, cheltuielile atestă o creștere cu 12 023,0 milioane lei sau cu 15,0 la sută anual (Graficul 2.35). Ca pondere în PIB, cheltuielile bugetului de stat au reprezentat 26,1 la sută.

În aspect funcțional, cele mai mari cheltuieli au fost înregistrate la protecția socială – 24 659,6 milioane lei, în creștere cu 18,2 la sută anual, cheltuielile în învățământ au constituit 20 909,7 milioane lei, cu 13,3 la sută peste nivelul înregistrat în anul 2024, cele pentru serviciile de stat cu destinație generală au însumat 11 834,9 milioane lei, cu 3,4 la sută mai mult față de anul precedent.

Exercițiul bugetar pentru anul 2025 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 15 712,4 milioane lei. Raportat la PIB, soldul bugetar reprezintă 4,4 la sută. Finanțarea deficitului bugetului de stat a fost efectuată, preponderent, din datorii, atât din surse externe, cât și din cele interne.

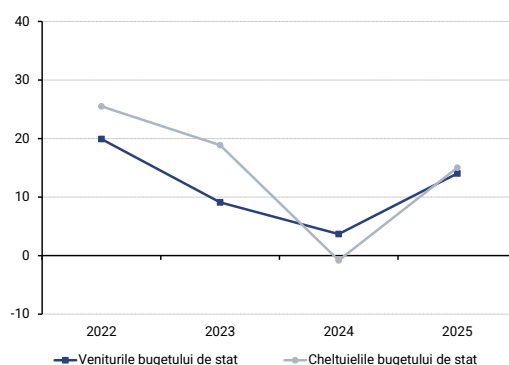
La situația din 31 decembrie 2025, soldul mijloacelor bănești în conturile bugetului de stat s-a micșorat față de situația din 31 decembrie 2024 cu 645,1 milioane lei și a însumat 5 457,1 milioane lei.

Graficul 2.34: Structura veniturilor bugetului de stat (%)

Sursa: Ministerul Finanțelor

Graficul 2.35: Indicatorii bugetului de stat (%) pentru anii 2022-2025

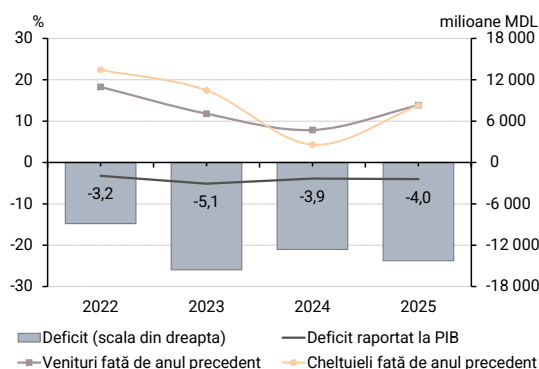

Sursa: Ministerul Finanțelor

Executarea bugetului public național

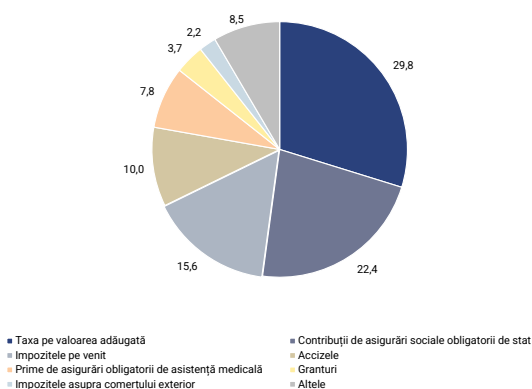
În anul 2025, indicatorii bugetului public național au fost afectați de conjunctura economică și geopolitică, de instabilitatea regională cauzată de conflictul militar din țara vecină, de creșterea cheltuielilor sociale, totodată, au fost influențați pozitiv de asistența financiară externă, de redresarea cererii interne în a doua jumătate a anului, de creșterea veniturilor populației și a activității investiționale. Ca rezultat, veniturile și cheltuielile s-au majorat cu un ritm anual mai accelerat.

Graficul 2.36: Indicatorii bugetului public național pentru anii 2022-2025

Sursa: Ministerul Finanțelor

Graficul 2.37: Structura veniturilor bugetului public național (%)

Sursa: Ministerul Finanțelor

Astfel, conform datelor furnizate de către Ministerul Finanțelor, veniturile bugetului public național au fost acumulate în sumă de 125 602,0 milioane lei, cu 13,8 la sută peste nivelul veniturilor acumulate în anul 2024 (Graficul 2.36). Raportate la PIB, veniturile colectate în anul 2025 au constituit 35,5 la sută, cu 1,5 puncte procentuale mai mult față de anul precedent.

Partea majoră a veniturilor bugetare a fost acumulată din contul impozitelor și taxelor, care au avut o pondere de 60,4 la sută (75 894,3 milioane lei). Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii au constituit 30,2 la sută (37 936,3 milioane lei), iar ponderea granturilor și a altor venituri a constituit 3,7 la sută (4 669,3 milioane lei) și, respectiv, 5,7 la sută (7 102,1 milioane lei) din totalul veniturilor bugetare (Graficul 2.37).

Pe parcursul anului de raportare, Republica Moldova a beneficiat de suport financiar pentru susținerea bugetului sub formă de granturi externe în sumă de 4 669,3 milioane lei sau cu 80,1 la sută mai mult față de anul 2024. Raportate la PIB, granturile au constituit 1,3 la sută, cu 0,5 puncte procentuale mai mult față de anul precedent. Asistența oferită de organizațiile financiare internaționale și statele donatoare joacă un rol important în susținerea procesului de revitalizare economică și în implementarea reformelor esențiale pentru modernizarea și dezvoltarea Republicii Moldova.

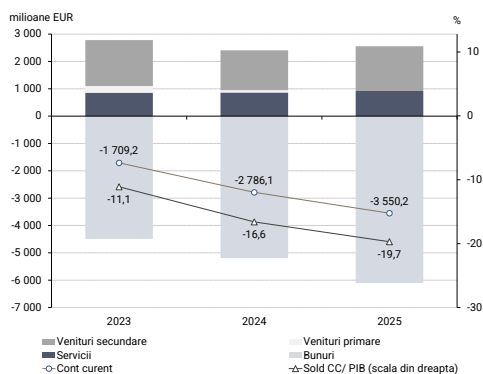
În același timp, printre principalele obiective ale bugetului s-au numărat îmbunătățirea eficienței asistenței sociale prin măsuri mai bine direcționate, întărirea mecanismelor de protecție socială, finanțarea investițiilor și creșterea securității energetice, care au dus la creșterea cheltuielilor bugetare. Ca rezultat, cheltuielile bugetului public național au totalizat, în anul de referință, 139 856,4 milioane lei, înregistrând o creștere de 13,7 la sută față de anul 2024. Din totalul de cheltuieli, ponderea cea mai mare au avut-o cheltuielile pentru protecția socială – 38,7 la sută, cele pentru învățământ au reprezentat 15,9 la sută, iar pentru ocrotirea sănătății – 13,9 la sută. Cheltuielile publice, raportate la PIB, au constituit 39,6 la sută sau cu 1,6 puncte procentuale mai mult decât în anul 2024.

De menționat că, pe parcursul anului 2025, din bugetul de stat (BS) au fost efectuate transferuri către bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS), fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală (FAOAM) și bugetele locale (BL) în sumă de 50 763,2 milioane lei (în creștere cu 15,9 la sută față de anul 2024). Partea majoră a transferurilor a fost îndreptată către

bugetele locale, aproximativ 45,7 la sută, fiind urmată de transferurile către BASS, circa 39,9 la sută, FAOAM beneficiind de o finanțare mai moderată, de 14,4 la sută.

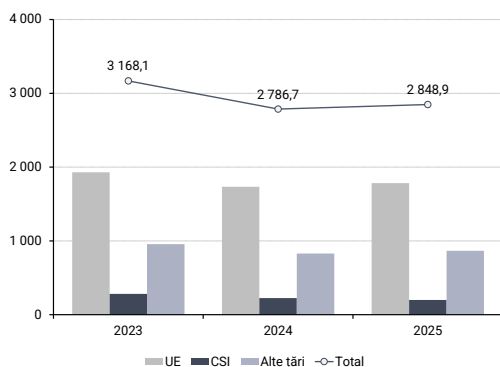
În acest context, în anul 2025, executarea bugetului public național s-a soldat cu un deficit de 14 254,4 milioane lei. Raportat la PIB, acest deficit reprezintă 4,0 la sută, cu 0,1 puncte procentuale sub nivelul anului 2024. Sursele de finanțare a deficitului public național s-au format din împrumuturi externe nete în sumă de 4 174,5 milioane lei, ceea ce reprezintă 1,2 la sută din PIB (în scădere cu 2,6 puncte procentuale față de anul precedent), din datorii și împrumuturi interne în sumă de 6 471,3 milioane lei sau 1,8 la sută din PIB (în creștere cu 0,3 puncte procentuale față de anul precedent), active financiare în sumă de 3 954,2 milioane lei ceea ce reprezintă 1,1 la sută din PIB (în creștere cu 1,5 puncte procentuale față de anul precedent) și din modificarea soldurilor în sumă de -345,6 milioane lei sau -0,1 la sută din PIB. Totodată, soldurile mijloacelor bănești în conturile bugetelor componente ale bugetului public național la finele anului au constituit 11 160,8 milioane lei.

Graficul 2.38: Contul curent – componente principale pentru anii 2023-2025

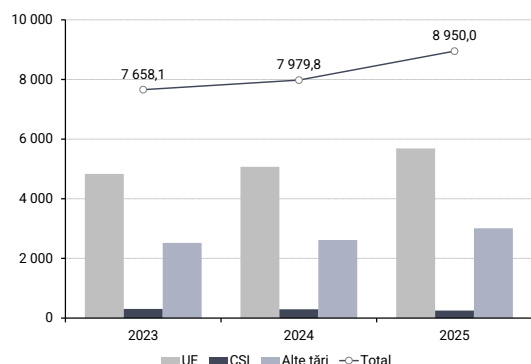
Sursa: BNM

Graficul 2.39: Exportul de bunuri, pe zone geografice (milioane euro) pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

Graficul 2.40: Importul de bunuri, pe zone geografice, prețuri FOB (milioane euro) pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

2.4 Conturile internaționale (date provizorii)²¹

Balanța de plăți

Conform datelor preliminare, în anul 2025, deficitul **contului curent** al balanței de plăți s-a majorat cu 27,4 la sută comparativ cu anul 2024 și a constituit 3 550,2 milioane euro. Raportat la PIB, contul curent a constituit -19,7 la sută (față de -16,6 la sută în anul 2024), (Graficul 2.38, tabelul A.1).

Evoluția deficitului contului curent a fost determinată de creșterea deficitului balanței cu bunuri și de trecerea din excedent în deficit a balanței veniturilor primare, în timp ce soldurile pozitive ale balanțelor veniturilor secundare și a serviciilor s-au majorat.

Deficitul **comerțului exterior cu bunuri**²² înregistrat în balanța de plăți a constituit 6 101,1 milioane euro și s-a majorat cu 17,5 la sută, în condițiile creșterii importului (+970,2 milioane euro) superioare majorării exportului de bunuri (+62,1 milioane euro).

Exportul de bunuri înregistrat în balanța de plăți a totalizat 2 848,9 milioane euro (+2,2 la sută comparativ cu anul 2024), dintre care, 62,6 la sută a fost direcționat către UE, 30,4 la sută – către alte țări, iar restul, de 7,0 la sută – către CSI²³ (Graficul 2.39).

Ponderea majoră în totalul exportului de bunuri (57,0 la sută) a revenit produselor agroalimentare în valoare totală de 1 625,2 milioane euro, dintre care 65,2 la sută au fost produse ale regnului vegetal, 25,6 la sută – produse ale industriei alimentare, 7,0 la sută – grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală și restul de 2,2 la sută – animale vii și produse ale regnului animal. Alte categorii de bunuri exportate au fost: mașinile și echipamentele (13,7 la sută din total), produsele minerale (6,9 la sută), metalele comune și articole din acestea (4,2 la sută), articolele din piatră, ceramică și sticlă (3,7 la sută) ș.a.

Importul de bunuri înregistrat în balanța de plăți a constituit 8 950,0 milioane euro (+12,2 la sută comparativ cu anul 2024), dintre care 63,6 la sută a fost din UE, 33,6 la sută – din alte țări și 2,8 la sută – din CSI (Graficul 2.40).

Ponderea majoră în totalul importului de bunuri (19,2 la sută) a revenit produselor minerale, 16,4 la sută – mașinilor, aparatelor și

²¹Comentariile analitice complete privind evoluția conturilor internaționale pot fi accesate la: <https://www.bnm.md/ro/content/conturile-internationale-ale-republicii-moldova-trimestrul-iv-2025-date-provizorii>

²²Datele privind comerțul exterior cu bunuri, elaborate în conformitate cu metodologia balanței de plăți (BPM6), conțin un șir de ajustări comparativ cu datele Statisticii comerțului exterior cu bunuri, elaborate de BNS. Pentru mai multe detalii privind ajustările recomandăm consultarea metodologiei <https://bnm.md/ro/content/conturile-internationale-metodologia-de-compilare-si-baza-informatiionala>.

²³Tranzacțiile economice cu Ucraina sunt reflectate la „alte țări”.

echipamentelor, 16,1 la sută – produselor agroalimentare, 14,1 la sută – vehiculelor și echipamentelor de transport, 9,4 la sută – produselor industriei chimice, 5,6 la sută – metalelor comune și articolelor din acestea ș.a.

Importul de *produse energetice și electricitate*²⁴, în anul 2025, a constituit 1 640,7 milioane euro (+32,3 la sută comparativ cu anul 2024), (Graficul 2.41). Principala categorie de produse energetice importate a fost combustibilul diesel (30,4 la sută din total), energia electrică (25,4 la sută), gazul natural (23,1 la sută), benzinele auto (12,6 la sută) etc.

În anul 2025, excedentul balanței *serviciilor* a totalizat 918,1 milioane euro, în creștere cu 6,3 la sută față de anul precedent, pe seama majorării exportului (+310,6 milioane euro) superioare creșterii importului (+256,5 milioane euro). Raportul dintre balanța serviciilor și PIB a constituit 5,1 la sută, rămânând la nivelul anului precedent (Graficul 2.42).

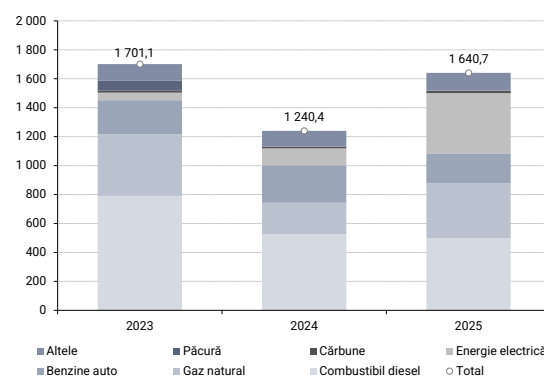
Exportul de servicii a totalizat 2 835,2 milioane euro, în creștere cu 12,3 la sută comparativ cu anul precedent pe seama creșterilor înregistrate la principalele categorii de bunuri exportate, în special a celor de informatică care au sporit cu 20,7 la sută, până la 742,7 milioane euro (26,2 la sută din totalul exportului), a celor de călătorii – cu 10,9 la sută, până la 844,7 milioane euro (29,8 la sută din total), a serviciilor tehnice comerciale și alte servicii de afaceri – cu 74,2 la sută, până la 178,4 milioane euro și a serviciilor de transport – cu 7,6 la sută, până la 543,4 milioane euro.

Importul de servicii a totalizat 1 917,1 milioane euro, majorându-se cu 15,4 la sută pe seama creșterii înregistrate la serviciile de călătorii, cu 33,7 la sută, până la 753,9 milioane euro (39,3 la sută din totalul importului), dintre care călătoriile personale au constituit 84,7 la sută, iar cele de afaceri – 15,3 la sută. Concomitent, serviciile de transport au sporit cu 5,6 la sută, până la 667,5 milioane euro (34,8 la sută din total), dintre care transportul rutier – 39,4 la sută, transportul aerian – 38,1 la sută și transportul maritim – 15,4 la sută.

În anul 2025, la *veniturile primare* s-a înregistrat un deficit de 4,4 milioane euro, comparativ cu excedentul de 85,9 milioane euro din anul 2024. Această dinamică a rezultat din scăderea intrărilor de venituri primare (-112,3 milioane euro) superioară diminuării ieșirilor de venituri primare (21,9 milioane euro). Intrările de venituri primare au fost determinate de scăderea cu 7,3 la sută a intrărilor din remunerarea salariaților, până la 760,7 milioane euro, concomitent cu scăderea intrărilor veniturilor din active de rezervă – cu 27,3 la sută, până la 143,1 milioane euro. Ieșirile de venituri primare au fost influențate de scăderea cu 9,2 la sută a celor din remunerarea salariaților până la 96,5 la sută și a celor din investiții directe – cu 1,4 la sută, până la 694,1 milioane euro (Graficul 2.43).

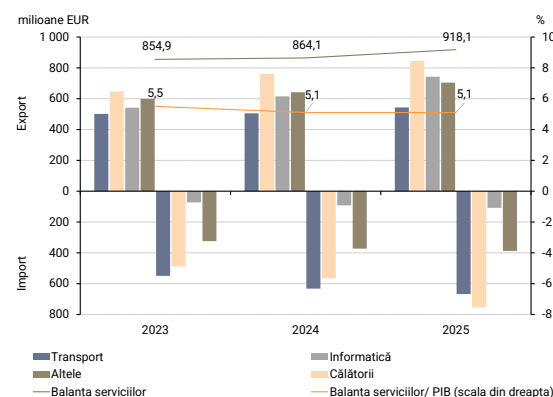
Balanța *veniturilor secundare* s-a majorat cu 12,4 la sută și a înregistrat un excedent în valoare de 1 637,3 milioane euro sau 9,1 la sută raportat la PIB (Graficul 2.44). Această evoluție a fost determinată de majorarea

Graficul 2.41: Importul de produse energetice și electricitate, prețuri FOB (milioane euro) pentru anii 2023-2025

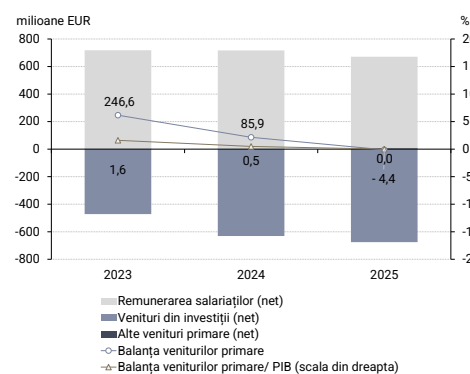
Sursa: BNM

Graficul 2.42: Exportul și importul de servicii pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

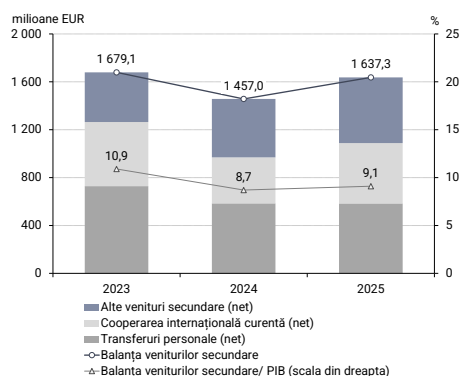
Graficul 2.43: Veniturile primare, pe componente pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

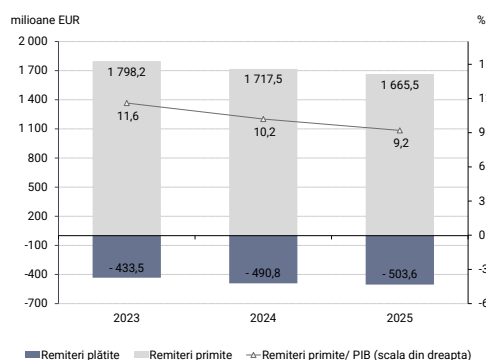
²⁴Calculat de BNM în baza statisticii comerțului exterior cu bunuri (IMTS) al BNS

Graficul 2.44: Veniturile secundare, pe componente pentru anii 2023-2025

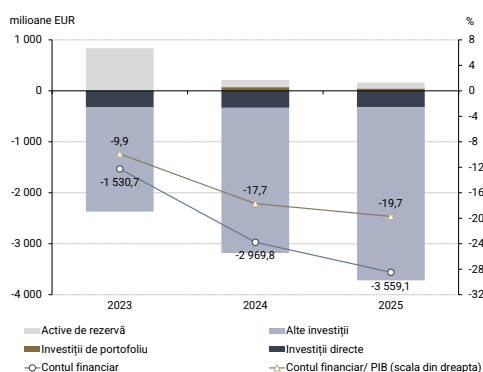
Sursa: BNM

Graficul 2.45: Remiteri personale pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

Graficul 2.46: Contul financiar după categorii funcționale pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

Nota: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital.

cu 8,3 la sută până la 2 085,7 milioane euro a intrărilor de venituri secundare concomitent cu diminuarea cu 4,5 la sută a ieșirilor până la 448,4 milioane euro.

Intrările totale de asistență tehnică, ajutorul umanitar și granturile acordate în cadrul cooperării internaționale au însumat 517,8 milioane euro, iar ieșirile acestora au totalizat 14,1 milioane euro. Transferurile primite de administrația publică au însumat 346,8 milioane euro (+42,7 la sută), iar cele de care a beneficiat sectorul privat – au constituit 1 738,9 milioane euro (+3,3 la sută). Transferurile personale primite de rezidenți au scăzut cu 2,0 la sută, până la 933,1 milioane euro, iar ieșirile – cu 5,0 la sută, până la 348,7 milioane euro.

Remiterile personale²⁵ primite de rezidenții Republicii Moldova au constituit 1 665,5 milioane euro (-3,0 la sută comparativ cu anul 2024), ceea ce reprezintă 9,2 la sută relativ la PIB (Graficul 2.45). Dinamica intrărilor de remiteri a fost determinată de creșterea intrărilor de remiteri din UE și alte țări (+3,0 la sută și +2,0 la sută, respectiv) concomitent cu diminuarea intrărilor din CSI de 4,1 ori (-99,1 milioane euro). Remiterile primite din UE au constituit 63,4 la sută din totalul intrărilor, cele din alte țări – 34,7 la sută, iar cele din CSI – 1,9 la sută. Remiterile către nerezidenți (debit) au constituit 503,6 milioane euro (+2,6 la sută).

Contul de capital, în anul 2025, a înregistrat un sold pozitiv de 49,0 milioane euro, în scădere cu 33,7 la sută comparativ cu anul 2024 ca urmare a majorării de 2,5 ori a ieșirilor de capital, care au totalizat 70,8 milioane euro, și a creșterii cu 17,0 la sută a intrărilor de capital, care au totalizat 119,8 milioane euro. Intrările de capital înregistrate în sectorul privat au totalizat 83,8 milioane euro, iar ieșirile 68,5 milioane euro. Asistența tehnică primită din exterior de administrația publică pentru finanțarea proiectelor investiționale a constituit 36,0 milioane euro.

Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, **necesarul net de finanțare** externă a constituit 3 501,2 milioane euro (+29,1 la sută), ceea ce reprezintă 19,4 la sută în raport cu PIB.

În anul 2025, **contul financiar** s-a soldat cu intrări nete de mijloace financiare în valoare de -3 559,1 milioane euro, ca urmare a fluxurilor de scădere netă a activelor financiare externe ale rezidenților cu 2 529,6 milioane euro și a celor de majorare netă a pasivelor rezidenților față de nerezidenți de 1 029,5 milioane euro (Graficul 2.46).

Pe parcursul anului 2025, **activele financiare externe** au reflectat intrări nete de mijloace financiare, ca rezultat al tranzacțiilor de scădere netă a activelor, ce reprezintă intrări, sub formă de numerar și depozite – 2 447,4 milioane euro, a celor sub formă de credite comerciale și avansuri – 308,9

²⁵Remiterile personale reprezintă un articol suplimentar la balanța de plăți și reflectă suma remunerării nete a salariaților (excluzând cheltuielile lucrătorilor suportate în țara-gazdă și unele taxe și impozite achitate de rezidenți peste hotare), a transferurilor personale și a celor de capital între gospodăriile casnice.

milioane euro și a activele sub formă de împrumuturi – 16,1 milioane euro, în timp ce activele de rezervă au înregistrat ieșiri nete/ creșteri de 112,8 milioane euro, cele sub formă de investiții directe – de 87,7 milioane euro, iar cele de portofoliu – 37,9 milioane euro (Tabelul A.2).

Pasivele financiare externe au prezentat intrări nete rezultate din tranzacțiile de creștere a angajamentelor sub formă de investiții directe în valoarea de 408,9 milioane euro (Graficul 2.47), cele sub formă de împrumuturi – 403,7 milioane euro, credite comerciale și avansuri – 196,4 milioane euro și numerar și depozite – 30,5 milioane euro. Concomitent, au fost înregistrate tranzacții nete de reducere a angajamentelor sub formă de investiții de portofoliu de 9,2 milioane euro.

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova la 31 decembrie 2025

Soldul net debitor al **poziției investiționale internaționale** a Republicii Moldova, la 31.12.2025 a constituit -6 873,6 milioane euro sau -38,1 la sută raportat la PIB, în creștere cu 3,5 puncte procentuale (Tabelul A.3, Graficul 2.48).

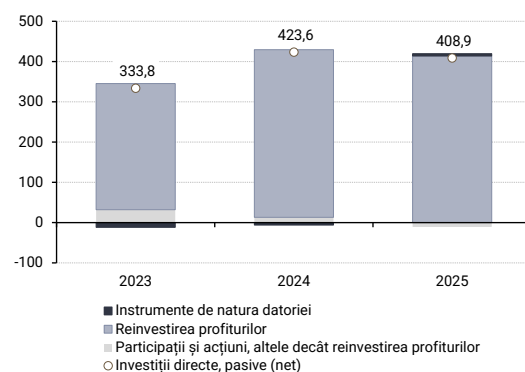
Poziția activelor financiare externe a totalizat 6 967,0 milioane euro, diminuându-se cu 7,4 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2024, iar cea a pasivelor externe a însumat 13 840,7 milioane euro, în creștere cu 3,8 la sută. Raportul dintre poziția activelor și a pasivelor externe a constituit 50,3 la sută (-6,1 puncte procentuale față de 31.12.2024).

Banca Națională a Moldovei a înregistrat o poziție creditoare netă de 5 074,7 milioane euro sau 28,1 la sută raportat la PIB. Totodată, poziții net debitoare au înregistrat alte sectoare (alte societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ) în valoare de -7 182,3 milioane euro sau -39,8 la sută raportat la PIB, administrația publică -4 144,8 milioane euro sau -23,0 la sută raportat la PIB, iar societățile care acceptă depozite 621,3 milioane euro sau 3,4 la sută raportat la PIB.

Din perspectiva structurii PII pe categorii funcționale și instrumente financiare, la situația din 31.12.2025, activele de rezervă au reprezentat 73,3 la sută din total active financiare, 17,5 la sută reprezintă alte investiții, 7,6 la sută – investiții directe, iar 1,7 la sută – investiții de portofoliu.

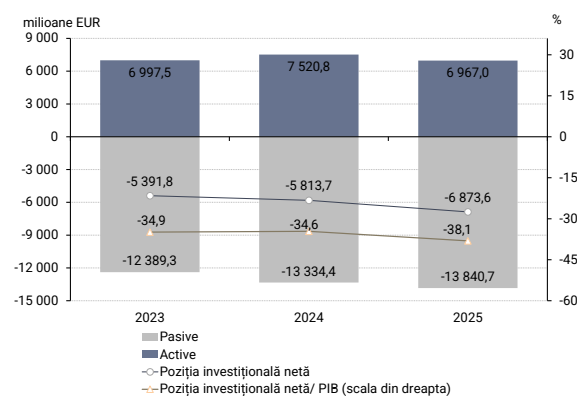
Poziția **activelor oficiale de rezervă** a constituit 5 104,3 milioane euro la 31.12.2025, ceea ce corespunde tuturor criteriilor de suficiență: acoperirea a cel puțin 3 luni de import de bunuri și servicii (au acoperit 5,6 luni de import efectiv); acoperirea integrală prin rezerve a datoriei externe pe termen scurt, conform scadenței reziduale (au acoperit 153,1 la sută); acoperirea a 20,0 la sută din masa monetară M2 (au acoperit 69,7 la sută); acoperirea a 100-150 la sută din suma: 30 la sută din datoria externă pe termen scurt conform scadenței reziduale +15,0 la sută din alte angajamente externe +5,0 la sută din M2 +5,0 la sută din exporturi de bunuri și servicii (au acoperit 197,0 la sută), (Graficul 2.49).

Graficul 2.47: Investiții directe: acumularea netă de pasive, dezagregate pe instrumente, la sfârșit de perioadă (milioane euro) pentru anii 2023-2025

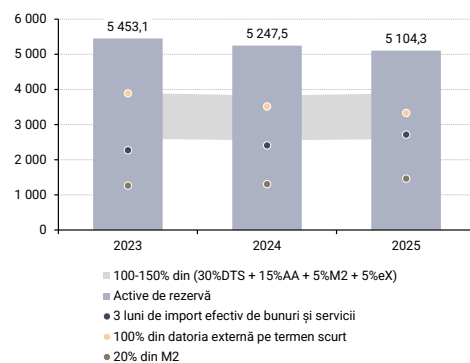
Sursa: BNM

Graficul 2.48: Poziția investițională internațională în dinamică, la sfârșit de perioadă pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

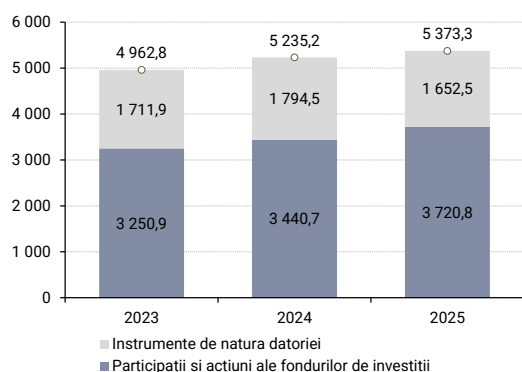
Graficul 2.49: Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă ale Republicii Moldova la sfârșit de perioadă (milioane euro) pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

Notă: DTS – datoria pe termen scurt (după scadența originală), AA – alte angajamente, M2 – masa monetară, eX – export de bunuri și servicii.

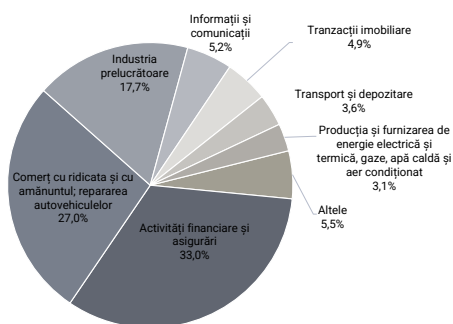
Graficul 2.50: Investițiile directe, pasive, componentele de bază, poziția* la sfârșit de perioadă (milioane euro) pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

*Poziții calculate conform valorii de bilanț

Graficul 2.51: Investițiile directe, capital propriu acumulat la 31.12.2025, pe activități economice (conform CAEM 2)

Sursa: BNM

Angajamentele externe sub formă de alte investiții dețin o pondere de 61,1 la sută în pasivele externe ale țării. Alte investiții au fost constituite din: împrumuturi – 70,0 la sută, credite comerciale și avansuri – 23,2 la sută, drepturi speciale de tragere – 3,9 la sută, numerar și depozite – 2,4 la sută și alte angajamente – 0,5 la sută.

Pasivele sub formă de investiții directe au reprezentat 38,8 la sută din angajamentele externe ale țării. Investițiile directe au constat în proporție de 69,2 la sută din capital propriu, totalizând 3 720,8 milioane euro, cu 8,1 la sută mai mult față de 31.12.2024, și 30,8 la sută din instrumente de natura datoriei, care au însumat 1 652,5 milioane euro (-7,9 la sută față de 31.12.2024), (Graficul 2.50).

În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, inclusiv venituri/ pierderi reinvestite, cele din țările UE au crescut cu 6,3 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2024 și au totalizat 3 143,6 milioane euro, cele din alte țări s-au majorat cu 16,6 la sută, constituind 590,8 milioane euro, iar investițiile directe sub formă de participații și acțiuni provenite din CSI, la 31.12.2025 au înregistrat o valoare negativă de 13,6 milioane euro, în scădere, față de sfârșitul anului 2024, cu 44,4 la sută.

Principalele activități economice care au atras investiții străine directe sub formă de capital propriu sunt: activitățile financiare și de asigurări (33,0 la sută), comerțul cu ridicata și cu amănuntul (27,0 la sută) și industria prelucrătoare (17,7 la sută), (Graficul 2.51).

2.5 Datoria de stat și datoria externă

Datoria de stat

La sfârșitul anului 2025, datoria de stat a Republicii Moldova a constituit 132 777,0 milioane lei. Datoria de stat a crescut, la sfârșitul anului 2025, cu 11 383,0 milioane lei sau cu 9,4 la sută, din contul majorării datoriei de stat interne (cu o contribuție pozitivă de 6,6 puncte procentuale) și a datoriei de stat externe recalculate în moneda națională (cu o contribuție pozitivă de 2,8 puncte procentuale). Ca pondere în PIB, datoria de stat totală a constituit 37,6 la sută (fără modificări esențiale comparativ cu sfârșitul anului 2024), datoria de stat internă a constituit 14,7 la sută, iar datoria externă 22,9 la sută (Graficul 2.52).

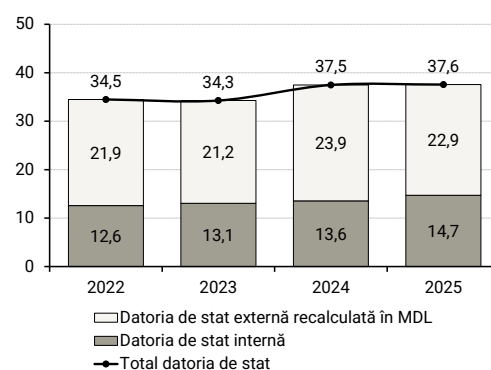
La 31 decembrie 2025, datoria de stat a fost formată din datoria de stat externă în proporție de 60,8 la sută și datoria de stat internă în proporție de 39,2 la sută.

Soldul datoriei de stat externe, exprimat în valută, la situația din 31 decembrie 2025, s-a majorat cu 14,8 la sută față de 31 decembrie 2024 și a constituit 4 810,6 milioane dolari SUA. Datoria de stat externă, exprimată în lei, a totalizat la sfârșitul anului de raportare 80 782,2 milioane lei, mai mult față de anul 2024 cu 4,3 la sută.

Datoria de stat internă a însumat 51 994,8 milioane lei, în creștere față de sfârșitul anului 2024 cu 18,3 la sută. Majorarea datoriei de stat interne a fost determinată, în mare parte, de emisiunile suplimentare de VMS pe piața primară cu 30,0 la sută și de emisiunea de VMS pentru persoane fizice prin intermediul platformei eVMS. Concomitent, în 2025, au fost răscumpărate VMS emise în 2016 pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat, în sumă de 360,0 milioane lei. Astfel, la finele anului 2025, datoria internă a fost formată din VMS emise pe piața primară (75,6 la sută), VMS emise pentru executarea garanțiilor de stat (21,2 la sută), VMS convertite (1,9 la sută) și VMS emise prin plasament direct de la persoanele fizice (1,3 la sută).

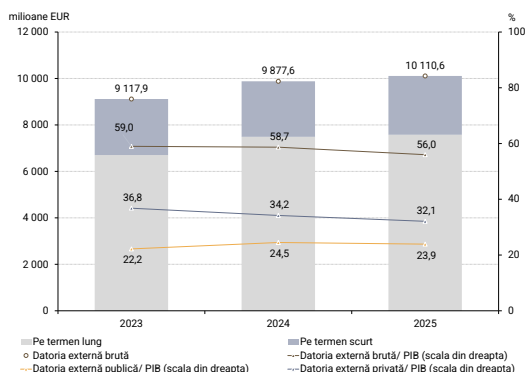
În anul 2025, pentru serviciul datoriei de stat de la bugetul public național au fost utilizate mijloace bănești în sumă de 4 267,5 milioane lei sau cu 1,3 la sută mai puțin față de anul 2024. Serviciul datoriei de stat externe a constituit 1 781,3 milioane lei, iar serviciul datoriei de stat interne 2 486,2 milioane lei.

Graficul 2.52: Datoria de stat ca pondere în PIB (% , sfârșit de an) pentru anii 2022-2025

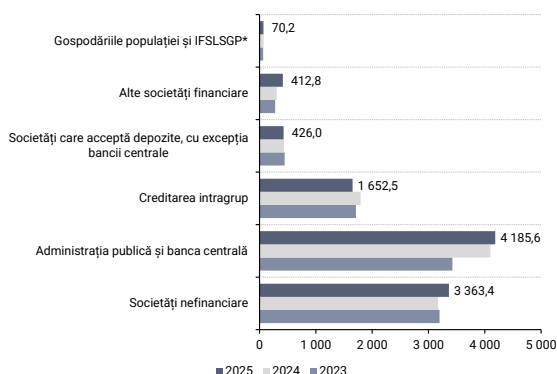
Sursa: Ministerul Finanțelor, BNS, calcule BNM

Graficul 2.53: Datoria externă brută în dinamică, la sfârșitul anilor 2023-2025

Sursa: BNM

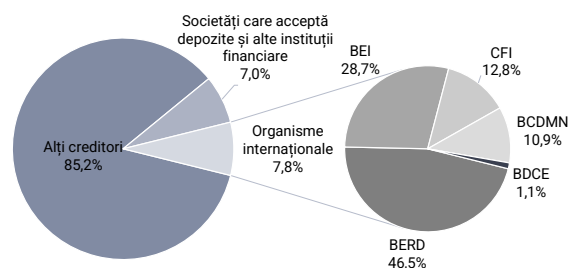
Graficul 2.54: Structura datoriei externe – prezentare sectorială (milioane euro), la sfârșitul anilor 2023-2025

Sursa: BNM

*IFSLSGP – instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

Graficul 2.55: Structura pe creditori a datoriei private, la 31.12.2025 (%)

Sursa: BNM

Notă: BDCE – Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, BCDMN – Banca pentru Comerț și Dezvoltare a Mării Negre, CFI – Corporația Financiară Internațională.

Datoria externă a Republicii Moldova

Datoria externă brută²⁶ a Republicii Moldova a constituit 10 110,6 milioane euro la 31.12.2025, în creștere cu 2,4 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2024. Raportul dintre datoria externă și PIB a fost de 56,0 la sută și s-a redus cu 2,7 puncte procentuale comparativ cu situația din 31.12.2024 (Graficul 2.53, tabelul A.4).

Datoria externă contractată pe *termen lung* a continuat să dețină ponderea cea mai mare în totalul datoriei externe brute, constituind 75,0 la sută sau 7 578,8 milioane euro. Datoria externă pe *termen scurt* (conform maturității originale) s-a majorat până la 2 531,8 milioane euro, constituind la 25,0 la sută din totalul datoriei externe brute la 31.12.2025.

Datoria externă publică a reprezentat 42,6 la sută din totalul datoriei externe, însumând 4 310,9 milioane euro (+4,4 la sută de la începutul anului). **Datoria externă privată** s-a cifrat la 5 799,7 milioane euro, în creștere cu 0,9 la sută față de 31.12.2024.

Din punctul de vedere al sectoarelor instituționale, la 31.12.2025, cea mai mare pondere din datoria externă totală a revenit *administrației publice* – 41,1 la sută, fiind urmată de *societățile nefinanciare* – 33,3 la sută, *creditarea intragrup* – 16,3 la sută (care nu are distribuție sectorială și reflectă inclusiv datoriile istorice pentru importul de gaze naturale), *societățile care acceptă depozite, cu excepția băncii centrale* – cu o pondere de 4,2 la sută, *alte societăți financiare* – 4,1 la sută, *BNM* – 0,3 la sută, *gospodăriile populației* – 0,7 la sută (Graficul 2.54).

La finele anului 2025, principalul creditor al statului a fost Fondul Monetar Internațional cu o pondere de 27,1 la sută în totalul datoriei externe publice (1 169,2 milioane euro), urmat de Grupul Băncii Mondiale – 26,0 la sută sau 1 119,5 milioane euro (dintre care datoria față de AID a constituit 787,7 milioane euro și datoria față de BIRD – 331,8 milioane euro), Comisia Europeană – 15,2 la sută (655,5 milioane euro), BEI – 10,3 la sută (445,6 milioane euro) și BERD – 7,8 la sută (335,8 milioane euro).

Structura principalilor creditori ai sectorului privat este prezentată în graficul 2.55. Principalii creditori ai sectorului privat din cadrul organizațiilor internaționale au fost BERD (101,5 milioane euro), urmat de BEI (62,7 milioane euro), CFI (27,8 milioane euro) și BCDMN (23,8 milioane euro).

Principalii indicatori aferenți datoriei externe evidențiază avantajele finanțării externe, reflectate prin valorile reduse ale ratelor medii trimestriale ale dobânzilor, menținute istoric la valori practic constante. În condițiile menținerii unui nivel constant al deservirii reale, similar celei efectuate pe parcursul trimestrului IV 2025, stocul datoriei pe termen lung sub formă de împrumuturi ar putea fi achitat timp de 7,8 ani, fapt reflectat de valoarea indicatorului *scadența medie implicită a datoriei externe pe termen lung sub formă de împrumuturi* (tabelul A.5).

²⁶Pozițiile împrumuturilor externe, inclusiv cele intragrup, pentru anul 2025 sunt evaluate cu includerea dobânzii acumulate.

Relațiile Băncii Naționale cu Guvernul Republicii Moldova

Datoria Guvernului față de Banca Națională

La situația din 31 decembrie 2025, datoria statului față de Banca Națională sub formă de valori mobiliare de stat în portofoliul BNM a însumat 12 044,9 milioane lei și era constituită din:

- obligațiuni de stat emise și transmise Băncii Naționale la 4 octombrie 2016 în vederea executării obligațiilor Ministerului Finanțelor derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015 – 11 061,2 milioane lei. Rata dobânzii (cuponului) aferentă acestora constituie 5,30 la sută, scadențele fiind de la 10 până la 25 ani;
- valori mobiliare de stat obținute în portofoliul BNM în urma convertirii împrumuturilor contractate anterior de Ministerul Finanțelor de la BNM – 983,7 milioane lei. Pe parcursul anului 2025, VMS obținute în portofoliul propriu al BNM ca rezultat al reemisiunilor efectuate au avut scadența de 91 de zile la rata dobânzii de 3,03 la sută și cu scadența de 2 ani la rata de 7,00 la sută anual.

În anul 2025, au fost răscumpărate VMS în sumă de 360,0 milioane lei din OS emise pentru executarea obligațiunilor de plată derivate din garanțiile de stat și în sumă de 1 079,7 milioane lei din VMS obținute în urma convertirii împrumuturilor contractate anterior.

Depozitele statului plasate la Banca Națională a Moldovei

Pe parcursul anului 2025 Ministerul Finanțelor a plasat la Banca Națională depozite la termen în scopul gestionării resurselor Contului Unic Trezorerial în volum total de 3 148,7 milioane lei cu scadența până la un an. Rata dobânzii a variat de la minima de 6,36 la sută anual până la maxima de 9,98 la sută anual.

La 31 decembrie 2025, soldul depozitelor la termen ale Ministerului Finanțelor plasate la Banca Națională a însumat 148,7 milioane lei. Rata medie ponderată a soldului a constituit 8,74 la sută, iar termenul mediu 359 zile.

Conlucrarea Băncii Naționale a Moldovei cu Ministerul Finanțelor

Pe parcursul anului 2025, Banca Națională a Moldovei a conlucrat în continuare cu Ministerul Finanțelor în cadrul Memorandumului de înțelegere privind conlucrarea în scopuri monetare și financiare între aceste instituții. Au fost organizate ședințe comune ale grupului de lucru formate din reprezentanți ai Ministerului Finanțelor și ai Băncii Naționale, precum și consultări și schimb de informații între ședințele

grupurilor de lucru. Domeniile principale de activitate au fost următoarele: prognoza lichidităților din sistemul bancar, prognoza evoluției mijloacelor din Contul Unic Trezoreria, calendarul de plasare a valorilor mobiliare de stat, prognoza și gestionarea lichidităților, operațiunile Ministerului Finanțelor prin intermediul BNM, condițiile de plasare a depozitelor Guvernului la BNM, soldul valorilor mobiliare de stat aflate în portofoliul Băncii Naționale a Moldovei, precum și altele. Aceste activități au fost benefice atât pentru realizarea politicii monetare și valutare, cât și pentru managementul eficient al finanțelor publice.

Capitolul 3

Politica monetară

3.1 Obiectivul politicii monetare

În conformitate cu prevederile Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, BNM este banca centrală a Republicii Moldova, fiind persoană juridică publică autonomă care stabilește și promovează politica monetară și valutară în stat. Pe parcursul anului 2025, BNM a activat în concordanță cu prevederile Strategiei politicii monetare pe termen mediu, aprobate de Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei la 27 decembrie 2012.

Realizarea obiectivului fundamental s-a efectuat prin prisma cadrului de politică monetară asociat regimului de țintire directă a inflației.

Conform strategiei, pentru asigurarea și menținerea stabilității prețurilor, BNM a stabilit ținta continuă a inflației anuale, măsurată prin indicele prețurilor de consum, publicat lunar de către Biroul Național de Statistică (BNS), la nivelul de 5,0 la sută cu o posibilă deviere de $\pm 1,5$ puncte procentuale.

Banca Națională a Moldovei a promovat pe parcursul anului 2025 o politică monetară dezinflaționistă echilibrată, având drept scop diminuarea treptată a ratei inflației prin crearea condițiilor adecvate pe piețele monetară, de credit și valutară.

Totodată, măsurile de politică monetară au fost orientate spre crearea condițiilor monetare necesare pentru a readuce și menține inflația în intervalul de variație de $\pm 1,5$ puncte procentuale de la ținta inflației de 5,0 la sută și menținerea ei în acest interval pe termen mediu.

3.2 Deciziile de politică monetară

Conduita politicii monetare la începutul anului 2025 a fost influențată de riscurile inflaționiste pe fondul sporirii tarifelor interne la gazul din rețea, energia termică și cea electrică, ajustate în decembrie 2024 și ianuarie 2025. Creșterea accentuată a prețurilor la resursele energetice a generat presiuni inflaționiste suplimentare la adresa procesului inflaționist din perspectiva costurilor și prețurilor de producere, precum și a anticipărilor inflaționiste din partea gospodăriilor și agenților economici. Măsurile de politică monetară la începutul anului 2025 au fost orientate spre temperarea efectelor secundare de la modificarea tarifelor reglementate asupra inflației și ancorarea așteptărilor inflaționiste cu scopul readucerii

ratei anuale a prețurilor de consum în coridorul de variație de la ținta inflației într-un termen rezonabil.

Politica monetară promovată de BNM în semestrul II 2025 a creat condiții monetare cu accent pe stimularea cererii agregate inclusiv prin încurajarea consumului și a investițiilor, pe echilibrarea economiei naționale și a contului curent, precum și pe ancorarea așteptărilor inflaționiste, luând în considerare lag-urile temporare de transmisie de politică monetară prin canalul ratei dobânzii, având drept scop readucerea și menținerea, pe termen mediu, a inflației în limita intervalului de variație al țintei de 5,0 la sută pe termen mediu.

Pe parcursul anului 2025, au avut loc nouă ședințe ale Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la promovarea politicii monetare, prima ședință neplanificată a rezultat din necesitatea configurării politicii monetare de natură să atenueze presiunile la adresa procesului inflaționist în contextul majorării de tarife, ședințele ulterioare au avut loc conform calendarului aprobat. La ședințele Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la promovarea politicii monetare pe parcursul anului 2025 au fost luate două decizii de majorare, patru decizii de menținere și trei decizii de diminuare a ratei de bază aplicate la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt și a ratelor la facilități permanente de depozit și credit overnight.

Totodată, la Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei au fost luate decizii referitor la norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă, opt decizii de menținere și o decizie de diminuare. Respectiv, cu privire la norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă au fost luate opt decizii de menținere și o decizie de diminuare.

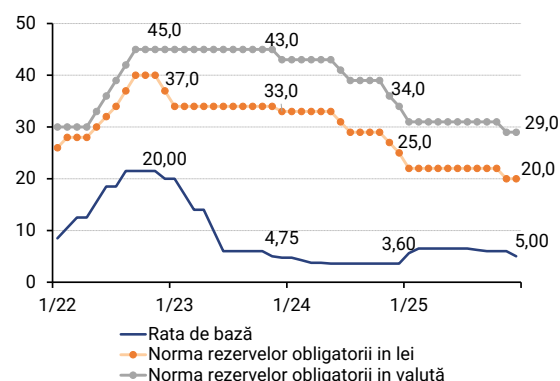
Pe parcursul anului 2025, s-au amplificat riscurile și incertitudinile la nivel global, regional și național generate de conflictele armate geopolitice din Ucraina și Orientul Mijlociu, în condițiile intensificării tensiunilor globale comerciale și geopolitice. Negocierile privind încheierea războiului din Ucraina nu au înregistrat progrese. În acest context, incertitudinile pronunțate, fragmentarea comerțului și remodelarea lanțurilor de aprovizionare globale au avut un efect negativ asupra ritmului de creștere a economiei mondiale. Prognozele FMI indică o încetinire a creșterii globale.

Scăderea încrederii consumatorilor și a mediului de afaceri se reflectă în datele privind creșterea moderată a consumului și a investițiilor în principalele economii. Încetinirea economiei globale, în condițiile datoriei publice mari, sporește îngrijorările cu privire la sustenabilitatea finanțelor publice și posibilele efecte transfrontaliere. În aceste circumstanțe, a continuat tendința de relaxare a politicilor monetare ale principalelor bănci centrale.

Astfel, la începutul anului 2025, Banca Națională a Moldovei a întreprins măsuri de configurare a politicii monetare de natură să atenueze presiunile asupra procesului inflaționist, după care, din luna august 2025 a reluat ciclul de relaxare a politicii monetare și, în acest sens, Comitetul

executiv al BNM a decis să majoreze rata dobânzii de politică monetară de la 3,60 la sută în decembrie 2024 până la 6,50 la sută anual în februarie 2025 și, ulterior, să diminueze rata dobânzii de politică monetară de la 6,50 la sută în august 2025 până la 5,00 la sută anual în decembrie 2025 (Graficul 3.1). Prin diminuarea ratei de bază s-a urmărit asigurarea continuității măsurilor stimulative în contextul ciclului de relaxare a politicii monetare pe fondul unor premise întemeiate asociate conturării unui cadru macroeconomic dezinflaționist. Totodată, norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești a fost diminuată, pe parcursul anului 2025, de la 22,0 la sută până la nivelul de 20,0 la sută, aceasta decizie a condus la acoperirea necesităților sistemului bancar de lichiditate și scăderea costurilor de creditare, încurajând consumul și investițiile. Totodată, această măsură a fost adoptată pentru propagarea în viitor a scăderii ratelor de dobândă pe piețele monetară, de depozit și de credit.

Graficul 3.1: Evoluția instrumentelor de politică monetară pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

3.3 Realizarea politicii monetare

În anul 2025, BNM a utilizat activ componentele cadrului operațional al politicii monetare în scopul adecvării condițiilor monetare din perspectiva menținerii, pe termen mediu, a inflației în limita intervalului de variație a țintei de 5,00 la sută $\pm 1,50$ puncte procentuale.

În acest context, BNM a efectuat în primul trimestru două majorări ale ratei de bază. Ulterior, BNM a optat pentru menținerea ratei de bază pentru următoarele șase luni, pentru ca în august să inițieze și să continue un proces de atenuare graduală a caracterului restrictiv al politicii monetare, reducând rata de bază de trei ori în intervalul august-decembrie, cu un total de 1,50 puncte procentuale.

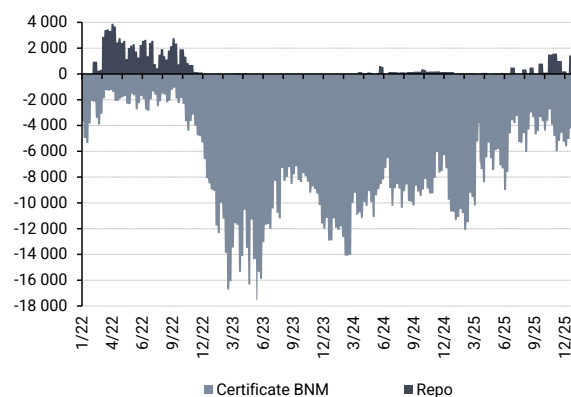
BNM a continuat procesul de armonizare și în cazul mecanismului rezervelor obligatorii. Astfel, pe fondul restrângerii treptate a excedentului structural de lichiditate din sistemul bancar, BNM a diminuat cu 2,00 puncte procentuale atât norma rezervelor obligatorii aferentă pasivelor în lei ale băncilor, cât și cea aferentă rezervelor obligatorii aplicabile pasivelor în valută ale băncilor.

În același timp, BNM a păstrat controlul asupra lichidității pe piața monetară. Astfel, excedentul net de lichiditate a fost sterilizat prin plasarea consecventă de certificate BNM și prin intermediul facilității de depozit.

Operațiunile de piață monetară

Excedentul de lichiditate pe piața monetară în primul trimestru al anului a determinat schimbarea traiectoriei soldului zilnic al CBN, acesta stopându-și declinul și poziționându-se pe un trend ascendent. Înregistrând valoarea maximă anuală de 12 100,9 milioane lei la mijlocul lunii februarie, soldul zilnic al CBN a conturat o traiectorie descendentă, o parte din lichidități migrând spre piața valorilor mobiliare de stat (oferta

Graficul 3.2: Evoluția soldului zilnic al operațiunilor de piață monetară (milioane lei) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

investitorilor pentru VMS a înregistrat valori mai mari în intervalul martie-iunie, amplificate și de intervențiile BNM în calitate de vânzător pe piața valutară). Ca urmare, soldul zilnic al CBN atinge valoarea minimă de 2 755,3 milioane lei în a doua jumătate a lunii octombrie, inclusiv sub impactul intervențiilor BNM pe piața valutară în trimestrul III. Această schimbare a avut ca efect creșterea cererii de lichidități a băncilor în ultimele două luni ale anului, implicit creșterea numărului de participanți și a volumului ofertelor prezentate în cadrul licitațiilor repo organizate de BNM (în această perioadă fiind livrate 2/3 din volumul anual de lichidități oferite prin repo).

În ultimele două luni ale anului, soldul zilnic al CBN a consemnat o ușoară corecție și a oscilat în limitele valorice de 4-6 miliarde lei (Graficul 3.2).

Emiterea certificatelor BNM

BNM a derulat licitațiile de plasare a CBN cu frecvență săptămânală, scadența de 14 zile și cu anunțarea ratei maxime a dobânzii (rata de bază a BNM). Reducerea graduală a soldului zilnic al certificatelor BNM s-a reflectat și în parametrii cantitativi (volumul lichidităților drenate prin intermediul certificatelor emise și media anuală a stocului plasamentelor CBN), care s-au diminuat cu peste 30 la sută comparativ cu anul anterior. Soldul mediu anual al certificatelor BNM a constituit 6 481,4 milioane lei față de 9 657,1 milioane lei în 2024.

Operațiuni repo

Operațiunile repo s-au derulat săptămânal prin procedura licitațiilor fără plafon, pe termen de 14 zile și la rata fixă (rata repo). Diminuarea excedentului de lichiditate pe piața monetară a determinat băncile să apeleze la operațiunile de livrare a lichidităților. Astfel, volumul de lichiditate livrat (8 431,0 milioane lei) a fost net superior celui din anul anterior (3 106,0 milioane lei).

Facilitățile permanente

Coridorul ratelor de dobândă aferente facilităților permanente utilizat de BNM a semnalat orientarea generală a politicii monetare, asigurând, alături de operațiunile de piață monetară, un nivel adecvat al lichidității pe termen scurt în sistemul bancar.

Banca Națională a menținut o politică restrictivă la începutul anului 2025, majorând, simultan cu rata de bază, ratele dobânzilor la facilitățile permanente (cu 2,00 și 0,90 puncte procentuale) în lunile ianuarie și februarie, după care, în a doua jumătate a anului, a reluat măsurile de relaxare a politicii monetare prin operarea a trei coborâri consecutive ale ratelor. În aceste condiții, valoarea cumulată a scăderilor operate de la inițierea ciclului de diminuare a ratelor dobânzilor, în luna august 2025, a fost de 1,50 puncte procentuale, cu menținerea coridorului simetric în jurul ratei de bază la $\pm 2,0$ puncte procentuale.

Astfel, la situația din 31 decembrie 2025, ratele au coborât până la nivelul de 7,00 la sută, și, respectiv, 3,00 la sută pentru creditele overnight și depozitele overnight.

Pe ansamblul anului 2025, băncile au apelat la ambele facilități permanente oferite de BNM.

În anul de referință, băncile au apelat mai activ la **facilitatea de depozit overnight** oferită de BNM, utilizând tradițional plasamentele overnight spre finele perioadelor de aplicare a rezervelor obligatorii, pe măsură ce își îndeplineau obligația de menținere a acestora.

Volumul total al depozitelor overnight a însumat 93 541,8 milioane lei (2024: 83 909,5 milioane lei), stocul mediu zilnic situându-se la 377,2 milioane lei, peste nivelul de 322,9 milioane lei înregistrat în anul precedent.

Soldul mediu lunar al plasamentelor overnight ale băncilor a însumat valori neuniforme pe parcursul anului, maxima (672,3 milioane lei) fiind atinsă în luna decembrie, iar minima în luna iunie (210,8 milioane lei) (Graficul 3.3).

În ceea ce privește **facilitatea de credit overnight**, în anul 2025, băncile au împrumutat de la BNM prin intermediul creditelor overnight mai puțin ca în anul trecut. Suma totală a creditelor overnight acordate de BNM în anul gestionar s-a cifrat la 4 471,0 milioane lei, în scădere cu circa 39 la sută comparativ cu anul precedent (7 332,0 milioane lei). Maxima lunară a creditelor overnight acordate în 2025 a fost înregistrată în lunile ianuarie și mai, cu un sold de 42,3 milioane lei.

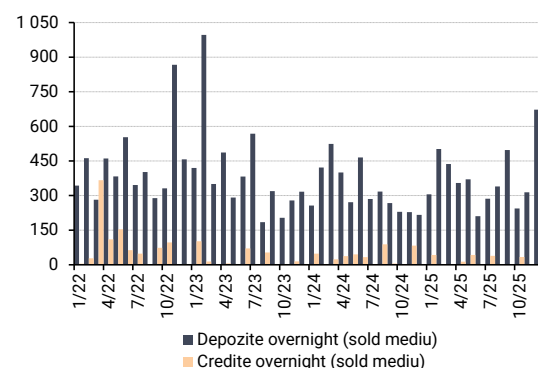
Rezervele obligatorii

Pe parcursul anului 2025, normele rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești (MDL) și în valută neconvertibilă (VNC) și cele din mijloacele atrase în valute liber convertibile (VLC) au fost diminuate cu câte 5,0 puncte procentuale (Graficul 3.4). Astfel, BNM a subliniat eficiența transmiterii impulsurilor monetare în sectorul real, menținând decalajul între ambele norme la 9,0 puncte procentuale. La situația din 31 decembrie 2025, norma rezervelor obligatorii în MDL a fost de 20,0 la sută, iar cea în VLC – de 29,0 la sută, comparativ cu 25,0 la sută și, respectiv, 34,0 la sută la situația din 31 decembrie 2024.

În acest context, la finele anului 2025, rezervele obligatorii în MDL menținute de bănci (perioada de aplicare 16 decembrie 2025 – 15 ianuarie 2026) au însumat 17 297,7 milioane lei, în scădere cu 13,0 la sută comparativ cu anul precedent (perioada de aplicare 16 decembrie 2024 – 15 ianuarie 2025). Mijloacele atrase în MDL și VNC, în baza cărora s-au constituit aceste rezerve, au înregistrat o creștere de 8,8 la sută (Graficul 3.5).

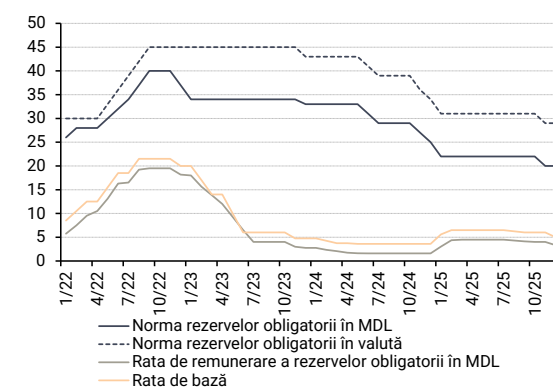
Rezervele obligatorii în VLC menținute de bănci au însumat 499,3 milioane euro și 167,6 milioane dolari SUA la finele anului 2025 (perioada de aplicare 16 decembrie 2025 – 15 ianuarie 2026). Comparativ cu finele anului 2024 (perioada de aplicare 16 decembrie 2024 – 15 ianuarie 2025), rezervele obligatorii în euro au scăzut cu 12,2 la sută, iar cele în dolari SUA – cu 14,9 la sută. Mijloacele atrase supuse rezervării în euro au crescut cu 3,0 la sută, iar cele în dolari SUA au scăzut cu 0,2 la sută.

Graficul 3.3: Evoluția soldului mediu lunar al depozitelor/ creditelor overnight (milioane lei) pentru anii 2022-2025

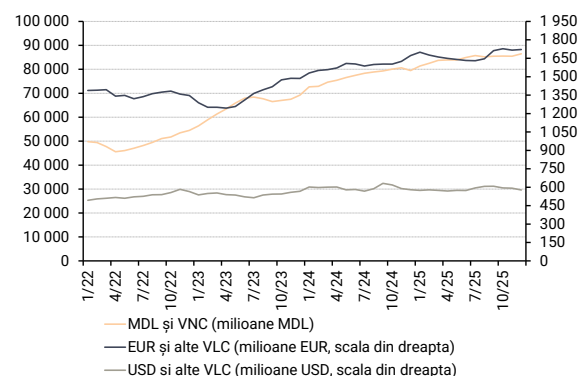
Sursa: BNM

Graficul 3.4: Evoluția normei rezervelor obligatorii în MDL și în valută (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Graficul 3.5: Evoluția mijloacelor atrase supuse rezervării (medii pe perioade de observare) pentru anii 2022-2025

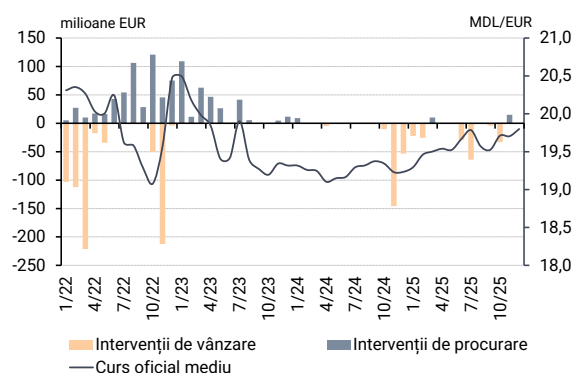

Sursa: BNM

Potrivit art. 17 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, rezervele obligatorii pot fi remunerate, iar conform cadrului normativ aferent, în cazul în care rezervele obligatorii sunt remunerate, se plătesc dobânzi pentru partea ce depășește 5,0 la sută din pasivele în baza cărora se constituie rezervele obligatorii. Pe parcursul anului 2025, în concordanță cu deciziile de politică monetară, rata dobânzii la facilitatea de depozit overnight a BNM, la care se remunerează rezervele obligatorii în MDL, s-a majorat în primele două luni ale anului până la 4,50 la sută, apoi s-a diminuat succesiv până la 3,00 la sută la sfârșitul lunii decembrie. În aceste condiții, rata de remunerare a rezervelor obligatorii în MDL, înregistrată în decembrie 2025, s-a cifrat la 3,32 la sută, comparativ cu 1,60 la sută în decembrie 2024. Ratele de remunerare a rezervelor obligatorii în euro și dolari SUA sunt calculate pornind de la ratele €STR²⁷ și SOFR, diminuate cu câte 2,0 puncte procentuale. În cazul în care în rezultatul diminuării ratelor €STR sau SOFR cu 2,0 puncte procentuale se obține o valoare negativă, rezervele obligatorii în euro sau în dolari SUA nu se remunerează. Ratele de remunerare a rezervelor obligatorii în valută au fost în scădere pe parcursul anului, de la 1,05 la sută pentru remunerarea rezervelor obligatorii în euro și de la 2,52 la sută pentru remunerarea celor în dolari SUA în decembrie 2024 la 0,00 la sută și 1,78 la sută, respectiv, în decembrie 2025.

Creșterea ratei medii de remunerare a rezervelor obligatorii în MDL a compensat diminuarea soldului remunerat al rezervelor obligatorii și scăderea ratelor de remunerare a rezervelor obligatorii în VLC, contribuind astfel la majorarea nesemnificativă a cheltuielilor BNM cu dobânzile la rezervele obligatorii cu 7,8 milioane lei (sau cu 1,2 la sută) comparativ cu anul 2024, însumând 665,4 milioane lei.

Graficul 3.6: Evoluția cursului oficial de schimb MDL/EUR și a volumului intervențiilor BNM pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Intervențiile pe piața valutară internă

În anul 2025, Banca Națională a Moldovei a intervenit pe piața valutară internă, preponderent, în calitate de vânzător de valută.

Pe parcursul perioadei analizate, volumul vânzărilor nete efectuate de Banca Națională a Moldovei pe piața valutară interbancară contra lei moldovenești la data valutei a constituit 144,97 milioane euro, inclusiv procurări de valută de la instituțiile Băncii Mondiale în valoare netă de 9,53 milioane euro (Graficul 3.6).

Totodată, în perioada de gestiune, BNM a efectuat operațiuni de tip swap de cumpărare în valoare de 203,63 milioane euro.

²⁷Euro short-term rate

3.4 Condițiile monetare și valutare

Dinamica indicatorilor monetari²⁸

Evoluția indicatorilor monetari, pe parcursul anului 2025, a fost influențată de particularitățile mecanismului de transmisie a politicii monetare, precum și de efectele deciziilor adoptate asupra economiei naționale și sectorului financiar bancar. Aceste măsuri au avut impact atât asupra comportamentului agenților economici, cât și al populației, contribuind la ajustarea mecanismelor de economisire și investiții.

În ansamblu, dinamica indicatorilor monetari în 2025 a fost caracterizată de o creștere moderată a masei monetare, în contextul măsurilor de politică monetară promovate de Banca Națională a Moldovei în vederea susținerii stabilității macroeconomice.

La sfârșitul anului 2025, masa monetară în sens larg a înregistrat o creștere anuală de 12,3 la sută, ritmul de creștere fiind mai mic față de anul precedent cu 1,5 puncte procentuale.

Masa monetară

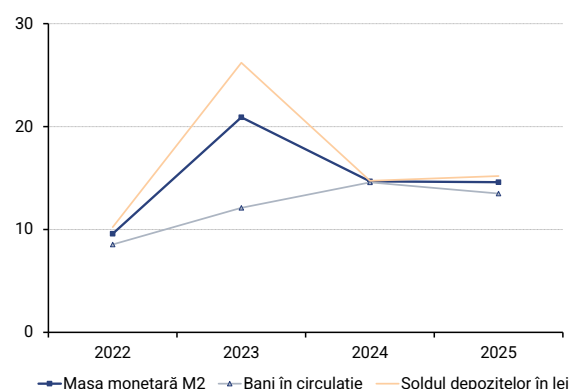
Pe parcursul anului 2025, Banca Națională a Moldovei a urmărit ancorarea anticipațiilor inflaționiste prin promovarea unei politici monetare inițial restrictive, manifestate prin majorarea ratei de bază, urmată de menținerea acesteia și, ulterior, de relaxarea condițiilor monetare în a doua jumătate a anului. Totodată, reducerea normei rezervelor obligatorii pentru mijloacele atrase atât în lei moldovenești, cât și în valută liber convertibilă a avut drept scop asigurarea lichidității în sistemul bancar, reducerea costurilor de creditare și stimularea consumului și a investițiilor.

Ca rezultat, masa monetară (M2) a înregistrat o creștere de 14,6 la sută în anul 2025, fiind ușor inferioară nivelului din anul 2024 cu 0,1 puncte procentuale (Graficul 3.7). Dinamica acesteia a fost fluctuantă, caracterizată printr-o tendință de temperare pe parcursul anului, urmată de o accelerare spre finalul perioadei de referință.

Această evoluție a fost determinată, în principal, de creșterea depozitelor în moneda națională și a numerarului în circulație. Astfel, la finele anului 2025, depozitele în lei au crescut cu 15,2 la sută, iar numerarul în circulație cu 13,5 la sută comparativ cu anul precedent.

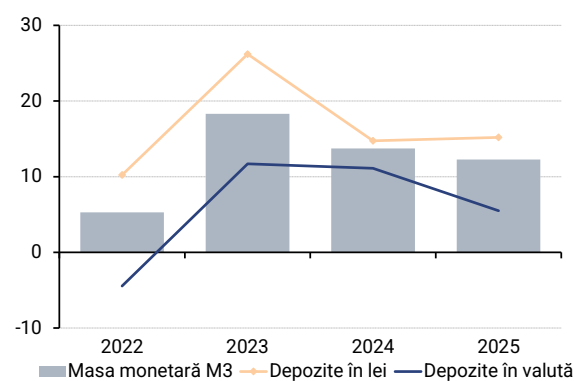
Evoluția depozitelor în lei moldovenești (Graficul 3.8) a fost susținută, în mare parte, de majorarea depozitelor la termen, care au înregistrat o

Graficul 3.7: Evoluția componentelor masei monetare M2 (% creștere față de luna similară a anului precedent) pentru anii 2022-2025

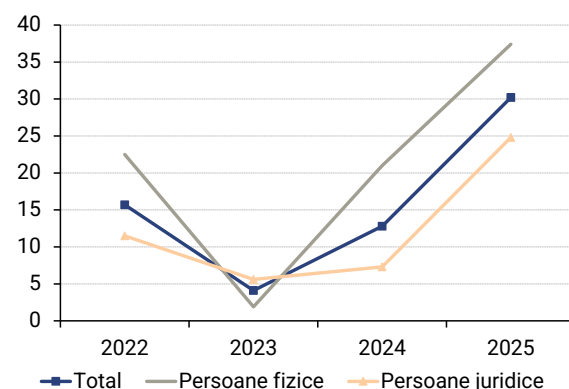
Sursa: BNM

Graficul 3.8: Dinamica principalelor componente ale masei monetare M3 (% creștere față de luna similară a anului precedent) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

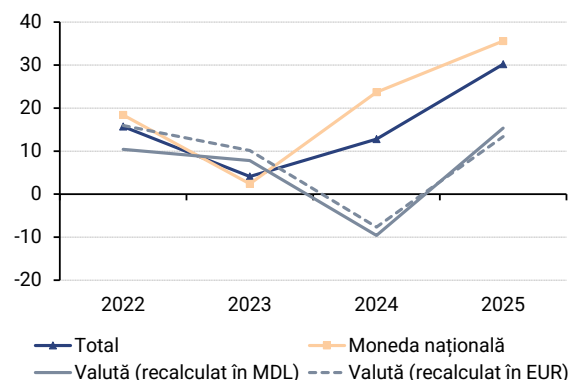
Graficul 3.9: Soldul mediu anual al cererii față de economie (% creștere anuală) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

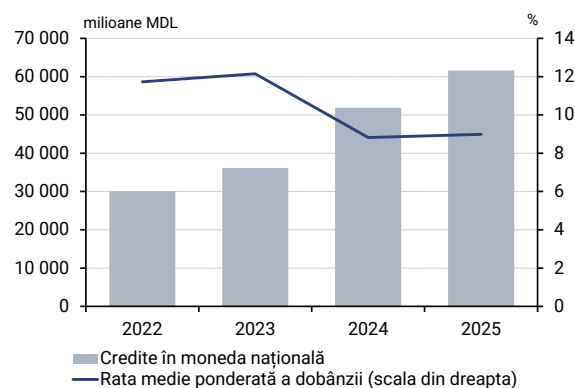
²⁸ Analiza datelor acestui subcapitol a fost efectuată conform ultimelor date disponibile, în baza statisticii monetare, corespunzător cu „Instrucțiunea cu privire de modul de completare de către băncile licențiate a Raportului privind statistica monetară”, aprobată prin Hotărârea Consiliului de admisitație al BNM nr. 255 din 17.11.2011.

Graficul 3.10: Dinamica componentelor soldului mediu anual al cererii față de economie (% creștere anuală) pentru anii 2022-2025

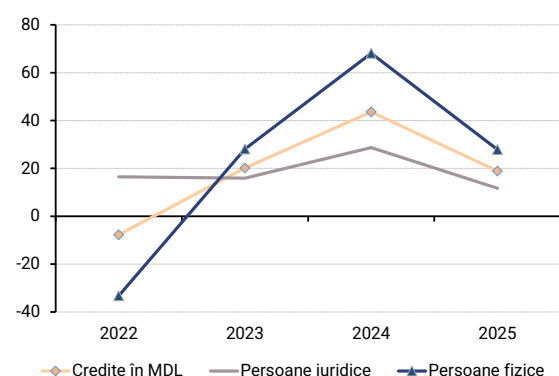
Sursa: BNM

Graficul 3.11: Dinamica volumului și a ratelor medii ponderate la creditele noi acordate în MDL pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Graficul 3.12: Dinamica volumului creditelor noi acordate în MDL (% creștere anuală) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

creștere anuală de 19,9 la sută. Depozitele la vedere în lei moldovenești au avut un impact mai restrâns, creșterea acestora constituind 12,2 la sută anual.

La sfârșitul lunii decembrie 2025, banii în circulație au atins valoarea de 50 135,8 milioane lei, înregistrând o creștere de 5 960,7 milioane lei față de începutul anului. Banii în circulație au conturat o tendință ascendentă, generată, în principal, de retragerile de numerar prin intermediul bancomatelor și de operațiunile de schimb valutar efectuate de populație. Ritmul anual de creștere a banilor în circulație a fluctuat ușor, menținându-se în jurul unui nivel relativ stabil.

În același timp, masa monetară (M3) a înregistrat o creștere anuală de 12,3 la sută, însă într-un ritm mai redus cu 1,5 puncte procentuale față de anul 2024 (Graficul 3.8).

La sfârșitul anului 2025, ritmul de creștere a depozitelor în valută a constituit 5,5 la sută, determinat de contribuția mai mare a depozitelor la termen, precum și a celor la vedere. Depozitele la termen în valută recalculate în lei au înregistrat o creștere de 8,6 la sută anual, iar depozitele la vedere de 3,0 la sută anual.

Structura depozitelor a reflectat preferința pentru moneda națională. Astfel, ponderea depozitelor în lei moldovenești în totalul depozitelor a constituit 67,3 la sută, în creștere cu 2,0 puncte procentuale, în timp ce depozitele în valută au reprezentat 32,7 la sută.

În structura depozitelor în lei moldovenești, ponderea depozitelor la termen în totalul depozitelor a constituit 40,7 la sută, în creștere cu 1,6 puncte procentuale față de anul 2024. În ceea ce privește structura depozitelor în valută, 45,2 la sută constituie depozitele la termen, cu 1,3 puncte procentuale superior nivelului înregistrat în anul 2024.

Piața creditelor

Din perspectiva promovării și transmisiei politicii monetare, dinamica soldului mediu al cererii față de economie a continuat să crească și în anul 2025.

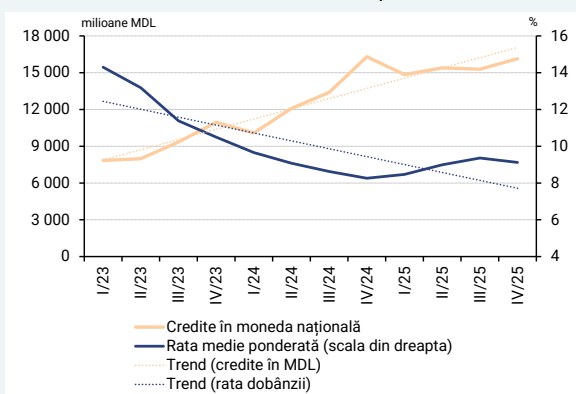
Evoluția soldului mediu anual al cererii față de economie a avut un trend ascendent, generat de creditele acordate atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice (Graficul 3.9).

Astfel, soldul mediu anual al cererii totale față de economie a înregistrat un ritm anual de creștere, în termeni nominali, de 30,2 la sută, față de 12,8 la sută în 2024. Dinamica pronunțată a cererii față de economie s-a datorat componentei în moneda națională, influențată de deciziile de politică monetară stimulativă (Graficul 3.10). În acest context, ritmul anual de creștere a soldului mediu anual al cererii față de economie în moneda națională și-a continuat trendul crescător și a constituit 35,6 la sută (Graficul 3.10), ceea ce a dus la majorarea ponderii cererii față de economie în moneda națională până la 77,1 la sută la finele anului 2025 față de 75,2 la sută la sfârșitul anului 2024.

Casetă tehnică: Corelația volumului creditării în moneda națională și a ratelor dobânzilor

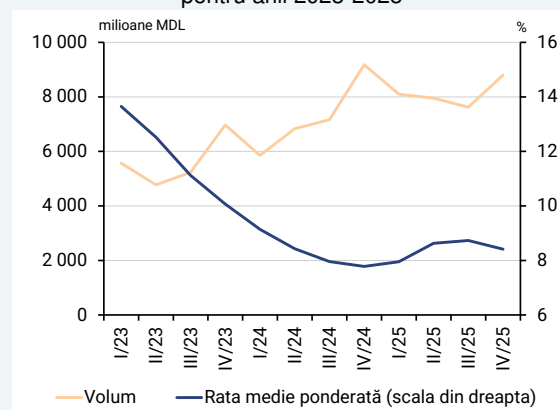
Corelația dintre volumul creditelor noi acordate în moneda națională și ratele medii ponderate ale dobânzilor a fost proporțională în perioada anilor 2023-2025.

Graficul 1: Dinamica volumului și a ratelor medii ponderate ale dobânzilor la creditele noi acordate pentru anii 2023-2025

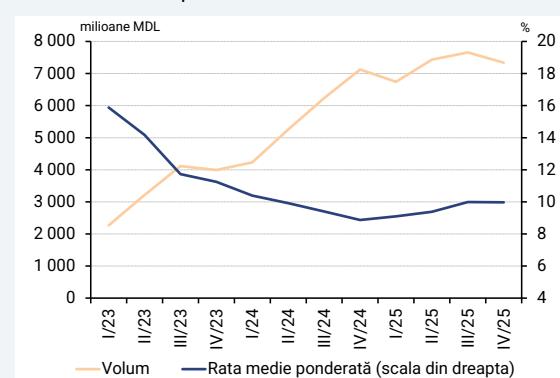
Sursa: BNM

Graficul 2: Dinamica volumului și a ratelor medii ponderate ale dobânzilor la creditele noi acordate persoanelor juridice pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

Graficul 3: Dinamica volumului și a ratelor medii ponderate ale dobânzilor la creditele noi acordate persoanelor fizice pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

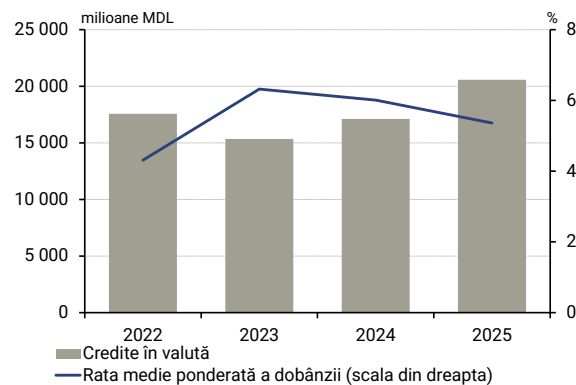
În perioada analizată se observă o legătură clar definită între relaxarea politicii monetare și extinderea activității de creditare. Dinamica ratelor dobânzilor, influențată atât de măsurile de politică monetară anterioare, cât și de deciziile curente ale Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la diminuarea ratei de bază aplicate la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt, a constituit unul dintre principalii factori care au determinat evoluția creditelor.

Creditele noi acordate în moneda națională de către băncile licențiate s-au corelat continuu cu trendul descrescător al ratelor medii ponderate ale dobânzilor pe parcursul ultimilor trei ani (Graficul 1). În perioada în care a fost înregistrată cea mai mică rată medie ponderată a dobânzii s-au acordat cele mai multe credite (trimestrul IV 2024).

În prima jumătate a anului 2025, politica monetară a fost orientată spre temperarea presiunilor inflaționiste cauzate de creșterea tarifelor reglementate, cu majorarea ratei de bază până la nivelul de 6,5 la sută, iar în a doua jumătate a anului 2025 a fost inițiată diminuarea ratei de bază până la 5,0 la sută la finele anului 2025. Aceste decizii au fost orientate spre diminuarea ratelor dobânzilor pe piață, stimularea cererii interne, a activității investiționale și a creșterii economice.

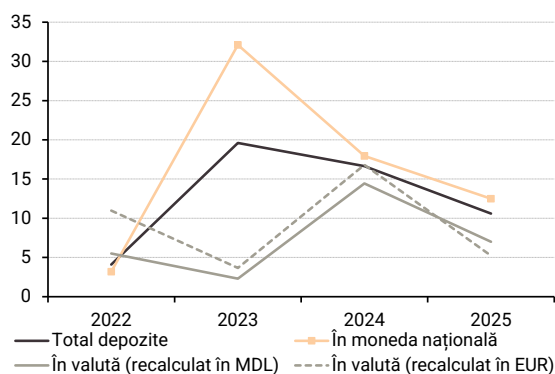
Pe acest fundal, s-a constatat o dinamică pozitivă a creditării, determinată, în principal, de stimulente de natură de preț și de politica monetară adoptată de Banca Națională a Moldovei. Este relevant de menționat că relaxarea politicii monetare a avut loc în condițiile menținerii presiunilor inflaționiste, aproximativ 7,0 la sută la sfârșitul anului 2025, față de ținta inflației de 5,0 la sută anual cu o posibilă deviere de $\pm 1,5$ puncte procentuale. Acest fapt indică o stimulare anticipativă a economiei, realizată în avans față de atingerea deplină a obiectivului de inflație, fiind bazată pe prognozele pe termen mediu ale inflației ale Băncii Naționale a Moldovei, care au atestat o tendință dezinflaționistă, cu revenirea în intervalul de variație de la ținta inflației și menținerea în proximitatea țintei până la finele perioadei de prognoză. De menționat că politica stimulative a ratelor s-a reflectat atât pe segmentul persoanelor juridice (Graficul 2), cât și a persoanelor fizice (Graficul 3). Astfel, evoluția a fost înregistrată atât trimestrial, cât și anual.

Graficul 3.13: Dinamica volumului și a ratelor medii ponderate la creditele noi acordate în valută și atașate la cursul valutei pentru anii 2022-2025

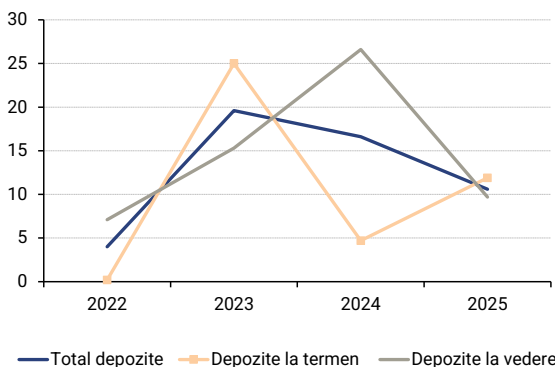
Sursa: BNM

Graficul 3.14: Dinamica componentelor soldului mediu anual al depozitelor atrase (% creștere anuală) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Graficul 3.15: Dinamica soldului mediu anual al depozitelor atrase la vedere și la termen (% creștere anuală) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Pe segmentul monedei naționale, din perspectiva sectorială, la finele anului 2025, creșterea anuală a soldului cererilor persoanelor fizice a constituit 33,9 la sută, iar a soldului cererilor persoanelor juridice 24,0 la sută.

Raportul dintre soldul cererii față de economia națională și PIB, la sfârșitul anului 2025, a constituit 29,6 la sută, superior celui de la finele anului 2024 cu 4,1 puncte procentuale.

Evoluția creditelor noi acordate de către băncile licențiate

Pe parcursul anului 2025, ca urmare a politicii monetare stimulative promovate de către Banca Națională a Moldovei și a situației create pe piețele monetară și valutară, nivelul creditelor noi acordate în moneda națională s-a majorat. Volumul total al creditelor noi acordate de către băncile licențiate în moneda națională a constituit 61 647,5 milioane lei, superior celui din 2024 cu 18,9 la sută (Graficul 3.11). La nivel sectorial, creșterea a fost influențată, în mare parte, de majorarea creditelor acordate persoanelor fizice cu 27,7 la sută, în condițiile sporirii creditelor imobiliare și de consum. Creditele noi acordate în moneda națională persoanelor juridice au crescut cu 11,9 la sută (Graficul 3.12), pe seama majorării creditelor pentru comerț și a revigorării unor sectoare de activitate. Ca urmare, ponderea creditelor acordate în MDL persoanelor fizice a crescut până la 47,3 la sută față de la 44,0 în anul 2024.

Ponderea creditelor acordate în moneda națională în totalul creditelor, în anul de raportare, s-a menținut practic la nivelul anului 2024 și a constituit 75,0 la sută.

În același timp, volumul creditelor acordate în valută și atașate la cursul valutei, recalculat în moneda națională, a fost superior celui din 2024 cu 20,1 la sută și a însumat 20 568,1 milioane lei (Graficul 3.13). Dinamica s-a datorat, în mare parte, creditelor acordate persoanelor juridice, ponderea cărora a constituit 98,5 la sută.

Piața depozitelor

Soldul mediu total al depozitelor și-a încetinit creșterea și în anul 2025 pe un fundal de reducere a ritmului de creștere în termeni reali a fondului de salarizare în economie. Soldul mediu anual al depozitelor în moneda națională a înregistrat un ritm de creștere anual de 12,5 la sută, față de 17,8 la sută în 2024 (Graficul 3.14). Soldul depozitelor în valută recalculat în moneda națională, de asemenea, și-a încetinit ritmul de creștere până la 7,0 la sută anual, inferior celui din anul 2024. Drept urmare, la finele anului 2025, ponderea depozitelor în moneda națională s-a majorat până la 67,3 la sută, față de 65,3 la sută la sfârșitul 2024.

Din perspectiva termenului plasării, evoluția soldului mediu total al depozitelor a fost influențată de micșorarea ritmului anual al soldului mediu al depozitelor la vedere și de creșterea soldului depozitelor la termen pe tot parcursul anului 2025, cu un aport mai mare din partea depozitelor în moneda națională (Graficul 3.15). Astfel, la sfârșitul anului

2025, ponderea soldului depozitelor la vedere a scăzut la 57,8 la sută, față de 59,2 la sută la finele 2024.

Evoluția depozitelor noi atrase la termen de către băncile licențiate

Depozitele noi atrase la termen în moneda națională de către băncile licențiate s-au majorat cu 32,1 la sută în anul 2025, ca urmare a trendului crescător al ratelor medii ponderate ale dobânzilor.

Volumul total al depozitelor atrase la termen a constituit 49 964,0 milioane lei, superior celui din anul precedent cu 23,7 la sută, în mare parte, datorită evoluției depozitelor atrase la termen în moneda națională. În acest context, în anul 2025, volumul depozitelor pe segmentul monedei naționale a însumat 35 489,8 milioane lei (Graficul 3.16), superior celui din 2024 cu 32,1 la sută. Dinamica a fost determinată, în principal, de majorarea cu 38,1 la sută a depozitelor la termen atrase de la persoanele fizice. Astfel, s-a majorat ponderea depozitelor persoanelor fizice în totalul depozitelor la termen în lei până la 75,1 la sută, față de 71,8 la sută în anul 2024.

Totodată, și depozitele atrase în valută, recalculate în moneda națională au consemnat o creștere de 7,0 la sută (Graficul 3.17). La nivel sectorial, creșterea a fost pe seama ambelor categorii de deponenți, atât persoane fizice, cât și persoane juridice.

Ratele dobânzilor la depozitele atrase și la creditele noi acordate de către băncile licențiate

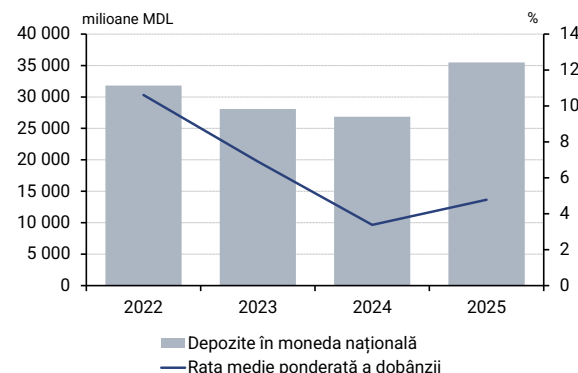
Ratele dobânzilor la depozitele atrase la termen și la creditele acordate în moneda națională, pe parcursul anului 2025, au consemnat creșteri ușoare comparativ cu sfârșitul anului 2024.

Rata aferentă creditelor noi acordate de către băncile licențiate

În condițiile transmisiei deciziilor de politică monetară și a situației pe piața monetară, rata medie ponderată a dobânzii la creditele noi acordate de către băncile licențiate în MDL a variat în intervalul de la 8,39-9,38 la sută anual (Graficul 3.18). Rata minimă medie ponderată a dobânzii a fost înregistrată în luna ianuarie, iar maximă în luna august, după care trendul ascendent s-a întrerupt. La nivel sectorial, intervalul de variație a ratei medii ponderate a dobânzii pentru creditele acordate persoanelor juridice a fost de 7,84-8,75 la sută anual, iar pentru creditele acordate persoanelor fizice a fost de 9,00-10,04 la sută anual.

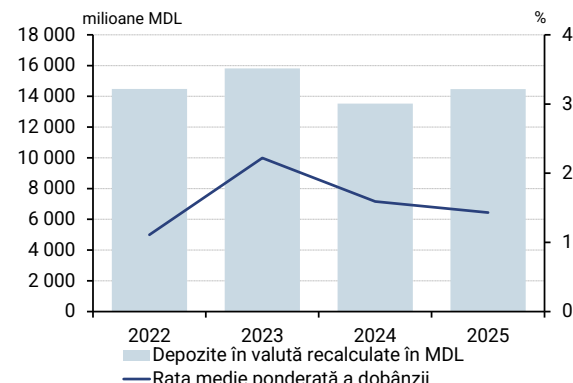
Pentru anul 2025, rata medie ponderată a dobânzii la creditele acordate în moneda națională, a constituit 8,99 la sută anual, superioară celei din anul 2024 cu 0,17 puncte procentuale (Graficul 3.11).

Graficul 3.16: Dinamica volumului și a ratelor medii ponderate la depozitele noi la termen atrase în lei pentru anii 2022-2025

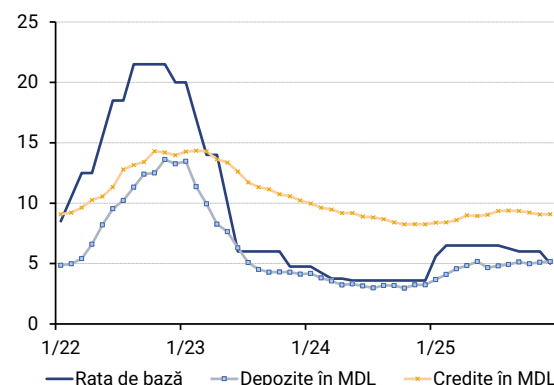
Sursa: BNM

Graficul 3.17: Dinamica volumului și a ratelor medii ponderate la depozitele noi la termen atrase în valută recalculate în lei pentru anii 2022-2025

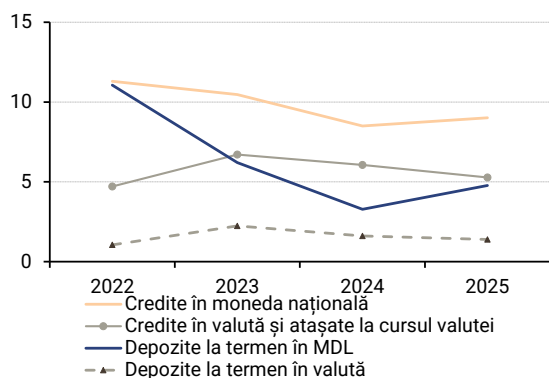
Sursa: BNM

Graficul 3.18: Ratele medii ale dobânzilor în lei (% anual) pentru anii 2022-2025

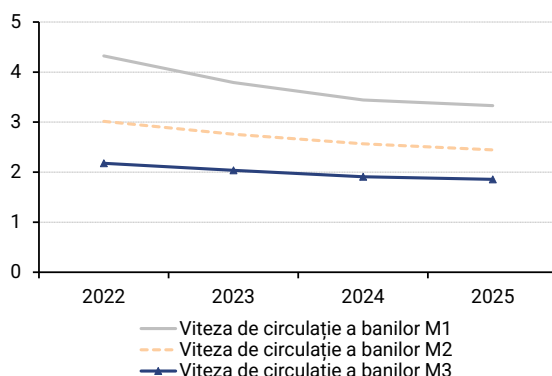
Sursa: BNM

Graficul 3.19: Ratele medii ponderate ale dobânzilor aferente soldurilor creditelor și depozitelor (% anual) la sfârșitul anilor 2022-2025

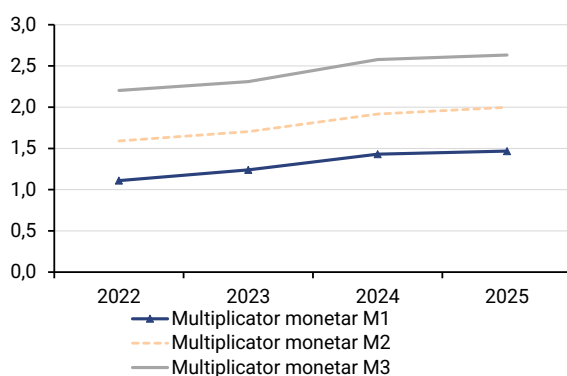
Sursa: BNM

Graficul 3.20: Viteza de circulație a banilor (puncte procentuale) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Graficul 3.21: Indicatorii multiplicatorului monetar (puncte procentuale) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Rata aferentă depozitelor noi atrase la termen

Pe ansamblul anului 2025, ratele medii ponderate ale dobânzilor la depozitele atrase la termen în moneda națională au fost direct influențate de condițiile pieței monetare. Ratele medii ponderate ale dobânzilor la depozitele noi atrase la termen de către băncile licențiate în moneda națională au variat în intervalul de la 3,67 la sută anual până la 5,17 la sută anual (Graficul 3.18).

Totodată, valoarea anuală a ratei medii ponderate a dobânzii la depozitele atrase la termen în moneda națională a constituit 4,78 la sută anual, superioară celei din 2024 cu 1,40 puncte procentuale (Graficul 3.16).

Ratele dobânzilor aferente soldurilor

Ca urmare a evoluțiilor pe piața monetară, pe ansamblul anului 2025, impactul majorărilor ratelor dobânzilor la tranzacțiile noi s-a reflectat și în evoluția ratelor medii ponderate ale dobânzilor aferente soldului în MDL, atât pe segmentul depozitelor la termen, cât și al creditelor acordate de sistemul bancar (Graficul 3.19).

Rata medie ponderată a dobânzii aferentă soldului creditelor acordate în moneda națională la sfârșitul anului 2025 a constituit 9,01 la sută anual, superioară celei de la sfârșitul anului 2024 cu 0,51 puncte procentuale.

O majorare mai pronunțată, pe segmentul monedei naționale, s-a înregistrat la rata medie ponderată a dobânzii aferentă soldului depozitelor la termen în lei, constituind, la sfârșitul anului de raportare, 4,77 la sută anual, superioară cu 1,49 puncte procentuale celei de sfârșitul anului 2024.

Totodată, pe segmentul valutei, ratele medii ponderate ale dobânzilor aferente soldului creditelor și celui al depozitelor la termen au înregistrat descreșteri.

Indicatori monetari

În anul 2025, indicatorii vitezei de circulație a banilor și-au continuat traiectoria descendentă începută în anii precedenți, din cauza perturbărilor activității economice reale, dar și a ritmului de creștere superior a agregatelor monetare față de ritmul de creștere a PIB nominal.

Viteza de circulație a agregatului monetar M1 s-a diminuat cu 0,11 puncte procentuale, înregistrând un nivel de 3,3 puncte procentuale (Graficul 3.20), coeficientul vitezei de circulație a agregatului monetar M2 s-a redus cu 0,12 puncte procentuale, până la 2,4 puncte procentuale. Totodată, viteza de circulație a agregatului monetar M3 a înregistrat 1,9 puncte procentuale, fiind în descreștere cu 0,05 puncte procentuale sub nivelul înregistrat în anul precedent.

În ceea ce privește indicatorii multiplicatorilor monetari, aceștia și-au continuat trendul înregistrat în ultimii ani, ca urmare a creșterii mai accentuate a masei monetare, precum și a creșterii bazei monetare. În

anul 2025, toți indicatorii monetari au înregistrat mici creșteri, multiplicatorul monetar M3 s-a majorat cu 0,06 puncte procentuale, până la 2,63 puncte procentuale (Graficul 3.21), multiplicatorul monetar M2 – cu 0,08 puncte procentuale, până la 2,00 puncte procentuale, iar multiplicatorul monetar M1 a atins un nivel de 1,47 puncte, fiind în creștere cu 0,04 puncte procentuale la finele anului.

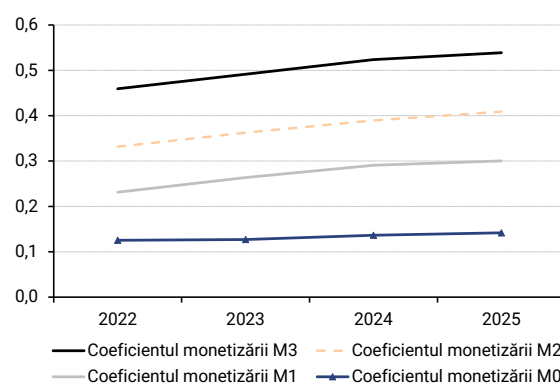
Pe parcursul anului 2025, au crescut coeficienții monetizării economiei. Această evoluție a fost determinată de ciclul de stimulatitate/ înăsprire a politicii monetare pe parcursul anilor 2024-2025. Astfel, la finele anului 2025, coeficientul monetizării economiei M3 a atins nivelul de 0,54 puncte procentuale (Graficul 3.22), fiind cu 0,02 puncte procentuale peste nivelul anului trecut. Coeficientul monetizării M2 a înregistrat nivelul de 0,41 puncte procentuale, fiind cu 0,02 puncte procentuale peste nivelul anului 2024. Coeficientul monetizării M1 s-a plasat la 0,30 puncte procentuale, fiind cu 0,01 puncte procentuale în creștere față de anul precedent. Coeficientul monetizării M0 a înregistrat nivelul de 0,14 puncte procentuale, fiind în creștere cu 0,01 puncte procentuale.

Gradul de îndatorare a economiei s-a majorat în comparație cu anul precedent cu 15,9 la sută și a constituit 29,6 la sută. Aceasta evoluție a fost determinată de faptul că ritmul nominal de creștere a creditelor acordate de către sectorul bancar a fost mai accentuat decât creșterea nominală a PIB.

Totodată, coeficientul creditării economiei (raportul dintre credite și depozite) s-a amplificat pe parcursul anului 2025 cu 13,1 la sută, până la 74,5 la sută (Graficul 3.23), ca urmare a ritmului mai înalt de creștere a creditelor față de ritmul de creștere a depozitelor.

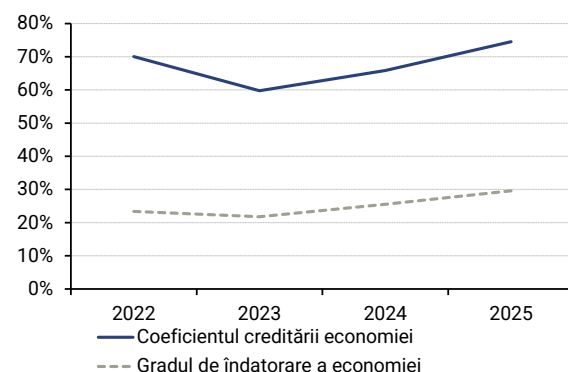
Gradul de dolarizare a soldului creditelor acordate în economie s-a menținut pe trendul descendent, constituind 22,9 la sută din totalul soldului creditelor, nivel inferior celui de la finele anului precedent cu 1,90 puncte procentuale, ca rezultat al creșterii mai pronunțate a creditării în moneda națională pe parcursul anului 2025. Dolarizarea depozitelor a înregistrat o descreștere de 2,0 puncte procentuale și la finele anului a constituit 32,7 la sută (Graficul 3.24).

Graficul 3.22: Coeficientul monetizării economiei (puncte procentuale) pentru anii 2022-2025

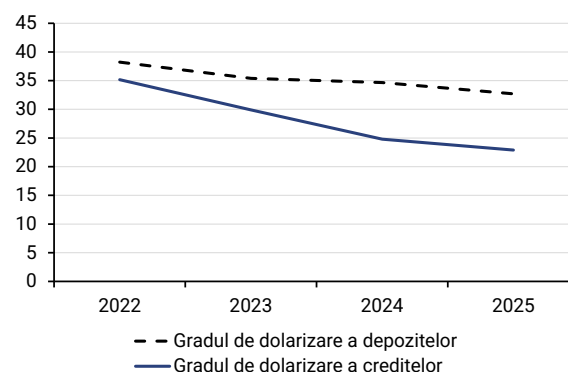
Sursa: BNM

Graficul 3.23: Coeficientul creditării economiei și gradul de îndatorare (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Graficul 3.24: Gradul de dolarizare în economie (%) pentru anii 2022-2025

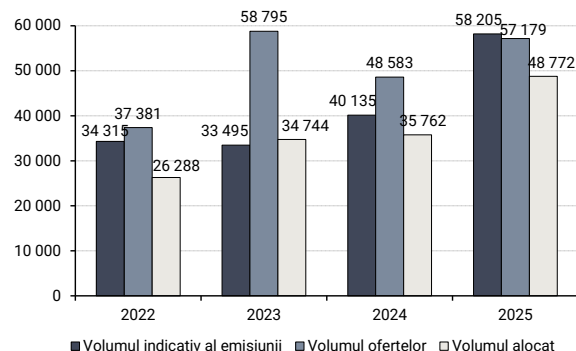

Sursa: BNM

3.5 Piața monetară

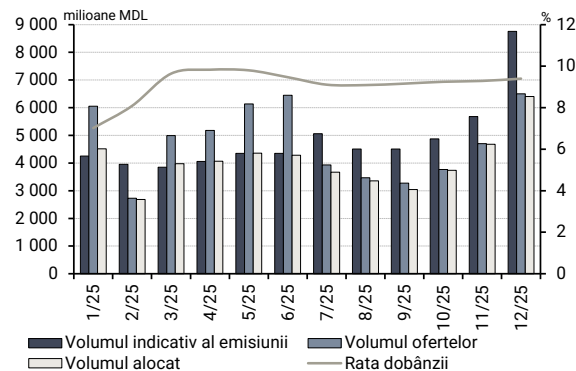
Piața primară a valorilor mobiliare de stat

Graficul 3.25: Indicatorii cantitativi ai pieței primare a VMS (milioane lei) pentru anii 2022-2025

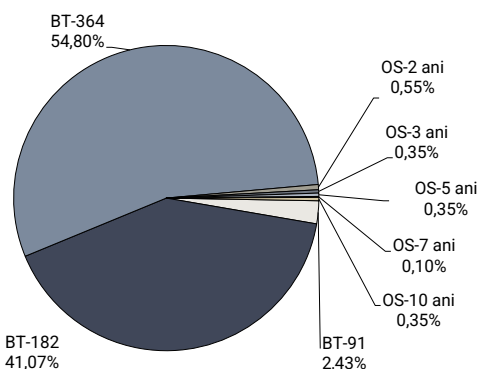
Sursa: BNM

Graficul 3.26: Dinamica lunară a indicatorilor pieței primare a VMS

Sursa: BNM

Graficul 3.27: Structura emisiunilor de VMS pe scadențe în anul 2024

Sursa: BNM

În 2025, Ministerul Finanțelor a păstrat neschimbate atât scadențele uzuale ale titlurilor de stat oferite spre vânzare, cât și numărul de licitații derulate. În ceea ce privește volumul propus spre vânzare de către Ministerul Finanțelor, acesta a fost majorat gradual pe parcursul anului. În acest context, volumul solicitat de investitori raportat la cel indicativ a fost preponderent supraunitar în prima jumătate a anului, după care a devenit profund subunitar și s-a menținut pe acest trend până la finele anului, efect atribuit inclusiv reducerii progresive a surplusului de lichiditate din sistemul bancar în această perioadă. O situație similară a fost înregistrată și la raportul dintre volumul indicativ și cel alocat. Totuși, pe ansamblul anului volumul total al titlurilor puse în circulație a crescut, atingând un nou maxim istoric de 48 771,8 milioane lei (Graficul 3.25).

Traectoria ratelor dobânzilor aferente titlurilor de stat pe piața primară a reflectat influențele combinate exercitate, pe parcursul anului 2025, de persistența excesului de lichiditate în sectorul bancar și, implicit, de interesul manifestat de investitori pentru acest tip de plasamente, precum și de modificările operate asupra ratei de politică monetară a BNM.

Pe acest fond, ratele de dobândă ale VMS pe piața primară, după ce au crescut semnificativ sub influența majorărilor ratei BNM în perioada ianuarie-aprilie și s-au stabilit la noile niveluri, au avut un parcurs cvasiliniar până la finele anului, reacționând lent la deciziile BNM de reluare a măsurilor de relaxare a politicii monetare inițiate în luna august (Graficul 3.26).

Atractivitatea plasamentelor în VMS a alimentat interesul investitorilor nebankari pentru acestea, fiind reflectată și de creșterea, la valori maxime în ultimii ani, a volumelor procurate de aceștia pe parcursul anului 2025 – 14 678,8 milioane lei (aproape dublu față de 2024) sau 30,1 la sută din VMS plasate (21,8 la sută în 2024).

Investitorii, exprimându-și aversiunea față de risc, au optat pentru VMS cu termenul de circulație până la un an, acestea având cea mai mare pondere în totalul VMS emise. Valoarea ponderii OS în totalul VMS a continuat să scadă și în 2025, iar în structura bonurilor s-a majorat ponderea celor de 182 zile din contul diminuării celor de 91 și 364 zile. Astfel, scadența medie a titlurilor emise s-a diminuat de la 306 zile în 2024 la 298 zile în 2025 (Graficele 3.27 și 3.28).

Ratele dobânzilor aferente VMS și-au menținut trendul ascendent inițiat la finele anului anterior și în prima jumătate a anului 2025. Însă l-au încetinit ulterior și au oscilat la nivelul acestor valori până la finele anului, reacționând lent la diminuările ratei de bază a BNM inițiate la începutul lunii august, în contextul în care Ministerul Finanțelor a crescut gradual necesarul de finanțare din contul VMS în această perioadă.

Aceste evoluții au fost asociate și de o distanțare a ratelor dobânzilor aferente titlurilor de 182 zile și 364 zile, care au devansat limita de sus a coridorului ratelor chiar în primul trimestru al anului, față de cele cu scadența la 91 zile, care s-au plasat sub rata dobânzii la facilitatea de depozit. Acest fapt se explică prin majorarea de către Ministerul Finanțelor atât a volumului oferit, cât și a celui alocat al emisiunilor pentru bonurile de trezorerie cu scadențe mai lungi (Graficul 3.29).

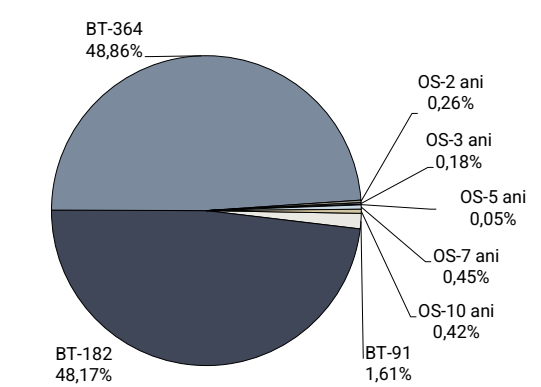
Media anuală a înregistrat și ea o creștere notabilă: de la 4,93 la sută, valoare înregistrată în 2024, la 9,12 la sută în 2025. Însă, amplitudinea diminuărilor a fost eterogenă din perspectiva scadenței titlurilor, fiind mai accentuată la VMS pe termenele de 182 și 364 zile (peste 4,0 puncte procentuale).

Ratele nominale medii ponderate anuale ale dobânzii la VMS comercializate pe parcursul ultimilor doi ani la licitațiile pe piața primară, în diviziune pe scadențe, sunt prezentate în tabelul 3.1.

Evoluția ratelor dobânzilor la VMS în anul 2025 a schimbat ierarhia randamentelor oferite de piața financiară concepută în anii precedenți: investițiile în valori mobiliare de stat s-au plasat în fruntea acestora, fiind bonificate cu un randament superior celui oferit de creditele noi acordate. Astfel, la începutul anului acestea au devansat dobânzile aferente creditelor noi și au alternat succesiv cu acestea în restul anului. Totodată, se constată o diminuare sensibilă a marjei dintre ratele dobânzilor aferente creditelor acordate și depozitelor atrase, din contul majorării ultimelor (Graficul 3.30).

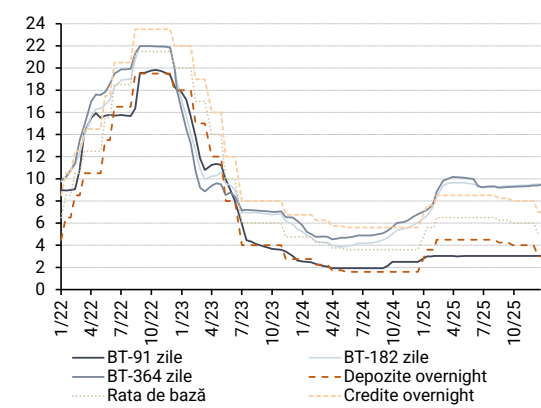
Volumul valorilor mobiliare de stat, plasate pe piața primară prin intermediul licitațiilor, aflate în circulație la 31.12.2025, a însumat 39 299,5 milioane lei la valoarea nominală (Graficul 3.31). La prețul de vânzare-cumpărare acesta a constituit 36 670,0 milioane lei, înregistrând o creștere de 7 594,3 milioane lei față de finele anului precedent. Din VMS aflate în circulație la 31.12.2025, cele cu scadența reziduală până la trei luni constituiau 25,1 la sută, de la 3 la 6 luni – 41,9 la sută, de la 6 la 12 luni – 28,7 la sută, peste 1 an – 4,3 la sută (valori comparabile cu cele înregistrate în anul anterior).

Graficul 3.28: Structura emisiunilor de VMS pe scadențe în anul 2025

Sursa: BNM

Graficul 3.29: Dinamica ratelor nominale ale dobânzilor la VMS cu scadența până la un an (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Tabelul 3.1: Ratele nominale medii ponderate anuale ale dobânzii la valorile mobiliare de stat pe scadențe (%)

	2025	2024
BT-91 zile	3,03	2,21
BT-182 zile	9,04	4,60
BT-364 zile	9,41	5,26
VMS cu scadența până la un an	9,12	4,93
OS-2 ani	7,38	5,14
OS-3 ani	7,29	5,24
OS-5 ani	8,20	5,94
OS-7 ani	8,52	5,60
OS-10 ani	8,02	7,61

Sursa: BNM

Notă: pentru obligațiunile de stat sunt prezentate ratele efective ale dobânzilor.

Piața secundară a valorilor mobiliare de stat

Volumul total al tranzacțiilor pe piața secundară, pe ansamblul anului 2025, a înregistrat o creștere dublă față de anul precedent, însumând 1 080,6 milioane lei (2024: 539,8 milioane lei). Valoarea maximă lunară (195,9 milioane lei) a fost înregistrată în luna ianuarie.

Randamentele titlurilor de stat cu scadența până la un an tranzacționate pe piața secundară au urmat tendința pieței primare a VMS, receptând modificările operate asupra ratelor de politică monetară ale BNM. Astfel, nivelul maxim al ratei medii lunare a dobânzii, de 10,0 la sută, a fost înregistrat în luna mai, iar minima de 6,4 la sută în luna ianuarie (Graficul 3.32).

Rata dobânzii medie anuală la VMS cu termenul până la un an tranzacționate pe piața secundară s-a cifrat la 8,76 la sută (2024: 4,49 la sută), în condițiile în care termenul mediu ponderat a scăzut până la 209 zile (2024: 239 zile).

În structura VMS pe scadențe comercializate pe piața secundară, cele mai atractive rămân a fi titlurile cu maturitatea până la un an, ponderea maximă revenind titlurilor cu scadența de la 92 până la 182 zile (57,1 la sută), urmate de cele cu scadența de la 183 zile la 364 zile (24,4 la sută) (Graficele 3.33 și 3.34). De asemenea, se observă o creștere lentă, dar fermă a tranzacționării pe segmentul OS, a căror pondere totală a atins nivelul de 9,4 la sută în anul 2025 (2024: 8,4 la sută).

Evoluția indicatorilor pieței interbancare în lei moldovenești

Ratele dobânzilor de referință pe piața monetară interbancară

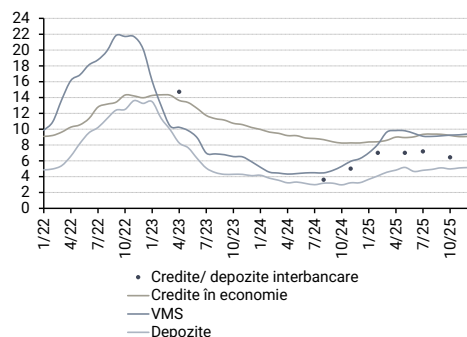
Curba ratelor de referință CHIBOR/ CHIBID (calculate în baza cotațiilor orientative ale ratelor dobânzilor la plasarea/ atragerea pe piața interbancară a mijloacelor bănești în moneda națională) s-a plasat pe un trend ascendent la începutul anului, reacționând la majorările operate asupra ratei de bază a BNM. Ulterior, până aproape de finalul anului, aceasta s-a menținut cvasistabilă, înregistrând doar ușoare modificări în ambele sensuri, cu o tendință mai accentuată de diminuare spre finele anului.

Ca urmare acestor evoluții, valorile înregistrate de cotațiile CHIBOR 2W la finele anului 2025 au fost superioare (+1,80 puncte procentuale) celor consemnate în perioada similară a anului anterior și s-au cifrat la 9,23 la sută la finele perioadei (Graficul 3.35).

Piața creditelor/ depozitelor interbancare în lei moldovenești

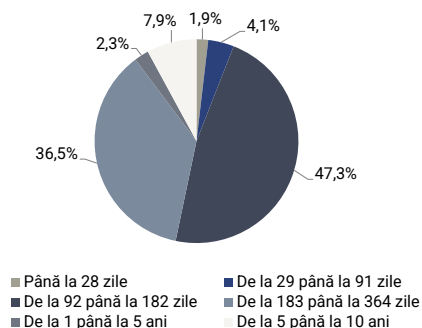
Pe ansamblul anului 2025, pe piața creditelor/ depozitelor interbancare au fost înregistrate tranzacții „overnight” de către un număr restrâns de participanți. Volumul total al tranzacțiilor s-a cifrat la 274,0 milioane lei. Valoarea medie ponderată anuală a randamentului creditelor/ depozitelor interbancare a constituit 6,77 la sută.

Graficul 3.30: Evoluția ratelor dobânzilor pe piața financiară (%) pentru anii 2022-2025

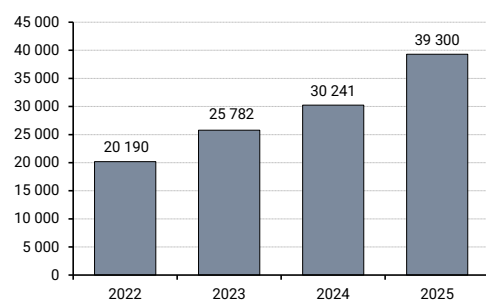
Sursa: BNM

Graficul 3.33: Structura VMS comercializate pe piața secundară în diviziune pe scadențe, în anul 2024

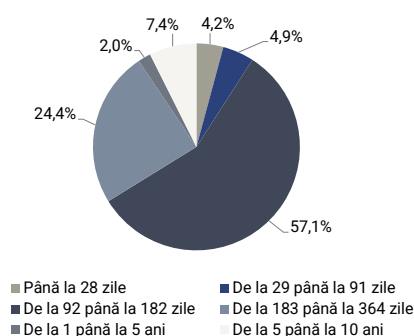
Sursa: BNM

Graficul 3.31: Dinamica volumului VMS în circulație (milioane lei) la finele anilor 2022-2025

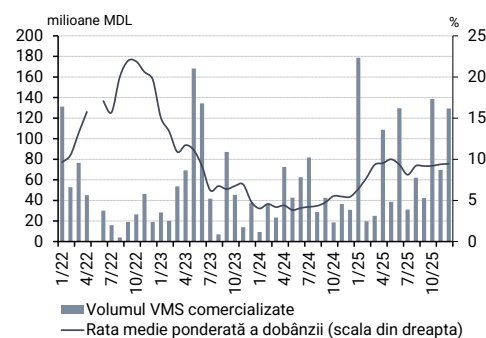
Sursa: BNM

Graficul 3.34: Structura VMS comercializate pe piața secundară în diviziune pe scadențe, în anul 2025

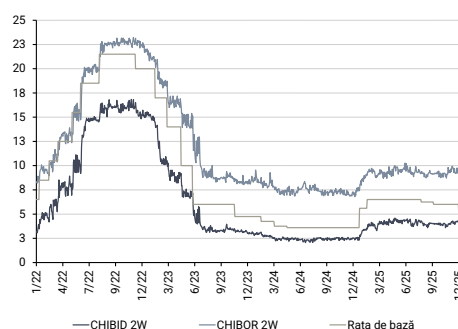
Sursa: BNM

Graficul 3.32: Dinamica indicatorilor VMS (BT) comercializate pe piața secundară pentru anii 2022-2025

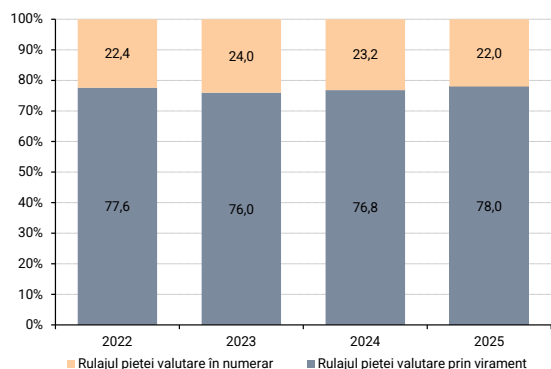
Sursa: BNM

Graficul 3.35: Evoluția ratelor de referință pe piața interbancară și a ratei de bază a BNM (%) pentru anii 2022-2025

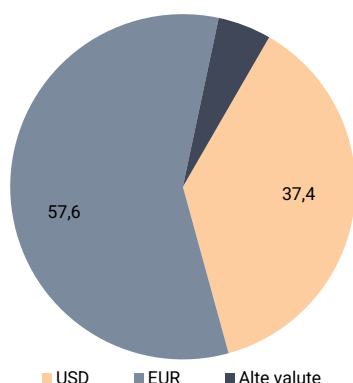
Sursa: BNM

Graficul 3.36: Rulajul tranzacțiilor valutare contra MDL realizate pe piața valutară internă, în structură după modalitatea de decontare (virament sau numerar), (%) pentru anii 2022-2025

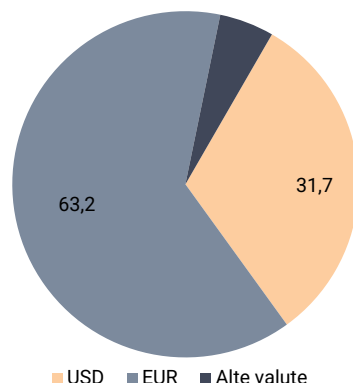
Sursa: BNM

Graficul 3.37: Structura valutară a rulajului total al tranzacțiilor valutare contra MDL efectuate pe piața valutară internă în anul 2024 (%)

Sursa: BNM

Graficul 3.38: Structura valutară a rulajului total al tranzacțiilor valutare contra MDL efectuate pe piața valutară internă în anul 2025 (%)

Sursa: BNM

3.6 Piața valutară

Evoluția pieței valutare a Republicii Moldova

Rulajul total al valutelor tranzacționate contra lei moldovenești a înregistrat o creștere de 8,2 la sută, în 2025, până la echivalentul a 23 012,3 milioane euro (Tabelul A.6), ca urmare a creșterii operațiunilor băncilor licențiate cu persoanele juridice și fizice.

Rulajul operațiunilor prin virament s-a majorat cu 10,0 la sută, în timp ce rulajul operațiunilor în numerar a sporit în proporții mai mici – cu 2,6 la sută. Astfel, ponderea rulajului total al operațiunilor prin virament s-a extins de la 76,8 la sută în anul precedent până la 78,0 la sută (Graficul 3.36).

În structura pe tip de contrapartide a operațiunilor prin virament s-a evidențiat creșterea cu 2,1 puncte procentuale, până la 12,8 la sută, a operațiunilor efectuate cu persoanele fizice, ponderea majoră însă fiind deținută de operațiunile efectuate cu persoanele juridice (87,2 la sută).

În ceea ce privește operațiunile de schimb valutar în numerar, 60,0 la sută au fost efectuate prin intermediul birourilor de schimb valutar ale băncilor licențiate, iar restul prin intermediul caselor de schimb valutar și al punctelor de schimb valutar ale hotelurilor.

Din 2 ianuarie 2025, BNM a substituit dolarul SUA cu euro, în calitate de monedă de referință pentru calcularea cursului oficial de schimb al leului moldovenesc, ca urmare a creșterii rolului monedei euro în fluxurile valutare ale economiei naționale în ultimii ani. Această schimbare a impulsat tranzacționarea euro pe piața valutară internă, moneda europeană continuând să fie preferată pentru operațiunile de schimb valutar.

În structura pe valute a rulajului total al pieței valutare interne, euro a deținut o pondere de 63,2 la sută, în creștere cu 5,6 puncte procentuale comparativ cu anul precedent (Graficele 3.37 și 3.38).

Euro a deținut ponderea majoră atât pe segmentul de tranzacții în numerar al pieței valutare (73,1 la sută), cât și pe segmentul tranzacțiilor în virament (60,4 la sută), (Tabelul A.7).

Moneda unică europeană și-a menținut poziția dominantă și în ce privește numărul de tranzacții. Circa 68,4 la sută din operațiunile de schimb valutar cu persoanele juridice nebancale au fost efectuate contra euro (Graficul 3.39). Operațiunile contra euro predomină ca număr în cazul tranzacțiilor până la echivalentul a 1 milion euro (inclusiv). În conversiile cu sume mai mari, cota euro a crescut, iar structura valutară a devenit aproape echilibrată, cu o ușoară predilecție pentru dolarul SUA (Graficele 3.40 și 3.41).

Rulajul operațiunilor de schimb valutar contra MDL efectuate de băncile licențiate s-a cifrat la 20 983,1 milioane euro, în creștere cu 9,6 la sută față de anul precedent. Rulajul operațiunilor efectuate cu persoanele juridice, care dețin ponderea majoră în operațiunile efectuate de băncile licențiate, s-a extins cu 11,1 la sută. Vânzările către agenții economici au sporit în proporții ușor mai mari (11,6 la sută) comparativ cu procurările de la aceștia (10,2 la sută), în condițiile în care importurile au crescut într-un ritm mai accelerat decât exporturile. Totodată, rulajul operațiunilor cu persoanele fizice și casele de schimb valutar a sporit cu 16,9 la sută, datorită unei creșteri a vânzărilor către acestea cu 20,1 la sută și a cumpărărilor de la acestea cu 15,9 la sută.

Referitor la piața valutară interbancară, rulajul operațiunilor între băncile rezidente a scăzut cu 41,2 la sută, iar rulajul tranzacțiilor cu băncile nerezidente s-a diminuat cu 29,0 la sută.

Per ansamblu, pe piața valutară internă s-a înregistrat un deficit de valută, procurările nete de valută de la persoane fizice, case de schimb valutar și din alte surse (3 611,9 milioane euro) fiind sub nivelul cererii nete de valută de la agenții economici (3 748,2 milioane euro²⁹). În aceste condiții, pe parcursul anului, BNM a intervenit prin vânzări nete de valută către băncile licențiate în sumă de 154,5 milioane euro (Tabelul A.8).

Dinamica activelor și obligațiunilor valutare ale băncilor licențiate

Pe parcursul anului de raportare, **activele și obligațiunile valutare bilanțiere**³⁰ ale băncilor licențiate au crescut ușor, iar la 31 decembrie 2025 soldurile acestora au constituit 2 691,1 milioane euro și, respectiv, 2 680,5 milioane euro, mai mult decât la 31 decembrie 2024 cu 0,8 și 0,5 la sută, respectiv. Prin excluderea diferențelor de curs³¹, activele și obligațiunile valutare bilanțiere s-au majorat cu 3,6 la sută și 3,3 la sută, respectiv. Ca pondere în totalul activelor și datoriilor băncilor comparativ cu sfârșitul anului 2024 activele valutare bilanțiere s-au cifrat la 28,0 la sută în totalul activelor (-2,3 puncte procentuale), iar obligațiunile valutare bilanțiere – la 33,3 la sută (-2,9 puncte procentuale) în totalul datoriilor.

În anul 2025, în portofoliul de active și obligațiuni valutare bilanțiere, moneda unică europeană și-a consolidat poziția, urcând la 77,8 la sută din totalul ambelor categorii bilanțiere (Graficele 3.42 și 3.44).

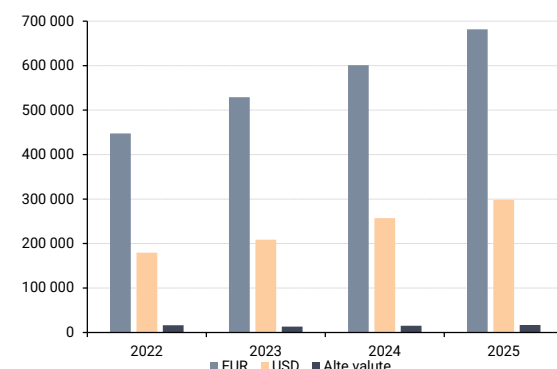
În structura activelor pe componente, cele mai lichide active ale băncilor, disponibilitățile în valută, s-au cifrat la 837,4 milioane euro, scăzând ușor cu 0,2 la sută față de anul anterior, iar excluzând diferențele de curs

²⁹Suma include și unele conversii valutare realizate de o bancă licențiată cu o bancă nerezidentă în numele unei companii locale cu capital străin.

³⁰Ambii indicatori exclud poziția de reglare și includ activele și obligațiunile atașate la cursul valutei.

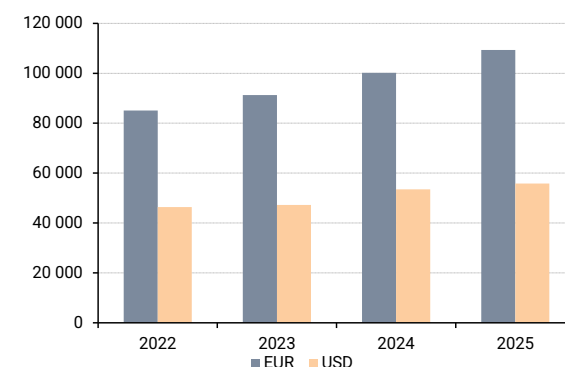
³¹Care apar de la recalcularea în euro a valurilor în care sunt denominate activele și obligațiunile valutare.

Graficul 3.39: Numărul total al operațiunilor de schimb valutar cu persoane juridice, pe valute pentru anii 2022-2025

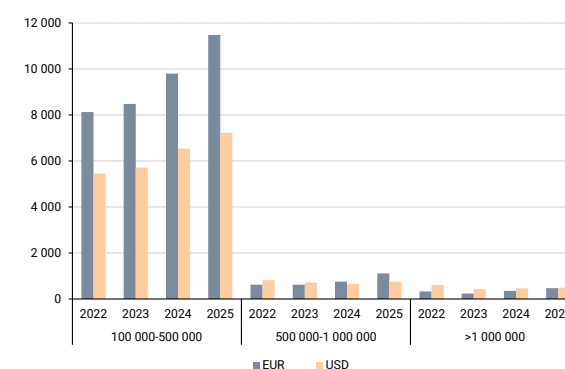
Sursa: BNM

Graficul 3.40: Numărul tranzacțiilor în euro și dolari SUA pe piața valutară intrabancară prin virament, structurate potrivit sumei tranzacționate (cu echivalentul mai mare de 10 000 până la 100 000 euro, inclusiv) pentru anii 2022-2025

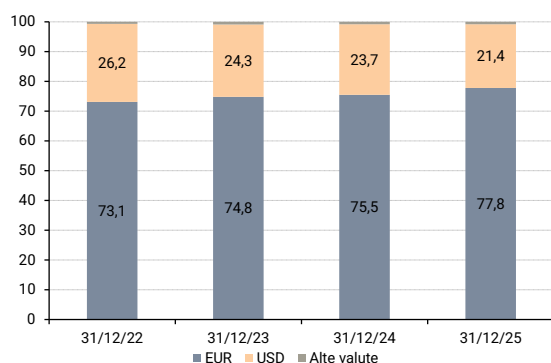
Sursa: BNM

Graficul 3.41: Numărul tranzacțiilor în euro și dolari SUA pe piața valutară intrabancară prin virament, structurate potrivit sumei tranzacționate (mai mari de echivalentul a 100 000 euro) pentru anii 2022-2025

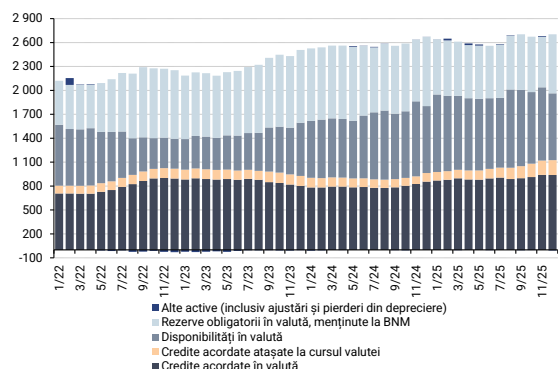
Sursa: BNM

Graficul 3.42: Structura valutară a activelor valutare bilanțiere, curs efectiv (%), la sfârșitul anilor 2022-2025

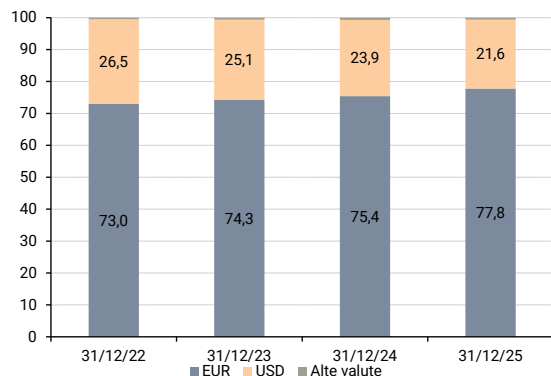
Sursa: BNM

Graficul 3.43: Activele valutare bilanțiere, la curs efectiv, în structură pe tip de activ (milioane euro) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Graficul 3.44: Structura valutară a obligațiunilor valutare bilanțiere, curs efectiv (%), la sfârșitul anilor 2022-2025

Sursa: BNM

valutar, s-a observat o creștere de 3,9 la sută. În special, s-au majorat în sold plasamentele la termen în băncile din străinătate și valorile mobiliare în valută, în timp ce mijloacele plasate în conturi „overnight” și „Nostro” au înregistrat o diminuare (Tabelele A.9 și A.10). La finele anului de raportare, ponderea disponibilităților în valută s-a cifrat la 31,1 la sută în totalul activelor valutare bilanțiere, un nivel comparabil cu cel înregistrat în anul anterior (31,4 la sută).

Referitor la structura valutară a disponibilităților băncilor locale, la 31 decembrie 2025, cea mai mare pondere le-a revenit disponibilităților denuminate în euro – 61,6 la sută, urmate de cele denuminate în dolari SUA – 35,8 la sută și alte valute – 2,6 la sută.

Pe parcursul anului 2025, activitatea de creditare în valută a băncilor licențiate a înregistrat o creștere de 12,0 la sută³². Astfel, portofoliul de credite acordate în euro s-a majorat cu 16,2 la sută, iar portofoliul de credite acordate în dolari SUA s-a micșorat cu 9,1 la sută. De asemenea, creditele acordate în moneda națională, dar atașate la cursul valutei au înregistrat o majorare. Cele atașate la cursul euro au sporit cu 76,4 la sută, iar cele atașate la cursul dolarului SUA – cu 33,8 la sută.

În aceste condiții, soldul creditelor valutare acordate și a celor atașate s-a cifrat la 1 125,5 milioane euro (dintre care 186,4 milioane euro au fost atașate la cursul valutei). Ponderea acestora în totalul activelor valutare bilanțiere s-a cifrat la 41,8 la sută – cu 5,7 puncte procentuale mai mult decât la finele anului 2024.

Pe fondul diminuării normei rezervelor obligatorii, la situația din 31 decembrie 2025, soldul mijloacelor păstrate în conturile de *rezerve obligatorii în valută* s-a diminuat până la echivalentul a 740,5 milioane euro, cu 12,6 la sută mai puțin, la curs fix, în raport cu finele anului precedent.

În structura obligațiunilor valutare bilanțiere ale băncilor licențiate, 92,5 la sută au revenit celor tradiționale: depozitele la termen și la vedere³³ ale clienților nebankari (în continuare – conturi valutare). La finele anului 2025, soldul conturilor valutare a constituit 2 479,0 milioane euro – în creștere cu 3,7 la sută, iar prin excluderea diferențelor de curs – cu 6,8 la sută în raport cu sfârșitul anului 2024.

În anul 2025, clienții băncilor, persoane juridice și fizice, și-au majorat plasamentele în conturile de depozit în valută la bănci. Calculate la curs fix, în proporții mai mari s-au majorat depozitele la termen (cu 18,4 la sută până la 893,9 milioane euro), în timp ce soldurile conturilor curente au crescut în proporții mai mici (cu 4,3 la sută până la 1 324,7 milioane euro), iar depozitele la vedere au scăzut (cu 12,1 la sută până la 260,4 milioane euro).

Depozitele la termen în valută atrase de la clienții nebankari ai băncilor, preponderent de la persoanele fizice, au acoperit în proporții de 95,2 la

³²Calculat prin excluderea diferențelor de curs, la curs efectiv acestea au crescut cu 9,7 la sută.

³³Conturi curente și depozite la vedere.

sută creditele acordate în valută de băncile licențiate (fără cele atașate la cursul valutei străine) față de 90,8 la sută la sfârșitul anului 2024.

Privite în dezagregare pe tipuri de clienți, față de finele anului precedent au sporit depozitele persoanelor fizice cu 10,7 la sută (la curs fix), până la 1 571,1 milioane euro, în timp ce depozitele persoanelor juridice nebankare s-au majorat ușor, cu 0,5 la sută, până la 871,6 milioane euro. Astfel, la finele anului de raportare, ponderile soldurilor conturilor valutare ale persoanelor fizice și ale celor juridice nebankare s-au cifrat la 58,6 la sută și, respectiv, la 32,5 la sută în totalul obligațiunilor valutare bilanțiere ale băncilor licențiate.

În anul 2025, a scăzut nivelul creditelor în valută atrase de către bănci, preponderent a celor externe, rambursările de credite de către băncile licențiate depășind tragerile. Respectiv, soldul creditelor primite de bănci s-a diminuat cu 29,4 la sută (excluzând diferențele de curs), până la 131,4 milioane euro.

Activele și obligațiunile condiționale în valută, la sfârșitul anului 2025, au consemnat valori nesemnificative de 5,4 milioane euro și 7,0 milioane euro, respectiv, reflectând angajamentele băncilor locale de a realiza conversii de tip valută/ valută (Tabelul A.13).

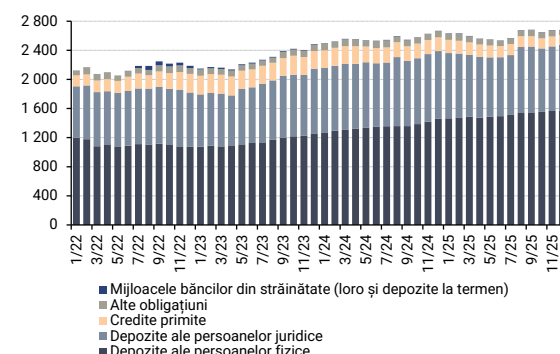
Evoluția cursului nominal și real efectiv

Potrivit valorilor cursului de la finele anului 2025, moneda națională s-a depreciat în raport cu euro cu 2,3 la sută, iar față de dolarul SUA s-a apreciat cu 9,1 la sută (Graficul 3.46). În valori medii, cursul leului moldovenesc a înregistrat o depreciere de 1,8 la sută față de euro, iar în raport cu dolarul SUA s-a apreciat cu 2,4 la sută.

În ceea ce privește dinamica în raport cu euro a valutei țării cu ponderi notabile în comerțul exterior al Republicii Moldova și, respectiv, incluse în coșul REER³⁴, s-a evidențiat aprecierea semnificativă a rublei rusești. Totodată, deprecieri față de euro, în proporții mai mari, au înregistrat lira turcească, hrivna ucraineană, dolarul SUA și yuanul renminbi chinezesc (Graficul 3.47). Astfel, în anul 2025, cursul efectiv de schimb al leului moldovenesc s-a apreciat, în medie, cu 0,9 la sută în termeni nominali și cu 0,3 la sută în termeni reali față de valutele țărilor-parteneri comerciali principali. La această dinamică au contribuit majoritatea partenerilor comerciali, evidențiindu-se contribuțiile Chinei – cu 0,4 puncte procentuale (Graficele 3.48 și 3.49).

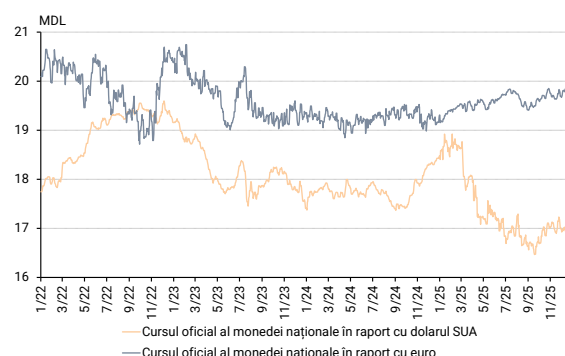
Cursul oficial de schimb al leului moldovenesc față de euro s-a înscris în prima jumătate a anului 2025 pe o pantă lent ascendentă, cu corecții temporare de trend, după care a urmat o apreciere în trimestrul III – dinamică specifică pentru această perioadă a anului, caracterizată printr-o ofertă de valută sporită de la persoanele fizice. În ultimul trimestru

Graficul 3.45: Obligațiunile valutare bilanțiere, la curs efectiv, în structură pe tip de pasiv (milioane euro) pentru anii 2022-2025

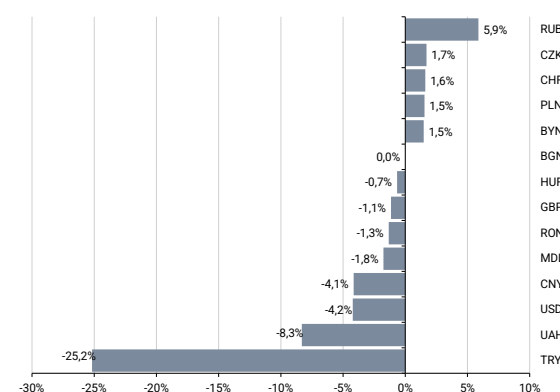
Sursa: BNM

Graficul 3.46: Fluctuațiile cursului oficial al monedei naționale în raport cu dolarul SUA și euro pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

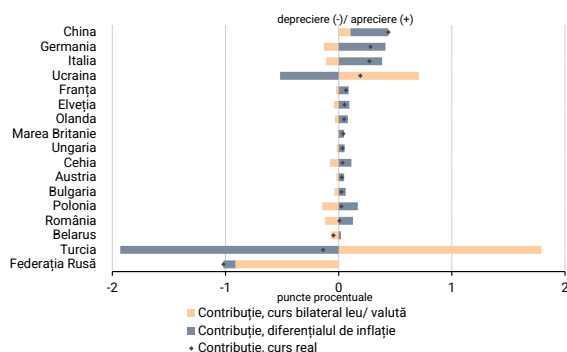
Graficul 3.47: Evoluția monedelor unor parteneri comerciali principali ai Republicii Moldova și ale unor țări din regiune în raport cu euro, curs mediu 2025/2024 (%)

Sursa: BNM

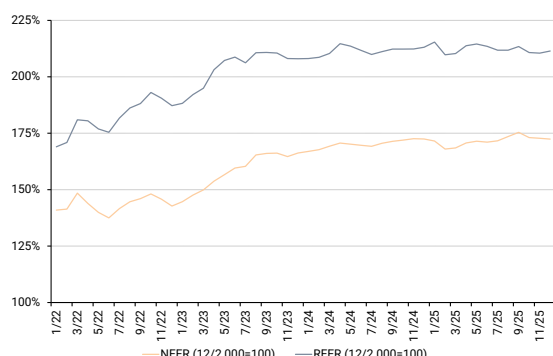
³⁴ Potrivit ponderilor actualizate cu cele din anii 2020-2022 ale partenerilor comerciali principali în comerțul exterior al Republicii Moldova.

Graficul 3.48: Contribuția principalilor parteneri comerciali ai Republicii Moldova la modificarea cursului real efectiv în anul 2025 (puncte procentuale)

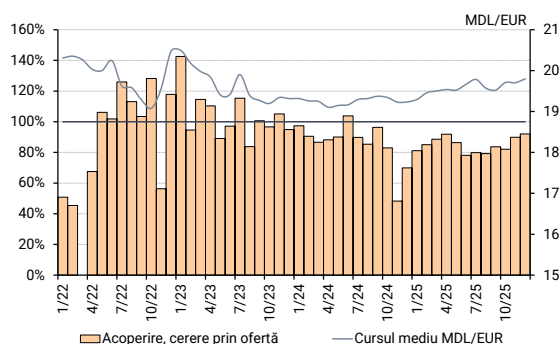
Sursa: BNM

Graficul 3.49: Dinamica cursului real efectiv al monedei naționale calculat pe baza ponderii principalilor parteneri comerciali (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Graficul 3.50: Gradul de acoperire a cererii nete prin oferta netă și dinamica cursului oficial pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

al anului, cursul leului față de euro și-a reluat tendința de depreciere, consemnându-se un deficit de valută pe piața valutară locală.

În contextul temperării creșterii schimburilor comerciale cu străinătatea, pe fondul tensiunilor geopolitice și al incertitudinilor legate de politicile comerciale, ritmul de creștere al importurilor de mărfuri (20,5 la sută) l-a devansat pe cel al exporturilor de mărfuri (6,4 la sută)³⁵. În consecință, deficitul balanței comerciale de mărfuri s-a deteriorat în termeni anuali, cu 29,6 la sută comparativ cu anul 2024. Totodată, ritmul de creștere al transferurilor nete din străinătate în favoarea persoanelor fizice a fost superior celui din 2024, înregistrând o creștere de 3,1 la sută.

În contextul influențelor divergente generate de evoluția indicatorilor menționați supra, pe parcursul anului 2025, oferta netă pe piața valutară locală a sporit în termeni anuali cu 12,9 la sută, cifrându-se la 3 169,7 milioane euro, fiind impulsionată de creșterea procurărilor de numerar în valută de la persoanele fizice. Oferta netă de valută din partea persoanelor fizice a fost denominată, predominant, în euro (71,8 la sută), urmată de oferta netă denominată în dolari SUA (19,2 la sută) și în alte valute, preponderent, în lira sterlină (Graficul 3.51).

În aceeași perioadă, cererea netă de valută din partea agenților economici, analizată în raport cu anul 2024, a crescut cu aproximativ 13,0 la sută și a atins suma de 3 748,2 milioane euro, având un ritm de creștere similar cu cel al ofertei de valută. Creșterea cererii nete de valută de la agenții economici a fost generată, în principal, de sporirea necesarului de valută pentru importul de gaze naturale și de energie electrică. Suplimentar, creșterea cererii de valută a fost generată și de importatorii de bunuri de consum, automobile, utilaje și echipamente industriale.

În aceste circumstanțe, gradul de acoperire a cererii nete de valută din partea agenților economici prin oferta netă de valută de la persoanele fizice s-a cifrat la 84,6 la sută în perioada de referință, fiind la un nivel similar cu cel înregistrat în anul precedent. Astfel, BNM a intervenit pe piața valutară internă, dozându-și vânzările de valută proporțional deficitului înregistrat pe piață. În anul 2025, BNM a realizat vânzări nete de valută în sumă de 154,5 milioane euro pentru a diminua volatilitatea excesivă a cursului de schimb (Graficul 3.50).

Activele oficiale de rezervă

Potrivit situației de la finele anului, activele oficiale de rezervă s-au cifrat la 5 104,3 milioane euro, micșorându-se cu 2,7 la sută (-143,2 milioane euro) în raport cu finele anului 2024. Principalii factori care au determinat variația rezervelor au fost: plățile aferente deservirii datoriei publice externe, intervențiile nete de vânzare a valutei și ieșirile nete aferente rezervelor obligatorii în valută ale băncilor licențiate. Diminuarea activelor oficiale de rezervă a fost parțial atenuată de debursările de împrumuturi

³⁵Potrivit datelor publicate de Biroul Național de Statistică.

și granturi de la partenerii de dezvoltare externi. Printre acestea, s-au remarcat următoarele intrări de finanțare externă sub formă de sprijin bugetar.

Comisia Europeană, în numele UE, a debursat 409,9 milioane euro, în cadrul a două proiecte:

- 288,9 milioane euro sub formă de împrumut din cadrul Planului de creștere pentru Republica Moldova;
- 121,0 milioane euro sub formă de granturi în cadrul Acordului de finanțare privind „Contractul de performanță pentru reforma sectorială”.

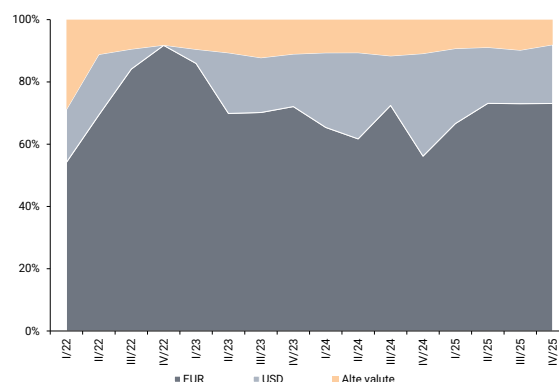
Instituțiile Băncii Mondiale (Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Asociația Internațională de Dezvoltare) au alocat echivalentul a 97,7 milioane euro, dintre care:

- echivalentul a 90,1 milioane euro pentru Programul „Operațiunea Politica de Dezvoltare pentru Sprijinirea Creșterii și Rezilienței în Moldova”, inclusiv 83,3 milioane euro – împrumut și 8 milioane dolari SUA (echivalentul a 6,8 milioane euro) – grant;
- 7,7 milioane dolari SUA (echivalentul a 6,6 milioane euro) grant pentru Programul Fondului fiduciar multidonator „Creștere, Reziliență și Oportunități pentru Bunăstare în Moldova (M-GROW)”;
- 1,1 milioane dolari SUA (echivalentul a 1,0 milioane euro) împrumut în cadrul proiectului de ameliorare a competitivității.

Sprijin bugetar în echivalentul sumei de 103,4 milioane euro a fost alocat în cadrul relațiilor bilaterale ale Republicii Moldova cu:

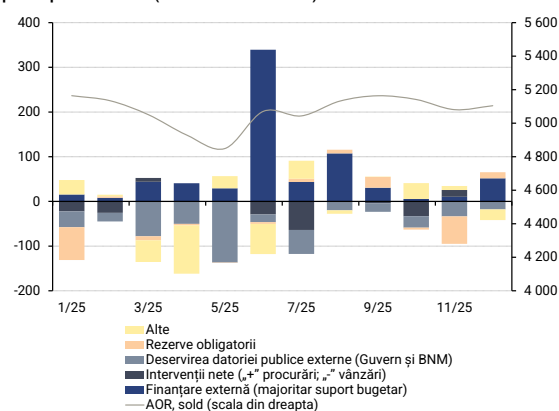
- Agenția Franceză de Dezvoltare, care a acordat împrumuturi în sumă totală de 45,0 milioane euro pentru reformarea sectorului energetic, tranziția spre energia verde și modernizarea sectorului forestier;
- Guvernul Canadei, care a acordat un împrumut în valoare de 28,1 milioane dolari SUA (echivalentul a 24,9 milioane euro) pentru finanțarea necesităților bugetului de stat și suplinirea Programului oferit de Banca Mondială „Operațiunea Politica de Dezvoltare pentru Sprijinirea Creșterii și Rezilienței în Moldova”;
- Guvernele mai multor țări din UE, care au acordat 33,5 milioane euro sub formă de granturi pentru finanțarea „Fondului de Reducere a Vulnerabilității Energetice”.

Graficul 3.51: Structura valutară a ofertei nete de valută de la persoanele fizice (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

Graficul 3.52: Activele oficiale de rezervă (AOR), pe tip de flux (milioane euro)

Sursa: Bloomberg

Banca Europeană de Investiții (BEI) a acordat 17 milioane euro, suport bugetar sub formă de împrumut alocat în scopul dezvoltării infrastructurii feroviare din Moldova.

FMI a debursat 13,6 milioane euro (echivalentul a 10,8 milioane DST), o parte din tranșa a doua de împrumut prin intermediul mecanismului de finanțare pentru reziliență și durabilitate (RSF).

De asemenea, pe parcursul anului de raportare, au fost debursate credite și granturi în cadrul proiectelor investiționale din domeniile reabilitarea și construcția infrastructurii rutiere, modernizarea sectorului agricol, învățământ, digitalizarea și eficientizarea serviciilor publice ș.a. Cele mai mari debursări au provenit de la Grupul Băncii Mondiale – 31,4 milioane euro, Banca Europeană de Investiții – 20,7 milioane euro, Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă – 6,7 milioane euro ș.a.

La finele anului 2025, activele oficiale de rezervă au acoperit în proporții suficiente importul efectiv de mărfuri și servicii, circa 5,6 luni de import.

Gestionarea rezervelor valutare

În conformitate cu art. 5, 16, 53 și 71 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, BNM păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului, efectuează operațiuni valutare folosind rezervele și le menține la un nivel adecvat pentru realizarea politicii monetare și valutare a statului. Rolul rezervelor valutare este de a asigura credibilitatea și stabilitatea macrofinanciară a țării, de a onora plățile aferente obligațiunilor externe ale statului și de a face față unor șocuri exogene imprevizibile.

În procesul de gestionare a rezervelor valutare, BNM asigură un grad înalt de siguranță și un nivel necesar de lichiditate a investițiilor. Politica investițională a BNM este prudentă, urmărind favorizarea investițiilor sustenabile (ESG: mediu, social, guvernanță) și optimizarea profitabilității ca obiective secundare, primordiale fiind siguranța și lichiditatea rezervelor, ceea ce denotă un apetit redus față de risc. Un element esențial al procesului de gestionare a rezervelor valutare îl constituie managementul riscului investițional, care se realizează prin impunerea unor constrângeri și limite de investiții.

În tabelul A.14 sunt prezentate principalele riscuri aferente gestionării rezervelor valutare, indicatorii de cuantificare și tehnicile aplicate pentru diminuarea expunerii.

Începând cu luna iulie 2013, în cadrul colaborării cu Banca Mondială se implementează alocarea strategică a activelor (ASA). Alocarea strategică a activelor implică o viziune de gestionare a activelor pe termen lung, orientată spre atingerea nivelului optim de rentabilitate și risc. În contextul ASA, rezervele internaționale sunt divizate în trei tranșe (curentă, de lichiditate și de investiții) în funcție de obiectivele și reglementările specifice, această abordare asigurând realizarea mai

eficientă a obiectivului stabilit. Revizuirea ASA se efectuează periodic, de regulă anual. În cazul în care condițiile interne sau externe impun anumite modificări și necesită revizuirea obiectivelor, toleranței față de risc și a indicatorilor de evaluare a riscului, precum și reexaminarea structurii optime a portofoliului, revizuirea ASA se efectuează mai des decât o dată pe an.

În contextul incertitudinilor geopolitice persistente, al dinamicii înregistrate și prognozate a rezervelor valutare, a ratelor dobânzii și a randamentelor titlurilor guvernamentale, precum și al trecerii la euro ca monedă de referință și intervenție și al rolului dominant al acestei valute în structura valutară a importurilor și a datoriei externe a Republicii Moldova, cadrul de alocare strategică a activelor a fost revizuit, fiind aprobate modificări la Regulamentul cu privire la gestionarea rezervelor internaționale în baza Hotărârii Comitetului executiv nr. 333/2024, în vigoare din 2 ianuarie 2025 sau de la o altă dată pe parcursul anului 2025, considerând perioada de tranziție necesară. Modificările au vizat, în principal, ajustarea compoziției valutare cu atribuirea ponderii majore monedei euro și stabilirea intervalelor de deviere admisibile, extinderea universului de instrumente eligibile cu obligațiuni garantate, extinderea spectrului ratingurilor eligibile până la categoria inferioară investment-grade (minim BBB-) și resetarea toleranței la risc, cuantificată prin indicatorul de durată pentru portofoliul investițional total. Suplimentar, au fost modificate structura alocării pe emitenți și tipuri de instrumente, precum și mărimea tranșelor și devierile admisibile.

În 2025, economia mondială a evoluat într-un context de creștere moderată, pe fondul temperaturii presiunilor inflaționiste și al ajustării treptate a politicilor monetare în economiile avansate. Procesul de dezinflație a continuat, iar condițiile financiare s-au relaxat treptat comparativ cu perioada precedentă, însă ritmul de creștere la nivel global a rămas moderat.

Activitatea economică a fost influențată de persistența fragmentării economice globale, de reconfigurarea fluxurilor comerciale și de menținerea tensiunilor geopolitice care au afectat încrederea investitorilor și dinamica comerțului internațional. Piețele energetice au înregistrat o volatilitate mai redusă comparativ cu anii anteriori, însă au rămas sensibile la schimbările geopolitice.

Redresarea a continuat să fie neuniformă între regiuni. Economia Statelor Unite a demonstrat o reziliență relativ mai pronunțată, în timp ce zona euro și Marea Britanie au consemnat o creștere mai temperată, reflectând efectele întârziate ale ciclului anterior de înăsprire monetară. Economii emergente au prezentat evoluții divergente, în funcție de expunerea la fluxurile de capital și la dinamica prețurilor materiilor prime.

Totodată, s-a observat o consolidare a rolului aurului în structura activelor oficiale de rezervă, acesta servind drept instrument esențial de diversificare și protecție împotriva riscurilor geopolitice și a volatilității valutare.

În acest context, procesul de gestionare a rezervelor valutare a fost influențat direct de ajustarea traiectoriei ratelor dobânzilor și de

modificarea condițiilor de lichiditate internaționale, impunând menținerea unei abordări prudente, orientate spre protejarea obiectivelor fundamentale de siguranță, lichiditate și rentabilitate.

Conjunctura economică a determinat adoptarea politicilor de protejare a stabilității macroeconomice prin relaxarea atent calibrată a politicii monetare, capabilă să gestioneze pe deplin presiunile inflaționiste și a evidențiat necesitatea unor politici fiscale ajustate viitoarelor presiuni asupra cheltuielilor.

În Statele Unite, Sistemul Federal de Rezerve a menținut pe parcursul anului 2025 o abordare prudentă, păstrând ratele de dobândă la niveluri restrictive pentru o perioadă mai îndelungată. Persistența inflației peste țintă, precum și reziliența pieței muncii au determinat Fed să amâne inițierea ciclului de relaxare monetară, începând reducerea ratelor spre sfârșitul anului 2025. Astfel, în perioada septembrie-decembrie, Fed a operat trei diminuări de rate, cumulativ cu 75 puncte de bază, rata de referință evoluând de la intervalul de 4,25-4,50 la sută la începutul anului 2025 la 3,50-3,75 la sută la finele lunii decembrie 2025. Reducerea ratelor a reflectat evaluarea autorității monetare privind diminuarea presiunilor inflaționiste și menținerea unei dinamici economice solide, deși în curs de moderare.

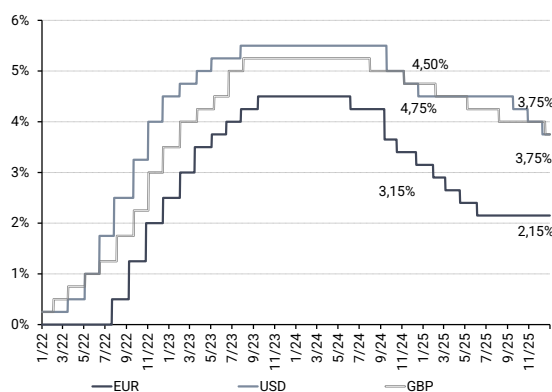
În zona euro, Banca Centrală Europeană a adoptat o abordare distinctă, pe fondul unei inflații aflate pe o traiectorie descendentă clară și al unei creșteri economice moderate. Pe parcursul anului 2025, BCE a continuat procesul de relaxare graduală a politicii monetare, reducând ratele de dobândă succesiv, în patru iterații, cumulativ cu 100 puncte de bază. Astfel, rata operațiunilor principale de refinanțare a fost redusă gradual până la 2,15 la sută la finele anului 2025, în timp ce rata facilității de depozit și rata facilității de creditare marginală s-au situat la 2,00 la sută și, respectiv, 2,40 la sută.

Rata de referință a Băncii Angliei a fost redusă în patru iterații, cumulativ cu 100 puncte de bază, de la 4,75 la sută la începutul anului la 3,75 la sută la finele anului 2025, în contextul temperării inflației și al unei creșteri economice moderate, autoritatea monetară adoptând o abordare graduală de relaxare a condițiilor monetare (Graficul 3.53). Deciziile s-au transpus inclusiv în volatilitatea ratelor de schimb, din perspectiva vitezei de reacție, adaptării politicilor, transmisiei, efectului scontat etc.

Aceste evoluții s-au reflectat, implicit, și în performanța financiară a rezervelor valutare administrate de Banca Națională a Moldovei. În condițiile în care măsurile de relaxare a politicii monetare au fost implementate gradual pe parcursul anului 2025, impactul reducerii ratelor asupra performanței financiare a Băncii Naționale nu s-a manifestat în mod semnificativ, fiind înregistrată o rentabilitate sporită, susținută de nivelul încă relativ ridicat al ratelor dobânzii și de structura diversificată a portofoliului de instrumente, cu sensibilitate variată la modificările ratelor dobânzii.

Activele oficiale de rezervă, la 31 decembrie 2025 față de 31 decembrie 2024, s-au diminuat cu 2,7 la sută sau cu circa 143 milioane euro (de la

Graficul 3.53: Ratele de politică monetară în UE, SUA și Marea Britanie (%) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

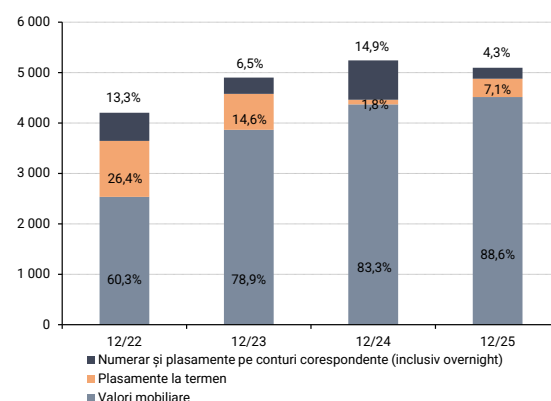
5 247 milioane euro până la 5 104 milioane euro). Printre principalii factori ce au contribuit la scăderea rezervelor internaționale au fost plățile aferente datoriei publice externe, intervențiile nete de vânzare pe piața valutară internă, ieșirile nete aferente rezervelor obligatorii în valută ale băncilor licențiate și deprecierea ratelor de schimb ale valutilor componente ale rezervelor în raport cu moneda unică europeană (valuta de raportare). Totodată, aceste ieșiri au fost compensate parțial de debursările externe pentru sprijin bugetar și proiecte investiționale din partea FMI, Comisiei Europene, Băncii Mondiale și a altor parteneri de dezvoltare, precum și veniturile din gestionarea rezervelor valutare. În cadrul gestionării rezervelor valutare, politica investițională a Băncii Naționale este una prudentă, activele fiind alocate în instrumente sigure, utilizate și de alte bănci centrale: plasamente pe conturi corespondente (de regulă la alte bănci centrale), plasamente la termen și valori mobiliare, care se clasifică în valori mobiliare supranaționale (emise de instituții financiare internaționale), guvernamentale (emise de guvernul SUA, guvernele țărilor membre ale Uniunii Europene și alți emitenți guvernamentali) și non-guvernamentale (emise de agenții).

O parte din rezervele valutare sunt gestionate extern de către Banca Mondială. În conformitate cu Acordul de consultanță și management investițional între Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Banca Națională a Moldovei, din 8 decembrie 2010 (prelungit prin Hotărârea Comitetului executiv nr. 168 din 30 decembrie 2015), BIRD este consultantul și mandatarul BNM pentru administrarea unei părți a activelor externe, limitate la 20 la sută din rezervele valutare. La 31 decembrie 2025, ponderea activelor gestionate extern constituia 7,31 la sută din rezervele valutare.

Structura rezervelor valutare pe instrumente investiționale, la finele anului 2025, reflectă o creștere a ponderii investițiilor în valori mobiliare și plasamente la termen în detrimentul disponibilităților menținute pe conturi corespondente. De menționat că, la sfârșitul anului 2024, BNM a finalizat procesul de reducere graduală a ponderii depozitelor menținute la băncile comerciale și de investiții, expunerea fiind nulă. Excepție fac plasamentele la termen la bănci centrale și instituții financiare internaționale. În acest context, plasamentele la termen la bănci centrale au condus la majorarea cotei expunerii la finele anului 2025 față de anul precedent. Portofoliul valorilor mobiliare s-a majorat, inclusiv ca urmare a suplinirii celui evaluat la cost amortizat, cu titluri denumite în euro, în volum de 155 milioane, valorificând oportunități investiționale în contextul deciziei Comitetului executiv al BNM de largire a spectrului ratingurilor eligibile. Astfel, potrivit situației de la finele anului de raportare, 88,6 la sută din rezerve sunt investite în valori mobiliare, 7,1 la sută constituie plasamentele la termen, iar 4,3 la sută – numerar și plasamente pe conturi corespondente (inclusiv overnight) (Graficul 3.54).

Pe parcursul anului 2025, în zona euro, perspectivele economice au rămas moderate, afectate de incertitudinea geopolitică ridicată, de tensiunile comerciale și de persistența unei volatilități ridicate pe piețele financiare. Integrarea extinsă a zonei euro în lanțurile globale de valoare sporește sensibilitatea regiunii la șocurile externe, iar competitivitatea

Graficul 3.54: Structura rezervelor valutare pe instrumente investiționale (milioane euro) la sfârșitul anilor 2022-2025

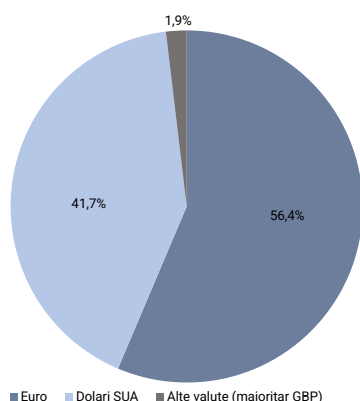
Sursa: BNM

exporturilor rămâne afectată de costurile energetice ridicate, în pofida unor corecții pe piețele de energie. Pe ansamblul anului 2025, moneda unică europeană a înregistrat o apreciere față de dolarul SUA, pe fondul anticipării deciziilor Fed de reducere a ratelor, corespunzător reducerii treptate a avantajului de dobândă al activelor în dolari SUA, dar și al sporirii interesului investitorilor față de activele denominate în euro, în anticiparea unor perspective fiscale și structurale mai bune în UE.

În același timp, dolarul SUA a traversat o perioadă caracterizată prin volatilitate moderată, determinată de ajustările de politică monetară ale Sistemului Federal de Rezerve din SUA, de evoluția inflației, de recalibrarea fluxurilor globale de capital și de schimbările din peisajul geopolitic internațional. Dacă în primele luni ale anului, dolarul SUA a beneficiat de diferențialul favorabil al ratelor dobânzilor față de alte economii avansate și de percepția că economia americană rămâne relativ rezilientă, ulterior, acesta a înregistrat episoade de depreciere, reflectând consolidarea așteptărilor pieței privind continuarea ciclului de relaxare monetară al Fed. Totodată, evoluțiile din China și zona euro au contribuit la recalibrarea atitudinii față de USD, întrucât încetinirea economiilor mari a determinat o cerere sporadică pentru active de refugiu, dar cu fluctuații sensibile în funcție de evoluția indicatorilor de inflație din SUA. În toamna anului 2025, factorii geopolitici și discuțiile privind posibile ajustări tarifare au amplificat temporar cererea pentru dolarul SUA, pe fondul unei deteriorări a sentimentului de risc la nivel internațional. În această perioadă, Fed a redus gradual rata de politică monetară, însă a subliniat că traiectoria viitoare a dobânzilor va depinde de evoluția inflației, de consum și de piața muncii.

Astfel, diferențele dintre ritmul de relaxare al BCE și Fed au influențat dinamica ratelor de schimb, menținând volatilitatea ridicată pe principalele piețe valutare.

Graficul 3.55: Structura valutară a rezervelor valutare la situația din 31.12.2025 (%)

Sursa: BNM

În contextul evoluțiilor macroeconomice internaționale, importanța strategică a monedei unice europene pentru economia Republicii Moldova a fost reconfirmată de intensificarea schimburilor comerciale și consolidarea relațiilor cu Uniunea Europeană. Această evoluție a stat la baza deciziei de a adopta euro drept monedă de referință începând cu data de 2 ianuarie 2025. Totodată, pe fondul accentuării rolului dominant al euro în structura valutară a importurilor și a datoriei externe, precum și al deciziei de modificare a valutei de referință și de intervenție, s-a considerat oportună și recalibrarea structurii valutare a rezervelor internaționale în scopul asigurării unei cote de cel puțin 50 la sută acestei valute. În acest sens, a fost aprobată o nouă modalitate de stabilire a structurii valutare normative, prin aprobarea unor benzi de deviere a cotei valutelor, fiind încadrate în intervale admisibile de variație: euro – între 50 la sută și 70 la sută, dolarul SUA – între 25 la sută și 50 la sută, alte valute – maxim 10 la sută din rezerve. Tranziția la noua structură valutară a fost asigurată până la 31 martie 2025, conform Hotărârii Comitetului executiv nr. 333/2024, cu ajustarea ulterioară a cotei valutelor în favoarea euro. Astfel, la sfârșitul anului 2025, structura rezervelor valutare a reflectat noua strategie de alocare, euro a deținut ponderea majoră de 56,4 la sută, dolarul SUA a reprezentat 41,7 la sută,

iar expunerea în alte valute s-a menținut la un nivel redus, de 1,9 la sută, încadrându-se astfel în limitele stabilite (Graficul 3.55).

Pe parcursul anului 2025, pe fondul conjuncturii piețelor financiare internaționale, al evoluției ratelor de schimb față de euro (valuta de raportare a rezervelor), precum și al evoluțiilor economiei mondiale, în special a UE, SUA și Marea Britanie, gestionarea rezervelor valutare a generat un profit de 161,43 milioane euro, la o rată medie a profitabilității de 3,18 la sută.

Capitolul 4

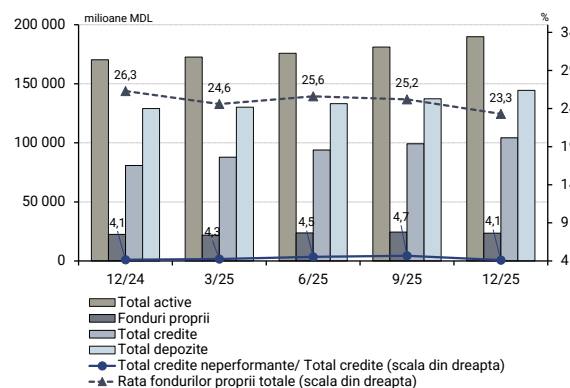
Activitatea de supraveghere a BNM

4.1 Supravegherea bancară

Evoluția sectorului bancar

Indicatorii de bază ai sectorului bancar

Graficul 4.1: Dinamica principalilor indicatori financiari pe sectorul bancar pentru perioada 31.12.2024ⁱ – 31.12.2025

Sursa: BNM

ⁱDatele la situația din 31.12.2024 pe parcursul întregului text sunt ajustate conform rezultatelor auditului extern.

La situația din 31.12.2025, în Republica Moldova funcționau zece bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei, inclusiv cinci filiale ale băncilor și grupurilor financiare străine.

Numărul total de subdiviziuni ale băncilor licențiate din Republica Moldova a constituit 478, dintre care 265 sucursale și 213 agenții.

În sectorul bancar, la situația din 31.12.2025, activau 8 550 persoane. În medie, fiecărui angajat i-au revenit în gestiune active în valoare de 22,1 milioane lei, în creștere cu 2,1 milioane lei (10,6 la sută) comparativ cu finele anului 2024.

Situația financiară a sectorului bancar la 31.12.2025 era satisfăcătoare, caracterizată prin creșterea activelor, a creditelor, a fondurilor proprii, a depozitelor persoanelor fizice și a depozitelor persoanelor juridice.

Dinamica principalilor indicatori financiari este redată în graficul 4.1.

Băncile sunt suficient capitalizate, fondurile proprii au constituit 23 573,6 milioane lei, fiind în creștere cu 1 106,2 milioane lei (4,9 la sută) față de anul precedent, iar rata fondurilor proprii totale rămâne a fi la un nivel înalt, înregistrând valoarea de 23,3 la sută, cu 3,0 puncte procentuale mai mică față de 2024, ca urmare a creșterii cuantumului total al expunerii la risc cu 18,4 la sută (majorarea portofoliului de credite). Conform rapoartelor prezentate de bănci, toate băncile au respectat indicatorii „Rata fondurilor proprii totale” (limita pentru fiecare bancă ≥ 10 la sută) și „Rata fondurilor proprii totale”, luând în considerare amortizoarele de capital, precum și cerințele suplimentare impuse prin măsuri de supraveghere.

Profitul aferent exercițiului încheiat la 31.12.2025 a constituit 4 911,8 milioane lei pe sector, majorându-se față de anul precedent cu 923,9 milioane lei (23,2 la sută), ca urmare a majorării veniturilor din dobânzi cu 2 249,5 milioane lei (25,2 la sută), (creșterea veniturilor obținute din activitatea de creditare), a veniturilor din onorarii și comisioane cu 269,5 milioane lei (7,4 la sută).

Totodată, s-au majorat cheltuielile neafectate dobânzilor cu 1 339,6 milioane lei (15,4 la sută) și cheltuielile cu dobânzile cu 295,8 milioane lei (11,6 la sută).

La 31.12.2025, rentabilitatea activelor³⁶ și a capitalului³⁷ băncilor a înregistrat valori de 2,7 la sută și, respectiv, 16,9 la sută, ambii indicatori înregistrând majorări față de finele anului precedent, respectiv cu 0,3 puncte procentuale și 2,1 puncte procentuale.

Activele totale au însumat 189 899,0 milioane lei, majorându-se pe parcursul anului 2025 cu 19 542,7 milioane lei (11,5 la sută).

La 31.12.2025, soldul portofoliului de credite brut (prudențial) a constituit 54,9 la sută din totalul activelor sau 104 251,2 milioane lei, majorându-se pe parcursul perioadei analizate cu 23 426,6 milioane lei (29,0 la sută).

Concomitent, ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor (calculate conform standardelor IFRS) a constituit 1,4 la sută, fiind în micșorare cu 0,7 puncte procentuale față de finele anului precedent, iar ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor (calculate conform definiției prudențiale naționale) a constituit 4,1 la sută, fiind la același nivel ca și la finele anului precedent. Ambii indicatori continuă să se situeze la cele mai reduse niveluri istorice.

Soldul depozitelor a sporit pe parcursul anului 2025 cu 15 331,0 milioane lei (11,9 la sută), până la 144 422,8 milioane lei din contul majorării depozitelor persoanelor fizice cu 10 909,3 milioane lei (14,4 la sută), până la 86 867,7 milioane lei și a depozitelor persoanelor juridice cu 4 426,5 milioane lei (8,3 la sută), până la 57 438,5 milioane lei. Concomitent, depozitele băncilor s-au micșorat cu 4,7 milioane lei (3,9 la sută), până la 116,6 milioane lei.

Fondurile proprii

La situația din 31.12.2025, fondurile proprii pe sector, conform datelor prezentate de bănci, au constituit 23 573,6 milioane lei, înregistrând o creștere de 1 106,3 milioane lei (4,9 la sută) pe parcursul anului.

Creșterea fondurilor proprii a fost determinată de reflectarea de către bănci a profiturilor eligibile după desfășurarea adunărilor generale ale acționarilor și după obținerea permisiunii BNM privind includerea în fondurile proprii a profiturilor obținute. Astfel, rezultatul raportat s-a majorat cu 2 565,9 milioane lei. Totodată, s-au majorat datoriile subordonate cu 199,5 milioane lei. Concomitent, a fost înregistrată micșorarea instrumentelor de fonduri proprii de nivel 1 de bază ale entităților din sectorul financiar în care banca deține o investiție semnificativă, în sumă de 1 281,0 milioane lei (participația în capitalul organizației de creditare nebancară a unei bănci).

³⁶Rentabilitatea activelor = (Venitul net anualizat/ Media activelor) * 100

³⁷Rentabilitatea capitalului = (Venitul net anualizat/ Media capitalului) * 100

De asemenea, mărimea fondurilor proprii a fost influențată de finalizarea procesului de reorganizare prin fuziune dintre B.C. „VICTORIABANK” S.A. și Banca Comercială Română Chișinău S.A. (BCR Chișinău S.A.).

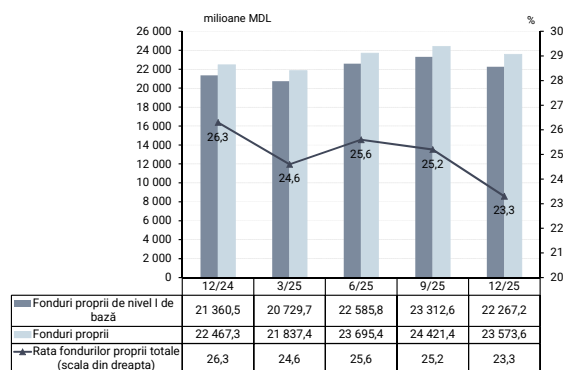
Ca urmare a acestei fuziuni, licența BCR Chișinău S.A. a fost retrasă în conformitate cu Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 71 din 13 martie 2025.

De asemenea, pe parcursul anului de raportare, șapte bănci au distribuit capital sub formă de dividende în mărime totală de 1 978,5 milioane lei.

Structura fondurilor proprii totale la șapte bănci este formată integral din fonduri proprii de nivel 1 de bază (total pe sector – 22 267,2 milioane lei), iar trei bănci (B.C. „VICTORIABANK” S.A., BC „MAIB” S.A. și B.C. „ProCredit Bank” S.A.) dispun pe lângă fonduri proprii de nivel 1 și de fonduri proprii de nivel 2 (împrumuturi subordonate), în sumă de 677,2 milioane lei, 499,6 milioane lei și 129,6 milioane lei, respectiv.

La situația din 31.12.2025, rata fondurilor proprii totale³⁸ pe sectorul bancar a înregistrat valoarea de 23,3 la sută, fiind în descreștere cu 3,0 puncte procentuale față de finele anului precedent, ca urmare a creșterii cuantumului total al expunerii la risc cu 15 685,7 milioane lei sau cu 18,4 la sută (majorarea portofoliului de credite). Conform rapoartelor prezentate de bănci, toate băncile au respectat indicatorul „Rata fondurilor proprii totale” (limita pentru fiecare bancă ≥ 10 la sută). Indicatorul dat a variat de la 20,1 la sută până la 36,6 la sută.

Graficul 4.2: Dinamica fondurilor proprii (milioane lei) și a ratei fondurilor proprii totale (%) pe sectorul bancar pentru perioada 31.12.2024ⁱ – 31.12.2025

Sursa: BNM

Totodată, băncile au respectat și cerința aferentă indicatorului „Rata fondurilor proprii totale”, luând în considerare amortizoarele de capital. Astfel, suplimentar la cerința de fonduri proprii minime de 10 la sută, băncile sunt obligate să mențină fonduri proprii de nivel 1 de bază necesare pentru a îndeplini cerințele privind amortizorul de conservare a capitalului (2,5 la sută), amortizorul anticiclic de capital (0,0 la sută), amortizorul de risc sistemic (1 la sută) și, după caz, amortizorul aferent societății de importanță sistemică (0,5 la sută/ 1,0 la sută/ 1,5 la sută), (amortizorul O-SII).

Concomitent, Comitetul executiv al BNM, ca urmare a rezultatelor procesului de supraveghere și evaluare a activității băncilor (SREP), a impus cerințele specifice de capital fiecărei bănci, în funcție de profilul de risc individual, care, de asemenea, au fost respectate de toate băncile.

Dinamica fondurilor proprii de nivel 1 de bază și a fondurilor proprii totale în perioada analizată este reprezentată în graficul 4.2.

Indicatorul efectului de levier³⁹ la 31.12.2025 a constituit 11,2 la sută, fiind în micșorare față de finele anului precedent cu 0,7 puncte procentuale, variind de la 9,5 la sută până la 21,9 la sută.

³⁸Rata fondurilor proprii totale = (Fonduri proprii/ Cuanumul total al expunerii la risc) * 100

³⁹Indicatorul efectului de levier = (Fonduri proprii de nivel 1/ Totalul expunerii indicatorului efectului de levier) * 100

Modificarea structurii fondurilor proprii ale sectorului bancar, din punctul de vedere al concentrării pe grupuri de bănci, este redată în graficul 4.3.

Cota fondurilor proprii totale a băncilor mari în fondurile proprii totale ale sectorului bancar a constituit 81,6 la sută, fiind în descreștere cu 0,4 puncte procentuale comparativ cu finele anului precedent. De asemenea, cota fondurilor proprii totale a băncilor mici s-a micșorat cu 3,3 puncte procentuale, constituind 2,5 la sută. Totodată, cota fondurilor proprii totale a băncilor medii a constituit 15,9 la sută, fiind în creștere cu 3,7 puncte procentuale. Dinamica respectivă este rezultatul modificărilor componentelor grupurilor de bănci, inclusiv procesului de reorganizare prin fuziune dintre B.C. „VICTORIABANK” S.A. și BCR Chișinău S.A.

În perioada de referință, s-a menținut cota semnificativă a investițiilor străine în capitalul băncilor, care, la situația din 31.12.2025, a constituit 86,2 la sută (Graficul 4.4), fiind cu 15,9 puncte procentuale mai mare față de finele anului precedent, ca urmare a finalizării procesului de absorbție a BCR Chișinău S.A. de către B.C. „VICTORIABANK” S.A.

Printre investitorii străini care participă la formarea capitalului băncilor din Republica Moldova sunt bănci din Italia, România, Ungaria, precum și Banca Europeană de Reconstrucții și Dezvoltare și investitori din Germania, Bulgaria, Olanda, Austria, Estonia, Regatul Unit al Marii Britanii, Grecia, Irak.

Din numărul total al băncilor, trei bănci (B.C. „ProCredit Bank” S.A., B.C. „EXIMBANK” S.A., B.C. „COMERTBANK” S.A.) dispun de capital format complet din investiții străine (dintre care două filiale ale băncilor și grupurilor financiare străine: B.C. „EXIMBANK” S.A. și B.C. „ProCredit Bank” S.A.), șase bănci (BC „MAIB” S.A., BC „Moldindconbank” S.A., B.C. „VICTORIABANK” S.A., OTP Bank S.A., B.C. „ENERGBANK” S.A., BC „EuroCreditBank” S.A.) – de capital format din investiții străine și autohtone și o bancă („FinComBank” S.A.) – de capital format complet din investiții autohtone.

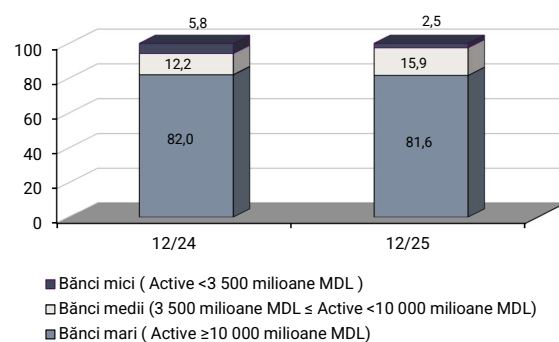
Activele și calitatea acestora

Activele sectorului bancar sunt concentrate în grupul băncilor mari (determinat de către BNM).

E de menționat că, în decembrie 2025, s-a modificat componența grupelor. Astfel, B.C. „ProCredit Bank” S.A. a migrat din grupul băncilor mari în grupul băncilor medii. Respectiv, la finele anului 2025, în grupul băncilor mari intrau patru bănci (BC „MAIB” S.A., BC „Moldindconbank” S.A., B.C. „VICTORIABANK” S.A., OTP Bank S.A.). Ponderea activelor băncilor din acest grup a constituit 85,2 la sută la 31.12.2025, fiind în descreștere cu 2,4 puncte procentuale față de finele anului 2024.

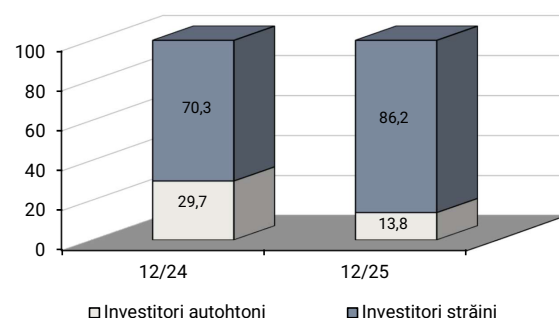
Concomitent, ponderea activelor băncilor din grupul băncilor medii (B.C. „ProCredit Bank” S.A., „FinComBank” S.A., B.C. „EXIMBANK” S.A., B.C. „ENERGBANK” S.A.) s-a majorat cu 3,5 puncte procentuale, constituind

Graficul 4.3: Dinamica concentrării fondurilor proprii totale ale sectorului bancar al Republicii Moldova pe grupuri de bănci pentru perioada 31.12.2024ⁱ – 31.12.2025 (%)

Sursa: BNM

Graficul 4.4: Structura capitalului social al sectorului bancar din Republica Moldova, conform sursei de proveniență a investițiilor pentru perioada 31.12.2024ⁱ – 31.12.2025 (%)

Sursa: BNM

12,4 la sută, iar ponderea activelor băncilor din grupul băncilor mici (B.C. „COMERTBANK” S.A., BC „EuroCreditBank” S.A.) s-a micșorat cu 1,1 puncte procentuale, constituind 2,4 la sută.

Activele totale pe sector au constituit 189 899,0 milioane lei, majorându-se comparativ cu finele anului precedent cu 19 542,7 milioane lei (11,5 la sută). Sursa principală de finanțare a activelor sunt datoriile, care s-au majorat cu 16 571,1 milioane lei (11,6 la sută), până la 15 970,4 milioane lei, preponderent, din contul majorării depozitelor atrase cu 16 658,1 milioane lei (12,9 la sută), până la 145 995,7 milioane lei. O altă sursă de finanțare a activelor este capitalul, care a crescut cu 2 971,6 milioane lei (10,7 la sută), până la 30 828,6 milioane lei, ca urmare a obținerii în perioada de referință a profitului.

Pe parcursul anului 2025, ponderea activelor în PIB s-a majorat cu 1,1 puncte procentuale, de la 52,6 la sută până la 53,7 la sută (Graficul 4.8).

Concentrarea activelor sectorului bancar este prezentată în graficul 4.5.

Este de menționat că o bancă a înregistrat depășirea limitei de 35 la sută a poziției dominante pe piața bancară după mărimea activelor, care a constituit 35,7 la sută. Următoarea bancă a deținut o pondere de 22,5 la sută (Graficul 4.6).

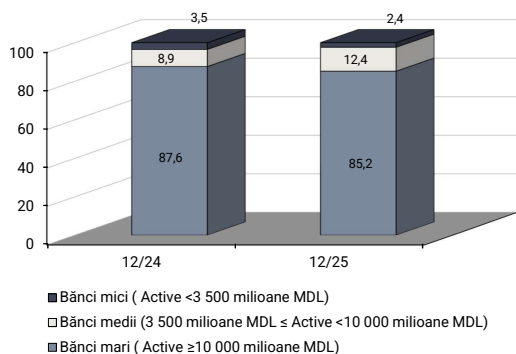
În urma analizei concentrării activelor sectorului bancar al Republicii Moldova, a fost calculat indicele Herfindahl-Hirschmann (valoarea căruia nu depășește 10 000), în baza cotei activelor băncii în totalul activelor pe sectorul bancar. Indicatorul dat se calculează ca suma pătratelor cotelor de piață ale tuturor băncilor din sector. În practica internațională se folosește următoarea divizare:

- HHI sub 100 indică o piață cu nivel de concentrare foarte scăzut;
- HHI între 100 și 1 500 indică o piață neconcentrată;
- HHI între 1 500 și 2 500 indică o concentrație moderată;
- HHI peste 2 500 indică o concentrație ridicată.

Astfel, în urma calculelor efectuate, obținând $HHI=2\,208,1$, concludem că sectorul bancar al Republicii Moldova prezintă o concentrație moderată, avansând, pe parcursul ultimelor cinci ani, de la nivelul de 1 870,6 din anul 2021.

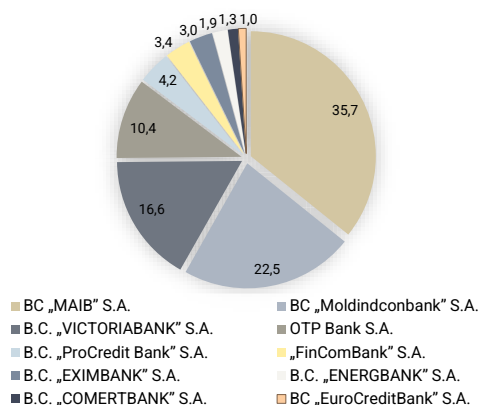
În structura activelor, ponderea cea mai mare a revenit articolului din bilanț „Credite și avansuri la cost amortizat”, care a constituit 54,6 la sută (103 604,6 milioane lei), fiind în creștere cu 7,2 puncte procentuale față de finele anului precedent. Ponderea mijloacelor la BNM a constituit 17,1 la sută (32 557,7 milioane lei), fiind în descreștere cu 2,9 puncte procentuale. Ponderea investițiilor băncilor în valorile mobiliare de stat (VMS) și în certificatele Băncii Naționale (CBN) a constituit 16,8 la sută (32 015,4 milioane lei), fiind în descreștere cu 2,7 puncte procentuale. Restul activelor, care constituie 11,5 la sută (21 721,3 milioane lei), sunt

Graficul 4.5: Dinamica concentrării activelor pe grupuri de bănci pentru perioada 31.12.2024ⁱ – 31.12.2025 (%)

Sursa: BNM

Graficul 4.6: Concentrarea activelor sectorului bancar la 31.12.2025 (%)

Sursa: BNM

menținute de către bănci în alte bănci, în numerar, imobilizări corporale, imobilizări necorporale etc. Ponderea acestora s-a micșorat cu 1,6 puncte procentuale.

Structura activelor sectorului bancar, conform principalelor componente, este redată în graficul 4.7.

Portofoliul de credite brut (conform rapoartelor prudențiale), la 31.12.2025, a constituit 104 251,2 milioane lei, majorându-se pe parcursul anului cu 23 426,6 milioane lei (29,0 la sută). Creșterea portofoliului de credite a fost înregistrată lunar.

Indicatorul concentrării creditelor (HHI) la 31.12.2025 a constituit 2 387,6 (concentrație moderată), înregistrând o creștere față de nivelul de 2 049,8 din anul 2021, tendința de creștere s-a menținut pe parcursul ultimilor cinci ani.

Concomitent, ponderea în PIB⁴⁰ a portofoliului de credite brut s-a majorat cu 4,5 puncte procentuale, constituind 29,5 la sută la 31.12.2025 (Graficul 4.8).

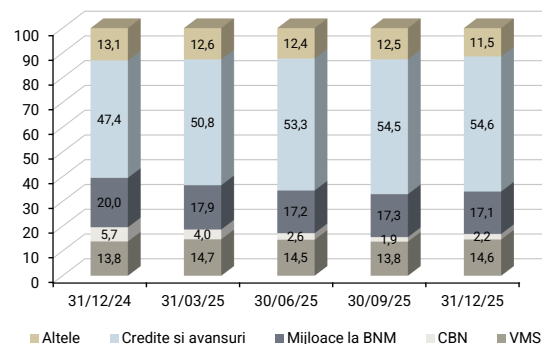
Cea mai mare creștere a fost înregistrată la creditele acordate pentru procurarea/ construcția imobilului cu 7 485,6 milioane lei (40,2 la sută), până la 26 092,6 milioane lei, la creditele de consum – cu 4 480,9 milioane lei (30,4 la sută), până la 19 241,7 milioane lei, la creditele acordate comerțului – cu 4 322,0 milioane lei (25,7 la sută), până la 21 156,3 milioane lei, la alte credite acordate – cu 1 837,3 milioane lei (81,8 la sută), până la 4 082,2 milioane lei, la creditele acordate în domeniul construcțiilor – cu 1 225,2 milioane lei (59,6 la sută), până la 3 279,4 milioane lei și la creditele acordate în domeniul prestării serviciilor – cu 1 117,5 milioane lei (39,1 la sută), până la 3 974,3 milioane lei.

Totodată, pe parcursul anului 2025 cea mai mare descreștere a fost înregistrată la creditele acordate unităților administrativ-teritoriale/ instituțiilor subordonate unităților administrativ-teritoriale cu 204,8 milioane lei (18,7 la sută), până la 890,8 milioane lei.

Referitor la structura creditelor pe ramuri, este important de menționat că ponderea cea mai mare în totalul creditelor o dețin creditele acordate pentru procurarea/ construcția imobilului – 25,0 la sută din portofoliu de credite, cu o rată de neperformanță de 4,6 la sută, fiind nesemnificativ mai mare decât media per sector. Acestea sunt urmate de creditele acordate comerțului, care dețin o pondere de 20,3 la sută din totalul creditelor și o rată de neperformanță de 2,3 la sută, precum și de creditele de consum, cu o pondere de 18,5 la sută din portofoliu de credite și o rată de neperformanță de 3,8 la sută.

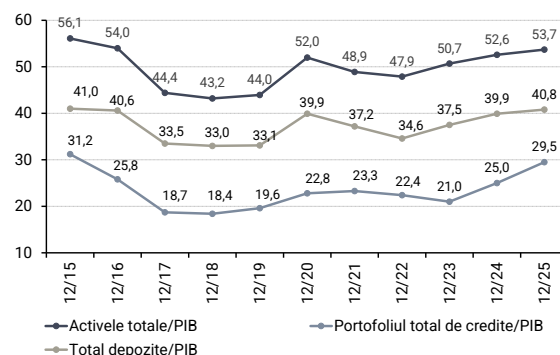
Restul sectoarelor creditare ocupă o pondere mai mică în totalul portofoliului de credite, având performanța mai scăzută, printre acestea se numără: creditele acordate agriculturii, cu o pondere de 5,1 la sută

Graficul 4.7: Dinamica structurii activelor sectorului bancar pentru perioada 31.12.2024ⁱ – 31.12.2025 (%)

Sursa: BNM

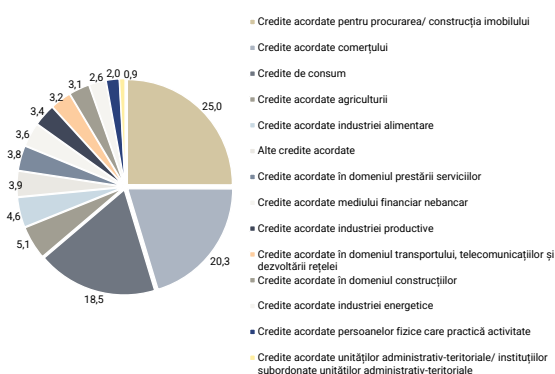
Graficul 4.8: Dinamica activelor, creditelor și depozitelor raportate la PIB (%), la sfârșitul anilor 2015-2025

Sursa: BNM

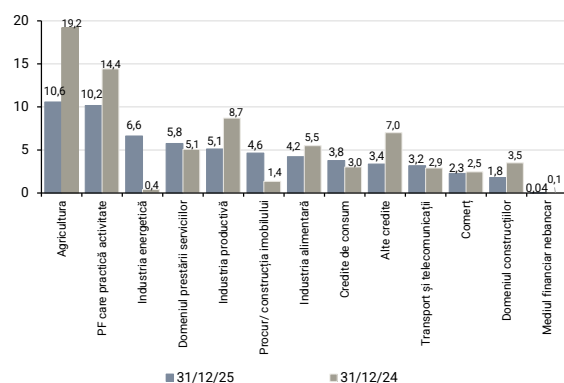
⁴⁰ PIB în prețuri curente.

Graficul 4.9: Distribuția pe ramuri a creditelor la 31.12.2025 (%)

Sursa: BNM

Graficul 4.10: Distribuția creditelor neperformante pe ramuri pentru perioada 31.12.2024ⁱ – 31.12.2025 (%)

Sursa: BNM

din total credite și cu o rată de neperformanță de 10,6 la sută (cea mai mare dintre toate sectoarele), creditele acordate industriei alimentare, cu o pondere de 4,6 la sută și cu o rată de neperformanță de 4,2 la sută, creditele acordate în domeniul prestării serviciilor, cu o pondere de 3,8 la sută și o rată de neperformanță de 5,8 la sută, alte credite acordate, cu o pondere de 3,9 la sută și o rată de neperformanță de 3,4 la sută, creditele acordate industriei productive, cu o pondere de 3,4 la sută și o rată de neperformanță de 5,1 la sută, creditele acordate în domeniul transportului, telecomunicațiilor și dezvoltării rețelei, cu o pondere de 3,2 la sută și o rată de neperformanță de 3,2 la sută, creditele acordate industriei energetice, cu o pondere de 2,6 la sută și o rată de neperformanță de 6,6 la sută, creditele acordate persoanelor fizice care practică activitate, cu o pondere de 2,0 la sută și cu o rată de neperformanță de 10,2 la sută.

Este de menționat că cele mai ridicate ponderi ale creditelor neperformante se regăsesc în sectoarele care dețin o cotă redusă în portofoliul total de credite. În același timp, sectoarele cu o pondere semnificativă în portofoliu înregistrează rate ale creditelor neperformante mai scăzute.

Totodată, toate creditele acordate de bănci sunt acoperite cu ajustări pentru pierderi așteptate din credit, constituite în funcție de nivelul riscului aferent fiecărei expuneri individuale, în conformitate cu cadrul de reglementare aplicabil.

Structura detaliată a portofoliului de credite al sectorului bancar, conform ramurii în care activează debitorul, este reflectată în graficul 4.9.

Pe parcursul perioadei analizate, creditele neperformante (substandard, dubioase și compromise) (calculate conform definiției prudențiale naționale) în valoare absolută s-au majorat cu 935,6 milioane lei (27,9 la sută), constituind 4 289,4 milioane lei. Majorarea se datorează, în mare parte, aplicării noilor prevederi ale Regulamentului nr. 231/2011, aferente ajustărilor metodologice.

Totodată, ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor (calculate conform definiției prudențiale naționale) a constituit 4,1 la sută, fiind la același nivel ca și la finele anului precedent, iar ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor (calculate conform standardelor IFRS) a constituit 1,4 la sută, fiind în micșorare cu 0,7 puncte procentuale față de finele anului precedent. Ambii indicatori au continuat să se situeze la cele mai reduse niveluri istorice.

Rata creditelor neperformante pe ramuri pe sectorul bancar este prezentată în graficul 4.10.

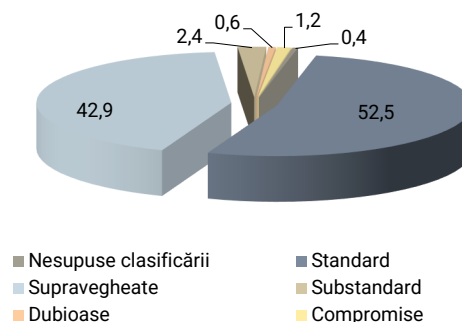
Ponderea creditelor neperformante nete⁴¹ în fondurile proprii s-a majorat cu 2,7 puncte procentuale, constituind 9,4 la sută la 31.12.2025.

Comparativ cu finele anului precedent, a fost înregistrată următoarea migrare a portofoliului de credite pe categorii de clasificare, care este reflectată în graficele 4.11 și 4.12:

⁴¹ Credite neperformante nete = suma supusă clasificării la creditele neperformante minus reducerile la acestea

- ponderea creditelor clasificate „standard” (categoria de risc 2 la sută) s-a majorat cu 9,1 puncte procentuale, până la 61,6 la sută;
- ponderea creditelor clasificate „supravegheate” (categoria de risc 5 la sută) s-a micșorat cu 10,5 puncte procentuale, până la 32,4 la sută;
- ponderea creditelor clasificate „substandard” (categoria de risc 30 la sută) s-a majorat cu 0,5 puncte procentuale, până la 2,9 la sută;
- ponderea creditelor clasificate „dubioase” (categoria de risc 60 la sută) s-a micșorat cu 0,2 puncte procentuale, până la 0,4 la sută;
- ponderea creditelor clasificate „compromise” (categoria de risc 100 la sută) s-a micșorat cu 0,4 puncte procentuale, până la 0,8 la sută;
- ponderea creditelor nesupuse clasificării s-a majorat cu 1,5 puncte procentuale până la 1,9 la sută.

Graficul 4.11: Dinamica structurii portofoliului de credite, conform categoriilor de clasificare, la 31.12.2024ⁱ (%)

Sursa: BNM

Soldul creditelor expirate, la 31.12.2025, a constituit 1 490,1 milioane lei, micșorându-se față de finele anului precedent cu 56,8 milioane lei (3,7 la sută), iar ponderea acestora a constituit 1,4 la sută, fiind în scădere cu 0,5 puncte procentuale față de 31.12.2024.

Nivelul de provizionare a creditelor neperformante (ponderea reducerilor calculate la creditele neperformante în totalul creditelor neperformante) a constituit 46,2 la sută, în scădere cu 7,3 puncte procentuale față de anul precedent.

Ponderea reducerilor calculate pentru pierderi la credite în totalul creditelor la 31.12.2025 a constituit 4,6 la sută, micșorându-se cu 0,7 puncte procentuale comparativ cu finele anului 2024.

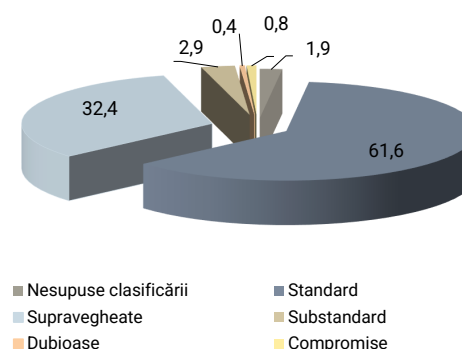
E de menționat că, reducerile calculate (reduceri prudentiale) la toate activele și angajamentele condiționale la 31.12.2025 au constituit 5 374,8 milioane lei, majorându-se comparativ cu 31.12.2024 cu 339,9 milioane lei (6,8 la sută), iar reducerile pentru pierderi din deprecieri formate (reduceri IFRS) au constituit 3 823,3 milioane lei, fiind în majorare cu 94,0 milioane lei (2,5 la sută), diferența înregistrată – 1 551,5 milioane lei.

Astfel, ponderea reducerilor pentru pierderi din deprecieri formate la credite (reduceri IFRS) în reducerile calculate la credite (reduceri prudentiale) pe sectorul bancar s-a micșorat cu 5,8 puncte procentuale, până la 71,9 la sută.

Ponderea creditelor în valută în totalul creditelor la 31.12.2025 a constituit 19,8 la sută (echivalentul a 20 654,7 milioane lei), fiind în micșorare cu 1,9 puncte procentuale comparativ cu finele anului precedent.

Expunerile băncilor față de persoanele afiliate au înregistrat ponderi nesemnificative în totalul creditelor – 0,9 la sută (media pe sectorul bancar). Indicatorul „Raportul dintre expunerile față de persoanele afiliate și capitalul eligibil” (limita pentru fiecare bancă ≤ 20 la sută din capitalul

Graficul 4.12: Dinamica structurii portofoliului de credite, conform categoriilor de clasificare, la 31.12.2025 (%)

Sursa: BNM

eligibil), la 31.12.2025, era respectat de toate băncile (media pe sectorul bancar – 3,8 la sută).

La 31.12.2025, indicatorul „Raportul dintre suma celor mai mari zece datorii nete și portofoliul total al creditelor și angajamentelor condiționale” (limita maximă pentru fiecare bancă – 30 la sută din totalul creditelor nete) a fost respectat de către toate băncile (media pe sectorul bancar – 12,9 la sută).

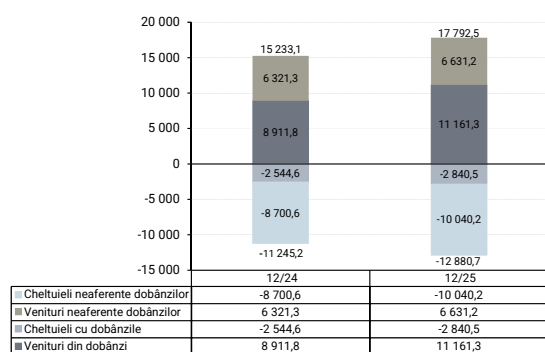
Indicatorul privind suma totală a expunerilor băncii, în lei moldovenești, atașate la cursul valutei, față de persoanele fizice, inclusiv cele care practică activitate de întreprinzător sau alt tip de activitate (limita pentru fiecare bancă ≤ 30 la sută din capitalul eligibil), a fost respectat de către toate băncile. Media pe sector a indicatorului nominalizat a constituit 2,9 la sută.

Raportul dintre suma totală a expunerilor băncii, în lei moldovenești, atașate la cursul valutei, față de persoanele fizice, inclusiv cele care practică activitate de întreprinzător sau alt tip de activitate, altele decât cele ipotecare și capitalul eligibil (limita pentru fiecare bancă ≤ 10 la sută din capitalul eligibil), de asemenea, a fost respectat de către toate băncile. Media pe sector a acestui indicator a constituit 0,4 la sută.

Raportul dintre valoarea totală a investițiilor în imobil și fondurile proprii totale pe sector a constituit 14,1 la sută (limita pentru fiecare bancă ≤ 50 la sută) și a fost respectat de către toate băncile.

Veniturile și evoluția profitabilității

Graficul 4.13: Dinamica veniturilor și a cheltuielilor sectorului bancar pentru anii 2024ⁱ – 2025 (milioane lei)

Sursa: BNM

La situația din 31.12.2025, profitul aferent exercițiului pe sectorul bancar a constituit 4 911,8 milioane lei, majorându-se comparativ cu finele anului precedent cu 923,9 milioane lei (23,2 la sută), în special ca urmare a majorării veniturilor din dobânzi.

Veniturile din dobânzi s-au majorat comparativ cu finele anului precedent cu 2 249,5 (25,2 la sută), până la 11 161,3 milioane lei. În perioada menționată, în structura veniturilor din dobânzi, a fost înregistrată majorarea veniturilor obținute din activitatea de creditare cu 1 621,4 milioane lei (24,3 la sută), până la 8 284,8 milioane lei, ca urmare a majorării soldului total al creditelor comparativ cu finele anului precedent (31.12.2024) cu 23 426,6 milioane lei (29,0 la sută). Totodată, în perioada analizată (31.12.2024 – 31.12.2025) a fost înregistrată majorarea ratei medii la credite în moneda națională de la 8,50 la sută la 31.12.2024 până la 9,01 la sută la 31.12.2025, iar rata media la credite în valută s-a micșorat de la 6,04 la sută la 31.12.2024 până la 5,24 la sută la 31.12.2025.

Veniturile obținute din investiții în titluri de datorii (VMS, CBN) s-au majorat cu 598,8 milioane lei (37,8 la sută) până la 2 182,8 milioane lei, ca urmare a majorării în perioada 31.12.2024 – 31.12.2025 a ratei medii efective la VMS de la 6,32 la sută la 31.12.2024 până la 9,55 la sută la

31.12.2025 și a majorării ratei medii efective la CBN (91 zile) de la 2,53 la sută la 31.12.2024 până la 3,07 la sută la 31.12.2025.

Veniturile obținute de la mijloacele plasate la BNM (rezerve obligatorii) s-au majorat cu 55,0 milioane lei (8,8 la sută), până la 679,8 milioane lei.

În structura veniturilor din dobânzi, ponderea cea mai mare a revenit veniturilor obținute din investițiile efectuate în credite – 74,3 la sută, care s-a micșorat cu 0,8 puncte procentuale față de 31.12.2024, fiind urmată de ponderea veniturilor obținute din investiții în titluri de datorii (VMS, CBN) – 19,6 la sută, care s-a majorat cu 1,7 puncte procentuale față de 31.12.2024, și de ponderea veniturilor obținute din mijloacele plasate la BNM – 6,1 la sută, care s-a micșorat cu 0,9 puncte procentuale față de 31.12.2024.

Veniturile neaferele dobânzilor s-au majorat cu 309,9 milioane lei (4,9 la sută), până la 6 631,2 milioane lei, în principal, ca urmare a majorării veniturilor din onorarii și comisioane cu 269,5 milioane lei (7,4 la sută), (Graficul 4.14).

În perioada de referință, a fost înregistrată majorarea cheltuielilor cu dobânzi cu 295,8 milioane lei (11,6 la sută), până la 2 840,5 milioane lei.

Totodată, cheltuielile neaferele dobânzilor s-au majorat cu 1 339,6 milioane lei (15,4 la sută), până la 10 040,2 milioane lei, preponderent, ca urmare a majorării cheltuielilor administrative cu 517,7 milioane lei (12,1 la sută), a cheltuielilor privind onorarii și comisioane cu 389,4 milioane lei (19,2 la sută) și privind amortizarea cu 64,0 milioane lei (9,1 la sută).

Concomitent, în structura cheltuielilor neaferele dobânzilor s-au majorat cheltuielile cauzate de deprecierea activelor financiare și nefinanciare cu 218,4 milioane lei (299,9 la sută).

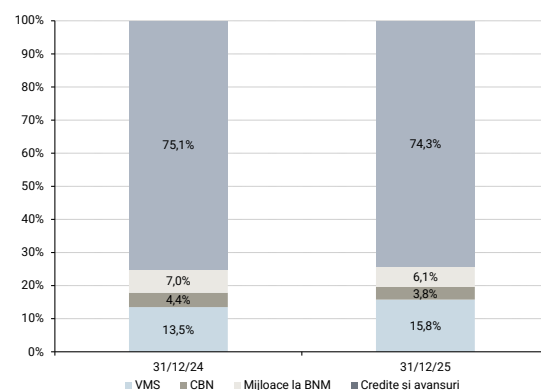
Dinamica veniturilor și a cheltuielilor băncilor este prezentată în graficul 4.13.

Veniturile totale au constituit 17 792,5 milioane lei, majorându-se comparativ cu finele anului precedent cu 2 559,4 milioane lei (16,8 la sută). Dintre care, veniturile din dobânzi au constituit 62,7 la sută (11 161,3 milioane lei), iar veniturile neaferele dobânzilor – 37,3 la sută (6 631,2 milioane lei).

Cheltuielile totale au constituit 12 880,7 milioane lei, majorându-se comparativ cu finele anului precedent cu 1 635,5 milioane lei (14,5 la sută). Dintre care, cheltuielile cu dobânzile au constituit 22,1 la sută (2 840,5 milioane lei), iar cheltuielile neaferele dobânzilor – 77,9 la sută (10 040,2 milioane lei).

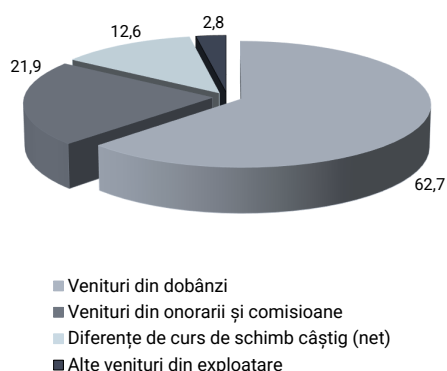
Ponderi semnificative în cheltuielile neaferele dobânzilor ocupă cheltuielile administrative – 47,9 la sută (4 810,0 milioane lei) și cheltuielile privind onorariile și comisioanele – 24,1 la sută (2 419,6 milioane lei).

Graficul 4.14: Structura veniturilor din dobânzi distribuite pe contrapărți pentru anii 2024ⁱ – 2025 (%)

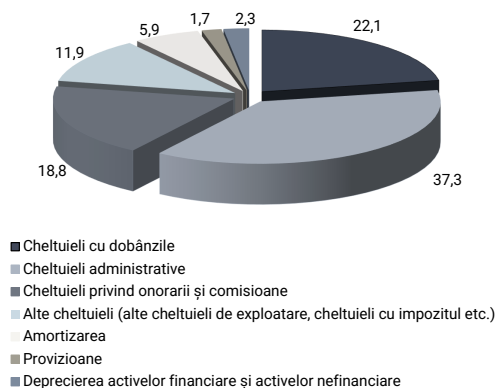
Sursa: BNM

Graficul 4.15: Structura veniturilor sectorului bancar (%)

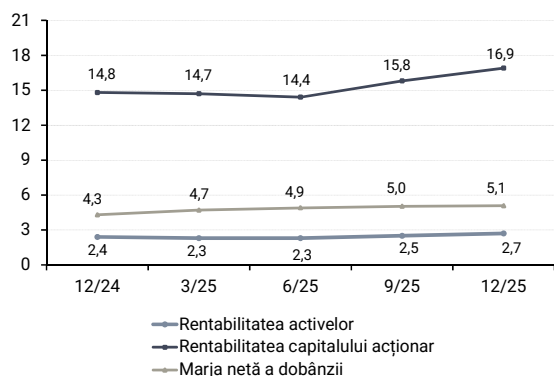
Sursa: BNM

Graficul 4.16: Structura cheltuielilor sectorului bancar (%)

Sursa: BNM

Graficul 4.17: Dinamica marjei nete a dobânzii, a rentabilității activelor și a capitalului sectorului bancar pentru perioada 31.12.2024ⁱ – 31.12.2025 (%)

Sursa: BNM

Structura veniturilor și a cheltuielilor sectorului bancar pentru anul 2025 este redată în graficele 4.15 și 4.16.

Pentru anul 2025, rentabilitatea activelor³⁶ și a capitalului³⁷ băncilor a înregistrat valori de 2,7 la sută și, respectiv, 16,9 la sută, ambii indicatori înregistrând majorări față de finele anului precedent, respectiv cu 0,3 puncte procentuale și 2,1 puncte procentuale.

Marja netă a dobânzii⁴² a constituit 5,1 la sută la 31.12.2025, fiind în creștere cu 0,8 puncte procentuale față de finele anului precedent.

Dinamica marjei nete a dobânzii, a rentabilității activelor și a capitalului sectorului bancar pentru perioada 31.12.2024 – 31.12.2025 este redată în graficul 4.17

Valoarea medie lunară a activelor generatoare de dobândă s-a majorat, pe parcursul anului 2025, cu 17 226,0 milioane lei sau 11,1 la sută, constituind 172 132,0 milioane lei la 31.12.2025. Ponderea semnificativă a activelor generatoare de dobândă în valoarea medie lunară a activelor sectorului bancar, care a constituit 88,9 la sută, indică abilitatea băncilor de a genera venituri în viitor.

Datorii și lichiditatea

Datoriile băncilor, la situația din 31.12.2025, au constituit 159 070,4 milioane lei, majorându-se cu 16 571,1 milioane lei (11,9 la sută) comparativ cu 31.12.2024. Ponderea cea mai mare în totalul datoriilor, la situația din 31.12.2025, a fost deținută de datoriile financiare evaluate la cost amortizat (depozitele clienților, alte datorii financiare) – 98,3 la sută (156 405,1 milioane lei), acestea majorându-se în valoare absolută cu 16 761,6 milioane lei (12,0 la sută) comparativ cu sfârșitul anului precedent.

Depozitele clienților au constituit 145 995,7 milioane lei sau 91,8 la sută din totalul datoriilor, fiind în creștere comparativ cu 31.12.2024 cu 16 658,1 milioane lei (12,9 la sută). Concomitent, s-au majorat titlurile de datorie emise (resursele financiare atrase de o bancă prin intermediul emisiunilor de valori mobiliare (obligațiuni) în scopul majorării surselor de finanțare pe termen lung și diversificării instrumentelor de finanțare) cu 808,5 milioane lei (103,7 la sută), până la 1 588,4 milioane lei, datoriile privind impozitele – cu 99,5 milioane lei (85,0 la sută), până la 216,5 milioane lei. Simultan, s-au micșorat alte datorii financiare cu 705,1 milioane lei (7,4 la sută), până la 8 820,9 milioane lei (inclusiv împrumuturile (overnight, pe termen scurt și mediu) de la BNM, de la Guvern, de la organizații financiare internaționale etc.), provizioanele – cu 198,1 milioane lei (23,2 la sută), până la 654,4 milioane lei (au fost incluse provizioanele pentru restructurarea afacerii, datoriile aferente pensiilor și beneficiilor angajaților, provizioanele aferente cheltuielilor cu

⁴²Marja netă a dobânzii = Venitul net aferent dobânzilor anualizat/ Media activelor generatoare de dobândă

daunele care pot rezulta din procese intentate băncii, angajamentele de finanțare, alte provizioane), alte datorii – cu 53,2 milioane lei (2,9 la sută), până la 1 794,3 milioane lei (au fost incluse sumele de tranzit și clearing, operațiunile cu carduri de plată, decontările cu salariații băncii, cu alte persoane fizice și juridice, decontările cu bugetul, decontările privind procurarea/ vânzarea valorilor mobiliare și a valutei etc.), datorii financiare desemnate la valoarea justă prin profit sau pierdere – cu 38,6 milioane lei (100,0 la sută), până la nivelul zero, și datoriile financiare deținute în vederea tranzacționării – cu 0,1 milioane lei (50,0 la sută), până la 0,1 milioane lei (Tabelul A.15).

Ponderea datoriilor băncilor mari în totalul datoriilor sectorului bancar, la 31.12.2025, constituia 85,6 la sută, fiind în descreștere cu 2,9 puncte procentuale față de 31.12.2024. De asemenea, s-a micșorat și ponderea datoriilor băncilor mici cu 0,8 puncte procentuale până la 2,3 la sută. Respectiv, ponderea datoriilor băncilor medii s-a majorat cu 3,7 puncte procentuale, alcătuind 12,1 la sută la 31.12.2025. Dinamica respectivă este rezultatul modificărilor componentelor grupurilor de bănci.

Concentrarea datoriilor sectorului bancar este prezentată în graficul 4.18.

Soldul depozitelor, conform rapoartelor prudențiale la 31.12.2025, a constituit 144 422,8 milioane lei, majorându-se comparativ cu 31.12.2024 cu 15 331,0 milioane lei (11,9 la sută), în urma creșterii depozitelor persoanelor fizice cu 10 909,3 milioane lei (14,4 la sută), până la 86 867,7 milioane lei, depozitelor persoanelor juridice cu 4 426,5 milioane lei (8,3 la sută), până la 57 438,5 milioane lei. Concomitent, depozitele băncilor s-au micșorat cu 4,7 milioane lei (3,9 la sută), până la 116,6 milioane lei.

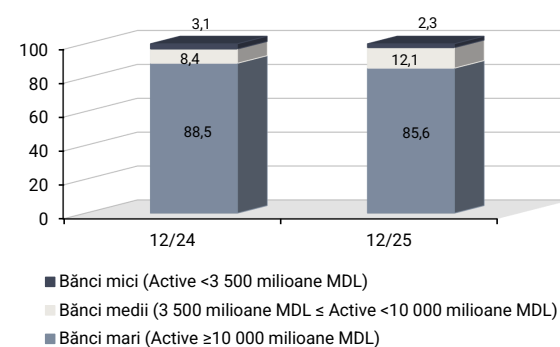
Ponderea totală a depozitelor în PIB a crescut de la 39,9 la sută în anul 2024 până la 40,8 la sută în anul 2025.

Indicatorul concentrării depozitelor (HHI) la 31.12.2025 a constituit 2 278,7 (concentrație moderată), înregistrând o creștere față de nivelul de 1 932,9 din anul 2021, tendința de creștere s-a menținut pe parcursul ultimilor cinci ani.

La situația din 31.12.2025, în totalul depozitelor, 34,1 la sută (echivalentul a 49 180,7 milioane lei) erau depozite în valută, a căror valoare absolută a crescut comparativ cu sfârșitul anului precedent cu 2 856,7 milioane lei (6,2 la sută) din contul atragerii mijloacelor – cu 3 097,6 milioane lei. Totodată, a fost înregistrată micșorarea depozitelor în valută din contul reevaluării ca rezultat al fluctuației cursului valutar cu 267,3 milioane lei (calculul din reevaluarea depozitelor a fost efectuat în baza euro, dolarului SUA, leului românesc și hrivnei ucrainene, ponderea celorlalte valute fiind nesemnificativă). Depozitele în lei moldovenești au consemnat 65,9 la sută din totalul depozitelor sau 95 242,1 milioane lei, majorându-se față de anul precedent cu 12 474,3 milioane lei (15,1 la sută).

Indicatorul de finanțare stabilă netă (NSFR), care reprezintă raportul dintre finanțarea stabilă disponibilă a băncii și finanțarea stabilă necesară, a constituit 170,2 la sută la 31.12.2025 (limita ≥ 100 la sută) (conform

Graficul 4.18: Dinamica concentrării datoriilor sectorului bancar, pe grupuri de bănci, pentru perioada 31.12.2024¹ – 31.12.2025 (%)

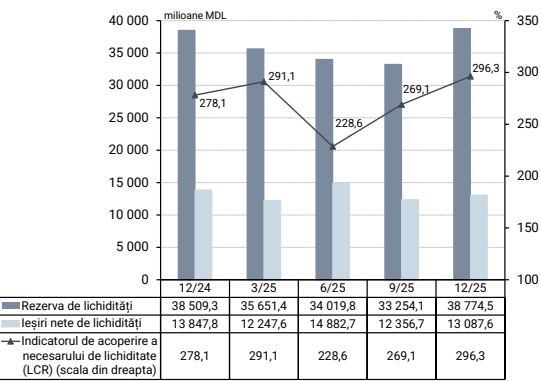

Sursa: BNM

Hotărârii Comitetului executiv nr. 330 din 19.12.2024 în vigoare din 30.09.2025), fiind respectat de toate băncile. Indicatorul dat a variat de la 151,3 la sută până la 341,5 la sută.

Valoarea indicatorului lichidității pe termen lung pe sectorul bancar (principiul I al lichidității, active cu termenul de rambursare mai mare de doi ani/ resurse financiare cu termenul potențial de retragere mai mare de doi ani) a constituit 0,80 (media pe sector), variind de la 0,61 până la 0,91, fiind în creștere nesemnificativă cu 0,04 puncte procentuale comparativ cu finele anului precedent. Indicatorul dat a fost respectat de toate băncile (limita pentru fiecare bancă ≤1), (conform Hotărârii Comitetului executiv nr. 330 din 19.12.2024 se abrogă din 01.01.2026).

Graficul 4.19: Indicatorul privind acoperirea necesarului de lichiditate (LCR) pe componente (milioane lei) și LCR (%) pentru anii 2024-2025

Sursa: BNM

La situația din 31.12.2025, principiul III al lichidității, care reprezintă raportul dintre lichiditatea efectivă ajustată și lichiditatea necesară pe fiecare bandă de scadență (limita ≥1), a fost respectat de toate băncile, variind de la 1,15 pe banda de scadență până la o lună inclusiv până la 64,58 pe banda de scadență între 6 luni și 12 luni inclusiv (conform Hotărârii Comitetului executiv nr. 330 din 19.12.2024 se abrogă din 01.01.2026).

Indicatorul privind acoperirea necesarului de lichiditate (LCR) pe sector a constituit 296,3 la sută și a variat de la 192,7 la sută până la 937,2 la sută, fiind în creștere cu 18,2 puncte procentuale comparativ cu finele anului precedent. Toate băncile au respectat acest indicator (limita ≥100 la sută).

Rezerva de lichidități la 31.12.2025 a constituit 38 774,5 milioane lei, în creștere cu 265,2 milioane lei (0,7 la sută) comparativ cu 31.12.2024. Concomitent, ieșirile nete de lichidități în perioada analizată s-au micșorat cu 760,2 milioane lei (5,5 la sută), constituind 13 087,6 milioane lei. Detaliile sunt prezentate în graficul 4.19.

Astfel, indicatorii lichidității relevă existența surselor adecvate de finanțare pentru acoperirea necesităților de lichidități atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

Sensibilitatea la riscul de piață

Riscul valutar este reglementat prin actele normative ale BNM, fiind stabilite limitele poziției valutare deschise lungi și scurte pentru fiecare valută (≤+10 la sută și, respectiv ≥-10 la sută), precum și pentru toate valutele (≤+20 la sută și, respectiv ≥-20 la sută). Limitele menționate au fost respectate de către toate băncile.

Ponderea activelor bilanțiere în valută cumulate cu activele atașate la cursul valutei în totalul activelor, la 31.12.2025, a constituit 28,0 la sută, fiind practic la același nivel cu ponderea obligațiunilor bilanțiere în valută și a obligațiunilor atașate la cursul valutei în totalul activelor, care a alcătuit 27,9 la sută, ceea ce denotă faptul că riscul valutar este bine gestionat de către bănci și, respectiv, este minim.

Plasările în străinătate ale băncilor din Republica Moldova la 31.12.2025, conform datelor prezentate de bănci, au constituit 11 044,1 milioane lei, micșorându-se cu 273,0 milioane lei (2,4 la sută) comparativ cu finele anului precedent și reprezentând 5,8 la sută din totalul activelor (la 31.12.2024 – 6,6 la sută) și 46,8 la sută din fondurile proprii (la 31.12.2024 – 50,4 la sută). Cel mai mult s-au micșorat plasările în Austria cu 888,3 milioane lei (60,8 la sută) și Italia – cu 392,2 milioane lei (29,6 la sută).

Totodată, cel mai mult s-au majorat plasările în SUA cu 349,2 milioane lei (22,1 la sută), în Germania – cu 294,2 (13,8 la sută) și în Spania – cu 254,6 milioane lei (27,9 la sută). Detaliile sunt prezentate în tabelul A.16.

La situația din 31.12.2025, cea mai mare pondere în totalul plasărilor pe sector a revenit Franței – 26,2 la sută, urmată de Germania – 22,0 la sută, SUA – 17,5 la sută, Spania – 10,6 la sută și Italia – 8,5 la sută. Plasările sunt efectuate, preponderent, în țările și băncile cu un rating înalt, ceea ce denotă o activitate prudentă.

Conform Regulamentului cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale, băncile micșorează fondurile proprii cu mărimea reducerilor formate, luând în considerare ratingul atribuit de agențiile internaționale pe țări și bănci.

Activitatea de supraveghere

În scopul protejării intereselor deponenților, precum și al asigurării stabilității și viabilității sistemului bancar, Banca Națională a Moldovei efectuează supravegherea prudențială a băncilor din Republica Moldova, urmărind respectarea cerințelor legale pentru prevenirea și limitarea riscurilor specifice activității bancare.

În anul 2025, Banca Națională a continuat să promoveze reforme importante în domeniul reglementării bancare și al armonizării legislative, în linie cu standardele Uniunii Europene și cerințele Basel III, contribuind la modernizarea sistemului bancar și la avansarea procesului de integrare europeană. Situația financiară a sectorului bancar, pe parcursul anului 2025, s-a menținut robustă, reflectând eforturile constante ale BNM de consolidare a stabilității financiare și de sporire a încrederii în sistemul bancar.

Procesul de supraveghere bancară în anul 2025 a fost axat pe următoarele domenii-cheie, conform priorităților setate:

- guvernanta corporativă, care joacă un rol-cheie în asigurarea unei administrări prudente și sănătoase a unei bănci, și anume a fost evaluat cadrul general de administrare a activității, cultura corporativă și cultura privind riscurile, organizarea și funcționarea organului de conducere;

- riscul de credit, care a continuat să fie un domeniu de interes sporit pentru procesul de supraveghere, context în care calitatea portofoliului de credite influențează direct capitalul băncilor, determinând nivelul provizioanelor necesare pentru acoperirea pierderilor din credite neperformante;
- riscul IRRBB, care în contextul vulnerabilităților externe a continuat să fie un domeniu de interes sporit în procesul de supraveghere, întrucât modificările adverse ale ratelor dobânzii pot afecta profiturile și capitalul băncilor;
- riscul operațional (fraude/ evenimente externe/ erori în procesele externalizate), deoarece fraudele pot genera pierderi financiare considerabile atât pentru bănci, cât și pentru clienți, iar incidentele operaționale majore, precum pierderea datelor sau neexecutarea anumitor operațiuni esențiale pot avea un impact grav asupra reputației instituțiilor financiare;
- derularea exercițiului de testare la stres de tip bottom-up în scopul consolidării continue a cadrului de testare la stres aplicat băncilor;
- analiza, evaluarea și soluționarea vulnerabilităților aferente sistemelor de plăți și de decontare și serviciilor de plată, în special, în contextul digitalizării serviciilor de plată și complexității ce derivă din implementarea, în anul 2025, a conceptului de open banking;
- prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, BNM continuând să implementeze măsuri pentru asigurarea unui sistem eficient de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului atât în sectorul bancar, cât și în instituțiile financiare nebankare aflate sub supravegherea sa;
- riscul asociat tehnologiilor informaționale și comunicațiilor, în scopul asigurării securității, rezilienței operaționale și conformității băncilor cu reglementările în vigoare, având în vedere riscurile tot mai complexe asociate digitalizării și amenințărilor cibernetice.

Controale la bănci

Banca Națională realizează supravegherea băncilor în baza programului anual de supraveghere prudențială. Pentru anul 2025, programul de supraveghere prudențială a inclus diverse acțiuni de monitorizare continuă (monitorizarea indicatorilor-cheie, analiza rapoartelor financiare prezentate de bănci, a rapoartelor funcțiilor de control intern ale băncii, modificări în guvernanta, a rapoartelor auditului extern, monitorizarea planurilor de remediere ca urmare a controalelor pe teren), precum și controale planificate și ad-hoc atât din oficiu, cât și pe teren.

În anul 2025, BNM a efectuat controale din oficiu în baza procesului de supraveghere și evaluare SREP pentru anul 2024 (evaluarea modelului de afaceri, analiza guvernantei și a cadrului de control intern, evaluarea riscurilor pentru capital și lichiditate, analiza rapoartelor ICAAP, ILAAP

etc.) la toate băncile licențiate. La fel, în 2025, au fost desfășurate șase controale tematice din oficiu, care se află la diferite etape de realizare.

Pe parcursul anului 2025, au fost efectuate șase controale tematice planificate pe teren (BC „EuroCreditBank” S.A., „FinComBank” S.A., BC „Moldindconbank” S.A., B.C. „COMERTBANK” S.A., OTP Bank S.A., B.C. „VICTORIABANK” S.A.), cuprinzând ariile de supraveghere: guvernanta internă (cadru general de administrare a activității băncii, inclusiv deciziile luate de organele de conducere și activitatea comitetelor specializate, cultura corporativă și cultura privind riscurile, organizarea și funcționarea organului de conducere, politicile și practicile de remunerare), riscul operațional, riscul de credit, riscul de rată a dobânzii din activități în afara portofoliului de tranzacționare (IRRBB), riscului de tehnologie a informației și a comunicațiilor (TIC) și securității informației, verificarea domeniului de raportare aferent statisticii monetare, domeniului aferent sistemelor de plăți (aspecte ce țin de respectarea legislației valutare, domeniul transferului de credit, al cardurilor de plată, instrumentelor de plată electronică cu acces la distanță etc.), precum și îndeplinirea măsurilor de remediere prescrise de Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei (BNM) ca rezultat al controalelor precedente.

De asemenea, pe parcursul anului 2025 au fost aprobate Hotărâri ale Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei aferent controalelor tematice efectuate în anul 2024 asupra activității a patru bănci (B.C. „ProCreditBank” S.A., B.C. „EXIMBANK” S.A., B.C. „ENERGBANK” S.A. și BC „MAIB” S.A.).

Ca urmare a acestor hotărâri, au fost aplicate: măsurii de supraveghere pentru patru bănci; patru sancțiuni sub formă de avertisment scris, și anume, un avertisment băncii, două avertismente membrilor organului executiv și un avertisment unei persoane cu funcție-cheie; o sancțiune sub formă de amendă aplicată băncii.

În general, încălcările și deficiențele identificate în cadrul controalelor efectuate se referă la:

- Încălcări ale legislației și ale actelor normative ale BNM, nerespectarea unor măsuri dispuse de BNM;
- Încălcări ale actelor normative interne ale băncii;
- Organizarea incompletă și neconformă a activității cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase;
- Încălcări privind clasificarea creditelor și angajamentelor condiționale ale băncii supuse riscului de credit în conformitate cu cerințele stabilite;
- Neasigurarea, în unele cazuri, de către mecanismul de control intern al băncii a rapoartelor complete și corecte în conformitate cu actele normative;

- Nerealizarea atribuțiilor ce revin funcțiilor de control intern, cum ar fi neverificarea de către auditul intern a proceselor de audit;
- Neasigurarea calității scenariilor de stres utilizate în cadrul exercițiului de testare la stres;
- Deficiențe aferente procesului de evaluare a candidaților înaintați în funcția de membru al organului de conducere și de depunere a setului de documente către BNM;
- Exercițarea atribuțiilor persoanelor care dețin funcții-cheie de către persoane care nu au obținut aprobarea din partea BNM;
- Încălcarea cerințelor minime pentru Sistemele informaționale și de comunicare ale băncilor, inclusiv cu privire la gestiunea riscului TIC etc.

Banca Națională va acționa în continuare în conformitate cu legislația Republicii Moldova și cu cele mai bune practici internaționale, aplicând toate instrumentele atribuite prin lege și statut, în vederea sporirii nivelului de transparență a structurii de proprietate și asigurării unui management prudent și sănătos al băncilor licențiate.

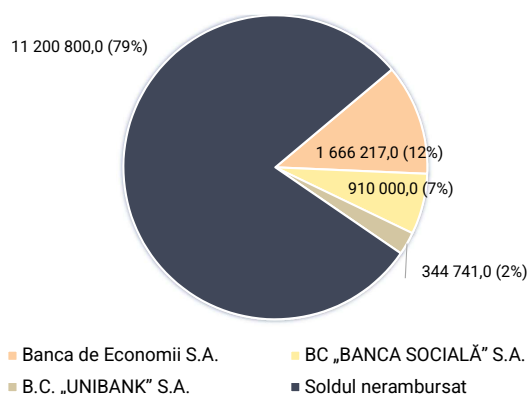
Intervenția timpurie și acțiuni de transparentizare a acționariatului

Pe parcursul anului 2025, nici o bancă nu era supravegheată în cadrul regimului de intervenție timpurie.

Băncile aflate în proces de lichidare

La situația din 31.12.2025, în proces de lichidare silită erau 3 bănci.

Graficul 4.20: Achitățile creditelor de urgență din data retragerii licențelor, până la 31.12.2025 (mii lei, %)

Sursa: BNM

Cu privire la procesul de lichidare a Băncii de Economii S.A., BC „BANCA SOCIALĂ” S.A. și B.C. „UNIBANK” S.A., inițiat în anul 2015, menționăm că, având ca scop recuperarea mijloacelor bănești ale acestor bănci, pe parcursul anului 2025, lichidatorii au raportat că au conlucrat cu organele de urmărire penală, au întreprins măsuri organizatorice privind comercializarea activelor aflate în proprietatea și posesia băncilor și au continuat lucrul cu debitorii băncilor.

În activitatea sa lichidatorul băncii are atribuții depline și exclusive de a conduce, a gestiona și a controla banca și de a lua orice măsuri în vederea lichidării ei eficiente și obținerii sumei maxime din vânzarea activelor.

Ca urmare, la sfârșitul anului 2025, erau în derulare 31 de acțiuni în instanțele de judecată, în vederea recuperării mijloacelor acordate anterior de bănci, în valoare totală de 3 839,6 milioane lei. Totodată, în gestiunea organelor de urmărire penală erau 64 de cauze penale intentate în baza sesizărilor lichidatorilor.

Ca rezultat al acțiunilor întreprinse de lichidatori pe parcursul procesului de lichidare a celor trei bănci, au fost încasate mijloace bănești în sumă totală de 3 066,1 milioane lei, inclusiv în anul 2025 – 84,1 milioane lei (Banca de Economii S.A. – 80,8 milioane lei, BC „BANCA SOCIALĂ” S.A. – 2,2 milioane lei și B.C. „UNIBANK” S.A. – 1,1 milioane lei). Informația aferentă încasărilor din data retragerii licențelor, până la 31.12.2025, se reflectă în graficul 4.20.

Mijloacele obținute în procesul de lichidare a băncilor au fost utilizate pentru efectuarea cheltuielilor aferente procesului de lichidare, precum și pentru onorarea creanțelor aferente creditelor de urgență acordate Băncii de Economii S.A., BC „BANCA SOCIALĂ” S.A. și B.C. „UNIBANK” S.A., până la numirea lichidatorilor băncilor respective. Astfel, până la data de 31.12.2025, au fost rambursate mijloace în mărime de 2 921,0 milioane lei, inclusiv în anul 2025 – 60,0 milioane lei de către Banca de Economii S.A. Informația aferentă rambursării creditelor de urgență din data retragerii licențelor, până la 31.12.2025, se reflectă în graficul 4.21.

Mecanisme de finanțare a rezoluției

În anul 2020 a devenit funcțional fondul de rezoluție bancară. Acesta a fost constituit pentru acoperirea necesităților legate de aplicarea eficace a instrumentelor de rezoluție în conformitate cu prevederile Legii nr. 232/2016 privind redresarea și rezoluția băncilor.

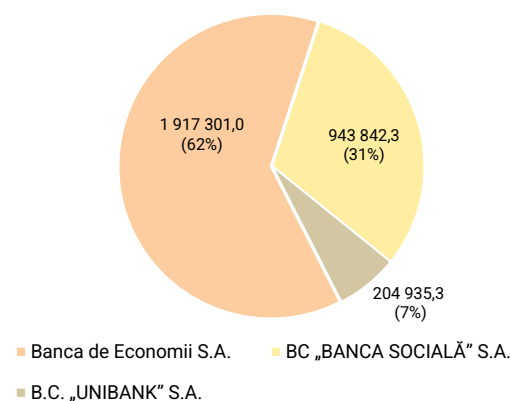
Fondul de rezoluție bancară se constituie din:

- contribuții anuale, în vederea atingerii nivelului-țintă stabilit în lege;
- contribuții extraordinare, în cazul în care contribuțiile anuale sunt insuficiente în opinia autorității de rezoluție;
- împrumuturi și alte forme de sprijin.

Resursele fondului de rezoluție bancară sunt administrate de către Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, care, în calitate de administrator al fondului de rezoluție bancară, are obligația de a investi resursele financiare disponibile ale fondului în active cu risc redus. Utilizarea resurselor fondului de rezoluție bancară se decide de BNM, în calitate de autoritate de rezoluție, pentru scopurile descrise în Legea nr. 232/2016, iar calculul și plata contribuțiilor de către bănci este efectuată în conformitate cu Regulamentul privind modul de calcul și de plată a contribuțiilor la fondul de rezoluție bancară, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 74 din 20.03.2020 (în vigoare din 30.04.2020).

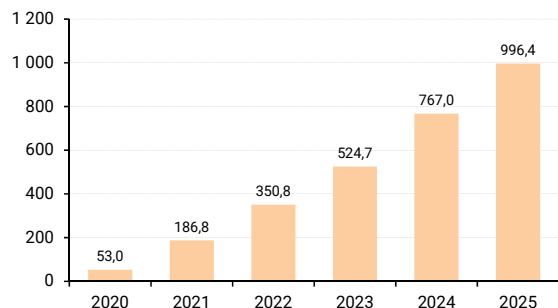
Potrivit legii, resursele financiare ale fondului de rezoluție bancară trebuie să atingă un nivel-țintă de 3,0 la sută din suma depozitelor garantate ale tuturor băncilor licențiate pe teritoriul Republicii Moldova. Începând cu 1 ianuarie 2025, nivelul de acoperire a depozitelor s-a majorat de la

Graficul 4.21: Încasările din data retragerii licențelor, până la 31.12.2025 (mii lei, %)

Sursa: BNM

Graficul 4.22: Dinamica resurselor fondului de rezoluție bancară (milioane lei) pentru anii 2020-2025

Sursa: BNM

100,0 mii lei la 200,0 mii lei. Astfel, noul nivel-țintă calculat la situația din 30.06.2025 a constituit 1 402,0 milioane lei, fiind într-o creștere semnificativă comparativ cu nivelul-țintă la situația din 30.06.2024. La situația din 31.12.2025, băncile au achitat integral contribuțiile anuale calculate de BNM pentru anii 2020-2025 și la sfârșitul anului 2025, resursele fondului de rezoluție au constituit 996,4 milioane lei (Graficul 4.22).

Constituirea fondului de rezoluție contribuie la consolidarea sectorului bancar și a credibilității acestuia, în sprijinul intereselor deponenților.

4.2 Supravegherea macroprudențială

Fără a aduce atingere obiectivului fundamental al Băncii Naționale a Moldovei de asigurare și menținere a stabilității prețurilor, BNM, în limita atribuțiilor sale, contribuie la stabilitatea sistemului financiar și sprijină politica economică generală a statului.

Pe parcursul anului 2025, în conformitate cu Strategia privind politica macroprudențială⁴³, BNM a asigurat supravegherea continuă a sistemului financiar la nivel macroprudențial pentru menținerea stabilității financiare, într-un context economic global incert. Strategia descrie cadrul de reglementare națională pentru stabilitatea financiară, obiectivele politicii macroprudențiale și instrumentele de intervenție, stabilește legătura dintre obiectivele intermediare și riscurile specifice abordate, precum și rolul autorităților implicate.

În anul 2025, Comitetul Național de Stabilitate Financiară (CNSF), în calitate de autoritate națională macroprudențială desemnată, s-a întrunit, trimestrial, în ședințe planificate. Scopul ședințelor ordinare constă în coordonarea politicilor preventive și asigurarea schimbului de informații relevante pentru menținerea stabilității financiare în Republica Moldova.

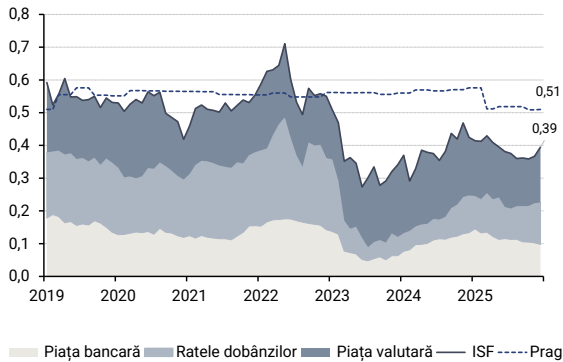
În acest sens, în cadrul ședințelor CNSF au fost examinate informațiile privind riscurile sectorului bancar, ale sectorului de creditare nebancaară, ale sectorului asigurărilor, precum și cele aferente pieței de capital. Analizele și concluziile prezentate au confirmat stabilitatea sectoarelor monitorizate și menținerea riscurilor la niveluri moderate și reduse.

Concomitent, BNM a asigurat lucrările de logistică și de secretariat în cadrul celor patru ședințe ordinare ale CNSF, desfășurate pe parcursul anului 2025.

BNM calculează indicele de stres financiar (ISF) pentru a măsura starea actuală de instabilitate în sistemul financiar, redată prin existența (sau absența) unor fricțiuni, tensiuni sau stres. La sfârșitul anului, ISF a atins valoarea de 0,39, rămânând sub pragul de stres de 0,51. În raport cu perioada similară a anului precedent, valoarea indicelui a scăzut cu 0,03. Tendința descendentă a indicelui a fost generată de diminuarea valorii care captează stresul pe piața valutară și pe piața bancară (Graficul 4.23).

BNM realizează, semestrial, sondajul privind riscul sistemic, desfășurat pentru sondarea opiniei managerilor de risc din cadrul băncilor asupra riscurilor majore la care se expune sistemul financiar. Conform opiniei respondenților, în anul 2025 în sistemul financiar au persistat atât riscurile-cheie tradiționale (macroeconomic, suveran), cât și riscuri specifice (geopolitic, cibernetic), (Tabelul 4.1).

Graficul 4.23: Evoluția ISF-MD și a componentelor acestuia pentru anii 2019-2025

Sursa: BNM

Tabelul 4.1: Dinamica riscurilor incluse în sondaj

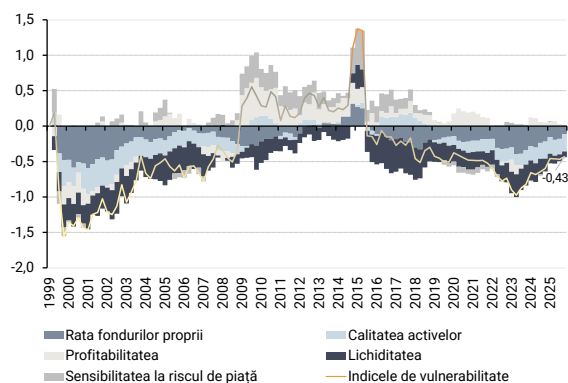
Riscul:	2022	2023	2023	2024	2024	2025	2025
	T4	T2	T4	T2	T4	T2	T4
cibernetic							
imobiliar							
de reputație							
de reglementare							
macroeconomic							
geopolitic							
suveran							
de credit							
pandemic							
climatic							

Importanță redusă	Importanță medie	Importanță ridicată
Notă: Importanța a fost calculată ca media geometrică a probabilității de apariție, a impactului potențial și a capacității de gestiune.		

Sursa: BNM

⁴³BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI. *Strategia privind politica macroprudențială*. Chișinău: BNM, 2023. Disponibil: <https://www.bnm.md/ro/content/comunicat-cu-privire-la-aprobarea-strategiei-privind-politica-macroprudentiala>

Graficul 4.24: Dinamica indicelui general de vulnerabilitate a sectorului bancar și contribuțiile fiecărui subindice la indicele agregat pentru anii 1999-2025

Sursa: BNM

În același timp, la finele anului 2025, respondenții au estimat probabilitatea apariției unui eveniment cu impact ridicat asupra sistemului financiar în următoarele 12 luni ca fiind înaltă (50 la sută), medie (40 la sută) sau foarte înaltă (10 la sută). În cazul estimărilor pe termen mediu (1-3 ani), s-a constatat o creștere de 10 puncte procentuale a ponderii respondenților care au considerat probabilitatea ca fiind „înaltă” și o scădere a celor care au apreciat-o drept „foarte înaltă”, în timp ce ponderea nivelului mediu a rămas neschimbată.

Pentru evaluarea potențialelor riscuri cu efect asupra stabilității sectorului bancar și a fiecărei bănci la nivel individual, BNM realizează studiul privind identificarea vulnerabilităților sectorului bancar. Pe parcursul anului 2025, indicele de vulnerabilitate s-a menținut sub pragul de alertă⁴⁴, semnalând absența vulnerabilităților sistemice în sectorul bancar. Totuși, în perioada menționată s-a înregistrat o ușoară deteriorare a indicelui general (Graficul 4.24), reflectând o dinamică negativă a subindexelor privind rata fondurilor proprii, sensibilitatea la riscul de piață și lichiditatea. Dinamica nefavorabilă a fost contrabalansată de îmbunătățirea subindexului privind profitabilitatea. La nivel individual, indicele general de vulnerabilitate s-a menținut sub pragul de alertă pentru toate băncile.

De asemenea, în scopul identificării vulnerabilităților din sectorul bancar și prevenirii acumulării excesive a riscului sistemic, BNM a evaluat reziliența băncilor în fața unor scenarii adverse și a unor potențiale riscuri, prin intermediul testărilor la stres și analizelor de sensibilitate în sectorul bancar. Aceste instrumente de analiză macroprudențială au contribuit la evaluarea capacității băncilor de a face față potențialelor șocuri generate de incertitudinea evoluțiilor macroeconomice și financiare.

Reziliența sectorului bancar la șocuri a fost confirmată de testările la stres derulate de către BNM, care arată capacitatea robustă a băncilor de a absorbi pierderile potențiale, chiar și în scenarii adverse, dar plauzibile. Testările la stres utilizate de BNM s-au axat pe scenarii privind riscul de credit, riscul de lichiditate, riscul ratei dobânzii, riscul valutar, riscul de contagiune, estimând impactul șocurilor simulate la nivel de sector bancar și la nivelul băncilor individuale.

BNM a efectuat periodic simulări de criză privind riscurile macroprudențiale. Exercițiile efectuate s-au bazat pe ipoteza bilanțului dinamic și au evaluat reziliența sectorului bancar în condiții macroeconomice nefavorabile, dar plauzibile (scenarii de stres), pe un orizont de simulare de trei ani (2025-2027). Au fost examinate două scenarii: un scenariu de bază, ce presupune menținerea traiectoriei prognozate a condițiilor macroeconomice curente și un scenariu advers, care implică simulări în contextul stagflației, caracterizată prin accelerarea inflației și încetinirea activității economice. Conform rezultatelor simulării de criză, toate băncile au îndeplinit în mod consecvent cerința globală de capital (OCR), astfel cum prevede cadrul de reglementare al Republicii Moldova.

⁴⁴O valoare a indicelui de vulnerabilitate egală cu 0 (zero) reprezintă pragul de alertă.

Adițional, în vederea identificării vulnerabilităților structurale din cadrul portofoliului de credite ale băncilor, precum și a subportofoliilor asociate ramurilor economice, BNM a efectuat analiza de senzitivitate a expunerilor sectorului bancar la sectoare economice specifice, care estimează impactul potențial asupra ratei fondurilor proprii a băncilor în cazul înrăutățirii calității creditelor. Analiza de senzitivitate a arătat că băncile aveau cele mai ridicate niveluri de senzitivitate în subportofoliile de credite acordate sectorului populației (credite de consum și credite imobiliare), precum cele acordate companiilor din sectorul comercial și cel agricol. În medie, băncile mai mari au manifestat un grad de senzitivitate mai pronunțat la o potențială deteriorare a portofoliului total de credite, ca urmare a creșterii volumelor expunerilor și a reducerii rezervelor voluntare de capital.

Rezultatele testărilor la stres, efectuate în 2025, au confirmat nivelul înalt de lichiditate al sectorului bancar. Exercițiul de testare la stres pe baza indicatorului privind rata de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR) analizează un set de patru scenarii cu deteriorare treptată și un scenariu calibrat în baza șocurilor maxime istorice, având în vedere orizontul de timp de 30 de zile. Rezultatele au indicat că toate băncile rezistă la primele trei scenarii și majoritatea băncilor sunt în măsură să reziste la toate cinci scenarii simulate, fără a încălca cerința minimă de 100 la sută pentru LCR (Graficul 4.25).

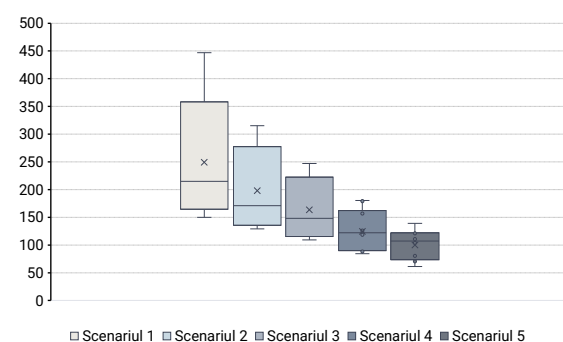
În scopul determinării condițiilor de finanțare și a profilului de risc al sectoarelor finanțate de către băncile din Republica Moldova, BNM a efectuat, trimestrial, sondajul privind creditarea bancară. Pe parcursul anului 2025, rezultatele sondajului au indicat o tendință de relaxare ușoară, dar continuă, a standardelor de creditare pentru persoanele fizice. Ce ține de evoluția standardelor de creditare pentru persoanele juridice, acestea s-au menținut la un nivel constant în prima parte a anului, iar spre finele anului s-a evidențiat o tendință de relaxare ușoară. Anticipările pe termen scurt ale băncilor au vizat o relaxare ușoară a standardelor de creditare atât pentru persoanele juridice, cât și pentru persoanele fizice.

Conform rezultatelor sondajului, cererea pentru credite din partea persoanelor juridice a înregistrat o tendință fluctuantă pe parcursul anului, înregistrând spre finele anului o majorare ușoară. De asemenea, cererea pentru credite din partea persoanelor fizice a înregistrat o majorare ușoară pe parcursul anului.

BNM este orientată spre promovarea agendei de mediu, în vederea facilitării integrării principiilor de finanțare durabilă în sistemul financiar național. În contextul dezvoltării și aprobării, în anul 2024, a Foii de parcurs privind finanțarea durabilă, pe parcursul anului 2025 au fost întreprinse o serie de acțiuni pentru implementarea acestora.

În cadrul asistenței tehnice oferite de experții Corporației Financiare Internaționale (IFC), a fost elaborat proiectul Taxonomiei cu privire la finanțarea durabilă. Documentul reprezintă un sistem de clasificare a activităților economice durabile din punctul de vedere al mediului, menit să încurajeze orientarea investițiilor și desfășurarea activităților

Graficul 4.25: Distribuția indicatorului de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR) înregistrat de bănci în scenarii de stres simulate, (%)

Sursa: BNM

economice care contribuie la atingerea obiectivelor de mediu și la tranziția către o economie durabilă. Aprobarea taxonomiei este corelată cu angajamentele asumate de Republica Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană, în domeniul finanțării durabile.

Totodată, a fost inițiat procesul de ajustare a cadrului legislativ național, în vederea transpunerii prevederilor relevante din acquis-ul Uniunii Europene, în special ale Directivei și Regulamentului UE privind cerințele de capital, inclusiv cele referitoare la factorii de mediu, sociali și de guvernare.

În scopul creșterii nivelului de conștientizare și al consolidării capacităților instituționale în domeniul finanțării durabile, au fost organizate sesiuni de instruire dedicate funcționării și rolului taxonomiei, precum și gestionării riscurilor de mediu, sociale și de guvernare.

Instrumente de politică macroprudențială

În vederea exercitării atribuțiilor sale privind implementarea politicii macroprudențiale, pentru reducerea riscului sistemic, BNM poate aplica măsuri și instrumente de politică macroprudențială, stabilind nivelurile amortizoarelor de capital și cerințele privind limitarea îndatorării.

Tabelul 4.2: Nivelurile amortizoarelor de capital stabilite la situația de la finele anului 2025

Amortizoare de capital	Rata stabilită	Nivelul de aplicare
Amortizorul de conservare a capitalului	2,5 la sută	Aplicat tuturor băncilor din cuantumul total al expunerii la risc a băncilor
Amortizorul anticiclic de capital	0 la sută	Aplicat tuturor băncilor din cuantumul total al expunerii la risc a băncilor din Republica Moldova
Amortizorul de risc sistemic	1,0 la sută	Aplicat tuturor băncilor din cuantumul total al expunerii la risc a băncilor din Republica Moldova
Amortizorul O-SII	0,5-1,5 la sută	Aplicat băncilor de importanță sistemică din cuantumul total al expunerii la risc a băncilor

Sursa: BNM

Politica macroprudențială a BNM este implementată într-o manieră complementară politicii monetare, cele două politici având obiective distincte, dar interdependente. În timp ce politica monetară vizează asigurarea și menținerea stabilității prețurilor, politica macroprudențială are drept scop limitarea acumulării riscurilor sistemice și consolidarea rezilienței sistemului financiar. Coordonarea dintre aceste politici contribuie la reducerea efectelor prociclice ale intermedierei financiare și la crearea unui cadru favorabil transmiterii eficiente a impulsurilor de politică monetară către economie. Prin menținerea unor amortizoare de capital adecvate și a unor standarde prudente de creditare, politica macroprudențială sprijină stabilitatea sectorului bancar și capacitatea acestuia de a susține finanțarea economiei reale, inclusiv în perioade caracterizate de volatilitate macroeconomică sau de ajustări ale condițiilor monetare.

Pe parcursul anului 2025, Comitetul executiv al BNM a revizuit ratele amortizoarelor de capital aplicate băncilor din Republica Moldova. Astfel, nivelurile amortizoarelor de capital stabilite la situația de la finele anului 2025 sunt prezentate în tabelul 4.2.

Prin urmare, la finele anului 2025, cerința totală aferentă amortizoarelor de capital aplicate băncilor din Republica Moldova a variat între 3,5 la sută și 5,5 la sută, în funcție de importanța sistemică a băncii.

În luna iulie 2025, Comitetul executiv al BNM a revizuit rata amortizorului anticiclic și a constatat că nivelul indicatorului privind creditele acordate sectorului privat/PIB denotă expansiunea accelerată a sectorului financiar caracterizată prin creșterea semnificativă a creditării. În acest context,

pornind de la durata ciclurilor financiare din Republica Moldova și din prognoza mărimii referențialului în perioada următoare, pentru a crește reziliența în sectorul financiar, prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 168/2025 a fost stabilită rata amortizorului anticiclic pentru expunerile din credite situate în Republica Moldova în mărime de 0,5 la sută din cuantumul expunerii la risc, cu intrarea în vigoare la expirarea a șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, adică la 30 ianuarie 2026.

Ulterior, prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 250/2025, rata amortizorului anticiclic pentru expunerile din credite situate în Republica Moldova a fost majorată cu 1 punct procentual, cu intrarea în vigoare la expirarea a șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Astfel, începând cu 13 mai 2026, băncile au obligația de a calcula și menține individual rata majorată a amortizorului, nivelul combinat constituind 1,5 la sută, dacă nu vor interveni alte modificări până la această dată.

Pe parcursul anului 2025, în conformitate cu Regulamentele nr. 101/2022 privind creditarea responsabilă a consumatorilor de către bănci și nr. 20/5/2022 privind cerințele de creditare responsabilă aplicate organizațiilor de creditare nebancară, BNM a continuat să aplice instrumentele macroprudențiale orientate spre limitarea îndatorării persoanelor fizice, acestea fiind prezentate în tabelul 4.3.

Pe parcursul anului 2025, BNM a continuat revizuirea cadrului normativ privind creditarea responsabilă a consumatorilor, în vederea unificării prevederilor aplicate băncilor și organizațiilor de creditare nebancară, pentru a limita în mod eficient îndatorarea excesivă și a asigura accesul continuu la finanțare.

Tabelul 4.3: Instrumentele macroprudențiale orientate spre limitarea îndatorării persoanelor fizice

Cerințe privind limitarea îndatorării persoanelor fizice	Rata stabilită	Nivelul de aplicare
Raportul dintre credit și garanții	până la 80 la sută	Calculat din valoarea imobilelor gajate
Raportul dintre serviciul datoriei și venituri	până la 40 la sută	Calculat din venitul mediu lunar
	până la 55 la sută	Calculat din venitul mediu lunar care depășește cel puțin de două ori mărimea salariului mediu lunar pe economie
	până la 30 la sută	Calculat din venitul mediu lunar realizat în monedă națională, în cazul creditelor atașate la cursul unei valute
Scadența maximă a creditului	5 ani	Pentru creditele de consum
	30 ani	Pentru creditele pentru investiții imobiliare

Sursa: BNM

4.3 Supravegherea prestatorilor serviciilor de plată nebancari și controlul unităților de schimb valutar

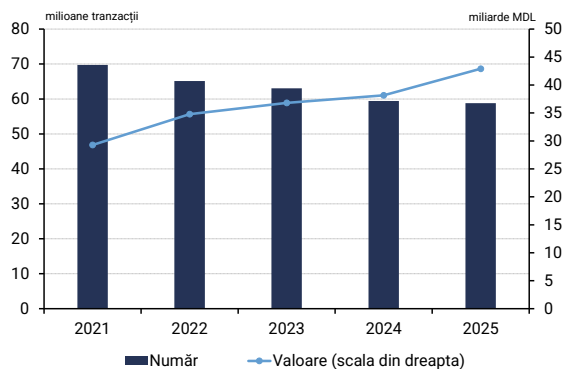
Supravegherea prestatorilor serviciilor de plată nebancari

În conformitate cu art. 93 alin. (2) lit. b), b¹) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, Banca Națională supraveghează activitatea societăților de plată, a societăților emitente de monedă electronică, a furnizorilor de servicii poștale în calitate de prestatori de servicii de plată, a băncilor în calitate de prestatori de servicii de plată și de emitenți de monedă electronică.

În anul 2025 au fost efectuate controale la trei prestatori de servicii de plată nebancari, în cadrul cărora a fost verificată respectarea de către aceștia a cerințelor legislației aferente sistemelor de plăți și prestarea serviciilor de plată, ca rezultat, au fost constatate, în principal, încălcări precum:

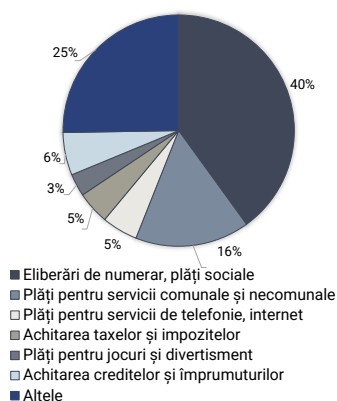
- lipsa procedurilor de identificare, gestionare, monitorizare și raportare a riscurilor în calitate de participant la Sistemul automatizat de plăți interne;
- nerespectarea cerințelor minime de securitate în interacțiunea cu Sistemul automatizat de plăți interne;
- notificarea BNM cu întârziere, despre modificările din documentele anexate la cererea de obținere a licenței;
- lipsa informării BNM despre modificările survenite la unii agenți de plată (administratori, adresă);
- lipsa informării/ informarea cu întârziere a BNM despre încetarea activității desfășurate prin intermediul unor agenți de plată;
- prezentarea cu întârziere la BNM a raportului de audit extern privind auditul activității de prestare a serviciilor de plată și emitere a monedei electronice;
- lipsa identificării corespunzătoare de către prestator a persoanelor care dețin funcții-cheie;
- lipsa protejării fondurilor a utilizatorilor serviciilor de plată, deținătorilor de monedă electronică;
- comunicarea cu întârziere, către utilizatorii serviciilor de plată, a răspunsurilor la reclamațiile acestora.

Graficul 4.26: Numărul și valoarea plăților efectuate prin intermediul prestatorilor de servicii de plată nebankari, pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

Graficul 4.27: Ponderea valorii operațiunilor de plată efectuate de PSP nebankari

Sursa: BNM

Ca urmare a controalelor efectuate au fost înaintate propuneri și recomandări privind acțiunile necesare a fi întreprinse în scopul înlăturării încălcărilor și neajunsurilor depistate și, după caz, au fost dispuse măsuri de remediere și aplicate sancțiuni. Astfel, în anul 2025, au fost aplicate sancțiuni sub formă de avertisment pentru două societăți emitente de monedă electronică, ca rezultat a controalelor desfășurate în anul 2024.

De asemenea, BNM a efectuat monitorizarea din oficiu a activității desfășurate de către prestatorii de servicii de plată, inclusiv prin monitorizarea continuă a activității acestora în baza rapoartelor trimestriale prezentate la BNM, precum și prin examinarea sesizărilor ce țin de activitatea prestatorilor de servicii de plată, a informațiilor publicate pe paginile web, a modificărilor în structura de proprietate etc.

Pe parcursul anului 2025, prin intermediul prestatorilor de servicii de plata nebankari, au fost efectuate 58,8 milioane de operațiuni de plată, în scădere cu 1,1 la sută față de numărul operațiunilor efectuate în 2024, în valoare totală de 42,9 miliarde lei, cu 12,5 la sută mai mult față de valoarea operațiunilor efectuate în 2024 (Graficul 4.26).

Cea mai mare pondere în valoarea totală a operațiunilor efectuate în anul 2025 de către PSP nebankari o dețin eliberările de numerar sub formă de plăți sociale, de 40,0 la sută. Acestea sunt urmate de plățile pentru serviciile comunale și cele necomunale cu 16,0 la sută și cele pentru achitarea creditelor și împrumuturilor cu 6,0 la sută. Alte tipuri de operațiuni de plată dețin ponderi mici sub 6,0 la sută (Graficul 4.27).

Controlul unităților de schimb valutar

În conformitate cu prevederile art. 62 din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, BNM efectuează controlul asupra respectării de către unitățile de schimb valutar (USV) a prevederilor legislației valutare.

La situația din 31.12.2025, pe teritoriul țării își desfășurau activitatea 638 de birouri de schimb valutar ale băncilor (BSV) și 423 de case de schimb valutar (CSV), totodată, în municipiul Chișinău activează 7 puncte de schimb valutar ale hotelurilor. Pe parcursul anului 2025, numărul CSV s-a majorat cu 8 unități față de 2024, iar numărul BSV s-a redus cu 15, de la 653 de unități în 2024 la 638 de unități în anul 2025 (Graficul 4.28).

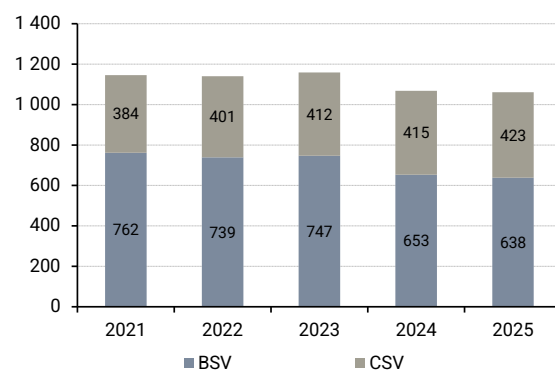
În anul de referință, prin intermediul BSV și CSV, au fost efectuate operațiuni de schimb valutar cu persoanele fizice în valoare totală de 96,6 miliarde lei, în creștere cu circa 3 la sută față de anul 2024. Creșterea se datorează majorării cu 4,18 miliarde lei a valorii totale a operațiunilor efectuate prin intermediul BSV, care în anul 2025 a constituit 57,2 miliarde lei, față de 53 miliarde lei înregistrate în anul 2024. Totodată, valoarea totală a operațiunilor de schimb valutar efectuate prin intermediul CSV în anul 2025 s-a diminuat cu 1,32 miliarde lei, de la 40,7 miliarde lei înregistrate în 2024 la 39,4 miliarde lei în anul 2025 (Graficul 4.29). Echivalentul în lei moldovenești a fost calculat conform cursului mediu anual stabilit de BNM pentru anii 2021-2025.

Pe parcursul anului 2025 au fost efectuate 38 de controale la unitățile de schimb valutar (altele decât băncile), ca rezultat, au fost constatate încălcări precum:

- eschivarea de la prezentarea informației și a documentelor solicitate în cadrul controlului;
- prezentarea datelor neautentice conținute în documentele aferente activității casei de schimb valutar;
- lipsa înștiințării BNM cu privire la modificarea datelor prezentate la licențiere;
- prezentarea cu întârziere la BNM a raportului lunar privind tranzacțiile efectuate;
- raportarea cu erori/ neraportarea/ modificarea informației privind cursurile zilnice de cumpărare și vânzare a principalelor valute;
- lipsa procedurilor interne care reglementează modalitatea de modificare a cursurilor de cumpărare și vânzare a valurilor;
- utilizarea formularelor neactualizate/ neconforme;
- lipsa înregistrărilor video aferente activității de schimb valutar în numerar cu persoane fizice.

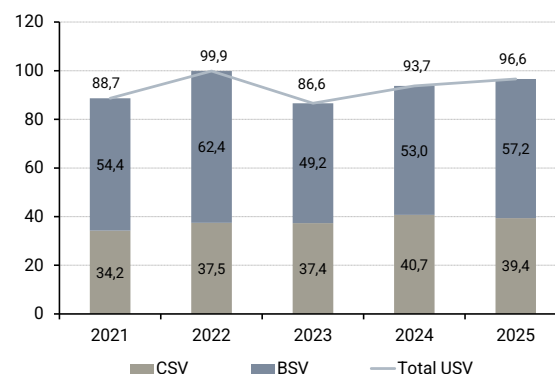
În urma încălcărilor constatate, în cadrul procedurilor de control finalizate în 2025, au fost aplicate următoarele sancțiuni:

Graficul 4.28: Evoluția numărului de BSV și CSV pentru anii 2021-2025

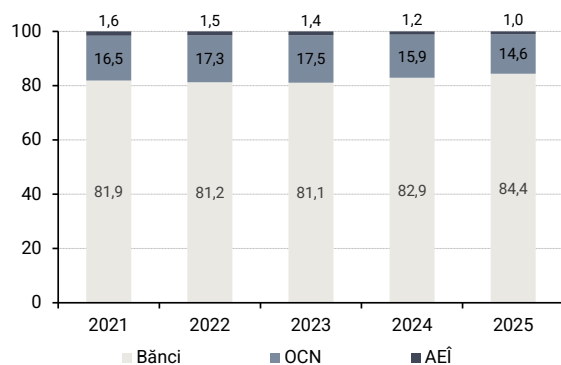
Sursa: BNM

Graficul 4.29: Valoarea totală a operațiunilor de schimb valutar efectuate prin intermediul BSV și CSV (miliarde lei) pentru anii 2021-2025

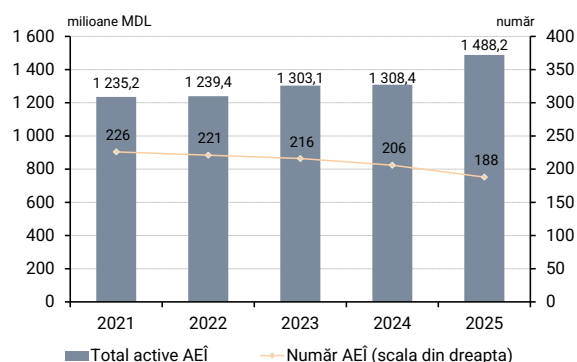
Sursa: BNM

Graficul 4.30: Cota creditelor și a împrumuturilor acordate de bănci, OCN și AEÎ (%) pentru anii 2021-2025

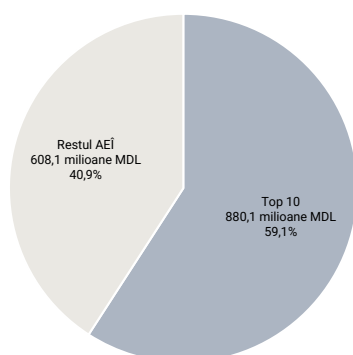
Sursa: BNM

Graficul 4.31: Evoluția activelor AEÎ și a numărului de entități pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

Graficul 4.32: Concetrarea activelor în sectorul AEÎ

Sursa: BNM

- 3 sancțiuni de suspendare a activității;
- 15 sancțiuni de aplicare a amenzii;
- 3 avertismente în scris.

De asemenea, în anul 2025, au depus benevol licența de activitate trei unități de schimb valutar, ca rezultat al controalelor desfășurate de BNM.

4.4 Supravegherea domeniului de creditare nebanară

Activitatea de creditare nebanară este desfășurată prin intermediul organizațiilor de creditare nebanară (OCN) și asociațiilor de economii și împrumut (AEÎ).

Pe parcursul anului 2025, sectorul de creditare nebanară a continuat tendința de creștere a portofoliului de active, dar în ritmuri mai reduse comparativ cu sectorul bancar.

După valoarea creditelor acordate, sectorul de creditare nebanară menține o cotă aproximativ de 15,6 la sută în totalul creditelor acordate în sectorul financiar, cu o descreștere de 1,5 puncte procentuale față de anul 2024 (Graficul 4.30).

În decursul perioadei 2021-2025, sectorul de creditare nebanară și-a consolidat poziția în cadrul sectorului financiar, fiind înregistrată o creștere de 64,1 la sută a activelor de la 13 557,1 milioane lei în 2021 până la 22 247,5 milioane lei în 2025, concomitent cu reducerea numărului de entități financiare nebanare cu drept de activitate.

La 31.12.2025, a fost înregistrată o creștere a activelor cu 16,2 la sută în comparație cu sfârșitul anului 2024.

Asociațiile de economii și împrumut

Sectorul AEÎ rămâne relativ mic după active și numărul de beneficiari, totodată, este cel mai fragmentat în comparație cu celelalte componente ale sistemului financiar (Graficul 4.31).

Conform situației de la sfârșitul anului, 188 de asociații dețin licențe pentru desfășurarea activității. În ultimii cinci ani, numărul AEÎ s-a redus cu 41 de unități.

În anul 2025, sectorul AEÎ a continuat să se consolideze, unui număr mai mic de asociații revenindu-i un volum mai mare de active. Cota de piață a celor mai mari zece AEÎ a constituit 59,1 la sută, iar cota de piață deținută de cea mai mare AEÎ a înregistrat 23,9 la sută.

La 31.12.2025, valoare totală a activelor AEÎ a însumat 1 488,2 milioane lei, înregistrând o creștere de 11,6 la sută comparativ cu finele anului 2024. În structura activelor AEÎ, 89,1 la sută revin împrumuturilor acordate.

Pe parcursul anului 2025, numărul beneficiarilor de împrumuturi (24 483) a înregistrat o scădere de 4,6 la sută, iar a depunătorilor (6 162) s-a redus cu 0,8 la sută față de sfârșitul anului 2024.

Valoarea totală a împrumuturilor acordate membrilor a însumat 1 326,6 milioane lei, în creștere cu 12,5 la sută față de anul precedent (Graficul 4.33).

Riscul de credit și de lichiditate

Rata împrumuturilor neperformante, la finele perioadei de raportare, a fost de 6,0 la sută, în descreștere cu 0,4 puncte procentuale față de anul precedent (Graficul 4.34).

Depunerile de economii pe termen scurt reprezintă mai puțin de jumătate din depunerile atrase, iar caracterul potențial volatil al acestora creează riscuri în gestionarea lichidității (Graficul 4.35).

Activitatea de supraveghere a asociațiilor de economii și împrumut

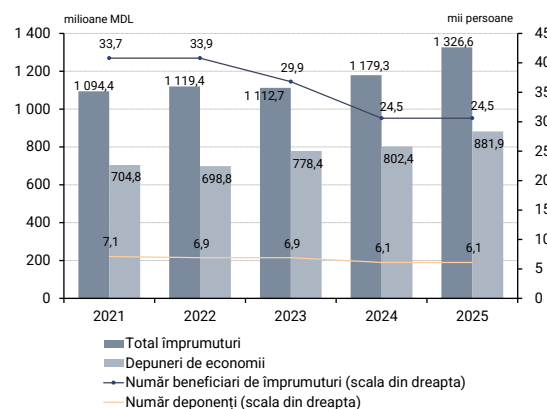
Banca Națională supraveghează activitatea AEÎ în temeiul art. 5 alin. (1) lit. p) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și art. 46 din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007.

În anul 2025, BNM a efectuat șase controale în vederea verificării activității asociațiilor de economii și împrumut și a emis cinci decizii privind rezultatele controalelor, inclusiv a celor inițiate în anul 2024.

Încălcările și deficiențele constatate în cadrul controalelor desfășurate țin, preponderent, de:

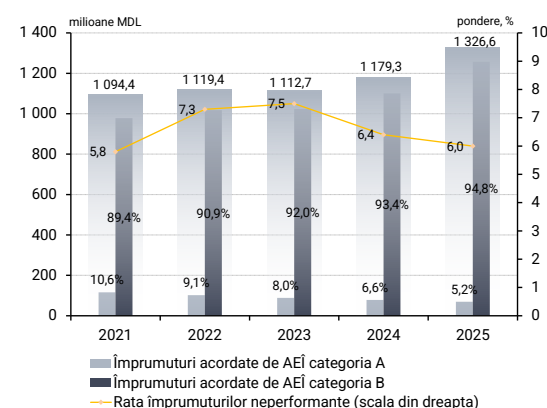
- nerespectarea restricțiilor privind deținerea mărimii minime a rezervei instituționale;
- nerespectarea restricțiilor privind plasarea mărimii minime a lichidităților în Fondul Depunerilor de Economii;
- acceptarea depunerilor de economii, acordarea împrumuturilor, depășirea ponderii maxime a împrumuturilor cu termen expirat mai mult de 30 de zile, clasificarea și constituirea provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi, cu încălcarea Normelor de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut;
- nerespectarea limitei de 0,04 la sută pe zi din valoarea totală a împrumutului acordat, stabilită pentru componenta „alte plăți”;

Graficul 4.33: Evoluția împrumuturilor, depunerilor de economii și a numărului de beneficiari, depunători pentru anii 2021-2025

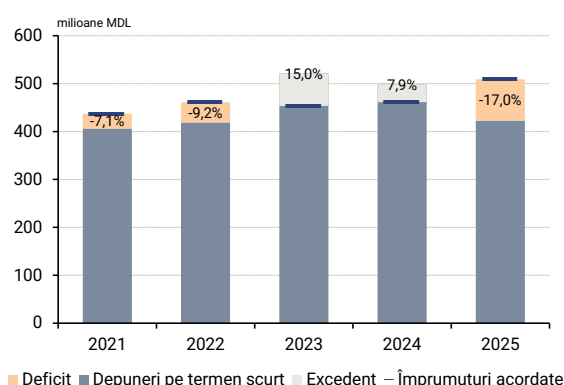
Sursa: BNM

Graficul 4.34: Împrumuturile acordate de AEÎ versus total credite neperformante pentru anii 2021-2025

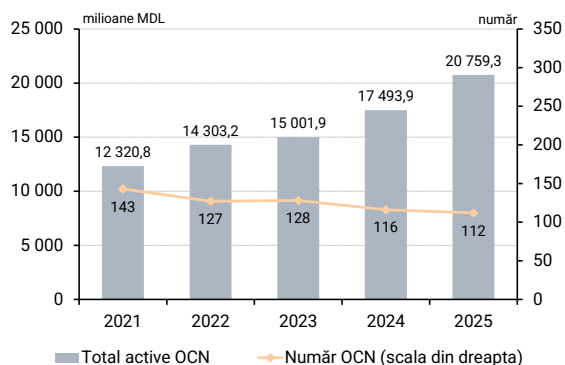
Sursa: BNM

Graficul 4.35: Capacitatea de restituire a depunerilor de economii pe termen scurt versus împrumuturi pe termen scurt pentru anii 2021-2025

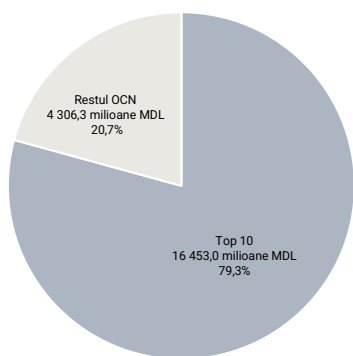
Sursa: BNM

Graficul 4.36: Evoluția activelor și a numărului OCN pentru anii 2021-2025

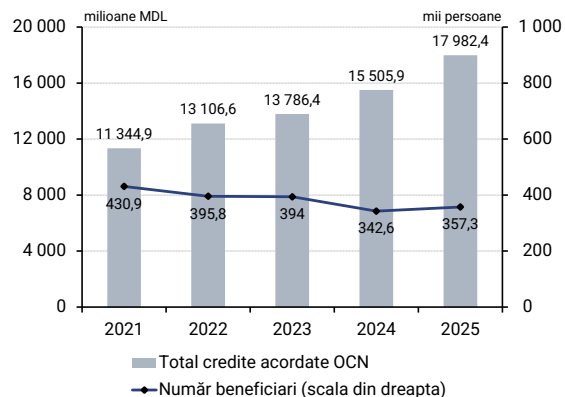
Sursa: BNM

Graficul 4.37: Concetrarea activelor în sectorul OCN

Sursa: BNM

Graficul 4.38: Evoluția portofoliului de credite acordate de OCN și a numărului de beneficiari pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

- nerespectarea condițiilor de licențiere;
- nerespectarea atribuțiilor de către comisia de cenzori privind evaluarea organizării sistemului de control intern și de administrare a riscurilor în asociație;
- nerespectarea obligației asociației privind adresarea în instanța de judecată pentru rambursarea împrumutului și a dobânzii aferente calculate în termen de 30 zile calendaristice din data la care împrumutul și dobânda aferentă sunt expirate mai mult de 180 zile etc.

În contextul încălcărilor constatate, pentru procedurile de control finalizate în 2025, au fost aplicate următoarele sancțiuni:

- 8 sancțiuni de aplicare a amenzii;
- 41 avertismente în scris, inclusiv persoanelor care dețin calitate de administrator al AEÎ, în sensul Legii nr. 139/2007;
- 3 sancțiuni de retragere a confirmării din funcție a administratorilor.

Organizațiile de creditare nebancară

La finele anului 2025, în Registrul organizațiilor de creditare nebancară autorizate erau înregistrate 127 OCN, dintre care 15 organizații cu activitate suspendată.

La 31.12.2025 valoarea activelor deținute de sectorul OCN a constituit 20 759,3 milioane lei. Cota de piață a celor mai mari zece OCN reprezintă 79,3 la sută din valoarea totală a activelor din sector, cota de piață maximă deținută de cea mai mare OCN fiind de 38,9 la sută (Graficul 4.37).

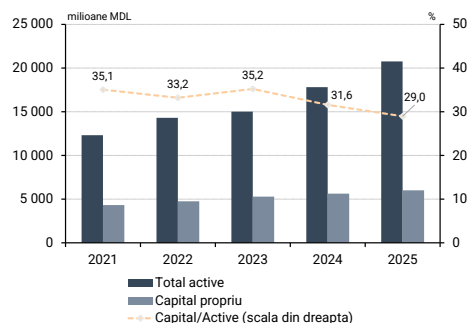
Ritmul de creștere a activelor și-a menținut traiectoria ascendentă în anul 2025, înregistrând o creștere de 16,5 la sută față de anul 2024 (Graficul 4.36).

Pe parcursul anului 2025, portofoliul de credite acordat de OCN a înregistrat o creștere de 16,0 la sută față de anul 2024 (Graficul 4.38).

Totodată, rentabilitatea activelor s-a micșorat, iar cea a capitalului propriu și-a menținut poziția. ROA a atins valoarea de 5,5 la sută și ROE – 19,1 la sută.

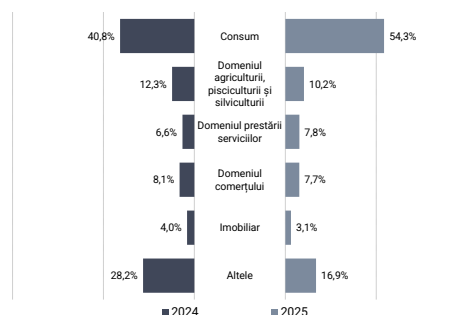
La finele trimestrului IV al anului de referință, raportul „Capital/ Active” a înregistrat valoarea de 29,0 la sută, fiind în descreștere cu 2,6 puncte procentuale în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent (Graficul 4.39).

Graficul 4.39: Evoluția raportului agregat capital/active al OCN pentru anii 2021-2025

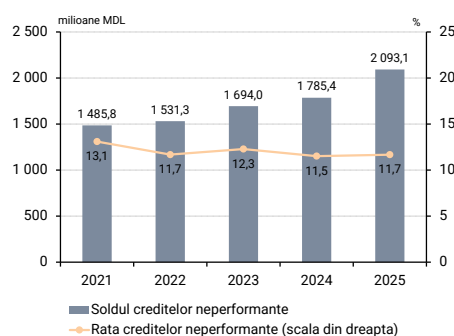
Sursa: BNM

Graficul 4.42: Evoluția portofoliului de credite după ramură pentru anii 2024-2025

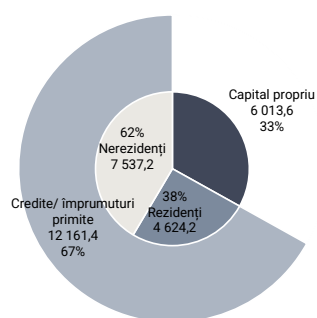
Sursa: BNM

Graficul 4.40: Dinamica creditelor neperformante în sectorul OCN pentru anii 2021-2025

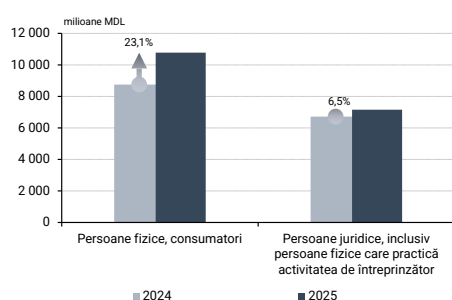
Sursa: BNM

Graficul 4.43: Surse de finanțare a OCN

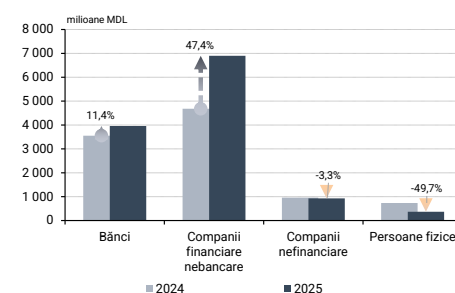
Sursa: BNM

Graficul 4.41: Dinamica împrumuturilor acordate de OCN pe tip de debitor pentru anii 2024-2025

Sursa: BNM

Graficul 4.44: Structura creditelor/împrumuturilor primite de către OCN (%) pentru anii 2024-2025

Sursa: BNM

Riscul de credit

Riscul de credit reprezintă o componentă esențială în activitatea OCN. Ponderea creditelor neperformante s-a menținut aproximativ la nivelul înregistrat în anul 2024, constituind circa 11,7 la sută din portofoliul total (Graficul 4.40).

La finele anului 2025, s-a înregistrat o creștere a creditării persoanelor fizice cu 23,3 la sută față de sfârșitul anului 2024, iar creditarea persoanelor juridice, inclusiv a persoanelor fizice care practică activitatea de întreprinzător, a crescut cu 6,5 la sută (Graficul 4.41).

În anul 2025, principalele direcții de utilizare a creditelor și-au menținut pozițiile, fiind înregistrată o creștere a creditelor de consum cu 13,6 la sută față de anul 2024 (Graficul 4.42).

Riscul de finanțare

Structura surselor de finanțare a OCN nu a înregistrat schimbări semnificative pe parcursul anului analizat, fiind compusă, preponderent, din credite bancare și împrumuturi de la nerezidenți.

OCN se finanțează în proporție de 33,0 la sută din capitalul propriu, iar 67,0 la sută din sursele de finanțare provin din credite și împrumuturi, totodată, cota finanțărilor atrase de la nerezidenți a constituit 62,0 la sută din totalul creditelor și împrumuturilor atrase sau 7 537,2 milioane lei (Graficul 4.43).

La finele anului de raportare, circa 97,0 la sută dintre creditorii OCN erau persoane juridice, ponderea finanțărilor atrase de la companiile financiare nebancale înregistrând o creștere de 47,4 la sută pe parcursul anului 2025, față de 2024 (Graficul 4.44).

Riscul valutar

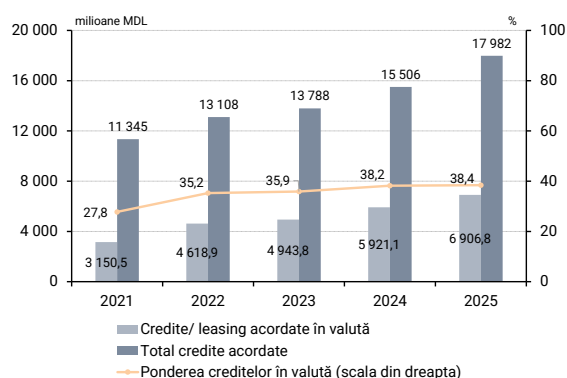
La finele anului 2025, împrumuturile acordate de OCN atașate la cursul valutei au constituit 6 906,8 milioane lei, înregistrând o creștere de 16,6 la sută față de aceeași perioadă a anului precedent și constituind 38,4 la sută din totalul împrumuturilor acordate (Graficul 4.45).

Împrumuturile în valută au reprezentat 64,9 la sută din sursele de finanțare ale OCN. Valoarea împrumuturilor atrase în valută constituie 7 898,7 milioane lei, în creștere cu 28,0 la sută, față de sfârșitul anului 2024 (Graficul 4.46).

Activitatea de supraveghere a organizațiilor de creditare nebanară

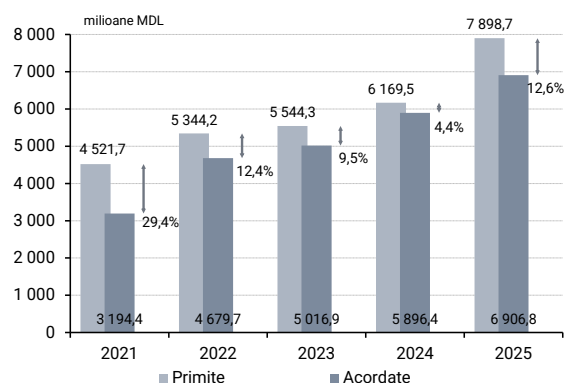
În conformitate cu art. 5 alin. (1) lit. p) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și art. 23 din Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebanară, Banca Națională supraveghează activitatea organizațiilor de creditare nebanară.

Graficul 4.45: Evoluția creditelor acordate atașate la cursul valutei pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

Graficul 4.46: Evoluția creditelor în valută și atașate la cursul valutei: primite vs. acordate pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

În anul 2025, BNM a efectuat șase controale în vederea verificării activității OCN și a emis trei decizii privind rezultatele controalelor, inclusiv asupra celor inițiate în anul 2024.

Încălcările și deficiențele constatate în cadrul controalelor desfășurate țin în special de:

- nerespectarea normelor de creditare responsabilă prin depășirea gradului maxim de îndatorare a consumatorilor;
- nerespectarea cerințelor cu privire la clasificarea activelor;
- nerespectarea actelor normative interne;
- nerespectarea cerințelor de raportare către autoritatea de supraveghere și biroul istoriilor de credit;
- condiționarea prestării serviciilor de creditare nebancaară de procurarea de către client a unor servicii suplimentare oferite de organizație.

În contextul încălcărilor constatate, în urma procedurilor de control finalizate în 2025, au fost aplicate următoarele sancțiuni:

- 3 sancțiuni de aplicare a amenzii;
- 8 sancțiuni de avertisment în scris.

Supravegherea activității birourilor istoriilor de credit

În conformitate cu art. 5 alin. (1) lit. p) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și art. 17 din Legea nr. 122/2008 privind birourile istoriilor de credit, Banca Națională supraveghează activitatea birourilor istoriilor de credit.

În Republica Moldova patru entități dispun de licența pentru desfășurarea activității birourilor istoriilor de credit.

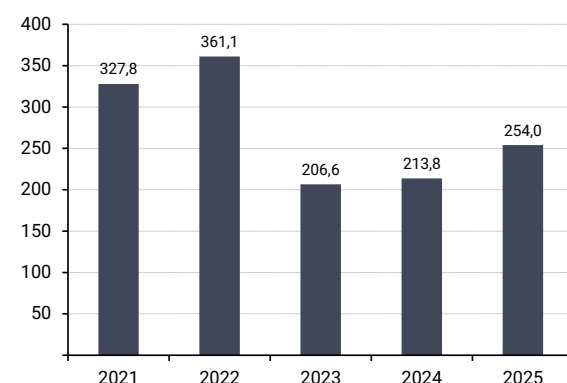
Pe parcursul anului 2025, au fost formate 253 958 istorii de credit, cu 40 176 istorii de credit mai mult decât pe parcursul anului 2024 (Graficul 4.47).

În ceea ce privește obligațiile de raportare către birourile istoriilor de credit, sursele de formare a istoriilor de credit, pe parcursul anului 2025, au fost raportate circa 1,32 milioane credite (în sensul Legii nr. 122/2008).

Cu referire la numărul rapoartelor de credit prezentate utilizatorilor/subiecților istoriilor de credit, la situația din 31.12.2025, de către birourile istoriilor de credit au fost prezentate în total 23,40 milioane rapoarte de credit (cu 6,80 milioane mai mult decât în anul 2024), dintre care 9,54 milioane prezentate direct utilizatorilor/subiecților și 13,86 milioane rapoarte de credit prezentate în cadrul schimbului de informații dintre birourile istoriilor de credit (Graficul 4.48).

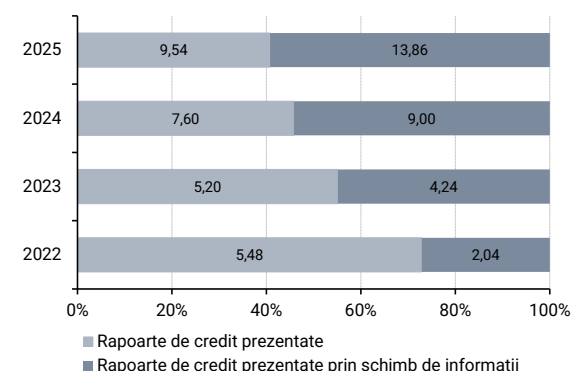
Totodată, în anul 2025, BNM a inițiat un control asupra activității unui birou al istoriilor de credit.

Graficul 4.47: Numărul total de istorii de credit noi formate (mii rapoarte) pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

Graficul 4.48: Numărul total de rapoarte de credit prezentate (milioane) pentru anii 2022-2025

Sursa: BNM

4.5 Supravegherea sectorului asigurări

Indicatorii de bază ce caracterizează sectorul asigurări

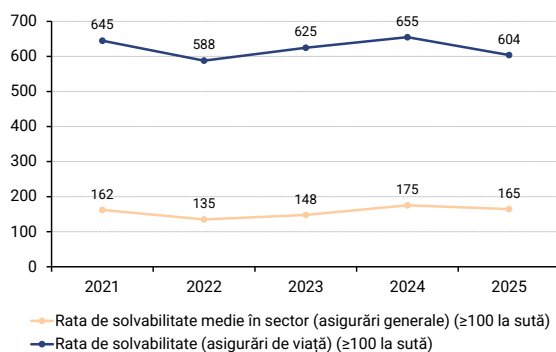
La situația din 31.12.2025, în Republica Moldova activau nouă societăți de asigurare (dintre care opt societăți practicau doar activitate de asigurări generale și o societate practica activitate compozită), 57 brokeri de asigurare sau de reasigurare, 51 agenți de asigurare și 34 agenți bancassurance.

Conform rapoartelor prezentate de către societățile de asigurare, la sfârșitul anului 2025, toate societățile de asigurare au înregistrat rate de solvabilitate și coeficienți de lichiditate superiori cerințelor minime legale. La situația din 31.12.2025, societățile de asigurare dețineau active totale în valoare de 5 902,0 milioane lei, în creștere cu 7,1 la sută față de sfârșitul anului precedent, iar activele nete au constituit 1 884,5 milioane lei, cu 1,9 la sută mai mult față de 31.12.2024. La situația din 31.12.2025, asigurătorii au format rezerve tehnice brute în valoare de 3 465,3 milioane lei, cu 9,1 la sută mai mult decât la sfârșitul anului precedent.

Pe parcursul anului 2025, societățile de asigurare au subscris prime brute în valoare de 3 351,2 milioane lei, cu 3,1 la sută mai mult decât în anul precedent. Totodată, au fost raportate despăgubiri brute achitate în valoare de 1 473,0 milioane lei, cu 15,2 la sută mai mult decât în anul 2024. Profitul net aferent exercițiului încheiat la 31.12.2025 a constituit 73,5 milioane lei, diminuându-se cu 220,2 milioane lei sau 75,0 la sută față de anul precedent.

Ca rezultat, pentru anul 2025, rentabilitatea capitalului înregistrată de către societățile de asigurare a fost de 3,9 la sută, cu 12,7 puncte procentuale mai puțin decât în anul precedent. Rentabilitatea activelor a constituit 1,3 la sută, în scădere cu 4,2 puncte procentuale față de anul 2024.

Graficul 4.49: Evoluția ratei de solvabilitate medie în sectorul asigurări (%) pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

Activele, solvabilitatea și lichiditatea societăților de asigurare

Activele totale ale societăților de asigurare au înregistrat, la sfârșitul anului 2025, o valoare de 5 902,0 milioane lei, în creștere cu 392,6 milioane lei sau 7,1 la sută față de sfârșitul anului precedent. Excedentul de active față de obligații (activele nete) a crescut cu 34,2 milioane lei sau 1,9 la sută în perioada de referință, ajungând la 1 884,5 milioane lei.

Toate societățile de asigurare licențiate au raportat rate de solvabilitate mai mari de 100 la sută. Rata medie de solvabilitate pentru activitatea de asigurări generale a fost în scădere cu 10,9 puncte procentuale față de sfârșitul anului precedent și a constituit 164,5 la sută, societățile de

asigurare raportând rate de solvabilitate cuprinse între 122,7 la sută și 196,7 la sută. Pentru activitatea de asigurări de viață a fost înregistrată o rată de solvabilitate de 603,8 la sută, în descreștere cu 51,6 puncte procentuale față de situația din 31.12.2024.

La situația din 31.12.2025, potrivit rapoartelor prezentate de către societățile de asigurare, fondurile proprii ale acestora au constituit 1 404,8 milioane lei, fiind în descreștere cu 44,0 milioane lei sau 3,1 la sută față de sfârșitul anului precedent. Pentru activitatea de asigurări generale au fost înregistrate fonduri proprii în valoare de 1 166,6 milioane lei, iar pentru activitatea de asigurări de viață – 238,1 milioane lei.

La data de 31.12.2025, toate societățile de asigurare au înregistrat un coeficient de lichiditate mai mare de 1 pentru fiecare categorie de asigurări, variind pentru activitatea de asigurări generale între 1,5 și 4,4.

În medie, în sectorul asigurări coeficientul de lichiditate pentru activitatea de asigurări generale a fost în scădere cu 0,1 puncte față de sfârșitul anului precedent (de la 3,4 la 3,3), iar pentru asigurări de viață fiind raportată o scădere însemnată de 0,8 puncte (de la 16,4 la 15,6).

Rezervele tehnice

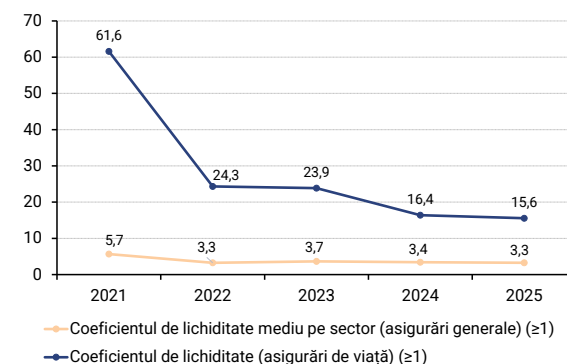
La finele anului 2025, societățile de asigurare aveau constituite rezerve tehnice brute în valoare totală de 3 465,3 milioane lei, în creștere cu 289,5 milioane lei sau 9,1 la sută comparativ cu situația din 31.12.2024, repartizate pe cele două categorii de asigurare după cum urmează:

- rezervele tehnice brute constituite pentru asigurările generale au înregistrat un volum de 2 507,2 milioane lei, reprezentând 72,4 la sută din rezervele tehnice totale;
- pentru asigurările de viață au fost formate rezerve tehnice în valoare de 958,1 milioane lei, nivel aferent unei ponderi de 27,6 la sută din rezervele tehnice totale.

Rezervele tehnice pentru activitatea de asigurări generale au înregistrat o creștere cu 231,2 milioane lei sau 10,1 la sută față de sfârșitul anului precedent, în principal rezultând din creșterea cu 138,6 milioane lei sau 17,6 la sută a rezervelor de daune. Pentru activitatea de asigurări generale, cea mai mare pondere în rezervele tehnice brute i-a revenit rezervei primei necâștigate (RPN) – 58,3 la sută, în descreștere cu 3,8 puncte procentuale față de anul precedent.

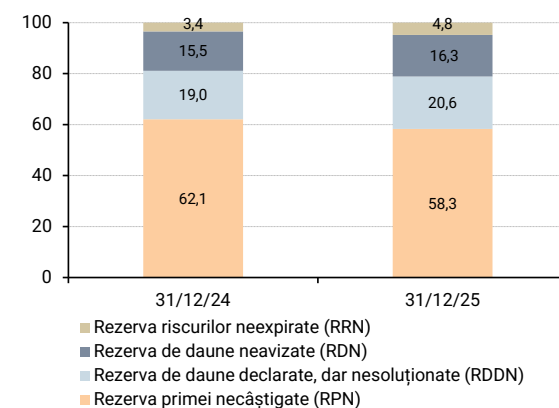
În cazul asigurărilor de viață, au fost formate rezerve tehnice brute în valoare de 958,1 milioane lei, cu 58,3 milioane lei sau 6,5 la sută mai mult decât la 31.12.2024. Cea mai mare parte din rezerve (89,1 la sută) au constituit rezervele matematice și rezervele matematice adiționale, fără schimbări față de finele anului precedent.

Graficul 4.50: Evoluția coeficientului de lichiditate mediu în sectorul asigurări pentru anii 2021-2025

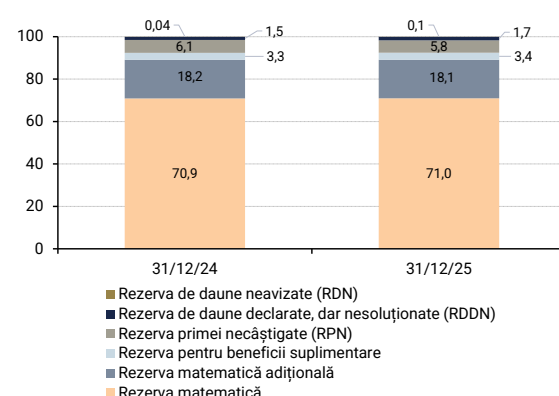
Sursa: BNM

Graficul 4.51: Structura rezervelor tehnice constituite pentru activitatea de asigurări generale (%), la sfârșitul anilor 2024-2025

Sursa: BNM

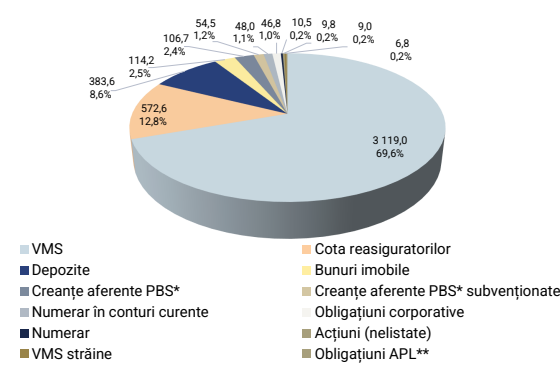
Graficul 4.52: Structura rezervelor tehnice constituite pentru activitatea de asigurări de viață (%), la sfârșitul anilor 2024-2025

Sursa: BNM

Acoperirea cu active a rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim

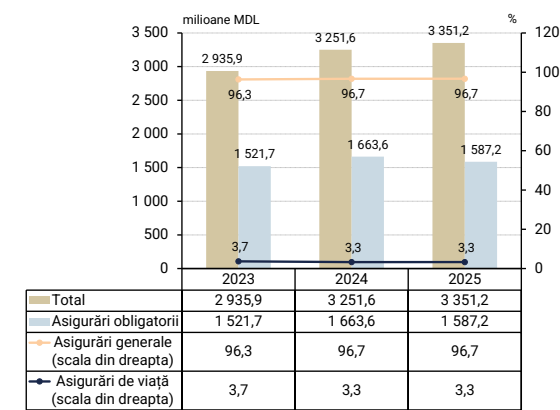
Graficul 4.53: Structura activelor admise și final distribuite pentru acoperirea rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim la situația din 31.12.2025 (milioane lei, %)

Sursa: BNM
*Prime brute subscrise
**Autorități publice locale

Potrivit rapoartelor prezentate, la situația din 31.12.2025, valoarea totală a activelor admise și final distribuite pentru acoperirea rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim a fost de 4 481,4 milioane lei, excedentul de active după acoperire constituind 588,7 milioane lei. Toate societățile de asigurare au raportat că dețin suficiente active pentru acoperirea rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim, având în vedere restricțiile stabilite în legislație. Activele admise și final distribuite pentru acoperirea rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim au fost repartizate după cum urmează: valori mobiliare de stat – 3 119,0 milioane lei sau 69,6 la sută din activele care acoperă rezervele tehnice și cerința de capital minim, cota reasiguratorului – 572,6 milioane lei (12,8 la sută), depozite – 383,6 milioane lei (8,6 la sută), bunuri imobile – 114,2 milioane lei (2,6 la sută), creanțe aferente primelor brute subscrise – 106,8 milioane lei (2,4 la sută), creanțe aferente primelor subvenționate – 54,5 milioane lei (1,2 la sută), numerar în conturi curente – 48,0 milioane lei (1,1 la sută), obligațiuni corporative – 46,8 milioane lei sau 1,0 la sută, numerar în casierie – 10,5 milioane lei (0,2 la sută), acțiuni nelistate – 9,8 milioane lei (0,2 la sută), valori mobiliare de stat străine⁴⁵ – 9,0 milioane lei (0,2 la sută) și obligațiuni ale autorităților publice locale – 6,8 milioane lei (0,2 la sută).

Graficul 4.54: Evoluția primelor brute subscrise de către societățile de asigurare pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

Prime brute subscrise, despăgubiri și rata daunei

Pe parcursul anului 2025, societățile de asigurare au subscris prime brute în valoare de 3 351,2 milioane lei, cu 99,6 milioane lei sau 3,1 la sută mai mult decât primele brute subscrise în anul precedent.

La fel ca în anii precedenți, în anul 2025 piața asigurărilor din Republica Moldova a fost puternic orientată spre activitatea de asigurări generale, care a deținut o pondere de 96,7 la sută din totalul primelor brute subscrise de către societățile de asigurare (3 240,6 milioane lei), în timp ce valoarea primelor brute subscrise pentru asigurările de viață a fost de 110,6 milioane lei, echivalentul a 3,3 la sută din volumul total de prime brute subscrise.

La data de 31.12.2025, numărul polițelor/ contractelor în Republica Moldova a fost de 1 355,1 mii unități, în creștere cu 28,4 mii unități sau cu 2,1 la sută față de numărul contractelor în vigoare la sfârșitul anului precedent. Din numărul total al polițelor/ contractelor, 98,1 la sută vizau asigurările generale și 1,9 la sută – asigurările de viață.

Primele brute subscrise pentru asigurările de viață au înregistrat în anul 2025 o creștere cu 2,9 milioane lei sau 2,7 la sută față de anul 2024.

⁴⁵Valori mobiliare de stat emise de către guvernul unui stat membru al UE sau al unui stat membru al OCDE, de către o organizație financiară internațională sau o entitate pentru care unul dintre subiecții nominalizați acționează ca garant, cu condiția ca statele sau instituțiile financiare internaționale să aibă un rating de BBB+ sau mai bun.

Volumul total al subscrierilor pe parcursul anului 2025 pentru activitatea de asigurări generale a crescut cu 96,7 milioane lei sau cu 3,1 la sută față de anul precedent, până la 3 240,6 milioane lei. Structura primelor brute subscrise pe clasele de asigurări generale este prezentată în graficul 4.55.

Astfel, din totalul primelor brute subscrise pentru asigurările generale, cele mai mari ponderi le-au deținut clasele *Asigurările obligatorii de răspundere civilă auto* (RCA internă, „Carte Verde”, Carnet TIR, Carnet CMR) și *Asigurările de vehicule terestre, altele decât cele feroviare* (CASCO), cumulând peste 71,6 la sută din piață, urmate de *Asigurările de incendiu și alte calamități naturale*, pentru care au fost subscrise 8,8 la sută din prime, *Alte asigurări de bunuri* (preponderent – asigurarea culturilor agricole și animalelor) – 5,4 la sută din volumul total al subscrierilor și *Asigurări de sănătate* – 5,1 la sută. Celelalte clase de asigurări au înregistrat prime brute subscrise de cel mult 80,6 milioane lei sau 2,5 la sută fiecare.

În anul 2025, s-a redus însemnat dependența pieței de asigurările auto obligatorii (RCA internă și „Carte Verde”), care au reprezentat 47,4 la sută din primele brute subscrise, față de 51,2 la sută în anul precedent. Aceste evoluții se datorează procesului de liberalizare parțială a pieței RCA demarat la începutul anului 2025, asigurătorii stabilind pentru prima dată de sine stătător primele de asigurare pentru RCA internă și „Carte Verde”, în baza propriilor date statistice și strategii de afaceri. Ca rezultat, primele brute subscrise aferente asigurărilor de RCA internă s-au redus cu 5,0 la sută față de anul precedent, până la 1 137,6 milioane lei, iar primele brute subscrise pentru „Carte Verde” – cu 3,6 la sută, până la 449,6 milioane lei.

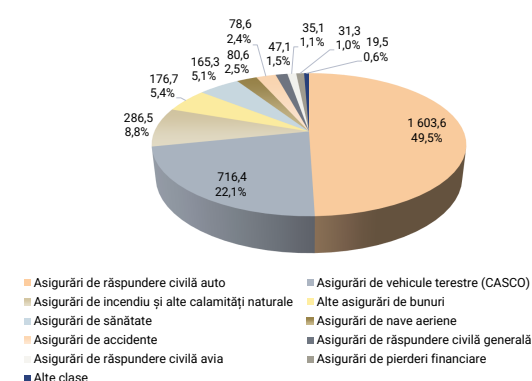
Prima medie pentru asigurările de RCA internă, în anul 2025, a fost de 1 254,7 lei/unitate, cu 192,2 lei/unitate sau 13,4 la sută mai puțin decât în anul 2024. Pentru asigurările „Carte Verde”, prima medie a fost de 965,6 lei/unitate, cu 117,8 lei/unitate sau 10,8 la sută mai puțin decât în anul 2024.

Cu referire la alte clase de asigurări, se evidențiază creșteri însemnate de prime brute subscrise în anul 2025 comparativ cu anul precedent pentru clasa *Asigurări de vehicule terestre, altele decât cele feroviare* (CASCO) – cu 89,1 milioane lei sau 14,2 la sută până la 716,4 milioane lei, pentru clasa *Alte asigurări de bunuri*, dintre care asigurarea culturilor agricole – cu 43,5 milioane lei sau 39,2 la sută, până la 154,4 milioane lei și pentru clasa *Asigurări de incendiu și alte calamități naturale* – cu 34,2 milioane lei sau 13,6 la sută, până la 286,5 milioane lei.

Pe lângă asigurările de răspundere civilă auto, cea mai semnificativă scădere a volumului de prime subscrise în anul 2025 față de anul 2024 se înregistrează pentru clasa *Asigurări de pierderi financiare* – cu 5,9 milioane lei sau 15,9 la sută, subscrierile constituind 31,3 milioane lei.

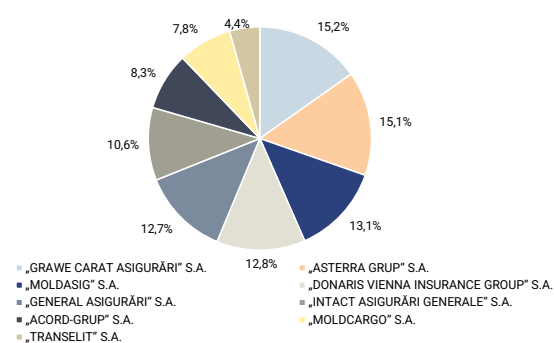
În ceea ce privește asigurările generale, cele mai multe prime au fost subscrise de către „GRAWE CARAT ASIGURĂRI” S.A., urmată de „ASTERRA GRUP” S.A. și „MOLDASIG” S.A.

Graficul 4.55: Structura primelor brute subscrise de către societățile de asigurare, pe clase de asigurări generale (milioane lei, %)

Sursa: BNM

Graficul 4.56: Structura primelor brute subscrise, pe societăți de asigurare (%)

Sursa: BNM

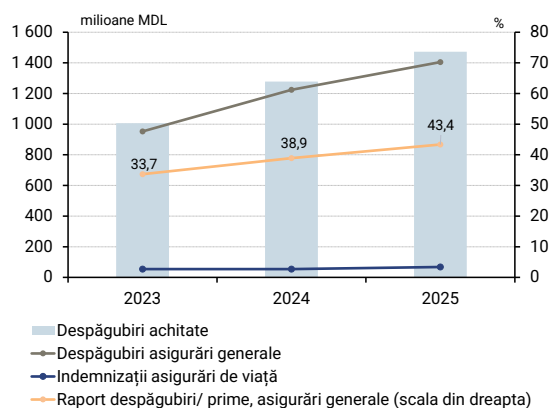
Pornind de la valoarea indicelui Herfindahl-Hirschmann de 1 217,8, calculat având în vedere volumul primelor brute subscrise de către societățile de asigurare, precum și de la ratele de concentrare CR_3 de 43,4 la sută și CR_5 de 68,9 la sută, piața asigurărilor generale din Republica Moldova este caracterizată printr-un nivel redus spre moderat de concentrare.

Pe piața asigurărilor de viață activează doar o singură societate de asigurare care desfășoară simultan activitate în categoriile asigurări generale și asigurări de viață – „GRAWE CARAT ASIGURĂRI” S.A.

Pe parcursul anului 2025, primele brute subscrise de către o societate de asigurare pentru riscurile primite în reasigurare de la asigurători rezidenți și nerezidenți au constituit 19,2 milioane lei, în creștere cu 6,2 milioane lei sau 47,3 la sută comparativ cu anul 2024, divizate pe clasele *Asigurări de incendiu și alte calamități naturale*, *Asigurări de pierderi financiare*, *Asigurări de răspundere civilă generală*, *Asigurări de nave maritime, lacustre și fluviale* și *Asigurări de răspundere civilă maritimă, lacustră și fluvială*.

Despăgubiri brute plătite de societățile de asigurare

Graficul 4.57: Evoluția despăgubirilor achitate de către societățile de asigurare pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

Pe parcursul anului 2025, societățile de asigurare au raportat despăgubiri brute plătite, cumulat pentru cele două categorii de asigurări, în valoare de 1 473,0 milioane lei, cu 194,5 milioane lei sau 15,2 la sută mai mult decât despăgubirile achitate pe parcursul anului precedent, dintre care:

- ▶ 1 405,2 milioane lei sau 95,4 la sută au reprezentat despăgubirile aferente contractelor de asigurări generale, înregistrând o creștere de 181,1 milioane lei sau 14,8 la sută față de anul precedent.
- ▶ 67,8 milioane lei sau 4,6 la sută au fost sumele plătite pentru indemnizațiile aferente asigurărilor de viață (inclusiv anuitățile și plățile pentru contractele ajunse la maturitate), înregistrând o creștere de 13,4 milioane lei sau 24,7 la sută comparativ cu anul 2024.

Despăgubirile de asigurare au conturat un trend ascendent pe parcursul ultimilor trei ani pentru ambele categorii de asigurări. În anul 2025, raportul dintre despăgubiri și prime (valori brute) pentru activitatea de asigurări generale a fost de 43,4 la sută, în creștere cu 4,4 puncte procentuale față de anul precedent.

Din suma totală a despăgubirilor, 778,4 milioane lei sau 52,8 la sută au fost despăgubiri aferente asigurărilor obligatorii (RCA internă, „Carte Verde”), în creștere cu 149,7 milioane lei sau 23,8 la sută față de anul precedent. Despăgubirile achitate pentru asigurările RCA internă au fost de 625,2 milioane lei, cu 137,8 milioane lei sau 28,3 la sută mai mult decât în anul 2024. Totodată, societățile de asigurare au achitat despăgubiri pentru asigurările RCA externă („Carte Verde”) în valoare

de 153,2 milioane lei, cu 11,8 milioane lei sau 8,4 la sută mai mult decât pe parcursul anului precedent.

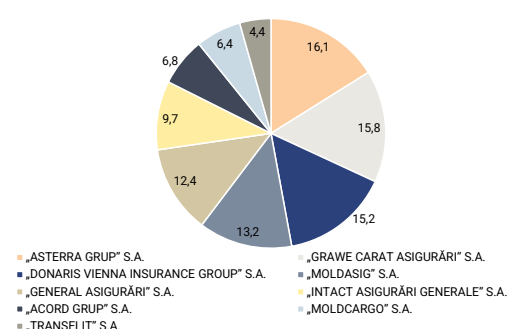
Dauna medie pentru asigurările RCA internă în anul 2025 a fost de 21 781,1 lei/unitate, cu 1 760,9 lei/unitate sau 8,8 la sută mai mult decât în anul 2024. Pentru asigurările „Carte Verde”, dauna medie a fost de 79 920,1 lei/unitate, cu 2 942,2 lei/unitate sau 3,6 la sută mai puțin decât în anul 2024.

Pe lângă asigurările obligatorii, cele mai însemnate creșteri de despăgubiri față de anul 2024 au fost raportate pentru clasele *Asigurările de vehicule terestre, altele decât cele feroviare* (CASCO) – cu 38,8 milioane lei sau 12,0 la sută, constituind 362,8 milioane lei, *Asigurări de răspundere civilă generală*, dintre care asigurarea obiectelor industrial periculoase – cu 42,9 milioane lei sau de 90,7 ori, până la 43,4 milioane lei, și *Asigurările de nave aeriene*, cu 14,1 milioane lei (în anul 2024 nu au fost înregistrate despăgubiri pentru această clasă).

Cele mai mari descreșteri de despăgubiri de asigurare s-au înregistrat pentru clasa *Asigurări incendiu și alte calamități naturale* – cu 80,0 milioane lei sau 70,2 la sută, până la 34,0 milioane lei.

Cu referire la despăgubirile achitate pentru asigurările generale, de menționat că aproape jumătate dintre acestea se referă la trei societăți de asigurare – „ASTERRA GRUP” S.A., „GRAWE CARAT ASIGURĂRI” S.A. și „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” S.A.

Graficul 4.58: Structura despăgubirilor achitate pentru clasele de asigurări generale, pe societăți de asigurare (%)

Sursa: BNM

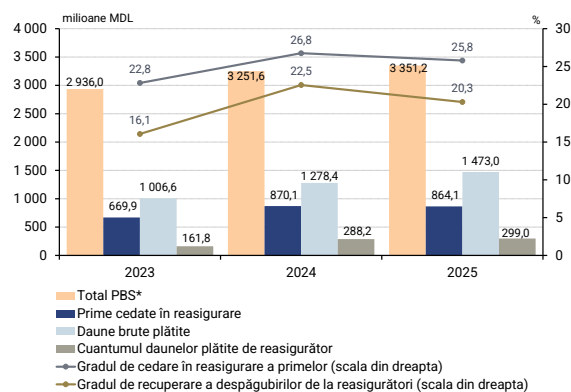
Transferul riscurilor în reasigurare

Potrivit rapoartelor prezentate de către asigurători, valoarea totală a primelor cedate în reasigurare a constituit 864,1 milioane lei, înregistrând o scădere neînsemnată față de sfârșitul anului precedent. Astfel, gradul de cedare a primelor în reasigurare a înregistrat o reducere cu 1,0 puncte procentuale față de anul precedent (25,8 la sută la sută în anul 2025 față de 26,8 la sută în 2024).

Totodată, în perioada de raportare, 20,3 la sută din despăgubiri (299,0 milioane lei) au fost raportate ca fiind recuperate de la reasigurători, gradul de recuperare a despăgubirilor fiind în scădere cu 2,2 puncte procentuale față de anul precedent.

Aferent zonei de transmitere în reasigurare per țări, conform raportărilor societăților de asigurare, primele transmise în reasigurare au fost direcționate, preponderent, către reasigurători cu sediile în Uniunea Europeană – 67,0 la sută, Puerto Rico – 11,1 la sută, Marea Britanie – 3,4 la sută, Vietnam – 2,8 la sută, Elveția – 2,1 la sută, către pool-uri de reasigurare cu reasigurători din multiple țări – 5,8 la sută și către un pool de reasigurători aferent asigurării „Carte Verde” (prin Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule) – 4,5 la sută din totalul primelor transmise în reasigurare.

Graficul 4.59: Transferul riscurilor în reasigurare pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

*Prime brute subscrise

De menționat că, în conformitate cu cerințele stabilite în legislație, transferul riscurilor în reasigurare poate fi efectuat doar către reasigurători cu rating de credit nu mai mic decât BBB+, conform evaluării agenților de rating Standard & Poor's, Fitch-IBCA, AM BEST sau Moody's sau către reasigurători care fac obiectul regimului UE Solvabilitate II dintr-un stat membru al UE sau dintr-un stat membru al OCDE și înregistrează o rată de solvabilitate de cel puțin 120 la sută.

Rata daunei și a cheltuielilor

Rata operațională combinată netă (ROC)⁴⁶, calculată pe date cumulate pentru toate clasele de asigurări generale, a înregistrat la 31.12.2025 o valoare de 103,5 la sută, în creștere însemnată cu 7,9 puncte procentuale față de anul precedent. În ceea ce privește asigurările obligatorii, în cazul asigurărilor de RCA internă, rata operațională combinată brută a fost de 104,0 la sută, în creștere cu 9,8 puncte procentuale față de sfârșitul anului precedent, iar pentru asigurările de RCA externă („Carte Verde”) rata operațională combinată brută a fost de 106,5 la sută, în creștere cu 13,2 puncte procentuale față de anul 2024.

Veniturile și evoluția profitabilității

Conform rapoartelor prezentate de asigurători, rezultatul net al activității în anul 2025 a fost unul pozitiv, profitul net înregistrat la nivelul pieței asigurărilor fiind de 73,5 milioane lei, de patru ori mai puțin decât în anul precedent. Șapte dintre societățile de asigurare au raportat profit net din activitate, în două cazuri fiind înregistrate pierderi nete cumulative de 12,3 milioane lei.

Rezultatul tehnic net, indicator care se referă la rezultatul obținut de către societăți din activitatea de asigurare (de bază), a constituit -24,1 milioane lei, în descreștere semnificativă față de anul 2024. Având în vedere rezultatul tehnic net negativ, profitul net înregistrat la nivelul sectorului de asigurări s-a datorat veniturilor nete din investiții.

Rentabilitatea capitalului (ROE) înregistrată de către societățile de asigurare a fost de 3,9 la sută, cu 12,7 puncte procentuale mai puțin decât în anul 2024. Rentabilitatea activelor (ROA) a constituit 1,3 la sută, cu 4,2 puncte procentuale mai puțin față de anul 2024.

⁴⁶Rata operațională combinată netă este indicatorul profitabilității operaționale a societăților de asigurare calculat prin însumarea ratei daunelor nete și a ratei cheltuielilor nete; rata combinată netă nu include veniturile/ cheltuielile din activitatea investițională.

Activitatea Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Republica Moldova (BNAA)

Gestiunea Fondului de protecție a victimelor străzii (FPVS)⁴⁷

De la începutul anului, FPVS a înregistrat contribuții în valoare de 11,4 milioane lei (1 la sută din primele brute subscrise), cu 4,9 la sută mai puțin decât în anul precedent, pornind de la diminuarea în aceeași proporție a primelor brute subscrise aferente RCA internă.

În perioada de raportare, din Fond au fost soluționate 212 daune, care se referă la lipsa poliței de asigurare (81,1 la sută fiind accidente provocate de vehicule utilizate de persoane fizice și 18,9 la sută – de vehicule utilizate de persoane juridice). Suma despăgubirilor achitate, pe parcursul anului 2025, este de 10,2 milioane lei, dintre care 90,0 la sută se referă la daunele materiale. La data de 31.12.2025, Fondul înregistra 106 daune nesoluționate, fiind creată o rezervă de 6,9 milioane lei. Soldul FPVS, la sfârșitul perioadei de gestiune, era de 49,4 milioane lei, cu 16,3 la sută mai mult decât la începutul anului, dintre care 99,2 la sută sunt plasate în valori mobiliare de stat, iar restul 0,8 la sută se păstrau în contul de decontare.

Gestiunea Fondului de compensare

Fondul de compensare este constituit și gestionat în conformitate cu Regulamentul general al Consiliului Birourilor (CoB).

La situația din 31.12.2025, pentru Fondul de compensare au fost calculate contribuții în valoare de 22,5 milioane lei (5 la sută din primele brute subscrise), ceea ce este cu 3,4 la sută mai puțin față de anul precedent, pornind de la reducerea volumului primelor brute subscrise.

În perioada de gestiune, din Fondul de compensare au fost soluționate 379 dosare de daune, dintre care trei (0,8 la sută) reprezintă polițe „Carte Verde” false, 97,6 la sută se referă la daunele regularizate în Republica Moldova (sume datorate către persoanele păgubite în Republica Moldova, pentru a compensa pagubele produse de către deținătorii de certificate de asigurare „Carte Verde” emise de către asigurătorii din străinătate), iar 1,6 la sută – la rambursarea către contrapartidele din străinătate a sumelor plătite de către aceștia cu titlu de despăgubire de asigurare pentru pagubele produse de către deținătorii de certificate de asigurare „Carte Verde”, membrii BNAA.

Suma despăgubirilor achitate a constituit 14,0 milioane lei, din care 94,3 la sută reprezintă daune materiale și 5,7 la sută – daune corporale.

⁴⁷ Fondul de protecție a victimelor străzii (FPVS) este un fond constituit în vederea protejării persoanelor păgubite prin accidente de vehicule ai căror proprietari și/ sau utilizatori nu au încheiat contracte de asigurare obligatorie RCA, de vehicule și/ sau conducători de vehicule neidentificați, de vehicule neînregistrate sau care nu au fost supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova și/ sau de vehicule obținute pe cale ilicită și neasigurate RCA.

Menționăm că valoarea despăgubirilor achitate în perioada de raportare s-a majorat cu 20,7 la sută față de anul precedent, când au fost achitate despăgubiri în valoare de 11,6 milioane lei. La data de 31.12.2025, Fondul de compensare înregistra 78 de daune nesoluționate, pentru care a fost formată o rezervă în valoare de 5,6 milioane lei.

La finele anului de raportare, Fondul de compensare înregistra mijloace în valoare de 182,1 milioane lei, cu 14,1 la sută mai mult decât la începutul anului, dintre care 55,0 la sută erau plasate în depozite bancare, 40,1 la sută – în valori mobiliare de stat și 4,9 la sută în conturi de decontare.

Activitatea intermediarilor în asigurări

La situația din 31.12.2025, piața de intermediere era reprezentată de 57 brokeri de asigurare și/ sau reasigurare, 51 agenți de asigurare și 34 agenți bancassurance.

Potrivit rapoartelor prezentate la situația din 31.12.2025, intermediarii în asigurări au încheiat 1 223,9 mii contracte de asigurare (57,3 la sută din totalul contractelor încheiate pe piață), fiind subscrise prime de asigurare în valoare de 2 073,0 milioane lei, în creștere cu 186,6 milioane lei față de anul precedent. Primele intermediare reprezintă circa 61,9 la sută din totalul primelor brute subscrise. Comisioanele calculate au atins nivelul de 707,1 milioane lei, majorate cu 13,2 milioane lei, inclusiv din intermedierea contractelor de asigurare – 701,6 milioane lei și din activitatea de asistență și soluționarea dosarelor de daune în valoare de 5,5 milioane lei.

Per categorii de intermediari distribuția primelor și a comisioanelor este reflectată în imaginea alăturată.

Ponderea primelor intermediare per intermediari este reflectată în graficul 4.60.

Astfel, cea mai mare pondere au deținut-o brokerii de asigurare – de 71,0 la sută, agenților de asigurare le-a revenit 17,0 la sută și agenților bancassurance – 12,0 la sută.

Gradul de intermediere pentru anul 2025 a atins nivelul de 61,9 la sută, iar dispersat per categorii de asigurări a constituit 60,7 la sută pentru asigurările generale și 95,5 la sută pentru asigurările de viață.

Integrarea sectorului asigurări în economie

Densitatea asigurărilor, calculată ca raportul dintre valoarea primelor brute subscrise pe teritoriul Republicii Moldova și numărul de locuitori ai acesteia, este un indicator care arată cât cheltuiește, în medie, locuitorul unei țări pentru produse de asigurare. În anul 2025, densitatea asigurărilor în Republica Moldova a fost de 1 407,3 lei/locuitor, în

57 brokeri de asigurare reasigurare

- primele de asigurare intermediare de brokeri au constituit 1 462,2 milioane lei, înregistrând ponderea de 43,6 la sută din totalul PBS;
- comisioanele calculate au constituit 496,5 milioane lei, inclusiv din intermediere 491,0 milioane lei și asistență – 5,5 milioane lei;
- daunele regularizate de brokeri au constituit – 60,4 milioane lei.

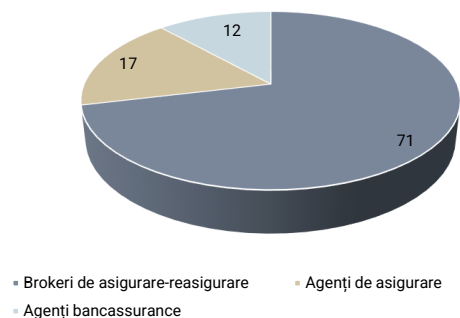
51 agenți de asigurare persoane juridice

- primele de asigurare intermediare de agenții de asigurare au constituit 351,3 milioane lei, înregistrând ponderea de 10,5 la sută din totalul PBS;
- comisioanele calculate din intermediere – 97,8 milioane lei.

34 agenți bancassurance

- primele de asigurare intermediare de agenții bancassurance au constituit 259,6 milioane lei, înregistrând ponderea de 7,7 la sută din totalul primelor brute subscrise;
- comisioanele calculate din intermediere – 112,8 milioane lei.

Graficul 4.60: Ponderea primelor intermediare per intermediari (%)

Sursa: BNM

creștere cu circa 65,5 lei/locuitor sau 4,9 la sută comparativ cu anul precedent.

Gradul de penetrare a asigurărilor în PIB, indicator calculat ca raportul dintre valoarea primelor brute subscrise de către societățile de asigurare din Republica Moldova și produsul intern brut, a înregistrat o valoare de 0,95 la sută în 2025, în scădere ușoară față de anul anterior, având în vedere creșterea mai accelerată a PIB față de primele brute subscrise.

Potrivit rapoartelor prezentate, activele totale deținute de către societățile de asigurare au ajuns la sfârșitul anului 2024 la un nivel echivalent cu 1,7 la sută din PIB, nivel similar cu cel înregistrat în anul 2024.

Activitatea de supraveghere

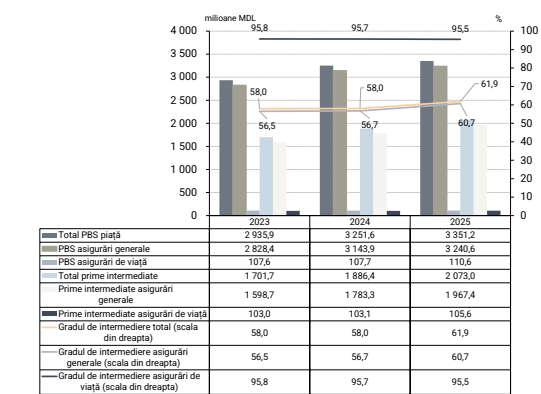
Consolidarea funcției de supraveghere bazată pe riscuri în sectorul asigurări rămâne în continuare una dintre prioritățile Băncii Naționale a Moldovei, având drept scop protejarea drepturilor și intereselor colective ale contractanților, asiguraților, reasiguraților, beneficiarilor asigurării, terților păgubiți și ale altor persoane ale căror drepturi pot fi lezate, precum și susținerea dezvoltării sectorului asigurări. Supravegherea prudențială a participanților profesioniști pe piața asigurărilor are drept obiectiv asigurarea respectării cerințelor cadrului normativ, prevenirea și limitarea riscurilor specifice activității de asigurare, precum și menținerea stabilității financiare a asigurătorilor.

Procesul de supraveghere este unul complex, bazat pe risc și are la bază principiile documentării, proporționalității și a raționamentului calificat. Conform priorităților setate pentru anul 2025-2026, domeniile principale pe care a fost axat procesul de supraveghere a sectorului asigurări în anul 2025 au fost: sistemul de guvernantă, riscul de subscriere, solvabilitatea și suficiența activelor pentru acoperirea rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim și identificarea și gestionarea eficientă a riscului asociat tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor.

Pe parcursul anului 2025, supravegherea participanților profesioniști pe piața asigurărilor a inclus diverse acțiuni cu caracter curent, pe teren și din oficiu, inclusiv analiza rapoartelor și situațiilor financiare specializate prezentate de entitățile supravegheate, monitorizarea indicatorilor prudențiali, analiza guvernantei și a controlului intern, evaluarea solvabilității și a lichidității societăților de asigurare, precum și a respectării cerințelor de acoperire a rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim cu active eligibile în conformitate cu cerințele legislației etc.

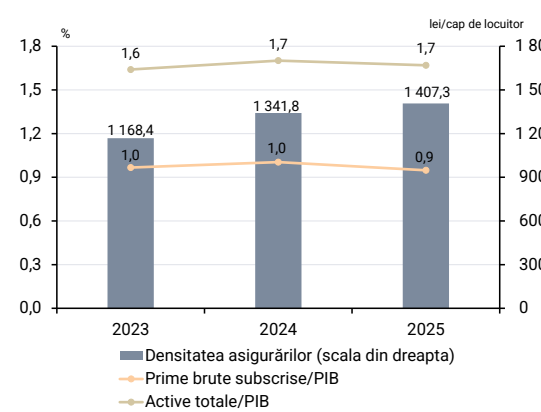
În această perioadă, au fost desfășurate șapte proceduri administrative privind activitatea participanților profesioniști pe piața asigurărilor, dintre care trei controale cu inspecție pe teren. Ca rezultat al controalelor efectuate referitor la activitatea societăților de asigurare, inclusiv a celor inițiate în anul precedent, au fost aplicate amenzi în raport cu doi asigurători, avertismente pentru trei societăți de asigurare, șapte avertismente în raport cu persoanele care dețin sau au deținut funcții de

Graficul 4.61: Gradul de intermediere pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

Graficul 4.62: Integrarea sectorului asigurări în economie pentru anii 2023-2025

Sursa: BNM

conducere sau funții-cheie în cadrul asigurătorilor, precum și măsuri de supraveghere și/ sau prescripții pentru remedierea încălcărilor constatate.

În general, încălcările și deficiențele identificate cu privire la activitatea asigurătorilor se referă la nerespectarea unor cerințe normative privind desfășurarea activității de asigurare, sistemul de guvernanta și control intern, riscul de subscriere, calculul și menținerea rezervelor tehnice de asigurare, acoperirea cu active eligibile a rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim, precum și adoptarea măsurilor necesare la utilizarea sistemelor, resurselor și procedurilor adecvate și proporționale în partea ce ține de gestiunea riscului TIC în vederea asigurării continuității activității.

De menționat că, în contextul procesului de liberalizare parțială a pieței RCA, în anul 2025, Banca Națională a Moldovei a aprobat pentru a doua oară primele de referință pentru asigurările obligatorii de răspundere civilă auto (RCA) interne și externe. Deși liberalizarea parțială a primelor RCA vine cu multe provocări pentru societățile de asigurare legate de calitatea datelor din propriile baze de date statistice, de corectitudinea calculului primelor de risc și de estimare și gestiune a cheltuielilor și a costurilor de achiziție, acest proces este o etapă importantă care asigură o tranziție graduală și eficientă spre liberalizarea în deplină măsură a primelor RCA conform directivelor și standardelor Uniunii Europene. Liberalizarea pieței RCA contribuie la un mediu competitiv și echitabil, în care consumatorii beneficiază de tarife corecte și de o mai mare diversitate de oferte, în timp ce societățile de asigurare au flexibilitatea necesară pentru a concura eficient.

Totodată, în cadrul procesului de supraveghere a continuat intensificarea dialogului cu societățile de asigurare, inclusiv prin comunicarea rezultatelor examinării rapoartelor prezentate la adresa autorității de supraveghere și a principalelor deficiențe identificate (rapoartele privind sistemul de guvernanta, rapoartele privind solvabilitatea și stabilitatea financiară, rapoartele actuariale anuale, rapoartele actuariale privind primele de asigurare RCA ș.a.), în vederea asigurării îmbunătățirii activității desfășurate de societățile de asigurare și promovării aplicării unitare a celor mai bune practici care să asigure stabilitatea pieței de asigurări.

Administrarea Sistemului informațional automatizat RCA Data

Sistemul informațional automatizat RCA Data (SIA RCA Data) este un sistem informațional destinat procesării electronice a documentelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă și externă. Prin intermediul acestui sistem se procesează cererile, contractele, polițele și certificatele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto și se gestionează dosarele de daune provocate de vehicule. Sarcina de bază a SIA RCA Data este înregistrarea, colectarea, acumularea, actualizarea, controlul și analiza informației cu privire la contractele de asigurări,

polițele RCA interne și externe, la persoanele asigurate, la persoanele păgubite, dosarele de daune și despăgubirile de asigurare.

Cu referire la administrarea Sistemul informațional automatizat RCA Data, pe parcursul anului 2025, au fost examinate 652 solicitări, dintre care cele mai multe vizează modificări în nomenclatoarele sistemului (281 solicitări), acordarea asistenței participanților profesioniști aferente problemelor tehnice constatate la procesarea electronică a documentelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto prin intermediul suport.rca@bnm.md (127 solicitări) și revizuirea clasei bonus-malus la solicitarea cetățenilor din stânga Nistrului (115 solicitări).

Menționăm că numărul de solicitări examinate este în descreștere cu peste 40 la sută față de anul precedent, ca urmare a eforturilor de interconectare și automatizare realizate de către Banca Națională a Moldovei, precum și a instrumentelor digitale dezvoltate și puse la dispoziția consumatorilor de servicii financiare prin intermediul portalului RCA.BNM.MD în ultimii doi ani.

4.6 Reglementarea și supravegherea domeniului prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului

Pe parcursul anului 2025, Banca Națională a Moldovei, în calitate de autoritate de supraveghere în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, prin intermediul Direcției de profil⁴⁸, a continuat eforturile de consolidare a cadrului normativ și de supraveghere, în vederea alinierii la standardele internaționale, implementarea recomandărilor Comitetului MONEYVAL și conformarea cu reglementările Uniunii Europene.

În acest sens, actele normative au fost revizuite și actualizate, concomitent, au fost elaborate și aprobate noi documente de politici interne, menite să consolideze și să faciliteze exercitarea atribuțiilor de supraveghere în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

În scopul alinierii cadrului normativ național la anumite prevederi ale Regulamentului (UE) nr. 2023/1113, la 13 ianuarie 2025, au fost operate modificări la *Regulamentul cu privire la cerințele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în activitatea băncilor*, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 200/2018, și *Regulamentul privind cerințele privind prevenirea și combaterea*

⁴⁸Direcția combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (DCSBFT) este subdiviziunea Băncii Naționale a Moldovei responsabilă de supravegherea entităților raportoare, în conformitate cu prevederile art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 308/2017, precum și de implementarea măsurilor necesare pentru asigurarea unui sistem eficient de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului în cadrul activității BNM. În anul 2025, Direcția și-a desfășurat activitatea cu un efectiv de 21 angajați, dintre care doi au deținut funcții manageriale.

spălării banilor și finanțării terorismului în activitatea prestatorilor de servicii de plata nebancari, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 202/2018⁴⁹. Amendamentele au vizat actualizarea cerințelor referitoare la informațiile care trebuie să însoțească transferurile de fonduri, cu scopul de a asigura trasabilitatea operațiunilor financiare, de a consolida controlul asupra fluxurilor financiare, inclusiv transfrontaliere, de a facilita identificarea și prevenirea tranzacțiilor suspecte și de a proteja integritatea sistemului financiar.

Un demers de importanță majoră finalizat cu succes în anul 2025 l-a constituit participarea Băncii Naționale a Moldovei la elaborarea celui de-al III-lea Raport Național de Evaluare a Riscurilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului⁵⁰, proces inițiat prin Decizia prim-ministrului Republicii Moldova nr. 38 din 28 februarie 2025 și realizat cu sprijinul Consiliului Europei. Contribuția BNM a vizat colectarea datelor de la entitățile supravegheate, procesarea și analiza informațiilor relevante, evaluarea nivelului de risc aferent sectoarelor aflate în aria sa de supraveghere, precum și consolidarea capitolului dedicat sectorului financiar. Ulterior, ținând cont de amenințările și vulnerabilitățile identificate la nivel național, entitățile vor identifica și evalua riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, asigurând astfel implementarea abordării bazate pe risc prin stabilirea, gestionarea și minimizarea riscurilor identificate.

În același context, a fost elaborat *Cadrul strategic de supraveghere a băncilor și al Metodologiei de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului*, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 223 din 25 septembrie 2025, document care oferă baza metodologică pentru aplicarea unei abordări de supraveghere bazate pe risc și permite orientarea proporțională a resurselor și instrumentelor de supraveghere în funcție de nivelul de risc identificat. În temeiul metodologiei menționate, BNM a realizat evaluarea riscurilor sectorului bancar din perspectiva prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pentru anul 2023, formulând concluzii relevante în acest sens⁵¹ și a demarat procesul de evaluare pentru anii 2024 și 2025. În acest sens, BNM va continua desfășurarea analizei periodice și continue a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, atât în sectorul bancar, cât și în cel nebancar, asigurând astfel intensitatea, frecvența și aria controalelor de supraveghere asupra entităților, în funcție de profilul de risc identificat.

Adițional, BNM a emis avize la proiecte legislative relevante domeniului prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, printre

⁴⁹Hotărârea BNM nr. 8 din 13.01.2025 cu privire la modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei (cerințele privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri). Disponibil: HBN8/2025

⁵⁰Rezumat. Raport de Evaluare a riscurilor de spălare de bani și finanțare a terorismului în Republica Moldova. 2025. Disponibil: NRA_rezumat(2).pdf

⁵¹Extras din Raportul de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în sectorul bancar, anul 2023. Disponibil: Extras din raportul de evaluare a riscului de SB_FT sector bancar_2023_.pdf

care, completarea Legii nr. 308/2017⁵², care a vizat reglementări privind posibilitatea identificării și verificării identității clienților prin intermediul mijloacelor electronice în cazul persoanelor fizice cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene și în cazul persoanelor juridice rezidente ai căror reprezentanți, fondatori, administratori și beneficiari efectivi sunt cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene. În același context al armonizării, la 11.08.2025, BNM a publicat anunțul cu privire la inițierea procesului de elaborare a proiectului Hotărârii Comitetului executiv al BNM „Pentru modificarea Regulamentului privind cerințele pentru identificarea și verificarea identității clienților prin intermediul mijloacelor electronice, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 281/2024”, care se află la etapa de consultare publică.

De asemenea, BNM a participat la îmbunătățirea cadrului normativ privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale⁵³, prin consolidarea mecanismului de implementare și aliniere la măsurile restrictive internaționale și clarificarea măsurilor aplicate de către entitățile raportoare în privința persoanelor asociate subiectului restricțiilor și persoanelor juridice aflate sub controlul unui subiect al restricțiilor. Totodată, BNM colaborează cu autoritățile abilitate, ori de câte ori este necesar, pentru elaborarea și/ sau actualizarea listei persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiectului restricțiilor și/ sau listei persoanelor juridice în privința cărora există informații documentate că acestea se află sub controlul subiectului restricțiilor.

Complementar, a fost elaborată *Procedura privind modul de individualizare și stabilire a sancțiunilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului*, aprobată prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 244 din 27 octombrie 2025. Această procedură internă, ce reglementează stabilirea, calcularea și aplicarea sancțiunilor pentru entitățile supravegheate și angajații acestora, constituie un cadru normativ esențial pentru evaluarea obiectivă a încălcărilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului, care va facilita aplicarea eficientă, disuasivă și proporțională a sancțiunilor.

Un element important al activității BNM în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor este contribuția la implementarea recomandărilor Comitetului MONEYVAL, în special în ceea ce privește îmbunătățirea cadrului normativ pentru conformitatea cu standardele internaționale. În acest sens, BNM a furnizat Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB) informații și date relevante referitoare la implementarea măsurilor prevăzute de *Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025*. De asemenea, BNM a contribuit activ la

⁵² Legea nr. 144 din 19.06.2025 pentru modificarea unor acte normative (susținerea economiei digitale și a serviciilor electronice). Disponibil: LP144/2025

⁵³ Legea nr. 244 din 10.07.2025 pentru modificarea Legii nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale. Disponibil: LP244/2025

elaborarea și implementarea Legii nr. 34/2024 privind efectuarea decontărilor în numerar⁵⁴, un cadru legislativ care permite aplicarea unor măsuri eficiente și proporționale de control asupra utilizării numerarului, având ca scop reducerea riscurilor de încălcare a reglementărilor în cadrul operațiunilor de plăți și încasări în numerar. În sensul implementării prevederilor noi, BNM de comun acord cu SPCSB au elaborat și expediat la adresa prestatorilor de servicii de plată declarația-model pe propria răspundere și instrucțiunea de completare și colectare a informațiilor aferente operațiunilor de vânzare-cumpărare a bunurilor. Astfel, în perioada de referință, în sistemul bancar, cinci bănci au raportat înregistrarea a 365 de declarații pe propria răspundere aferente achizițiilor de bunuri, cu o valoare totală de 260,54 milioane lei (echivalent), nefiind determinate impedimente în procesul de recepționare și examinare a declarațiilor.

Suplimentar, în calitate de membri ai Grupului de lucru instituțional, reprezentanții Direcției au participat la toate etapele procesului de elaborare a Conceptului Strategiei Naționale de Incluziune Financiară 2030, aprobat la 14 august 2025 și continuă activitățile privind elaborarea și aprobarea SNIF 2030⁵⁵, document de politici publice menit să consolideze accesul, utilizarea și calitatea serviciilor financiare pentru cetățeni.

De asemenea, pe parcursul anului 2025, Direcția de specialitate a participat activ la desfășurarea proceselor Programului de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP), realizat la solicitarea BNM, în cooperare cu Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional, contribuind la evaluarea eficienței cadrului intern de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, identificarea vulnerabilităților și formularea recomandărilor de consolidare a capacităților de supraveghere ale BNM în domeniul de referință, precum și la stabilirea unor indicatori clari de realizare pentru anul curent.

Totodată, au fost aduse contribuții la desfășurarea exercițiului de evaluare a transparenței BNM, precum și la elaborarea și avizarea *Raportului de evaluare a transparenței BNM de către FM*⁵⁶, prin stabilirea și realizarea acțiunilor aferente principiilor de transparență asumate.

Pe parcursul anului 2025, BNM a continuat participarea activă la procesul de screening aferent statutului de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană, contribuind semnificativ la elaborarea *Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la UE*

⁵⁴LP34/2024 – în vigoare 01.04.2025, care stabilește cadrul normativ de bază privind efectuarea decontărilor aferente operațiunilor de plată pe teritoriul Republicii Moldova, modul și limitele de efectuare a decontărilor, controlul respectării noilor prevederi, precum și sancțiunile aplicabile. Scopul prezentei legi constituie stimularea plăților efectuate prin intermediul instrumentelor de plată fără numerar, în sensul creșterii nivelului de transparență și de securitate al acestora.

⁵⁵Realizat cu sprijinul Băncii Mondiale în cadrul proiectului M-GROW Trust Fund.

⁵⁶BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI. *Raportul de evaluare a transparenței BNM de către FMI*. Chișinău: BNM, Disponibil: https://www.bnm.md/files/1mdaea2025001-print-pdf_1.pdf

2025-2029⁵⁷ (PNA 2025-2029). BNM a fost antrenată în analiza conformității legislației naționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului cu aquis-ul UE, furnizând analize tehnice detaliate și recomandări privind armonizarea reglementărilor naționale cu directivele și regulamentele europene, solidificând cadrul instituțional și normativ necesar pentru o aderare sustenabilă și conformă la standardele UE. Subsidiar, Direcția de specialitate a BNM a contribuit la consolidarea informațiilor aferente domeniilor sale de competență privind progresul în implementarea acțiunilor prevăzute în PNA 2025-2029, a inițiat transpunerea actelor UE relevante domeniului, precum și a participat la ședințele de coordonare și consultare interinstituțională relevante pentru procesul de integrare europeană.

Activitatea de supraveghere a BNM în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor se realizează în baza abordării bazate pe risc, prin alocarea proporțională a resurselor în funcție de riscurile și vulnerabilitățile identificate, pe baza unei analize continue și sistematice a unui spectru larg de informații relevante privind activitatea, profilul de risc și cadrul de control intern al entităților raportoare supravegheate. În acest context, sunt examinate informațiile privind: implementarea măsurilor de remediere prescrise entităților ca urmare a controalelor efectuate; rezultatele evaluării interne anuale a riscului de spălare a banilor și finanțare a terorismului realizate de entități; constatările auditului extern în domeniu de referință; datele privind modificările în structura de proprietate și control a entităților raportoare; notificările din partea autorităților privind noile tipologii și riscuri emergente identificate și/ sau investigații aferente fenomenului de spălare a banilor. Rezultatele analizelor sunt utilizate pentru planificarea și desfășurarea controalelor, în funcție de amploarea riscurilor identificate și de necesitatea aplicării măsurilor corective. Totodată, în vederea sporirii nivelului de conștientizare, BNM menține un dialog constant cu reprezentanții entităților raportoare prin organizarea ședințelor ordinare și a atelierelor de lucru periodice, care vizează abordarea aplicării corespunzătoare și uniforme a cadrului normativ în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, clarificarea aspectelor sensibile și așteptărilor de supraveghere și promovarea bunelor practici internaționale în domeniu. Astfel, pe parcursul anului 2025, au fost organizate zece ședințe comune cu băncile, două întreveneri cu prestatorii de servicii de plată nebancari, două evenimente cu reprezentanții unităților de schimb valutar și două ateliere cu organizațiile de creditare nebancară și asociațiile de economii și împrumut.

Corespunzător, în anul 2025, au fost demarate patru analize la distanță privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului de către bănci, în ceea ce privește clienții și/ sau tranzacțiile supuse verificării.

Cu referire la societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică și furnizorii de servicii poștale (PSP nebancari), în perioada

⁵⁷ GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA. *Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE 2025-2029*. Chișinău: GUVERN, 2026. Disponibil: Biroul pentru integrare europeană (BIE)

de raportare au fost efectuate patru controale tematice privind evaluarea conformității cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Dintre acestea, trei controale au inclus desfășurarea inspecției pe teren la sediul prestatorilor.

De asemenea, au fost efectuate 20 de controale (la distanță și pe teren) la unitățile de schimb valutar și un control tematic la o organizație de creditare nebancară (OCN), în scopul verificării conformității cu obligațiile legale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor.

Ca rezultat al controalelor desfășurate au fost constatate mai multe tipuri de încălcări, printre care: absența evaluării interne a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate; aplicarea incorectă sau formală a procedurilor de cunoaștere a clientului, identificarea sau verificarea insuficientă a identității clientului; evaluarea incorectă a riscurilor, neatribuirea unei categorii de risc corespunzătoare sau lipsa actualizării gradului de risc al clientului, atunci când termenul sau profilul acestuia impune acest lucru; aplicarea inadecvată a măsurilor de precauție, atât la inițierea relației de afaceri, cât și pe întreaga durată a relației de afaceri cu clientul; neaplicarea măsurilor de precauție sporită în cazul clienților care prezintă riscuri ridicate de spălare a banilor; identificarea incorectă sau omisiunea identificării beneficiarului efectiv; neraportarea tranzacțiilor/ activității suspecte către SPCSB, conform cerințelor legale; lipsa instruirilor personalului responsabil de asigurarea conformității cadrului legal în materie. Totodată, ca urmare a controalelor desfășurate, au fost constatate deficiențe la nivelul sistemului de control intern al entității, precum: lipsa unor proceduri clare și eficiente pentru monitorizarea continuă a riscurilor, insuficienta de documentare și raportare a măsurilor de conformitate, deficiențe în actualizarea periodică a politicilor interne privind prevenirea spălării banilor, precum și lipsa unor mecanisme adecvate de verificare și validare a tranzacțiilor suspecte or, a sistemului informatic automatizat în general.

În baza rezultatelor controalelor efectuate, a gravității încălcărilor constatate, a criteriilor și circumstanțelor specifice de individualizare a răspunderii, entităților li se aplică sancțiuni conform prevederilor *Legii nr. 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor*, instituind, inclusiv, măsuri de remediere cu termene clare de implementare. Astfel, pe parcursul anului 2025, unităților de schimb valutar le-au fost aplicate 19 sancțiuni sub formă de prescripție privind încetarea comportamentului care a condus la săvârșirea încălcărilor constatate și patru sancțiuni sub formă de amendă, în cuantum total de 350 mii lei. De asemenea, ca urmare a rezultatelor controlului în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, unui prestator i-a fost aplicată sancțiunea sub formă de amendă, în mărime de 1,7 milioane lei.

Un pas esențial în dezvoltarea capacităților operaționale de supraveghere îl reprezintă implementarea unei soluții informatice moderne pentru analiza la distanță în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor

și finanțării terorismului. Soluția permite analiza indicatorilor de alertă și a factorilor de risc, facilitând identificarea timpurie a tranzacțiilor cu potențial ridicat de risc. În 2025, BNM a extins utilizarea Soluției prin integrarea băncilor în analiza alertelor care necesită intervenție directă și a implementat un canal securizat de comunicare pentru schimbul structurat de informații, asigurând securitatea, trasabilitatea și integritatea datelor. Aplicarea instrumentului de analiză la distanță în procesul monitorizării oferă BNM o bază analitică robustă pentru supravegherea continuă a sectorului supravegheat și evaluarea respectării obligațiilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului de către entități.

Un alt obiectiv strategic l-a constituit fortificarea capacității instituționale prin dezvoltarea continuă a competențelor profesionale ale personalului angrenat în activitățile de supraveghere în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, precum și ale reprezentanților entităților supravegheate. În acest sens, au fost organizate sesiuni de instruire dedicate atât specialiștilor BNM, cât și entităților raportoare, axate pe subiecte relevante și actuale, precum: alinierea cadrului AML/CFT național la standardele UE; implementarea e-KYC în Republica Moldova; situația actuală și principalele provocări; reglementarea activelor virtuale și furnizorilor de servicii privind activele virtuale în Republica Moldova; provocări, riscuri și reziliență pentru instituțiile financiare nebancare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului etc. Mai mult, au fost organizate sesiuni operative de clarificare cu prestatorii de servicii de plată având în vedere provocările aplicării măsurilor restrictive internaționale instituite în anul 2025.

În concluzie, alocarea resurselor în dezvoltarea continuă a capacității instituționale, consolidarea competențelor profesionale și menținerea unui dialog activ cu instituțiile supravegheate reprezintă o prioritate pentru BNM, în scopul asigurării unei supravegheri eficiente și proporționale riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului și a alinierii durabile a cadrului național la standardele europene și internaționale.

Capitolul 5

Infrastructurile pieței financiare

5.1 Reglementarea și monitorizarea infrastructurilor pieței financiare

În conformitate cu *Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei*, reglementarea și monitorizarea infrastructurilor pieței financiare în Republica Moldova este una din atribuțiile de bază ale Băncii Naționale.

Această atribuție este realizată în corespundere cu cele mai bune practici internaționale, cu recomandările, principiile, standardele din domeniu emise de Banca Reglementelor Internaționale, Banca Centrală Europeană, Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială.

Implementarea MIA Plăți Instant a revoluționat infrastructura financiară a Moldovei, oferind atât persoanelor fizice, cât și mediului de afaceri o modalitate eficientă și accesibilă de a efectua plăți. Sistemul MIA pentru afaceri poate fi utilizat de toți antreprenorii din țară, având la dispoziție metode alternative de acceptare electronică a plăților, indiferent de instituția financiară la care se deservește comerciantul. Datorită noilor funcționalități MIA, dedicate mediului de afaceri, antreprenorii pot accepta plăți prin cod QR la punctele de vânzare, pot integra butonul de plată MIA în magazinele online pe care le gestionează, fie pot oferi plăți prin link atunci când produsele sunt livrate la distanță.

În anul 2025, sistemul de plăți instant și-a diversificat portofoliul de servicii prin implementarea unei noi funcționalități – P2G⁵⁸, care oferă persoanelor fizice posibilitatea de a efectua transferuri instant pentru a achita diverse servicii publice.

Măsurile vizate vor consolida sistemul de plăți din Republica Moldova, vor îmbunătăți administrarea riscurilor operaționale și de lichiditate și vor facilita implementarea unor noi instrumente și servicii de plată. De asemenea, vor fi create premise pentru dezvoltarea eficientă a plăților inovative, inclusiv a celor mobile, cu decontarea finală imediată și posibilitatea reutilizării imediate a mijloacelor bănești primite. Ca urmare, circuitul fluxurilor economice va deveni mai facil, sectorul plăților inovative va avea o capacitate mai bună de atragere a investițiilor și va crește viteza de circulație a banilor în economie. Acestea vor aduce beneficii la mai multe niveluri – prestatorilor de servicii de plată și

⁵⁸Transferuri aferente plăților destinate bugetelor componente ale bugetului public național inițiate de către participanți în numele clienților persoane fizice.

consumatorilor finali (persoane fizice), de asemenea, operatorilor economici și autorităților.

Conform art. 5 din *Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei*, BNM reglementează și monitorizează infrastructurile pieței financiare, în condițiile stabilite de lege, și promovează funcționarea sigură și eficientă a acestora. În contextul obiectivului de bază, Banca Națională monitorizează sistemele de plăți și de decontări din Republica Moldova, a căror funcționare fiabilă și eficientă este esențială pentru stabilitatea financiară, implementarea politicii monetare și promovarea încrederii publicului în efectuarea plăților fără numerar.

În domeniul sistemelor de plăți și de decontări, monitorizării sunt supuse:

1. Sistemele de plăți și de decontări (sistemele de plăți de mare valoare și sistemele de plăți de mare volum și mică valoare);
2. Sistemele de compensări și decontări ale valorilor mobiliare;
3. Schemele de plată (de plăți cu cardul, de remitere de bani);
4. Instrumentele de plată (inclusiv instrumentele de plată electronice cu acces la distanță).

La exercitarea funcției de monitorizare, BNM acordă o atenție sporită sistemelor care procesează, compensează și decontează plăți de mare valoare și prezintă un risc substanțial în cazul unui eșec operațional sau de decontare.

5.2 Licențierea, reglementarea și supravegherea activității de prestare a serviciilor de plată și de emisie a monedei electronice

Conform *Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică*, BNM licențiază, reglementează și supraveghează activitatea prestatorilor de servicii de plată și a emitenților de monedă electronică.

Procesul de licențiere a prestatorilor de servicii de plată nebancari (societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică și furnizorii de servicii poștale) și cel de înregistrare a agenților de plată are loc cu respectarea unui set de cerințe, ce asigură o abordare uniformă și competitivă de acces la activitatea de prestare a serviciilor de plată și de desfășurare a acestora pe teritoriul Republicii Moldova.

La situația din 31.12.2025, în Republica Moldova activau nouă prestatori de servicii de plată nebancari: două societăți de plată, un furnizor de servicii poștale și șase societăți emitente de monedă electronică.

Cadrul normativ elaborat de BNM, în contextul activității de prestare a serviciilor de plată, vine să alinieze reglementările interne de profil la regulile europene, concretizându-se în adoptarea actelor normative necesare desfășurării activității pe piața de prestare a serviciilor de plată. Acest cadru reprezintă un sprijin esențial pentru sporirea numărului serviciilor de plată moderne și sigure, creșterea gradului de concurență pe piața serviciilor de plată datorită accesului pe piață, pe lângă băncile licențiate, a prestatorilor de servicii de plată nebancari, favorizând astfel eficiența și sporirea calității, reducerea costurilor serviciilor, precum și atingerea unui nivel înalt de efectuare a plăților fără numerar și reducerea numerarului în circulație.

Urmare a eforturilor depuse de către BNM în colaborare cu mai multe instituții naționale pe aspecte ce țin de alinierea cadrului de reglementare la standardele europene, precum și implementarea reformelor privind consolidarea pieței serviciilor de plată pentru a permite tranzacții mai rapide și mai sigure, Republica Moldova a fost acceptată în Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA) în martie 2025. Ulterior, în octombrie 2025, a devenit parte operațională a SEPA – infrastructură care reunește 41 de țări europene și oferă cetățenilor și companiilor transferuri în euro rapide, sigure și la costuri reduse, ceea ce reprezintă un pas semnificativ pe plan economic și financiar pentru Republica Moldova.

De asemenea, pe parcursul anului 2025, au fost operate modificări asupra cadrului normativ secundar relevant sistemelor de plăți și participanților acestora. Astfel, Comitetul executiv al BNM a adoptat mai multe hotărâri, printre care:

- Hotărârea nr. 28 din 12.02.2025 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la externalizarea funcțiilor de către prestatorii de servicii de plată nebancari;
- Hotărârea nr. 162 din 17.07.2025 pentru aprobarea Regulamentului privind supravegherea prestatorilor de servicii de plată nebancari;
- Hotărârea nr. 229 din 02.10.2025 pentru modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei (cerințe aferente transferurilor de credit și cu privire la aprobarea entității de audit);
- Hotărârea nr. 270 din 20.11.2025 pentru modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei (licențierea sucursalei prestatorului de servicii de plată nebanca constituit și licențiat într-un stat membru al Uniunii Europene).

Adoptarea acestor hotărâri a fost condiționată de modificările și completările operate la Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 209/2022, lege care transpune Directiva (UE) 2015/2366 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne (PSD2) și Legea nr. 95/2024 pentru modificarea unor acte normative).

Totodată, pentru asigurarea continuității exercițiului de armonizare a legislației în domeniul prestării serviciilor de plată și emiterii de monedă electronică, pe parcursul anului 2025, Banca Națională a Moldovei a depus eforturi susținute și consecvente în vederea inițierii alinierii cadrului de reglementare la acquis-ul Uniunii Europene, prin acțiuni ce derivă din angajamentele asumate de Republica Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

5.3 Sistemul automatizat de plăți interne

Sistemul automatizat de plăți interne (SAPI) reprezintă sistemul prin intermediul căruia sunt efectuate în mod automatizat plățile în lei moldovenești ale/ prin intermediul participanților pe teritoriul Republicii Moldova. este compus din sistemul de decontare pe bază brută în timp real (sistemul DBTR), sistemul de compensare cu decontare pe bază netă (sistemul CDN) și sistemul de plăți instant (sistemul Instant). Sistemul DBTR este destinat prelucrării plăților urgente și de mare valoare, sistemul CDN este destinat procesării plăților de mică valoare, iar sistemul Instant este destinat procesării imediate/ instant a plăților de mică valoare. Menționăm că sistemul Instant a fost lansat pe 12 martie 2024, înregistrând o rată de adopție rapidă pe parcursul anului 2025 (Graficul 5.2).

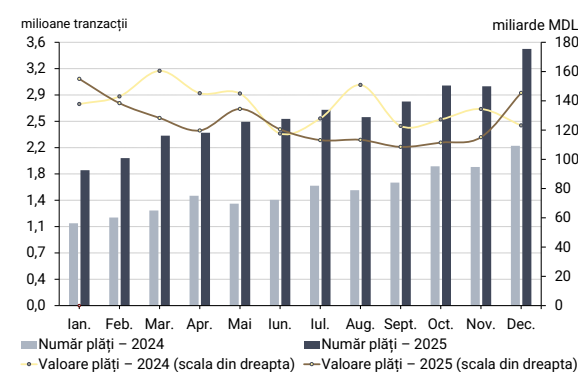
La finele anului 2025, în SAPI erau înregistrați 21 participanți și anume:

- Banca Națională a Moldovei;
- 10 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei;
- Centrul de casă și decontări din or. Tiraspol;
- 5 prestatori de servicii de plată nebancari;
- Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor, inclusiv în calitate de participant mandatat;
- Depozitarul central unic al valorilor mobiliare S.A.;
- Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar.

În anul 2025, prin intermediul SAPI a fost procesat un volum total de 31,2 milioane de tranzacții în valoare de 1,5 bilioane lei, majorându-se semnificativ ca număr (65,4 la sută), însă micșorându-se ca valoare (8,1 la sută) comparativ cu anul 2024. Volumul mediu zilnic⁵⁹ al operațiunilor a constituit 105,2 mii de tranzacții în valoare de 6,0 miliarde lei.

Implementarea MIA Plăți Instant a revoluționat infrastructura financiară a Moldovei, oferind atât persoanelor fizice, cât și mediului de afaceri, o

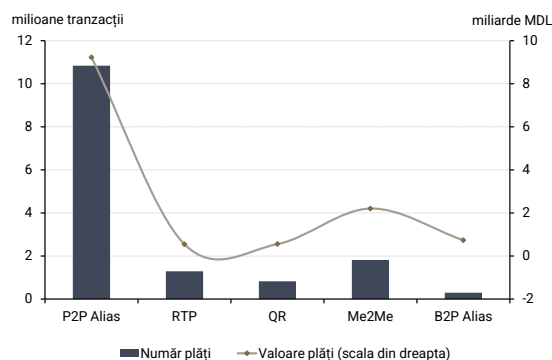
Graficul 5.1: Numărul și valoarea plăților procesate în SAPI pentru anii 2024-2025

Sursa: BNM

⁵⁹În anul 2025 au fost 252 zile operaționale (pentru sistemele CDN și DBTR) și 365 zile operaționale (pentru sistemul Instant).

Graficul 5.2: Evoluția plăților instant (MIA)

Sursa: BNM

modalitate eficientă și accesibilă de a efectua plăți. Pe parcursul anului 2025, prin sistemul Instant au fost procesate un volum de 15 milioane de tranzacții în valoare de 13,3 miliarde lei, majorându-se semnificativ atât ca număr (aproximativ de 5 ori), cât și ca valoare (aproximativ de 4 ori) comparativ cu anul 2024. Din totalul de 15 milioane de plăți, 85,1 la sută sunt plăți P2P⁶⁰, 12,6 la sută – plăți P2B⁶¹ (către comercianți), 0,3 la sută – plăți P2G⁶² (pentru servicii publice) și 2 la sută – plăți B2P⁶³. Această creștere rapidă indică un nivel ridicat de încredere și satisfacție din partea utilizatorilor. Astfel, adopția rapidă și volumele semnificative de tranzacții reflectă succesul și relevanța acestui sistem în contextul economiei digitale moderne.

În medie pe zi, prin intermediul sistemului DBTR au fost decontate 4,5 mii de plăți, în valoare de 4,7 miliarde lei, prin sistemul CDN 59,5 mii de plăți, în valoare de 1,2 milioane lei, iar prin sistemul de plăți instant (SPI) 41,3 mii de plăți, în valoare de 36,4 milioane lei. Valoarea medie a unei plăți decontate în sistemul DBTR a constituit 1 054 mii lei, a unei plăți decontate în sistemul CDN – 20,2 mii lei, iar a unei plăți decontate în sistemul de plăți instant – 881 lei.

În ceea ce privește structura plăților efectuate prin SAPI în anul 2025, s-a constatat că tranzacțiile de plată efectuate de către participanți în *în numele clienților* au fost preponderente (99,9 la sută din numărul tranzacțiilor decontate), însă valoarea totală a acestora rămâne a fi relativ scăzută (doar 47,8 la sută din valoarea tranzacțiilor decontate).

Din punctul de vedere al structurii plăților efectuate *în numele clienților* de către participanții la SAPI, constatăm următoarea reprezentare:

- transferuri ordinare ale clienților – 61,7 la sută din numărul total al plăților;
- transferuri aferente plăților bugetare – 33,9 la sută;
- alte tipuri de plăți – 4,4 la sută.

Sub aspect valoric, tranzacțiile în SAPI efectuate *în numele clienților* au următoarea structură:

- transferuri ordinare ale clienților – 62,0 la sută din valoarea totală a plăților;

⁶⁰Transferuri inițiate de către participanți în numele clienților persoane fizice în adresa altor clienți persoane fizice

⁶¹Transferuri inițiate de către participanți în numele clienților persoane fizice în adresa altor clienți persoane juridice

⁶²Transferuri aferente plăților destinate bugetelor componente ale bugetului public național inițiate de către participanți în numele clienților persoane fizice

⁶³Transferuri inițiate de către participanți în numele clienților persoane juridice în adresa altor clienți persoane fizice

- transferuri bugetare – 29,0 la sută;
- alte tipuri de plăți – 8,0 la sută.

Pe parcursul anului 2025, disponibilitatea medie a sistemului pentru participanți a constituit 99,9 la sută, un indicator ce confirmă capacitatea participanților de a utiliza SAPI, fără discontinuități sau incidente, pe durata programului de funcționare.

5.4 Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare

Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare (DCU) este administrat (gestionat și operat) de către S.A. Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.

Sistemul DCU reprezintă un sistem de decontare a valorilor mobiliare, care asigură prestarea de către Depozitarul central a serviciilor de înregistrare a valorilor mobiliare, de administrare centralizată, de decontare și, după caz, a serviciilor auxiliare. Sistemul DCU se bazează pe o tehnologie modernă de procesare directă, conectată la SAPI și oferă o infrastructură și servicii eficiente pentru decontarea tranzacțiilor cu valori mobiliare și înregistrarea drepturilor de proprietate asupra valorilor mobiliare.

La finele anului 2025, în cadrul sistemului DCU erau înregistrați 18 participanți, dintre care:

- Banca Națională a Moldovei;
- 10 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei;
- Ministerul Finanțelor;
- Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar;
- 5 societăți de investiții nebancare.

Servicii de înregistrare a valorilor mobiliare prestate de DCU

La finele anului 2025, în sistemul DCU erau înregistrate 524,2 milioane de valori mobiliare de tip VMS și CBN la valoarea nominală de 56,2 miliarde lei.

Totodată, conform datelor prezentate de DCU la finele anului 2025, în sistemul DCU erau înregistrate 1 038,4 milioane de valori mobiliare corporative (VMC), dintre care 1 035,9 milioane de acțiuni ordinare, 2,3 milioane de acțiuni preferențiale, 118,0 mii de obligațiuni municipale și 96,6 mii de obligațiuni corporative. Valoarea totală a VMC a constituit pentru perioada de referință 19,1 miliarde lei, dintre care 89,5 la sută din valoarea totală a VMC reprezentau acțiunile ordinare.

Servicii de decontare

Pe parcursul anului 2025, în sistemul DCU au fost decontate 18,9 mii de ordine de transfer în valoare de 695,5 miliarde lei.

Supravegherea activității DCU

În conformitate cu art. 49² din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și art. 17 alin. (1), art. 23 alin. (1) din Legea nr. 234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, BNM supraveghează activitatea DCU.

Pe parcursul anului 2025 a fost efectuat controlul tematic, inclusiv prin inspecție pe teren, asupra activității DCU pentru perioada 01.06.2022 – 31.12.2024, ca rezultat, au fost constatate încălcări ce vizează aspecte precum:

- guvernanța și managementul riscurilor;
- cerințele de notificare a autorității de supraveghere;
- atribuțiile Consiliului de supraveghere;
- cerințele aferente organizării și desfășurării ședințelor organelor de control și consultative ale DCU;
- cerințele aferente desfășurării adunării generale a acționarilor;
- deficiențe ce țin de domeniul TIC.

Ca urmare a controlului efectuat au fost înaintate recomandări privind acțiunile necesare a fi întreprinse, în scopul înlăturării încălcărilor și neajunsurilor depistate, au fost dispuse măsuri de remediere și aplicată sancțiunea sub formă de avertisment.

Monitorizarea activității DCU

Pe parcursul anului 2025 au fost operate modificări și completări la Regulile Depozitarului central unic al valorilor mobiliare (DCU), ajustări ce derivă din necesitatea armonizării acestora cu cadrul normativ primar (Legea nr. 234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public etc.), precum și includerea cerințelor ce țin de segregarea individuală sau de tip omnibus a clienților participanților, conform modificărilor operate prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 188/2024 în Regulamentul nr. 159/2018 privind condițiile de acordare, suspendare și retragere a calității de participant la DCU.

5.5 Instrumentele de plată fără numerar

Instrumentele de plată fără numerar sunt componente esențiale ale sistemelor de plăți, iar Banca Națională efectuează monitorizarea lor în scopul asigurării eficienței și siguranței utilizării acestora.

Din ansamblul instrumentelor de plată, cele mai utilizate de către populație (persoane fizice) sunt cardurile de plată. De menționat că BNM întreprinde măsuri relevante, de comun acord cu alte autorități și instituții naționale, în vederea promovării utilizării instrumentelor de plată fără numerar și transparentizării circulației mijloacelor bănești.

Cardurile de plată

Numărul cardurilor⁶⁴ aflate în circulație la finele anului 2025 a constituit 4,21 milioane de unități și a înregistrat o creștere de 12,2 la sută comparativ cu finele anului 2024 (Graficul 5.3).

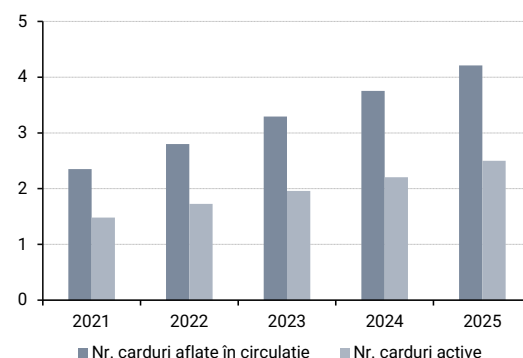
Pe fundalul majorării numărului cardurilor aflate în circulație, numărul cardurilor *active*⁶⁵ a crescut cu 13,4 la sută față de finele anului 2024, iar ponderea cardurilor active din numărul total de carduri aflate în circulație nu a suferit modificări semnificative, constituind 59,4 la sută. De menționat că această rată a utilizării cardurilor se menține la același nivel pe parcursul ultimilor ani. Referitor la soluția tehnică a cardurilor de plată, numărul cardurilor de proximitate (contactless) a înregistrat o creștere de 10,6 la sută față de anul 2024. Creșterea rapidă a ponderii acestor tipuri de carduri în numărul total de carduri în circulație a contribuit la înlocuirea treptată a cardurilor hibride care, la rândul lor, au substituit anterior cardurile cu bandă magnetică. Astfel, la finele anului 2025, *cardurile contactless* au deținut ponderea majoră (96,4 la sută) din totalul cardurilor aflate în circulație în Republica Moldova. *Cardurile hibride* (card cu microprocesor și bandă magnetică), al căror număr a înregistrat o scădere de 22,0 la sută față de finele anului 2024, rămânând doar 39 de unități, sunt în proces de a fi complet înlocuite. *Cardurile virtuale* au deținut o cotă mică, de 3,6 la sută, fiind în creștere cu variații semnificative pe parcursul ultimilor ani.

În anul de raportare, prin intermediul cardurilor de plată emise de prestatorii de servicii de plată din Republica Moldova au fost efectuate, atât în țară, cât și peste hotare, 341,0 milioane de operațiuni în valoare

⁶⁴ Suport de informație standardizat și, după caz, personalizat prin intermediul căruia deținătorul, de regulă, cu utilizarea numărului personal de identificare și/ sau a unor alte coduri care permit identificarea sa, în funcție de tipul cardului de plată, are acces la distanță la contul de plăți la care este atașat cardul de plată în vederea efectuării operațiunilor de plată.

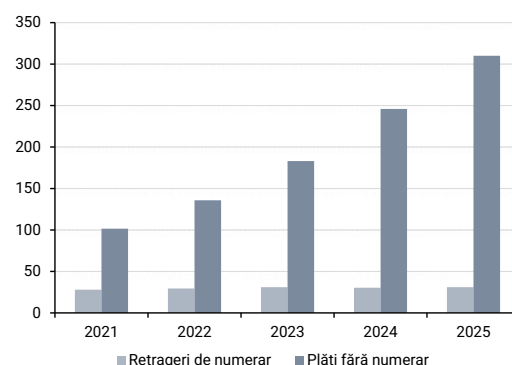
⁶⁵ Card de plată cu care s-a efectuat cel puțin o operațiune de plată (reflectată pe debitul contului de plăți la care este atașat) pe parcursul perioadei gestionare.

Graficul 5.3: Numărul cardurilor de plată aflate în circulație (milioane unități) pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

Graficul 5.4: Numărul operațiunilor efectuate cu cardurile de plată emise în Republica Moldova (milioane operațiuni) pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

de 208,7 miliarde lei, în creștere față de anul 2024 cu 23,4 la sută ca număr și cu 18,2 la sută ca valoare.

Din volumul total al operațiunilor efectuate cu cardurile emise în țară, 90,9 la sută au reprezentat plăți fără numerar, iar 9,1 la sută – retrageri de numerar. Numărul plăților fără numerar a înregistrat o creștere de 26,1 la sută față de anul precedent, în timp ce numărul retragerilor de numerar a crescut cu doar 2,0 la sută față de aceeași perioadă. Creșterea limitată a retragerilor de numerar, comparativ cu expansiunea notabilă a plăților fără numerar, sugerează o schimbare continuă a comportamentului consumatorilor, care preferă metodele digitale pentru tranzacțiile de zi cu zi.

Zilnic, cu cardurile de plată emise în Republica Moldova sunt efectuate în medie 84,7 mii de retrageri de numerar și circa 849,6 mii de plăți fără numerar. Valoarea medie a unei retrageri de numerar a atins cifra de 3 378 lei, în creștere cu 6,1 la sută față de anul 2024. Totodată, o plată fără numerar a avut în medie valoarea de 336 lei, în creștere cu 3,3 la sută față anul 2024.

Operațiunile domestice⁶⁶ efectuate cu cardurile de plată emise de prestatorii de servicii de plată reprezintă 84,8 la sută (289,2 milioane de operațiuni) din numărul total al tranzacțiilor efectuate cu cardurile emise în Republica Moldova.

Din totalul operațiunilor domestice, ponderea plăților fără numerar a constituit ca număr 89,4 la sută (87,4 la sută pentru anul 2024) și ca valoare 43,6 la sută (39,4 la sută pentru anul 2024).

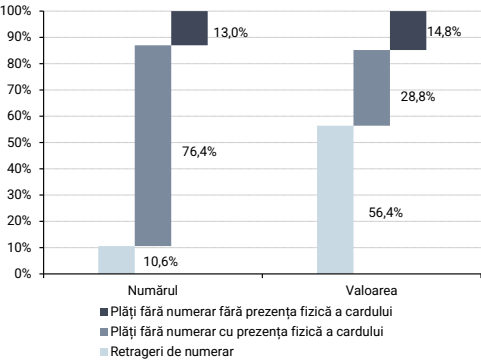
Zilnic, pe teritoriul Republicii Moldova sunt efectuate cu cardurile de plată autohtone în medie 84,0 mii retrageri de numerar și circa 708,5 mii plăți fără numerar. Valoarea medie a unei operațiuni domestice de retragere de numerar a atins cifra de 3 376 lei, în creștere cu 6,2 la sută față de anul 2024. Totodată, o plată fără numerar, în medie, a avut o valoare de 310 lei, în creștere cu 4,3 la sută față de 2024.

Din numărul total de operațiuni domestice, 76,4 la sută au constituit plățile fără numerar efectuate cu prezența fizică a cardului și 13,0 la sută fără prezența fizică a cardului (CNP), (Graficul 5.5).

Numărul de operațiuni cu carduri emise în Republica Moldova și efectuate în străinătate pe parcursul anului 2025 (51,8 milioane de operațiuni) a crescut cu 39,2 la sută comparativ cu anul precedent. Totuși, numărul operațiunilor efectuate în străinătate este de aproximativ șase ori mai mic decât numărul de operațiuni efectuate în țară cu cardurile emise în Republica Moldova. Din numărul total de operațiuni efectuate peste hotare, 99,5 la sută reprezintă plăți fără numerar, în creștere față de anul 2024 cu 39,5 la sută. De menționat că 67,1 la sută din numărul total de operațiuni realizate peste hotare reprezintă plăți fără numerar efectuate fără prezența fizică a cardului, iar 32,4 la sută sunt plăți fără numerar

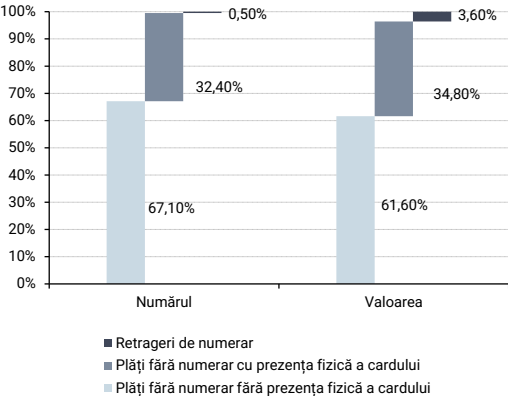
⁶⁶Operațiune de plată efectuată la un prestator acceptant din Republica Moldova cu cardurile emise de prestatorii de servicii de plată din Republica Moldova.

Graficul 5.5: Structura operațiunilor domestice

Sursa: BNM

Graficul 5.6: Ponderea operațiunilor efectuate în străinătate cu cardurile emise în Republica Moldova

Sursa: BNM

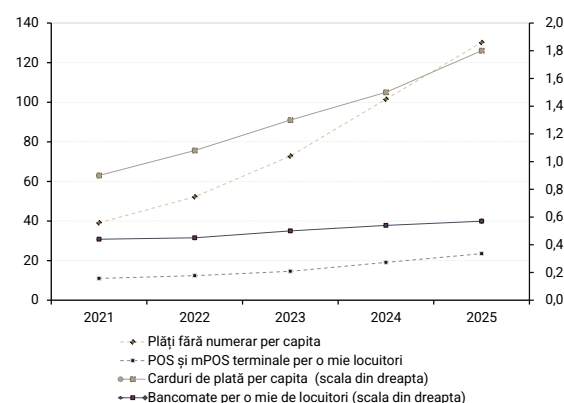
efectuate cu prezența fizică a cardului (Graficul 5.6). Aceste date denotă faptul că aproximativ trei din patru operațiuni efectuate peste hotarele țării cu cardurile emise în Republica Moldova reprezintă cumpărături online și plăți efectuate cu utilizarea portofelelor digitale, iar creșterea volumului acestora reflectă confortul și încrederea consumatorilor în utilizarea digitală a acestui instrument de plată.

În ceea ce privește evaluarea situației privind fraudele cu cardurile de plată, indicatorul de bază aplicat este ponderea valorii totale a fraudelor comise în valoarea totală a tranzacțiilor efectuate atât în țară, cât și în străinătate cu cardurile de plată emise de prestatorii locali. În Republica Moldova, acest indicator a constituit 0,013 la sută pentru anul 2025, fiind de circa 2,5 ori mai mic față de nivelul mediei europene (0,033 la sută pentru anul 2024⁶⁷).

Pe parcursul anului 2025, pe piața cardurilor din Republica Moldova s-au evidențiat următoarele tendințele pozitive:

- Numărul și valoarea plăților cu carduri emise în Republica Moldova efectuate la locațiile fizice ale comercianților autohtoni au înregistrat o creștere de 25,6 la sută și, respectiv, de 26,1 la sută față de anul precedent;
- Numărul și valoarea plăților domestice cu cardul efectuate fără utilizarea fizică a acestuia (în cadrul platformelor de comerț electronic, instrumente de plată electronice cu acces la distanță etc.) au crescut cu 13,7 la sută și, respectiv, cu 35,1 la sută față de anul 2024;
- 67,1 la sută din numărul operațiunilor fără numerar efectuate în străinătate cu cardurile de plată emise în Republica Moldova reprezintă operațiuni de plată în cadrul comerțului electronic și operațiuni de plată mobile (prin intermediul portofelelor electronice);
- Rețeaua de acceptare a cardurilor de plată din Republica Moldova s-a extins pe parcursul anului 2025, numărul POS⁶⁸ și mPOS⁶⁹ terminalelor a crescut cu 9,7 mii de unități față de anul precedent, constituind la finele anului de raportare 55 860 de terminale;
- Ponderea cardurilor *contactless* aflate în circulație a înregistrat o diminuare nesemnificativă, de la 97,7 la sută la finele anului 2024 la 96,4 la sută la finele anului 2025, ca urmare a schimbărilor în comportamentul consumatorilor, cu o accentuare a utilizării tehnologiilor de plată digitală, în special a *cardurilor virtuale*, care sunt o opțiune mai flexibilă și mai sigură pentru plățile online și mobile.

Graficul 5.7: Indicatori de dezvoltare a pieței cardurilor de plată pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

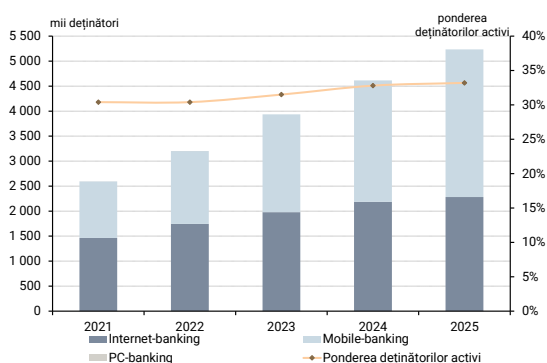
⁶⁷ EUROPEAN CENTRAL BANK; EUROPEAN BANKING AUTHORITY. *2025 Report on payment fraud*. Frankfurt am Main: ECB, 15 decembrie 2025. Disponibil: <https://www.ecb.europa.eu/press/intro/publications/pdf/ecb.ebaecb202512.en.pdf>

⁶⁸ Point of Sale

⁶⁹ mobile Point of Sale

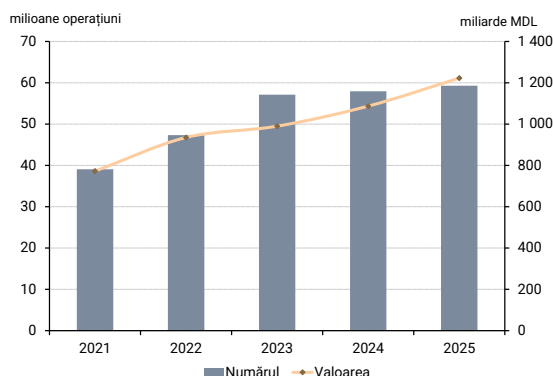
Instrumentele de plată electronice cu acces la distanță

Graficul 5.8: Numărul utilizatorilor IPAD după tipul sistemelor, finele anilor 2021-2025

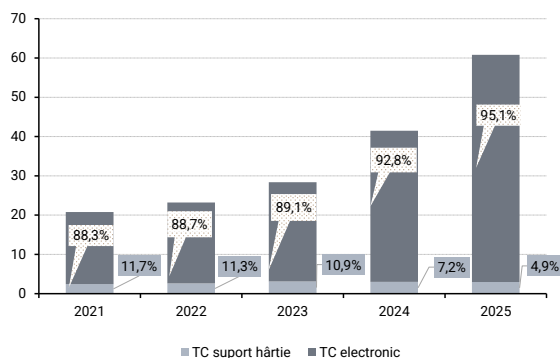
Sursa: BNM

Graficul 5.9: Numărul și valoarea operațiunilor efectuate prin intermediul IPAD pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

Graficul 5.10: Numărul operațiunilor efectuate de transfer de credit (milioane operațiuni) pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

Instrumentele de plată electronice cu acces la distanță (IPAD) reprezintă un set de proceduri, care se bazează pe o soluție informatică și/ sau echipament de tipul: internet-banking, mobile-banking, PC-banking, phone-banking, care permite utilizatorului, prin intermediul unei metode de autentificare și al unui mijloc de comunicație, accesul la contul de plăți și inițierea de operațiuni de plată, în baza fondurilor de care dispune.

Numărul total al deținătorilor IPAD a constituit 5 234,5 mii la finele anului 2025, majorându-se cu 13,4 la sută față de anul 2024. Numărul deținătorilor activi⁷⁰, de asemenea, a consemnat o creștere de 14,7 la sută, ajungând la 1,7 milioane, ceea ce denotă interesul și încrederea tot mai mare a clienților prestatorilor de servicii de plată de a utiliza IPAD. Din totalul deținătorilor IPAD, cei activi dețin o pondere de 33,2 la sută (Graficul 5.8).

Distribuția deținătorilor IPAD după tipul sistemelor utilizate relevă că 56,4 la sută dintre ei sunt înregistrați în sistemele mobile-banking (cu 3,8 puncte procentuale mai mult față de finele anului 2024) și 43,6 la sută din numărul lor total sunt deținători de internet-banking (cu 3,8 puncte procentuale mai puțin față de finele anului 2024). Totodată, pe parcursul anilor 2023-2025, s-a constatat că prestatorii de servicii de plată au sistat oferirea sistemelor PC-banking (deținători ai PC-banking au fost doar persoane juridice), iar în perioada anilor 2021-2025 au sistat și sistemele de telephone-banking.

În anul 2025, prin intermediul IPAD, au fost efectuate 59,3 milioane de tranzacții, cu 2,3 la sută mai multe față de 2024. Creșterea numărului operațiunilor prin intermediul IPAD poate fi argumentată prin faptul că, clienții prestatorilor de servicii de plată achită, tot mai des, diverse servicii/ bunuri prin intermediul IPAD, datorită comodității pe care o oferă. Valoarea tuturor tranzacțiilor efectuate prin intermediul IPAD de către persoanele fizice și juridice a însumat 1 222,5 miliarde lei, fiind în creștere cu 12,5 la sută față de anul precedent, ceea ce indică o sporire a încrederii clienților de a efectua tranzacții prin intermediul IPAD (Graficul 5.9). Circa 94,0 la sută din valoarea operațiunilor efectuate prin IPAD au fost efectuate de către persoanele juridice.

Transferul de credit

Din numărul total de operațiuni de plată efectuate prin intermediul transferului de credit inițiate de clienții băncilor (60,8 milioane operațiuni), 95,1 la sută au fost efectuate în format electronic prin intermediul IPAD. Pe parcursul ultimilor cinci ani se înregistrează o creștere continuă a acestui indicator, de la 88,3 la sută pentru anul 2021 la 95,1 la sută pentru anul 2025, ceea ce indică o majorare a gradului de digitalizare a

⁷⁰Deținător IPAD care a efectuat cel puțin o operațiune financiară pe parcursul perioadei de gestiune printr-un instrument de plată electronică cu acces la distanță.

serviciilor de plată în Republica Moldova. De asemenea, în termeni relativi, numărul transferurilor de credit inițiate electronic a crescut comparativ cu anul precedent cu 50,3 la sută, iar numărul celor pe suport hârtie a înregistrat o scădere de 1,1 la sută față de 2024. Totodată, valoarea operațiunilor efectuate prin intermediul transferului de credit inițiate de clienții prestatorilor a atins cifra de 1 061,7 miliarde lei, dintre care 89,1 la sută au fost efectuate în format electronic, iar 10,9 la sută pe suport hârtie.

Debitarea directă

Pe parcursul anului 2025, prin intermediul debitării directe, au fost efectuate 92,2 mii de tranzacții în sumă totală de 65,0 milioane lei, micșorându-se ca număr cu 9,0 la sută, dar majorându-se ca valoare cu 15,7 la sută comparativ cu anul 2024. Numărul total al utilizatorilor acestui instrument a constituit la finele anului 2025 circa 3,5 mii, cu 4,7 la sută mai puțin comparativ cu anul precedent, ceea ce indică utilizarea redusă a acestei metode de plată.

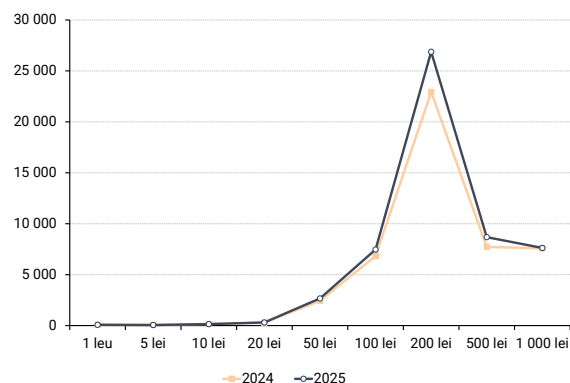
Capitolul 6

Emisiunea de numerar

În anul 2025, numerarul aflat în circulație și-a continuat trendul ascendent (+12,1 la sută, până la valoarea de 54 447,9 milioane lei⁷¹), dar cu un ritm de creștere inferior cu 3,2 puncte procentuale față de cel înregistrat în anul 2024.

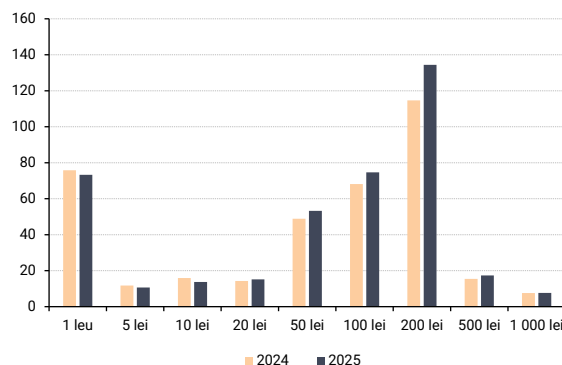
6.1 Evoluția numerarului (bancnote și monede) în circulație

Graficul 6.1: Evoluția pe valori nominale a bancnotelor în circulația monetară din punct de vedere valoric (milioane lei) pentru anii 2024-2025

Sursa: BNM

Graficul 6.2: Evoluția pe valori nominale a bancnotelor în circulația monetară din punct de vedere cantitativ (milioane bancnote) pentru anii 2024-2025

Sursa: BNM

Bancnotele în circulație, la sfârșitul anului 2025, au constituit din punct de vedere valoric 53 879,3 milioane lei, cu circa 12,1 la sută mai mult față de finele anului anterior. Evoluția valorică a bancnotelor în circulația monetară conform structurii pe valori nominale este prezentată în graficul 6.1.

La finele anului 2025, în circulație se aflau circa 400,1 milioane de bancnote, în creștere cu 7,4 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2024. Evoluția pe valori nominale a bancnotelor în circulația monetară din punct de vedere cantitativ este reprezentată în graficul 6.2.

Bancnota cu valoarea nominală de 200 lei a înregistrat cea mai mare pondere în numărul total de bancnote aflate în circulație, de 33,6 la sută, urmată de bancnota cu valoarea nominală de 100 lei, cu o pondere de 18,7 la sută și de 1 lei, cu o pondere de 18,3 la sută (mai puțin cu 2,0 puncte procentuale față de anul 2024, în legătură cu retragerea naturală din circulație pe măsura uzurii). Cea mai mică pondere în numărul total de bancnote aflate în circulație a revenit bancnotelor cu valoarea nominală de 1 000 lei, cu o pondere de 1,9 la sută și de 5 lei, cu o pondere de 2,7 la sută (mai puțin cu 0,5 puncte procentuale față de anul 2024, în legătură cu retragerea naturală din circulație pe măsura uzurii).

Conform structurii pe valori nominale, la sfârșitul perioadei de raportare, cantitatea bancnotelor aflate în circulație constituia circa: pentru 1 lei – 73,3 milioane bancnote, 5 lei – 10,7 milioane bancnote, 10 lei – 13,7 milioane bancnote, 20 lei – 15,1 milioane bancnote, 50 lei – 53,2 milioane bancnote, 100 lei – 74,7 milioane bancnote, 200 lei – 134,4 milioane bancnote, 500 lei – 17,4 milioane bancnote și 1 000 lei – 7,6 milioane bancnote.

Numărul bancnotelor cu valorile nominale de 1 lei, 5 lei și 10 lei aflate în circulație s-a diminuat în continuare (cu 5,6 la sută față de anul 2024), în contextul înlocuirii treptate a acestora cu monede metalice lei.

⁷¹Inclusiv soldul numerarului în casa centrală

Structura pe valori nominale a bancnotelor aflate în circulație la finele anului 2025 este prezentată cantitativ și valoric în graficul 6.3.

La sfârșitul anului 2025, în circulație se aflau 163,1 milioane monede metalice lei, valoarea acestora constituind în total 403,2 milioane lei, atât indicatorul cantitativ, cât și cel valoric fiind în creștere cu circa 18,6 la sută și, respectiv, 23,0 la sută față de anul 2024 (Graficele 6.4 și 6.5).

Numărul monedelor metalice lei în circulație a crescut pentru toate valorile nominale, preponderent, cele de 1 leu, 2 lei și 5 lei, ca efect al înlocuirii bancnotelor cu valoarea nominală de 1 leu, 5 lei și 10 lei, retrase treptat din circulație pe măsura uzurii acestora. Din punct de vedere cantitativ, la sfârșitul perioadei de raportare, monedele de 1 leu și 2 lei acopereau 79,8 la sută din totalul monedelor lei aflate în circulație (Graficul 6.6).

În anul de referință, cea mai mare pondere în valoarea totală a monedelor lei în circulație a deținut-o moneda de 10 lei (28,9 la sută), depășind moneda de 5 lei (26,5 la sută) și moneda de 2 lei (24,6 la sută).

La sfârșitul anului 2025, în circulație se aflau 997,8 milioane monede metalice divizionare, echivalentul a 147,4 milioane lei, valoarea cantitativă majorându-se cu 1,7 la sută și cea valorică – cu 2,0 la sută comparativ cu anul anterior (Graficele 6.7 și 6.8).

Creșterea cantitativă a monedelor metalice divizionare în circulație a fost determinată, în principal, de majorarea numărului monedelor cu valoarea nominală de 10 bani și de 25 bani.

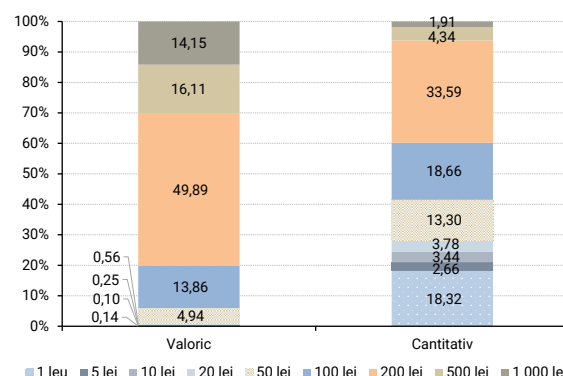
La finele anului de raportare, cea mai mare pondere în structura monedelor divizionare pe valori nominale o deținea atât din punct de vedere cantitativ, cât și valoric moneda de 25 bani, cu 32,2 la sută și, respectiv, cu 54,5 la sută, urmată de moneda de 10 bani, cu 31,5 la sută și, respectiv, cu 21,3 la sută (Graficul 6.9).

6.2 Emisiunea, retragerea și procesarea numerarului

Pe parcursul anului 2025, Banca Națională a Moldovei a pus în circulație numerar în valoare totală de 9 034,2 milioane lei⁷², cu circa 2,4 la sută mai mult comparativ cu anul 2024.

Bancnotele emise în anul 2025 au constituit valoric 8 955,8 milioane lei (dintre care 8 719,4 milioane lei au reprezentat bancnotele modernizate), în creștere cu circa 2,5 la sută, iar cantitativ – 66,7 milioane bancnote, în scădere cu circa 2,4 la sută în comparație cu anul anterior.

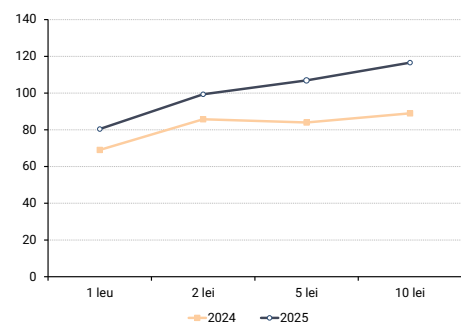
Graficul 6.3: Structura pe valori nominale a bancnotelor aflate în circulație la finele anului 2025

Sursa: BNM

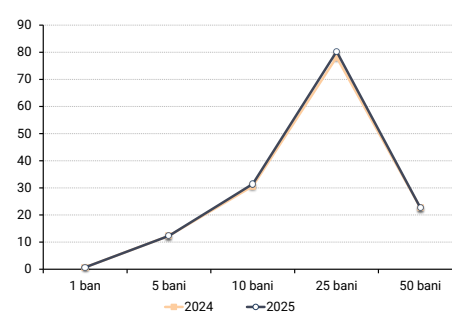
⁷²Cu excepția bancnotelor și monedelor jubiliare și comemorative.

Graficul 6.4: Evoluția pe valori nominale a monedelor lei în circulația monetară din punct de vedere valoric (milioane lei), pentru anii 2024-2025

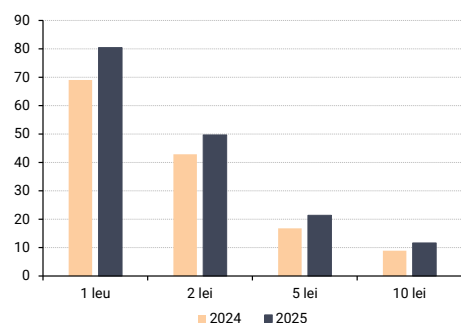
Sursa: BNM

Graficul 6.7: Evoluția pe valori nominale a monedelor divizionare în circulația monetară din punct de vedere valoric (milioane lei), pentru anii 2024-2025

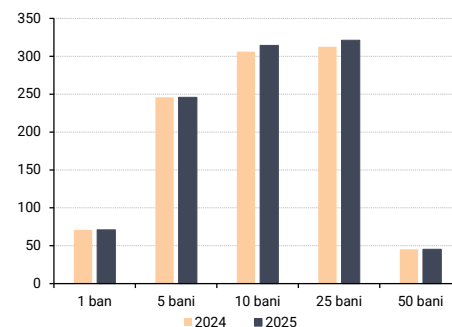
Sursa: BNM

Graficul 6.5: Evoluția pe valori nominale a monedelor lei în circulația monetară din punct de vedere cantitativ (milioane monede), pentru anii 2024-2025

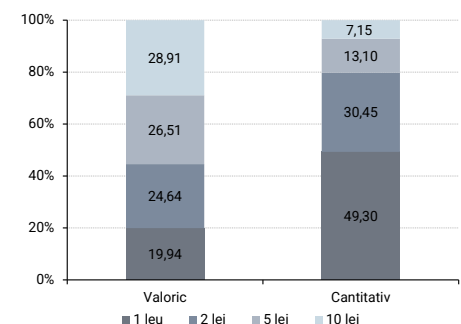
Sursa: BNM

Graficul 6.8: Evoluția pe valori nominale a monedelor divizionare în circulația monetară din punct de vedere cantitativ (milioane monede), pentru anii 2024-2025

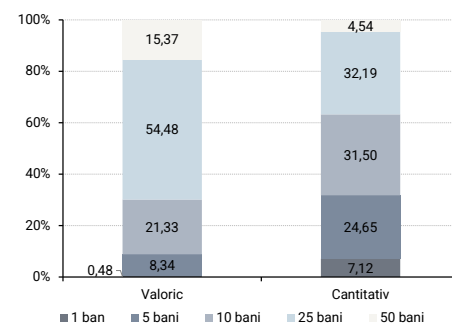
Sursa: BNM

Graficul 6.6: Structura pe valori nominale a monedelor lei aflate în circulație la finele anului 2025

Sursa: BNM

Graficul 6.9: Structura pe valori nominale a monedelor divizionare aflate în circulație la finele anului 2025

Sursa: BNM

Conform structurii pe valori nominale, cantitatea de bancnote puse în circulație a constituit pentru: 10 lei – 0,03 milioane bancnote, 20 lei – 3,1 milioane bancnote, 50 lei – 19,1 milioane bancnote, 100 lei – 17,0 milioane bancnote, 200 lei – 25,1 milioane bancnote, 500 lei – 2,2 milioane bancnote și 1000 lei – 0,13 milioane bancnote.

Structura pe valori nominale a bancnotelor puse în circulație este prezentată din punct de vedere cantitativ și valoric în graficul 6.10 și, respectiv, în graficul 6.11.

Monedele metalice lei, inclusiv cele cu caracter comemorativ, emise în anul 2025, au constituit valoric 75,5 milioane lei, cu circa 7,4 la sută mai puțin față de anul 2024, iar cantitativ – 25,5 milioane monede, cu circa 5,9 la sută mai mult față de anul 2024.

Structura cantitativă pe valori nominale a monedelor metalice lei emise în anul 2025 indică: pentru 1 leu – 11,4 milioane monede, 2 lei – 6,8 milioane monede, 5 lei – 4,6 milioane monede, 10 lei – 2,7 milioane monede, inclusiv monedele cu caracter comemorativ.

Ponderea pe fiecare valoare nominală a monedelor lei emise este prezentată din punct de vedere cantitativ și valoric în graficul 6.12 și, respectiv, în graficul 6.13.

Monedele metalice divizionare bani emise în anul 2025 au constituit valoric 2,9 milioane lei, iar cantitativ – 16,6 milioane monede, cu circa 20,4 la sută și, respectiv, cu 19,4 la sută mai puțin față de anul 2024.

Structura pe valori nominale a monedelor divizionare emise s-a modificat cantitativ față de anul 2024 și indică: pentru 10 bani – 8,1 milioane monede, 25 bani – 8,5 milioane monede.

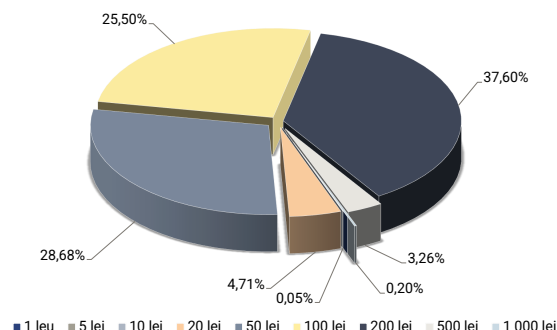
Ponderea pe fiecare valoare nominală a monedelor divizionare emise în anul 2025 este prezentată, din punct de vedere cantitativ și valoric, în graficul 6.14 și, respectiv, în graficul 6.17.

Pe parcursul anului 2025, prin intermediul depunerilor excedentului de numerar sau a numerarului necorespunzător circulației de către băncile din Republica Moldova, precum și de persoanele fizice la ghișeu casei operaționale a BNM, s-au reîntors la banca centrală circa 39,0 milioane bancnote (cu circa 29,6 la sută mai mult față de anul 2024), care au însumat valoric 3 138,8 milioane lei (cu circa 32,3 la sută mai mult față de anul 2024).

Ponderea cantitativă și valorică a bancnotelor pe valori nominale retrase din circulație este prezentată în graficul 6.15 și, respectiv, graficul 6.18.

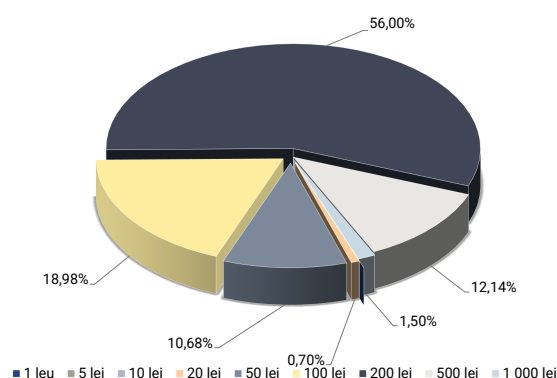
În contextul atribuțiilor aferente menținerii calității bancnotelor aflate în circulație, pe parcursul anului 2025, în cadrul Băncii Naționale au fost procesate 37,8 milioane bancnote reîntoarse din circulație (cu 7,1 milioane bancnote mai mult față de anul 2024), în vederea verificării autenticității și a calității acestora. Ca rezultat, circa 18,3 milioane bancnote au fost retrase ca fiind necorespunzătoare circulației monetare (cu 1,4 milioane bancnote mai mult față de anul 2024).

Graficul 6.10: Structura pe valori nominale a bancnotelor emise din punct de vedere cantitativ

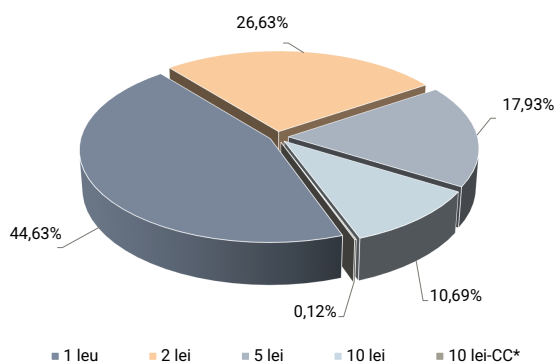
Sursa: BNM

Graficul 6.11: Structura pe valori nominale a bancnotelor emise din punct de vedere valoric

Sursa: BNM

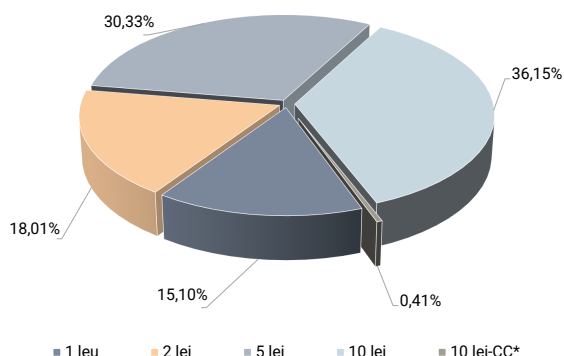
Graficul 6.12: Monede metalice lei emise din punct de vedere cantitativ

Sursa: BNM

*cu caracter comemorativ

Graficul 6.13: Monede metalice lei emise din punct de vedere valoric

Sursa: BNM

*cu caracter comemorativ

Banca Națională a asigurat disponibilitatea numerarului în corespundere cu cererea înregistrată în sistemul bancar, ceea ce permite desfășurarea eficientă a circulației monetare.

În anul 2025, Banca Națională a participat la cea de-a 21-a ediție a evenimentului „Noaptea Europeană a Muzeelor”, deschizându-și ușile pentru vizitatori pentru a admira colecția de monede comemorative și jubiliare din aur și argint, precum și alte piese de artă monetară. În cadrul activităților dedicate „Zilei Internaționale a Copilului”, Banca Națională a Moldovei și-a expus o parte din colecția de monede comemorative și jubiliare în Scuarul Catedralei din Chișinău. Pe parcursul anului, de asemenea au fost organizate numeroase vizite ghidate la sala de expoziții a băncii centrale, oferind publicului informații despre moneda națională și metodele de verificare a autenticității bancnotelor și monedelor metalice emise. Aceste inițiative au consolidat cunoștințele vizitatorilor privind însemnele monetare și au sporit gradul de conștientizare financiară în rândul publicului larg.

Falsurile înregistrate în cazul monedei naționale

În anul 2025, numărul falsurilor⁷³ de bancnote înregistrate în sistemul bancar a totalizat 367 de bucăți, în creștere cu circa 41,2 la sută față de anul 2024. Raportat la numărul total de 400,1 milioane bancnote autentice aflate în circulație la finele perioadei de referință, nivelul falsurilor se menține la un nivel redus, constituind 0,9 bucăți la 1 milion bancnote autentice în circulație (față de 0,7 bucăți în anul 2024).

Cele mai multe falsuri au fost înregistrate în cazul bancnotei cu valoarea nominală de 20 lei, cu un număr de 180 bucăți, urmată de bancnota cu valoarea nominală de 100 lei, cu un număr de 102 falsuri, bancnota de 200 lei, cu un număr de 39 falsuri și bancnota de 50 lei, cu un număr de 24 falsuri.

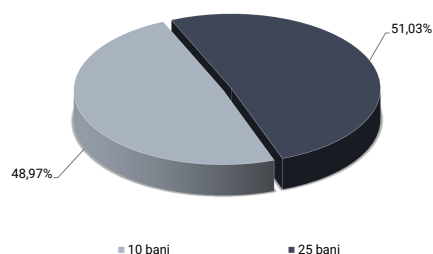
Ponderea falsurilor pe valori nominale, identificate în cursul anilor 2025 și 2024, este prezentată în graficul 6.16 și, respectiv, în graficul 6.19.

Pe parcursul anului 2025, Banca Națională a conlucrat în mod constant cu Ministerul Afacerilor Interne, conform acordului de colaborare, pentru retragerea din circulație a bancnotelor false sau suspecte. Prin intermediul Sistemului de evidență a falsurilor (SEF) s-a asigurat o monitorizare continuă a situației privind bancnotele suspecte depistate în sistemul bancar, constituind un canal operativ de comunicare pentru identificarea și retragerea din circulație a bancnotelor suspecte de a fi false.

BNM promovează cunoașterea elementelor de siguranță ale bancnotelor și monedelor aflate în circulație ca mijloc de plată pe teritoriul Republicii Moldova și recomandă verificarea autenticității bancnotelor și monedelor în tranzacțiile zilnice. În cazul detectării unor bancnote suspecte, publicul larg este încurajat să informeze imediat organele de poliție.

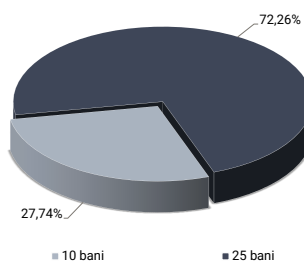
⁷³Falsuri sau suspecte de a fi false până la emiterea rezultatelor expertizei.

Graficul 6.14: Monede metalice divizionare emise din punct de vedere cantitativ

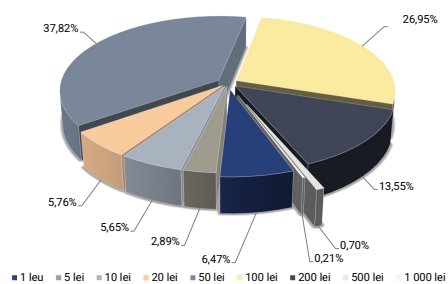
Sursa: BNM

Graficul 6.17: Monede metalice divizionare emise din punct de vedere valoric

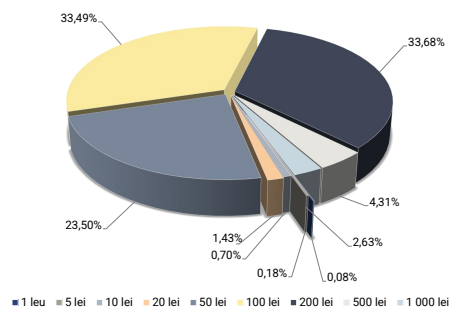
Sursa: BNM

Graficul 6.15: Bancnote retrase din circulație din punct de vedere cantitativ

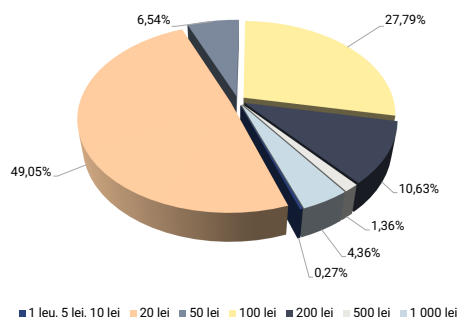
Sursa: BNM

Graficul 6.18: Bancnote retrase din circulație din punct de vedere valoric

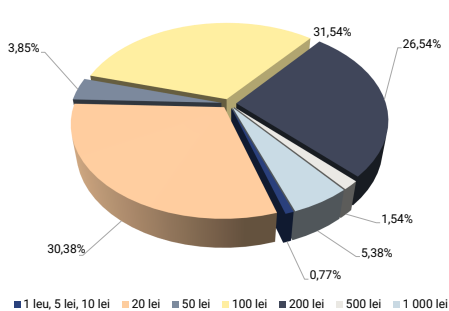
Sursa: BNM

Graficul 6.16: Structura pe valori nominale a falsurilor constatate în anul 2025 din punct de vedere cantitativ

Sursa: BNM

Graficul 6.19: Structura pe valori nominale a falsurilor constatate în anul 2024 din punct de vedere cantitativ

Sursa: BNM

6.3 Emisiunea numismatică

Prin emisiuni numismatice, Banca Națională promovează valori, identitate și memorie națională.

La finele anului 2025, în circulație se aflau circa 46,9 mii de bancnote comemorative și 137,3 mii de monede jubiliare și comemorative.

În anul 2025 BNM a comercializat monede jubiliare și comemorative, precum și alte articole numismatice puse în circulație, în conformitate cu articolul 62 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, facilitând astfel accesul persoanelor fizice pentru depunerea cererilor online în vederea achiziționării monedelor jubiliare și comemorative direct de la ghișeul Băncii Naționale a Moldovei (bd. Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău).

În temeiul Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, pe parcursul anului 2025, Banca Națională a lansat în circulație 11 monede jubiliare și comemorative cu diverse tematici.

Printre acestea se numără moneda comemorativă „Moldova în Zona Unică de Plăți în Euro”, lansând seria „Moldova Europeană”, dedicată angajamentului Republicii Moldova față de procesul de integrare în Uniunea Europeană. Moneda marchează conectarea operațională a sistemului național de plăți la Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA), realizată la 6 octombrie 2025, moment ce reflectă progresul Republicii Moldova pe parcursul european.

De asemenea, BNM a pus în circulație moneda comemorativă „Regina Maria a României – 150 de ani de la naștere”, piesă care completează seria „Personalități”. Moneda este emisă în memoria Reginei Maria a României (1875-1938) și subliniază legătura istorică și culturală între această personalitate de excepție și patrimoniul Republicii Moldova.

Tirajul monedelor jubiliare și comemorative emise de BNM în anul 2025 variază în funcție de tematică și metalul din care au fost confecționate. Fiecare tip de monedă conține un design distinctiv, dedicat unor evenimente sau realizări importante din istoria și cultura Republicii Moldova. În total, pe parcursul anului 2025, BNM a emis 7 900 de monede din argint și 500 de monede din aur.

Tabelul A.18 include detalii cu privire la monedele jubiliare și comemorative aferente emisiunii anului 2025.

Capitolul 7

Activitatea de dezvoltare a cadrului legislativ și de reglementare

7.1 Reglementarea prudențială în bănci

Pe parcursul anului 2025, Banca Națională a Moldovei a continuat activitățile de elaborare și actualizare a actelor normative secundare întru aplicarea Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, armonizarea cu legislația Uniunii Europene și promovarea cerințelor Basel III. Desfășurarea activităților în acest sens reflectă un efort constant de aliniere a legislației naționale la standardele și reglementările europene, ceea ce contribuie la crearea unui cadru normativ mai coerent și mai eficient. Prin armonizarea reglementărilor prudențiale se urmărește conformitatea cu legislația europeană și îmbunătățirea standardelor naționale, pentru a asigura protecția drepturilor deponenților și promovarea unei dezvoltări sustenabile.

Printre actele normative de referință adoptate în anul 2025 în acest scop se numără următoarele:

1. Prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 3 din 09.01.2025 pentru modificarea *Regulamentului nr. 110/2018 cu privire la amortizoarele de capital ale băncilor* (în vigoare din 16.02.2025), a fost actualizat cadrul de reglementare aferent fondurilor proprii pe care băncile trebuie să le dețină în vederea constituirii amortizoarelor de capital.

Modificările prevăd majorarea de la 2 la sută la 3 la sută a plafonului amortizorului O-SII aferent societăților de importanță sistemică, care poate fi stabilit de către Banca Națională a Moldovei. De asemenea, amendamentele completează cadrul secundar cu norme privind utilizarea fondurilor proprii de nivel 1 de bază care sunt menținute pentru a îndeplini cerința amortizorului combinat în raport cu cerințele de fonduri proprii stabilite pentru riscul asociat folosirii excesive a efectului de levier.

2. Prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 176/2025, a fost aprobat noul *Regulament privind efectul de levier* (în vigoare din 01.01.2026), care are drept scop:

- definirea efectului de levier, specificarea entităților cărora li se aplică prevederile regulamentului – băncilor și sucursalele din Republica Moldova ale băncilor din alte state, precum și baza de calcul a acestuia – bază individuală și bază consolidată;

- stabilirea mecanismului de calculare a indicatorului efectului de levier (împărțirea indicatorului de măsurare a capitalului băncii la indicatorul de măsurare a expunerii totale a băncii);
- descrierea metodologiei de calcul a indicatorului de măsurare a expunerilor (activelor, instrumentelor financiare derivate, elementelor extrabilanțiere);
- stabilirea cerinței de raportare de către bănci la BNM cu privire la indicatorul efectului de levier.

În consecință, *Regulamentul nr. 109/2018 cu privire la fondurile proprii ale băncilor și cerințele de capital* a fost completat prin stabilirea indicatorului efectului de levier la nivelul de 3 la sută. Concomitent, a fost ajustat și *Regulamentul nr. 158/2020 cu privire la cerințele de publicare a informațiilor de către bănci*, astfel încât băncile, începând cu 1 ianuarie 2026, să afișeze informații privind indicatorul efectului de levier, precum și componentele acestui indicator.

3. Introducerea cerinței privind indicatorul efectului de levier prin aprobarea Regulamentului nr. 176/2025 privind efectul de levier a determinat necesitatea modificării *Instrucțiunii nr. 117/2018 cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere* (Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 252 din 06.11.2025, în vigoare din 01.01.2026).

Astfel, raportarea indicatorului efectului de levier se va efectua prin prezentarea trimestrială de către bănci a rapoartelor privind: calculul indicatorului efectului de levier; tratamentul alternativ al indicatorului de măsurare a expunerii; defalcarea alternativă a componentelor indicatorului de măsurare a expunerii utilizat pentru calcularea indicatorului efectului de levier. Totodată, băncile care sunt societăți de importanță sistemică, pe lângă rapoartele menționate, vor prezenta și rapoartele privind volatilitatea indicatorului efectului de levier (și anume valoarea medie pentru perioada de raportare și valorile zilnice pentru perioada de raportare a expunerilor aferente SFT-urilor și ajustărilor pentru tranzacțiile contabilizate ca vânzări de SFT-uri).

4. Prin aprobarea *Regulamentului privind tratamentul prudential al securitizărilor* (Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 221 din 25.09.2025, în vigoare din 01.01.2028), au fost stabilite prevederi privind criteriile aplicabile securitizărilor eligibile pentru un tratament diferențiat privind capitalul, recunoașterea transferului semnificativ al riscului, calculul cuantumurilor ponderate la risc ale expunerilor, inclusiv metode de calcul al cuantumurilor, plafoane pentru pozițiile din securitizare, tratamentul securitizării expunerilor neperformante și privind utilizarea evaluărilor externe ale creditului.
5. Prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 177/2025, au fost efectuate modificări la *Regulamentul nr. 109/2019 cu privire la expunerile mari*.

Modificările au avut drept scop completarea regulamentului cu prevederi specifice determinării expunerilor indirecte față de un client care provin din contracte derivate, prin transpunerea standardelor tehnice de reglementare, care precizează modul de determinare a expunerilor indirecte față de un client care provin din contracte derivate și contracte derivate de credit, atunci când contractele nu sunt încheiate direct cu respectivul client, dar instrumentul de datorie sau de capital suport a fost emis de clientul respectiv.

6. Prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 218/2025, au fost operate modificări la *Regulamentul nr. 292/2018 cu privire la cerințele față de membrii organului de conducere al băncii, al societății financiare holding sau holding mixte, conducătorii sucursalei unei bănci din alt stat, persoanele care dețin funcții-cheie și față de lichidatorul băncii în proces de lichidare*.

Regulamentul a fost completat cu prevederi aferente eficientizării procesului de evaluare/ reevaluare a membrilor organului de conducere al băncilor, conducătorilor sucursalei băncii din alt stat și persoanelor cu funcții-cheie și optimizării procesului de monitorizare a persoanelor privind corespunderea acestora criteriilor stabilite de cadrul normativ. Modificările au avut drept scop îmbunătățirea guvernantei corporative în sectorul privat prin concretizarea, clarificarea, îmbunătățirea unor aspecte, respectiv, perfecționarea mecanismului de evaluare/ reevaluare a persoanelor înaintate în funcții de conducere și a persoanelor cu funcții-cheie.

7. Prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 219/2025 (în vigoare din 02.03.2026), *Regulamentul nr. 322/2018 privind cadrul de administrare a activității băncilor* a fost completat cu prevederi ce vizează actualizarea, perfecționarea și consolidarea guvernantei corporative în bănci.

Principalele modificări includ prevederi aferente dezvoltării elementelor care necesită a fi luate în considerare la evaluarea alocării timpului suficient de către membrii organului de conducere în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce le revin; respectării neutralității de gen în cazul elaborării și implementării politicii de remunerare; politicilor privind conflictele de interese ale angajaților rezultate din relațiile anterioare; completării politicii privind numirea membrilor organului de conducere și a persoanelor care dețin funcții-cheie cu un plan de succesiune, o politică de promovare a diversității în cadrul organului de conducere și o politică de inițiere și de formare a membrilor organului de conducere și a persoanelor care dețin funcții-cheie etc.

8. Prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 220/2025, a fost aprobat *Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărții pentru bănci* (în vigoare din 01.10.2026), care are drept scop tratamentul nou aferent reglementării managementului riscurilor, și anume în ceea ce

privește tratamentul aplicabil riscului de credit al contrapărții, în special, prin introducerea unor cerințe de fonduri proprii și noi metode de determinare a valorii expunerii pentru contractele bilaterale cu instrumente financiare derivate, tranzacții de răscumpărare, operațiuni de dare sau luare de titluri sau mărfuri cu împrumut, tranzacții cu termen lung de decontare și tranzacții de creditare în marjă.

9. *Regulamentul privind cerința de fonduri proprii pentru riscul operațional* (Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 311/2025, în vigoare din 01.01.2027) prevede abordarea unică (abordarea standardizată) pentru calcularea cerințelor de fonduri proprii pentru riscul operațional, care a substituit abordările multiple (abordarea de bază, abordarea standardizată și abordarea avansată de evaluare) existente. Noua abordare standardizată pentru riscul operațional combină un indicator care se bazează pe dimensiunea activității unei bănci cu un indicator care ia în considerare istoricul pierderilor băncii respective. A fost stabilită formula conform căreia se calculează cerința de fonduri proprii pentru riscul operațional care este reprezentată de componenta indicatorului de activitate și care se bazează pe măsurarea îmbunătățită a venitului brut. De asemenea, a fost stabilită necesitatea calculării pierderii anuale din riscul operațional, prin aplicarea pragurilor inerente pierderilor generate de evenimentele aferente riscului operațional.

Aprobarea Regulamentului privind cerința de fonduri proprii pentru riscul operațional a impus și ajustarea prevederilor *Regulamentului nr. 322/2018 privind cadrul de administrare a activității băncilor și ale Regulamentului nr. 158/2020 cu privire la cerințele de publicare a informațiilor de către bănci*.

Astfel, *Regulamentul nr. 322/2018* a fost ajustat în conformitate cu prevederile noului cadru de reglementare a cerinței de fonduri proprii pentru riscul operațional. De asemenea, au fost transpuse definițiile „risc juridic” și „risc de model” (care sunt subcategorii ale riscului operațional) și adaptată definiția „risc operațional”.

Prin modificările operate la *Regulamentul nr. 158/2020* au fost excluse prevederile privind obligația băncilor de a publica abordările pentru evaluarea cerințelor de fonduri proprii aferente riscului operațional, întrucât nu vor mai exista abordări multiple, ci doar abordarea standardizată. Din aceleași considerente nu se va mai publica nici informația despre cuantumul expunerilor ponderate la risc (RWA) pentru abordările abrogate.

7.2 Reglementarea valutară

În anul 2025, Banca Națională a Moldovei a promovat un șir de amendamente aferente reglementării valutare, în vederea continuării liberalizării operațiunilor valutare de capital, precum și în scopul îmbunătățirii cadrului legal aferent domeniului valutar.

Ca urmare a intrării în vigoare a *Legii nr. 124/2025 pentru modificarea Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară* au fost liberalizate unele operațiuni de cumpărare de către rezidenți a instrumentelor financiare străine (pe termen lung, emise de emitenți care dispun de un rating de credit nu mai mic de categoria AA/Aa), precum și operațiunile ce țin de importul în/ exportul din Republica Moldova de numerar în moneda națională efectuate de către bănci. De asemenea, a fost ajustat plafonul sumei de numerar supus obligației de declarare organelor vamale, precum și au fost precizate anumite aspecte ce țin de afișarea cursurilor valutilor străine de către unitățile de schimb valutar.

În contextul amendamentelor operate la Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, Banca Națională a Moldovei a aprobat modificarea următoarelor acte normative:

- *Regulamentul nr. 14/2009 privind eliberarea de către Banca Națională a Moldovei a autorizațiilor pentru scoaterea mijloacelor bănești din Republica Moldova, Regulamentul nr. 51/2009 privind autorizarea unor operațiuni valutare de către Banca Națională a Moldovei, Regulamentul nr. 216/2015 privind conturile rezidenților în străinătate, Regulamentul nr. 304/2016 privind licențierea unităților de schimb valutar, Regulamentul nr. 335/2016 privind activitatea unităților de schimb valutar.*

Modificările în cauză se referă la excluderea cerinței de prezentare, de către solicitanții de autorizații, Băncii Naționale a Moldovei a documentelor de identificare/ identitate, completarea condițiilor de autorizare, precizarea temeiului de refuz de autorizare în contextul aplicării măsurii restrictive internaționale pe teritoriul Republicii Moldova (la operațiunea de deschidere a contului la banca nerezidentă), precizarea normelor care vizează cazurile de suspendare/ reluare/ încetare a activității de schimb valutar în contextul unor evenimente neprevăzute (cum ar fi, defecțiuni tehnice ale sistemului de supraveghere și înregistrare video a activității de schimb valutar).

- *Regulamentul nr. 165/2019 privind unele aspecte aferente exportului și importului de numerar și cecuri de călătorie de către bănci.*

Prin aceste modificări au fost abrogate prevederile privind eliberarea de către Banca Națională a Moldovei a autorizațiilor pentru bănci pentru exportul din/ importul în Republica Moldova

de numerar în moneda națională, obligația de a prezenta organelor vamale autorizația Băncii Naționale a Moldovei, precum și alte prevederi aferente procedurii de autorizare a operațiunilor în cauză.

Totodată, prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 254/2025, a fost aprobată *Instrucțiunea privind raportarea la Banca Națională a Moldovei de către casele de schimb valutar și hoteluri* (în vigoare din 01.01.2026), menirea căreia a fost optimizarea cadrului normativ referitor la raportarea la Banca Națională a Moldovei despre cursurile valutare zilnice și operațiunile de schimb valutar lunare efectuate de către casele de schimb valutar și hoteluri și facilitarea aplicării respectivelor norme de către acestea. Suplimentar, au fost ajustate normele ce vizează consecutivitatea reflectării în rapoarte a cursurilor valutilor străine de către casele de schimb valutar și hoteluri și precizate unele aspecte aferente raportării despre cursurile valutare, ținând cont de frecvența de modificare a acestora. Concomitent cu aprobarea instrucțiunii noi, au fost abrogate două acte normative ce țin de prezentarea la Banca Națională a Moldovei a rapoartelor de către casele de schimb valutar și hoteluri.

7.3 Reglementarea prudențială a sistemului financiar nebancar

Pe parcursul anului 2025, Banca Națională Moldovei a continuat să consolideze cadrul de reglementare în conformitate cu cele mai bune practici internaționale și cu standardele aplicabile sectorului financiar nebancar. În acest scop, au fost elaborate și/ sau ajustate un șir de acte normative, care sunt parte integrantă a unui proces continuu de aliniere a legislației și a reglementărilor naționale la cadrul normativ european și de implementare a celor mai bune practici în domeniu, având ca obiectiv consolidarea cadrului legislativ și prudențial aplicabil sectorului financiar nebancar (participanții profesioniști pe piața asigurărilor din Republica Moldova, asociațiile de economii și împrumut, birourile istoriilor de credit și organizațiile de creditare nebancară din Republica Moldova).

Printre principalele acte normative adoptate în anul 2025, menționăm următoarele:

1. *Regulamentul cu privire la eliberarea avizului, înregistrarea și notificarea activității organizațiilor de creditare nebancară, precum și cerințele privind transparența structurii de proprietate a acestora (aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 99/2025).*

Evoluția sectorului financiar nebancar a impus necesitatea ajustării cadrului normativ secundar aferent organizațiilor de creditare nebancară (în continuare – OCN) la noile provocări și realități economice. Regulamentul în cauză conține un șir de

prevederi noi, care consolidează cerințele de transparentă privind structura de proprietate și introduce mecanisme suplimentare de evaluare a administratorilor, deținătorilor și beneficiarilor efectivi, inclusiv cerințe extinse privind reputația profesională și proveniența fondurilor utilizate pentru capitalul social.

Totodată, au fost perfecționate prevederile privind condițiile și procedurile de avizare a OCN, precum și de înregistrarea acestora în Registrul OCN autorizate (ROCNA). De asemenea, actul stabilește în mod explicit procesul de notificare aferent modificărilor intervenite în activitatea OCN, contribuind la creșterea coerenței, responsabilității și eficienței cadrului de reglementare a sectorului financiar nebancaar.

2. *Regulamentul cu privire la întocmirea și publicarea Raportului privind solvabilitatea și stabilitatea financiară de către societățile de asigurare sau de reasigurare (aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 124/2025).*

Regulamentul stabilește cerințele aplicabile structurii, conținutului, modalităților de întocmire, prezentare și publicare a informațiilor privind solvabilitatea și stabilitatea financiară ale societăților de asigurare și de reasigurare, precum și termenele și mijloacele de publicare și transmitere a acestora. Informațiile sunt elaborate sub forma unui raport descriptiv, însoțit de formule cantitative standardizate. Raportul privind solvabilitatea și stabilitatea financiară asigură transparența față de public cu privire la activitatea și poziția financiară a societăților de asigurare și de reasigurare, incluzând analiza activităților și rezultatelor reflectate în situațiile financiare anuale auditate, a sistemului de guvernantă, a profilului de risc, precum și a politicilor și procedurilor aferente managementului riscului, controlului intern, auditului intern, externalizării și a altor politici relevante pentru buna desfășurare a activității. Totodată, Regulamentul stabilește condițiile în care pot fi furnizate informații suplimentare, în mod voluntar, principiile de aplicare a pragului de semnificație, cerințele privind coerența și comparabilitatea informațiilor prezentate, precum și termenele-limită pentru publicarea Raportului, inclusiv în cazul unei versiuni actualizate, în situațiile prevăzute de cadrul de reglementare.

3. *Regulamentul privind cerințele față de persoanele cu funcții de conducere, membrii comitetului de audit, persoanele care dețin funcții-cheie în cadrul asigurătorului sau al reasigurătorului, conducătorii sucursalei unui asigurător sau a unui reasigurător din statul terț și față de lichidatorul asigurătorului sau al reasigurătorului în proces de lichidare (aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 26/2/2023, modificat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 175/2025).*

Modificarea Regulamentului nr. 26/2/2023 a fost determinată de necesitatea consolidării reglementărilor referitoare la aprobarea persoanelor în funcții de conducere și în funcții-cheie cu referire la

unele aspecte ce țin de criteriile de reputație și cunoștințe, precum și de interviuarea persoanelor în cadrul procedurii de luare a deciziei privind aprobarea acestora de către Banca Națională a Moldovei. Având în vedere responsabilitățile semnificative pe care le implică funcțiile de conducere, este esențial ca evaluarea acestora să nu se bazeze doar pe documente și informații scrise, ci și pe interviuri, astfel încât decizia de aprobare să fie fundamentată pe toate informațiile disponibile, inclusiv rezultatul acestora.

De asemenea, au fost eliminate echivalențele între deținerea unui anumit nivel de studii și cunoștințele necesare, iar cerințele privind experiența persoanelor cu funcții de conducere au fost extinse pentru a include un spectru mai larg de funcții, nu doar din sectoarele bancar și de asigurări, ci și din întregul domeniu financiar.

În plus, au fost introduse clarificări referitoare la procedura de aprobare a persoanelor alese sau numite pentru un nou termen prin stabilirea documentelor care trebuie prezentate, garantând astfel o evaluare mai eficientă a candidaților.

4. *Regulamentul privind desfășurarea activității simultane de către societățile de asigurare (aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 210/2025).*

Regulamentul stabilește obligația societăților de asigurare care desfășoară simultan activități de „asigurări de viață” și „asigurări generale” de a gestiona aceste activități în mod distinct. Scopul principal este de a asigura o distincție clară între riscuri, capital, active și rezultate financiare pentru fiecare tip de asigurare. Acest lucru contribuie la o mai bună disciplină prudentială și la o transparență mai mare în gestionarea activităților.

În acest sens, regulamentul prevede separarea evidenței contabile, a rezervelor tehnice, a fondurilor proprii și a activelor admise, precum și calcularea separată a indicatorilor de lichiditate și solvabilitate pentru fiecare tip de asigurare. De asemenea, sunt stabilite cerințe privind administrarea distinctă a riscurilor, inclusiv în cazul lichidării asigurătorului, și raportarea separată a contractelor, primelor, daunelor, veniturilor și cheltuielilor aferente investițiilor.

Un element esențial al regulamentului îl constituie reglementarea procesului de aprobare prealabilă de către Banca Națională a Moldovei a metodei de repartizare și a transferului de active și/sau profit între cele două categorii de activități. Asigurătorii trebuie să demonstreze că respectă cerințele prudenciale și să mențină o metodă de repartizare clară și constantă, asigurând astfel transparența în conformitate cu legislația în vigoare.

Capitolul 8

Relațiile internaționale și integrarea europeană

8.1 Integrarea europeană

Integrarea în Uniunea Europeană (UE) reprezintă obiectivul strategic al Republicii Moldova, la realizarea căruia Banca Națională a Moldovei (BNM) a contribuit în mod substanțial și în anul 2025, continuând participarea sa activă la efortul național de integrare europeană. Pentru BNM, anul 2025 a fost marcat de intensificarea dialogului și a cooperării cu partenerii europeni în procesul de pregătire pentru aderare la UE, precum și de realizări importante în domeniul financiar care au apropiat și mai mult Moldova de UE.

Aderarea la Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA)

La 6 martie 2025, Republica Moldova a aderat la spațiul geografic al Zonei Unice de Plăți în Euro (SEPA), în baza deciziei Consiliului European al Plăților (European Payments Council – EPC), precum și a avizului pozitiv al Comisiei Europene.

Aderarea la SEPA a fost posibilă după ce la 30 ianuarie 2024 BNM a transmis către EPC cererea pentru includerea Republicii Moldova în acest spațiu și a demonstrat pe parcurs că țara noastră întrunește criteriile necesare pentru a fi parte la SEPA (prin înregistrarea progresului în domeniul plăților și în domeniile conexe, existența legăturilor economice strânse cu UE, creșterea plăților în euro). În comunicatul EPC⁷⁴, emis cu prilejul aderării Republicii Moldova la SEPA, este evidențiat faptul că sub îndrumarea BNM, Moldova a depus eforturi semnificative pentru alinierea sistemelor și a reglementărilor sale naționale de plăți la standardele UE. Conform aceluiași comunicat, includerea Moldovei în spațiul geografic al SEPA reprezintă un pas înainte în îmbunătățirea integrării plăților la nivel european.

După includerea Republicii Moldova în spațiul geografic al SEPA, a urmat o perioadă de câteva luni pentru implementarea conexiunilor tehnice și integrarea infrastructurii bancare, iar începând cu 6 octombrie 2025, persoanele fizice și juridice din Moldova pot efectua plăți în cadrul SEPA, prin intermediul băncilor participante. Până la sfârșitul anului 2025, opt din totalul de zece bănci din țara noastră erau conectate la SEPA.

Aderarea la SEPA reprezintă o etapă istorică în procesul de integrare europeană și o demonstrație clară a angajamentului Republicii Moldova

⁷⁴EUROPEAN PAYMENTS COUNCIL (EPC). Moldova is now part of the SEPA payment schemes' geographical scope. Bruxelles: 6 martie 2025. Disponibil: <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/document-library/press-releases/moldova-now-part-sepa-payment-schemes-geographical-scope>.

de a se alinia la cele mai înalte standarde financiare europene. Această aderare oferă multiple beneficii economiei naționale, cetățenilor și întreprinderilor din Moldova, de exemplu: 1) reducerea costurilor pentru transferurile internaționale în euro, inclusiv pentru remiterile de bani efectuate de diasporă (un aspect esențial pentru multe familii din Moldova); 2) creșterea vitezei și siguranței plăților în euro; 3) acces mai ușor la piața europeană pentru companii și investitori; 4) creșterea atractivității economice și integrarea în sistemul financiar european; 5) modernizarea ecosistemului financiar și adoptarea soluțiilor digitale pentru plăți.

Reuniunile de screening bilateral

În anul 2025, autoritățile naționale, inclusiv BNM, împreună cu Comisia Europeană au continuat exercițiul amplu (demarat în anul 2024) de examinare a gradului de aliniere a legislației naționale la *acquis*-ul UE, cunoscut sub denumirea de screening bilateral. În cadrul reuniunilor de screening bilateral, organizate la Bruxelles pentru fiecare capitol de negociere, BNM și alte autorități naționale au informat Comisia Europeană despre nivelul de pregătire pentru aderare la UE. În vederea pregătirii de aceste reuniuni, BNM a completat chestionarele transmise de Comisia Europeană și a pregătit prezentări pentru unele blocuri tematice din capitolele care vizează atribuțiile sale.

În acest context, pe parcursul anului 2025, reprezentanții BNM au participat la Bruxelles la două reuniuni de screening bilateral, care au vizat Capitolul 9 „Servicii financiare” și Capitolul 17 „Politica economică și monetară”. În timpul acestor reuniuni, reprezentanții BNM au prezentat informații privind: cadrul de cooperare internațională; cadrul legal național și nivelul de aliniere a acestuia la *acquis*-ul UE; structura instituțională națională și capacitățile administrative; situația actuală și principalele evoluții privind fiecare domeniu prezentat; provocările existente; necesitățile de integrare accelerată; planurile de viitor. Astfel, BNM a participat cu prezență fizică la următoarele reuniuni de screening bilateral:

- Reuniunea aferentă *Capitolului 9 „Servicii financiare”* s-a desfășurat în perioada 3-4 februarie 2025. În cadrul acesteia, reprezentanții BNM au prezentat următoarele subiecte: „Sistemul bancar și conglomeratele financiare” (domeniul activității instituțiilor de credit și domeniul redresării, rezoluției, lichidării și reorganizării instituțiilor de credit), „Infrastructura pietelor financiare”, „Asigurări” (domeniul activității întreprinderilor de asigurare, domeniul asigurării de răspundere civilă auto, domeniul situațiilor financiare ale întreprinderilor de asigurare), „Finanțe durabile”, „Finanțe digitale”, „Măsuri anticorupție aferente serviciilor financiare”;
- La reuniunea privind *Capitolul 17 „Politica economică și monetară”*, desfășurată la 21 mai 2025, reprezentanții BNM au prezentat subiectele: „Independența băncii centrale”, „Interdicția de finanțare monetară și interdicția accesului privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare”, „Măsuri anticorupție aferente domeniului politicii economice și monetare”.

La solicitarea autorităților naționale coordonatoare ale unor capitole de negociere, reprezentanții BNM au fost implicați, într-o anumită măsură, și în activitățile aferente reuniunilor de screening bilateral privind următoarele capitole: Capitolul 14 „Politica de transport”, Capitolul 19 „Politica socială și ocuparea forței de muncă”, Capitolul 20 „Politica industrială și antreprenorială”, Capitolul 22 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale”, Capitolul 31 „Politica externă, de securitate și apărare”, Capitolul 33 „Prevederi financiare și bugetare”. Reprezentanții BNM au participat în regim on-line la reuniunile de screening bilateral privind capitolele sus-menționate. Reuniunile de screening bilateral s-au finalizat la 22 septembrie 2025, fiind astfel încheiată o etapă importantă în procesul de pregătire pentru aderarea Moldovei la UE.

Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027

La 7 mai 2025, prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025⁷⁵, a fost aprobată Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru 2025-2027. BNM a contribuit cu propuneri la proiectul Agendei de Reforme și a avut discuții inclusiv cu Comisia Europeană pe marginea proiectului Agendei, până la adoptarea acesteia. Obiectivul strategic al Agendei respective este de a accelera semnificativ creșterea economică a țării noastre, a promova o incluziune mai largă a tuturor grupurilor sociale și a domeniilor geografice în procesele economice și a consolida în continuare reziliența economică a țării prin relații economice, investiționale și comerciale mai strânse cu UE. Agenda prevede măsuri de reformă structurate în 7 piloni: 1) competitivitatea economică/ dezvoltarea sectorului privat (acest pilon vizează, printre altele, competitivitatea sectorului de afaceri, accesul la finanțare și dezvoltarea pieței de capital); 2) conectivitate și infrastructură digitală; 3) guvernanta economică; 4) capitalul social; 5) tranziția verde și capitalul natural; 6) energia; 7) valori fundamentale. Implementarea reformelor în contextul Planului de creștere este susținută de cel mai mare suport financiar pentru Republica Moldova anunțat de UE, în valoare de 1,9 miliarde euro. Debursarea sprijinului financiar sus-menționat de către UE este condiționat de realizarea de către țara noastră a acțiunilor din Agenda de reforme.

În Agenda de Reforme au fost incluse următoarele măsuri care vizează responsabilitatea BNM:

- Regulamentul BNM nr. 170/2018 (cu privire la plasarea, tranzacționarea și răscumpărarea valorilor mobiliare de stat în formă de înscriere în cont) este modificat pentru a facilita dezvoltarea sistemului de dealeri primari ajustând indicatorii de evaluare pentru dealerii primari. Termen de implementare: decembrie 2025;

⁷⁵Hotărârea Guvernului nr. 260 din 7 mai 2025 cu privire la aprobarea Agendei de reforme aferente Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027. Disponibilă: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148353&lang=ro.

- Legea nr. 122/2008 privind birourile istoriilor de credit este modificată pentru îmbunătățirea accesului la finanțare. Termen de implementare: decembrie 2026;
- Cadrul juridic care vizează alinierea la *acquis*-ul UE (Regulamentul MiCA⁷⁶) privind circulația activelor virtuale și reglementarea și supravegherea prudențială a furnizorilor de servicii de active virtuale este în vigoare și se pune în aplicare. Termen de implementare: iunie 2027;
- Depozitarul central unic al valorilor mobiliare din Moldova implementează modelul de segregare omnibus pentru entitățile eligibile și stabilește conexiuni cu cel puțin un depozitar central al valorilor mobiliare cu sediul în UE. Termen de implementare: iunie 2027.

Din lista măsurilor indicate mai sus, a fost realizată măsura privind modificarea Regulamentului BNM nr. 170/2018. Astfel, modificările la regulamentul respectiv au fost aprobate prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 288 din 5 decembrie 2025 și prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 139 din 11 decembrie 2025⁷⁷. Celelalte măsuri din lista sus-menționată au fost demarate și, conform situației de la sfârșitul anului 2025, erau în proces de realizare.

În anul 2025, Moldova a semnat două acorduri cu UE în contextul Planului de creștere, unul dintre acestea fiind semnat și de către BNM în calitate de agent al Republicii Moldova:

- la 9 mai 2025, a fost semnat *Acordul de facilitare*⁷⁸ *dintre Republica Moldova și UE privind modalitățile specifice de punere în aplicare a sprijinului acordat de UE în cadrul Mecanismului*⁷⁹ *de Reformă și Creștere pentru Republica Moldova*. Acordul respectiv stabilește obligațiile și condițiile de plată pentru debursarea asistenței financiare a UE;

⁷⁶Regulamentul european privind criptoactivele.

⁷⁷Hotărârea Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 288 din 5 decembrie 2025 pentru modificarea Regulamentului cu privire la plasarea, tranzacționarea și răscumpărarea valorilor mobiliare de stat în formă de înscriere în cont. Disponibilă: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152107&lang=ro.

⁷⁸Acordul a fost ratificat prin Legea nr. 98 din 22 mai 2025 pentru ratificarea Acordului de facilitare dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind modalitățile specifice de punere în aplicare a sprijinului acordat de Uniunea Europeană în cadrul Mecanismului de Reformă și Creștere pentru Republica Moldova. Disponibilă: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148627&lang=ro.

⁷⁹*Mecanismul de reformă și creștere pentru Republica Moldova* a fost aprobat la 18.03.2025 prin Regulamentul (UE) 2025/535 al Parlamentului European și Consiliului UE. Prin acest Mecanism, UE va putea oferi asistență financiară Republicii Moldova pentru realizarea reformelor în contextul integrării europene, în special reforme socio-economice incluzive și durabile și reforme privind elementele fundamentale ale procesului de extindere, aliniate cu valorile UE, precum și investiții pentru implementarea Agendei de Reformă.

- la 21 mai 2025 a fost semnat *Acordul de împrumut*⁸⁰ dintre Republica Moldova, reprezentată de Ministerul Finanțelor în calitate de împrumutat și BNM în calitate de agent al împrumutatului, și UE, reprezentată de Comisia Europeană în calitate de creditor, privind acordarea Facilității de reformă și creștere pentru Republica Moldova. Acordul dat vizează cuantumul asistenței financiare, procedura de distribuire, condiționalitatea distribuirii și alte prevederi.

Pe parcursul anului 2025, UE a oferit următoarea asistență financiară pentru țara noastră în contextul Planului de creștere, precum și al implementării de către autoritățile Republicii Moldova a Agendei de reformă: 1) la 11 iunie 2025, a fost debursată tranșa de prefinanțare, în valoare de 270,00 milioane euro; 2) la 2 septembrie 2025, a fost debursată prima tranșă din împrumut, în valoare de 18,92 milioane euro.

Programul de Reformă Economică

În anul 2025, BNM a participat la elaborarea Programului de Reformă Economică (PRE) al Republicii Moldova pentru anii 2026-2028⁸¹. Acest program este un plan pe termen mediu, care se elaborează anual de fiecare din țările candidate pentru aderare la UE și care este prezentat Comisiei Europene și Băncii Centrale Europene pentru evaluare. PRE conține informații privind evoluțiile economice recente, prognoze macroeconomice pe termen mediu și planuri privind finanțele publice pentru următorii trei ani. Scopul programelor PRE este de a pregăti țările candidate pentru viitoarea lor participare în Semestrul European – cadrul UE pentru coordonarea și supravegherea politicilor economice și sociale ale statelor UE.

În procesul de elaborare a PRE, BNM a contribuit cu informații și date privind: 1) implementarea orientărilor de politici pentru Republica Moldova, aprobate la 13 mai 2025 în cadrul Dialogului Economic și Financiar dintre UE și țările candidate pentru aderare la UE; 2) evoluția și prognoza inflației, evoluții monetare, evoluția cursului de schimb, activele oficiale de rezervă; 3) politica monetară și a cursului de schimb, regimul rezervelor obligatorii; 4) statistica sectorului extern (balanța de plăți, poziția investițională internațională, datoria externă brută); 5) evoluțiile din sectorul financiar bancar și nebancar, cadrul macroprudențial, activitățile planificate privind sectorul financiar.

⁸⁰ Acordul a fost ratificat prin Legea nr. 118 din 29 mai 2025 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova, reprezentată de Ministerul Finanțelor în calitate de împrumutat și Banca Națională a Moldovei în calitate de agent al împrumutatului, și Uniunea Europeană, reprezentată de Comisia Europeană în calitate de creditor, privind acordarea Facilității de reformă și creștere pentru Republica Moldova. Disponibilă: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148756&lang=ro.

⁸¹ PRE 2026-2028 a fost aprobat în ianuarie 2026 de către Comitetul Interministerial pentru Planificare Strategică și a fost transmis Comisiei Europene. Disponibil: <https://mf.gov.md/sites/default/files/ERP%202026-2028%20ENG.pdf>.

Reuniunea anuală de nivel înalt a Dialogului Economic și Financiar cu UE

La 13 mai 2025, prim-viceguvernatorul BNM, împreună cu ministrul finanțelor, a participat la Reuniunea anuală de nivel înalt a Dialogului Economic și Financiar dintre reprezentanții UE și cei ai țărilor candidate⁸², desfășurată la Bruxelles (Belgia). În cadrul reuniunii, reprezentantul BNM a ținut un discurs în care s-a referit la: inflație și politica monetară; consolidarea independenței băncii centrale; reziliența sistemului bancar; aderarea Republicii Moldova la SEPA; dezvoltarea sistemului de plăți instant; importanța accelerării integrării europene. În timpul reuniunii, participanții au adoptat un document⁸³, numit „Concluziile comune”, care conține concluzii și orientări de politici, pentru fiecare stat candidat, privind programele PRE aferente perioadei 2025-2027. Orientările de politici pentru Republica Moldova, aferente domeniilor de competență ale BNM, vizează politica monetară, independența băncii centrale și domeniul creditării responsabile.

În perioada premergătoare reuniunii sus-menționate din 13 mai 2025, reprezentanții BNM, împreună cu reprezentanții Ministerului Finanțelor, au luat parte la reuniunile unor comitete ale UE (organe consultative), la care au participat și reprezentanții țărilor candidate. La aceste reuniuni au fost abordate evoluțiile macroeconomice, situația în domeniul financiar și implementarea orientărilor de politici adoptate la Reuniunea de nivel înalt a Dialogului Economic și Financiar cu UE din anul 2024. Astfel, reprezentanții BNM au participat: 1) la reuniunea supleantilor Comitetului Economic și Financiar al UE (Economic and Financial Committee Alternates – EFC-A), organizată la 28 aprilie 2025, la Bruxelles; 2) la reuniunea Comitetului Economic și Financiar al UE (EFC), organizată la 5 mai 2025 în format on-line.

Cooperarea cu Eurostat

În anul 2025, BNM a fost implicată în diverse activități de cooperare cu oficiul statistic al UE (Eurostat), care au contribuit la fortificarea capacităților instituționale în domeniul statistic și au sporit integrarea europeană în domeniul dat. Aceste activități au presupus inclusiv:

- participarea la reuniunea Grupului de lucru pentru conturi naționale dedicată următoarei actualizări a programului de transmitere a datelor compilate către Eurostat. Reuniunea a fost organizată de Eurostat pentru țările membre ale UE, iar

⁸²Reuniunea dată este o platformă de dialog multilateral la nivel înalt, care întrunește miniștrii finanțelor din statele UE, reprezentanți ai Comisiei Europene și ai Băncii Centrale Europene, reprezentanți de nivel înalt ai ministerelor de finanțe și ai băncilor centrale din statele candidate pentru aderare la UE. Acest dialog este un cadru permanent de coordonare, ghidare și monitorizare a implementării politicilor economice din țările candidate, conform rigorilor și practicilor UE. La baza Dialogului menționat este Programul de Reforme Economice.

⁸³Council of the European Union. Joint Conclusions of the Economic and Financial Dialogue with Regional Partners. Bruxelles: 13 mai 2025. Disponibil: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8819-2025-INIT/en/pdf>.

reprezentanții Republicii Moldova (atât din partea BNM, cât și a Biroului Național de Statistică) au participat în calitate de observatori, conform reglementărilor aplicabile țărilor candidate pentru aderare la UE;

- participarea la Întâlnirea Grupului de Experți în domeniul Conturilor Financiare Anuale organizată de Eurostat, dedicat progreselor privind ajustările metodologice ale sistemului european de conturi, precum și programului de transmitere aferent statisticilor respective;
- participarea la ședințele diverselor grupuri de lucru (GL) de experți ale Eurostat: GL Balanța de plăți, GL Statistica comerțului internațional cu servicii, GL privind elaborarea Programului de Reforme Economice;
- participarea la exercițiul de evaluare (Peer Review) a Sistemului Statistic Național al Republicii Moldova, organizat de Eurostat;
- inițierea raportării directe la Eurostat, prin intermediul portalului EDAMIS, a datelor privind ratele de schimb MDL/EUR (cu periodicitate lunară), precum și a statisticii sectorului extern (balanța de plăți, poziția investițională și datoria externă) (cu periodicitate trimestrială).

Pachetul de extindere al UE pentru anul 2025

În anul 2025, BNM a pregătit informații actualizate pentru contribuția țării noastre la următoarele capitole din Raportul Comisiei Europene privind Republica Moldova în cadrul Pachetului de extindere al UE pentru anul 2025: „Criteriul economic”, Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”, Capitolul 9 „Servicii financiare”, Capitolul 17 „Politică economică și monetară”, Capitolul 18 „Statistici”, Capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate”, Capitolul 31 „Politica externă, de securitate și apărare”, Capitolul 32 „Control financiar”.

La 4 noiembrie 2025, Comisia Europeană a publicat Pachetul de extindere pentru anul 2025, care include și raportul privind nivelul de pregătire al Republicii Moldova pentru aderare la UE⁸⁴. Raportul este divizat pe capitole de negociere și conține constatări, concluzii și recomandări necesare a fi luate în considerare de autoritățile naționale pentru aderare la UE. În raport este apreciat atât progresul realizat de țara noastră în perioada 1 septembrie 2024 – 1 septembrie 2025, cât și nivelul de pregătire al Moldovei pentru aderare la UE. Aprecierile Comisiei Europene, privind principalele capitole care vizează, într-o

⁸⁴European Commission. Commission Staff Working Document: Republic of Moldova 2025 Report, accompanying the document „Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: 2025 Communication on EU enlargement policy”. SWD(2025) 758 final. Brussels, 4 noiembrie 2025. Disponibil: 1) https://www.eeas.europa.eu/delegations/moldova/pachetul-de-extindere-2025-eviden%C8%9Biaz%C4%83-progresele-realizate-de-principali-parteneri-%C3%AEn-procesul-de_ro?s=223; 2) https://enlargement.ec.europa.eu/moldova-report-2025_en.

anumită măsură, domeniile de competență ale BNM, sunt sintetizate în tabelul A.19. Menționăm că realizarea progreselor necesare, pentru a crește nivelul de pregătire aferent acestor capitole, implică participarea câtorva autorități naționale și nu doar a BNM.

În raportul sus-menționat al Comisiei Europene se constată că Moldova a înregistrat un progres bun cu privire la Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”. Grație acestui progres, nivelul general de pregătire aferent acestui capitol, apreciat de Comisia Europeană, s-a îmbunătățit: dacă în anul 2024 țara noastră se situa între un anumit nivel de pregătire și un nivel moderat de pregătire, în anul 2025 acest nivel a fost apreciat ca fiind unul moderat. Totodată, Comisia Europeană a constatat că au fost înregistrate unele progrese în privința Capitolului 9 „Servicii financiare” și al Capitolului 17 „Politica economică și monetară”. Gradul general de pregătire al Republicii Moldova privind aceste 2 capitole, apreciat de Comisia Europeană, a rămas la același nivel ca în cadrul evaluării din anul 2024 și anume: un anumit nivel de pregătire.

Referitor la *Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”*, Comisia Europeană a constatat, printre altele, următoarele progrese: 1) Republica Moldova a continuat să liberalizeze ieșirile de capital, deși mai rămân anumite restricții în acest domeniu. Au fost luate măsuri pentru liberalizarea treptată a operațiunilor valutare de capital, prin modificări legislative adoptate în mai și iunie 2025; 2) comisioanele pentru plățile cu cardul rămân ridicate, dar au continuat să scadă și, din septembrie 2025, acestea au fost plafonate la 0,5 la sută pentru cardurile de debit și 0,6 la sută pentru cardurile de credit⁸⁵; 3) în domeniul sistemelor de plăți, legislația Republicii Moldova este în mare măsură aliniată cu Directiva UE 2015/2366 privind serviciile de plată 2 (numită și „PSD2”), iar după ce a realizat alinierea necesară la *acquis*-ul UE, Moldova a aderat la spațiul geografic al SEPA; 4) în domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, BNM a actualizat reglementările pentru bănci și prestatorii de servicii de plată nebancari, cu scopul de a se alinia parțial la Regulamentul UE privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri (nr. 2023/1113). Pe lângă constatările sus-menționate, Comisia Europeană a recomandat, printre altele, ca în anul 2026 Moldova să continue liberalizarea treptată a circulației capitalului.

În privința Capitolului 9 „Servicii financiare”, Comisia Europeană a constatat, printre altele, următoarele progrese: 1) în domeniul reglementării activității bancare, au fost aprobate unele modificări pentru alinierea legislației naționale la reglementările UE privind instituțiile de credit (reglementări cunoscute ca „pachetul CRD⁸⁶/CRR⁸⁷”, format din Directiva 2013/36/UE și Regulamentul (UE) nr. 575/2013). Aceste

⁸⁵În UE, conform Regulamentului (UE) 2015/751 privind comisioanele interbancare pentru tranzacțiile de plată cu cardul, comisioanele interbancare sunt plafonate la 0,2 la sută din valoarea tranzacției pentru cardurile de debit pentru consum și la 0,3 la sută pentru cardurile de credit pentru consum.

⁸⁶Directiva privind cerințele de capital

⁸⁷Regulamentul privind cerințele de capital

prevederi vizează cerințele privind indicatorul de finanțare stabilă netă, cerința de acoperire a necesarului de lichiditate, efectul de levier și expunerile mari; 2) în domeniul redresării și rezoluției băncilor, au existat evoluții limitate, cu excepția unor modificări la Legea privind redresarea și rezoluția băncilor, care vizează alinierea în continuare la *acquis*-ul UE în acest domeniu. Aceste modificări vizează inclusiv noi competențe pentru BNM în calitate de autoritate de rezoluție, precum și cerințele minime pentru fonduri proprii și datorii eligibile; 3) în domeniul asigurărilor, BNM a adoptat și a modificat regulamente privind guvernanta întreprinderilor de asigurare și reasigurare, cu scopul de a se alinia la cele mai bune practici ale UE și internaționale; 4) în domeniul finanțelor durabile, a fost lansată o misiune de sprijinire a dezvoltării unei Taxonomii Naționale de Finanțare Durabilă, fiind finalizat și primul proiect al acestei taxonomii. Pe lângă progresele din domeniile indicate mai sus, Comisia Europeană a constatat în domeniul finanțelor digitale următoarele: încă nu există o platformă sau un organism unic pentru a coordona digitalizarea sistemului financiar; BNM nu a elaborat încă o strategie privind finanțele digitale; activele virtuale nu reprezintă o formă recunoscută de monedă electronică în temeiul Legii cu privire la serviciile de plată și moneda electronică; orice activitate de emisie sau tranzacționare a activelor virtuale nu este supusă reglementării și supravegherii de către BNM. Constatările de mai sus ale Comisiei Europene au fost însoțite și de unele recomandări. Astfel, Republica Moldova a fost îndemnată: 1) să continue eforturile de aliniere a legislației la *acquis*-ul UE privind reglementarea sectorului bancar, inclusiv privind redresarea și rezoluția băncilor și schemele de garantare a depozitelor bancare; 2) să depună eforturi de aliniere la *acquis*-ul UE privind asigurările, inclusiv la Directiva Solvabilitate II (nr. 2009/138/CE) și Directiva privind asigurările auto (nr. 2009/103/CE); 3) să continue eforturile de aliniere a legislației la *acquis*-ul UE privind infrastructura pieței financiare și finanțele digitale.

Cu referire la *Capitolul 17 „Politica economică și monetară”*, Comisia Europeană a menționat, printre altele, că sunt necesare măsuri suplimentare pentru a consolida independența funcțională, instituțională, personală și financiară a băncii centrale. De asemenea, Comisia Europeană a menționat că sunt necesare eforturi suplimentare și în domeniul interdicției de finanțare monetară (interdicția ca banca centrală să acorde împrumuturi administrațiilor, autorităților, organismelor sau întreprinderilor publice). În acest context, Comisia Europeană a menționat că modificările recente la Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare ridică îngrijorări cu privire la finanțarea monetară. Pornind de la cele menționate mai sus, Comisia Europeană a formulat și unele recomandări, printre care: 1) continuarea consolidării independenței băncii centrale pentru a preveni interferența Guvernului, a Parlamentului și a altor părți terțe, precum și consolidarea structurii de guvernanta și decizională prin adoptarea modificărilor la legea băncii centrale; 2) modificarea cadrului juridic pentru a respecta pe deplin interdicția finanțării monetare, împiedicând, în special, deținerea majoritară de către BNM a bursei de valori.

Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la UE pe anii 2024-2027 și Programul național de aderare a Republicii Moldova la UE pentru perioada 2025-2029

În primele cinci luni ale anului 2025, BNM a continuat să participe la implementarea *Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la UE pe anii 2024-2027* (PNA 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023⁸⁸), fiind responsabilă sau coresponsabilă de realizarea unor acțiuni din Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”, Capitolul 9 „Servicii financiare”, Capitolul 17 „Politica economică și monetară”, Capitolul 18 „Statistici” și Capitolul 32 „Control financiar”.

Totodată, BNM a participat și la elaborarea *Programului național de aderare a Republicii Moldova la UE pentru anii 2025-2029* (PNA 2025-2029) – principalul document de programare, care stabilește direcțiile strategice, angajamentele politice și reformele planificate pentru îndeplinirea criteriilor de aderare a țării noastre la UE. Acest Program a fost aprobat la 28 mai 2025 prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025⁸⁹, iar odată cu intrarea în vigoare a programului dat (la 2 iunie 2025), PNA 2024-2027 a fost abrogat. Spre deosebire de PNA 2024-2027, care era un plan de dimensiuni relativ mici (de peste o sută de pagini), PNA 2025-2029 este un document mult mai cuprinzător, de peste o mie de pagini, la elaborarea căruia BNM a contribuit foarte activ. Fiecare capitol din PNA 2025-2029, inclusiv capitolele care vizează, în mare măsură, atribuțiile BNM (capitolele 4, 9 și 17) conțin următoarele informații, structurate pe blocuri tematice: 1) o introducere privind conținutul capitolului; 2) o prezentare generală a cadrului legislativ și a cadrului administrativ existent; 3) planurile de aliniere a legislației naționale la *acquis*-ul UE, de implementare a legislației armonizate și de consolidare a capacităților administrative; 4) o listă detaliată de acțiuni normative și de implementare (anexele A și B la PNA).

În cadrul PNA 2025-2029, adoptat de Guvern la 28 mai 2025, au fost reflectate acțiuni, de realizarea cărora BNM a fost primar responsabilă sau coresponsabilă, privind Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului” (14 acțiuni), Capitolul 9 „Servicii financiare” (86 acțiuni), Capitolul 17 „Politica economică și monetară” (5 acțiuni), Capitolul 18 „Statistici” (13 acțiuni) și Capitolul 32 „Control financiar” (7 acțiuni). Aceste acțiuni au inclus atât măsuri de reglementare, pentru armonizarea legislației naționale la *acquis*-ul UE, cât și măsuri de implementare și consolidare a capacității instituționale. Termenele-limită de realizare a acestor acțiuni au variat între anul 2025 și 2028.

În trimestrul IV al anului 2025, BNM a participat la procesul de actualizare a PNA 2025-2029, proces care se desfășoară anual, inclusiv în contextul

⁸⁸Hotărârea Guvernului nr. 829 din 27 octombrie 2023 cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027. Disponibilă: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141820&lang=ro.

⁸⁹Hotărârea Guvernului nr. 306 din 28 mai 2025 cu privire la aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029. Disponibilă: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148720&lang=ro.

publicării de către Comisia Europeană a recomandărilor din Pachetul de extindere al UE. PNA 2025-2029 a fost actualizat la 29 decembrie 2025, prin aprobarea de către Guvern a Hotărârii nr. 818/2025⁹⁰, în vigoare din 13 ianuarie 2026. La fel ca în cazul PNA inițial (aprobat de Guvern la 28 mai 2025), BNM este responsabilă sau coresponsabilă de realizarea unor acțiuni privind capitolele 4, 9, 17, 18 și 32 din versiunea actualizată a PNA.

Participarea în platformele naționale de coordonare a procesului de aderare la UE

În anul 2025, reprezentanții BNM au participat cu regularitate în activitățile platformelor naționale pentru coordonarea procesului de aderare la UE (institute prin Hotărârea Guvernului nr. 180/2024⁹¹), după cum urmează:

- Guvernatorul BNM a luat parte la activitatea *Comisiei naționale pentru integrare europeană* (constituită prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 441/2022), prezidată de Președintele Republicii Moldova și responsabilă de asigurarea coordonării activităților necesare realizării reformelor și priorităților de integrare europeană;
- Reprezentanții BNM au participat la ședințele *Consiliului de coordonare interinstituțională*, responsabil de asigurarea coerenței și consistenței în activitatea grupurilor de lucru instituite pentru fiecare capitol de negociere cu UE. La aceste ședințe au fost abordate diverse subiecte privind procesul de pregătire pentru aderare la UE, de exemplu: 1) elaborarea, implementarea și actualizarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la UE; 2) definitivarea Agendei de reforme aferente Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027; 3) elaborarea pozițiilor naționale pentru capitolele de negociere cu UE; 4) implementarea foilor de parcurs aferente Clusterului 1 „Valori fundamentale”;
- Reprezentanții BNM au participat în activitățile grupurilor de lucru naționale în care BNM are calitate de membru, inclusiv: 1) în 3 grupuri de lucru în care BNM și Ministerul Finanțelor au rol de instituții coordonatoare: Grupul 4 „Libera circulație a capitalului”, Grupul 9 „Servicii financiare” și Grupul 17 „Politica economică și monetară”; 2) în alte grupuri de lucru, care vizează într-o anumită măsură atribuțiile BNM: Grupul responsabil de criteriul economic, Grupul 18 „Statistici”, Grupul 24 „Justiție, libertate și securitate”, Grupul 32 „Control financiar”, Grupul 33 „Prevederi financiare și

⁹⁰ Hotărârea Guvernului nr. 818 din 29 decembrie 2025 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029. Disponibilă: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=152483&lang=ro.

⁹¹ Hotărârea Guvernului nr. 180 din 13 martie 2024 cu privire la mecanismul de coordonare a procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și modul de organizare și funcționare a echipei de negociere în cadrul acestui proces. Disponibilă: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142350&lang=ro.

bugetare”. În cadrul acestor grupuri, BNM a contribuit la realizarea angajamentelor și a altor activități dedicate pregătirii de aderare la UE, inclusiv prin comunicare strânsă cu autoritățile naționale care asigură președinția acestor grupuri (de exemplu: Ministerul Finanțelor, Biroul Național de Statistică, Ministerul Afacerilor Interne), precum și cu Biroul pentru Integrare Europeană din cadrul Cancelariei de Stat. Subiectele sus-menționate, examinate în cadrul Consiliului de coordonare interinstituțională, au fost abordate în mod detaliat de către BNM în cadrul grupurilor de lucru. Având în vedere că realizarea unor angajamente care vizează atribuțiile BNM (de exemplu, anumite măsuri de aliniere a legislației la *acquis*-ul UE) necesită participarea și a altor autorități naționale, grupurile de lucru în care BNM este membru au reprezentat o platformă eficientă de dialog și cooperare la nivel de instituții.

Alte evoluții semnificative și activități realizate în contextul integrării europene

- BNM a contribuit cu propuneri la *elaborarea proiectelor pozițiilor de negociere ale Republicii Moldova* pentru capitolele care au tangență cu atribuțiile sale: Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”, Capitolul 9 „Servicii financiare”, Capitolul 17 „Politica economică și monetară”, Capitolul 18 „Statistici”, Capitolul 32 „Control financiar”, „Criteriul economic”. Poziția de negociere este un document important prin care țara noastră detaliază modul și termenele pe care și le propune pentru a adopta și implementa normele și standardele UE, în contextul aderării la UE.
- BNM a participat la *reuniunile platformelor de cooperare instituite prin Acordul de Asociere RM-UE*⁹². Astfel, la 19 iunie 2025, BNM a participat la reuniunea Subcomitetului de Asociere RM-UE privind dialogul economic, managementul finanțelor publice, serviciile financiare, cooperarea financiară și dispoziții antifraudă, iar la 18 noiembrie 2025 a participat la reuniunea Comitetului de Asociere RM-UE în configurația comerț. În cadrul acestor reuniuni, reprezentanții BNM au prezentat informații privind evoluțiile și perspectivele macroeconomice, realizările principale și situația din sectorul financiar al Republicii Moldova, precum și informații generale privind statistica comerțului cu servicii. De asemenea, în anul 2025, BNM a prezentat autorităților naționale informații în contextul organizării la 4 iunie 2025 a reuniunii Consiliului de Asociere RM-UE.
- *Întrevederile cu Comisia Europeană privind prognozele macroeconomice*. În contextul elaborării de către Comisia Europeană a prognozelor macroeconomice periodice pentru

⁹² *Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte*, a fost semnat la Bruxelles la 27 iunie 2014, a intrat în vigoare la 1 iulie 2016, fiind aplicat cu titlu provizoriu (în mare parte) din 1 septembrie 2014.

statele candidate pentru aderare la UE (în cadrul exercițiilor „Spring 2025 Economic Forecast” și „Autumn 2025 Economic Forecast”), reprezentanții BNM au participat, la 31 martie 2025 și la 15 octombrie 2025, la întâlniri la nivel de experți cu reprezentanți ai Direcției Generale Afaceri Economice și Financiare a Comisiei Europene (DG ECFIN). În cadrul întâlnirilor, reprezentanții BNM și cei ai Comisiei Europene au avut discuții privind evoluțiile și prognozele macroeconomice care vizează UE și Republica Moldova.

- BNM a continuat *fortificarea relațiilor de cooperare cu autoritățile UE*, inclusiv prin organizarea de întâlniri bilaterale cu reprezentanții de nivel înalt ai acestora. Astfel, în anul 2025, reprezentanții BNM au continuat dialogul și cooperarea cu reprezentanți din Banca Centrală Europeană, Autoritatea Bancară Europeană, Comisia Europeană, Direcția Generală Afaceri Economice și Financiare a Comisiei Europene (DG ECFIN), Direcția Generală Stabilitate Financiară, Servicii Financiare și Uniunea Piețelor de Capital a Comisiei Europene (DG FISMA), Direcția Generală Vecinătate și Negocieri privind Extinderea Comisiei Europene (DG NEAR), Eurostat, precum și cu unele bănci centrale din UE și autorități de supraveghere financiară din UE, inclusiv cu băncile centrale responsabile de supravegherea instituțiilor de credit din UE care au filiale în Republica Moldova. De asemenea, BNM a continuat cooperarea cu Consiliul European al Plăților (European Payments Council – EPC) în contextul aderării și participării Republicii Moldova la SEPA. La fel, în anul 2025, conducerea BNM a avut întâlniri cu unii membri ai Parlamentului European, cu șeful Delegației UE în Republica Moldova, cu șeful reprezentanței Băncii Europene de Investiții în Republica Moldova, precum și cu unii ambascadori ai țărilor UE în Republica Moldova.
- În anul 2025, BNM a continuat activitățile demarate în anul 2024 orientate spre *obținerea recunoașterii, de către Autoritatea Bancară Europeană (ABE), a echivalenței cadrului național de reglementare prudentială a activității băncilor cu standardele UE*. Acest demers al BNM este susținut de progresul continuu în armonizarea legislației naționale la *acquis*-ul UE, precum și de implicarea activă a BNM în procesul de pregătire pentru aderarea țării noastre la UE. Astfel, în septembrie 2025, BNM a expediat către ABE primul chestionar completat în contextul evaluării echivalenței respective. Drept rezultat, la 18 decembrie 2025, ABE a confirmat prezența în Republica Moldova a celor mai importante elemente ale cerințelor de reglementare și supraveghere bancară care sunt în vigoare în UE. Următoarea etapă a evaluării de către ABE, planificată pentru începutul anului 2026, constă dintr-o examinare mai aprofundată a cadrului național raportat la legislația UE.
- La 30 octombrie 2025 a avut loc o *întrevedere bilaterală dintre guvernatoarea BNM, doamna Anca Dragu, și comisara europeană pentru Servicii Financiare și Uniunea Economiei și Investițiilor,*

doamna Maria Luís Albuquerque. Discuțiile au vizat evoluțiile din sectorul financiar din Moldova, situația macroeconomică și implicarea BNM în procesul de integrare europeană, prin consolidarea unui sistem financiar rezilient, sigur și aliniat la standardele europene.

Întrevederea a avut loc în contextul participării doamnei Albuquerque la *Atelierul de dialog la nivel înalt „Finanțe și creștere economică: Lecții pentru parcursul european al Republicii Moldova”*, organizat la Chișinău în aceeași zi. Atelierul a reunit înalți oficiali ai autorităților naționale și europene, reprezentanți ai instituțiilor financiare internaționale și experți în domeniul economic. Evenimentul dat a facilitat discuții despre reformele din sectorul financiar și transformările structurale necesare pentru a dinamiza creșterea economică în procesul de integrare europeană.

- La 19 decembrie 2025, BNM a organizat *Conferința de nivel înalt „BNM 2025 – Momentum European: Un an de progrese și integrare”*. Conferința a reunit oficialități de nivel înalt, experți internaționali și reprezentanți ai sectorului bancar și ai mediului de afaceri, care au discutat despre transformarea sistemului financiar din Republica Moldova și despre conectarea Moldovei la infrastructura financiară europeană prin aderarea la SEPA. Evenimentul a evidențiat modul în care obiectivul strategic al integrării europene a fost transpus în rezultate concrete, cu impact direct asupra cetățenilor și companiilor. În cadrul conferinței, BNM a lansat moneda jubiliară „Moldova în Zona Unică de Plăți în Euro”, din seria „Moldova Europeană”, inaugurată cu acest prilej.
- În perioada octombrie-decembrie 2025, trei experți din Moldova, toți din cadrul BNM, au participat în premieră pentru țara noastră la *Programul NEPT* (European Commission's National Experts in Professional Training Programme) care este un program de formare profesională al Comisiei Europene destinat experților naționali din administrațiile publice din UE, din țările EFTA (Islanda, Liechtenstein, Norvegia, Elveția) sau din statele care au demarat negocierile de aderare la UE (inclusiv Republica Moldova). Doi participanți din BNM și-au desfășurat stagiul la Direcția Generală Stabilitate Financiară, Servicii Financiare și Uniunea Piețelor de Capital (DG FISMA), iar un participant – la Serviciul Juridic. Acest stagiul de formare a oferit experților din BNM o oportunitate unică de a obține experiență practică și o înțelegere a metodelor și politicilor de lucru ale Comisiei Europene.
- Pe parcursul anului 2025, Banca Națională a participat la examinarea a 95 solicitări ale Ministerului Afacerilor Externe, în contextul pregătirii poziției la nivel național privind *alinierea Republicii Moldova la măsurile restrictive internaționale ale UE*. În acest sens, BNM, pornind de la atribuțiile sale, a prezentat informații cuprinzătoare privind existența sau inexistența relațiilor dintre persoanele și entitățile supuse sancțiunilor și sistemul

financiar din Republica Moldova. De asemenea, BNM a prezentat informații privind impactul și potențialele riscuri, care ar decurge din eventualele alinieri ale țării noastre la deciziile UE privind măsurile restrictive.

- În anul 2025, în cadrul BNM a continuat implementarea proiectului (lansat în anul 2024) dedicat *Pregătirii aderării Republicii Moldova la UE pe domeniile ce revin în competența BNM*⁹³. În cadrul proiectului, cele 8 echipe constituite conform capitolelor din *acquis*-ul UE, relevante atribuțiilor BNM, au participat la toate activitățile privind procesul de pregătire pentru aderare la UE. Unii din membrii acestor echipe participă și în grupurile de lucru naționale instituite prin Mecanismul național de coordonare a procesului de aderare a Moldovei la UE. Printre activitățile desfășurate în cadrul proiectului menționăm: elaborarea și aprobarea prezentărilor pentru reuniunile de screening bilateral; elaborarea și aprobarea propunerilor BNM la PNA 2025-2029; elaborarea Conceptului privind desemnarea centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor suspecte de a fi falsificate. Implementarea activităților în domeniul integrării europene, prin intermediul unui proiect dedicat în cadrul BNM, reprezintă o soluție eficientă, având în vedere complexitatea sporită și dinamica activităților de pregătire pentru aderare la UE.
- La 15 decembrie 2025, *țara noastră a primit undă verde din partea UE pentru a avansa negocierile tehnice de aderare la UE privind 3 cluster*⁹⁴: Clusterul 1 „Valori fundamentale” (vizează inclusiv domeniul „Criteriul economic” și Capitolul 32 „Control financiar”), Clusterul 2 „Piața internă” (vizează inclusiv Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului” și Capitolul 9 „Servicii financiare”) și Clusterul 6 „Relații externe”. Acest lucru deschide posibilitatea ca în anul 2026 să fie demarate discuțiile tehnice cu UE privind îndeplinirea de către Moldova a criteriilor de aderare la UE, inclusiv în privința criteriilor din capitolele sus-menționate, la realizarea cărora BNM are o contribuție importantă.

⁹³Obiectivul proiectului este de a asigura pregătirea procesului de aderare a țării noastre la UE în domeniile care sunt în competența BNM, inclusiv prin realizarea armonizării legislației financiare bancare și nebankare a Republicii Moldova cu cea a UE, precum și întărirea capacității instituționale a BNM.

⁹⁴Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova, Misiunea Republicii Moldova pe lângă Uniunea Europeană. „Moldova primește undă verde pentru a avansa negocierile tehnice pe trei dintre cele șase cluster de aderare”. 15 decembrie 2025. Disponibil: <https://ue.mfa.gov.md/ro/content/moldova-prime%C8%99te-und%C4%83-verde-pentru-avansa-negocierile-tehnice-pe-trei-dintre-cele-%C8%99ase>.

8.2 Colaborarea internațională

Fondul Monetar Internațional (FMI)

Relația dintre Republica Moldova și Fondul Monetar Internațional se bazează pe un parteneriat strategic și de lungă durată, orientat spre consolidarea stabilității macroeconomice și financiare a țării într-un context global marcat de incertitudini sporite. FMI a sprijinit constant Republica Moldova în implementarea reformelor structurale necesare asigurării unei creșteri economice durabile și consolidării rezilienței sistemului financiar.

Pe parcursul anului 2025, cooperarea dintre BNM și FMI a continuat prin misiuni de consultare și evaluare, prin programe de dezvoltare a capacităților instituționale, prin programul de asistență financiară acordată Republicii Moldova, precum și prin dialogul instituțional la nivel înalt în cadrul reuniunilor statutare ale FMI și conferințelor internaționale.

Un reper al anului 2025, care se distinge prin complexitatea sa, a fost derularea în comun de către FMI și Banca Mondială a Programului de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP)⁹⁵. Spre deosebire de monitorizările periodice (exemplu Articolul IV), FSAP nu este un exercițiu obligatoriu pentru Republica Moldova, fiind un exercițiu comprehensiv de diagnostic al sectorului financiar dintr-o țară. Faptul că autoritățile din Republica Moldova au solicitat această evaluare relevă maturitate instituțională, grad înalt de transparență și asumare fermă a alinierii la cele mai înalte standarde europene și internaționale.

Lansat la începutul anului de către FMI și Banca Mondială, în colaborare cu BNM și alte autorități naționale, FSAP a avut ca obiectiv obținerea unei imagini clare asupra performanței sistemului financiar din Republica Moldova. Programul a încorporat trei etape de evaluare: pre-evaluarea, desfășurată în perioada ianuarie-februarie 2025, în cadrul căreia au fost stabilite domeniile de analiză; misiunea de diagnostic, desfășurată în perioada aprilie-mai 2025; și misiunea principală, desfășurată în perioada iulie-august 2025, în urma căreia au fost prezentate principalele constatări și recomandări de politici. Exercițiul a vizat sectorul bancar, al pieței de capital, al asigurărilor și al creditării nebancare și a cuprins analiza riscurilor macrofinanciare, testarea rezilienței sistemului prin simulări de stres, evaluarea capacității de

⁹⁵Programul de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP) este un instrument de diagnostic, administrat de FMI și Banca Mondială, care analizează reziliența sistemelor financiare naționale. Lansat în 1999 și devenit obligatoriu la fiecare cinci ani pentru cele 47 de jurisdicții de importanță sistemică globală, programul are doi piloni de evaluare: pilonul de stabilitate (responsabilitatea FMI) și pilonul de dezvoltare (responsabilitatea Băncii Mondiale). Rezultatul final, materializat în raportul Financial System Stability Assessment (FSSA), oferă guvernelor o foaie de parcurs critică pentru reforme, servind totodată drept un certificat de credibilitate care facilitează accesul țării respective la piețele internaționale de capital.

gestionare a crizelor, a cooperării interinstituționale, precum și aspecte privind incluziunea financiară și accesul la finanțare. Acest exercițiu de anvergură a implicat, pe lângă BNM, și alte instituții-cheie cu impact asupra sectorului financiar, precum: Ministerul Finanțelor, Comisia Națională a Pieței Financiare, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Depozitarul central unic.

Misiunea FSAP a reconfirmat capacitatea sistemului bancar din Republica Moldova de a rezista presiunilor chiar și în cazul unor șocuri severe. Experții internaționali au constatat că sistemul bancar din Republica Moldova este adecvat capitalizat, lichid și profitabil. De asemenea, evaluarea FSAP a evidențiat progresele realizate de BNM în ultimul deceniu în domeniul supravegherii sectorului financiar și gestionării crizelor, marcând o etapă de recunoaștere internațională a reformelor implementate pentru creșterea rezilienței sectorului financiar. Astfel, evaluarea FSAP a confirmat maturitatea și credibilitatea sectorului financiar din Republica Moldova.

Un alt eveniment important a fost vizita de documentare realizată de echipa de experți ai FMI în Republica Moldova în perioada 10-14 martie 2025, scopul acesteia fiind colectarea de informații privind evoluțiile economice, analiza cadrului macroeconomic și discutarea politicilor promovate, precum și monitorizarea progresului în implementarea măsurilor prevăzute de programul autorităților susținut de FMI.

Programul FMI cu Republica Moldova a fost susținut prin mecanismele de finanțare EFF (Mecanism de Finanțare Extinsă)⁹⁶, ECF (Mecanismul Extins de Creditare)⁹⁷ și RSF (Mecanismul pentru Reziliență și Sustenabilitate)⁹⁸.

Mecanismele ECF și EFF au demarat în luna decembrie 2021. Durata inițială aprobată a fost de 40 luni, programul fiind ulterior extins cu șase luni, având ca termen final 19 octombrie 2025. Mecanismul RSF a demarat în luna decembrie 2023, având o durată de 22 luni, finalizându-se, de asemenea, în luna octombrie 2025. Valoarea totală a programului FMI a fost stabilită la 723,63 milioane DST (594,26 milioane DST prin ECF/ EFF și 129,37 DST prin RSF). Suma totală debursată, pe ambele componente, a fost de 603,7 milioane DST (549,8 milioane

⁹⁶Mecanismul de Finanțare Extinsă (Extended Fund Facility – EFF) este un instrument de finanțare al FMI destinat statelor cu dezechilibre mari în balanța de plăți cauzate de unele impedimente de ordin structural sau de ritmul lent al creșterii economice și de anumite stări inerent precare ale balanței de plăți.

⁹⁷Mecanismul Extins de Creditare (Extended Credit Facility – ECF) este un instrument de finanțare al FMI prin intermediul căruia țările eligibile (cu venituri mici) pot beneficia de asistență financiară în condiții concesionale, într-o formă mai flexibilă și mai bine ajustată la diversele lor necesități, inclusiv în timpul crizelor (de exemplu, în cazul problemelor de durată legate de balanța de plăți).

⁹⁸Mecanismul pentru Reziliență și Sustenabilitate (Resilience and Sustainability Facility – RSF) este un instrument al Fondului Monetar Internațional conceput să ofere finanțare accesibilă, pe termen lung (rambursare în 20 de ani), pentru a ajuta țările vulnerabile să abordeze provocările structurale majore, precum schimbările climatice și pregătirea pentru pandemii.

DST prin ECF/ EFF și 53,9 milioane DST prin RSF). În luna decembrie 2025, misiunea FMI privind *consultările anuale prevăzute de Articolul IV din Statutul FMI* a făcut bilanțul evoluțiilor economice recente, evaluând perspectivele și riscurile macroeconomice și discutând prioritățile de politici cu reprezentanții BNM și alte autorități și factori interesați relevanți. Concluziile misiunii au indicat o ameliorare a situației macroeconomice, fiind constatată o recuperare treptată a creșterii economice, în pofida efectelor războiului de agresiune purtat de Federația Rusă în Ucraina și a șocurilor energetice repetate. În același timp, a fost apreciată reacția BNM la începutul anului 2025, manifestată prin majorarea ratei de politică monetară în vederea limitării efectelor secundare ale șocului energetic, precum și inițierea procesului de reducere a ratei de bază începând cu luna iunie, pe fundalul temperării inflației.

Republica Moldova participă activ la procesele decizionale ale FMI prin intermediul conducerii BNM, guvernatorul și prim-viceguvernatorul băncii centrale exercitând funcțiile de guvernator și, respectiv, guvernator supleant în cadrul Consiliului Guvernatorilor FMI. Cooperarea la nivel înalt cu FMI a fost una intensă și dinamică pe întreg parcursul anului, fiind susținută prin participarea delegației BNM la reuniunile statutare, precum și la conferințe internaționale relevante pentru agenda de politici macroeconomice și financiare.

În acest context, reprezentanții BNM au participat la *Reuniunile de primăvară și la Reuniunile anuale ale FMI și Grupului Băncii Mondiale*⁹⁹, desfășurate în perioada 21-26 aprilie 2025, și, respectiv, 13-18 octombrie 2025, la Washington D.C., Statele Unite ale Americii. Agenda discuțiilor purtate de delegația BNM în marja acestor reuniuni s-a concentrat pe evaluarea performanțelor economice ale Republicii Moldova, pe consolidarea guvernantei și independenței băncii centrale, precum și pe realizarea Programului de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP), derulat de către FMI și Banca Mondială în Republica Moldova. În cadrul întrevederilor cu oficiali de rang înalt, inclusiv cu directorul general adjunct al FMI, Kenji Okamura, și cu directorul Departamentului European al FMI, Alfred Kammer, au fost abordate reformele structurale necesare pentru menținerea stabilității macroeconomice, dezvoltarea piețelor de capital și promovarea incluziunii financiare prin digitalizare. Totodată, aceste întrevederi au oferit o platformă pentru consolidarea parteneriatelor strategice în contextul parcursului european al Republicii Moldova, fiind evidențiată reziliența economiei naționale în fața provocărilor geopolitice, precum și importanța aderării la SEPA pentru modernizarea infrastructurii financiare.

Cooperarea în cadrul Constituenței FMI a reprezentat, de asemenea, un element important al relației cu FMI pe parcursul anului 2025. *Conferința*

⁹⁹Reuniunile de primăvară și Reuniunile anuale ale FMI și Grupului Băncii Mondiale reprezintă momente de referință ale calendarului economic global, funcționând ca o platformă vitală pentru coordonarea politicilor financiare internaționale. Aceste evenimente reunes mii de oficiali guvernamentali, guvernatori ai băncilor centrale, miniștri de finanțe, lideri din sectorul privat și reprezentanți ai societății civile pentru a evalua starea economiei mondiale, asigurând astfel un cadru cooperativ pentru creșterea durabilă a economiei globale.

de Nivel Înalt a Constituentei FMI¹⁰⁰, găzduită alternativ de băncile naționale ale Belgiei și Regatului Țărilor de Jos începând cu anul 2014, s-a desfășurat în perioada 13-14 februarie 2025, la Amsterdam, Regatul Țărilor de Jos, și a avut ca temă principală de discuții gestionarea fragmentării geoeconomice. Evenimentul, organizat într-un format dedicat exclusiv guvernelor și reprezentanților de nivel înalt ai băncilor centrale din Constituență, a facilitat schimbul de opinii privind politicile macroeconomice necesare în actualul context geopolitic volatil, consolidând relațiile interinstituționale și parteneriatul dintre membrii Constituentei.

Dialogul cu conducerea FMI a fost continuat și în cadrul Conferinței Internaționale de Nivel Înalt organizate de FMI și Banca Națională a Croației, desfășurate la 30 mai 2025, la Dubrovnik, unde guvernatoarea BNM, Anca Dragu, a avut o întrevedere cu directorul general al FMI, Kristalina Georgieva. Discuțiile s-au concentrat asupra cooperării pentru susținerea reformelor economice necesare modernizării Republicii Moldova și avansării procesului de integrare europeană. În acest context, oficialii au subliniat importanța Programului de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP) pentru consolidarea sistemului bancar și alinierea la standardele internaționale, fiind evidențiat faptul că aceste eforturi contribuie la crearea unei economii competitive și reziliente, având ca scop final stabilitatea financiară și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

În perioada 2-4 iulie 2025, reprezentanții BNM au participat la *Reuniunea Constituentei FMI și a Grupului Băncii Mondiale*, organizată în Luxemburg. Evenimentul a reunit decidenți de nivel înalt și experți internaționali din țările ce sunt parte din Constituență. Cu această ocazie, guvernatoarea BNM a avut o serie de întrevederi bilaterale axate pe cooperarea Republicii Moldova cu partenerii internaționali în domeniul reformelor economice și stabilității financiare. Reuniunea a constat din sesiuni de dialog constructiv, având ca temă centrală politicile fiscale aplicate în contextul geopolitic actual, provocările legate de investițiile în infrastructură, precum și subiectul dublei tranziții: schimbările climatice și transformarea digitală.

Banca Mondială

În anul 2025, parteneriatul strategic dintre BNM și Banca Mondială a marcat progrese semnificative, axându-se pe consolidarea stabilității financiare, modernizarea infrastructurii de plăți și promovarea finanțării verzi. Un moment de referință l-a constituit finalizarea cu succes a Programului de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP), derulat în comun de către Banca Mondială și FMI. Pilonul de dezvoltare al evaluării, aflat

¹⁰⁰ Republica Moldova este membră a Constituentei FMI și Grupului Băncii Mondiale conduse de Regatul Țărilor de Jos și Belgia începând cu 12 august 2012, alături de Andorra, Armenia, Belgia, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Cipru, Croația, Georgia, Israel, Luxemburg, Republica Macedonia de Nord, Muntenegru, Regatul Țărilor de Jos, România și Ucraina. Acest grup de țări este reprezentat în organismele decizionale ale FMI și ale Grupului Băncii Mondiale (Consiliile directorilor executivi ale FMI și Băncii Mondiale) de un director executiv, ales pentru un mandat de patru ani.

în responsabilitatea Băncii Mondiale, s-a concentrat pe aspecte legate de dezvoltarea sectorului financiar și incluziunea financiară.

Dialogul la nivel înalt a fost intensificat în cadrul Reuniunilor de Primăvară (aprilie 2025) și a Reuniunilor Anuale (octombrie 2025) de la Washington D.C. Delegația BNM a avut întrevederi strategice cu leadership-ul Băncii Mondiale (Eugene Rhuggenaath, director executiv al Grupului Băncii Mondiale, și Antonella Bassani, vicepreședintă pentru Europa și Asia Centrală), discuțiile vizând sprijinul Băncii Mondiale pentru Programul M-GROW (Moldova Growth, Resilience and Opportunities for Well-being), un instrument esențial pentru creșterea sustenabilă și alinierea la standardele europene, elaborarea Strategiei Naționale de Incluziune Financiară a Republicii Moldova 2030, precum și implementarea Cadrului de Parteneriat de Țară pentru anii 2025-2027.

Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)

BERD rămâne un partener strategic esențial pentru Republica Moldova, oferind sprijin continuu și valoros, în special în procesul de modernizare și consolidare a sectorului bancar. Pe parcursul anului 2025, BNM a cooperat cu BERD în vederea implementării obiectivelor strategice comune stabilite în Strategia de țară a BERD pentru perioada 2023-2028, având în vedere faptul că prezența BERD în calitate de acționar în sectorul bancar din Republica Moldova contribuie la îmbunătățirea guvernantei corporative, iar portofoliul vast de peste 190 de proiecte în valoare de peste 2,8 miliarde euro reconfirmă rolul instituției ca partener-cheie în modernizarea economiei naționale.

În 2025, BNM împreună cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării au cooperat în procesul de majorare a capitalului BERD. Contribuția Republicii Moldova la această majorare este de 4 milioane euro, sumă ce va fi achitată din bugetul de stat în cinci tranșe anuale (2025-2029), menținând puterea actuală de vot a țării în cadrul BERD și consolidând parteneriatul strategic cu instituția financiară. În cadrul dialogului strategic, delegația BNM a participat la Reuniunea Anuală și Forumul de Afaceri BERD, desfășurate la Londra în perioada 13-15 mai 2025, unde s-au discutat prioritățile de finanțare pentru infrastructura financiară și eficiența energetică. Dialogul bilateral a continuat în cadrul întrevederii din 26 noiembrie 2025 cu noul șef al oficiului BERD în Moldova, fiind evidențiate inițiative orientate spre creșterea transparenței, facilitarea accesului la finanțare, dezvoltarea infrastructurii pieței și accelerarea proceselor de modernizare și digitalizare, inclusiv în contextul integrării europene a Republicii Moldova. Printre prioritățile colaborării din acest an s-a numărat și sprijinirea alinierii cadrului de reglementare și a practicilor de supraveghere la standardele prudentiale ale UE pentru sectorul bancar, realizată prin asistență tehnică dedicată.

Grupul Supraveghetorilor Bancari din Europa Centrală și de Est

În zilele de 3-5 iunie 2025, delegația BNM a participat la cea de-a 37-a Conferință Anuală a Grupului Supraveghetorilor Bancari din Europa Centrală și de Est¹⁰¹. Agenda reuniunii s-a concentrat pe provocările actuale ale sectorului bancar, abordând teme precum riscul cibernetic într-un mediu digitalizat, utilizarea inteligenței artificiale în serviciile financiare și interacțiunea dintre cerințele micro și macroprudențiale.

În cadrul acestei conferințe, BNM a fost desemnată să preia președinția BSCEE pentru anul 2026. Mandatul a început oficial la 16 decembrie 2025 și va fi exercitat de viceguvernatorul BNM, Constantin Șchendra. Astfel, Conferința Anuală a membrilor BSCEE a fost stabilită pentru luna mai 2026 și se va desfășura la Chișinău, Republica Moldova. Această poziție onorantă reconfirmă aprecierea internațională față de progresele realizate de BNM în alinierea la standardele europene și rolul său activ în cooperarea pentru consolidarea stabilității financiare regionale.

În același timp, BNM a continuat pe parcursul anului 2025 colaborarea cu membrii BSCEE, prin schimbul de informații și experiență în domeniul supravegherii și reglementării prudențiale a băncilor. Această cooperare regională a facilitat alinierea continuă a cadrului normativ național la standardele europene de supraveghere, contribuind la consolidarea stabilității și rezilienței întregului sector bancar din Republica Moldova.

Asociația Internațională a Supraveghetorilor în Asigurări (IAIS)

După obținerea statutului de membru al Asociației Internaționale a Supraveghetorilor în Asigurări¹⁰², la 26 august 2024, BNM a utilizat activ această calitate pentru a identifica noi oportunități de fortificare a capacității interne de supraveghere a sectorului de asigurări. Aceste demersuri sunt esențiale atât pentru eforturile de aliniere la Directiva

¹⁰¹ Grupul Supraveghetorilor Bancari din Europa Centrală și de Est (Group of Banking Supervisors from Central and Eastern Europe – BSCEE) este o organizație regională înființată în anul 1991, în Budapesta. Membrii BSCEE sunt instituțiile de supraveghere bancară din 24 țări. Scopul BSCEE este promovarea și menținerea cooperării dintre autoritățile de supraveghere bancară din Europa Centrală și de Est, de a servi în calitate de forum de nivel înalt pentru schimbul de experiență, tehnici în domeniul supravegherii, informații și know-how. BNM a devenit membră BSCEE în iunie 1996.

¹⁰² Asociația Internațională a Supraveghetorilor de Asigurări (International Association of Insurance Supervisors – IAIS) este organismul global de stabilire a standardelor, responsabil pentru dezvoltarea și sprijinirea implementării principiilor, standardelor și ghidurilor, precum și a materialelor suport pentru supravegherea sectorului asigurărilor. Înființată în 1994, IAIS este o organizație cu aderare voluntară, formată din autorități de supraveghere a asigurărilor din peste 200 de jurisdicții, reprezentând 97 la sută din primele de asigurare la nivel mondial. IAIS elaborează standarde internaționale și sprijină implementarea și evaluarea acestora, cu scopul de a promova o supraveghere eficientă și coerentă la nivel global a industriei asigurărilor, pentru a dezvolta și menține piețe de asigurări echitabile, sigure și stabile.

europeană în materie de asigurări, cunoscută și ca Directiva Solvabilitate II, în contextul procesului de integrare europeană, cât și pentru ajustarea cadrului de supraveghere la standardele internaționale aplicabile sectorului de asigurări.

Pe parcursul anului 2025, BNM a participat la o serie de evaluări globale ale IAIS, confirmând statutul de partener de încredere în procesul de îmbunătățire a standardelor în domeniu. Astfel, participarea Republicii Moldova la Exercițiul Global de Monitorizare (Global Monitoring Exercise – GME) al IAIS, care are ca obiectiv evaluarea tendințelor de dezvoltare a pieței asigurărilor la nivel global și detectarea posibilei acumulări de risc sistemic în sectorul asigurărilor la nivel global, a rezultat în obținerea unui raport specific pentru Republica Moldova care furnizează informații despre potențialele riscuri și tendințele-cheie din sectorul asigurărilor din țară.

De asemenea, în 2025, BNM a inițiat procesul de aderare la Memorandumul Multilateral de Înțelegere al IAIS, care va oferi un cadru instituțional puternic pentru colaborare și schimb de informații dintre BNM și alte instituții membre ale IAIS.

Participarea viceguvernatorului Constantin Șchendra la Adunarea Generală a IAIS din 13-14 noiembrie 2025 a oferit un cadru de nivel înalt pentru a reafirma determinarea Republicii Moldova de a colabora la nivel internațional în sporirea capacității sectorului de asigurări de a contribui la reziliența societală, ținând cont de expunerea la noile riscuri globale, schimbările climatice și complexitatea crescândă a relațiilor internaționale.

Banca Reglementelor Internaționale (BIS)

Cadrul de cooperare internațională continuă, găzduit de Banca Reglementelor Internaționale (Bank for International Settlements – BIS)¹⁰³ pentru a asigura stabilitatea sistemului financiar global, este cunoscut generic sub numele de „procesul de la Basel”. În acest context, BNM importă și aplică voluntar standardele stabilite în cadrul procesului de la Basel pentru a asigura alinierea atât la normele europene în domeniu, cât și la standardele globale.

În 2025, în contextul procesului de la Basel și cooperării cu BIS, guvernatoarea BNM, Anca Dragu, și prim-viceguvernatorul BNM, Petru Rotaru, au reprezentat Republica Moldova la Simpozionul aniversar dedicat împlinirii a 35 de ani de la înființarea Comitetului pentru Plăți și Infrastructuri de Piață¹⁰⁴. De asemenea, în 2025, a continuat

¹⁰³Banca Reglementelor Internaționale (Bank for International Settlements – **BIS**) este o organizație internațională care deservește băncile centrale și alte autorități financiare din întreaga lume pentru a sprijini eforturile acestora de menținere a stabilității monetare și financiare prin cooperare internațională. Aceasta acționează, de asemenea, ca o **bancă a băncilor centrale**.

¹⁰⁴Comitetului pentru Plăți și Infrastructuri de Piață (Committee on Payments and Market Infrastructures – CPMI) este organismul internațional care stabilește standarde globale pentru plățile securizate și infrastructurile financiare, activând sub egida BIS.

cooperarea cu Comitetul Irving Fisher privind Statistica Băncilor Centrale¹⁰⁵, iar angajații BNM au participat în calitate de observatori la ședința Grupului Consultativ de la Basel (Basel Consultative Group – BCG) al Comitetului Basel pentru Supraveghere Bancară¹⁰⁶.

În 2025, angajații BNM au avut acces la instruirile organizate de **Institutul de Stabilitate Financiară (Financial Stability Institute – FSI)** al BIS prin intermediul platformei de formare profesională BIS-FSI Connect. De asemenea, în decembrie 2025, BNM a contribuit la sondajul inițiat de BIS privind monedele digitale ale băncilor centrale (CBDC), tokenizarea și criptomonede.

Centrul de Excelență în Finanțe

Centrul de Excelență în Finanțe (CEF) este o organizație internațională care are misiunea de a sprijini dezvoltarea capacităților profesionale prin instruirea funcționarilor din sectorul financiar din Europa de Sud-Est. CEF oferă asistență tehnică și instruire profesională practice adaptate și orientate spre necesitățile țărilor membre CEF, care au ca scop promovarea cooperării în regiune, inclusiv prin crearea platformelor de instruire și a schimbului de practici, prin stabilirea de noi parteneriate și prin alte activități. Republica Moldova a aderat la CEF în anul 2015¹⁰⁷.

În virtutea rolului guvernatorului BNM în procesul decizional al organizației, reprezentanții BNM au participat, în perioada 22-23 iunie 2025, la Reuniunea Anuală a Consiliului de Conducere, organul decizional suprem al CEF, care s-a desfășurat la Bečići, Muntenegru. Cu această ocazie, a fost discutată evoluția situației în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare, inclusiv schimbările în prioritățile de finanțare și modul în care ar putea fi abordate aceste provocări.

Activitățile BNM în contextul cooperării cu CEF pun un accent deosebit pe importanța leadership-ului eficient, managementul cunoștințelor și dezvoltarea abilităților tehnice aprofundate, ca factori fundamentali în procesul de reformare continuă a instituției.

În anul 2025, un punct central al colaborării BNM-CEF l-a constituit proiectul „#NBM LearnOrgLab” – Transformare instituțională în

¹⁰⁵Comitetul Irving Fisher privind Statistica Băncilor Centrale (Irving Fisher Committee on Central Bank Statistics – IFC) este un forum internațional care se concentrează exclusiv pe îmbunătățirea calității și analizei statisticilor economice, monetare și financiare, purtând numele economistului american Irving Fisher, activând sub egida Băncii Reglementelor Internaționale (BIS).

¹⁰⁶Comitetul de la Basel pentru Supraveghere Bancară (Basel Committee on Banking Supervision – BCBS) este principalul organism global de stabilire a standardelor pentru reglementarea prudentială a băncilor și un forum pentru cooperare periodică în materie de supraveghere bancară, activând sub egida Băncii Reglementelor Internaționale (BIS). În cadrul Consiliului de Conducere al CEF, Republica Moldova este reprezentată de guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei (BNM) și de ministrul finanțelor al Republicii Moldova, fiecare deținând câte un vot în procesul decizional.

¹⁰⁷În cadrul Consiliului de Conducere al CEF, Republica Moldova este reprezentată de guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei (BNM) și de ministrul finanțelor al Republicii Moldova, fiecare deținând câte un vot în procesul decizional.

organizație orientată spre învățare, desfășurat cu suportul financiar al Ministerului de Externe al Republicii Slovenia, Ministerul Finanțelor al Regatului Țărilor de Jos și Slovenia AID. Acest proiect este destinat consolidării abilităților instituționale ale BNM în domeniul dezvoltării profesionale și al transferului de cunoștințe.

Pe parcursul perioadei de raportare colaborarea cu CEF s-a materializat inclusiv prin contribuția BNM la crearea de conținut instrucțional și participarea angajaților BNM în calitate de formatori la evenimentele organizate de CEF.

Cooperarea cu alte organizații

În aprilie 2025, urmărind obiectivul reformării și dezvoltării pieței financiare, diversificării instrumentelor financiare disponibile și digitalizării infrastructurii financiare care ar permite cetățenilor un acces mai larg la finanțare și condiții de trai mai bune, reprezentanții BNM au participat la cea de-a 36-a Reuniune Plenară a **Consiliului European pentru Obligațiuni Garantate**¹⁰⁸, principală organizație care reprezintă interesele participanților la piața de obligațiuni garantate la nivel european și global, discutând despre legislația privind obligațiunile garantate și mecanismele de finanțare pentru locuințe accesibile. De asemenea, reprezentanții BNM au participat la cea de-a 20-ea Conferință Anuală a **Organizației Internaționale a Comisiilor de Valori Mobiliare (IOSCO)**¹⁰⁹.

În perioada 30 septembrie – 2 octombrie 2025, reprezentanții BNM au participat la Conferința anuală a **Grupului de Lucru Internațional privind Riscul Operațional (IORWG)**¹¹⁰, găzduită de Banca Emiratelor Arabe Unite. În cadrul evenimentului au fost prezentate rezultatele sondajului *Survey – Maturity Model, Trends and Best Practices*, prin intermediul căruia IORWG evaluează anual maturitatea gestiunii riscurilor operaționale în băncile centrale, membre ale grupului. Conform rezultatelor evaluării, în anul 2025, BNM s-a plasat în top 5 bănci centrale la categoria Risk Culture.

¹⁰⁸Consiliul European pentru Obligațiuni Garantate (European Covered Bond Council – ECBC), lansat de Federația Europeană a Creditelor Ipotecare (European Mortgage Federation – EMF), este o platformă europeană de dialog între actorii implicați în piața obligațiunilor garantate și are rolul de a reprezenta și promova interesele participanților la piața obligațiunilor garantate la nivel internațional.

¹⁰⁹Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare (International Organization of Securities Commissions – IOSCO) este organismul internațional care reunește autoritățile de reglementare a valorilor mobiliare din întreaga lume și este recunoscut ca organismul global de stabilire a standardelor pentru reglementarea piețelor financiare. Calitatea sa de membru reglementează peste 95 la sută din piețele de valori mobiliare din lume, în peste 130 de jurisdicții.

¹¹⁰Grupul Internațional de Lucru pentru Riscul Operațional (International Operational Risk Working Group – IORWG) este dedicat promovării managementului riscului operațional în industria bancară centrală. IORWG a fost înființat în octombrie 2005, inițiat printr-o propunere a Băncii Spaniei, care a fost agreată de 17 bănci centrale. Actualmente, IORWG este principală asociație mondială pentru riscul operațional din industria bancară centrală.

Acest rezultat subliniază progresul în maturitatea gestiunii riscurilor operaționale ale BNM, menținut la nivelul de maturitate „Advanced”, conform metodologiei IORWG. De asemenea, pe parcursul anului 2025, BNM a continuat să participe la activitățile desfășurate de IORWG, oferind răspunsuri la următoarele sondaje inițiate de grup: „Survey on Central Bank AI Risk Management Frameworks”, „Survey on Functional Risk Management Approach for Enterprise Risk Management”, „Survey for Organizational Development”, „Survey on Compliance Function for Central Banks”, „Survey on Vendor Risk”, „Survey on Maturity Model, Trends and Best Practices”, „Survey on the Risk and Incident Repository”, „Survey on Key Risk Indicators”.

În anul 2025, BNM a continuat conlucrarea cu **Asociația Europeană a Caselor de Compensare Automatizate (EACHA)**¹¹¹ prin schimbul de informații și experiență în domeniul activității caselor de procesare a plăților. Astfel, în perioada 13-15 mai 2025, în calitate de membri ai EACHA, reprezentanții BNM au participat la *EACHA Payments Forum*. Participarea la acest eveniment a facilitat realizarea obiectivelor strategice ale BNM, orientate spre modernizarea sistemelor de plăți – promovarea aderării Republicii Moldova la SEPA, susținerea inițiativelor europene privind interoperabilitatea și interconectarea sistemelor de plăți instant.

În iunie 2025, BNM a devenit membru al **Inițiativei de la Viena (Vienna Initiative)**¹¹², o platformă de cooperare pentru protejarea stabilității financiare în statele cu economii emergente din Europa. În acest context, în zilele de 29-30 septembrie 2025, delegația BNM, condusă de guvernatoarea Anca Dragu, a participat la Vienna Initiative Full Forum 2025. Această reuniune s-a concentrat pe discuții asupra proiectului Uniunii Economilor și Investițiilor și situația economică din Europa Centrală, de Est și de Sud-Est. BNM a evidențiat consolidarea cooperării în domeniul integrării europene și progresele în conectarea sectorului bancar din țară la Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA).

¹¹¹Asociația Europeană a Caselor de Compensare Automatizate (European Automated Clearing House Association – EACHA) este forumul de cooperare tehnică al caselor de compensare automatizate. BNM a devenit membru EACHA în mai 2014, în virtutea calității de administrator al Sistemului automatizat de plăți interbancare (SAPI) din Republica Moldova. În prezent, EACHA numără 30 de membri din 28 de țări. Activitatea EACHA este concentrată pe mai multe direcții: coordonarea eforturilor caselor de compensare europene orientate spre implementarea politicilor autorităților din spațiul comunitar în domeniul sistemelor de plăți, elaborarea standardelor comune pentru interoperabilitate SEPA și furnizarea de servicii eficiente clienților.

¹¹²Inițiativa de la Viena (Vienna Initiative) a fost creată în ianuarie 2009, ca răspuns la criza financiară globală începută în anul 2008, pentru a ajuta statele cu economii emergente din Europa să facă față turbulențelor provocate de criză, prin abordarea problemei ieșirii de capital din filialele din Europa Centrală și de Sud-Est ale marilor bănci transfrontaliere. În ianuarie 2012 a fost lansată Inițiativa de la Viena 2, ca răspuns la noile riscuri generate de criza din zona euro pentru regiunea Europei Centrale și de Sud-Est. În prezent, Inițiativa de la Viena se concentrează pe consolidarea rezilienței sistemului financiar din economiile emergente din Europa Centrală, de Est și de Sud-Est pe fondul provocărilor geopolitice și macroeconomice actuale – prevenirea retragerii dezordonate a capitalului (deleveraging), asigurarea stabilității financiare transfrontaliere, armonizarea politicilor de supraveghere bancară dintre state, crearea de cadre transparente pentru soluționarea creditelor neperformante, dezvoltarea piețelor locale de capital și stimularea inovației.

La data de 11 noiembrie 2025, reprezentanții BNM au participat la evenimentul „EIOPA Eastern Cooperation Meeting”, organizat de **Autoritatea Europeană pentru Asigurări și Pensii Ocupaționale** (European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA¹¹³) la Tirana, Albania. Acest eveniment anual are obiectivul de a stimula colaborarea dintre autoritățile de supraveghere a asigurărilor din Spațiul Economic European (SEE) și cele din Europa de Est și Balcanii de Vest. Scopul principal al acestuia este de a sprijini jurisdicțiile din afara SEE – precum Moldova, Ucraina și țări din Balcanii de Vest, pe măsură ce acestea își adaptează cadrele naționale de reglementare pentru a se alinia la legislația UE în domeniul asigurărilor. În anul 2025, sub genericul „Reglementările în domeniul asigurărilor pe calea integrării europene”, reuniunea a avut drept scop discutarea, de către autoritățile de supraveghere din Europa de Sud-Est și din țările Balcanilor de Vest, a celor mai recente evoluții în materie de reglementare a asigurărilor, precum și abordări ale supravegherii sectorului asigurărilor.

Cooperarea cu băncile centrale și autoritățile de supraveghere financiară din alte state

Într-un context regional și geopolitic complex, menținerea și consolidarea relațiilor de cooperare cu partenerii externi reprezintă un pilon esențial pentru asigurarea stabilității financiare și dezvoltarea unei economii durabile. Dialogul instituțional cu băncile centrale și autoritățile de supraveghere financiară din alte state, cu precădere cele din Uniunea Europeană, oferă un cadru solid pentru consolidarea capacităților instituționale și alinierea la standardele și bunele practici europene și internaționale.

Cooperarea se materializează prin negocierea și implementarea acordurilor de cooperare și/ sau a memorandumurilor de înțelegere, prin schimburi de informații și experiență, precum și prin acordarea și beneficierea de asistență tehnică externă. Aceste demersuri contribuie la dezvoltarea unor parteneriate strategice bazate pe încredere, transparență și obiective comune.

Un parteneriat de referință în acest cadru, îl constituie colaborarea cu **Banca Națională a României (BNR)**, relație care s-a dezvoltat constant de-a lungul timpului și a fost consolidată prin semnarea *Acordului de cooperare între Banca Națională a Moldovei și Banca Națională a României* la data de 11 iunie 2021. Acest cadru formal a conferit dialogului bilateral o structură mai aprofundată, orientată către rezultate concrete.

¹¹³Autoritatea Europeană pentru Asigurări și Pensii Ocupaționale (EIOPA – European Insurance and Occupational Pensions Authority) este parte a sistemului european de supraveghere financiară, care are următoarele responsabilități: să contribuie la stabilitatea sistemului financiar, să asigure transparența piețelor și produselor financiare și să contribuie la protecția titularilor de polițe de asigurare și a membrilor și beneficiarilor sistemelor de pensii.

În perioada de raportare, colaborarea a continuat în diverse domenii de interes comun, precum consolidarea funcțiilor de licențiere și supraveghere bancară, dezvoltarea dimensiunii de comunicare și a educației financiare. Totodată, schimbul operativ de informații privind activitatea sectorului bancar și a organizațiilor de creditare nebancară, a contribuit la consolidarea atribuțiilor orientate spre menținerea stabilității financiare.

În domeniul supravegherii sectorului asigurărilor, cooperarea cu **Autoritatea de Supraveghere Financiară din România (ASF)** a fost consolidată prin semnarea la 8 august 2025 a *Memorandumului de Înțelegere privind schimbul de informații și asistență tehnică între Autoritatea de Supraveghere Financiară din România și Banca Națională a Moldovei*. Documentul instituie un cadru formal pentru schimbul de informații și acordarea de asistență tehnică în domeniul licențierii, reglementării și supravegherii societăților de asigurare din Republica Moldova.

Prin această colaborare este sprijinit procesul de armonizare a cadrului normativ național cu standardele Uniunii Europene, contribuind astfel la consolidarea stabilității și funcționării eficiente a pieței de asigurări în concordanță cu obiectivele de integrare europeană.

Un alt reper important în aprofundarea cooperării bilaterale și în sprijinirea parcursului european al Republicii Moldova l-a constituit semnarea cu **Banca Franței**, la data de 17 ianuarie 2025, a *Memorandumului de Înțelegere între Banca Franței și Banca Națională a Moldovei*. Documentul stabilește un cadru amplu de cooperare interinstituțională, având drept obiectiv principal schimbul de experiență și consolidarea capacităților în domenii esențiale, precum politica monetară, stabilitatea financiară, reglementarea și supravegherea pieței financiare (bancar, nebancar și asigurări), liberalizarea contului de capital, cercetare și studii macroeconomice, transformarea digitală a proceselor instituționale și managementul riscurilor.

Totodată, un element distinct al acestei colaborări îl constituie accesul experților BNM la programele de instruire oferite de *Institutul Financiar Bancar Internațional* al Băncii Franței. Participarea la aceste evenimente contribuie la dezvoltarea competențelor în domeniul analizei macroeconomice și al politicilor financiare, facilitând procesul de modernizare instituțională a BNM.

Pe parcursul anului 2025, BNM a ținut să valorifice parteneriatele sale cu unele bănci centrale prin promovarea unei platforme active de dialog și cooperare, inclusiv prin organizarea unor evenimente internaționale de anvergură. Un exemplu relevant îl reprezintă *Conferința internațională inaugurală de cercetare „New Technologies for Old Markets”*¹¹⁴, organizată în parteneriat cu Banca Națională a României și Banca Franței. Evenimentul a abordat impactul tehnologiilor emergente precum

¹¹⁴Banca Națională a Moldovei. Conferința internațională „New Technology for Old Markets”. Disponibil: <http://www.bnm.md/ro/content/conferinta-internationala-new-technology-old-markets>.

inteligența artificială (AI) și tehnologiile bazate pe registre distribuite (DLT) asupra infrastructurii financiare din economiile emergente. Discuțiile au evidențiat potențialul acestor soluții de a accelera modernizarea piețelor financiare și de a le integra în tendințele globale.

Urmărind obiectivul de a-și extinde parteneriatele cu băncile centrale europene, BNM a inițiat și a avansat proiectul *Memorandumului de Înțelegere între Banca Centrală a Luxemburgului și Banca Națională a Moldovei*, semnarea căruia a fost realizată de **Banca Centrală a Luxemburgului** la finele anului 2025.

Memorandumul stabilește un cadru de cooperare bilaterală bazat pe schimb de experiență, stagii de practică și vizite de studiu. Domeniile vizate includ implementarea politicii monetare, guvernanta instituțională, auditul intern, prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (AML/ CFT), stabilitatea financiară, sistemele și infrastructurile de plăți, cercetarea economică, precum și gestionarea rezervelor valutare. Această colaborare contribuie la consolidarea expertizei tehnice și la adoptarea unor practici avansate în domenii-cheie de activitate ale BNM, sprijinind procesul de consolidare instituțională.

Pe parcursul anului de raportare, BNM a colaborat activ cu autorități de reglementare și supraveghere financiară în vederea îndeplinirii atribuțiilor de licențiere și supraveghere. În acest sens, prin schimbul informațiilor în aceste domenii, cooperarea cu *Autoritatea de Supraveghere Financiară din România, Banca Națională a României, Agenția Bancară a Federației Bosniei și Herțegovinei, Autoritatea de Reglementare Prudențială și Autoritatea de Conduită Financiară din Marea Britanie, Banca Centrală a Albaniei, Agenția Bancară a Republicii Serbiei, Autoritatea de Servicii Financiare din Dubai, precum și cu Agenția de Supraveghere și Reglementare Bancară din Turcia*, au sprijinit procesul de evaluare a acționarilor și a structurilor de grup, contribuind la asigurarea transparenței și integrității sistemului bancar.

În mod similar, prin schimb de informații, în procesul de autorizare a participanților profesioniști pe piața asigurărilor și a organizațiilor de creditare nebancaară, cooperarea a vizat autorități de supraveghere financiară precum *Autoritatea de Supraveghere Financiară din Austria și Autoritatea de Supraveghere din Polonia*. Interacțiunea instituțională și schimbul de informații au facilitat aplicarea unor standarde riguroase de evaluare și au consolidat încrederea în cadrul de reglementare național.

8.3 Cooperarea tehnică externă

Asistența tehnică externă (ATE) constituie un instrument important pentru consolidarea capacităților instituționale ale BNM. Aceasta contribuie la fortificarea sectorului financiar bancar și nebancaar din Republica Moldova, prin aplicarea celor mai bune practici și standarde internaționale.

În anul 2025, BNM a beneficiat de asistență tehnică externă în vederea întăririi competențelor instituționale într-un spectru larg de domenii

precum: integrare europeană; stabilitate financiară; supraveghere bancară; perfecționarea cadrului de redresare și rezoluție bancară; operațiuni cu numerar; prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului; statistică și date; domeniile aferente serviciilor financiare digitale; incluziune și educație financiară; digitalizare și transformare tehnologică și altele.

Printre partenerii externi care au acordat ATE în perioada de raportare se numără: *Uniunea Europeană, Fondul Monetar Internațional, Grupul Băncii Mondiale, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Națională a României, Banca Franței, Banca Centrală a Croației, Ministerul Finanțelor al Regatului Țărilor de Jos* etc.

Dezvoltarea unui cadru solid de guvernanta corporativă, ancorat cu cele mai bune practici internaționale în domeniu, reprezintă o precondiție pentru menținerea stabilității sectorului financiar. Pornind de la această premisă, pentru îmbunătățirea procedurilor sale de guvernanta și autonomie, BNM a beneficiat de asistență tehnică din partea **Fondului Monetar Internațional (FMI)** privind consolidarea guvernantei instituționale.

În cadrul acestei asistențe tehnice din luna octombrie, experții FMI au organizat ateliere de lucru cu membrii organelor de conducere ale BNM.

Urmărind același obiectiv de consolidare a rezilienței instituționale, au fost întreprinse măsuri de dezvoltare a capacităților instituționale, inclusiv prin promovarea unei culturi organizaționale orientate spre învățare. În acest context, pe parcursul anului 2025, în colaborare cu **Centrul de Excelență în Finanțe (CEF)** și cu susținerea **Ministerului de Externe al Sloveniei și Ministerului Finanțelor al Regatului Țărilor de Jos** a fost implementat proiectul „*NBM LearnOrgLab*” – *Transformare instituțională în organizație orientată spre învățare*, care a continuat să sprijine consolidarea capacităților instituționale ale BNM, cu accent pe dezvoltarea competențelor profesionale, promovarea leadership-ului participativ și consolidarea unei culturi organizaționale bazate pe învățare, colaborare și schimb de cunoștințe.

Pe parcursul anului de referință, a fost implementat un portofoliu amplu de activități de instruire și dezvoltare profesională. În luna februarie a fost organizat programul Training of Trainers – Cohorta a II-a, destinat consolidării capacităților interne de formare, precum și sesiuni dedicate feedback-ului, feedforward-ului și comunicării pentru manageri. Totodată, în luna martie, angajații BNM au participat la instruire privind vorbirea în public, menite să îmbunătățească abilitățile de prezentare și comunicare instituțională.

În luna martie, a fost efectuată o vizită de studiu la Banca Franței, Laboratorul de Inovații a Băncii Franței – Le Lab și BIS Innovation Hub, în cadrul unei misiuni de asistență tehnică în contextul Memorandumului de cooperare semnat între Banca Franței și Banca Națională a Moldovei. Vizita de studiu s-a axat pe schimbul de experiență pe subiectele de digitalizare a proceselor, inteligența artificială, guvernanta proiectelor strategice de digitalizare, cloud și securitate, care au servit ca suport

pentru consolidarea capacităților interne ale BNM în domeniul transformării digitale și implementării inovațiilor.

Începând cu luna aprilie, a fost lansat un program de coaching individual, axat pe dezvoltarea competențelor manageriale și personale, iar în luna mai, a avut loc un nou modul al inițiativei Training of Trainers, realizat cu implicarea formatorilor TIGERs¹¹⁵ din cadrul Ministerului Finanțelor al Regatului Țărilor de Jos, contribuind la extinderea comunității interne de formatori.

Un accent deosebit a fost pus pe dezvoltarea culturii organizaționale a feedback-ului și metacomunicării. Astfel, în luna iunie a fost organizat un atelier dedicat dezvoltării culturii feedback-ului, feedforward-ului și metacomunicării, adresat întregului personal al BNM, completat de o săptămână de microînvățare. În aceeași perioadă, BNM a găzduit activitatea *Îmbunătățirea planurilor de dezvoltare profesională ale instituțiilor publice din Republica Moldova*, prin care experiența BNM în domeniul dezvoltării profesionale a fost împărtășită cu reprezentanți ai Serviciului Fiscal de Stat și ai Ministerului Finanțelor.

În lunile septembrie-octombrie 2025, au fost organizate mai multe inițiative de consolidare a leadership-ului și colaborării interne, inclusiv programul *Strengthening Team Collaboration and Communication* și cursul *Participatory Leadership in National Bank of Moldova*. De asemenea, în această perioadă a fost realizată o vizită de studiu a echipei resurselor umane din cadrul BNM la **Banca Franței (BdF)**, axată pe schimbul de bune practici în domeniul culturii de partajare a cunoștințelor.

În paralel cu inițiativele internaționale, băncile centrale la fel acordă asistență în vederea consolidării competențelor instituționale, sprijinind implementarea celor mai bune practici europene și adaptarea reglementărilor interne la standardele internaționale. Un rol important în consolidarea rezilienței și agilității instituționale îi revine **Băncii Naționale a României**, care a acordat asistență tehnică pentru îmbunătățirea proceselor interne. Astfel, pe parcursul perioadei noiembrie-decembrie, au fost realizate vizite de studiu la sediul BNR în următoarele domenii:

- gestionarea documentelor în vederea eficientizării proceselor administrative ale BNM;
- audit intern privind sistemele informatice utilizate și organizarea misiunilor de audit.

Procesele interne în cadrul unei bănci centrale necesită o evaluare a conformității activităților de audit intern cu Standardele Globale de Audit Intern și Codul de etică al auditorilor interni, pentru a asigura eficiența, transparența și adaptabilitatea acestora la provocările instituționale. În

¹¹⁵TIGERs reprezintă grupul de formatori din partea Ministerului Finanțelor al Regatului Țărilor de Jos.

acest context, pentru determinarea gradului de conformitate a activității auditului intern în cadrul BNM, cu standardele internaționale și Codul de Etică al auditorilor interni, la sfârșitul anului 2025, BNM a inițiat discuțiile cu experții **Băncii Centrale a Regatului Țărilor de Jos** în vederea realizării evaluării respective aferente practicii profesionale în domeniul auditului intern. Această evaluare are caracter obligatoriu și urmează a fi făcută o dată la 5 ani.

Având în vedere experiența Ucrainei în gestionarea crizelor declanșate de războiul cauzat de agresiunea militară a Rusiei, BNM a considerat oportună familiarizarea cu experiența **Băncii Naționale a Ucrainei (BNU)** în acest sens. Astfel, BNM a solicitat și a beneficiat de asistență tehnică din partea BNU privind organizarea procesului de testare a situațiilor de criză. Această colaborare, sub forma unei ședințe online, a facilitat înțelegerea modelelor de gestionare a crizelor și impactul acestora asupra infrastructurilor existente și principalele provocări în prevenirea și soluționarea situațiilor de criză.

Un alt domeniu esențial al activității BNM îl reprezintă prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (CSB/FT). În contextul regional și internațional actual, consolidarea cadrului și a supravegherii CSB/FT este deosebit de importantă pentru BNM, în vederea asigurării securității și rezilienței sistemului financiar, menținerii integrității sectorului bancar și nebancar și diminuării riscurilor externe. În perioada anilor 2022-2025, BNM a beneficiat de asistență tehnică din partea FMI în cadrul proiectului de dezvoltare a capacităților de analiză a datelor în domeniul combaterii spălării banilor (Antimoney Laundering Data Analytics Capacity Development Project). În cadrul acestui proiect, FMI a acordat suport BNM pentru elaborarea *Cadrului strategic de supraveghere a băncilor și a metodologiei de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului*, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 223 din 25 septembrie 2025. Ca rezultat al implementării metodologiei respective, la data de 12 noiembrie 2025 a fost aprobat *Raportul de Evaluare a Riscurilor de Spălare a Banilor și Finanțare a Terorismului în sectorul bancar*⁵¹, aferent perioadei analizate – anul 2023. Un extras din raportul menționat a fost publicat pe pagina oficială web a Băncii Naționale a Moldovei, în vederea asigurării transparenței și informării publicului interesat.

Segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor este sprijinit și de **Uniunea Europeană**. În acest sens, BNM participă ca instituție co-beneficiară în cadrul proiectului: *Îmbunătățirea regimului de combatere a spălării banilor și recuperării activelor în Republica Moldova (PGGIII)* din cadrul programului comun al Uniunii Europene și al **Consiliului European** „Parteneriatul pentru Buna Guvernare”. Acest proiect este orientat spre susținerea politicilor, practicilor și instrumentelor operaționale ale țării pentru a combate corupția și spălarea banilor și finanțarea terorismului, precum și consolidarea capacităților instituțiilor competente din Republica Moldova. În cadrul proiectului dat, pe parcursul anului 2025 experții din cadrul BNM au participat la o serie de sesiuni de formare în domeniul CSB/FT și ateliere de lucru, și anume:

- „*Metodologie pentru evaluarea riscurilor naționale de spălare a banilor și finanțare a terorismului*”, care a vizat lansarea primei faze a evaluării riscurilor naționale de CSB/FT;
- „*Reglementarea VASP (Virtual assets providers, furnizori de servicii de active virtuale) în Republica Moldova*”, „*Amenințări, vulnerabilități și riscuri emergente de infracțiuni financiare legate de activitatea infracțională transfrontalieră și măsuri pentru detectarea și combaterea acestora*”, „*Alinierea cadrului CSB/FT al Moldovei la standardele UE*”, fiind prezentate constatările analizei tehnice care compară cadrul actual în domeniul combaterii spălării banilor cu cerințele Directivei (UE) 2024/1640 și Regulamentului UE 2024/1624 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului.

De asemenea, în luna decembrie, în cadrul acestei misiuni a fost prezentată versiunea finală a *Raportului de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului* la nivel național.

Pentru consolidarea eficienței instituționale a BNM în domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, BNM beneficiază de asistență și din partea **Corporației Financiare Internaționale (IFC)** din cadrul **Grupului Băncii Mondiale**, în proiectul „*Digitalizarea serviciilor financiare*”, pe componenta *Îmbunătățirea procesului de înrolare a clienților prin intermediul mijloacelor electronice*. În contextul aplicării Regulamentului BNM e-KYC nr. 281/2024 (*Regulamentul privind cerințele pentru identificarea și verificarea identității clienților prin intermediul mijloacelor electronice*), în 2025, BNM, în parteneriat cu IFC, a organizat un atelier online dedicat implementării procesului de identificare electronică a clienților, cu participarea a peste 140 de reprezentanți ai instituțiilor financiare din domeniul conformității și CSB/FT. Totodată, pe parcursul anului, interacțiunea intensă cu reprezentanții sectorului privat și entităților supravegheate au contribuit la sporirea nivelului de pregătire și înțelegere a cerințelor e-KYC în rândul instituțiilor financiare. În iunie 2025, autoritățile naționale au lansat procesul de dezvoltare a unei platforme guvernamentale e-KYC, cu sprijinul Băncii Mondiale, BERD și UK Good Governance Fund.

Integrarea europeană a continuat să rămână un obiectiv transversal pentru BNM, orientând în mod direct prioritățile de asistență tehnică. Prin instrumentele și programele sale de asistență tehnică, UE contribuie semnificativ la consolidarea sectorului financiar al Republicii Moldova. În contextul aspirațiilor Republicii Moldova de aderare la UE, BNM, în calitate de instituție-cheie, cooperează cu instituțiile europene în vederea alinierii la cerințele și standardele UE. În acest sens, BNM beneficiază de asistența tehnică acordată de Consilierul de Nivel Înalt pentru sectorul serviciilor financiare, prin intermediul proiectului finanțat de UE „*Moldova este Europa – Sprijin pentru Integrarea în UE*”. Consilierul de Nivel Înalt al UE a oferit sprijin pentru transpunerea acquis-ului relevant al Uniunii Europene în sectorul financiar, precum și consultanță privind implementarea modificărilor regulamentelor UE. De asemenea, în cadrul aceluiași proiect, s-au desfășurat mai multe misiuni ale unor experți pe

termen scurt, care au acordat sprijin în vederea alinierii cadrului normativ național la cel european, aferent domeniului asigurărilor.

Un aport important pentru îmbunătățirea procesului de pregătire pentru aderarea Republicii Moldova la UE, în domeniile de competență ale BNM, l-au avut vizitele de studiu la sediul băncilor centrale din Uniunea Europeană. Pe această cale, un sprijin considerabil este oferit de către UE prin intermediul instrumentului TAIEX, datorită căruia BNM a beneficiat de următoarele vizite de studiu:

1. Vizita la **Banca Centrală a Croației** (19-21 noiembrie) care a avut drept obiectiv consolidarea capacităților instituționale ale BNM privind organizarea procesului de pregătire pentru aderarea Republicii Moldova la UE în domeniile de competență ale BNM, precum și consolidarea capacităților instituționale legate de acest proces.
2. Vizita la **Banca Centrală a Croației** (15-16 aprilie), care a facilitat preluarea bunelor practici privind alinierea cadrului normativ național la *acquis*-ul UE în domeniul combaterii falsurilor de însemne monetare și obținerea de consultanță pentru dezvoltarea infrastructurii necesare pentru crearea centrelor specializate de analiză și monitorizare a falsurilor.
3. Vizita de studiu la **Banca Națională a României** (26-28 mai) care a contribuit la ajustarea de către BNM a metodologiei de elaborare a conturilor financiare, având ca scop îmbunătățirea metodelor de interpolare și extrapolare a datelor anuale, estimarea datelor lipsă și reutilizarea informațiilor din alte statistici macroeconomice pentru a alinia calitatea datelor produse la cerințele Eurostat-ului.

Totodată, în scopul avansării pregătirilor pentru aderarea țării noastre la UE, BNM a beneficiat în perioada 6-8 octombrie de asistență tehnică sub forma unei misiuni a experților BNR la sediul BNM privind reglementarea operațiunilor cu numerar, protecția însemnelor monetare împotriva falsificării, emisiunea bancnotelor și monedelor, precum și crearea Centrului național de analiză a bancnotelor/ monedelor. Această asistență s-a desfășurat ca parte a proiectului „*Consolidarea capacității instituționale a autorităților Republicii Moldova în domeniul afacerilor europene*”, aferent Planului anual de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară 2025 al **Ministerului Afacerilor Externe al României**.

Colaborarea cu instituțiile Uniunii Europene are un rol esențial în pregătirea țărilor candidate pentru aderare. Unul dintre obiectivele principale ale Republicii Moldova în acest proces este armonizarea legislației și a practicilor naționale cu *acquis*-ul UE.

În acest context, pe parcursul anului 2025, BNM a continuat demersurile inițiate în 2024 pentru obținerea recunoașterii, din partea **Autorității Bancare Europene (ABE)**, a echivalenței cadrului național de reglementare prudențială aplicabil băncilor cu standardele Uniunii

Europene, în conformitate cu metodologia ABE. În realizarea acestui obiectiv, BNM beneficiază de sprijinul partenerilor în cadrul unui proiect de asistență tehnică susținut de **Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)** și implementat de o echipă de experți din cadrul companiei **PricewaterhouseCoopers (PwC)**. Ca rezultat, în anul 2025 a fost elaborat un set de acte normative menite să consolideze nivelul de conformitate și să sprijine procesul de recunoaștere a echivalenței cu standardele UE.

În vederea îmbunătățirii supravegherii sectorului bancar în conformitate cu standardele UE, la începutul anului 2025, experții din cadrul BNM au beneficiat de asistență din partea **Băncii Centrale Europene (BCE)**, sub forma unui atelier de lucru, privind consolidarea capacităților de supraveghere în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF9).

Având drept obiectiv promovarea unui cadru financiar transparent, eficient și credibil, aliniat rigorilor și practicilor europene, BNM a inițiat cooperarea cu BERD privind lansarea unor instrumente de analiză a sectorului, precum curbarandamentelor¹¹⁶. În acest context, pe parcursul anului 2025, BERD a acordat asistență tehnică privind *estimarea și publicarea curbei randamentelor* pe pagina oficială a BNM. Ca rezultat al acestei colaborări cu echipa de experți din cadrul BERD, la data de 29 decembrie, BNM a lansat pe pagina web reprezentarea grafică a relației dintre ratele dobânzilor și scadențele instrumentelor financiare.

Promovarea inițiativelor de facilitare a accesului populației la instrumente financiare moderne este susținută de **Banca Mondială**. În anul 2025, Banca Națională a Moldovei, cu sprijinul GBM, a înregistrat progrese în procesul de elaborare a Strategiei Naționale de Incluziune Financiară a Republicii Moldova 2030 (SNIF 2030), în cadrul programului de sprijin tehnic finanțat de Fondul fiduciar „Moldova – Dezvoltare, Reziliență și Oportunități pentru Bunăstare” (M-GROW). Activitățile au fost livrate printr-o combinație de sesiuni de instruire și ateliere online (în total 8 sesiuni) reprezentanților celor 7 instituții semnatare ale *Memorandumului de înțelegere privind elaborarea, implementarea și monitorizarea SNIF 2030*, semnat la data de 28 iunie 2024 (peste 44 reprezentanți delegați). Rezultate importante în avansarea promovării incluziunii financiare la nivel național includ semnarea Planului de acțiuni pentru elaborarea SNIF de către instituțiile implicate în acest proces, precum și aprobarea Conceptului pentru elaborarea strategiei. Urmare a asistenței acordate de către echipa Băncii Mondiale și reprezentanților grupului de lucru, precum și atelierelor de lucru organizate în perioada 3-7 noiembrie 2025 cu părțile interesate de SNIF 2030 (circa 100 instituții din diferite domenii), în cadrul celei de-a doua misiuni a Băncii Mondiale, a fost elaborat și drept urmare, definitivat proiectul SNIF 2030.

Complementar sprijinului acordat de Banca Mondială în contextul alinierii la principiile finanțelor sustenabile și incluzive, BNM beneficiază

¹¹⁶Curba randamentelor este o reprezentare grafică care arată relația dintre ratele dobânzilor și scadențele instrumentelor financiare și constituie un reper fundamental pentru participanții la piață, instituțiile financiare, investitori și autorități publice.

de sprijin continuu din partea IFC în cadrul proiectului *digitalizarea serviciilor financiare*, cu accent pe implementarea Open Banking, e-KYC și consolidarea educației financiare. IFC a acordat asistență tehnică continuă în procesul de implementare a Open Banking-ului¹¹⁷, prin clarificarea aspectelor tehnice și contribuția la elaborarea standardului unic de Open Banking în Republica Moldova. De asemenea, experții IFC au participat activ și au facilitat ședințele grupului de lucru privind Open Banking, susținând prezentări tematice relevante pentru prestatorii de servicii de plată, facilitând schimbul de bune practici și alinierea la tendințele internaționale.

Experții din cadrul IFC au contribuit la creșterea utilizării și informării publicului autohton despre MIA Plăți Instant prin elaborarea unui standard tehnic pentru implementarea funcționalității NFC¹¹⁸ în cadrul plăților MIA. În acest context, au fost organizate ședințe de lucru și consultări tehnice cu participarea experților IFC și a reprezentanților subdiviziunilor BNM implicate, contribuind la clarificarea aspectelor funcționale, tehnice și de experiență a utilizatorului aferente noilor cazuri de utilizare. Asistența tehnică s-a desfășurat în perioada ianuarie-decembrie 2025 și face parte dintr-un demers de cooperare pe termen lung între BNM și IFC. Această colaborare urmează să contribuie la realizarea obiectivelor strategice ale BNM privind dezvoltarea infrastructurilor pieței financiare și promovarea plăților fără numerar.

Pentru sporirea incluziunii financiare, un atribut important este promovarea educației financiare în rândul populației. În acest sens, o delegație din parte BNM a realizat o vizită de studiu la **Banca Franței**, care a reprezentat o oportunitate valoroasă de învățare și aprofundare a instrumentelor moderne utilizate pentru creșterea capacității financiare a cetățenilor Republicii Moldova, precum și de aliniere a activităților BNM la standardele internaționale în materie de educație financiară.

Promovarea comunicării și educației financiare este susținută și de BNR, care a găzduit o vizită de studiu a reprezentanților BNM, în perioada 9-11 decembrie 2025, și a avut drept scop preluarea bunelor practici în domeniul comunicării și familiarizarea cu proiectele și inițiativele de educație financiară ale BNR.

Identificarea oportunităților de îmbunătățire a proceselor de activitate și aplicarea sobrietății digitale în utilizarea tehnologiilor informaționale devine din ce în ce mai importantă pentru BNM. În acest sens, în perioada 24-26 martie, o echipă de experți din cadrul BNM au realizat o vizită

¹¹⁷Open Banking reprezintă o abordare care permite partajarea securizată și autorizată a datelor financiare între instituțiile financiare și terți, cu acordul explicit al utilizatorilor. Prin intermediul API-urilor (interfețe de programare a aplicațiilor), se facilitează transferul securizat al informațiilor financiare, cum ar fi tranzacțiile bancare, soldurile conturilor și istoricul creditelor, între diverse platforme și aplicații. Utilizatorii au controlul total asupra datelor lor și pot oferi acces la acestea altor instituții financiare sau servicii, aplicații de gestionare a finanțelor personale sau platforme de comparare a serviciilor financiare.

¹¹⁸Tehnologia NFC (Near Field Communication) permite comunicarea wireless securizată între dispozitive aflate la distanță foarte mică, folosind unde radio, pentru plăți contactless, partajare de fișiere și conectarea rapidă.

de studiu la sediul Băncii Franței pentru dezvoltarea capacității BNM în domeniul transformării digitale a proceselor de activitate și a infrastructurii IT. În rezultat, schimbul de experiență și expertiza oferită a contribuit la realizarea obiectivului setat prin elaborarea proiectului strategiei de transformare digitală ca parte componentă a strategiei TIC și a unui plan de acțiuni structurat cu activități îndreptate spre dezvoltarea capacității BNM în domeniul transformării digitale a proceselor de activitate și a capacităților IT.

Un alt domeniu important pentru BNM îl reprezintă finanțele sustenabile, astfel încât BNM este orientată spre promovarea agendei de mediu în cadrul sistemului financiar și pentru realizarea obiectivului de dezvoltare a unor instrumente necesare pentru dezvoltarea durabilă. În acest sens, Banca Mondială acordă asistență tehnică BNM pentru *dezvoltarea unui cadru de finanțare durabilă pentru sectorul financiar al Republicii Moldova*. Un rezultat important în cadrul acestei asistențe tehnice a fost semnarea *Acordului de Cooperare dintre BNM și Corporația Financiară Internațională (IFC)*, la data de 3 iulie 2025, la Luxemburg, în cadrul reuniunii Constituentei FMI și a Grupului Băncii Mondiale. Acordul vizează implementarea *Foii de parcurs pentru dezvoltare durabilă 2024-2028* și oferă suport pentru integrarea principiilor de mediu, sociale și de guvernantă (ESG) în cadrul de reglementare și supraveghere. Pe parcursul anului 2025, a fost elaborat proiectul taxonomiei privind finanțarea durabilă și au fost organizate sesiuni de instruire dedicate funcționării și rolului taxonomiei și gestionării riscurilor ESG.

Îmbunătățirea cadrului de reglementare în domeniul rezoluției bancare reprezintă un alt domeniu susținut de Banca Mondială pe parcursul ultimilor ani. În anul 2025, experții Băncii Mondiale prin intermediul **Centrului de consultanță pentru sectorul financiar (FinSAC)** au contribuit semnificativ la îmbunătățirea cadrului de reglementare în domeniul rezoluției bancare, în vederea alinierii acesteia la Directiva 2014/59/UE. De asemenea, în perioada 25-28 noiembrie, misiunea experților FinSAC a analizat cadrul legislativ național privind redresarea și rezoluția băncilor și a formulat recomandări pentru definitivarea proiectului *Ghidului privind identificarea băncilor aflate în dificultate majoră* și aplicarea acestuia.

BNM continuă să-și consolideze capacitățile instituționale și în domeniul sectorului financiar nebancar. Pornind de la acest obiectiv, Banca Mondială sprijină BNM în procesul de revizuire și ajustare a cadrului normativ aplicabil sectorului Asociațiilor de Economii și Împrumut (AEÎ). Pe parcursul anului de referință, au fost desfășurate consultări cu partenerii de dezvoltare, inclusiv cu echipa Băncii Mondiale, care a transmis o serie de propuneri privind modalitatea de reformare a sectorului AEÎ, care urmează a fi evaluate de către BNM.

Totodată, pentru consolidarea eficienței instituționale în domeniul sectorului financiar nebancar, BNM a beneficiat de asistență tehnică valoroasă din partea instituțiilor de profil din România. Astfel, pe parcursul anului a fost intensificată colaborarea cu **Autoritatea de Supraveghere Financiară din România (ASF)** în domeniul rezoluției

bancare. Astfel, BNM a beneficiat de asistență tehnică pentru elaborarea și implementarea unui cadru cuprinzător de redresare și rezoluție bancară, conform Directivei (UE) 2025/1. ASF a acordat asistență și pentru asigurarea transpunerii corecte și complete a cadrului european Solvabilitate II în cadrul legislativ național.

În conformitate cu angajamentele asumate față de UE privind alinierea cadrului normativ național în domeniul asigurărilor, Republica Moldova și-a propus instituirea unui fond de garantare în asigurări. În acest context, ASF, împreună cu **Fondul de Garantare a Asiguraților (FGA)**, au oferit asistență BNM pentru familiarizarea cu structura organizatorică a FGA, analiza funcționării acestuia și înțelegerea mecanismelor de operare în calitate de schemă de garantare în domeniul asigurărilor.

De asemenea, ASF sprijină BNM în demersurile de modernizare a cadrului normativ aferent domeniului asigurărilor, în conformitate cu standardele europene, prin consolidarea capacităților instituționale ale BNM în ceea ce privește supravegherea societăților de asigurare pe aspecte practice ce țin de tehnici de mitigare a riscului de subscriere. În acest context, în perioada 4-6 noiembrie, o echipă de experți din cadrul ASF au desfășurat o misiune la sediul BNM, care au oferit recomandări practice care sunt integrate în activitățile de supraveghere.

Pe parcursul anului de referință, pe lângă asistența tehnică de care au beneficiat, o prioritate a angajaților BNM a constituit dezvoltarea continuă a competențelor lor profesionale. Sesiunile de instruire, atelierele de lucru, conferințele de specialitate la care au participat au contribuit în mod direct la consolidarea expertizei tehnice și la sporirea eficienței instituționale în realizarea obiectivelor strategice ale BNM.

Astfel, reprezentanții BNM au beneficiat de instruirii în domenii precum: politica monetară, statistică, supraveghere bancară, educație financiară, tehnologii informaționale, integrare europeană, legislație, sisteme de plăți, combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, resurse umane, stabilitate financiară, gestionarea rezervelor valutare, activități de audit, gestionarea arhivelor; care au fost organizate sub egida JVI, BNR, BNU, ASF, Băncii Franței, Băncii Centrale a Germaniei, Băncii Naționale a Republicii Macedonia de Nord, Băncii Centrale a Coreei, Băncii Lituaniei, Băncii Centrale a Muntenegrului, Băncii Centrale a Bosniei și Herțegovinei, Băncii Italiei, Băncii Centrale a Austriei, Băncii Centrale a Cehiei, Băncii Naționale a Belgiei, Florence School of Banking and Finance (FSBF), Băncii Centrale a Albaniei, Băncii Angliei, Băncii Naționale a Ungariei, Băncii Naționale a Elveției.

Prin valorificarea acestor oportunități de instruire, BNM a continuat să investească în dezvoltarea capitalului uman, consolidând o cultură organizațională orientată spre performanță, profesionalism și adaptare la standardele europene și internaționale.

Asistență tehnică acordată de BNM

Având în vedere progresele semnificative înregistrate de către BNM, inclusiv în contextul avansării constante pe parcursul european din ultimii ani, pe parcursul anului 2025 s-a constatat o creștere a solicitărilor de asistență tehnică externă adresate instituției. Aceste demersuri au vizat, în mod particular, consolidarea cooperării interinstituționale, facilitarea schimbului de experiență și preluarea bunelor practici în domeniile conexe sectorului financiar, în vederea alinierii continue la standardele și practicile europene.

BNM acordă asistență tehnică atât prin parteneriate încheiate cu alte bănci centrale membre, cât și la nivel bilateral, pe baza unor solicitări ale băncilor centrale beneficiare.

Pe parcursul anului 2025, BNM a intensificat cooperarea cu **Banca Națională a Ucrainei** prin consolidarea schimbului de informații pe domeniile de interes comun, precum și prin valorificarea experienței instituționale acumulate în procesul de apropiere de standardele Uniunii Europene. În acest context, BNM a partajat experiența instituțională în următoarele domenii:

- procesul obținerii evaluării echivalenței reglementărilor bancare din Republica Moldova cu standardele UE, evaluare realizată de Autoritatea Bancară Europeană;
- tranziția la euro în calitate de monedă de referință pentru calculul cursului oficial, prezentând etapele parcurse, considerentele tehnice și impactul asupra pieței financiare;
- procesul de aplicare pentru aderarea la SEPA, precum și în ceea ce privește introducerea și dezvoltarea plăților instant, subliniind aspectele operaționale, de reglementare și de securitate aferente acestor inițiative;
- transpunere a acquis-ului UE în legislația națională, în special în domeniul asigurărilor;
- implementarea Regulamentului (UE) nr. 751/2015 referitor la comisioanele interbancare pentru tranzacțiile de plată cu cardul, cu accent pe implicațiile pentru participanții la piață;
- procesul de transpunere a Regulamentului (UE) 2022/2554 privind reziliența operațională digitală în sectorul financiar (DORA), oferind detalii privind abordarea adoptată, provocările întâmpinate și soluțiile identificate.

De asemenea, BNM a acordat asistență în domeniul compilării statisticii sectorului extern, în managementul datelor și programele de informare statistică, precum și în sistemele de raportare a tranzacțiilor internaționale, găzduind o vizită de studiu a unei echipe de experți din cadrul **Băncii Centrale a Namibiei**, în perioada 19-23 mai.

Capitolul 9

Cadrul instituțional și de organizare

9.1 Guvernarea corporativă a Băncii Naționale

Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei asigură autoritatea legală și cadrul de guvernare a Băncii Naționale.

Structura guvernării corporative cuprinde organele de conducere, procesul de luare a deciziilor în Banca Națională, comitetele ce acordă suport organelor de conducere, gestiunea riscurilor, nivelurile de control (extern și intern), liniile de apărare. Structura guvernării este completată cu planificarea strategică, cadrul de conformitate și etică, ce cuprinde Codul de etică și conduită profesională al BNM, politica antifraudă a Băncii Naționale a Moldovei, măsurile de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, politica de securitate a informației, gestiunea datelor cu caracter personal, precum și accesul publicului la actele normative, statisticile și publicațiile BNM, transparența și accesul la informațiile de interes public.

Organele de conducere ale Băncii Naționale

Activitatea Consiliului de supraveghere

Consiliul de supraveghere este constituit din 7 membri numiți de Parlament pentru un mandat de 7 ani: 4 membri non-salariați ai BNM și 3 membri din structura executivă a Băncii Naționale – guvernatorul, prim-viceguvernatorul și un viceguvernator. Președintele Consiliului de supraveghere este guvernatorul BNM. Pe parcursul anului 2025, Consiliul de supraveghere a funcționat în componență deplină. Prin Hotărârea nr. 204 din 10 iulie 2025, Parlamentul a numit un nou membru al Consiliului de supraveghere – Dumitru Alaiba, care l-a substituit pe Dumitru Ursu.

În exercitarea competențelor atribuite prin lege, Consiliul de supraveghere: (i) aprobă raportul anual și situațiile financiare anuale; (ii) adoptă standardele sistemului de control intern, verifică și evaluează în mod continuu funcționarea sistemului de control intern; (iii) numește în funcție controlorul general, la propunerea Comitetului de audit și stabilește condițiile de remunerare a acestuia; (iv) adoptă normele de etică profesională; (v) determină fondul de salarizare al Băncii Naționale, nivelul salarizării membrilor Comitetului executiv și cuantumul indemnizațiilor lunare ale membrilor Consiliului de supraveghere care nu sunt și membri ai Comitetului executiv; (vi) înaintează propuneri vizând

majorarea capitalului Băncii Naționale; (vii) aprobă devizul de cheltuieli și alocațiile pentru investiții ale Băncii Naționale și monitorizează executarea acestora; (viii) confirmă entitatea de audit selectată; (ix) stabilește modul de creare și funcționare a comitetelor Băncii Naționale; (x) stabilește valoarea nominală, designul bancnotelor și al monedelor metalice, modul de punere în circulație și condițiile de retragere a lor din circulație; (xi) aprobă regulamentele interne aferente exercitării atribuțiilor, (xii) emite avize, cu votul unanim al membrilor numiți în funcție, în cazul exercitării de către Guvern a competențelor în conformitate cu art. 70¹ din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei. Consiliul de supraveghere prezintă Parlamentului, cel puțin anual, rapoarte privind activitatea de supraveghere desfășurată.

În exercitarea altor atribuții, Consiliul de supraveghere: (i) aprobă reglementările interne privind salarizarea angajaților Băncii Naționale, conform prevederilor art. 25¹) al Legii salarizării nr. 847/2002; (ii) aprobă anual, către luna decembrie a anului în curs, programul de activitate orientativ pentru anul următor.

Sedințele Consiliului de supraveghere se convoacă de președintele acestuia cel puțin trimestrial.

Pentru executarea atribuțiilor sale pe parcursul anului 2025 au fost convocate 14 ședințe ale Consiliului de supraveghere, la care s-au aprobat 53 hotărâri, cu următoarea tematică:

- Aprobarea designelor grafice, valorilor nominale și punerii în circulație ale monedelor jubiliare și comemorative emisia anului 2025 și 2026;
- Aprobarea Raportului privind activitatea de audit intern în anul 2024 și examinarea rezultatelor misiunilor de audit ad-hoc;
- Aprobarea Raportului anual 2024 cu privire la gestiunea riscurilor operaționale în Banca Națională a Moldovei;
- Aprobarea și modificarea actelor normative interne ale Băncii Naționale a Moldovei;
- Examinarea declarațiilor cu privire la interesele financiare directe sau indirecte ale membrilor organelor de conducere și ale membrilor familiilor lor;
- Aprobarea Raportului privind executarea devizului de cheltuieli și alocațiilor pentru investiții ale Băncii Naționale a Moldovei la 31 decembrie 2024 și pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2025;
- Confirmarea entității de audit pentru efectuarea auditului extern al situațiilor financiare anuale ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anii financiari 2025-2029;
- Rectificarea Alocațiilor pentru investițiile Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2025 și aprobarea Devizului de cheltuieli și Alocațiilor pentru investițiile Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2026;

- Aprobarea Situațiilor financiare anuale ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anul încheiat la 31 decembrie 2024;
- Aprobarea Raportului Comitetului de audit al Băncii Naționale a Moldovei privind activitatea de monitorizare în anul 2024;
- Aprobarea Raportului Consiliului de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei privind activitatea de supraveghere desfășurată în anul 2024;
- Aprobarea Raportului anual al Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2024;
- Aprobarea Raportului asupra nivelului de implementare în semestrul II 2024 și în semestrul I 2025 a proiectelor Băncii Naționale a Moldovei;
- Aprobarea Planului de audit intern 2026.

Pe parcursul anului 2025 au fost remise pentru publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova 8 hotărâri ale Consiliului de supraveghere (conform anexei A.20).

În activitatea sa, Consiliul de supraveghere a colaborat permanent cu reprezentanții partenerilor de dezvoltare ai Republicii Moldova și ai altor instituții financiar-bancare pe subiecte de interes comun. Consiliul de supraveghere a promovat transparența decizională și a efectuat monitorizarea activităților BNM cu referire la atribuțiile legale.

Activitatea Comitetului executiv

Comitetul executiv este compus din 5 membri numiți de Parlament: guvernatorul, prim-viceguvernatorul și trei viceguvernatori. Președintele Comitetului executiv este guvernatorul Băncii Naționale.

Pe parcursul anului 2025, Comitetul executiv a activat în componența deplină.

Prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 7 din 06.02.2025, Petru Rotaru a fost numit prim-viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei, vicepreședinte al Consiliului de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei, vicepreședinte al Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei, iar prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 8 din 06.02.2025 Mihnea Constantinescu a fost numit viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei, membru al Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei.

Potrivit Legii nr. 548/1995, principalele atribuții ale Comitetului executiv sunt: (i) stabilirea politicii monetare în stat, inclusiv a nivelului ratelor dobânzii la instrumentele politicii monetare, condițiilor de acordare a creditelor, tipului și nivelului rezervelor pe care băncile sunt obligate să le mențină la Banca Națională; (ii) stabilirea politicii valutare în stat și regimului cursului de schimb al monedei naționale; (iii) deciderea asupra modului de eliberare a licențelor, autorizațiilor, permisiunilor, aprobărilor

ce urmează a fi eliberate de Banca Națională; (iv) examinarea rezultatelor controalelor efectuate la entitățile supravegheate de Banca Națională și adoptarea hotărârilor aferente acestora; (v) hotărârea asupra emiterii creanțelor Băncii Naționale, volumului și condițiilor de emiterie a lor; (vi) adoptarea actelor normative ale Băncii Naționale; (vii) asigurarea implementării hotărârilor Consiliului de supraveghere; (viii) planificarea și organizarea activității curente a Băncii Naționale.

Adițional atribuțiilor de bază stabilite de Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și celor subsecvente, prevăzute de legile care reglementează domeniile de activitate gestionate de Banca Națională a Moldovei, Comitetul executiv decide și asupra unor atribuții auxiliare, precum: (i) reglementarea metodologiei de calcul a indicelui de referință pentru dobânda flotantă, stabilită în contractele de credit pentru consumatori (art. 13 lit. a) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori); (ii) stabilirea, în comun cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, a modului de completare și evaluare a declarației pe propria răspundere depuse de persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 34/2024 privind efectuarea decontărilor în numerar și pentru modificarea unor acte normative (art. 5 alin. (6) din Legea nr. 34/2024). Totodată, conform cadrului intern de reglementare, Comitetul executiv aprobă Planul strategic al Băncii Naționale.

Ședințele Comitetului executiv se convoacă de președintele acestuia cel puțin o dată pe lună.

Pentru executarea atribuțiilor sale pe parcursul anului 2025 au fost convocate 76 ședințe ale Comitetului executiv, la care s-au examinat și s-au aprobat 318 hotărâri.

Hotărârile menționate vizând următoarele domenii:

- Politica monetară și valutară a Băncii Naționale a Moldovei;
- Activitatea de supraveghere a Băncii Naționale a Moldovei;
- Stabilitatea financiară și supravegherea macroprudențială;
- Infrastructurile și dezvoltarea pieței financiare;
- Activitatea de dezvoltare a cadrului legal și de reglementare;
- Emisiunea de numerar;
- Raportări și statistică;
- Rezoluția bancară;
- Relații internaționale;
- Cadrul instituțional și de organizare;
- Analiza situației și a poziției financiare a Băncii Naționale a Moldovei la nivel individual și consolidat.

Pe parcursul anului 2025 au fost remise pentru publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova 47 de hotărâri ale Comitetului executiv (conform anexelor A.20 și A.21).

Comitetul executiv a promovat în continuu aplicarea instrumentelor și măsurilor de politică monetară pentru asigurarea și menținerea stabilității prețurilor; asigurarea economiei cu moneda națională și promovarea credibilității monedei naționale; reglementarea și supravegherea activității instituțiilor financiare, precum și eficiența, siguranța, accesibilitatea și caracterul inovator al plăților.

Structura organelor de conducere:

Anca DRAGU

Guvernator, președinte al Consiliului de supraveghere (CS) și al Comitetului executiv (CE)

Petru ROTARU din 06.02.2025

Prim-viceguvernator, vicepreședinte al CS și al CE

Tatiana IVANICICHINA

viceguvernator, membru al CS și CE

Mihnea CONSTANTINESCU din 06.02.2025

viceguvernator, membru al CE

Constantin ȘCHENDRA

viceguvernator, membru al CE

Dumitru ALAIBA din 10.07.2025

membru al CS

Natalia GAVRILIȚA

membru al CS

Ion LAPTEACRU

membru al CS

Vitalie LEMNE

membru al CS

Guvernatorul

Guvernatorul Băncii Naționale este numit de Parlament la propunerea președintelui Parlamentului.

În conformitate cu *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*, guvernatorul este responsabil de formularea inițiativelor în domeniul politicii monetare și valutare pentru a fi prezentate Comitetului executiv, precum și de executarea lor. De asemenea, guvernatorul organizează și conduce activitatea băncii și o reprezintă în relațiile cu orice persoană juridică sau fizică, atât în Republica Moldova, cât și în afara ei, emite ordine și dispoziții obligatorii pentru salariații Băncii Naționale, controlează executarea lor, semnează direct sau prin persoane împuternicite, acordurile și alte acte încheiate de Banca Națională și aprobă reglementările interne cu privire la activitatea Cabinetului guvernatorului și a Corpului de control al guvernatorului.

Procesul de luare a deciziilor la nivelul organelor de conducere ale BNM

Pentru asigurarea eficienței procesului decizional, deciziile Comitetului executiv și ale Consiliului de supraveghere din cadrul Băncii Naționale a Moldovei sunt adoptate, în baza proiectelor de hotărâri elaborate și prezentate în ședință de autorii acestora.

Proiectul hotărârii care se prezintă spre examinare Comitetului executiv sau Consiliului de supraveghere se întocmește în conformitate cu cerințele legislației aplicabile, inclusiv, după caz, prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

Proiectul hotărârii conține denumirea, care expune pe scurt conținutul chestiunii supuse examinării, preambulul, care expune temeiul normativ, scopul proiectului și partea dispozitivă, care pune în fața executorilor dispoziții și sarcini reale, expuse clar, consecutiv și succint, indicând termenele rezonabile de executare a deciziei.

Proiectul este însoțit de o notă informativă care conține, după caz: condițiile ce au impus elaborarea proiectului; obiectivele urmărite și soluțiile propuse; analiza impactului de reglementare; compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația Uniunii Europene etc.

Proiectul hotărârii Comitetului executiv se vizează de către șeful subdiviziunii inițiatoare (autorul) a proiectului, iar în cazul în care proiectul se referă la domeniul de activitate sau pune sarcini altei subdiviziuni decât celei inițiatoare, se vizează și de către șeful acesteia. Proiectul se vizează în ce privește conformarea cu legislația de către Departamentul juridic, iar în cazul proiectului actului cu caracter normativ, atât de ordine internă, cât și aplicabil terților – de către Departamentul legislație și drept internațional. Ulterior, proiectul se prezintă spre vizare membrului Comitetului executiv responsabil de activitatea subdiviziunii inițiatoare a proiectului, care, în cazul susținerii acestuia, înaintează proiectul în calitate de împuternicit competent pentru domeniul abordat în proiect spre examinare la Comitetul executiv. După vizarea proiectului de către membrul Comitetului executiv, șeful subdiviziunii inițiatoare a proiectului respectiv îl prezintă secretarului Comitetului executiv pentru includerea în ordinea de zi.

Proiectul hotărârii Consiliului de supraveghere este înaintat spre aprobare Consiliului de supraveghere în baza hotărârii Comitetului executiv.

Proiectul poate fi elaborat și de membrul Comitetului executiv sau Consiliului de supraveghere, care, în acest caz, asigură conformarea proiectului cu cerințele legale.

În urma dezbaterii proiectului în cadrul ședinței Comitetului executiv sau Consiliului de supraveghere, membrii Comitetului executiv sau Consiliului de supraveghere pot vota aprobarea proiectului, pot propune modificarea proiectului sau reluarea dezbaterilor la o altă ședință, precum și pot vota respingerea acestuia.

Deciziile membrilor Comitetului executiv și Consiliului de supraveghere asupra proiectelor se aprobă prin vot deschis și se consemnează în procesul-verbal al ședinței.

Hotărârile Comitetului executiv și Consiliului de supraveghere se aprobă cu majoritatea simplă de voturi ale membrilor Comitetului executiv sau Consiliului de supraveghere prezenți la ședință, cu excepția cazurilor prevăzute de Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei sau de actele normative interne ale Băncii Naționale a Moldovei.

Comitete

Pentru asigurarea eficienței procesului decizional, în cadrul BNM funcționează Comitetul de audit, Comitetul de investiții, Comitetul de risc, Comitetul pentru continuitatea activității. Comitetele permanente au regulamente proprii de funcționare prin care sunt detaliate scopul, componența, atribuțiile și responsabilitățile specifice.

Comitetul de investiții

Comitetul de investiții este instituit în scopul de a asista Comitetul executiv al BNM în vederea revizuirii politicilor și strategiilor investiționale aferente gestionării rezervelor valutare ale statului. Comitetul de investiții este format din 9 membri, salariați ai BNM, inclusiv un membru al Comitetului executiv, exercitând funcția de președinte al comitetului.

Ședințele Comitetului de investiții sunt convocate, de regulă, lunar, iar în cazul unor subiecte urgente sau de importanță majoră sunt organizate ședințe extraordinare. Comitetul de investiții s-a întrunit în anul 2025 în 12 ședințe ordinare. În cadrul fiecărei ședințe s-a analizat performanța portofoliului de investiții, evoluția și prognozele aferente pieței valutare interne și piețelor financiare internaționale, dinamica și analiza factorială a indicatorilor de risc.

De asemenea, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la gestionarea rezervelor internaționale și conform practicii stabilite, la finele anului 2025 membrii Comitetului de investiții au analizat cadrul de alocare strategică a activelor. În acest context, au fost examinate decizii investiționale strategice în scopul valorificării alternativelor investiționale, luând în considerare conjunctura piețelor financiare internaționale și tendințele conturate, cu condiția asigurării siguranței și lichidității investițiilor.

Comitetul de audit

Comitetul de audit este compus din 3 membri ai Consiliului de supraveghere care nu sunt salariați ai BNM. Membrii Comitetului de audit sunt numiți pe perioada activității lor în funcția de membru al Consiliului de supraveghere al BNM.

Din Comitetul de audit fac parte:

- Vitalie LEMNE, Președinte al Comitetului de audit, membru al Consiliului de supraveghere al BNM;
- Natalia GAVRILIȚA, Membru al Comitetului de audit, membru al Consiliului de supraveghere al BNM;
- Ion LAPTEACRU, Membru al Comitetului de audit, membru al Consiliului de supraveghere al BNM.

Comitetul de audit își desfășoară activitatea în baza prevederilor art. 26 și art. 28 din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și ale Regulamentului privind funcționarea Comitetului de audit al Băncii Naționale a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Consiliului de supraveghere al BNM nr. 15 din 22 decembrie 2016 (în continuare – Regulamentul nr. 15/2016).

Conform acestor prevederi, Comitetul de audit are următoarele atribuții de bază:

- a) monitorizează procesul de raportare financiară a Băncii Naționale;
- b) monitorizează eficiența sistemului de control intern și de management al riscurilor;
- c) monitorizează și direcționează funcția de audit intern;
- d) monitorizează independența și activitatea auditului extern.

Pentru îndeplinirea atribuțiilor legale, Comitetul de audit are acces la informațiile necesare prin intermediul Departamentului audit intern (DAI). În perioada raportată au fost examinate rapoartele privind misiunile de audit și rapoartele de sinteză lunare, trimestriale și anuale.

Pe parcursul anului 2025, Comitetul de audit a luat decizii în cadrul a 16 ședințe ordinare și extraordinare, ale căror tematici de bază sunt:

1. Monitorizarea și direcționarea activității Departamentului audit intern:
 - a) Examinarea Rapoartelor de sinteză trimestriale privind rezultatele activităților de audit, Raportului privind activitatea de audit intern în anul 2024;
 - b) Revizuirea Planului de audit intern pentru anul 2025 și coordonarea proiectului Planului de audit intern pentru anul 2026;
 - c) Examinarea propunerilor privind asigurarea Departamentului audit intern cu resurse pentru anul 2026 și coordonarea Programului de certificare internațională în cadrul Departamentului audit intern (2025-2027);

- d) Examinarea rezultatelor misiunilor de audit ad-hoc;
- e) Examinarea indicatorilor și obiectivelor de performanță pentru anul 2025;
- f) Examinarea formularului privind managementul performanței al controlorului general al BNM;
- g) Examinarea propunerilor privind selectarea evaluatorului extern a funcției de audit intern în cadrul BNM și proiectului documentului Terms of Reference elaborat de De Nederlandsche Bank, care descrie modul de derulare și obligațiunile părților în contextul evaluării externe a funcției de audit.

2. Monitorizarea procesului de raportare financiară a BNM:

- a) Examinarea Situațiilor financiare consolidate și individuale ale BNM pentru exercițiul financiar încheiat la 31.12.2024 (în proiect și finale).

3. Monitorizarea procesului de auditare a situațiilor financiare și activității auditului extern:

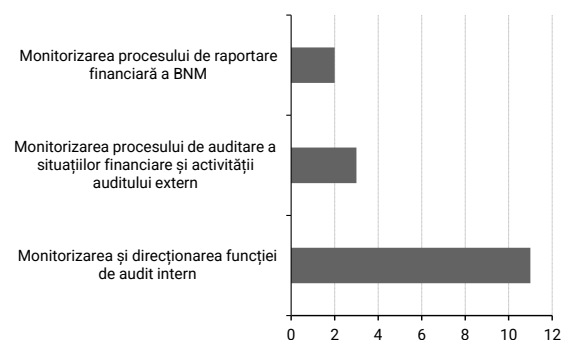
- a) Examinarea propunerilor privind modificarea Regulamentului cu privire la selectarea, mandatul și revocarea organizației de audit pentru efectuarea auditului extern al situațiilor financiare anuale, conturilor și registrelor BNM;
- b) Examinarea rezultatelor procedurii de achiziție a serviciilor de audit extern al situațiilor financiare anuale ale BNM pentru anii de gestiune 2025-2029.

Din 16 ședințe ale Comitetului de audit derulate pe parcursul anului 2025: 11 ședințe țin de monitorizarea și direcționarea funcției de audit intern, 2 ședințe se referă la monitorizarea procesului de raportare financiară a BNM și 3 ședințe sunt aferente monitorizării procesului de auditare a situațiilor financiare și activității auditului extern (Graficul 9.1).

Pe parcursul anului 2025, DAI a finalizat misiunile de audit aferente Planului de audit pentru anul 2024 și a realizat Planul anual de audit intern pentru anul 2025 în proporție de 100 la sută, fiind efectuate 9 misiuni de audit și 1 misiune de monitorizare. Totodată, în anul 2025 a fost realizată 1 misiune ad-hoc. Au fost realizate mai multe tipuri de misiuni: audit de conformitate/ operațional (22 la sută), audit financiar/ operațional (22 la sută), audit al tehnologiilor informaționale (22 la sută), audit integrat (12 la sută), misiune de consiliere (11 la sută), misiune de monitorizare (11 la sută).

De asemenea, în anul 2025 Comitetul de audit a aprobat Programul de certificare internațională a angajaților Departamentului audit intern (2025-2027), insistând asupra diversificării competențelor, inclusiv prin obținerea certificărilor în diverse domenii, cum ar fi auditul sistemelor informatice, gestionarea riscurilor. O mare importanță Comitetul de audit a acordat certificării internaționale în domeniul riscului de fraudă.

Graficul 9.1: Repartizarea ședințelor Comitetului de audit

Sursa: BNM

Conform Programului respectiv, prin coordonare și aprobare de către Comitetul de audit se preconizează atingerea la finele anului 2027 a obiectivului de 63 la sută a persoanelor certificate din total personal scriptic a DAI.

La moment, 5 din totalul de 10 angajați ai DAI dețin certificări internaționale, după cum urmează:

- a) 2 persoane dețin certificare profesională în domeniul auditului intern (CIA);
- b) 3 persoane dețin certificare profesională în domeniul sistemelor informatice (CISA), ceea ce reprezintă 100 la sută din cadrul Direcției Audit Tehnologii Informaționale a DAI.

În contextul atribuției Comitetului de audit aferente monitorizării eficienței sistemului de control intern și de management al riscurilor, prin intermediul DAI spre examinare către Comitetul de audit au fost prezentate rapoartele de către subdiviziunile responsabile, și anume:

- 1. Rapoarte trimestriale cu privire la gestionarea riscurilor financiare;
- 2. Rapoarte trimestriale cu privire la rezultatele gestionării riscurilor operaționale în BNM;
- 3. Matricea generală de evaluare a riscurilor operaționale, trimestrial;
- 4. Matrice trimestriale ale măsurilor de control suplimentare pentru implementare stabilite pentru gestiunea riscurilor operaționale.

În sistemul de control și management al riscurilor, din cadrul BNM, se implementează conceptul denumit „3 linii de apărare”, iar mediul de control este definit suficient și este aplicabil pentru atenuarea riscurilor existente. La prezentarea Departamentului audit intern, Comitetul de audit examinează trimestrial informațiile cu privire la rezultatele gestionării riscurilor operaționale și financiare care conțin date generale cu privire la metodele și tehnicile aplicate în vederea diminuării expunerii la risc, cât și date cu privire la evoluția indicatorilor de cuantificare a riscurilor înregistrate. Acest studiu trimestrial permite Comitetului de audit să intervină în amonte pentru reducerea acestor riscuri, dacă depășesc pragul de toleranță, precum și a efectelor lor.

Comitetul de risc

Comitetul de risc, ca parte a liniei a doua de apărare, este instituit pentru asistarea Comitetului executiv în vederea asigurării supravegherii directe și obiective asupra managementului sistemului de gestiune a riscurilor operaționale în Banca Națională. Comitetul de risc este format din 8 membri cu drept de vot, inclusiv un membru al Comitetului executiv – președintele Comitetului de risc.

Comitetul de risc se reunește trimestrial în ședințe ordinare. La necesitate sau la solicitarea guvernatorului, sau a oricărui alt membru al Comitetului executiv, este convocat ad-hoc.

În 2025, Comitetul de risc s-a întrunit în 5 ședințe ordinare și o ședință ad-hoc.

Deciziile de bază luate au vizat:

1. examinarea și avizarea **raportului anual** cu privire la *gestiunea riscurilor operaționale în anul 2024 în Banca Națională a Moldovei și a profilului de risc la situația din 31.12.2024*;
2. avizarea **nivelului 3 de maturitate** al sistemului de gestiune a riscurilor operaționale în BNM către 31.12.2024 și a obiectivelor de dezvoltare ale acestuia pentru anul 2025;
3. propunerea spre examinare Comitetului executiv și spre aprobarea Consiliului de supraveghere, de menținere a apetitului la risc stabilit conform Cadrului privind gestiunea riscurilor operaționale în BNM;
4. luare act de *rapoartele trimestriale* cu privire la rezultatele autoevaluării riscurilor operaționale pe procese de activitate ale BNM;
5. luare act trimestrial de *Profilul de risc operațional al BNM* pentru procesele evaluate în 2025;
6. avizarea strategiilor de răspuns la risc și aprobarea trimestrială a *măsurilor de control suplimentare* propuse pentru răspunsul la riscurile operaționale din *zona galbenă* a profilului de risc;
7. luare act de *informația aferentă incidentelor* cu impact asupra proceselor de activitate și validarea nivelului de impact al acestora;
8. *propuneri* de implementare a măsurilor de control *pentru gestiunea incidentelor*;
9. luare act de informația cu privire la activitatea de membru al International Operational Risk Working Group – IORWG;
10. luare act de informația privind implementarea deciziilor luate la ședințele Comitetului de risc.

În scopul gestiunii riscurilor operaționale, Comitetul de risc a înaintat recomandări pentru stabilirea și implementarea măsurilor de control suplimentare aferente gestiunii riscurilor pe procesele de activitate ale BNM.

Comitetul pentru continuitatea activității

Comitetul pentru continuitatea activității este instituit pentru asistarea Comitetului executiv în vederea gestiunii continuității activității eficiente în scopul atingerii obiectivelor de continuitate ale Băncii Naționale a Moldovei. Comitetul pentru continuitatea activității este format din 12 membri, dintre care 10 sunt cu drept de vot, inclusiv un membru al Comitetului executiv – președintele Comitetului pentru continuitatea activității, care este guvernatorul Băncii Naționale.

Comitetul pentru continuitatea activității se reunește anual în ședințe ordinare, iar în cazul unor evenimente ce pot afecta continuitatea activității BNM sunt organizate ședințe ad-hoc.

În anul 2025, Comitetul pentru continuitatea activității s-a întrunit în două ședințe, fiind abordate tematici actuale privind continuitatea activității în cadrul BNM.

Nivelurile de control

Controlul extern

Auditul situațiilor financiare anuale

Situațiile financiare anuale ale Băncii Naționale a Moldovei sunt auditate în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit, de către o entitate de audit independentă, cu renume și experiență recunoscută în domeniul auditului băncilor centrale. În cadrul misiunii de audit al situațiilor financiare anuale, entitatea de audit evaluează, totodată, coerența informațiilor prezentate în Raportul anual cu cele incluse în situațiile financiare anuale, precum și conformitatea acestora cu prevederile Legii contabilității și raportării financiare nr. 287/2017.

Entitatea de audit este selectată printr-un proces reglementat și confirmată de Consiliul de supraveghere, la recomandarea Comitetului de audit. În vederea asigurării independenței și obiectivității auditului, aceeași entitate de audit nu poate fi mandatată pentru auditarea situațiilor financiare anuale ale Băncii Naționale pentru o perioadă ce depășește cinci ani consecutivi.

Î.C.S. „Ernst & Young” S.R.L. este entitatea de audit confirmată de Consiliul de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei pentru efectuarea auditului situațiilor financiare anuale pentru anii financiari 2025-2029.

Evaluarea siguranței Băncii Naționale de către FMI

Periodic, credibilitatea și siguranța băncilor centrale este evaluată de experții FMI pentru a primi asigurare în implementarea și operarea de către BNM a unor sisteme de control, contabile, de raportare și audit referitoare la gestionarea resurselor, adecvate integrității operațiunilor desfășurate. Evaluarea acoperă șase domenii-cheie relevante controlului și guvernării în cadrul băncilor centrale conform acronimului GELRIC:

- *G* – aranjamente de guvernanță;
- *E* – mecanismul auditului extern;
- *L* – cadrul legal și independența băncii centrale;
- *R* – raportarea financiară;
- *I* – mecanismul auditului intern;
- *C* – sistemul controalelor interne.

Transparența Băncii Naționale

Ca urmare a evaluării de către FMI a transparenței Băncii Naționale a Moldovei conform procesului reglementat de FMI în Codul de transparență al băncilor centrale (IMF CBTC Review), în vederea

menținerii angajamentului de consolidare a autonomiei instituționale și guvernantei BNM, în anul 2025, Banca Națională a demarat elaborarea unui Plan de acțiuni privind implementarea recomandărilor-cheie ale Raportului FMI de evaluare a transparenței Băncii Naționale. Totodată, pe parcursul anului 2025, BNM a realizat acțiuni de optimizare a informației de interes public plasate pe pagina web oficială prin prisma celor 5 piloni ai Codului de transparență: guvernanta, politici, operațiuni, rezultate și relații oficiale. Respectiv, considerând propunerile FMI, a fost completată informația desfășurată în raportul anual al BNM.

Auditul Curții de Conturi a Republicii Moldova

Auditul public extern al devizelor de cheltuieli și alocațiilor pentru investiții ale Băncii Naționale este realizat de Curtea de Conturi a Republicii Moldova.

Curtea de Conturi, conform Legii nr. 548/1995, examinează legalitatea și regularitatea devizelor de cheltuieli și alocațiilor pentru investiții. Auditul se limitează la examinarea eficienței operaționale a deciziilor luate de conducerea Băncii Naționale, cu excepția celor ce țin de implementarea politicii monetare și valutare a Băncii Naționale și gestionarea rezervelor valutare ale statului.

Gestiunea riscurilor și controlul intern

Banca Națională aliniază guvernarea riscurilor și sistemului de control intern la standardele internaționale COSO¹¹⁹, ISO 31000¹²⁰ și la bunele practici în domeniu (inclusiv ale Grupului Internațional de lucru privind riscul operațional în băncile centrale (*IORWG*), Banca Națională fiind membru al acestuia).

În contextul gestiunii riscurilor operaționale, odată cu aprobarea *Cadrului privind gestiunea riscurilor operaționale în Banca Națională a Moldovei*, Consiliul de supraveghere a stabilit apetitul și toleranța la risc în Banca Națională.

Gestiunea riscurilor și controlul intern în cadrul BNM sunt instituite conform celor **trei linii de apărare**.

Prima linie de apărare gestionează riscurile și este *reprezentată de subdiviziunile BNM*, care sunt și „proprietarii” riscurilor. Șefii subdiviziunilor (managerii de linie) poartă responsabilitate pentru identificarea și gestionarea riscurilor inerente proceselor de activitate și sistemelor informatice ale căror proprietari sunt, stabilind corespunzător activitățile de control în procesul de gestiune a riscurilor. În anul 2025 au fost finalizate activitățile de autoevaluare a riscurilor operaționale pe 99

¹¹⁹COSO – The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (Comitetul Organizațiilor Sponsorizatoare ale Comisiei Treadway).

¹²⁰ISO 31000 – Risk Management – Guidelines, International Organization for Standardization (Ghidul managementul riscului, Organizația Internațională de Standardizare).

la sută din procesele de activitate cu stabilirea măsurilor de control pentru a menține riscurile în zona de toleranță, cu raportarea rezultatelor către funcția de gestiune a riscurilor operaționale. Totodată, a fost realizată reevaluarea riscurilor operaționale în 87 la sută din procesele de activitate, proces ce va avea loc în mod continuu, în dependență de nivelul rezidual al riscurilor operaționale identificate. Subdiviziunile aplică zilnic un set de proceduri de control pentru procesele de activitate și sistemele pe care le gestionează, asigurând eficacitatea și eficiența acestora.

Linia a doua de apărare constă în organizarea procesului, asigurarea cadrului metodologic, coordonarea și supravegherea independentă a procesului de gestiune a riscurilor și control intern. Funcțiile celei de-a doua linii de apărare includ mecanisme și procese specifice în vederea implementării sistemului adecvat de gestiune a riscurilor financiare și operaționale și exercitării unui control intern. Linia a doua de apărare este reprezentată de structurile cu funcții dedicate gestiunii riscurilor financiare și operaționale, *Comitetul de investiții*, *Comitetul de risc* și *Comitetul pentru continuitatea activității*. La nivelul acestei linii este elaborat cadrul metodologic pentru desfășurarea unui proces eficient de gestiune a riscurilor în BNM: cadrul intern privind modul de efectuare și control al operațiunilor în valută, gestiunea riscurilor operaționale pe procese de activitate, asigurarea continuității activității și securității informației, protecției datelor cu caracter personal, standardele, politicile și planurile de răspuns la incidentele care perturbă sau amenință funcțiile operaționale din Banca Națională. La nivelul Băncii Naționale există un sistem de gestiune a incidentelor, unde se ține evidența incidentelor, inclusiv a măsurilor întreprinse și a responsabililor de realizarea acestora.

Gestiunea riscurilor financiare este organizată corespunzător funcțiilor, specificului și rolului băncii ca bancă centrală a Republicii Moldova și atribuțiilor consacrate Băncii Naționale prin Legea nr. 548/1995. Comitetul executiv își asumă responsabilitatea pentru stabilirea și supravegherea cadrului de gestionare a riscurilor financiare, inclusiv prin intermediul Comitetului de investiții, al cărui mod de creare și funcționare se stabilește de Consiliul de supraveghere. Activitatea de gestionare a riscurilor financiare este reglementată prin norme interne și este monitorizată de Comitetul executiv, care analizează aspecte aferente politicii monetare, investiționale și valutare a Băncii Naționale. Modul de gestionare a riscurilor financiare este prezentat detaliat în *Situațiile financiare consolidate și individuale* și în *Raportul auditorului independent*¹²¹ publicate pe pagina oficială a BNM.

Funcția de gestiune a riscurilor operaționale a asigurat în anul 2025 organizarea procesului de autoevaluare și reevaluare periodică a riscurilor operaționale de către subdiviziuni, desfășurarea ședințelor de autoevaluare a riscurilor operaționale pe procesele de activitate. În baza autoevaluării și reevaluării riscurilor operaționale a fost elaborat profilul de risc operațional, raportat trimestrial și anual către *Comitetul de risc*.

¹²¹BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI. *Situațiile financiare consolidate și individuale* și *Raportul auditorului independent*. Chișinău: BNM, s.n. Disponibil: https://bnm.md/ro/search?partitions%5b0%5d=677&post_types%5b677%5d%5b0%5d=913

Totodată, au fost efectuate instruiți interne pentru reprezentanții subdiviziunilor (șefii de subdiviziuni, responsabili de risc operațional și participanții în procesele evaluate), precum și efectuată instruirea la nivel de bancă în vederea cunoașterii cadrului de gestiune a riscurilor operaționale.

Procedura de evaluare a riscurilor operaționale este efectuată conform *Cadrului privind gestiunea riscurilor operaționale în BNM*¹²² (extras publicat pe pagina oficială). Evaluarea constă în stabilirea nivelului de impact și probabilitate bazate pe 5 niveluri prezentate în *anexa cadrului*¹²². Impactul riscului operațional este evaluat în funcție de *impact pe activitatea BNM*, *impact reputațional* și *impact financiar*. În vederea gestiunii și atenuării riscurilor în zona de toleranță la risc aprobată sunt stabilite un șir de măsuri de control, precum: segregare a funcțiilor, control financiar, autorizări, acces autorizat/ limitat, verificări duale, documentări, raportări, sisteme informaționale, măsuri de asigurare a continuității activității, protecție a datelor ș.a.

În scopul evitării materializării anumitor riscuri operaționale, care pot conduce la perturbări în activitate, pierderi financiare sau afectarea reputației BNM, în cadrul evaluării riscurilor se aplică 5 strategii de răspuns la risc: *evitarea (refuzul)*; *atenuarea (diminuarea)*; *transferarea (externalizarea)*; *acceptarea și urmărirea (monitorizarea)*.

Pentru a oferi o imagine consolidată a tuturor tipurilor de expuneri la riscul operațional se întocmește profilul riscurilor, care transpune priorizat evaluarea calitativă a riscurilor specifice activității BNM, figura 1.

În anul 2025 a fost optimizat cadrul de reglementare aferent gestiunii riscurilor operaționale: i) au fost stabilite domeniile de riscuri operaționale pentru clasificarea riscurilor identificate și evaluate, precum și pentru organizarea riscurilor într-un mod coerent, facilitarea analizei și prioritizarea riscurilor, ii) optimizată procedura de reevaluare anuală a tuturor riscurilor operaționale pe procesele evaluate, iii) atribuit un cod unic (ID) fiecărui risc identificat și evaluat, care va asigura identificarea unică a fiecărui risc, facilitarea selecției/ filtrării, monitorizării și raportării riscurilor. Funcția de gestiune a riscurilor operaționale întocmește profilul riscurilor operaționale pe domenii de riscuri, divizate inclusiv pe factori declanșatori de risc operațional și reprezintă nivelurile medii ale riscurilor pe categoriile prezentate: figura 2.

Ca rezultat al gestiunii riscurilor operaționale în anul 2025, toate riscurile se încadrează în zona de toleranță la risc aprobată de Consiliul de supraveghere.

Totodată, funcția de gestiune a riscurilor operaționale reprezintă BNM la IORWG în calitate de membru.

În anul 2025 au fost realizate o serie de *obiective* menite să consolideze funcția de gestiune a riscurilor în Banca Națională. Printre acestea se

Figura 1: Profilul riscurilor operaționale reziduale evaluate la situația din 31.12.2025

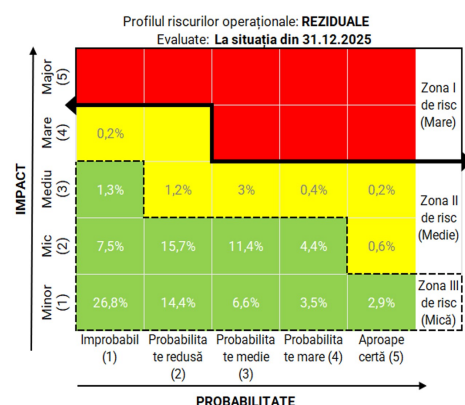
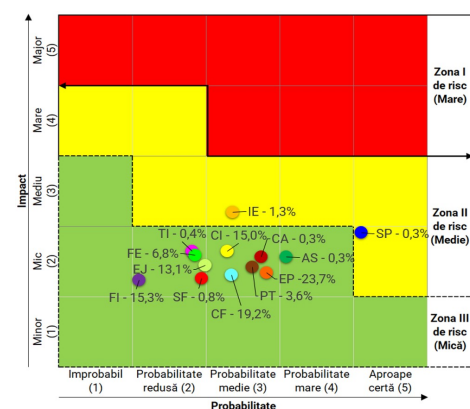

Figura 2: Profilul riscurilor operaționale reziduale clasificate pe categorii de riscuri la situația din 31.12.2025

- EP Executarea/ derularea proceselor
- CF Conformitate
- FI Fraudă internă
- CI Cadrul normativ insuficient/ ambiguu. Politici inadecvate
- EJ Erori de judecată profesională
- FE Fraudă externă
- PT Gestionarea riscurilor în relațiile cu părțile terțe
- IE Ingerințe externe
- SF Securitate fizică
- TI Tehnologii informaționale
- CA Continuitatea activității
- SP Securitatea informației și protecția datelor cu caracter personal
- AS Practici de angajare și securitatea la locul de muncă

¹²²BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI. *Gestiunea riscurilor operaționale în Banca Națională a Moldovei*. Chișinău: BNM. s.n. Disponibil: https://bnm.md/files/extras_Cadru.pdf

numără: ajustarea și îmbunătățirea reglementărilor interne aferente gestiunii riscurilor operaționale; inițierea identificării, raportării și monitorizării indicatorilor-cheie de risc (KRI) pe procesele automatizate; aprobarea actelor secundare aferente continuității activității; stabilirea și aprobarea indicatorilor de continuitate pentru procesele critice și identificarea resurselor necesare pentru asigurarea continuității acestor procese; asigurarea instruirilor continue atât a persoanelor din cadrul funcțiilor de gestiune a riscurilor, precum și a angajaților din cadrul subdiviziunilor BNM în vederea consolidării culturii organizaționale de gestiune a riscurilor.

În anul 2025, BNM a continuat consolidarea cadrului de continuitate a activității printr-o abordare structurată și orientată spre creșterea rezilienței organizaționale. Pe parcursul perioadei de raportare, Comitetul pentru continuitatea activității s-a întrunit în mai multe ședințe de lucru, în cadrul cărora au fost analizate evoluțiile relevante și examinate rapoartele privind acțiunile întreprinse în domeniu. Discuțiile au vizat stadiul implementării măsurilor planificate, evaluarea riscurilor operaționale emergente și ajustarea proceselor interne necesare pentru întărirea capacității instituționale de răspuns.

Subsecvent, au fost derulate exerciții de simulare și analize de scenarii orientate spre evaluarea capacității BNM de a asigura continuitatea funcțiilor esențiale în situații excepționale. Aceste demersuri au permis aprecierea nivelului de pregătire operațională și identificarea direcțiilor prioritare de consolidare a mecanismelor de reacție, în condiții de confidențialitate adecvată.

Complementar, au fost realizate testări avansate ale infrastructurii IT, menite să verifice funcționarea neîntreruptă a sistemelor critice în scenarii de perturbare operațională. Au fost evaluate soluțiile de redundanță, mecanismele de recuperare și capacitatea de reluare promptă a serviciilor, rezultatele obținute fundamentând optimizarea controalelor tehnice și actualizarea procedurilor aplicabile situațiilor de continuitate.

Totodată, pentru sprijinirea personalului în gestionarea situațiilor sensibile, au fost elaborate instrumente interne de orientare privind conduita și comunicarea angajaților. Acestea includ recomandări referitoare la interacțiunea cu publicul și mass-media, precum și la utilizarea responsabilă a canalelor de comunicare online. În completare, au fost dezvoltate repere metodologice pentru evaluarea riscurilor asociate continuității informației, contribuind la consolidarea protecției proceselor informaționale și la diminuarea vulnerabilităților operaționale.

Prin aceste acțiuni, BNM își reafirmă angajamentul de a menține un nivel înalt de pregătire instituțională, de a gestiona eficient riscurile și de a asigura continuitatea activității, inclusiv în contexte caracterizate prin incertitudine și complexitate ridicată.

Totodată, pentru anul 2026 sunt stabilite obiective pentru dezvoltarea în continuare a sistemului de gestiune a riscurilor. Acestea includ: identificarea, raportarea și monitorizarea KRI pe procesele critice ale

BNM; elaborarea reglementărilor aferente identificării, monitorizării și raportării KRI; scanarea riscurilor operaționale; dezvoltarea cadrului sistemului de control intern și cadrului de gestiune integrată a riscurilor în BNM; dezvoltarea indicatorilor de raportare aferenți emisiilor directe și indirecte asupra activității operaționale a BNM; evaluarea riscurilor de continuitate și securitate asociate proceselor critice; evaluarea riscurilor operaționale pentru procesul aferent conformității.

Funcția de conformitate, ca parte a liniei a doua de apărare are ca scop crearea, dezvoltarea și asigurarea respectării în cadrul Băncii Naționale a unui cadru de conformitate, precum și acordarea suportului necesar în dezvoltarea și implementarea unui sistem de control intern eficient pentru a gestiona riscul de conformitate aferent reglementărilor stabilite. În anul 2025, activitatea funcției de conformitate a vizat actualizarea cadrului de reglementare intern în concordanță cu modificările legislative aplicabile.

Gestiunea riscurilor climatice. În contextul obiectivului transversal „Responsabilitate socială și față de mediu” din Planul strategic „BNM 2025” și angajamentelor asumate de Moldova în procesul de aderare la UE, alinierii la standardele europene de mediu și sustenabilitate, informația aferentă gestiunii riscului climatic a fost inclusă în raportarea situațiilor financiare ale BNM. În acest sens, Banca Națională întreprinde un șir de măsuri privind schimbările climatice, integrarea gestiunii riscurilor climatice în procesul decizional și dezvoltarea finanțării durabile.

În scopul dezvoltării gestiunii riscului climatic, pe parcursul anului 2025 au fost întreprinse mai multe acțiuni în acest sens: studierea cadrului normativ al Uniunii Europene de domeniu și impactul acestuia asupra băncilor centrale; studierea experienței băncilor centrale în domeniul gestiunii riscului climatic prin intermediul rapoartelor de durabilitate; elaborarea proiectului planului de acțiuni privind integrarea activităților aferente schimbărilor climatice în activitatea operațională a BNM; inițierea procesului de analiză a lanțului valoric în scopul identificării, structurării și colectării datelor; inițierea dezvoltării indicatorilor de raportare aferenți emisiilor directe și indirecte asupra activității operaționale a BNM.

Linia a treia de apărare oferă o asigurare independentă și obiectivă și este reprezentată de auditul intern. Auditul intern oferă organelor de conducere și managerilor de linie o asigurare rezonabilă independentă privind adecvarea și eficacitatea guvernantei, gestiunii riscurilor și controlului intern, inclusiv modul în care prima și a doua linie de apărare ating obiectivele de gestiune a riscurilor. De menționat că, a fost revizuit cadrul normativ intern privind funcționarea auditului intern, care este aprobat la nivelul Consiliului de supraveghere, racordându-l la elementele obligatorii ale Standardelor Globale de Audit Intern¹²³, elaborat de Institutul Auditorilor Interni (IIA). Conform raportului de evaluare externă din 14.03.2021, funcția de audit intern a obținut calificativul „Conformare generală” cu Standardele IIA și Codul de etică, care reprezintă cel mai înalt grad de conformitate. În anul 2025

¹²³Standardele Globale de Audit Intern au fost aprobate pe data de 05.01.2024 și au intrat în vigoare începând cu 05.01.2025.

Comitetul de audit a aprobat evaluatorul extern în contextul evaluării externe a calității funcției de audit intern în BNM¹²⁴ și a fost demarat procesul de conlucrare cu evaluatorii externi. Raportul de evaluare final urmează a fi prezentat în luna aprilie 2026.

Controlul intern în BNM funcționează, de asemenea, printr-un șir de reglementări aprobate de organele de conducere și asigură administrarea resurselor într-un mod eficace pentru realizarea misiunii și obiectivelor strategice ale BNM.

Cadrul de integritate și etică

Codul de etică și conduită profesională al Băncii Naționale a Moldovei

Codul de etică și conduită profesională al BNM, aliniat la cele mai bune practici, stabilește cerințe către toți angajații să respecte cele mai înalte standarde de etică profesională. În acest scop, Codul stabilește norme privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, declarării averii și intereselor personale, incompatibilităților și restricțiilor, influențelor necorespunzătoare, cadourilor. Totodată, acesta prevede normele de etică profesională aferente utilizării resurselor BNM, desfășurării procedurilor de achiziții, relațiilor interne, tranzacțiilor financiare personale ale salariaților, activităților externe, conduitei în relațiile externe și internaționale la exercitarea atribuțiilor de serviciu ale salariaților BNM, precum și măsuri de protecție a acestora.

Politica antifraudă

Politica antifraudă a Băncii Naționale promovează conștientizarea și gestiunea riscului de fraudă.

Aceasta are drept scop de a identifica ariile de activitate supuse riscului de fraudă și de a implementa măsuri adecvate de control la toate nivelurile Băncii Naționale, care vor contribui la prevenirea și detectarea fraudelor, monitorizarea riscului de fraudă și promovarea conduitei organizaționale consecvente. Politica antifraudă stabilește, de asemenea, condițiile de desfășurare a investigațiilor în materie de prevenire și examinare a suspiciunilor de fraudă.

Implementarea politicii antifraudă, instruirea personalului cu privire la riscul de fraudă și gestiunea acestuia, raportarea suspiciunilor de fraudă – toate acestea stabilesc și dezvoltă *cultura antifraudă*, ce descurajează potențialii autori și întăresc angajamentul personalului Băncii Naționale în combaterea fraudei. Responsabilitatea întregului personal al Băncii Naționale are o contribuție majoră la crearea unui mediu propice pentru sporirea gradului de conștientizare a riscului și consecințelor de fraudă.

¹²⁴Conform Standardelor Globale de Audit Intern evaluarea externă a funcției de audit se efectuează o dată la 5 ani.

Organele de conducere ale Băncii Naționale promovează o politică de toleranță zero referitoare la fraudă și corupție.

Măsuri de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului

BNM își reconfirmă determinarea de a aplica standardele internaționale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, integrându-le în toate domeniile activității sale. În acest context, instituția a instituit reguli și proceduri interne conforme cu cerințele internaționale, destinate să prevină implicarea sa în activități de spălare a banilor, finanțare a terorismului sau încălcarea sancțiunilor internaționale (în continuare „SB/FT și ESI”).

Cu un accent deosebit pe abordarea bazată pe risc, cadrul normativ intern al Băncii Naționale reglementează, atât aspectele de guvernare în domeniu, cât și mecanismele de control intern și de administrare a riscurilor asociate activităților desfășurate. Astfel, pentru a asigura gestionarea eficientă a riscurilor legate de prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, BNM aplică un set de reglementări interne care includ măsuri specifice destinate atingerii acestui obiectiv. Totodată, având în vedere dinamica riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului (SB/FT) și regimul sancțiunilor internaționale în continuă evoluție, precum și statutul Republicii Moldova de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană, în cursul anului 2025 a fost desfășurat un proces de revizuire a cadrului normativ intern. Acest demers vizează consolidarea mecanismelor de identificare, evaluare și atenuare a riscurilor la nivelul BNM, prin alinierea la cele mai recente cerințe de reglementare și bune practici internaționale. Concomitent, BNM urmărește scopul de a-și adapta politicile și procedurile interne dedicate prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pentru a răspunde eficient obligațiilor de conformitate, asigurând un control mai riguros asupra expunerilor potențiale și o mai mare transparență în activitățile desfășurate.

În aceeași ordine de idei, în cursul anului 2025, au fost implementate acțiuni specifice pentru reducerea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, precum și riscurilor asociate măsurilor restrictive (sancțiunilor) internaționale, printre care: identificarea tranzacțiilor cu risc ridicat, inclusiv, considerând rezultatele evaluării naționale a riscurilor; stabilirea mecanismelor de control și atenuare a riscurilor identificate, inclusiv, prin aplicarea procedurilor de cunoaștere a clienților în cadrul stabilirii relațiilor de corespondență bancară, operațiunilor cu numerar, operațiunilor de achiziții, logistică și prestări de servicii etc.; aplicarea continuă a măsurilor de monitorizare a tranzacțiilor efectuate în cadrul relațiilor de corespondență bancară menținute, de personalul BNM; utilizarea continuă a unui sistem de screening al plăților în timp real pentru asigurarea respectării măsurilor restrictive internaționale, precum și examinarea individuală a anumitor plăți cu risc ridicat; schimbul constant de informații între structurile interne ale Băncii Naționale cu privire la riscurile identificate și măsurile de gestionare; oferirea opiniilor de specialitate în contextul activităților BNM legate de autorizarea operațiunilor valutare în conformitate cu prevederile Legii nr.

62/2008 privind reglementarea valutară, aprobarea achizițiilor cotelor în capitalul social al entităților supravegheate de BNM, aprobarea persoanelor în funcție de conducere sau funcții-cheie în cadrul băncilor etc. În sensul consolidării mecanismelor și sistemelor de control intern în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, precum și al aplicării regimurilor de sancțiuni, în cadrul instituției au fost continuu desfășurate inițiative și activități interne menite să dezvolte suportul metodologic și consultativ pe domeniul de referință.

De asemenea, în cursul anului 2025, a continuat procesul de raportare internă privind riscurile de SB/FT.

În paralel, ținând cont de creșterea complexității activităților și obiectivelor pe domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, BNM a extins componența subdiviziunii dedicate în acest sens, în vederea asigurării unei capacități adecvate de răspuns, inclusiv, la necesitățile interne.

De asemenea, recunoscând importanța formării continue în atingerea obiectivelor de conformitate în domeniul combaterii SB/FT și măsurilor restrictive (sancțiunilor internaționale), BNM a investit în dezvoltarea profesională a personalului cu responsabilități specifice, prin participarea acestora la mai multe programe de instruire, inclusiv, în cadrul misiunilor de asistență tehnică.

În calitate de a treia linie de apărare și conform Regulamentului cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în cadrul operațiunilor efectuate de BNM, Departamentul audit intern (DAI) efectuează evaluarea independentă, regulată, a caracterului adecvat și a conformității activității BNM cu prevederile regulamentului menționat și comunică rezultatele în conformitate cu reglementările interne privind activitatea DAI.

În cadrul ultimei misiunii de audit, DAI a constatat că riscurile-cheie sunt identificate de către responsabili și gestionate eficace și obiectivele procesului sunt atinse cu consecvență. Totodată, au fost identificate unele posibilități de îmbunătățire, formulate în cadrul recomandărilor care s-au referit la consolidarea cadrului normativ intern pentru eficientizarea conlucrării și schimbului de informații de domeniu (verificare a clientului și beneficiarului efectiv) între subdiviziunile BNM și aplicarea controalelor adiționale aferente conturilor deschise clienților BNM.

Au fost implementate circa 64 la sută dintre recomandările emise de către DAI în cadrul misiunilor de audit aferente.

Politica de securitate a informației

Politica de securitate a informației Băncii Naționale, aprobată de Consiliul de supraveghere, stabilește contextul organizațional de nivel general care să asigure atingerea obiectivelor cu privire la securitatea informației și securitatea cibernetică în BNM. De asemenea, stabilește cerințe pentru asigurarea gestionării securizate a informației în cadrul BNM

și minimizarea impactului ce poate apărea ca rezultat al incidentelor de securitate.

Membrii Consiliului de supraveghere și membrii Comitetului executiv, precum și orice salariat al Băncii Naționale sunt obligați să asigure securitatea informației aflate în posesie și la care au acces oricare ar fi forma ei. Totodată, sunt stabilite și divizate clar responsabilitățile în procesul de asigurare a securității informației, în partea ce ține de gestiunea informației, monitorizarea utilizării și diseminării informației, raportarea incidentelor de securitate a informației, precum și modul de investigare a acestora.

În același context, în scopul asigurării securității informației în BNM, în conformitate cu Politica de securitate a informației este desemnat ofițerul de securitate a informației al BNM.

Gestiunea datelor cu caracter personal

Banca Națională prelucrează datele cu caracter personal în conformitate cu Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal și a Politicii privind protecția datelor cu caracter personal a Băncii Naționale a Moldovei. Banca Națională dispune de politici, proceduri și sisteme informaționale eficiente pentru asigurarea protecției datelor cu caracter personal. În Banca Națională este desemnat ofițerul pentru protecția datelor cu caracter personal care este responsabil de informarea și consilierea personalului BNM, a membrilor Comitetului executiv în cadrul prelucrării datelor cu caracter personal, monitorizarea respectării reglementărilor, realizarea acțiunilor de sensibilizare și formare a personalului implicat în operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal, cooperarea cu Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

Accesul publicului la actele normative, statisticile și publicațiile BNM

Accesul publicului la actele normative, statisticile și publicațiile Băncii Naționale asigură un grad sporit de transparență, respectând, în același timp, independența și confidențialitatea anumitor aspecte legate de îndeplinirea atribuțiilor Băncii Naționale. Publicarea diverselor date și analize legate de atribuțiile Băncii Naționale, precum și promovarea unui caracter deschis al relației cu grupurile-țintă sunt aspecte de importanță majoră în comunicarea externă a băncii.

Banca Națională acordă o atenție sporită conexiunii inverse în schema de comunicare. Astfel, prin transmiterea regulată și frecventă a mesajelor, Banca Națională oferă explicațiile de rigoare asupra activității sale și a funcționării sectorului bancar. Funcționarea bazei de date interactive pe pagina web a Băncii Naționale asigură accesul publicului la informație, date și analize elaborate și are drept scop oferirea de informații corecte, actuale, clare și transparente pentru formarea unei opinii publice asupra deciziilor Băncii Naționale, dar și pentru efectuarea diverselor studii și cercetări.

Transparența și accesul la informațiile de interes public

Pe parcursul anului 2025, Banca Națională a Moldovei a recepționat un număr total de 370 de cereri de acces la informații din partea diferitor solicitanți, inclusiv persoane fizice, juridice, reprezentanți ai mass-media și alte entități interesate. Toate aceste solicitări au fost analizate și soluționate în conformitate cu prevederile legale în vigoare, asigurând transparența și respectarea dreptului de acces la informațiile de interes public.

Dintre cererile depuse, în cazul a 13 dintre ele, BNM nu a putut furniza informațiile solicitate, întrucât acestea erau supuse unor restricții legale specifice. Mai exact, o parte din informațiile cerute erau clasificate ca secret profesional conform prevederilor articolului 36 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei. Acest articol stipulează că anumite date și informații obținute de BNM în exercitarea funcțiilor sale nu pot fi divulgate, având un caracter confidențial, ceea ce asigură protecția datelor sensibile legate de activitatea instituției și a entităților supravegheate.

BNM rămâne angajată în asigurarea unui nivel înalt de transparență și acces la informațiile de interes public, răspunzând tuturor solicitărilor în limitele legale. BNM își menține angajamentul de a respecta atât principiile transparenței, cât și obligațiile de protecție a datelor și confidențialității în conformitate cu cadrul legal aplicabil.

9.2 Perspective de dezvoltare

Perspectivile de dezvoltare ale BNM sunt, în mare parte, corelate cu implementarea obiectivelor sale strategice și transversale.

Printre prioritățile de bază ale BNM pentru anul 2026, ținând cont de obiectivele strategice ale instituției, se evidențiază următoarele:

- ✓ Continuarea gestionării eficiente a instrumentelor de politică monetară în vederea ținerii inflației în limitele intervalului de variație de $\pm 1,5$ puncte procentuale de la 5,0 la sută, considerat nivelul favorabil pentru creșterea și dezvoltarea economică a Republicii Moldova;
- ✓ Continuarea acțiunilor în cadrul proiectului privind pregătirea aderării Republicii Moldova (RM) la Uniunea Europeană (UE) pe domeniile de competență ale BNM, în special continuarea alinierii cadrului de reglementare în sectorul financiar bancar și nebancar la practicile UE;
- ✓ Continuarea reformelor în sectorul financiar bancar și nebancar, inclusiv în baza recomandărilor Fondului Monetar Internațional și Băncii Mondiale ca urmare a desfășurării Programului de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP 2025);

- ✓ Continuarea activităților în vederea transpunerii cadrului de reglementare și a practicilor de supraveghere prudенțiale ale UE pentru sectorul bancar, în scopul alinierii cadrului de reglementare și a instrumentelor de supraveghere prudенțiale a băncilor din Republica Moldova la standardele UE;
- ✓ Continuarea eforturilor în vederea sporirii plăților digitale prin extinderea infrastructurii de acceptare a plăților MIA în sectorul privat și în serviciile guvernamentale;
- ✓ Crearea premiselor pentru accelerarea adopției inovațiilor în sectorul financiar bancar și nebankar și susținerea digitalizării;
- ✓ Continuarea acțiunilor în vederea liberalizării operațiunilor valutare de capital. Aprobarea amendamentelor la Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară și la alte acte normative (liberalizarea parțială și liberalizarea totală a operațiunilor valutare) și a amendamentelor la cadrul normativ secundar;
- ✓ Consolidarea mecanismelor de reglementare și supraveghere pentru asigurarea rezilienței digitale, sporirii securității cibernetice și a utilizării responsabile a tehnologiilor emergente în sectorul financiar bancar și nebankar;
- ✓ Continuarea dezvoltării instrumentarului analitic necesar evaluării riscurilor aferente stabilității financiare (testări la stres, analiza riscului sistemic etc.);
- ✓ Continuarea realizării acțiunilor din Foaia de parcurs pentru finanțarea durabilă. Adoptarea taxonomiei pentru finanțarea durabilă și elaborarea, în acest sens, a reglementărilor consecutive;
- ✓ Coordonarea procesului de aprobare a Strategiei Naționale de Incluziune Financiară, inclusiv a Programului aferent;
- ✓ Desfășurarea în continuare a activităților și evenimentelor tangente consolidării educației financiare în rândul societății civile;
- ✓ Transformarea capacităților de gestiune a datelor în cadrul BNM (guvernanța datelor și implementarea unui repozițoriu centralizat de gestiune a datelor);
- ✓ Consolidarea capacităților de supraveghere prin integrarea tehnologiilor avansate – SupTech;
- ✓ Consolidarea capacității de analiză și cercetare, precum și sporirea adopției inovațiilor tehnologice și implementarea tehnologiilor emergente în cadrul BNM;
- ✓ Dezvoltarea continuă a capitalului uman orientat spre viitor;
- ✓ Dezvoltarea cadrului de guvernanță, responsabilitate socială și față de mediu;
- ✓ Incorporarea și aplicarea continuă a principiilor diversității, echității și incluziunii organizaționale în guvernanța internă a BNM.

Evoluția proiectelor majore în derulare ale BNM este reflectată în anexa A.22 „Evoluția proiectelor majore ale BNM pe parcursul anului 2025”.

9.3 Planul strategic al Băncii Naționale a Moldovei

Anul 2025 reprezintă ultimul an din cadrul Planului strategic „BNM 2025” al Băncii Naționale a Moldovei (BNM), implementat începând cu anul 2023, pentru o perioadă de trei ani.

BNM a continuat implementarea celor 7 (șapte) obiective strategice, inclusiv a 49 (patruzeci și nouă) de obiective operaționale/complementare/ transversale stabilite în cadrul Planului strategic „BNM 2025”. Planul strategic „BNM 2025” este constituit din elemente fundamentale care se referă la misiune, viziune, valori, domeniile de activitate de bază, obiectivele strategice și obiectivele transversale.

Misiunea Băncii Naționale a Moldovei

Obiectivul fundamental al Băncii Naționale este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor. Fără prejudicierea obiectivului său fundamental, Banca Națională, în limita atribuțiilor sale, contribuie la stabilitatea sistemului financiar și sprijină politica economică generală a statului.

Viziunea Băncii Naționale a Moldovei

Banca Națională a Moldovei este o instituție independentă, performantă și transparentă, rezistentă la provocările mediului extern, proactivă în acțiuni și credibilă în decizii, ghidată de practici de bună guvernare, cu o echipă consolidată de profesioniști, angajată în îndeplinirea mandatului său în beneficiul tuturor cetățenilor.

Valorile Băncii Naționale a Moldovei

- ▶ *Spirit de echipă* – unitate și consecvență în valori și acțiuni, devotament, grijă, sprijin și respect reciproc.
- ▶ *Profesionalism* – competență, eficiență, etică, integritate, asumarea deciziilor, perfecționare continuă.
- ▶ *Independență* – autonomie în exercitarea atribuțiilor stabilite de lege, imparțialitate și obiectivitate, fără nicio imixtiune din partea altor autorități sau persoane.
- ▶ *Responsabilitate* – preocupare continuă aferentă impactului economic, social și de mediu al lucrului efectuat și al deciziilor luate.
- ▶ *Flexibilitate* – deschiderea spre schimbări, capacitate inovatoare și agilitate.

- ▶ *Credibilitate* – politici, reforme, comunicare și atitudine care inspiră încredere și siguranță publicului și piețelor prin aplicarea principiilor de transparență.
- ▶ *Reziliență* – resurse umane, proceduri interne și tehnologii informaționale rezistente șocurilor externe, care mențin siguranța și diligența funcționării instituției.

Domeniile de activitate de bază

Domeniile de activitate de bază reflectă misiunea BNM și constituie pilonii strategiei BNM pentru perioada 2023-2025: politica monetară, stabilitatea financiară, supravegherea sectorului financiar bancar și nebancar, infrastructurile pieței financiare și moneda națională în numerar. Fiecărui domeniu enumerat îi este atribuit câte un obiectiv strategic.

Obiectivele strategice

Planul strategic al Băncii Naționale a Moldovei „BNM 2025” conține 7 (șapte) obiective strategice, dintre care 5 (cinci) obiective strategice derivă din domeniile de activitate de bază (numerele 1-5 din lista de mai jos), iar 2 (două) se referă la domeniul de activitate de suport și guvernanta ale BNM (numerele 6 și 7 din lista de mai jos), după cum urmează:

1. Fortificarea cadrului de politică monetară și optimizarea implementării politicii monetare;
2. Consolidarea funcției de stabilitate financiară și supraveghere macroprudențială;
3. Consolidarea funcției de supraveghere la nivel de sector financiar bancar și nebancar;
4. Dezvoltarea continuă a infrastructurilor pieței financiare și contribuirea la sporirea plăților fără numerar;
5. Sporirea calității monedei naționale și consolidarea funcției de asigurare cu monedă națională în numerar;
6. Consolidarea rezilienței și agilității instituționale;
7. Dezvoltarea și valorificarea capitalului uman.

Obiectivele transversale

În vederea racordării strategiei BNM la practicile internaționale de dezvoltare, și anume, tendințele noi urmărite la nivel global ce se referă la asigurarea unui mediu mai sigur și durabil, Planul strategic „BNM

2025”, integrează factorii actuali ai economiei globale, precum schimbările climatice, inovarea și digitalizarea, incluziunea financiară și cercetarea. Astfel, în cadrul planului strategic sunt incluse 5 (cinci) obiective transversale, care sunt luate în considerare, implementate și monitorizate în procesul realizării obiectivelor strategice setate în planul strategic, în măsura în care sunt aplicabile. Obiectivele transversale se referă la:

1. Aliniere la standardele Uniunii Europene și cooperare internațională;
2. Cercetare, inovare și digitalizare;
3. Educație și incluziune financiară;
4. Responsabilitate socială și față de mediu;
5. Diversitate, echitate și incluziune organizațională.

Pe parcursul anului 2025, au fost înregistrate realizări în vederea implementării obiectivelor strategice, unele dintre cele mai importante fiind incluse în tabelul de mai jos. De asemenea, în anexa A.22 „Evoluția proiectelor majore ale BNM pe parcursul anului 2025” se regăsesc realizările cele mai importante aferente proiectelor majore ale BNM, care derivă din obiectivele strategice.

Tabelul 9.1: Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025

Obiectiv strategic	Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025
1. Fortificarea cadrului de politică monetară și optimizarea implementării politicii monetare	✓ Continuarea gestionării eficiente a instrumentelor de politică monetară în vederea temperării procesului inflaționist și urmării readucerii și menținerii pe termen mediu a inflației în limitele intervalului de variație de $\pm 1,5$ puncte procentuale de la ținta inflației de 5,0 la sută, considerat nivelul favorabil pentru creșterea și dezvoltarea economică a Republicii Moldova; ✓ Finalizarea tranziției la noua structură a rezervelor valutare, potrivit căreia euro deține cota majoră, ca urmare a trecerii la moneda de referință euro; ✓ Adoptarea amendamentelor la Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară (prin Legea nr. 124/2025) care prevăd liberalizarea unor operațiuni valutare de capital; ✓ Elaborarea altor două proiecte de legi care prevăd modificarea Legii nr. 62/2008 și a altor 13 legi conexe, care au drept scop promovarea liberalizării parțiale și a liberalizării totale a operațiunilor valutare; ✓ Modificarea Regulamentului cu privire la regimul rezervelor obligatorii nr. 302/2019 ce vizează revizuirea prevederilor aferente remunerării rezervelor obligatorii, recuperării dobânzii plătite în plus, precum și penalizării pentru înregistrarea deficitelor de rezerve obligatorii, ca urmare a modificărilor operate la art. 17 din Legea nr. 548/1995 cu privire la BNM; ✓ Lansarea procesului de expediere în regim real a instrucțiunilor de plată de tip MX, asigurând astfel alinierea integrală cu faza curentă de migrare la noile standarde ISO 20022 aplicate de comunitatea SWIFT în cadrul proiectului privind migrarea la noul standard SWIFT ISO 20022.
2. Consolidarea funcției de stabilitate financiară și supraveghere macroprudențială	✓ Asigurarea derulării eficiente a Programului de Evaluare a Sectorului Financiar al Republicii Moldova (FSAP), inclusiv organizarea a 224 de ședințe aferente misiunilor desfășurate; ✓ Definitivarea Metodologiei de calcul a indicatorului compozit de risc sistemic, ce integrează evoluțiile principalilor indicatori macrofinanciar și are drept scop optimizarea procesului de calibrare a amortizorului anticiclic; ✓ Dezvoltarea unei analize preliminare de vulnerabilitate macroeconomică la riscurile climatice, pe baza modelului dezvoltat de FMI și a notei cu privire la riscurile climatice pentru sistemul financiar al Republicii Moldova; ✓ Definitivarea listei indicatorilor pentru Sistemul de Alertare Timpurie în contextul Regulamentului nr. 343/2019 privind asistența de lichiditate în situații de urgență; ✓ Elaborarea proiectului Ghidului privind identificarea băncilor în situații de dificultate majoră; ✓ Elaborarea și publicarea pe pagina oficială a BNM a tabloului de bord interactiv privind stabilitatea financiară și politica macroprudențială, care integrează datele privind evoluția indicatorilor monitorizați, instrumentele macroprudențiale și alte informații relevante; ✓ Definitivarea proiectului Regulamentului unificat cu privire la creditarea responsabilă, aplicat băncilor și organizațiilor de creditare nebancaară;

continuare pe pagina următoare

Obiectiv strategic	Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025
3. Consolidarea funcției de supraveghere la nivel de sector financiar bancar și nebancar	✓ Continuarea activităților în vederea consolidării domeniului privind redresarea și rezoluția băncilor și a domeniului de lichidare silită a băncilor, în contextul alinierii legislației naționale la aquis-ul UE.
	✓ Consolidarea sectorului financiar bancar și nebancar prin aprobarea cadrului normativ/ modificări ale cadrului normativ, de către Comitetul executiv al BNM, cu privire la: – <i>amortizoarele de capital ale băncilor;</i> – <i>cerințele privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri și cerințele de capital;</i> – <i>tratamentul riscului de credit al contrapărții pentru bănci;</i> – <i>tratamentul prudențial al securitizărilor;</i> – <i>cadrul de administrare a activității băncilor;</i> – <i>efectul de levier;</i> – <i>expunerile mari;</i> – <i>eliberarea avizului, înregistrarea și notificarea activității organizațiilor de creditare nebancară, precum și cerințele privind transparența structurii de proprietate a acestora;</i> – <i>cerințele față de membrii organului de conducere al băncii, al societății financiare holding sau holding mixte, conducătorii sucursalei unei bănci din alt stat, persoanele care dețin funcții-cheie și față de lichidatorul băncii în proces de lichidare;</i> – <i>prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere și raportarea efectului de levier;</i> – <i>exportul și importul de numerar și cecuri de călătorie de către bănci;</i> – <i>cadrul strategic de supraveghere a băncilor și a metodologiei de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului;</i> – <i>modul de individualizare și stabilire a sancțiunilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului;</i> – <i>raportarea la BNM de către casele de schimb valutar și hoteluri;</i> – <i>supravegherea unităților de schimb valutar;</i> – <i>procesele de autorizare a operațiunilor externe, gestionarea conturilor în străinătate și reglementarea activității unităților de schimb valutar;</i> – <i>întocmirea și publicarea Raportului privind solvabilitatea și stabilitatea financiară de către societățile de asigurare sau de reasigurare;</i> – <i>desfășurarea activității simultane de către societățile de asigurare;</i> – <i>cerințele pentru persoanele cu funcții de conducere, membrii comitetului de audit, persoanele cu funcție-cheie, conducătorii sucursalelor din state terțe și lichidatorii asiguratorilor și reasiguratorilor în lichidare, pentru a întări dreptul BNM în evaluarea candidaților;</i> – <i>cerințele minime pentru gestionarea riscurilor aferente tehnologiei informației și comunicațiilor, securității informației și continuității activității pentru prestatorii de servicii de plată;</i>

continuare pe pagina următoare

Obiectiv strategic	Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025
4. Dezvoltarea continuă a infrastructurilor pieței financiare și contribuirea la sporirea plăților fără numerar	✓ Realizarea calculului primelor de asigurare de bază, coeficienților de rectificare și primelor de referință pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto internă și externă; ✓ Completarea primului chestionar al Autorității Bancare Europene privind evaluarea echivalenței cadrului de reglementare și supraveghere aplicabil băncilor cu cele aplicate în UE (Pre-Screening Questionnaire (Step 1)); ✓ Promovarea proiectului de lege privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru alinierea cadrului național la cel european (Directiva 2009/103/CE (MTPL)); ✓ Promovarea proiectului de lege privind activitatea de asigurare și de reasigurare pentru alinierea cadrului legal autohton la cel european aferent domeniului asigurări (Directiva 2009/138/CE (Solvabilitate II)) modificată prin Directiva UE 2025/2 în ceea ce privește proporționalitatea, calitatea supravegherii, raportarea, măsurile referitoare la garanțiile pe termen lung, instrumentele macroprudențiale, riscurile legate de durabilitate, supravegherea la nivel de grup și supravegherea transfrontalieră; ✓ Implementarea în cadrul sistemului informațional RCA Data a mecanismului de liberalizare parțială a primelor de asigurare RCA; ✓ Elaborarea a două proiecte de acte normative pentru transpunerea Regulamentelor UE nr. 758/2019 și nr. 1108/2018, referitoare la măsurile de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, respectiv la desemnarea punctelor centrale de contact pentru emitenții de monedă electronică și prestatorii de servicii de plată, din cadrul implementării Programului național de aderare a Republicii Moldova la UE pentru anii 2025-2029.
	✓ Aderarea Republicii Moldova la Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA); ✓ Lansarea oficială a P2G (Person to Government), în cadrul sistemului MIA Plăți Instant; ✓ Creșterea numărului de utilizatori MIA cu peste 80 la sută și a numărului total de tranzacții efectuate prin sistemul MIA cu peste 140 la sută (comparativ cu anul 2024). Creșterea rețelei de acceptare plăți prin sistemul MIA în rândul comercianților cu peste 240 la sută (de la 3,8 mii în decembrie 2024 la 13 mii puncte de acceptare în noiembrie 2025); ✓ Aprobarea Regulamentului nr. 28/2025 privind externalizarea funcțiilor de către prestatorii de servicii de plată nebancari (conex legii de transpunere PSD2); ✓ Aprobarea modificărilor la Regulamentul cu privire la transferul de credit, debitarea directă și atribuirea codului IBAN nr. 208/2023, Regulamentul cu privire la auditul prestatorilor de servicii de plată nebancari nr. 267/2024 și la Instrucțiunea cu privire la raportarea datelor aferente utilizărilor instrumentelor și serviciilor de plată nr. 211/2014; ✓ Aprobarea modificărilor la Regulamentul privind supravegherea prestatorilor de servicii de plată nebancari; ✓ Aprobarea Regulamentului nr. 11/2024 cu privire la licențierea și înregistrarea societăților de plată, societăților emittente de monedă electronică și a furnizorilor de servicii poștale în calitate de prestatori de servicii de plată și/ sau emitenți de monedă electronică (reglementări sucursale UE);

continuare pe pagina următoare

Obiectiv strategic	Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025
5. Sporirea calității monedei naționale și consolidarea funcției de asigurare cu moneda națională în numerar	✓ Aprobarea Regulamentului privind autorizarea stabilirii conexiunilor Depozitarului Central Unic (DCU)/ externalizare DCU; ✓ Elaborarea și transmiterea Ministerului Finanțelor spre promovare a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 184/2016 cu privire la contractele de garanție financiară, inclus în Programul național de aderare a Republicii Moldova la UE pentru anii 2025-2029; ✓ Obținerea Silver Award for Excellence în cadrul Romanian PR Awards, la categoria „Tech PR & Communication of Innovation”, pentru proiectul „A thousand reasons to try MIA”. ✓ Obținerea Premiului Mare, categoria „Debutul Anului” pentru proiectul MIA – Plăți Instant, în cadrul concursului național „Marca Comercială a Anului”, organizat de Camera de Comerț și Industrie în parteneriat cu Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI).
6. Consolidarea rezilienței și agilității instituționale	✓ Adoptarea modificărilor la Legea BNM nr. 548/1995, în vederea alinierii la standardele Uniunii Europene și la cele mai bune practici internaționale aferente guvernanței și autonomiei băncii centrale; ✓ Aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea BNM nr. 283/2025, precum și a Regulamentului privind activitatea Colegiului de evaluare a modificărilor la Regulamentul privind organizarea și funcționarea BNM; ✓ Dezvoltarea funcționalităților privind crearea Registrului proiectelor actelor interne și Registrul actelor interne a BNM; ✓ Aprobarea în redacție nouă a Regulamentului cu privire la evidența cazurilor de influență necorespunzătoare în cadrul BNM; ✓ Aprobarea în redacție nouă a Regulamentului cu privire la primirea, examinarea și soluționarea dezvoltărilor interne de încălcare a legii în cadrul BNM; ✓ Relansarea proiectului privind digitizarea arhivei BNM prin implementarea noilor funcționalități ale sistemului, inclusiv cu derularea unui proiect „pilot” de testare; ✓ Aprobarea Conceptului privind transformarea capacităților de gestiune a datelor în cadrul BNM, prin consolidarea cadrului de guvernanță și implementarea unui repository centralizat privind gestiunea datelor; ✓ Semnarea Acordului de colaborare între BNM și Cambridge SupTech Lab și furnizarea asistenței tehnice de configurare în infrastructura BNM a unui sandbox ETL (Extract, Transform, Load)/ DWH (Data Warehouse), rezultatele constituind baza pentru implementarea repositoryului centralizat al datelor;

continuare pe pagina următoare

Obiectiv strategic	Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025
7. Dezvoltarea și valorificarea capitalului uman	✓ Migrarea tuturor utilizatorilor la profilurile de conectare prin Zero Trust Network Access (ZTNA); ✓ Realizarea unei analize complexe a soluțiilor de nouă generație de tip Endpoint Detection and Response (EDR), capabile să asigure protecția inteligentă a stațiilor de lucru, precum și evaluarea integrării acestora în ecosistemul BNM, în vederea consolidării capacităților de securitate cibernetică; ✓ Finalizarea cu succes a evaluării externe independente, desfășurate în conformitate cu cerințele SWIFT Customer Security Programme (CSP) 2026, confirmând nivelul de conformitate și maturitate a controalelor de securitate implementate; ✓ Consolidarea infrastructurii de virtualizare a BNM prin standardizare, migrarea serviciilor critice și tranziția controlată a aplicațiilor dedicate către medii virtualizate, cu impact pozitiv asupra eficienței și rezilienței infrastructurii; ✓ Consolidarea rezilienței serviciilor BNM expuse pe Internet, prin adoptarea și extinderea arhitecturii de tip cloud hibrid, cu impact direct asupra creșterii continuității și disponibilității operaționale a serviciilor critice (ex. QR plăți instant). ✓ Consolidarea cadrului de reglementare în domeniul desfășurării achizițiilor în BNM prin aprobarea modificărilor la Instrucțiunea privind modul de planificare, organizare și desfășurare a achizițiilor în BNM; ✓ Definitivarea Strategiei de cultură organizațională și a Planului preliminar de măsuri privind dezvoltarea culturii organizaționale; ✓ Fortificarea comunicării și cooperării interdepartamentale prin organizarea de instruirii interne, sesiuni de inducție și orientare profesională, târguri caritabile, zile tematice, platforme de comunicare interne pe grupuri de interese etc.
	✓ Desfășurarea în continuare a acțiunilor aferente proiectului „NBM LearnOrgLab” – Transformare instituțională în organizație orientată spre învățare, inclusiv: – <i>Constituirea celei de-a doua cohorte de formatori în cadrul inițiativei ToT, cu ședințe lunare;</i> – <i>Desfășurarea a 6 ateliere de lucru în cadrul proiectului „NBM LearnOrgLab”;</i> – <i>Realizarea săptămânilor de microlearning: „Dezvoltarea culturii feedback-ului, feedforward-ului și metacomunicării”; „Planificarea strategică în cadrul BNM”.</i> ✓ Utilizarea platformei Financial Stability Institute de la Bank for International Settlements (supraveghere bancară/ nebanară și în asigurări – 24 angajați) și a platformei Intuition a programului Băncii Mondiale – RAMP (supraveghere bancară, piețe de capital, reglementare și conformitate etc. – 10 angajați); ✓ Desfășurarea chestionării angajaților BNM privind managementul cunoștințelor în cadrul BNM; ✓ Dezvoltarea culturii feedback-ului în cadrul BNM prin implementarea chestionării angajaților aferent competențelor manageriale.

Tabelul 9.2: Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025

Obiective transversale	Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025
1. Alinierea la standardele Uniunii Europene și cooperare internațională	✓ Implementarea în continuare a proiectului „Pregătirea aderării Republicii Moldova la UE pe domeniile ce revin în competența BNM”: – <i>Coordonarea procesului de pregătire pentru reuniunile de screening bilateral conform competenței BNM și participarea la reuniunile de screening bilateral pentru Capitolul 9 „Servicii financiare”, Capitolul 14 „Politica de transport”, Capitolul 16 „Fiscalitate”, Capitolul 17 „Politica economică și monetară”, Capitolul 19 „Politica socială și a muncii”, Capitolul 20 „Politica industrială și antreprenorială”, Capitolul 22 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale”, Capitolul 33 „Prevederi bugetare și financiare”;</i> – <i>Examinarea proiectelor rapoartelor de screening pentru Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”, Capitolul 9 „Servicii financiare” și Capitolul 17 „Politica economică și monetară” și prezentarea propunerilor de ajustare a acestora ;</i> – <i>Prezentarea contribuțiilor la pozițiile de negociere ale Republicii Moldova pentru aderare la UE pentru Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”, Capitolul 9 „Servicii financiare” și Capitolul 17 „Politica economică și monetară”;</i> – <i>Prezentarea contribuțiilor pentru Pachetul de extindere al UE pentru anul 2025 pentru Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”, Capitolul 9 „Servicii financiare”, Capitolul 14 „Politica de transport”, Capitolul 17 „Politica economică și monetară”, Capitolul 18 „Statistici”, Capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate”, Capitolul 32 „Control financiar”; și Capitolul privind „Criteriul economic”;</i> – <i>Coordonarea realizării acțiunilor din Programul național pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (PNA) și prezentarea propunerilor de actualizare a PNA;</i> – <i>Participarea la elaborarea și implementarea Agendei de reforme aferente Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027 (Growth Plan);</i> – <i>Participarea la reuniunea supleanților Comitetului Economic și Financiar al UE (EFC-A), la reuniunea Comitetului Economic și Financiar al UE (EFC) și la reuniunea Dialogului Economic și Financiar dintre UE și partenerii regionali;</i> – <i>Participarea la implementarea Programului de Reformă Economică (ERP) pentru perioada 2025-2027 și la elaborarea ERP pentru perioada 2026-2028;</i> – <i>Participarea la cea de-a 9-a Reuniune a Subcomitetului de Asociere RM-UE privind dialogul economic.</i> – <i>Participarea la cea de-a 12-a reuniune a Comitetului de Asociere RM-UE în configurația comerț;</i> ✓ Organizarea Atelierului de nivel înalt „Finance and Growth: Pre and Post Accesion Lessons for Moldova”, desfășurat la Chișinău, în data de 30 octombrie; ✓ Organizarea Conferinței „BNM 2025 – Momentum European: Un an de realizări și progrese” desfășurat la Chișinău, în data de 19 decembrie; ✓ Participarea reprezentanților BNM la reuniunile de primăvară și cele anuale ale Băncii Mondiale și ale FMI; ✓ Participarea BNM la activitățile Asociației Internaționale a Supraveghetorilor în Asigurări (IAIS); ✓ Participarea BNM la activitățile Grupului Supraveghetorilor Bancari din Europa Centrală și de Est (BSCEE). ✓ Semnarea Memorandumului de înțelegere dintre BNM și Banca Franței.

continuare pe pagina următoare

Obiective transversale**Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025**

- ✓ Semnarea Memorandumului de înțelegere privind schimbul de informații și asistență tehnică între BNM și Autoritatea de Supraveghere Financiară din România;
- ✓ Semnarea Memorandumului cu privire la instituirea cadrului interinstituțional de comunicare, interacțiune și cooperare, întru consolidarea mecanismului de protecție a intereselor financiare ale Statului, Uniunii Europene și partenerilor externi de dezvoltare între BNM și Inspectoratul Control Financiar de Stat/ Unitate Antifraudă.

2. Cercetare, inovare și digitalizare

- ✓ Organizarea conferinței „New Technology for Old Markets”, de către BNM în parteneriat cu Banca Națională a României și Banca Franței;
- ✓ Dezvoltarea și lansarea sistemului de raportare a incidentelor TIC pentru entitățile supravegheate de BNM cu o suită de opțiuni disponibile în vederea eficientizării și digitalizării procesului;
- ✓ Lansarea serviciului de punere la dispoziție a informațiilor privind cursul oficial al leului moldovenesc față de valutele străine, cu interfață intuitivă, opțiuni în dependență de tipul cursului, periodicitate, valuta selectată, dar și aplicarea programatică a semnăturii electronice avansate calificate pentru verificarea autenticității actului eliberat;
- ✓ Dezvoltarea și lansarea în cadrul instituției a primului instrument AI, un instrument digital instituțional, destinat să faciliteze activitățile de zi de zi a angajaților BNM în scopul creșterii preciziei, vitezei de luare a deciziei;
- ✓ Integrarea soluțiilor AI în Sistemul de gestionare electronică a documentelor prin generarea previzualizării conținutului, sporind accesul facil la informații;
- ✓ Lansarea la 1 ianuarie 2025 a formatului complet digital pentru polița de asigurare RCA Externă, ajungând în decembrie la un indicator de circa 40 la sută din polițele procesate complet digital, un indicator care depășește indicele mediu în cadrul comunității statelor membre a Sistemului „Carte Verde”;
- ✓ Dezvoltarea dashboard-urilor asociate asigurărilor de răspundere civilă auto obligatorie în scopul fortificării supravegherii, dezvoltarea setului de instrumente digitale API RCA Data astfel încât durata medie de procesare a unui contract a fost redusă semnificativ;
- ✓ Elaborare și lansarea sistemului de planificare a controalelor, pentru planificarea eficientă a acțiunilor de control disponibil subdiviziunilor implicate în procesul de supraveghere on-site cu stabilire de roluri, perioade și alocare personal;
- ✓ Digitalizarea procesului de management al performanței în cadrul BNM.

3. Educație și incluziune financiară

- ✓ Continuarea acțiunilor privind elaborarea Strategiei Naționale de Incluziune Financiară a Republicii Moldova 2030 (SNIF 2030): elaborarea și aprobarea Conceptului aferent SNIF, precum și elaborarea proiectului strategiei.
- ✓ Consolidarea educației financiare în Republica Moldova prin organizarea și desfășurarea a unui set de activități și inițiative, cum ar fi:
 - Inițierea proiectului „FinanciarELE”;
 - Lansarea a trei episoade al podcastului „Sensul banilor”;
 - Desfășurarea Săptămânii Internaționale de Educație Financiară (Global Money Week 2025);

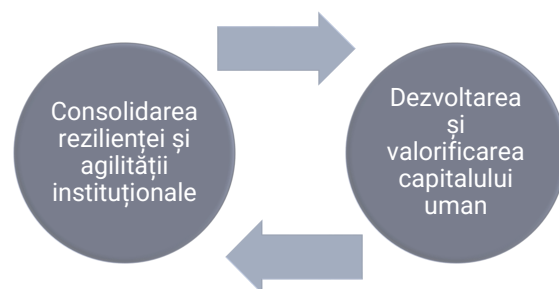
continuare pe pagina următoare

Obiective transversale	Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025
4. Responsabilitate socială și față de mediu	– Realizarea proiectului „Școala finanțelor moderne”, prin elaborarea unui nou concept al proiectului; – Participarea BNM la evenimente publice cum ar fi „Ziua Internațională a Copilului”, „Academia de antreprenoriat – Femeile Moldovei” etc. – Ediția a VI-a Taberei de educație financiară, realizată în parteneriat cu Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”; – Sesiuni de educație financiară destinate elevilor, în cadrul a două evenimente organizate de Centrul Republican pentru Copii și Tineret „Artico”.
	✓ Elaborarea proiectului Taxonomiei cu privire la finanțarea durabilă; ✓ Semnarea Acordului de cooperare dintre BNM și Corporația Financiară Internațională în domeniul finanțării durabile; ✓ Organizarea și desfășurarea evenimentelor de consultare și instruire cu experți naționali și internaționali, cu tematica „Taxonomia Uniunii Europene pentru finanțare durabilă”, în vederea fundamentării procesului de elaborare a Taxonomiei naționale, conform foii de parcurs pentru Finanțare Durabilă 2024-2028; ✓ Organizarea unui atelier online dedicat aplicării taxonomiei în Republica Moldova, la care au participat membrii Grupului consultativ pentru finanțare durabilă; ✓ Derularea activităților de consolidare a culturii organizaționale și a valorilor BNM, precum și a spiritului civic al angajaților BNM, prin organizarea inițiativelor interne, precum și susținerea și participarea la inițiative externe de responsabilitate socială și față de mediu, printre care: inițiative de împădurire, de donare a sângelui, acțiuni de caritate pentru copii și oameni în etate etc.
5. Diversitate, echitate și incluziune organizațională	✓ Organizarea evenimentelor în scopul creșterii eficienței incluziunii organizaționale: evenimentul de inducție a noilor angajați, inițiativa „La o cafea cu guvernatorul BNM” și „Hobby Hub”; ✓ Asigurarea respectării continue a principiilor de diversitate, echitate și incluziune în procesele de management și dezvoltare a resurselor umane. Promovarea culturii organizaționale prin asigurarea unui mediu de lucru incluziv, echitabil și divers.

9.4 Management și organizare

Conform Planului strategic al Băncii Naționale a Moldovei „BNM 2025”, două dintre obiectivele strategice setate, sunt parțial sau total conexe domeniului de resurse umane:

- Consolidarea rezilienței și agilității instituționale și Dezvoltarea și valorificarea capitalului uman. Consolidarea rezilienței și agilității instituționale cuprinde obiective operaționale precum: consolidarea capacității instituționale, inclusiv în contextul preluării atribuțiilor de supraveghere a sectorului financiar nebancaar, consolidarea guvernantei și culturii organizaționale, dezvoltarea și promovarea imaginii BNM în calitate de angajator.

Dezvoltarea și valorificarea capitalului uman cuprinde obiective operaționale precum: dezvoltarea sistemului integrat de gestiune a resurselor umane, crearea unui mediu de muncă care motivează și inspiră, dezvoltarea profesională continuă, dezvoltarea centrului de instruire interne și a capacităților de transfer de cunoștințe, dezvoltarea competențelor de leadership și management.

În scopul realizării obiectivelor strategice, prioritățile-cheie în managementul și dezvoltarea resurselor umane în anul 2025 au fost axate în special pe aceste domenii, măsurile întreprinse fiind detaliate în continuare.

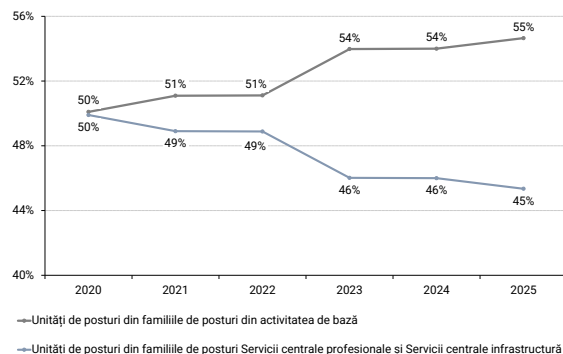
Evoluții ale structurii organizatorice

În anul 2025 au avut loc modificări ale structurii organizatorice a Băncii Naționale a Moldovei menite să contribuie la realizarea obiectivelor strategice ale băncii și a atribuțiilor sale de bază, dar și la sporirea eficienței acestora prin alocarea resurselor necesare pe direcțiile aflate în dezvoltare, ajustarea atribuțiilor posturilor, precum și optimizarea nivelurilor ierarhice. Au fost optimizate și dezvoltate posturi ce țin de atribuțiile de bază ale BNM în special pe domeniul de politică monetară, cercetări, analiză și știință a datelor, statistică și date, reglementare prudențială a domeniilor atribuite BNM în contextul alinierii la cadrul legal al Uniunii Europene, incluziune financiară, dar și consolidate unele subdiviziuni aferente ariei de suport și guvernanta.

În același timp, mai multe posturi de execuție au fost adaptate la necesitățile curente ale subdiviziunilor, fără impact asupra numărului total de unități de personal.

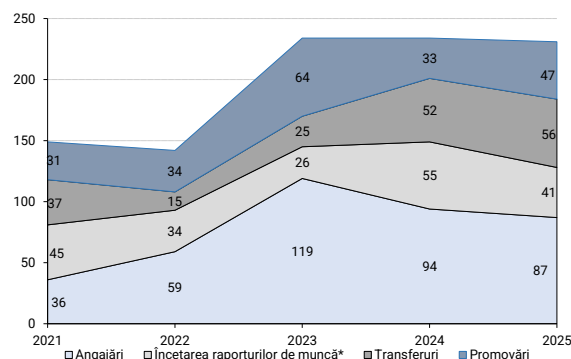
În ansamblu, aceste modificări au urmărit să asigure capacitatea BNM de a se adapta la evoluțiile mediului extern, consolidând astfel reziliența și agilitatea instituției.

Graficul 9.2: Structura în evoluție (%) pentru anii 2020-2025

Sursa: BNM

Graficul 9.3: Procese management resurse umane (număr persoane) pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

*Numărul de încetare a raporturilor de muncă includ cazurile de încetare urmare pensionării (1), precum și ale personalului tehnic (12) (2025)

De menționat că toate modificările structurii de state ale BNM sunt aprobate de către Comitetul executiv al BNM.

Astfel, la finele anului 2025, numărul de unități de posturi ale BNM constituia 757 unități, numărul angajaților activi fiind de 616 persoane.

Modificările realizate pe parcursul anului 2025 au contribuit la îmbunătățirea nivelului indicatorului domeniul de control, acesta fiind în creștere de la 5,6 executori raportați la un manager în 2024 la 6,0 în 2025. Raportul între unitățile de posturi din familiile de posturi din activitatea de bază a BNM și unitățile de posturi din familiile de posturi de guvernare și suport a crescut ușor în favoarea posturilor din familiile de posturi din activitatea de bază, ceea ce per general demonstrează o dezvoltare relativ proporțională în ambele direcții a structurii organizatorice a BNM cu tendințe de creștere a efortului pe activitățile de bază.

Managementul resurselor umane

Managementul resurselor umane în cadrul BNM reprezintă abordarea strategică privind gestionarea eficientă a personalului, care include ansamblul de procese organizaționale cu privire la angajări, transferuri și promovări, încetarea raporturilor de muncă.

Evoluțiile și dinamica proceselor de resurse umane, analiza diversilor factori care influențează procesele date, impactul măsurilor întreprinse și a politicii de personal aplicate sunt raportate în mod curent către guvernator și la solicitare, către alți membri ai Comitetului executiv, iar anual către Comitetul executiv al Băncii Naționale cu detalieri pe segmente precum: evoluția structurii organizatorice, analiza în dinamică a structurii și a personalului efectiv al BNM, evoluția sistemului de salarizare al BNM, dar și a pieței de referință, evaluarea performanței, dezvoltarea profesională a angajaților, volumetria și rezultatul procesului de recrutare și angajare a personalului etc.

În anul 2025, similar cu anul 2024, se menține un ritm ridicat de angajări ca rezultat al eforturilor continue de dezvoltare a capacității instituționale pentru consolidarea ariei de supraveghere, reglementare și licențiere a sectorului financiar, precum și în contextul procesului de integrare europeană.

Se constată adaptarea mobilității interne aferente promovărilor la ritmul de creștere a numărului de angajați. În acest context, este important de menționat că în Banca Națională posturile vacante sunt ocupate prin concurs public, intern și extern, ceea ce le permite angajaților să participe la concursurile anunțate și, dacă sunt desemnați câștigători, să fie promovați.

Numărul de transferuri este puțin în creștere comparativ cu anul 2024, acestea fiind datorate procesului de reorganizare realizat pe parcursul anului 2025 în scopul optimizării activității operaționale a Băncii Naționale.

Numărul contractelor de muncă care au încetat pe parcursul anului 2025 este în scădere comparativ cu anul 2024, ceea ce se reflectă și în scăderea fluctuației voluntare, conform graficului 9.4.

Procesele de resurse umane ale BNM, inclusiv organizarea continuă a concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante, asigură angajaților oportunități de dezvoltare profesională și mobilitate, în condiții de echitate, meritocrație, transparentă și corectitudine. Consolidarea acestor procese și a unui sistem integrat de management al resurselor umane are ca obiectiv instituțional asigurarea unui personal adecvat ca număr și competențe, în concordanță cu necesitățile operaționale ale BNM și obiectivele sale de dezvoltare.

Rata de fluctuație

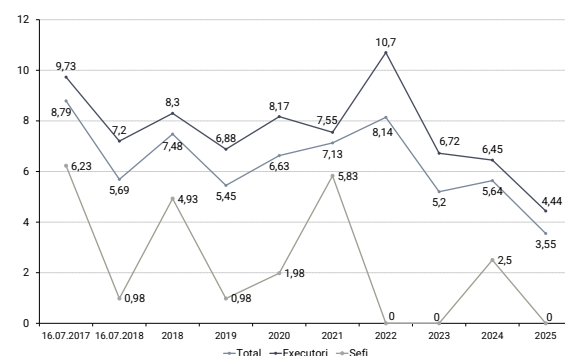
În anul 2025, rata fluctuației voluntare a personalului BNM a înregistrat nivelul de 3,55 la sută, marcând o diminuare de 2,09 puncte procentuale față de anul 2024 (5,64 la sută). Această evoluție confirmă tendința de reducere a fluctuației voluntare a personalului, grație politicilor aplicate și reflectă consolidarea stabilității organizaționale.

Analizând fluctuația voluntară pe niveluri ierarhice, pentru funcțiile manageriale, în anul 2025, aceasta a constituit 0 la sută, comparativ cu 2,5 la sută în anul 2024. Absența plecărilor din rândul personalului de conducere indică un grad înalt de retenție a experienței de nivel înalt și contribuie la menținerea continuității proceselor decizionale.

La nivelul funcțiilor de execuție, rata fluctuației voluntare a scăzut la 4,44 la sută în anul 2025, față de 6,45 la sută în anul 2024, ceea ce reprezintă o reducere de 2,01 puncte procentuale. Această diminuare sugerează o îmbunătățire a retenției personalului operațional. Precizam că fluctuația voluntară include doar persoanele demisionate din proprie inițiativă, din calcul fiind excluse persoanele care dețin statut de pensionar și cele plecate din alte motive (încetarea termenului contractului de muncă, reducerea statelor de personal ș.a., adițional fiind excluse demisiile angajaților BNM ale căror contracte de muncă au fost suspendate în anul anterior celui în care au demisionat efectiv).

Menționăm că fluctuația voluntară a personalului BNM este menținută la un nivel mai jos comparativ cu cea înregistrată la nivel de sector financiar, precum și pe piața serviciilor specializate de referință, fiind un rezultat al efortului continuu de asigurare a unui nivel competitiv al salarizării, precum și de creare a unui mediu favorabil de muncă, de dezvoltare profesională și a unei culturi organizaționale ce dezvoltă un sentiment puternic de apartenență instituțională și de conștientizare a impactului personal asupra rezultatelor activității BNM și asupra societății în general.

Graficul 9.4: Fluctuația voluntară a personalului BNM (%) pentru anii 2017-2025

Sursa: BNM

Sistemul de salarizare

Sistemul de salarizare aplicat în BNM pentru remunerarea angajaților a fost implementat în anul 2018 în cadrul proiectului de implementare a unui sistem integrat de management al resurselor umane realizat cu ajutorul companiei de consultanță cu experiență internațională, inclusiv în domeniul băncilor centrale și organizațiilor financiare internaționale Korn Ferry (Hay Group). Sistemul de salarizare al angajaților BNM este aprobat de către Consiliul de supraveghere. Acesta prevede stabilirea unei relații directe între valoarea postului și nivelul de salarizare, precum și asigurarea unei echități interne și competitivități externe a salariului, ce comportă următoarele beneficii: alinierea salarizării la piața de referință; echitatea internă (posturile cu aceeași valoare au același nivel de salarizare); competitivitate externă (posturile cu aceeași valoare au același nivel de salarizare cu piața de referință); angajator atractiv (sporirea atractivității BNM în calitate de angajator pe piața muncii); reguli clare (sistemul prevede reguli clare de promovare în trepte de salarizare); îmbunătățirea mediului de muncă.

În 2022, în scopul asigurării competitivității BNM în calitate de angajator, în colaborare cu consultantul Korn Ferry, sistemul salarial a fost ajustat la piața de referință, necesitate impusă de consecințele majore care le-au avut asupra pieței muncii pandemia COVID-19, crizele suprapuse, migrația forței de muncă etc.

În 2024, în baza solicitării Consiliului de supraveghere au fost analizate practicile băncilor centrale din Uniunea Europeană, în special a Băncii Centrale a Regatului Țărilor de Jos, Băncii Centrale a Germaniei, Băncii Naționale a României, Băncii Centrale Europene etc. cu privire la indicatorul utilizat pentru ajustarea anuală a sistemului salarial și oportunitatea de aplatizare a curbei salariale. Concluziile au servit drept bază pentru menținerea instrumentului de ajustare anuală a sistemului de salarizare, dar și pentru luarea unor măsuri de aplatizare a curbei salariale în vederea diminuării diferenței dintre nivelurile manageriale și cele de execuție.

În 2025, a continuat procesul de aplatizare, astfel fiind optimizată curba salarială pentru a asigura un raport mai proxim între nivelurile manageriale și cele de execuție.

Nivelul de referință al postului și nivelul individual de salarizare, ambele stabilite în funcție de valoarea postului, familia de posturi din care face parte fiecare post – elemente din structura de state a Băncii Naționale, sunt aprobate anual de Comitetul executiv al BNM.

Echitate și incluziune

Echitatea și incluziunea reprezintă o prioritate în politica de personal a BNM. Asigurarea principiilor de echitate și incluziune este un aspect important al parcursului Republicii Moldova spre integrarea europeană și a obiectivelor de consolidare a capacității instituționale a BNM. Aceste principii constituie unul din obiectivele strategice transversale ale BNM, fiind respectate atât în procesul de recrutare, cât și pe parcursul întregii activități a angajaților în cadrul BNM. În anul 2025, în BNM a fost atestat un număr de 12 angajați cu dizabilități. Angajații respectivi activează în condiții legale, cu respectarea drepturilor acestora, asigurându-se echitatea față de ceilalți angajați, dar și necesitățile specifice individuale.

La fel, este de menționat că în cadrul concursurilor pentru ocuparea funcțiilor vacante la Banca Națională, fiecare candidat este tratat în mod egal, fără discriminare de orice tip, directă sau indirectă, pe criterii de sex, vârstă, rasă, culoare a pielii, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, domiciliu, dizabilitate, infectare cu HIV/SIDA, apartenență sau activitate sindicală, precum și pe alte criterii nelegate de calitățile sale profesionale. Acest fapt este prevăzut de cadrul intern de reglementare în domeniul resurselor umane, precum și în Codul de etică și conduită profesională și este monitorizat în aplicare de către Comitetul executiv.

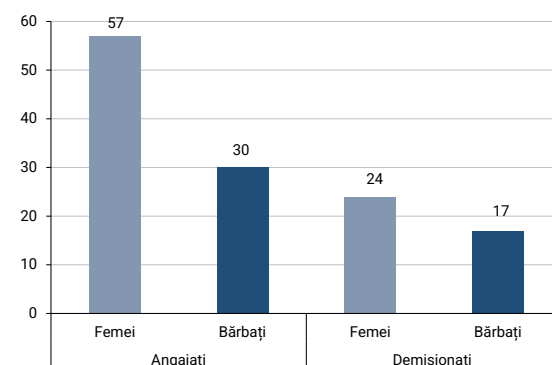
În urma analizei situației privind angajarea personalului remarcăm o rată crescută de angajare a femeilor comparativ cu bărbații, diferență care se explică exclusiv prin faptul că ponderea femeilor care au candidat la posturile vacante publicate de Banca Națională a fost mai mare, criteriile urmărite în selecția angajaților în cadrul concursurilor fiind cele de meritocrație și integritate.

S-a înregistrat o creștere a ponderii angajaților cu studii de master, ceea ce se transpune pozitiv asupra competențelor și performanțelor angajaților. Numărul angajaților cu studii de doctorat în cadrul Băncii Naționale a Moldovei, de asemenea, conturează o tendință de creștere în timp în coraport cu creșterea numărului de angajați.

Vârsta medie a echipei băncii la 31 decembrie 2025 era de 41 ani 9 luni. Aproape două treimi sunt femei (65 la sută) și mai mult de o treime (35 la sută) sunt bărbați. Este de menționat și faptul că femeile sunt reprezentate cu o rată de 50 la sută în componența posturilor de conducere din prima linie și 53 la sută în totalul posturilor manageriale.

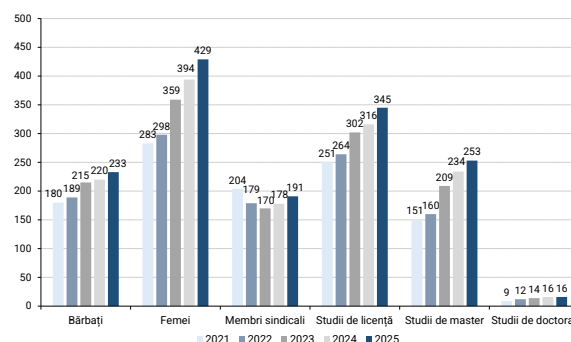
Retenția angajaților în cadrul BNM este într-o ușoară scădere de la 9,5 ani în 2024 la 9 ani în 2025, aceasta fiind influențată de menținerea unui ritm înalt de recrutare în 2025, urmare creșterii structurii organizaționale a Băncii Naționale în contextul proceselor de ajustare instituțională, precum și al încetării contractului individual de muncă al unor angajați cu stagiul îndelungat în cadrul Băncii Naționale, urmare obținerii statutului de pensionar și expirării termenului contractului individual de muncă. Astfel, luând în considerare că în 2024 ponderea angajaților cu experiență de până la un an în cadrul BNM a fost de circa 15 la sută și în 2025 de circa 12 la sută, precum și că raportul angajări/ încetări raporturi de muncă

Graficul 9.5: Angajări. Numărul persoanelor angajate și demisionate, clasificate după gen

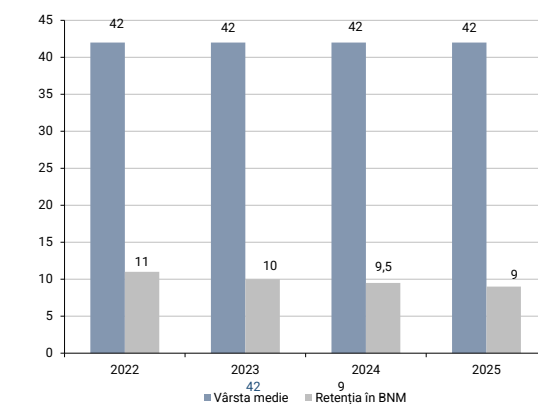
Sursa: BNM

Graficul 9.6: Informații generale privind angajații BNM (număr persoane) pentru anii 2021-2025

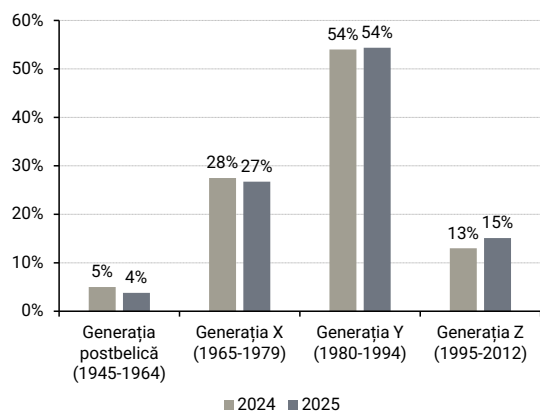
Sursa: BNM

Graficul 9.7: Vârsta și retenția în BNM (ani) pentru anii 2022-2025

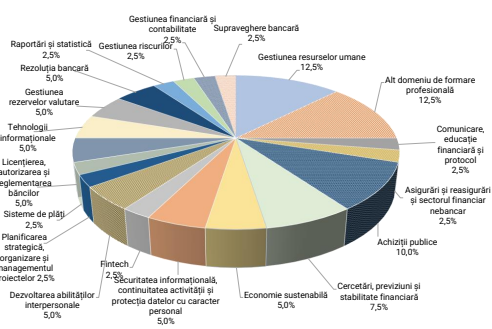
Sursa: BNM

Graficul 9.8: Clasificarea angajaților BNM după categorii de generații (%) pentru anii 2024-2025

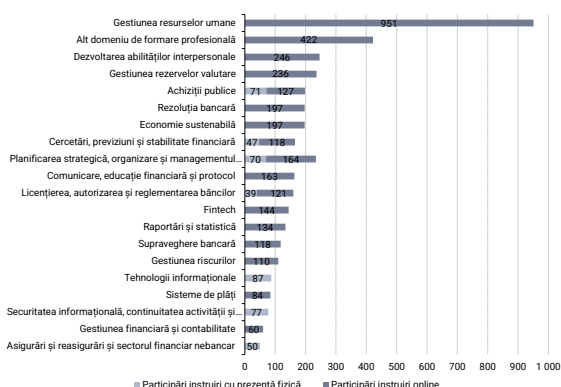
Sursa: BNM

Graficul 9.9: Structura dezvoltării profesionale a personalului prin instruiți interne, pe domenii (%)

Sursa: BNM

Graficul 9.10: Participările angajaților BNM la instruiți interne, pe domenii (nr. de persoane)

Sursa: BNM

este net superior în favoarea angajărilor, efectul cumulativ al acestor factori duce la diminuarea indicatorului de retenție.

Angajații BNM aparțin diverselor generații active ceea ce asigură continuitatea gestionării cunoștințelor acumulate la nivel instituțional, precum și crearea condițiilor optime pentru a fi în aliniere cu tendințele noi din sectorul financiar și bancar și pentru implementarea inovațiilor. Statistica înregistrată denotă o mișcare treptată și naturală spre creșterea reprezentativității noii generații.

Formare profesională

Dezvoltare profesională

Pe parcursul anului 2025, în vederea asigurării dezvoltării competențelor profesionale și creșterii capitalului uman al BNM, circa 85 la sută dintre angajații activi au beneficiat de diverse forme de perfecționare. Evenimentele de instruire au fost selectate conform necesităților individuale de dezvoltare profesională, prin asigurarea transferului intern de cunoștințe, pornind de la programele de instruire furnizate de partenerii externi de dezvoltare și organizații specializate, precum și utilizând resursele online de instruire de pe platformele de elearning.

Transferul de cunoștințe pe intern a fost efectuat prin organizarea seminarelor și prezentărilor realizate de către experții din cadrul BNM, aliniate în mod special la obiectivele Băncii Naționale a Moldovei. Sesiunile au fost organizate cu prezență fizică, dar și în regim online, cu acces pentru tot personalul băncii. Totodată, au fost organizate și sesiuni de consolidare a cunoștințelor la nivel departamental. Instruirile interne au facilitat transferul de cunoștințe din partea subdiviziunilor de specialitate către angajații din alte subdiviziuni pe diverse domenii de activitate ale băncii (Graficele 9.9 și 9.10).

În același timp, pe parcursul anului 2025, angajații BNM au participat la instruiți externe pe diverse domenii, livrate de furnizori externi: partenerii externi de dezvoltare ai băncii și organizațiile specializate, precum și resursele online de instruire de pe platformele de elearning, după cum este prezentat în graficul 9.11.

În contextul transformărilor digitale și al consolidării cadrului de reglementare, participarea angajaților la instruiți a fost orientată cu prioritate către domeniile FinTech și tehnologiile informaționale, precum și către consolidarea competențelor în aria combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

În același timp, angajații BNM beneficiază de formare profesională continuă în domeniul bancar și cel de asigurări prin platforma FSI Connect coordonată de Banca Reglementelor Internaționale, fiind alocate 24 licențe. De asemenea, dispunem de 10 licențe la platforma Intuition a programului Băncii Mondiale – RAMP, ceea ce asigură formarea profesională continuă a angajaților pe domeniile de finanțe și

bănci, FinTech, piețe de capital, managementul investițiilor, reglementare și conformitate și alte domenii relevante sectorului financiar.

Totodată, în 2025, BNM a continuat implementarea proiectului „NBM LearnOrgLab” – Transformarea instituțională în instituție orientată spre învățare, în cooperare cu Centrul de Excelență în Finanțe din Ljubljana, Slovenia, cu suportul financiar al Ministerului Finanțelor al Regatului Țărilor de Jos, al Ministerului Afacerilor Externe și Europene al Republicii Slovenia și al Ministerului Finanțelor al Republicii Slovenia. În cadrul proiectului, au fost desfășurate 19 inițiative de învățare, printre care 8 ateliere tematice, 3 webinare, 6 produse de învățare, 1 vizită de studiu și au fost continuate sesiunile de coaching individual, pentru consolidarea și dezvoltarea abilităților manageriale și de cooperare interdepartamentală. Produsele de învățare implementate s-au materializat în 5 articole tematice și desfășurarea săptămânii de feedback, feedforward și metacomunicare, în formatul de micro-învățare.

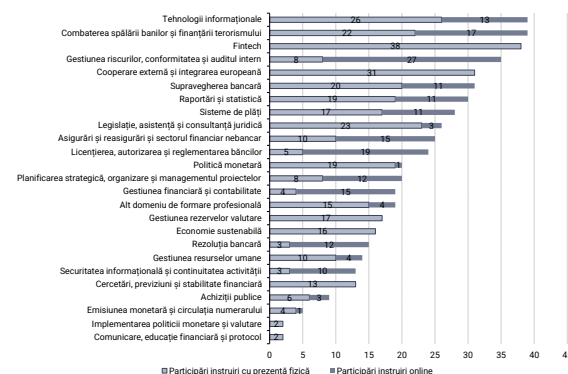
Activitățile în cadrul proiectului au acoperit tematici din domeniile: gestiunea și facilitarea procesului de învățare; dezvoltarea sistemului de management al cunoștințelor; dezvoltarea abilităților de formator; colaborarea și comunicarea în echipă, cum livrăm prezentările cu impact: structură, expresivitate, convingere. Evenimentele au fost desfășurate cu prezență fizică și în format online, fiecare rezultând într-un produs de învățare pe care BNM îl va utiliza în continuare. Astfel, ca rezultat al activităților planificate pentru anul 2025, circa 400 angajați ai BNM au fost instruiți în direcția de dezvoltare a capacității de învățare și transfer de cunoștințe, circa 70 manageri au participat la ateliere în domenii ce țin de construirea unei echipe performante prin dezvoltarea relațiilor interpersonale, leadership-ul participativ și cum navigăm împreună prin complexitate. Totodată, în cadrul programului au fost instruiți 24 angajați ai BNM în domeniul formării de formatori, pentru a extinde echipa de formatori interni ai BNM, unul din produsele de învățare livrate de aceștia fiind articolele tematice. Totodată, grupul respectiv de formatori va contribui în următorii ani la formarea viitorilor formatori ai Băncii Naționale.

În anul 2025 a fost extinsă funcționalitatea platformei de e-învățare a BNM, prin includerea înregistrărilor și cursurilor tematice, precum și prin inițierea elaborării cursurilor în format interactiv. O sursă de completare a platformei sunt resursele de învățare generate de proiectul „NBM LearnOrgLab”, dar și instruirile interne realizate de angajații băncii.

O sursă nouă de dezvoltare profesională a angajaților Băncii Naționale a Moldovei constituie programele de dezvoltare și schimb de experiență oferite de instituțiile Uniunii Europene. Această oportunitate este extrem de valoroasă considerând rolul important și activ al Băncii Naționale în procesul de pregătire a Republicii Moldova pentru integrarea europeană a țării. Astfel, în sesiunea de toamnă a programului NEPT (National Expert in Professional Training), organizat de Comisia Europeană, au participat 3 angajați ai BNM:

- 2 angajați din cadrul Departamentului piețe financiare și din cadrul Direcției combaterea spălării banilor și finanțării terorismului au

Graficul 9.11: Participările angajaților BNM la instruirea prestată de furnizori externi, pe domenii (nr. de persoane)

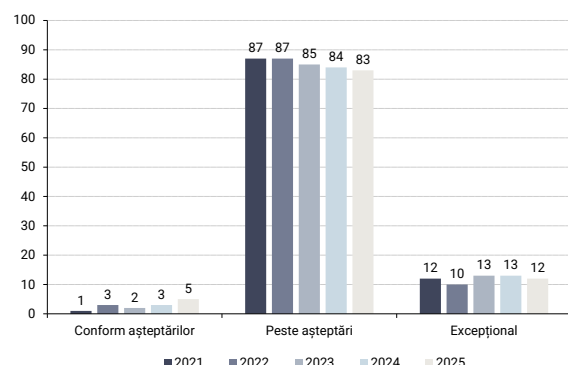

Sursa: BNM

parcurs acest program în cadrul DG FISMA, D2 și E2 – Stabilitate Financiară, Servicii financiare și Uniunea Piețelor Financiare;

- 1 angajat din cadrul Departamentului legislație și drept internațional a parcurs programul NEPT la DG SJ. D, Servicii juridice.

Graficul 9.12: Evoluția nivelului de performanță al angajaților BNM (%) pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

Managementul performanței

Sistemul de management al performanței reprezintă un instrument aplicat de Banca Națională a Moldovei începând cu anul 2016, pentru a spori eficiența activității angajaților. Astfel, în urma evaluării rezultatelor activității angajaților pentru anul 2025, s-a constatat o evoluție stabilă a performanței față de perioadele precedente (Graficul 9.12).

Mediul de muncă și cultura organizațională

Pentru a fortifica cultura organizațională, pe parcursul anului 2025, au fost continuate eforturile de dezvoltare a acesteia. În cadrul proiectului „NBM LearnOrgLab” de transformare instituțională într-o organizație orientată spre învățare, au fost realizate ateliere cu privire la consolidarea colaborării și comunicării în echipă, construirea unei echipe performante prin dezvoltarea relațiilor în echipă, leadership-ul participativ și cum navigăm împreună prin complexitate, cum livrăm prezentările cu impact: structură, expresivitate, convingere.

Totodată, ca urmare a experienței pozitive acumulate în perioada anilor 2022-2024, a fost continuată practica de aplicare a muncii la distanță pentru angajații BNM pentru o zi pe săptămână, atribuțiile cărora pot fi realizate fără prezența fizică la sediul BNM prin utilizarea mijloacelor din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor. În același timp, a fost menținut programul flexibil de muncă implementat în anul 2024. Aceste instrumente au menirea de a fi utilizate atât pentru asigurarea continuității activității BNM în situații de risc sporit, cât și drept beneficiu oferit de angajator pentru un mediu de muncă mai flexibil, modern și dinamic, adaptat la noile tendințe ale pieței muncii.

Suplimentar, pe parcursul anului au fost organizate activități și evenimente menite să contribuie la consolidarea culturii organizaționale și menținerea sentimentului de apartenență instituțională.

În acest context, au fost desfășurate evenimentele de prezentare a raportului anual și de dezvoltare a culturii feedback-ului, feedforward-ului și metacomunicării, Ziua lei la BNM, Ziua Prieteniei, Ziua dragostei față de lectură, inițiativa „Salut! Te rog! Mulțumesc!”, „La o cafea cu guvernatorul BNM” etc.

În martie 2025, a fost lansată inițiativa Hobby Hub, menită să dezvoltăm relații interpersonale și o colaborare mai bună prin participarea la diverse comunități dedicate hobby-urilor colegilor noștri. Inițiativa a continuat prin organizarea diverselor activități pe parcursul anului.

Adițional, pentru promovarea echilibrului între viața personală și profesională a fost organizată ediția a III-a „O zi cu părintele la birou”, în care copiii angajaților au avut ocazia să vadă locul de muncă al părinților și să participe la activități interactive corespunzător vârstei copiilor. În aceeași ordine de idei, copiii angajaților au participat la concursuri de creativitate și talent la decorarea cozonacilor în contextul sărbătorilor pascale, dar și la realizarea celor mai frumoase decorațiuni de Crăciun și desene dedicate tradițiilor de Crăciun și au avut parte de întâlnirea cu Moș Crăciun la BNM.

Totodată, ca în fiecare an, angajații BNM au promovat spiritul de responsabilitate față de mediu prin desfășurarea acțiunilor de înverzire a plaiului, prin plantarea puieților, la care tradițional participă și membrii familiilor lor.

În același timp, spiritul civic și de responsabilitate socială a fost promovat prin participarea la campaniile naționale: de donare a sângelui, Ghiozdanul bucuriei, Cadoul din cutia de pantofi, Scrisoarea lui Moș Crăciun. De asemenea, au organizat acțiuni de caritate și au adus bucuria sărbătorilor de iarnă unor copii și familii aflate în impas. Pe parcursul anului 2025, au fost desfășurate și două Târguri de Caritate, unde participanții au dat dovadă de creativitate și generozitate, având o implicare activă. De asemenea, a fost organizat în scop caritabil Târgul talentelor BNM, fiind desfășurate patru ateliere tematice dedicate hobby-urilor, având ocazia să ne cunoaștem colegii dintr-o altă perspectivă, decât activitatea profesională. Sursele acumulate au fost îndreptate către colegii care suferă de boli incurabile.

Printre inițiativele care au avut drept scop să promoveze modul sănătos de viață și responsabilitatea socială au fost: participarea în cadrul Maratonului Internațional Chișinău cu scop caritabil, Cupa de Fotbal Hospice Angelus și Cupa Federației „SIBA” la volei, unde participanții au manifestat multă implicare, apartenență la comunitate și spirit de echipă.

În această ordine de idei, acțiunile BNM au fost aliniate și orientate pentru crearea unui mediu de muncă care inspiră și creează condiții pentru promovarea și împărtășirea valorilor BNM, sporirea productivității activității și a spiritului de apartenență instituțională.

Recrutare

În anul de raportare, procesul de recrutare și selecție în cadrul Băncii Naționale a Moldovei a fost orientat în continuare spre atragerea și angajarea specialiștilor competenți, pentru susținerea și realizarea misiunii și a obiectivelor băncii.

Având în vedere specificul posturilor vacante, caracterizate prin cerințe ridicate privind nivelul de studii, complexitatea atribuțiilor și experiența necesară, precum și contextul actual al pieței muncii din Republica Moldova, marcat de un deficit de personal calificat, BNM a acordat o atenție sporită consolidării imaginii sale ca angajator atractiv.

În acest sens, în anul 2025, au fost utilizate diverse instrumente de promovare a oportunităților de angajare, cu scopul de a asigura o vizibilitate cât mai mare în rândul potențialilor candidați.

Anunțurile privind posturile vacante au fost publicate și diseminate prin intermediul mai multor platforme de recrutare, fiind completate de pagina instituțională, care oferă informații relevante despre BNM, precum și despre beneficiile profesionale ale angajării.

Totodată, a fost menținută utilizarea rețelelor de socializare și a platformelor specializate de profil, precum LinkedIn, în vederea informării și atragerii candidaților.

Pe parcursul anului 2025, BNM a continuat să manifeste o prezență activă în cadrul târgurilor de carieră și a inițiativelor dedicate promovării carierei, organizate la nivel național. Totodată, reprezentanții BNM au fost la instituții de învățământ de profil, unde au desfășurat activități de informare, prezentări privind domeniile de activitate și un dialog deschis cu studenții și absolvenții.

Prin participarea la aceste evenimente, BNM a urmărit să faciliteze interacțiunea directă cu specialiștii interesați de dezvoltarea unei cariere în banca centrală, oferindu-le informații relevante privind domeniile de competență, oportunitățile de angajare și perspectivele de dezvoltare profesională.

În anul 2025, a fost organizat evenimentul „Săptămâna carierei la BNM – ediția a III-a” dedicat promovării interesului față de o carieră în sectorul financiar-bancar. Evenimentul este adresat atât profesioniștilor, cât și studenților sau tinerilor aflați la început de parcurs profesional.

Acest eveniment constituie o platformă de dialog și informare, oferind participanților posibilitatea de a interacționa nemijlocit cu angajații BNM și de a obține din surse directe informații privind activitatea BNM, cerințele profesionale și cultura organizațională, fiind desfășurate ateliere ce au inclus subiecte precum:

- În spatele cortinei monetare: Rolul Departamentului financiar în banca centrală;
- Aspecte teoretice și practice privind activitatea de supraveghere a băncilor licențiate ca atribuție de bază a Băncii Naționale a Moldovei;
- Rolul rezoluției bancare în stabilitatea sistemului financiar;
- Piața valorilor mobiliare de stat.

În anul 2025, analiza indicatorilor de recrutare evidențiază o ușoară descreștere a unor valori cantitative (numărul anunțurilor publicate, numărul de invitați, numărul de participanți, numărul de concursuri desfășurate), comparativ cu anul precedent. În anul 2025, a fost

optimizat procesul de selecție, menit să asigure o evaluare mai obiectivă a candidaților.

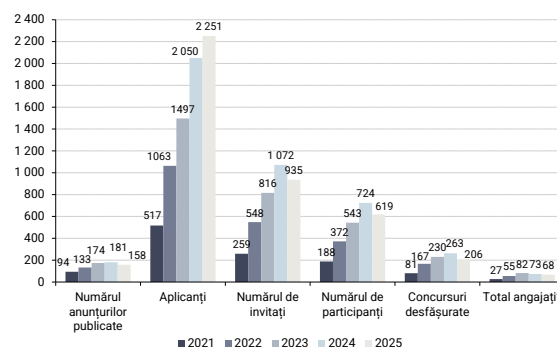
Prin urmare, datele înregistrate în anul 2025 sunt un rezultat al alinierii la cerințe mai specifice de competență profesională, orientate spre eficiența instituțională. În anul 2025, numărul de înscrieri la concursurile pentru ocuparea posturilor vacante indică o creștere comparativ cu anii precedenți, ceea ce reflectă răspunsul pozitiv la demersurile orientate spre consolidarea imaginii BNM în calitate de angajator și menținerea unui interes sporit pentru oportunitățile de angajare oferite de Banca Națională a Moldovei. Această tendință pozitivă poate fi corelată cu creșterea vizibilității anunțurilor de recrutare, clarificarea cerințelor de eligibilitate și creșterea spectrului de activitate al posturilor supuse angajării (inovare și digitalizare, incluziune financiară, integrare europeană etc.).

Totodată, deși numărul cererilor a crescut, numărul candidaților care au avansat în etapele ulterioare ale concursurilor a fost mai mic, ca urmare a eficientizării procesului de selecție. Această dinamică evidențiază o maturizare continuă a procesului de recrutare, orientat spre eficiență și integritate, aliniat la necesitățile instituției. Un efort considerabil a fost depus pentru suplinirea posturilor vacante în cadrul domeniilor de supraveghere bancară, infrastructuri, plăți și supravegherea altor instituții, combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, suport și guvernanta, integrare europeană, comunicare și educație financiară. Menționăm că Banca Națională a Moldovei asigură integrarea și dezvoltarea profesională continuă a noilor angajați, prin programe de inducție și orientare, instruiți interne și externe, instruiți realizate la locul de muncă cu sprijinul colegilor din BNM.

Stagii de practică

Pentru contribuția la dezvoltarea profesională a specialiștilor cu profil bancar, și nu doar, BNM încurajează studenții care își fac studiile în instituțiile de învățământ din țară și de peste hotare să se înscrie în programul de stagii NBM NextGen, care oferă acces la experiență practică în domeniile de activitate ale BNM, fiind în special solicitate domeniile precum politica monetară, stabilitate financiară, supraveghere financiară, TI sau relații internaționale. Numărul stagiarilor a înregistrat o ușoară descreștere în anul 2025 față de anul 2024, însă ponderea stagiarilor de peste hotare în numărul total de stagiați pe parcursul anului 2025 a constituit 55,2 la sută, cu 11,7 puncte procentuale mai mult comparativ cu anul 2024. Această dinamică reflectă nivelul sporit de atractivitate față de instituțiile din Republica Moldova, în special în rândul studenților și masteranzilor care își desfășoară studiile în universități de prestigiu din străinătate, evidențiind interesul crescut al acestora pentru oportunitățile profesionale oferite la nivel național. Aceasta constituie contribuția Băncii Naționale la efortul național de a atrage tinerii din Republica Moldova care-și fac studiile peste hotare să revină acasă pentru a se angaja în câmpul muncii.

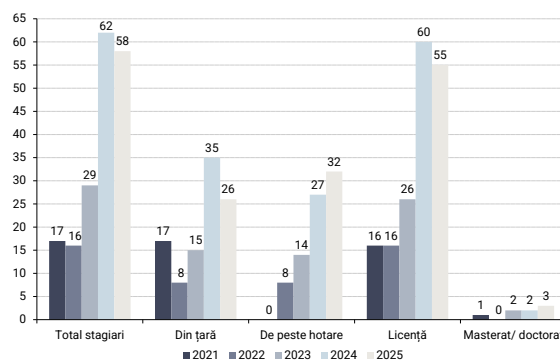
Graficul 9.13: Evoluția procesului de recrutare în BNM pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

*Doar persoanele angajate urmare a desfășurării concursurilor au fost reflectate în raport

Graficul 9.14: Evoluția stagiilor de practică în BNM pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

Pe parcursul anului 2025, BNM a continuat să accepte la stagiul de practică studenți cu cetățenie străină, ceea ce denotă interesul sporit din partea studenților pentru domeniul de activitate al unei bănci centrale.

Interesul sporit în desfășurarea unui stagiul de practică în cadrul BNM se datorează conlucrării continue a Băncii Naționale a Moldovei cu instituțiile de învățământ superior din țară. Menționăm că BNM are semnate acorduri de cooperare cu instituții precum: Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei, Centrul de Excelență în Economie și Finanțe și Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți.

Totodată, pe parcursul anului 2025, reprezentanții băncii centrale au participat la târgurile stagiilor de practică organizate în incinta Academiei de Studii Economice a Moldovei, Universității de Stat din Moldova, Centrului de Excelență în Economie și Finanțe. În cadrul acestor târguri studenții au aflat mai multe despre oportunitățile de practică sau angajare, precum și cerințele specifice ale pieței muncii. Adicional la aceste evenimente, periodic, reprezentanții Băncii Naționale a Moldovei organizează în incinta instituțiilor de învățământ diverse seminare aferent domeniilor de activitate ale unei bănci centrale, cum ar fi: politică monetară, supraveghere bancară, piețe financiare, sisteme de plăți etc.

Se constată un interes crescut pentru participarea la activitățile organizate de BNM dedicate studenților, precum și solicitări concrete din partea instituțiilor de învățământ privind colaborarea pe domeniile de activitate ale băncii centrale. Acest fapt confirmă relevanța și vizibilitatea BNM în mediul academic, precum și consolidarea parteneriatelor cu instituțiile de învățământ superior.

9.5 Auditul intern

Scopul general al activității Departamentului audit intern (DAI) constă în consolidarea capacității BNM de a crea, proteja și menține valorile sale prin oferirea conducerii BNM și managementului liniar a unor asigurări, consiliere, analize de ansamblu și previziune, care sunt independente, obiective, aplicând o abordare bazată pe riscuri. Auditul intern ajută BNM la îmbunătățirea: realizării cu succes a obiectivelor BNM, proceselor de guvernare, gestiune a riscului și controalelor în BNM, procesului de luare a deciziilor și de supraveghere în BNM (oversight), reputației și credibilității BNM în raport cu părțile interesate, capacității BNM de a servi interesului public.

DAI se conduce în activitatea sa de *Standardele Globale de Audit Intern*, elaborate de Institutul Auditorilor Interni (IIA). DAI activează în baza Regulamentului cu privire la funcționarea Departamentului audit intern al Băncii Naționale a Moldovei¹²⁵. Conform *Standardelor Globale de Audit*

¹²⁵Regulament cu privire la funcționarea Departamentului audit intern al Băncii Naționale a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Consiliului de supraveghere al BNM nr. 35 din 25.11.2024.

Intern, programul de asigurare și îmbunătățire a calității are rolul de a asigura o evaluare a conformității activității de audit intern cu Standardele IIA. Conformitatea cu standardele menționate a fost confirmată prin Raportul din 17.03.2021 privind evaluarea externă a calității auditului intern.

În anul 2025, Comitetul de audit a aprobat evaluatorul extern în contextul evaluării externe a calității funcției de audit intern în BNM¹²⁶ și a fost demarat procesul de conlucrare cu evaluatorii externi. Raportul de evaluare final urmează a fi prezentat în luna aprilie 2026.

Pornind de la bunele practici din domeniu, independența auditului intern este asigurată prin subordonarea funcțională Consiliului de supraveghere al BNM/ Comitetului de audit și subordonarea administrativă guvernatorului Băncii Naționale a Moldovei.

Pe parcursul anului 2025 au continuat acțiunile privind implementarea recomandărilor înaintate de către evaluatorul extern¹²⁷ stabilite în Planul respectiv¹²⁸ și implementarea *Strategiei auditului intern al BNM 2023-2025*, aliniată la *Planul strategic al BNM*, în cadrul căreia au fost setate următoarele obiective strategice:

1. Consolidarea capacității DAI de a susține BNM în atingerea obiectivelor strategice și îmbunătățirea eficacității proceselor.
2. Dezvoltarea competențelor profesionale.
3. Promovarea abordării bazate pe risc și orientată către client, precum și respectarea bugetului de timp alocat.

Gradul de realizare a Strategiei auditului intern al BNM 2023-2025 este circa 90 la sută, în 2025 fiind realizate următoarele acțiuni majore:

- Actualizarea Manualului de audit armonizat cu *Standardele Globale de Audit Intern*, în baza unei analize a decalajelor (gap analysis);
- Raportarea trimestrială privind participarea în proiecte a reprezentanților DAI conform Ghidului aprobat;
- Elaborarea unor rapoarte de analiză a datelor din sistemele informatice de monitorizare/ screening a tranzacțiilor/ evenimentelor disponibile în cadrul BNM și colectarea informațiilor privind riscurile emergente;

¹²⁶Conform Standardelor Globale de Audit Intern evaluarea externă a funcției de audit se efectuează o dată la 5 ani

¹²⁷Raportul de evaluare externă a calității din 17.03.2021 (evaluarea externă a fost efectuată de un reprezentant al Băncii Naționale a Belgiei certificat în domeniu)

¹²⁸Planul privind implementarea recomandărilor aprobat la 12.11.2021.

- Implementarea programului de certificare internațională (CISA¹²⁹) și menținerea certificatelor existente (CIA¹³⁰).

În anul 2025, activitatea de audit s-a desfășurat conform planului de audit aprobat, care a fost elaborat aplicând abordarea bazată pe risc și priorităților trasate. DAI în activitatea sa s-a condus de *Standardele Globale de Audit Intern*, inclusiv de principiul de independență și obiectivitate. Directorul DAI a raportat cu regularitate rezultatele activității de audit organelor de conducere ale BNM: Comitetului de audit, Comitetului executiv și Consiliului de supraveghere.

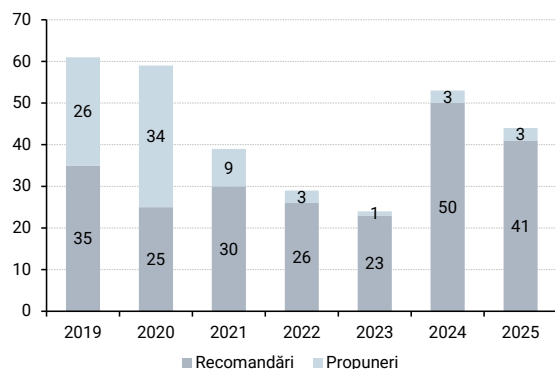
Totodată, auditul intern a evaluat riscurile, cu periodicitate semestrială, și a propus revizuirea Planului anual de audit intern pentru anul 2025, pornind de la extinderea ariei aferente misiunii de audit ad-hoc și disponibilitatea de resurse.

Pe parcursul anului 2025, DAI a finalizat misiunile de audit aferente Planului de audit pentru anul 2024 și a realizat Planul anual de audit intern pentru anul 2025 în proporție de 100 la sută¹³¹. De asemenea, în anul 2025, a fost realizată o misiune ad-hoc¹³². Au fost îndeplinite mai multe tipuri de misiuni: audit de conformitate/ operațional (22 la sută), audit financiar/ operațional (22 la sută), audit al tehnologiilor informaționale (22 la sută), audit integrat (12 la sută), misiune de consiliere (11 la sută), misiune de monitorizare (11 la sută). Prin activitățile de audit au fost acoperite 20 unități auditabile, dintre care 55 la sută cu risc rezidual înalt, 20 la sută cu risc rezidual mediu și 25 la sută cu risc rezidual mic.

Pe parcursul anului 2025 au fost implementate 41 recomandări și 3 propuneri de îmbunătățire a sistemului de control intern, care s-au referit la:

- Consolidarea și asigurarea conformității cu cadrul normativ – 16 recomandări și 1 propunere (39 la sută);
- Continuitatea proceselor, controale suplimentare/ alerte, digitalizarea proceselor, gestiunea riscurilor – 14 recomandări și 2 propuneri (35 la sută);
- Gestiunea riscului de securitate a informației și incidentelor – 6 recomandări (14 la sută);
- Menținerea serviciilor TIC și control acces logic la SI – 3 recomandări (7 la sută);
- Instruiri – 2 recomandări (5 la sută).

Graficul 9.15: Recomandări/ propuneri implementate (pe ani) pentru anii 2019-2025

Sursa: BNM

¹²⁹ Auditor certificat în domeniul sistemelor informaționale

¹³⁰ Auditorul intern certificat

¹³¹ În total: 9 misiuni de audit inclusiv 1 misiune de monitorizare.

¹³² Rezultatele misiunii au fost raportate urmând a fi examinate și aprobate decizii de către Consiliul de supraveghere al BNM.

Suplimentar, DAI a realizat: avizarea situațiilor financiare și a executării devizului de cheltuieli, a alocațiilor pentru investiții și a bugetului BNM; verificarea raportărilor către FMI a unor indicatori statistici în contextul programului de finanțare. În anul 2025, responsabilii DAI au participat cu rol de monitorizare în cadrul a patru proiecte majore ale BNM.

9.6 Tehnologia informației

În anul 2025, Banca Națională a Moldovei (BNM) a continuat să dezvolte infrastructura sa tehnologică și să extindă utilizarea soluțiilor digitale, cu scopul de a crește eficiența activităților interne, securitatea sistemelor informatice și calitatea serviciilor TIC oferite în ansamblu.

Un progres important a fost realizat în procesul de modernizare a infrastructurii de plăți internaționale. În acest context, BNM a avansat și a asigurat pregătirea infrastructurii de transmitere a mesajelor financiare în rețeaua SWIFT pentru trecerea la noul standard MX. Astfel, în anul 2025, ordinele de plată au fost trecute la noul format, iar sistemul a funcționat inițial într-un regim de exploatare experimentală, destinat validării proceselor operaționale, după care a fost trecut în regim de producție.

BNM a continuat eforturile de digitalizare a proceselor instituționale. În acest sens, au fost modernizate procesele legate de gestionarea și comercializarea monedelor comemorative și jubiliare, ceea ce a permis simplificarea și automatizarea unor activități operaționale. Totodată, pe pagina web a BNM a fost lansat un nou serviciu digital care permite obținerea online a certificatelor privind cursul oficial de schimb valutar. Certificatele sunt generate instantaneu și sunt semnate electronic. La nivel intern, au fost digitalizate mai multe procese importante, contribuind la eficientizarea activităților instituției.

În anul 2025, BNM a trecut de la faza de testare la utilizarea operațională a asistentului intern bazat pe inteligență artificială. Acest instrument sprijină angajații în identificarea rapidă a informațiilor relevante din documentele interne și în gestionarea mai eficientă a corespondenței instituției. Sistemul a fost extins cu funcționalități de recunoaștere automată a textului, pseudonimizare a datelor cu caracter personal și generare automată de rezumate ale documentelor. Baza de cunoștințe a fost completată cu documente normative interne, iar sesiunile de instruire organizate pe parcursul anului au sprijinit adoptarea pe scară largă a soluției în cadrul instituției.

Pe dimensiunea supravegherii sectorului financiar, în anul 2025 au continuat lucrările de dezvoltare a Sistemului Informațional Automatizat RCA Data, utilizat pentru gestionarea informațiilor din domeniul asigurărilor auto. Metodologia de calcul al primelor de asigurare a fost actualizată de două ori, în conformitate cu deciziile Comitetului executiv al BNM. Integrarea sistemului cu platforma guvernamentală MConnect a permis preluarea automată a datelor din mai multe registre de stat, iar

pentru activitatea de supraveghere au fost extinse instrumentele de analiză și dashboard-urile statistice. Concomitent, au fost dezvoltate noi interfețe de integrare (API) și implementate mecanisme suplimentare de creștere a rezilienței sistemului. În anul de referință, a fost dezvoltat și lansat un nou sistem de raportare a incidentelor TIC de către entitățile supravegheate. Platforma este integrată cu serviciul guvernamental de autentificare MPass și permite raportarea rapidă și standardizată a incidentelor informatice. De asemenea, sistemul SIREM a fost integrat cu serviciul MPass, contribuind la dezvoltarea infrastructurii digitale a sectorului financiar nebanca. În același timp, BNM a oferit suport metodologic și expertiză tehnică în evaluarea soluțiilor de identificare la distanță (eKYC) propuse de entitățile supravegheate.

Pe parcursul anului au fost realizate mai multe acțiuni de modernizare a infrastructurii TIC a BNM. Printre acestea se numără consolidarea platformelor de virtualizare și modernizarea infrastructurii de stocare a datelor (SAN), ceea ce a contribuit la creșterea performanței și fiabilității sistemelor informatice. În paralel, a fost pregătită infrastructura pentru migrarea platformelor de comunicare internă de la Skype for Business la Microsoft Teams, ceea ce va permite o colaborare mai eficientă și mai sigură între angajați. Totodată, au fost extinse capacitățile canalelor de comunicații și mecanismele de criptare a datelor, pentru a asigura un nivel mai ridicat de protecție și performanță a rețelelor instituției.

În anul 2025, BNM a continuat să acorde o atenție deosebită securității cibernetice. În acest sens, au fost testate și implementate soluții avansate de tip Endpoint Detection and Response (EDR), care permit detectarea și analiza rapidă a potențialelor amenințări informatice la nivelul stațiilor de lucru. Aceste măsuri contribuie la consolidarea capacității instituției de a preveni, identifica și gestiona incidentele de securitate cibernetică.

Pe dimensiunea cooperării internaționale, BNM a continuat să participe la inițiative și schimburi de experiență în domeniul tehnologiilor de supraveghere (SupTech), colaborând cu alte bănci centrale. În anul 2025, instituția a participat la activități de cooperare și schimburi de bune practici cu Banca Centrală Europeană și Banca Franței.

9.7 Activitatea Direcției FinTech

Direcția FinTech reprezintă platforma de dialog și punctul de contact dintre Banca Națională a Moldovei și actorii din domeniul tehnologiilor financiare, facilitând cooperarea, schimbul de informații și dezvoltarea soluțiilor inovatoare în sectorul serviciilor financiare și de plată. Prin activitatea sa, Direcția sprijină inovarea, dezvoltarea ecosistemului FinTech și utilizarea tehnologiilor digitale în infrastructura financiară, oferind, totodată, îndrumări și sprijin pentru implementarea soluțiilor inovatoare conform cadrului normativ aplicabil.

Pe parcursul anului 2025, activitatea Direcției FinTech s-a axat pe analiza continuă a evoluției pieței serviciilor financiare și de plată,

evaluarea instrumentelor și mecanismelor care pot susține inovarea și noile modele de afaceri, încurajarea cooperării dintre mediul de afaceri, start-up-uri, companii FinTech, prestatori de servicii financiare și autorități, precum și pe instruire, consultanță și diseminare de cunoștințe. Totodată, Direcția a susținut soluțiile digitale inovatoare în domeniul plăților și serviciilor financiare, a contribuit la îmbunătățirea cadrului normativ și instituțional relevant dezvoltării ecosistemului FinTech, a promovat utilizarea infrastructurilor moderne de plăți în rândul cetățenilor și în mediul de afaceri, a cooperat cu instituții publice, organizații internaționale și autorități de reglementare pentru schimb de bune practici și dezvoltarea de inițiative comune.

În domeniul Open Banking, Direcția FinTech a analizat modelele de afaceri și cazurile de utilizare aplicabile pieței locale, inclusiv potențialul serviciilor bazate pe accesul securizat și consimțit la date financiare. Ca rezultat, au fost oferite consultanță și clarificări pentru prestatorii de servicii de plată și potențialii furnizori terți interesați de dezvoltarea unor soluții bazate pe date, cu accent pe cerințele de conformitate, interoperabilitate și protecția utilizatorilor.

Direcția a realizat o analiză comparativă a instrumentelor utilizate de băncile centrale și autoritățile de reglementare pentru facilitarea inovării, inclusiv platforme de dialog, puncte de contact pentru inovatori, innovation hub-uri și regulatory sandbox-uri. În urma acestui studiu, a fost definit modelul relevant pentru Republica Moldova și au fost inițiate activitățile de conceptualizare și operaționalizare a platformei de innovation hub a BNM.

În cadrul procesului de elaborare a Strategiei Naționale de Incluziune Financiară, Direcția FinTech a coordonat lucrările aferente Pilonului 1 – Accesul și utilizarea serviciilor financiare. Principalele livrabile au inclus identificarea barierelor de acces pentru segmentele insuficient deservite ale populației și pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii, formularea obiectivelor strategice ale pilonului și elaborarea planului de acțiuni corespunzător.

Pe parcursul anului, la inițiativa Direcției comunicare și educație financiară, membrii Direcției FinTech s-au implicat activ în sesiunile de educație financiară dedicate tinerilor și diverselor grupuri de cetățeni. Intervențiile au vizat explicarea serviciilor financiare digitale, a plăților electronice și a sistemului de plăți instant MIA, contribuind la creșterea nivelului de informare privind utilizarea sigură și eficientă a instrumentelor moderne de plată.

Dezvoltarea sistemului MIA Plăți Instant

În anul 2025, activitatea Direcției s-a concentrat pe dezvoltarea ecosistemului de plăți instant MIA printr-o abordare integrată care a inclus:

- dezvoltarea produsului prin analiza și descrierea cerințelor funcționale și UX, în vederea optimizării, uniformizării fluxurilor și îmbunătățirii experienței de utilizare;

- coordonarea și monitorizarea implementării planului de dezvoltare și a cerințelor specifice înaintate către prestatorii de servicii de plată;
- analiza și monitorizarea tuturor soluțiilor de plată pe piață și prezentarea recomandărilor în vederea alinierii la cerințe și corectării de erori în timp util;
- facilitarea extinderii scenariilor de utilizare pentru toate fluxurile de bază MIA (P2P, P2B și P2G);
- facilitarea extinderii infrastructurii de acceptare prin reducerea barierelor de acces și informarea activă a mediului de afaceri;
- sprijinirea și facilitarea integrării cu platformele tehnologice și marketplace-uri,
- facilitarea activării rețelei de comercianți prin analize și recomandări emise către prestatorii de servicii de plată;
- facilitarea utilizării plăților MIA în scenarii non-comerciale și plăți recurente, pentru stimularea adoptării pe scară largă în rândul cetățenilor;
- promovarea activă a funcționalităților sistemului MIA, adaptate segmentelor-țintă.

În scopul facilitării integrării soluției MIA Plăți Instant în activitatea economică, Direcția FinTech a organizat sesiuni de informare și ateliere de lucru pentru prestatorii de servicii de plată și pentru mediul de afaceri. Atelierele dedicate prestatorilor au vizat funcționalitățile sistemului MIA, perspectivele de valorificare a acestora, oportunități de extindere, segmente noi de piață, necesități de dezvoltare suplimentară și cerințe UX. Sesiunile destinate mediului de afaceri au fost axate pe rolul și funcționalitățile MIA, avantajele acceptării plăților instant, categoriile de comercianți și aspectele de plafonare, conformarea reglementărilor și pașii necesari pentru conectarea serviciului prin intermediul prestatorilor de servicii de plată.

În paralel, au fost organizate întâlniri bilaterale cu reprezentanții companiilor din diverse sectoare ale economiei, inclusiv comerț, servicii, sector medical, PECO, telecomunicații, utilități, comerț electronic, HoReCa, industria mobilei, centre de studii și turism. Aceste activități, desfășurate inclusiv în colaborare cu asociații de business, incubatoare de afaceri și structuri teritoriale, au contribuit la extinderea bazei de comercianți interesați de acceptarea plăților MIA la creșterea nivelului de înțelegere a beneficiilor plăților instant.

În anul de raportare, Direcția FinTech a avut o prezență constantă la evenimente dedicate mediului antreprenorial și sectorului FinTech, inclusiv Fintech Future Conference 2.0, Conferința Internațională a Consultanței în Afaceri și Management, ANTRIM Incoming Tourism Forum, Conferința HoReCa, GoMag Meetup 2025, la seminarele ProActive, la evenimente dedicate femeilor antreprenoare, la

conferințele Talking Business 2025, Moldova Business Forum III, Moldtax, Shift Happens, a susținut prezentări în instituții de învățământ superior din Chișinău, Bălți, Cahul, Comrat și Glodeni.

La 31 iulie 2025, Direcția FinTech, în colaborare cu alte subdiviziuni structurale ale Băncii, a organizat la sediul Guvernului Republicii Moldova evenimentul de lansare a plăților P2G (Person to Government), cu participarea reprezentanților Guvernului, Băncii Naționale, Agenției de Guvernare Electronică, instituțiilor financiare și mass-media. Evenimentul a marcat deschiderea accesului cetățenilor la achitarea taxelor și impozitelor prin MIA pentru circa 120 de servicii disponibile pe platformele EVO și MPay și a contribuit la promovarea plăților instant în relația cu statul. În aceeași zi, a fost organizat și un eveniment dedicat unui an de la lansarea funcționalităților MIA pentru afaceri, axat pe oportunitățile oferite de soluția P2B, la care au participat conducători ai peste 100 de companii. În cadrul evenimentului au fost prezentate soluțiile de acceptare disponibile, avantajele integrării plăților fără numerar în operațiunile comerciale și modalitățile de conectare prin intermediul prestatorilor de servicii de plată. Astfel, Direcția FinTech a promovat adoptarea plăților digitale și a consolidat cooperarea dintre instituțiile financiare, Guvern și sectorul privat.

Direcția FinTech a participat la Forumul Sindicatelor 2025, organizat de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, unde a promovat utilizarea plăților MIA pentru persoane fizice în contexte publice și sociale. Infrastructura de catering a fost adaptată pentru acceptarea plăților prin coduri QR MIA, peste 3 500 persoane au fost informate despre funcționalitățile sistemului, iar o parte semnificativă dintre acestea au utilizat MIA direct în cadrul evenimentului. Forumul a servit, totodată, ca platformă de testare și diseminare a informației în rândul liderilor sindicali și al participanților din sănătate, învățământ și alte domenii, iar oferirea de articole promoționale MIA la efectuarea plăților a contribuit la creșterea vizibilității soluției.

Direcția FinTech a participat, pentru al doilea an consecutiv, la Moldova Digital Summit 2025, desfășurat la Chișinău Arena, eveniment care a reunit peste 3 000 reprezentanți din 15 țări. În cadrul summitului, Direcția a asigurat infrastructura pentru acceptarea plăților MIA la punctele de catering, a operat un stand expozițional cu demonstrații și consultanță, a susținut prezentări și a organizat un atelier destinat antreprenorilor privind integrarea plăților instant în activitatea companiilor. Participarea la summit a evidențiat aplicabilitatea practică a soluției MIA atât în interacțiunile cotidiene, cât și în mediul de afaceri.

Pe parcursul anului 2025, Direcția FinTech a desfășurat campanii de informare și comunicare orientate spre creșterea gradului de conștientizare a beneficiilor utilizării MIA Plăți Instant de către populație și spre popularizarea soluțiilor de acceptare a plăților MIA în mediul de afaceri, promovând, astfel, plățile fără numerar ca alternativă modernă, eficientă și sigură și contribuind la familiarizarea utilizatorilor cu avantajele plăților instant.

În cadrul campaniilor au fost elaborate și distribuite materiale educaționale, inclusiv ghiduri, materiale explicative, videoclipuri

demonstrative, tutoriale și testimoniale, menite să faciliteze înțelegerea funcționalităților și a avantajelor sistemului MIA și să reducă barierele de utilizare. Au fost organizate sesiuni de instruire și prezentări practice pentru persoane fizice și juridice, în cadrul evenimentelor publice, festivalurilor, târgurilor tematice și webinarilor. Începând cu 15 aprilie 2025, în fiecare zi de marți, la ora 15:00, au fost organizate webinare dedicate mediului de afaceri, la care au participat între 20 și 200 persoane, în cadrul cărora au fost prezentate funcționalitățile MIA pentru afaceri, avantajele conectării, exemple practice și testimoniale, iar participanții au beneficiat de sprijin inclusiv după încheierea sesiunilor.

În paralel, au fost derulate campanii de promovare online pentru publicul larg și pentru comercianți, inclusiv cu rol de generare de lead-uri și invitație la webinare. Pagina web mia.bnm.md a fost dezvoltată prin includerea formularului de înregistrare la webinar, a materialelor de informare și video de bun venit, precum și prin lansarea unei secțiuni de blog dedicate funcționalităților MIA. Au fost desfășurate și campanii offline, susținute prin publicitate indoor și outdoor, inclusiv materiale informative în stațiile de transport public și conținut video și audio difuzat în rețele de magazine retail. Direcția a colaborat și cu creatori de conținut pentru realizarea unor materiale adaptate mediului digital, destinate extinderii audienței și creșterii gradului de implicare a publicului. Totodată, echipa Direcției FinTech a participat la expoziții și târguri precum EcoLocal, Tourism and Travel 2025, Beauty Expo, MoldConstruct și MoldEnergy, unde a oferit consultanță comercianților privind acceptarea plăților prin MIA, inclusiv sprijin practic pentru conectare. În unele cazuri, comercianții au oferit cumpărătorilor posibilitatea de a efectua plăți prin cod QR MIA direct în cadrul evenimentelor, facilitând astfel prima experiență de utilizare a plăților instant. Prin aceste acțiuni, Direcția FinTech a creat un canal constant de comunicare și sprijin pentru mediul de afaceri și a contribuit la creșterea încrederii în soluțiile digitale moderne de plată.

Aceste activități au avut rol de:

- testare în condiții reale a infrastructurii,
- validare a cazurilor de utilizare,
- extindere a rețelei de acceptare,
- feedback pentru dezvoltare de produs.

Pe parcursul anului 2025, Direcția FinTech a consolidat cooperarea cu instituțiile financiare participante pentru asigurarea unei implementări eficiente și unitare a sistemului MIA și pentru transmiterea unor mesaje coerente către utilizatorii finali. Au fost organizate ședințe periodice cu prestatorii de servicii de plată, atât online, cât și fizic, pentru coordonarea dezvoltării și implementării funcționalităților existente și planificate, clarificarea cerințelor UX, stabilirea calendarului de implementare și alinierea acțiunilor de comunicare. Totodată, Direcția a efectuat vizite periodice la prestatorii de servicii de plată pentru

monitorizarea progresului, identificarea eventualelor întârzieri și agrearea de comun acord a etapelor următoare de dezvoltare.

Un alt pilon al cooperării a vizat comunicarea și informarea utilizatorilor finali. În acest scop, Banca Națională a Moldovei a elaborat, împreună cu agenția de publicitate, kit-uri de comunicare destinate instituțiilor financiare, incluzând videouri explicative, newsletters, postări pentru rețele sociale și articole de blog, adaptabile pentru aplicații mobile, website-uri și comunicări directe către clienți. Prin intermediul instituțiilor financiare au fost derulate campanii de informare adresate persoanelor fizice și juridice, axate pe beneficiile MIA, funcționalitățile disponibile și încurajarea utilizării plăților fără numerar. Drept urmare, Direcția FinTech a contribuit atât la implementarea eficientă a sistemului MIA, cât și la promovarea utilizării plăților instant (Graficul 9.16 și graficul 9.17).

Pe parcursul anului 2025, Direcția FinTech a participat la concursuri naționale și internaționale pentru promovarea soluției MIA Plăți Instant și consolidarea recunoașterii brandului. La nivel național, identitatea MIA a fost înscrisă în Concursul „Marca Comercială a Anului”, categoria „Debutul Anului”, pentru care am luat Premiul Mare.

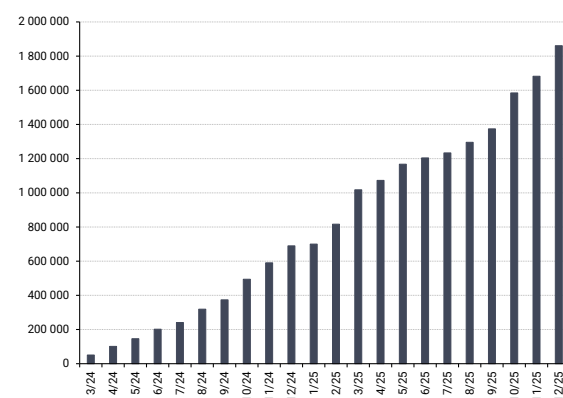
La nivel internațional, MIA a obținut Silver Award în cadrul Romanian PR Award pentru campania „A thousand reasons to try MIA”, premiu care a reflectat creativitatea, coerența strategică și impactul pozitiv al campaniei. Participarea la aceste competiții a contribuit la consolidarea vizibilității și credibilității soluției MIA și la promovarea bunelor practici în comunicare și branding instituțional.

O activitate de bază desfășurată de Direcția FinTech pe parcursul anului 2025 a vizat definirea cerințelor de experiență a utilizatorului (UX) pentru o parte semnificativă a fluxurilor de tip user journey aferente funcționalităților MIA destinate persoanelor fizice și juridice. În acest scop, Direcția a elaborat cerințe funcționale și de UX pentru noi scenarii de utilizare, însoțite de ecrane de referință dezvoltate în Figma, cu scopul de a asigura o implementare coerentă, intuitivă și orientată spre nevoile utilizatorilor finali.

Printre funcționalitățile descrise în această manieră se numără înregistrarea în CAS (baza de date centralizată a sistemului MIA) a IBAN-urilor persoanelor juridice și utilizarea acestor înregistrări pentru facilitarea inițierii plăților către persoane juridice, prin completarea automată a datelor beneficiarului la introducerea IBAN-ului, precum și funcționalități cum ar fi restituirea plăților primite de către persoanele fizice și efectuarea transferurilor B2B.

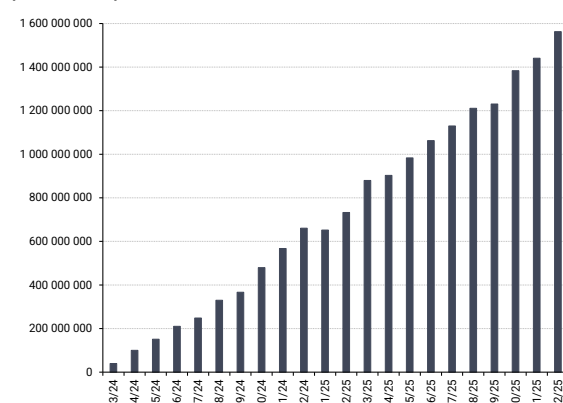
Suplimentar, documentației de cerințe UX și designului de referință, Direcția FinTech a organizat, pentru fiecare funcționalitate nouă solicitată spre dezvoltare de către prestatorii de servicii de plată, sesiuni de prezentare, consultări și întrebări-răspunsuri, oferind sprijin pe întreaga perioadă de implementare. Acest sprijin a inclus clarificarea cerințelor, răspunsuri la întrebări, formularea de recomandări constructive și susținerea unui dialog deschis cu prestatorii, în vederea

Graficul 9.16: Evoluția numărului total de tranzacții prin MIA, pentru anii 2024-2025

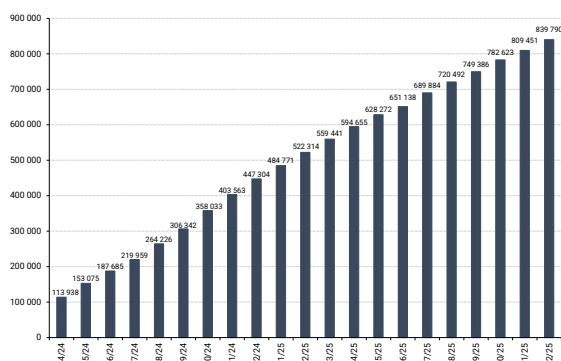
Sursa: BNM

Graficul 9.17: Evoluția volumului total de tranzacții prin MIA pentru anii 2024-2025

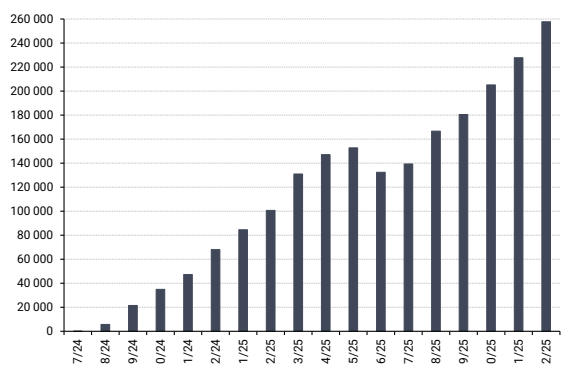
Sursa: BNM

Graficul 9.18: Numărul de utilizatori înregistrați pentru anii 2024-2025

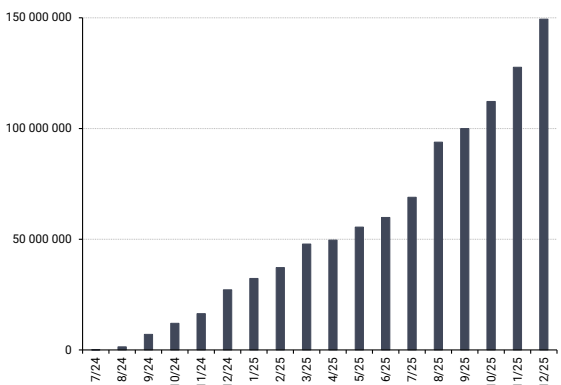
Sursa: BNM

Graficul 9.19: Evoluția numărului de tranzacții de acceptare plăți la comercianți pentru anii 2024-2025

Sursa: BNM

Graficul 9.20: Evoluția volumului de tranzacții de acceptare plăți la comercianți pentru anii 2024-2025

Sursa: BNM

dezvoltării unor soluții ușor de utilizat, consecvente și orientate spre beneficiul utilizatorilor sistemului MIA.

Prin aceste activități, Direcția FinTech a contribuit la uniformizarea experienței de utilizare a funcționalităților MIA, la reducerea riscului de implementări neomogene între prestatori și la creșterea calității interacțiunii utilizatorilor cu serviciile de plăți instant (Graficul 9.18).

În anul 2025 a fost dezvoltat subproiectul „MIA pentru facturi”. Inițiativa privind imprimarea codului QR MIA pe facturi va contribui la stimularea utilizării plăților digitale pentru serviciile de utilitate publică și la extinderea utilizării MIA în rândul populației. Având în vedere caracterul recurent al plăților pentru utilități, integrarea codului QR pe facturi va facilita prima experiență de utilizare a plăților instant pentru un număr mare de cetățeni și va reduce barierele de utilizare a instrumentelor digitale de plată. Totodată, subproiectul a urmărit optimizarea plafoanelor aplicabile comisioanelor pentru plățile aferente serviciilor de utilitate publică, astfel încât serviciile să rămână gratuite pentru utilizatori, dar sustenabile pentru furnizorii de servicii comunale, într-un context în care costurile multor operatori sunt reglementate și monitorizate de ANRE.

De asemenea, Direcția FinTech a acordat, în 2025, suport mai multor organizații de binefacere active cu proiecte destinate persoanelor vârstnice, familiilor vulnerabile, copiilor și tinerilor, privind protecția animalelor abandonate și reducerea risipei alimentare. Activitățile au vizat facilitarea acceptării donațiilor prin MIA atât pe paginile web ale organizațiilor, cât și la sediile acestora. Pe această bază, a prins contur inițiativa „Comunități pentru Bine”, în cadrul căreia Direcția FinTech a avut rolul de facilitator, oferind sprijin pentru conectarea mecanismelor de plată și integrarea soluției MIA.

În anul de referință a fost dezvoltat și subproiectul MIA pentru studii, care a avut ca obiectiv digitalizarea procesului de colectare a plăților pentru cursuri educaționale și activități școlare și extrașcolare, inclusiv prin utilizarea funcționalității Request to Pay (RTP) din cadrul sistemului MIA Plăți Instant. Inițiativa oferă centrelor educaționale o soluție modernă și eficientă de încasare, care reduce dependența de numerar și simplifică procesele administrative.

În cadrul subproiectului, Direcția FinTech a desfășurat activități de dialog și consultare cu instituții educaționale interesate de digitalizarea proceselor de încasare. Aceste activități au inclus prezentarea avantajelor oferite de sistemul MIA și funcționalități, precum solicitările de plată ca instrument adaptat contextului educațional, demonstrații practice privind utilizarea mecanismului și consultări privind integrarea acestuia în procesele existente, inclusiv pentru plăți recurente, precum taxe lunare pentru cursuri sau activități extracurriculare.

Activitățile desfășurate au condus la stabilirea unor colaborări cu centre educaționale interesate de utilizarea MIA pentru colectarea plăților, inclusiv Oratoria, Kids Development Center, QuoVadis și IT Academy, precum și alte organizații din domeniul educației non-formale. În urma prezentărilor și consultărilor, aceste centre au inițiat dialogul cu

prestatorii de servicii de plată în vederea conectării la sistem și implementării mecanismelor de încasare prin MIA. Astfel, au fost create premisele pentru introducerea treptată a plăților digitale în sectorul educațional.

Pe parcursul anului 2025, Direcția FinTech a desfășurat un set amplu și integrat de activități orientate spre extinderea soluțiilor de acceptare a plăților MIA în rândul comercianților și creșterea gradului de utilizare a acestora în rândul consumatorilor. Au fost întreprinse acțiuni de informare și promovare, desfășurate activități de instruire și consultanță pentru mediul de afaceri, menținut un dialog permanent cu prestatorii de servicii de plată și realizată cooperarea cu instituții, comercianți și organizații din diverse sectoare ale economiei. De asemenea, Direcția FinTech a facilitat dezvoltarea și implementarea unor noi scenarii de utilizare a plăților instant în economie și în viața cotidiană, contribuind la extinderea rețelei de acceptare MIA și la familiarizarea populației și a mediului de afaceri cu plățile instant (Graficul 9.19 și graficul 9.20).

Ca rezultat al acestor eforturi, în anul 2025, a fost înregistrată o creștere semnificativă a principalilor indicatori de adoptare și utilizare a soluției MIA Plăți Instant (Tabelul 9.3 și tabelul 9.4).

Această evoluție evidențiază impactul semnificativ al măsurilor implementate de Direcția FinTech asupra extinderii infrastructurii de acceptare și asupra creșterii gradului de utilizare a plăților instant în Republica Moldova, contribuind la dezvoltarea unui ecosistem de plăți moderne, accesibile și eficiente.

pentru anii 2024-2025

Tabelul 9.3: Indicatorii-cheie privind evoluția MIA în anul 2025:

	Decembrie 2024	Decembrie 2025	Creștere anuală (la sută)
Utilizatori unici persoane fizice	447 304	839 790	87,7
Comercianți acceptanți MIA	1 924	5 211	170,8
Puncte de acceptare a plăților MIA la comercianți	3 826	13 914	263,7

Sursa: BNM

Tabelul 9.4: Valoarea cecului mediu per funcționalitate

Denumirea funcționalității	Valoarea cecului mediu (MDL) în decembrie 2024	Valoarea cecului mediu (MDL) în decembrie 2025
P2P by alias	939	821
P2P by RTP	481	426
P2P by QR	479	796
Me2Me	1 295	1 242
P2B	399	579
B2P	2 535	2 446

Sursa: BNM

*Analiza datelor sugerează o diversificare a utilizării sistemului MIA, atât pentru plăți cotidiene de valoare redusă, cât și pentru tranzacții comerciale sau operaționale de valoare mai mare.

Capitolul 10

Comunicarea externă

În anul 2025, comunicarea externă a Băncii Naționale a Moldovei a avut un rol determinant în consolidarea încrederii publice, în explicarea deciziilor de politică monetară și în sprijinirea înțelegerii proceselor economice de către societate. Activitatea de comunicare a fost orientată spre claritate, consecvență și accesibilitate, urmărind transmiterea coerentă a mesajelor instituției către publicul larg, mediul de afaceri, sectorul financiar, mass-media și partenerii instituționali. Printr-o prezență publică activă și prin utilizarea diversificată a canalelor de comunicare, BNM a contribuit la o mai bună informare a cetățenilor și la creșterea transparenței acțiunilor sale.

Pentru a răspunde evoluției comportamentului de consum media și pentru a ajunge la segmente de public cât mai variate, Banca Națională a Moldovei a diversificat în anul 2025 instrumentele și formatele de comunicare utilizate. Pe lângă canalele tradiționale, instituția a integrat tot mai activ formate digitale dinamice, inclusiv micro-video-uri și materiale video de tip Reel, adaptate platformelor de social media, cu scopul de a transmite mesaje într-o formă accesibilă, clară și ușor de înțeles, contribuind astfel la extinderea ariei de informare și la creșterea vizibilității mesajelor băncii centrale.

Activitatea informațională a fost susținută de un volum consistent de conținut publicat pe canalele oficiale ale BNM. Pe parcursul anului, pe pagina www.bnm.md au fost publicate și actualizate 6 596 materiale informaționale: comunicate de presă, materiale analitice, acte normative, proiecte supuse consultării publice, articole explicative și rapoarte statistice etc. În plan multimedia, au fost realizate și difuzate 29 materiale video, inclusiv ediții ale podcastului „Sensul banilor”, micro-video-uri de educație financiară și mesaje video, inclusiv de explicare a beneficiilor integrării europene a Republicii Moldova (Tabelul A.24), precum și opt transmisiuni live ale principalelor evenimente publice, difuzate pe platforme digitale și preluate de mass-media (Tabelul A.23).

Pagina web a BNM

În perioada de referință, pagina web oficială a Băncii Naționale a Moldovei www.bnm.md a constituit principala platformă de comunicare a băncii centrale și sursa primară de informare privind activitatea instituției. Intensificarea procesului de publicare și actualizare a conținutului, precum și introducerea unor instrumente noi de vizualizare a datelor au contribuit la creșterea interesului și a nivelului de interacțiune al publicului cu informațiile diseminate de BNM. Datele analitice arată că, în anul 2025, numărul mediu de afișări de conținut per utilizator a

crescut de la 20,5 în anul 2024 la 32,49 în anul 2025, iar timpul mediu petrecut de un utilizator pe pagina web oficială a sporit sensibil de la 4 minute și 15 secunde în 2024 la 4 minute și 18 secunde în 2025 (Graficul 10.1 și graficul 10.2).

În perioada de referință, pe pagina web a BNM au fost publicate și actualizate 3 224 materiale informaționale, inclusiv comunicate, interviuri pentru mass-media, publicații, materiale analitice, acte normative, proiecte propuse pentru consultare publică, anunțuri și articole explicative, precum și 3 372 rapoarte statistice. Totodată, prin intermediul mecanismului de mesaje online disponibil pe site, Banca Națională a Moldovei a oferit răspunsuri și clarificări la peste 50 solicitări de informații adresate de public.

Un element important al dezvoltării funcționalităților paginii web în anul 2025 a fost lansarea, în premieră, a curbei randamentelor, un instrument nou care prezintă, în format grafic, relația dintre ratele dobânzilor și scadențele instrumentelor financiare sigure. Acesta reprezintă un reper de analiză și decizie pentru instituțiile financiar-bancare, investitori, autorități publice, mediul de afaceri și publicul interesat. De asemenea, a fost creat și promovat pe site primul și, deocamdată singurul, dashboard al stabilității financiare al Republicii Moldova, un tablou de bord interactiv, care ilustrează cadrul general al stabilității financiare la nivel național, precum și instrumentele de politică macroprudențială promovate de BNM.

Totodată, în contextul schimbării monedei de referință pentru stabilirea cursului oficial al leului moldovenesc, începând cu 2 ianuarie 2025, euro a devenit moneda de referință, înlocuind dolarul SUA. Ca urmare, a fost modificată ordinea de afișare a ratelor de schimb valutar, astfel încât perechea EUR/MDL este prezentată prima în lista cursurilor valutare, urmată de USD/MDL, modificare reflectată corespunzător pe pagina web a instituției.

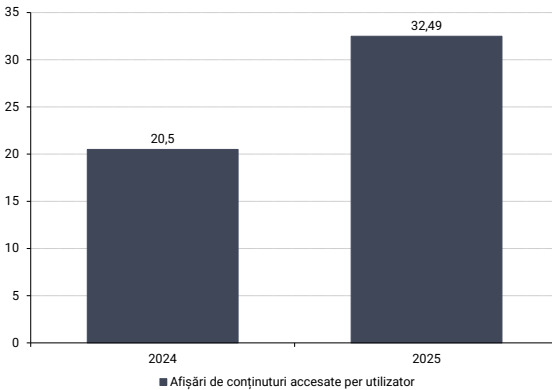
Informațiile privind cursurile de schimb valutar au fost accesate preponderent pe pagina web, alături de informațiile despre monede, actele normative care reglementează sectoarele financiar-bancar și nebanancar, precum și informațiile referitoare la ratele dobânzilor și politica monetară promovată de instituție, conform datelor furnizate de Google Analytics (Tabelul 10.1).

Astfel, eforturile de comunicare ale Băncii Naționale a Moldovei, precum și abordarea orientată spre deschiderea datelor și dezvoltarea unor instrumente moderne de accesare a informațiilor, au avut un impact pozitiv asupra consolidării relației instituției cu cetățenii și publicul larg, contribuind la creșterea transparenței și a accesibilității informațiilor de interes public.

Comunicarea pe social media

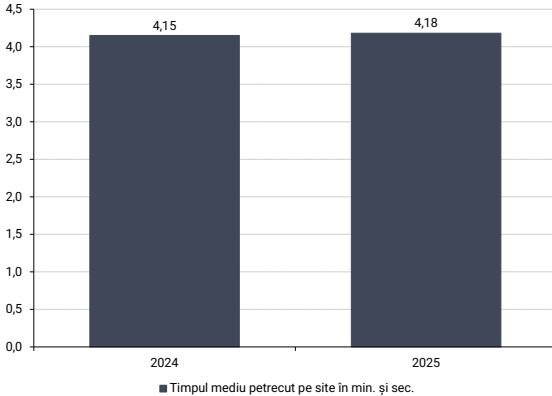
La fel, în anul 2025, Banca Națională a Moldovei a continuat să își consolideze prezența și vizibilitatea pe rețelele de social media, care au devenit o componentă relevantă a infrastructurii de comunicare externă

Graficul 10.1: Afișări de conținuturi accesate per utilizator pe pagina web a BNM, www.bnm.md pentru anii 2024-2025

Sursa: BNM

Graficul 10.2: Timpul mediu petrecut de utilizator pe pagina web a BNM, www.bnm.md (minute, secunde) pentru anii 2024-2025

Sursa: BNM

Tabelul 10.1: Date statistice privind numărul de accesări și utilizatori ai paginii web a BNM

Indicator cantitativ	Anul 2024	Anul 2025
Numărul de utilizatori ai paginii www.bnm.md	159 607	160 152
De câte ori s-a intrat pe www.bnm.md (nr. sesiuni)	1 370 040	1 439 412
Câți utilizatori noi au intrat, din total utilizatori de pe site	144 354	144 100

Sursa: BNM

a băncii centrale. Aceste platforme au oferit oportunități suplimentare pentru explicarea deciziilor băncii centrale într-un limbaj accesibil publicului larg, precum și pentru consolidarea încrederii în piețele financiare, facilitând o comunicare mai apropiată, mai interactivă și mai adaptată așteptărilor publicului.

Dincolo de funcția de informare, rețelele de social media au fost utilizate și ca instrumente de analiză a audienței Băncii Naționale a Moldovei, furnizând date relevante privind interesele publicului, profilul demografic, distribuția geografică a urmăritorilor și nivelul de interacțiune. Aceste informații au stat la baza ajustării mesajelor, adaptării conținutului la comportamentul audienței.

Ca urmare a acestei abordări, pe parcursul anului de referință a fost înregistrată o creștere semnificativă a comunităților online ale BNM, numărul de urmăritori dublându-se pe platformele Facebook și LinkedIn, concomitent cu sporirea impactului organic al postărilor (Tabelul 10.2 și tabelul 10.3).

În ansamblu, comunicarea pe social media a contribuit în anul 2025 la consolidarea relației dintre Banca Națională a Moldovei și publicul larg, sporind vizibilitatea instituției, gradul de înțelegere a mesajelor transmise și nivelul de interacțiune cu cetățenii. Utilizarea consecventă și adaptată a platformelor digitale a permis băncii centrale să răspundă mai eficient nevoilor de informare ale publicului și să își consolideze rolul de instituție transparentă și deschisă dialogului.

Relația instituțională cu mass-media

În perioada de referință, Banca Națională a Moldovei a continuat să consolideze relația cu mass-media, bazată pe promptitudine, deschidere și cooperare instituțională, în vederea asigurării unei informări corecte și echilibrate a publicului. Având în vedere complexitatea subiectelor din aria de competență a băncii centrale, comunicarea cu mass-media a fost orientată spre facilitarea înțelegerii informațiilor tehnice de către presa generalistă, prin redactarea comunicatelor de presă într-un limbaj accesibil, oferirea de explicații și clarificări suplimentare, precum și prin dialog constant cu jurnaliștii specializați și nespecializați în domeniul financiar.

Pentru a sprijini interpretarea corectă a deciziilor și a principalilor indicatori de politică monetară, BNM a organizat conferințe de presă, ateliere de lucru, sesiuni de instruire, evenimente publice, precum și discuții, la nivelul conducerii BNM, dedicate unor subiecte de actualitate, cum ar fi integrarea Republicii Moldova în SEPA sau interpretarea indicatorilor macroeconomici. Aceste formate au contribuit la creșterea calității materialelor economice reflectate în spațiul public.

Totodată, conducerea Băncii Naționale a Moldovei a avut o prezență activă în mass-media, participând la emisiuni ale posturilor publice cu audiență națională, ceea ce a permis abordarea directă a subiectelor de interes public, precum deciziile de politică monetară, evoluțiile inflației, reformele sectorului financiar în contextul integrării europene și educația

Tabelul 10.2: Date statistice privind audiența paginilor social media ale BNM (urmăritori)

Pagină social media	Anul 2024 Număr urmăritori	Anul 2025 Număr urmăritori
Facebook	5 760	6 858
LinkedIn	5 899	8 270
Twitter/X	532	571
Instagram	766	1 018
Youtube	2 023	2 370

Sursa: BNM

Tabelul 10.3: Date statistice privind impactul postărilor pe paginile social media ale BNM (vizualizări)

Platformă	Anul 2024 Vizualizări	Anul 2025 Vizualizări
Facebook	301 508	1 674 395
LinkedIn	724 688	582 986
Instagram	16 737	206 876

Sursa: BNM

financiară (Tabelul A.25). Integrarea Republicii Moldova în SEPA, principalul eveniment al anului în sectorul financiar-bancar, a avut o reflectare amplă, inclusiv în presa internațională.

În același timp, înțelegând importanța dezvoltării jurnalismului economic în Republica Moldova și rolul acestuia în informarea corectă a publicului, Banca Națională a Moldovei a integrat, în anul 2025, în cadrul programului „Școala finanțelor moderne”, organizat în comun cu Banca Națională a României și Academia de Studii Economice din București, un grup de studenți ai Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării din cadrul Universității de Stat din Moldova. Inițiativa a urmărit consolidarea competențelor profesionale ale viitorilor jurnaliști în domeniul economic, facilitând o mai bună înțelegere a politicilor băncii centrale, a mecanismelor piețelor financiare și a importanței comunicării responsabile a informațiilor economice, în beneficiul unei informări corecte și echilibrate a publicului larg.

În paralel, pe parcursul anului 2025, Banca Națională a Moldovei a monitorizat în mod sistematic vizibilitatea și percepția publică a activității sale în mass-media și pe platformele de social media, astfel încât mesajele instituției să poată fi adaptate în mod constant la temele de interes public, la dinamica spațiului informațional și la modul în care subiectele economice sunt reflectate și înțelese de public.

Capitolul 11

Educația financiară

Într-un context marcat de transformări rapide ale piețelor financiare și de extinderea continuă a serviciilor digitale, dezvoltarea competențelor financiare ale populației reprezintă un factor relevant pentru funcționarea stabilă și sustenabilă a sistemului financiar. În acest cadru, educația financiară contribuie la consolidarea unei culturi a responsabilității în gestionarea veniturilor, planificarea cheltuielilor, economisire și utilizarea produselor financiare.

Pe parcursul anului 2025, Banca Națională a Moldovei a continuat să dezvolte și să diversifice inițiativele din domeniul educației financiare, punând la dispoziția publicului instrumente și resurse adaptate diferitelor categorii de vârstă și niveluri de pregătire. Activitățile desfășurate au urmărit consolidarea unor comportamente financiare prudente și creșterea capacității cetățenilor de a lua decizii responsabile.

Educația financiară constituie unul dintre pilonii Strategiei Naționale de Incluziune Financiară a Republicii Moldova 2030 (SNIF 2030), aflată în proces de elaborare cu sprijinul Băncii Mondiale și în cooperare cu un grup interinstituțional format din șapte autorități și organizații relevante: Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Comisia Națională a Pieței Financiare, Asociația Băncilor din Moldova.

În acest cadru, BNM își reafirmă rolul de coordonator al eforturilor naționale în domeniu, promovând o abordare integrată, bazată pe cooperare instituțională și orientată spre consolidarea încrederii publicului în sistemul financiar.

În acest sens, activitățile desfășurate au vizat atât componenta de informare generală a publicului, cât și dezvoltarea unor intervenții specifice pentru grupuri-țintă distincte: elevi, studenți, cadre didactice, reprezentanți ai mass-media și consumatori de servicii financiare.

Un moment de referință l-a constituit organizarea Săptămânii Internaționale a Educației Financiare (Global Money Week 2025), desfășurată în perioada 17-23 martie. Evenimentul a reunit elevi și studenți din mai multe instituții de învățământ și a inclus sesiuni tematice și activități, menite să stimuleze capacitatea de analiză în luarea deciziilor financiare personale.

Ediția din anul 2025 s-a remarcat printr-o premieră pentru publicul din Republica Moldova – expunerea, la muzeul BNM, a unei prese istorice de bătut monede, oferită de Monetăria Statului din România. Exponatul a

completat programul educațional prin demonstrații interactive și activități aplicate, contribuind la înțelegerea evoluției monetare și a rolului monedei naționale.

În cadrul aceleiași ediții a fost lansată inițiativa „FinanciarELE – comunitatea de leadership feminin”, platformă de dialog dedicată incluziunii financiare și consolidării participării femeilor în sectorul financiar. Evenimentul a reunit reprezentanți ai instituțiilor naționale și ai partenerilor internaționali și a abordat teme privind eliminarea decalajelor existente și dezvoltarea profesională în domeniu, reafirmând angajamentul BNM pentru promovarea unei participări echilibrate și responsabile în sistemul financiar.

Dimensiunea educațională a fost completată prin organizarea unor lecții demonstrative și simulări, inclusiv o simulare a unei ședințe de politică monetară destinată elevilor din clasele liceale, menită să dezvolte capacitatea de analiză economică și înțelegerea procesului decizional din cadrul băncii centrale.

Pe parcursul anului, BNM a continuat să valorifice sala de expoziții a instituției ca instrument de educație financiară. Vizitele ghidate au oferit publicului informații despre evoluția monedei naționale, rolul băncii centrale și elementele de siguranță ale bancnotelor. Participarea la evenimentul „Noaptea Europeană a Muzeelor” sub genericul „Muzeele modelează viitorul” a contribuit la extinderea dialogului cu publicul larg și la creșterea vizibilității componentei educaționale a activității instituției.

În plan digital, podcastul „Sensul banilor” a continuat să fie un instrument relevant de comunicare și educație financiară. Episoadele realizate în 2025 au abordat teme precum importanța economisirii și a planificării financiare, rolul educației financiare în rândul tinerilor, diferența dintre consumul impulsiv și cel responsabil, precum și incluziunea financiară. Prin acest format, BNM a urmărit consolidarea mesajelor privind responsabilitatea individuală și înțelegerea corectă a instrumentelor financiare.

De asemenea, în anul 2025, programul „Școala finanțelor moderne”, realizat cu sprijinul Băncii Naționale a României și al Academiei de Studii Economice din București, a fost extins de la studenții și masteranzii Academiei de Studii Economice a Moldovei către studenții și masteranzii Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării din cadrul Universității de Stat din Moldova, alături de jurnaliști profesioniști. Extinderea programului a avut drept obiectiv dezvoltarea competențelor de analiză economică și consolidarea jurnalismului economic de calitate în Republica Moldova, ca premisă pentru o informare corectă, echilibrată și responsabilă a publicului.

Totodată, în luna august 2025, Banca Națională a organizat cea de-a VI-a ediție a „Taberei de educație financiară”, desfășurată online, în parteneriat cu Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”. La program au participat peste 200 de tineri din întreaga țară, fiind abordate teme privind gestionarea finanțelor personale și comportamentul financiar responsabil.

În anul 2025, lecțiile de educație financiară promovate de Banca Națională a Moldovei au fost extinse și către publicul din regiunea transnistreană a Republicii Moldova. În acest context, guvernatoarea Anca Dragu le-a vorbit elevilor Liceului Teoretic „Lucian Blaga” din Tiraspol despre importanța cunoștințelor financiare și rolul responsabilității în gestionarea finanțelor personale. Sesiunea a oferit informații practice privind funcționarea sistemului bancar și a contribuit la creșterea accesului la educație financiară în diferite comunități ale țării.

De asemenea, în anul 2025, Banca Națională a continuat implementarea proiectului „Drumul Banilor”, ajuns la cea de-a VII-a ediție, realizat în parteneriat cu băncile licențiate. Astfel, elevii au avut oportunitatea de a înțelege, într-o manieră practică, circuitul banilor în economie și mecanismele de funcționare a sistemului bancar.

Prin ansamblul acestor inițiative, Banca Națională a Moldovei a urmărit consolidarea unui cadru coerent de educație financiară, bazat pe cooperare instituțională, dialog direct cu publicul și adaptare la realitățile economice și digitale actuale. Aceste demersuri contribuie la creșterea nivelului de responsabilitate financiară în societate, la consolidarea încrederii în moneda națională și în sistemul bancar, precum și la formarea unei generații capabile să ia decizii responsabile, în beneficiul propriei stabilități și al dezvoltării economice a țării.

Capitolul 12

Analiza situației și a poziției financiare a BNM la nivel individual și consolidat

Prezentul Raport anual cuprinde Raportul conducerii consolidat și individual și trebuie citit împreună cu situațiile financiare consolidate și individuale anexate.

Obiectivul fundamental al BNM este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor. Obținerea profiturilor nu este un obiectiv. Or, garantarea stabilității prețurilor, în condițiile în care piața este influențată de factori interni și externi, presupune și asumarea eventualelor pierderi, tocmai pentru a aduce echilibrul în piață, de care să beneficieze atât mediul de afaceri, cât și populația.

12.1 Indicatori-cheie

Activele consolidate

Activele consolidate ale BNM, la 31 decembrie 2025, constituiau **120 810 milioane lei**, în diminuare cu **925 milioane lei (-0,8 la sută)** față de nivelul înregistrat la finele anului precedent. Evoluția activelor totale reflectă, în principal, efectele evoluției cursului de schimb, ajustarea graduală a conduitei politicii monetare prin majorarea ratelor de politică monetară, urmată de o ușoară relaxare a condițiilor monetare spre finele anului, în vederea ancorării anticipărilor inflaționiste și a asigurării readucerii și menținerii ratei inflației în intervalul țintei stabilite, precum și răscumpărările la scadență a valorilor mobiliare de stat din portofoliul BNM efectuate pe parcursul anului. Impactul acestor factori a fost parțial compensat de intrările aferente asistenței financiare externe acordate de partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova și de profiturile înregistrate în anul 2025.

Activele valutare, echivalent în lei¹³³

Activele valutare, care includ numerarul în valută, aurul monetar, cota Republicii Moldova la FMI, plasamentele și valorile mobiliare investiționale în valută, alte active financiare în valută, au constituit, la 31 decembrie 2025, **106 704 milioane lei**, reprezentând 88 la sută din totalul activelor consolidate.

¹³³ Nivelul activelor valutare este raportat conform situațiilor financiare, valoarea acestora poate fi diferită de valoarea activelor oficiale de rezervă raportată de către BNM, ca urmare a conversiei activelor oficiale de rezervă în euro și a excluderii acelor active care nu corespund definiției rezervelor internaționale ale statului potrivit Manualului Balanței de plăți.

Pe parcursul anului 2025, activele valutare exprimate în echivalent lei s-au redus cu **798 milioane lei (-0,7 la sută)**. Această dinamică a fost determinată, preponderent, de efectele de reevaluare generate de fluctuațiile cursului de schimb al leului moldovenesc față de principalele valute în care sunt denominate activele oficiale de rezervă. Astfel, la finele lunii decembrie 2025 comparativ cu sfârșitul anului 2024, leul moldovenesc s-a apreciat cu 9,1 la sută față de dolarul SUA și cu 2,6 la sută față de lira sterlină, în timp ce față de euro s-a depreciat cu 2,3 la sută. Impactul reevaluării valutare a fost atenuat de intrările aferente asistenței financiare externe din partea principalilor parteneri de dezvoltare ai țării, precum și de veniturile obținute din gestionarea activelor valutare pe parcursul anului.

Profiturile realizate din gestiunea activelor valutare, în anul 2025, au constituit **3 300 milioane lei, în diminuare cu 23 la sută** comparativ cu rezultatul înregistrat în anul precedent. Această evoluție descendentă este atribuită preponderent ciclului de relaxare a politicii monetare promovat sincronizat de **Banca Centrală Europeană, Sistemul Federal de Rezerve și Banca Angliei**, al cărui efect direct s-a materializat în comprimarea ratelor de remunerare a rezervelor valutare în **EUR, USD și GBP**, atât la vedere, cât și la termen.

Valorile mobiliare de stat

Valorile mobiliare de stat (VMS) deținute în portofoliul consolidat al Băncii cuprind obligațiunile de stat emise în temeiul *Legii nr. 235/2016*¹³⁴, valorile mobiliare de stat obținute din conversia împrumuturilor contractate anterior de Ministerul Finanțelor și valorile mobiliare de stat deținute în portofoliul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare. Valoarea portofoliului valorilor mobiliare de stat, la 31 decembrie 2025, constituia **12 449 milioane lei, în scădere cu 1 436 milioane lei față de anul precedent**. Pe parcursul anului au fost răscumpărate la scadență obligațiunile de stat emise în temeiul *Legii nr. 235/2016* și valorile mobiliare obținute din conversia împrumuturilor contractate anterior de Ministerul Finanțelor în volum de 1 081 milioane lei.

Veniturile din dobânzi la VMS înregistrate pe parcursul anului 2025 au constituit **670 milioane lei**.

Datorii monetare

Totalitatea datoriilor reflectate în bilanțul BNM (nivel individual), cu excepția datoriilor față de Guvern și a celor față de FMI reprezintă datorii monetare. Datoriile monetare, la 31 decembrie 2025, au constituit **91 933 milioane lei**, diminuându-se cu **988 milioane lei (-1,1 la sută)** față de finele anului precedent, ca urmare a deciziilor de politică monetară adoptate pe parcursul anului 2025 privind diminuarea normei rezervelor obligatorii, evoluției nivelului lichidităților în sectorul bancar și dinamicii ascendente a monedei naționale în circulație.

¹³⁴privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015

Capitalul statutar

La 31 decembrie 2025, capitalul statutar al BNM constituia **7 279 milioane lei**, în creștere cu **910 milioane lei** față de finele anului precedent, ca urmare a alocării a 50 la sută din profitul disponibil pentru distribuire al anului 2025 la capitalul statutar al BNM conform mecanismului stabilit în Legea nr. 548/1995.

Nivelul capitalului statutar față de datoriile monetare, constituie **7,92 la sută** din datoriile monetare ale BNM la 31 decembrie 2025, comparativ cu **6,85 la sută** înregistrat la 31 decembrie 2024. Creșterea indicatorului de suficiență al capitalului statutar, se datorează, în principal alocării a 50 la sută din profitul disponibil pentru distribuire al anului 2025 la capitalul statutar al BNM conform mecanismului stabilit la art. 20 alin (5) a Legii nr. 548/1995, precum și al reducerii datoriilor monetare la situația din 31 decembrie 2025.

Profit de distribuit la veniturile bugetului de stat

În conformitate cu mecanismul stabilit la art. 20 alin (5) din Legea nr. 548/1995, BNM va distribui 50 la sută din profitul disponibil pentru distribuire aferent anului 2025 la veniturile bugetului de stat, în sumă de **910 milioane lei**. Această cotă se aplică considerând că nivelul capitalului statutar raportat la totalul datoriilor monetare ale BNM, care, anterior distribuirii profitului disponibil, la 31 decembrie 2025, s-a situat la **6,93 la sută**, încadrându-se în intervalul reglementat de 4,00 – 10,00 la sută din obligațiuni monetare.

Profitul disponibil pentru distribuire, calculat pornind de la profitul/pierdere netă (contabilă) după acoperirea pierderilor nerealizate din diferențe de curs valutar și defalcarea veniturilor nerealizate din reevaluarea metalelor prețioase, a constituit **1 821 milioane lei**, în diminuare față de **3 222 milioane lei** înregistrat în 2024.

Reducerea profitului disponibil pentru distribuire față de perioada precedentă a fost determinată, în principal, de contracția veniturilor nete din gestionarea rezervelor valutare, pe fondul diminuării rentabilității rezervelor acestora în contextul ciclului de relaxare monetară promovat de principalele bănci centrale, scăderea veniturilor nete realizate din operațiuni de conversie valutară, precum și de majorarea cheltuielilor generate de remunerarea disponibilităților Ministerului Finanțelor.

Un factor suplimentar l-a reprezentat aprecierea monedei naționale înregistrată pe parcursul anului 2025, al cărei efect prin pierderile nerealizate de curs valutar a excedat nivelul rezervelor statutare constituite pe parcursul perioadelor anterioare în acest scop. Astfel, la 31 decembrie 2025, soldul rezervei acumulate în temeiul legii din veniturile aferente diferențelor de curs valutar s-a dovedit insuficient pentru acoperirea integrală a pierderilor nerealizate generate de aprecierea monedei naționale, pierderile nerealizate neacoperite în valoare de **240 milioane lei** diminuând profitul disponibil pentru distribuire și fiind acoperite din fondul general de rezervă, în conformitate cu prevederile art. 20 alin. (2) lit. b) și alin (4) din Legea nr. 548/1995.

Pierdere netă (contabilă) din activitatea Băncii a constituit **873 milioane lei** în 2025, comparativ cu profitul net (contabil) de 6 006 milioane lei în 2024.

12.2 Considerații generale în analiza financiară

12.2.1 Instrumente utilizate în exercitarea atribuțiilor de bază și reflectarea acestora în situația poziției și performanței financiare

Atribuțiile de bază ale BNM sunt prevăzute în *Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei*. În conformitate cu prevederile legale, operațiunile BNM sunt efectuate în scopul promovării și susținerii politicii monetare și valutare în stat, asigurării stabilității sistemului financiar-bancar și nebanancar, emisiunii monedei naționale, gestionării rezervelor internaționale ale statului, exercitării atribuțiilor de agent și bancher al statutului, prestării serviciilor de plată și de emiterie a monedei electronice etc.

Având în vedere că activitățile și operațiunile BNM sunt realizate în sprijinul implementării politicilor sale și executării atribuțiilor sale de bază, poziția financiară și rezultatul financiar obținut ar trebui să fie analizate împreună cu acțiunile întreprinse în implementarea politicilor sale și tratamentul contabil conform standardelor internaționale de raportare financiară (SIRF) aplicat pentru recunoașterea și evaluarea acestor activități și politici.

Implementarea politicii monetare

Facilitățile permanente acordate băncilor de către BNM au drept scop sterilizarea și, respectiv, furnizarea de lichiditate pe termen foarte scurt (cu scadența peste noapte) și micșorarea fluctuațiilor ratelor dobânzilor pe termen scurt pe piața monetară interbancară, prin coridorul stabilit de BNM la ratele dobânzilor aferente celor două facilități.

Băncile licențiate pot recurge din proprie inițiativă la cele două facilități permanente oferite de BNM:

- **Depozite overnight** (cu scadența peste noapte), cu o rată de dobândă predeterminată (rata dobânzii la facilitatea de depozit reprezintă, de regulă, pragul ratei dobânzii overnight pe piața monetară interbancară);

Depozitele overnight reprezintă datorii ale Băncii. În bilanțul contabil sunt reflectate la **Disponibilități ale băncilor**, fiind evaluate la cost amortizat.

- **Creditele overnight** acordate de BNM (cu scadența peste noapte), pentru acoperirea descoperitului de cont neachitat la finele zilei operaționale, precum și în scopul completării lichidităților, în baza gajului valorilor mobiliare amanetate la BNM, cu o rată a dobânzii prestabilă (această rată de dobândă constituie, de regulă, un plafon al ratei dobânzii overnight pe piața monetară interbancară).

Creditele overnight sunt active ale Băncii și sunt evaluate la cost amortizat minus reducerile pentru pierderile de credit așteptate. Sunt reflectate în bilanțul contabil al Băncii la **Credite acordate băncilor și altor persoane**.

Operațiunile de piață monetară (operațiuni de piață deschisă) reprezintă cel mai important instrument de politică monetară al BNM. Acestea se realizează la inițiativa BNM, având funcția de gestionare a condițiilor lichidității pe piața monetară și influențare a ratelor de dobândă pe termen scurt pe piața monetară interbancară. Operațiunile de piață monetară pot fi derulate prin licitații anunțate anticipat sau prin negocieri directe. Potrivit reglementărilor în vigoare, principalele categorii de operațiuni de piață monetară aflate la dispoziția BNM sunt:

- **Operațiuni repo/ reverse repo** – operațiuni reversibile, destinate injectării/ absorbției de lichidități, în cadrul cărora BNM cumpără/ vinde de la bănci/ băncilor valori mobiliare de stat, cu angajamentul băncilor/ BNM de a răscumpăra valori mobiliare de stat (VMS) respective la o dată ulterioară și la un preț stabilit la data tranzacției.

Tranzacțiile cu valori mobiliare procurate (repo) cu un angajament simultan de vânzare la o anumită dată sunt recunoscute la data decontării la valoarea justă. Considerând necesitatea revânzării obligatorii, valorile mobiliare nu sunt recunoscute în portofoliul Băncii ca valori mobiliare de stat, ci sunt recunoscute în calitate de **Credite acordate băncilor și altor persoane**. Diferența dintre prețul de vânzare și prețul de răscumpărare reprezintă cheltuieli cu dobânzi, iar diferența dintre prețul de revânzare și prețul de cumpărare reprezintă venituri din dobânzi calculate, utilizând metoda ratei dobânzii efective, care se reflectă la **Venituri din dobânzi la creditele acordate**.

- **Emiterea certificatelor Băncii Naționale a Moldovei (CBN)** – operațiuni destinate absorbției de lichiditate, în cadrul cărora BNM vinde băncilor instrumente negociabile de datorie ale BNM. În condițiile excesului structural de lichiditate din prezent, BNM desfășoară licitații de plasare a CBN cu frecvență săptămânală, cu scadența de 14 zile și cu anunțarea ratei maxime a dobânzii echivalente cu rata de bază a BNM.

CertIFICATELE emise de Banca Națională reprezintă datorii monetare ale Băncii emise sub formă de valori mobiliare cu scont și se reflectă în bilanțul contabil la data decontării la **Certificate emise de BNM**. Certificatele se evaluează la cost amortizat, utilizând metoda ratei dobânzii efective, amortizarea scontului fiind reflectată la **Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare**.

- **Atragerea de depozite** – operațiuni destinate absorbției de lichiditate, în cadrul cărora BNM atrage depozite de la bănci cu scadența prestabilită.

- **Vânzări/ cumpărări de VMS** – operațiuni destinate absorbției/ injectării de lichiditate, în cadrul cărora BNM vinde/ cumpără VMS, transferul proprietății asupra acestora de la vânzător la cumpărător fiind realizat prin mecanismul „livrare contra plată”.

Rezervele obligatorii sunt disponibilități ale băncilor, în lei moldovenești și în valută, păstrate în conturi la BNM. Rezervele obligatorii reprezintă un instrument auxiliar al politicii monetare, având drept scop restrângerea excesului de lichiditate și, respectiv, atenuarea impactului acestuia asupra ratelor interbancare ale dobânzilor. Rolul major al rezervelor obligatorii în valută este de a preveni creșterea excesivă a creditării în valută. **Rezervele obligatorii în lei moldovenești** se mențin în conturile „Loro” la BNM, fiind constituite ca sold mediu al disponibilităților băncilor pe parcursul perioadei de aplicare. **Rezervele obligatorii în valută** se mențin doar în dolari SUA și în euro pe conturile „Nostro” ale BNM deschise în băncile din străinătate. Potrivit *Regulamentului cu privire la regimul rezervelor obligatorii* (Hotărârea Comitetului executiv nr. 302/2019), pe parcursul perioadei de aplicare, o parte din nivelul stabilit al rezervelor obligatorii în USD și în EUR este variabilă – menținută de către bănci în medie, iar altă parte este menținută într-un volum neschimbat.

BNM plătește băncilor o dobândă la cota din rezervele obligatorii ce depășește 5 la sută din pasivele în baza cărora acestea se constituie. Rezervele obligatorii în lei moldovenești și în valută se remunerează la rate distincte, aplicând pentru rezervele obligatorii în lei rata la depozitele overnight a BNM, iar pentru rezervele obligatorii în valută – rate distincte calculate pornind de la ratele SOFR și ESTR, diminuate cu câte 2 puncte procentuale. În baza Hotărârii Comitetului executiv nr. 208 din 4 septembrie 2025, începând cu luna octombrie 2025 remunerarea rezervelor obligatorii se efectuează în valuta în care acestea sunt menținute, anterior acestei modificări remunerarea fiind efectuată integral în moneda națională, indiferent de valuta de constituire a rezervelor obligatorii.

Rezervele obligatorii reprezintă datorii monetare ale Băncii, fiind reflectate în bilanțul contabil la **Disponibilități ale băncilor**. Rezervele obligatorii în lei se prezintă în categoria conturilor „LORO”. Rezervele obligatorii în valută se prezintă în conturi separate de rezerve obligatorii. Remunerarea rezervelor obligatorii (dobânzile calculate și plătite) reprezintă cheltuieli ale Băncii și sunt reflectate la **Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților**.

Intervențiile valutare

BNM utilizează intervențiile valutare în scopul atingerii obiectivelor politicii monetare și valutare. Acestea se pot desfășura atât prin **operațiuni directe** (cumpărări sau vânzări la vedere de valută contra lei moldovenești), ce influențează masa monetară, cât și prin **operațiuni de reglaj fin (swap-uri valutare)**, care sunt instrumente reversibile și nu influențează masa monetară pe termen lung.

BNM intervine pe piața valutară în scopul atenuării fluctuațiilor excesive ale cursului de schimb oficial, stopării operațiunilor speculative și suplinirii rezervelor valutare internaționale.

***Intervențiile de vânzare** directă a valutei diminuează nivelul rezervelor valutare și generează diferențe de curs valutar realizate, reflectate în situația rezultatului global la **Venituri/ (pierderi) din tranzacții și diferențe de curs valutar**. Impactul corespondent al intervenției de vânzare este diminuarea masei monetare (disponibilităților în lei ale băncilor) și sterilizarea lichidității structurale din sistem, efectul sterilizării asupra performanței Băncii fiind, în consecință, diminuarea costurilor cu dobânzi la disponibilitățile băncilor și la operațiunile cu valori mobiliare.*

***Intervențiile de procurare** directă a valutei contribuie la majorarea nivelului rezervelor valutare. Intervențiile de procurare nu generează **Venituri/ (pierderi) realizate din diferențe de curs**, fiind doar generatoare de dobânzi din investiție. Impactul corespondent al intervenției este majorarea masei monetare.*

Creditarea băncilor licențiate și a altor entități

BNM poate acorda băncilor credite în condiții prestabilite. Pentru a menține stabilitatea sistemului financiar, BNM poate acorda, la deplina sa discreție și în condițiile stabilite de către aceasta, băncilor solvabile și viabile, care se confruntă cu probleme temporare de lichiditate, asistență de lichiditate în situații de urgență, garantată cu active eligibile.

Asistența de lichiditate se acordă în moneda națională la o rată a dobânzii determinată în baza ratei la facilitatea de creditare overnight, plus 2 puncte procentuale, pe un termen de până la trei luni, cu posibilitatea extinderii până la 12 luni. Asistența de lichiditate se acordă cu condiția ca banca licențiată să fi epuizat toate sursele de obținere a lichidității.

Creditele sub formă de asistență de lichiditate se acordă cu condiția garantării cu active eligibile care cuprind valori mobiliare de stat emise de Guvernul Republicii Moldova; certificatele BNM; depozite și alte conturi la BNM sau depozite și alte conturi la o bancă acceptată de BNM, creanțe pecuniare, cu excepția creanțelor asupra persoanelor afiliate băncii; valori mobiliare corporative admise spre tranzacționare pe piața reglementată și/ sau în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare (MTF), precum și alte active eligibile. Valoarea ajustată a activelor depuse drept garanții trebuie să acopere în proporție de cel puțin 100 la sută asistența acordată și dobânda aferentă.

BNM poate acorda credite și Fondului de garantare a depozitelor în sectorul bancar, în conformitate cu condițiile și termenele stabilite de Comitetul executiv al BNM.

Este interzisă creditarea sau orice formă de asistență financiară acordată de către BNM Guvernului Republicii Moldova.

Creditele acordate băncilor** licențiate sunt active ale Băncii și sunt reflectate în bilanțul contabil la rubrica **Credite acordate băncilor și

altor persoane. Creditele sunt evaluate la cost amortizat minus reducerile pentru pierderile de credit așteptate estimate conform SIRF 9. Veniturile din dobânzi la credite sunt reflectate la **Venituri din dobânzi la creditele acordate și recunoscute prin metoda dobânzii efective.**

Stabilirea cursului de schimb al leului moldovenesc

BNM cotează leul moldovenesc față de valutele străine.

Începând cu 2 ianuarie 2025, BNM utilizează euro ca monedă de referință pentru stabilirea cursului oficial al leului moldovenesc, înlocuind dolarul SUA.

Cursul oficial al leului moldovenesc față de euro se determină pentru fiecare zi lucrătoare de către BNM în baza informației privind volumele tranzacțiilor spot de cumpărare/ vânzare a euro contra lei moldovenești și cursurile valutare aplicate de către băncile licențiate și BNM.

Cursul oficial al leului moldovenesc față de valutele străine, altele decât euro, se determină în baza cursului oficial al leului moldovenesc față de euro multiplicat la cross-cursul valutei respective față de euro stabilit pe piața internațională.

Tranzacțiile în valută efectuate de către BNM sunt înregistrate în situațiile financiare la rata de schimb din ziua tranzacției și sunt zilnic reevaluate utilizând cursul oficial al leului moldovenesc. La data de raportare, activele și datoriile monetare denumite în valută sunt convertite la cursul oficial al leului moldovenesc la data de raportare stabilit și publicat de către Banca Națională.

BNM având o poziție valutară lungă, aprecierea leului generează pierderi nerealizate, iar deprecierea leului – câștiguri nerealizate din diferențe de curs valutar.

Gestionarea rezervelor internaționale

BNM păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului (denumite și „rezervele internaționale”), efectuează operațiuni valutare folosind activele rezervelor valutare și le menține la un nivel adecvat pentru realizarea politicii monetare și valutare. Rezervele valutare sunt gestionate în scopul finanțării directe a dezechilibrului balanței de plăți, pentru reglarea indirectă a dezechilibrului balanței de plăți prin intervențiile pe piața valutară în vederea realizării politicii monetare și valutare ale BNM, precum și în alte scopuri. Un element esențial al procesului de gestionare a rezervelor valutare îl constituie managementul riscului investițional, care se realizează prin impunerea unor constrângeri și limite de investiții.

În procesul de gestionare a rezervelor valutare, BNM asigură un grad înalt de siguranță și un nivel necesar de lichiditate a investițiilor. Politica investițională a BNM este prudentă, urmărind favorizarea investițiilor sustenabile (ESG: mediu, social, guvernanță) și optimizarea profitabilității ca obiective secundare, primordiale fiind siguranța și lichiditatea rezervelor.

În cadrul gestionării rezervelor valutare, BNM investește în instrumente sigure, utilizate și de alte bănci centrale: plasamente pe conturi corespondente (la alte bănci centrale sau organizații financiare internaționale), plasamente la termen și valori mobiliare, emise de Guvernele și agențiile guvernamentale din Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană și alte state și cele emise de instituții supranaționale.

Gestionarea rezervelor valutare se efectuează în baza procesului de alocare strategică a activelor (ASA). Alocarea strategică a activelor implică o viziune de gestionare a activelor valutare pe termen lung, orientată spre atingerea nivelului optim de rentabilitate și risc.

Sursele principale de formare a rezervelor valutare în bilanțul BNM:

- înregistrarea creditelor și a granturilor în favoarea Ministerului Finanțelor;
- intervențiile de procurare ale BNM pe piața valutară interbancară;
- intrările aferente rezervelor obligatorii în valută ale băncilor licențiate;
- aprecierea cursurilor de schimb ale valutelor componente ale rezervelor valutare în raport cu euro;
- veniturile din gestionarea rezervelor valutare;
- câștigurile din reevaluarea valorilor mobiliare menținute în portofoliul de investiții.

Sursele principale de diminuare a rezervelor valutare în bilanțul BNM:

- plățile aferente serviciului datoriei publice externe și plățile Ministerului Finanțelor;
- intervențiile de vânzare ale Băncii Naționale a Moldovei pe piața valutară interbancară;
- ieșiri aferente rezervelor obligatorii în valută ale băncilor licențiate;
- deprecierea cursurilor de schimb ale valutelor componente ale rezervelor valutare în raport cu euro;
- pierderile din reevaluarea valorilor mobiliare menținute în portofoliul de investiții.

Activele oficiale de rezervă sunt prezentate în bilanțul contabil la rubrica „Numerar și plasamente”, „Valori mobiliare investiționale”, „Active la FMI”, „Aur monetar” și „Alte active”.

Activele oficiale de rezervă sunt evaluate la cost amortizat (cele deținute în modele de afaceri corespunzătoare) sau la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global (valorile mobiliare investiționale în valută).

Tranzacțiile de vânzare/ cumpărare a stocurilor valutare se recunosc la data tranzacției și sunt reflectate în conturile din afara bilanțului până la data decontării.

*Venitul net din dobânzi se calculează utilizând metoda dobânzii efective, inclusiv calculele de cupon și primele și sconturile amortizate sunt incluse în situația rezultatului global la rubrica **Venituri din dobânzi la plasamente** și **Venituri din dobânzi la valori mobiliare**.*

*Pierderile de credit așteptate pentru activele financiare aferente rezervelor valutare conform metodei în 3 stadii (descrise în politicile contabile la Situațiile financiare) și veniturile din reluarea acestora se reflectă în situația rezultatului global la **(Cheltuieli)/ Venituri privind deprecierea activelor financiare**.*

Reevaluarea rezervelor valutare

Rezervele valutare sunt reevaluate zilnic la cursul de schimb oficial al Băncii Naționale. Ulterior formării rezultatului net:

- Pierderile nerealizate din diferențele de curs și din reevaluarea metalelor prețioase sunt excluse din profitul disponibil pentru distribuire/ (pierdere totală) și sunt compensate din contul Rezervei veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare și din reevaluarea metalelor prețioase. În cazul în care soldul rezervelor respective este insuficient, pierderea se acoperă din contul Fondului general de rezervă.
- Câștigurile nerealizate din diferențele de curs și din reevaluarea metalelor prețioase nu se includ în profitul disponibil pentru distribuire/ (pierdere totală) și se alocă la majorarea Rezervei veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare și din reevaluarea metalelor prețioase.

*Diferențele din reevaluarea zilnică reprezintă diferențe nerealizate, care se reflectă în situația rezultatului global la **Venituri/ (pierderi) din tranzacții, diferențe de curs valutar și din reevaluarea metalelor prețioase**.*

Diferențele de curs realizate din tranzacțiile valutare

Veniturile și pierderile realizate se calculează din operațiunile în valută aplicând metoda costului mediu ponderat, în fiecare zi lucrătoare, pe fiecare valută, atât pentru operațiunile de vânzare, cât și pentru cele de procurare a valutei. Atunci când tranzacțiile valutare (nivelul zilnic) nu afectează stocul valutar, veniturile și/ sau pierderile realizate se

calculează ca diferență dintre costul mediu al tranzacțiilor de vânzare și costul mediu al tranzacțiilor de cumpărare.

Costul mediu ponderat al rezervelor valutare pe fiecare valută la finele fiecărui an se echivalează cursului oficial de schimb stabilit de BNM la 1 ianuarie.

*Veniturile și pierderile realizate sunt prezentate în situația rezultatului global la rubrica **Venituri/ (pierderi) din tranzacții, diferențe de curs valutar și din reevaluarea metalelor prețioase**. Veniturile și pierderile realizate sunt distribuibile și se includ în profitul disponibil pentru distribuire/ (pierdere totală).*

Emisiune a monedei naționale

BNM are dreptul exclusiv de a emite pe teritoriul Republicii Moldova bancnote și monede metalice ca mijloc de plată. BNM pune în circulație bancnote și monede metalice, prin intermediul sistemului bancar. Obiectivul BNM în domeniul stabilității circulației monedei naționale este promovarea, urmând principiile continuității și credibilității, a politicii care asigură economia cu monedă națională, în strictă concordanță cu necesitățile reale ale circulației monetare.

Retragerea din circulație a bancnotelor și monedelor necorespunzătoare se efectuează numai de către BNM, în principal, prin intermediul sistemului bancar, în scopul schimbării acestora pe bancnote și monede corespunzătoare circulației sau înlocuirii acestora.

*Comisioanele percepute de Bancă la eliberarea monedei naționale băncilor licențiate reprezintă venituri ale BNM și se recunosc la efectuarea eliberărilor la rubrica **Alte venituri**.*

Moneda națională reprezintă datorii monetare ale Băncii, este recunoscută la valoarea nominală la punerea acesteia în circulație și este prezentată în bilanțul contabil la rubrica **Moneda națională în circulație**. Moneda națională în circulație este evaluată la cost amortizat. În scop de prezentare în bilanțul contabil, moneda națională în circulație se diminuează cu moneda națională în casa Băncii.

*Până la punerea în circulație, moneda națională (bancnotele și monedele) este înregistrată în afara bilanțului. Costurile producerii monedei naționale se reflectă în situația rezultatului global la rubrica **Cheltuieli aferente producerii monedei naționale** pe măsura suportării acestora (prestării serviciilor de producere a monedei naționale) și includ costurile pentru bancnote, monede metalice, monede divizionare și monede comemorative.*

Cu prilejul comemorării unor evenimente și personalități distincte ale istoriei și literaturii naționale, promovării operelor literare, tradițiilor naționale, reprezentării monumentelor arhitecturale cu valoare istorică din Republica Moldova, florei și faunei, BNM are dreptul de a emite bancnote și monede jubiliare și comemorative ca mijloc de plată și în scop numismatic (BMJC). BNM pune în circulație bancnotele și

monedele respective prin intermediul băncilor licențiate, precum și prin comercializarea directă a acestora către persoane fizice.

***Bancnotele și monedele jubiliare și comemorative** sunt recunoscute la datorii în rubrica **Moneda națională în circulație** la data punerii în circulație cu reflectarea în evidența contabilă la valoarea nominală. Bancnotele și monedele jubiliare și comemorative sunt comercializate la preț de vânzare, iar diferența dintre prețul de vânzare și valoarea nominală se reflectă în categoria **Alte venituri**.*

Banker și agent al statului

BNM acționează ca banker și agent al statului și al organelor acestuia. În calitate de depozitar, BNM primește și eliberează bani, ține evidența conturilor, deschide depozite și oferă orice alte servicii financiare.

În conformitate cu *Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei* și *Legea nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale*, BNM deschide și deservește contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor. Contul unic trezorerial este deservit prin participarea Ministerului Finanțelor în cadrul Sistemului automatizat de plăți interne.

BNM deschide și deservește (efectuează plăți, încasări, conversii valutare) conturile valutare ale Ministerului Finanțelor, inclusiv cele deschise în scopul implementării proiectelor finanțate de donatori.

Toate decontările în conturile Ministerului Finanțelor se efectuează în limita soldului conturilor respective (contul unic trezorerial și conturile valutare). BNM acceptă depozite de la Ministerul Finanțelor, în condiții de piață, conform reglementărilor BNM.

Depozitele la vedere ale Ministerului Finanțelor sunt purtătoare de dobândă variabilă, calculată lunar, pornind de la rata medie a dobânzii pe sistemul bancar, disponibilă pentru ultimele trei luni, la depozitele în lei moldovenești purtătoare de dobândă atrase la vedere de la persoanele juridice. Pentru depozitele la termen ale Ministerului Finanțelor, BNM plătește o dobândă în funcție de termenul depozitului, aplicând rata medie ponderată a dobânzii constituită la valorile mobiliare de stat plasate la ultima licitație pe termenul respectiv.

BNM, în calitate de agent al Ministerului Finanțelor, administrează piața primară a VMS emise în formă de înscriere în cont pe piața internă, fiind autorizată să organizeze și să desfășoare licitații de vânzare a VMS în baza Acordului de agent al statului încheiat cu Ministerul Finanțelor.

*Soldurile conturilor Ministerului Finanțelor deschise la Banca Națională sunt prezentate în rubrica **Disponibilități ale Guvernului RM**. Acestea includ mijloacele bugetului de stat deținute în valută, depozitele la vedere și la termen ale Ministerului Finanțelor, care se reflectă în bilanțul contabil la cost amortizat.*

*Cheltuielile din dobânzile plătite la disponibilitățile Guvernului sunt reflectate în situația rezultatului global la rubrica **Cheltuieli cu dobânzi***

*aferele disponibilităților, iar comisioanele încasate de Bancă din deservirea conturilor Ministerului Finanțelor (comisioanele SAPI, transferuri valutare, conversii, organizare licitații) sunt reflectate la rubrica **Alte venituri**.*

BNM nu acordă împrumuturi și garanții sub nicio formă statului sau organelor acestuia, inclusiv prin procurarea pe piața primară a valorilor mobiliare de stat sau prin acordarea de credite overnight.

BNM poate procura pe piața secundară valorile mobiliare de stat care au fost emise public doar prin operațiuni de piață deschisă și în legătură cu acordarea de credite băncilor.

BNM deține în portofoliul său valori mobiliare de stat derivate din garanții de stat emise conform *Legii nr. 235/2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015* și transmise BNM la 4 octombrie 2016 sub formă de obligațiuni de stat și valori mobiliare de stat emise ca rezultat al conversiunii în valori mobiliare de stat a împrumuturilor contractate de către Ministerul Finanțelor de la BNM în anii precedenți. Tranzacționarea de către BNM pe piața secundară a obligațiunilor de stat derivate din garanții de stat e limitată la 40 la sută din volumul de obligațiuni de stat transmise BNM de către Ministerul Finanțelor.

Valorile mobiliare de stat ca rezultat al conversiunii în valori mobiliare de stat a împrumuturilor contractate de către Ministerul Finanțelor de la BNM pe parcursul anilor precedenți se reemit anual în temeiul art. 76¹ al *Legii nr. 548/1995*. În 2025, VMS din acest portofoliu ajunse la scadență pe parcursul anului, au fost răscumpărate de Guvern.

Subsidiara BNM, Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, deține în portofoliu valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, procurate cu scopuri investiționale și deținute pentru colectarea fluxurilor de numerar din principal și dobânzi, astfel, la nivel consolidat sunt incluse în activele consolidate ale Băncii.

Valorile mobiliare de stat, disponibile în portofoliul BNM, pot fi utilizate în cadrul operațiunilor de piață monetară în scopul realizării politicii monetare.

Valorile mobiliare emise în cadrul licitațiilor organizate de Bancă nu sunt reflectate în evidența contabilă a Băncii.

*Comisionul perceput de Bancă din exercitarea atribuțiilor de agent al statului este înregistrat la data licitațiilor la rubrica **Alte venituri**.*

Toate portofoliile de valori mobiliare de stat deținute de Bancă și subsidiară sunt evaluate la cost amortizat, Banca având intenția de a încasa fluxurile contractuale.

Obligațiunile de stat derivate din garanții de stat au fost emise pe termene de până la 25 de ani, cu rate fixe ale dobânzii (rata nominală de 1,4 la sută și 5,3 la sută), rata efectivă a dobânzii portofoliului de obligațiuni fiind

de 5 la sută, rată care reprezenta valoarea justă la data recunoașterii inițiale.

Valorile mobiliare de stat în portofoliul BNM și al filialei sale reprezintă activele consolidate ale Băncii și sunt reflectate la rubrica **Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova**.

Veniturile din dobânzi la valorile mobiliare de stat sunt evaluate prin metoda dobânzii efective (considerând și costurile de emisie) și sunt reflectate în situația rezultatului global la **Venituri din dobânzi la valori mobiliare**.

Tranzacții cu FMI

BNM acționează în calitate de agent al statului la efectuarea tranzacțiilor financiare cu FMI și în calitate de depozitar pentru menținerea conturilor FMI. Calitatea de membru în cadrul FMI este distribuită în bază de cotă.

BNM, în calitate de agent al statului, efectuează în numele statului, plățile aferente rambursărilor creditelor FMI, inclusiv ale Ministerului Finanțelor.

BNM în calitate de depozitar al FMI deschide și menține conturile în lei moldovenești ale FMI deschise la BNM.

Conform Hotărârii Parlamentului (HP) nr. 1107/1992 de aderare a Republicii Moldova la FMI și Statutului FMI, BNM a fost împuternicită să fie agentul Republicii Moldova la FMI și agentul fiscal și depozitarul FMI în Republica Moldova. Parlamentul, în temeiul HP nr. 1107/1992 și al *Legii nr. 548/1995* cu privire la BNM, a împuternicit BNM să efectueze, în numele Republicii Moldova, toate operațiunile și tranzacțiile autorizate conform prevederilor statutului FMI și să primească orice sumă care poate fi plătită sau transferată Republicii Moldova în operațiunile și tranzacțiile autorizate conform diferitelor prevederi ale Statutului FMI.

Subscrierile la Cota FMI sunt efectuate de către BNM, în temeiul *Legii nr. 548/1995* și legilor speciale, prin care e mandată să își asume toate obligațiile pentru efectuarea subscrierii la FMI conform cerințelor Fondului.

Cota Republicii Moldova la FMI reprezintă o investiție strategică și este recunoscută drept un activ al Băncii, fiind reflectată în bilanțul contabil la capitolul **Active la FMI.**

Cota este evaluată la valoarea justă, cu reevaluarea lunară, în ultima zi lucrătoare a lunii gestionare, la cursul XDR față de leul moldovenesc, calculat de FMI.

Considerând că BNM este împuternicită prin lege să reprezinte Republica Moldova la FMI, să-și asume și să efectueze operațiuni cu FMI, să efectueze subscrierile cotei la FMI, să încaseze sume în numele Republicii Moldova de la FMI, să desemneze reprezentanții săi în organul de conducere al FMI, precum și să acționeze în calitate de agent fiscal și depozitar al FMI, în relația operațiunilor Republicii Moldova cu FMI, cu excepția celor direct atribuibile Guvernului Republicii

Moldova, BNM acționează în calitate de debitor principal și recunoaște activele și datoriile din aceste operațiuni în bilanțul său contabil.

BNM ca agent al Republicii Moldova poate să-și asume obligații și să execute tranzacții ce țin de participarea Republicii Moldova la organizațiile internaționale, inclusiv FMI.

Conturile 1 și 2 ale FMI deschise la Bancă sunt datorii ale Băncii reflectate la rubrica *Datorii față de FMI*, aferente contribuției RM în cota la FMI.

*Creditele primite de către Republica Moldova în cadrul acordurilor cu FMI sunt reflectate în bilanțul contabil la **Datorii față de FMI**, doar în partea volumului încasat de către BNM (pentru suplinirea rezervelor valutare), partea primită de către Ministerul Finanțelor pentru acoperirea deficitului bugetar fiind înregistrată de către Ministerul Finanțelor.*

Sistemul automatizat de plăți interne

BNM supraveghează sistemul de plăți în Republica Moldova și promovează funcționarea stabilă și eficientă a sistemului automatizat de plăți interne.

Sistemul automatizat de plăți interne (SAPI) este un sistem de plăți deținut și administrat de către BNM, care permite decontarea automată și finală a plăților în lei moldovenești de către participanții SAPI pe teritoriul Republicii Moldova.

SAPI este format din a) sistemul de decontare pe bază brută în timp real, destinat procesării plăților urgente și de mare valoare; b) sistemul de compensare cu decontare pe bază netă, destinat procesării plăților de mică valoare în lei moldovenești și c) sistemul de plăți instant, destinat procesării plăților instant.

Plățile prin intermediul SAPI sunt efectuate de către participanții SAPI prin intermediul conturilor de plăți deschise la BNM.

Participanții SAPI sunt: BNM, băncile, Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor, DCU, Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Centrul de casă și decontări din or. Tiraspol, prestatorii de servicii de plată nebancari, entități prestatoare de servicii de inițiere a plății participante în sistemul Instant.

Soldurile conturilor deschise la BNM ale participanților SAPI sunt reflectate în situațiile financiare în rubricile bilanțului contabil: „Disponibilități ale băncilor”, „Disponibilități ale Guvernului RM” și „Disponibilități ale altor clienți”. Comisioanele percepute de către BNM la efectuarea operațiunilor în cadrul SAPI sunt recunoscute în rubrica **Alte venituri.**

Depozitarul central unic al valorilor mobiliare

BNM deține 480 acțiuni cu valoarea nominală de 50 mii lei, ceea ce reprezintă o cotă de 98,36 la sută din capitalul Societății pe acțiuni „Depozitarul central unic al valorilor mobiliare” (în continuare DCU sau filială), entitate fondată și înregistrată pe 4 aprilie 2018. Activitatea DCU este reglementată prin *Legea nr. 234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare*.

DCU operează, începând cu 31 iulie 2018, Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare, care reprezintă un sistem de decontare a valorilor mobiliare, ce asigură prestarea de către Depozitarul central a serviciilor de înregistrare a valorilor mobiliare, de administrare centralizată, de decontare, după caz, a serviciilor auxiliare, corporative.

Sistemul DCU se bazează pe o tehnologie modernă de procesare directă, conectată la SAPI și care oferă o infrastructură și servicii eficiente pentru decontarea tranzacțiilor cu valori mobiliare și înregistrarea drepturilor de proprietate asupra valorilor mobiliare.

DCU înregistrează instrumentele financiare emise în Republica Moldova și alocă coduri ISIN. Operațiunea se efectuează prin înscrierea valorilor mobiliare în Sistemul DCU și deschiderea conturilor pentru emitent și primii proprietari. DCU efectuează decontări cu valorile mobiliare înregistrate de DCU. DCU ține evidența valorilor mobiliare, a drepturilor și restricțiilor asupra drepturilor oferite de valorile mobiliare.

*La nivel individual, investiția Băncii în filiala sa, DCU, este prezentată la rubrica **Investiții în filiale**, fiind evaluată la costul istoric al investiției (aportul în capital) minus pierderile din depreciere.*

La nivel consolidat, investiția în filiala DCU se consolidează, prezentând poziția, performanța și fluxurile de numerar ale Băncii și DCU, cu eliminarea tranzacțiilor și soldurilor aferente din soldurile și tranzacțiile efectuate între BNM și DCU.

Tranzacțiile și soldurile consolidate care includ poziții aferente Depozitarului central la consolidare includ Numerar și plasamente, Valori mobiliare de stat emise de Guvernul Republicii Moldova, Alte active, Imobilizări, Alte datorii, Alte rezerve, Interese care nu controlează, Venituri din dobânzi la valori mobiliare, Alte venituri, Cheltuieli operaționale etc.

Supravegherea bancară, a sistemelor de plăți și valutară

În scopul protejării intereselor deponenților, precum și al asigurării stabilității și viabilității sistemului bancar, BNM efectuează supravegherea prudentială a băncilor din Republica Moldova, urmărind respectarea cerințelor legale pentru prevenirea și limitarea riscurilor specifice activității bancare.

Conform *Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică*, BNM licențiază, reglementează și supraveghează activitatea prestatorilor de servicii de plată și a emitenților de monedă electronică.

Conform *Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară*, BNM licențiază, reglementează și supraveghează activitatea unităților de schimb valutar.

Plățile de licențiere și amenzile aplicate în procesul supravegherii entităților se virează la bugetul de stat.

BNM nu aplică plăți regulatorii de supraveghere similar altor autorități de supraveghere europene sau din Republica Moldova.

Plățile colectate din licențiere și amenzi aplicate în procesul de supraveghere nu se regăsesc în situațiile financiare ale BNM, ele fiind venituri virate direct la bugetul de stat al Republicii Moldova de către plătitori.

12.2.2 Autonomie financiară în implementarea atribuțiilor de bază

Independența instituțională, funcțională, personală și financiară a băncii centrale este cheia unei piețe financiare stabile, fiabile, competitive și eficiente, care servește economia națională și bunăstarea societății.

Autonomia financiară a BNM este un element fundamental în implementarea eficientă și independentă a atribuțiilor conferite prin lege.

O bancă centrală nu poate funcționa credibil în mod independent fără mijloace financiare adecvate, dependentă de finanțare externă pentru cheltuielile sale operaționale. Or, autonomia financiară trebuie evaluată din perspectiva capacității unor terțe părți de a influența direct sau indirect nu doar asupra atribuțiilor unei bănci centrale, ci și asupra capacității acesteia (atât din punctul de vedere al personalului, cât și din punctul de vedere al resurselor financiare) de a-și îndeplini mandatul.

Autonomia financiară a BNM este asigurată în temeiul *Legii nr. 548/1995* prin următoarele instrumente:

Independență bugetară

BNM se finanțează integral din veniturile proprii obținute din desfășurarea activităților specifice băncilor centrale. Gestionarea prudentă a resurselor financiare, menținerea echilibrului bugetar și controlul cheltuielilor de funcționare constituie preocupări constante ale BNM.

În conformitate cu art. 21 din *Legea nr. 548/1995*, anual, cheltuielile administrative incluse în Devizul de cheltuieli și investițiile capitale incluse în Alocățiile pentru investiții sunt prezentate Consiliului de supraveghere spre aprobare. Execuția acestora este verificată în conformitate cu practicile și procedurile de control intern și audit intern.

Legalitatea și regularitatea bugetului cheltuielilor administrative și a investițiilor capitale sunt supuse auditului Curții de Conturi. Auditul public extern se limitează la examinarea eficienței operaționale a deciziilor luate

de conducerea BNM, excluzându-se cele ce țin de politica monetară și valutară, precum și de gestionarea rezervelor internaționale ale statului.

Suplimentar, prognoza veniturilor și a cheltuielilor, inclusiv a cheltuielilor administrative și a investițiilor capitale ale BNM, se prezintă spre examinare membrilor Comitetului executiv, servind ca instrument managerial pentru monitorizarea în timp a activității economico-financiare a Băncii și prognozarea necesarului de capital și a profitului disponibil pentru distribuire pentru anul de gestiune.

De menționat că, adițional veniturilor obținute din gestionarea activelor financiare în valută și moneda națională, BNM poate percepe comisioane pentru unele activități permise definite în *Legea nr. 548/1995*, în vederea recuperării costurilor suportate în legătură cu serviciile prestate și operațiunile realizate.

Evidența contabilă și auditul situațiilor financiare definite în cadrul legal

Potrivit art. 66-68 din *Legea nr. 548/1995*, politicile contabile, de raportare financiară și de audit ale BNM nu fac obiectul reglementării de către entități terțe.

BNM are obligația de a ține evidența contabilă și de a întocmi situațiile financiare în modul prevăzut de legislația în domeniul contabilității și raportării financiare și de standardele internaționale de raportare financiară, oferind o imagine fidelă a poziției financiare, a performanței financiare și a altor informații relevante aferente activității acesteia.

La sfârșitul fiecărui an financiar, BNM întocmește situațiile financiare anuale individuale și, după caz, consolidate, în conformitate cu SIRF.

Situațiile financiare anuale ale BNM sunt supuse auditului anual, în conformitate cu standardele internaționale de audit, care este efectuat de o entitate de audit independentă, cu renume și cu experiență recunoscută în domeniul auditului băncilor centrale.

Prevederi clare de repartizare a profitului, formarea capitalului și a rezervelor

Modul de repartizare a profitului disponibil pentru distribuire și de formare a rezervelor este reglementat de art. 19 și art. 20 din *Legea nr. 548/1995*.

La finele anului financiar, profitul disponibil pentru distribuire este alocat pentru majorarea capitalului statutar în întregime, dacă mărimea capitalului statutar, până la distribuirea profitului disponibil pentru distribuire la finele anului financiar, constituie mai puțin de 4 la sută din totalul datoriilor monetare ale BNM; 50 la sută pentru majorarea capitalului statutar și 50 la sută transferat la bugetul de stat – dacă mărimea capitalului statutar constituie de la 4 la sută până la 10 la sută din totalul datoriilor monetare; în întregime transferat la bugetul de stat – dacă mărimea capitalului statutar constituie mai mult de 10 la sută din totalul datoriilor monetare.

Capitalul BNM include capitalul statutar, conturile de rezervă create în conformitate cu prevederile SIRF și conturile de rezervă ale veniturilor nerealizate formate în conformitate cu prevederile *Legii nr. 548/1995*.

Capitalul statutar este format din capitalul autorizat și fondul general de rezervă. Capitalul autorizat este subscris și deținut exclusiv de către stat, el nu este transferabil sau nu poate fi grevat cu sarcini. Nicio reducere a nivelului datoriilor monetare, atât pe parcursul, cât și la finele anului financiar, nu atrage diminuarea capitalului statutar creat anterior.

Fondul general de rezervă se utilizează în exclusivitate pentru acoperirea pierderilor înregistrate conform rezultatului exercițiului la finele anului financiar.

În cazul în care la finele anului financiar nivelul capitalului statutar scade sub 4 la sută din totalul datoriilor monetare ale BNM, Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, în decurs de 60 de zile după primirea raportului auditorului extern asupra situațiilor financiare ale BNM, transferă BNM o contribuție de capital în valori mobiliare de stat la o rată a dobânzii de piață, în volumul necesar pentru majorarea capitalului statutar până la 4 la sută din totalul obligațiunilor monetare ale BNM.

Dreptul de achiziție și dispunere de bunuri

În conformitate cu art. 3 și art. 70¹ din *Legea nr. 548/1995*, BNM poate achiziționa, deține și dispune de bunuri mobile și imobile necesare exercitării atribuțiilor sale și asigurării funcționării instituționale.

BNM exercită în mod exclusiv și nerestricționat drepturile de posesie, folosință și dispoziție asupra bunurilor ce constituie rezerve internaționale ale statului, asupra bunurilor achiziționate, precum și asupra bunurilor mobile utilizate în exercitarea atribuțiilor de politică monetară și valutară. Bunurile ce constituie rezerve internaționale ale statului nu pot fi supuse sechestrului, urmăririi silite, confiscării, rechiziției sau exproprierii.

BNM poate vinde activele neutilizate, care reprezintă imobilizări corporale și necorporale din domeniul privat al statului aflate în posesia BNM, în modul stabilit de către Guvern.

Deciziile privind transmiterea cu titlu gratuit a bunurilor BNM prin trecerea bunurilor dintr-un domeniu în altul, prin trecerea bunurilor de la BNM în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, prin trecerea bunurilor mobile ale domeniului public și a bunurilor imobile de la BNM către o entitate publică se iau de către Guvern, cu avizul pozitiv al BNM, doar în cazul în care nu afectează buna funcționare a BNM și exercitarea atribuțiilor sale.

BNM nu poartă răspundere pentru obligațiile statului și obligațiile altor autorități sau instituții publice.

Supraveghere independentă și guvernanță financiară

În baza art. 22 și art. 26 din *Legea nr. 548/1995*, Consiliul de supraveghere este responsabil de organizarea unui sistem eficient de supraveghere publică independentă a activității BNM.

Din Consiliul de supraveghere face parte guvernatorul, prim-viceguvernatorul, un viceguvernator și patru membri care nu sunt salariați ai BNM.

Atribuțiile Consiliului de supraveghere sunt limitate și nu interferează cu exercitarea politicii monetare, concentrându-se asupra controlului intern, aprobării situațiilor financiare, cheltuielilor administrative și investițiilor capitale, capitalizării băncii, auditului extern, politicilor de remunerare și altor competențe expres prevăzute de lege.

Autonomie în materie de personal

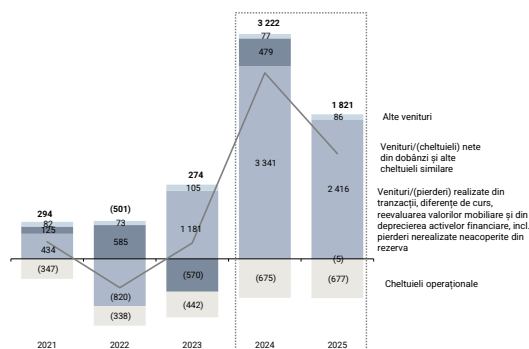
Potrivit art. 34 din *Legea nr. 548/1995*, personalul BNM este angajat și concediat în modul și condițiile stabilite de Comitetul executiv, cu excepția personalului din Cabinetul acestuia și din Corpul de control al guvernatorului, care este numit și eliberat din funcție conform reglementărilor interne aprobate de către guvernator.

Politica de remunerare este stabilită în mod autonom, cu respectarea legislației aplicabile și a principiilor recunoscute în practica internațională.

BNM menține un sistem de salarizare care asigură echitate internă, competitivitate externă și continuitate instituțională, nivelul de remunerare nefiind inferior celui de remunerare a posturilor similare ca impact și complexitate din sectorul bancar și/ sau piața generală de servicii specializate.

12.3 Analiza rezultatului financiar la nivel individual

Graficul 12.1: Evoluția rezultatului financiar pe parcursul anilor 2021-2025 (milioane lei)

Sursa: BNM

Rezultatul financiar al BNM, la nivel individual, depinde nemijlocit de necesitatea efectuării operațiunilor monetare și valutare, în vederea atingerii obiectivului fundamental și îndeplinirii atribuțiilor de bază ale BNM. Evoluția rezultatului financiar, pe parcursul anilor 2021-2025, este reflectată în graficul 12.1.

La finele anului 2025, BNM a înregistrat un profit disponibil pentru distribuire în mărime de 1 820,82 milioane lei, cu 1 401,12 milioane lei mai mic față de anul precedent, când a înregistrat un profit în mărime de 3 221,94 milioane lei (Tabelul A.26).

Obținerea unui rezultat inferior perioadei comparative se explică, în principal, prin:

- diminuarea cu circa 1 000,26 milioane lei a veniturilor nete din gestionarea rezervelor valutare, în mare parte, datorită diminuării rentabilității acestora de la 3,90 la sută în anul 2024 până la 3,18 la sută în anul 2025, în condițiile în care soldul mediu al rezervelor valutare a înregistrat o creștere ușoară de circa 1 la sută față de nivelul mediu din anul precedent;
- diminuarea cu circa 174,08 milioane lei a veniturilor nete din relația cu Guvernul privind activitatea monetar-valutară, determinate, preponderent, de majorarea cheltuielilor cu dobânzi la depozitele MF plasate la termen (+76,54 milioane lei) și la vedere (+57,93 milioane lei), pe fondul modificărilor solului și ale ratelor dobânzilor, precum și de reducerea veniturilor din dobânzile la VMS (-33,67 milioane lei), ca urmare a reducerii ratei dobânzii, dar și a soldului VMS deținute în portofoliul BNM, emise ca rezultat al conversiunii în valori mobiliare de stat a împrumuturilor contractate de către Ministerul Finanțelor de la BNM în anii precedenți;
- înregistrarea, la 31 decembrie 2025, de pierderi nerealizate din diferențele de curs de la reevaluarea stocurilor valutare, necompensate din soldul rezervei veniturilor nerealizate, în mărime de 240,31 milioane lei.

Impactul factorilor care au determinat un rezultat inferior perioadei comparative a fost parțial compensat de diminuarea cheltuielilor pentru serviciile de producere a monedei naționale cu circa 105,00 milioane lei, considerând programul de producere și livrare stabilit pentru perioadele de raportare, precum și de reducerea cheltuielilor nete din relația cu FMI cu circa 17,28 milioane lei, în principal ca urmare a scăderii cheltuielilor cu dobânzile la creditele din Contul Resurselor Generale, pe fondul diminuării soldului acestora, urmare a rambursărilor efectuate pe parcursul anului, dar și a ratei medii anuale a dobânzii.

Impactul operațiunilor de gestionare a rezervelor internaționale ale statului asupra situației financiare a BNM

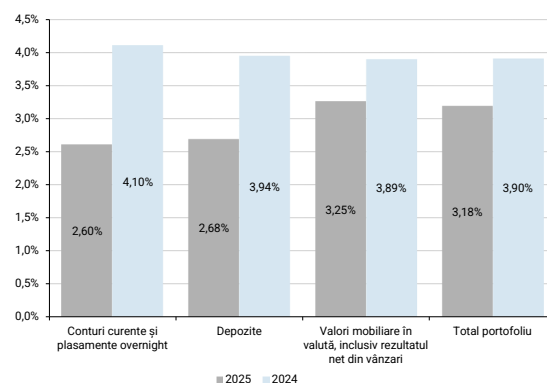
Activele oficiale de rezervă, deținute de BNM, s-au diminuat la situația din 31 decembrie 2025 față de 31 decembrie 2024 cu 2,73 la sută sau cu 143,18 milioane EUR (de la 5 247,45 milioane EUR până la 5 104,27 milioane EUR), fiind investite, preponderent, în instrumente în euro și dolari SUA.

Totodată, pe parcursul anului 2025, s-a înregistrat o majorare ușoară a volumului mediu anual al rezervelor internaționale cu 0,89 la sută sau cu 44,72 milioane EUR (de la 5 025,81 milioane EUR până la 5 070,53 milioane EUR).

Veniturile nete aferente gestionării activelor oficiale de rezervă au constituit 3 299,89 milioane lei, fiind cu 1 000,26 milioane lei mai mici față de anul precedent, când acestea au constituit 4 300,15 milioane lei.

Impactul operațiunilor de gestionare a activelor oficiale de rezervă asupra situației financiare a BNM este prezentat în tabelul A.27.

Graficul 12.2: Evoluția profitabilității activelor oficiale de rezervă în anul 2025 în comparație cu anul 2024 (%)

Sursa: BNM

Acest rezultat a fost determinat, în mare parte, de diminuarea rentabilității activelor oficiale de rezervă de la 3,90 la sută în anul 2024 până la 3,18 la sută în anul 2025, considerând evoluția ratelor de remunerare, dar și a structurii pe instrumente a rezervelor valutare.

Pe parcursul anului 2025, Banca Centrală Europeană, Sistemul Federal de Rezerve și Banca Angliei au continuat procesul de relaxare a politicii monetare, pe fondul reducerii presiunilor inflaționiste și al apropierii ratelor inflației de nivelurile-țintă. Aceste evoluții au influențat diminuarea ratelor de remunerare a mijloacelor în EUR, USD și GBP plasate atât la vedere, cât și la termen.

În conformitate cu cele mai bune practici internaționale, precum și cu prevederile *Legii nr. 548/1995*, criteriile principale pentru selectarea activelor de rezervă sunt siguranța sumelor de bază și lichiditatea. Astfel, doar după asigurarea acestor două criterii este luată în calcul profitabilitatea instrumentelor în care sunt investite activele oficiale de rezervă ale statului.

Diminuarea rezultatului din gestiunea activelor oficiale de rezervă a fost parțial determinată și de înregistrarea unor venituri nete realizate din vânzări de valută mai mici, în mărime de 159,75 milioane lei, comparativ cu anul 2024 când au fost înregistrate venituri nete realizate în mărime de 524,42 milioane lei.

Veniturile realizate din operațiuni în VS apar la vânzarea valutei și reprezintă diferența pozitivă dintre cursul de vânzare și costul stocului valutei respective (sau cursul mediu al valutei cumpărate) multiplicată la volumul vânzărilor (și viceversa în cazul stocului negativ).

Pe parcursul anului 2025, veniturile realizate au fost înregistrate, preponderent, urmare a conversiilor USD în EUR în scopul ajustării compoziției valutare a rezervelor, a altor conversii valutare, precum și a intervențiilor de vânzare.

În 2025, BNM a înregistrat vânzări de valută în sumă de 384,59 milioane EUR, din care intervenții de vânzare de 179,50 milioane EUR, precum și conversii valutare contra MDL în volum total de circa 380,50 milioane EUR. În anul 2024 au fost efectuate vânzări de valută în sumă de 542,38 milioane dolari SUA, din care intervenții de vânzare de 226,30 milioane dolari SUA, precum și conversii valutare contra MDL în volum total de circa 580,51 milioane dolari SUA.

Evoluția cursului oficial de schimb al leului moldovenesc față de valutele în care sunt deținute activele oficiale de rezervă a avut un impact semnificativ asupra situației financiare a BNM. Astfel, în perioada analizată, leul moldovenesc a înregistrat o tendință de depreciere față de EUR, înregistrând, potrivit valorilor de la finele anului 2025 comparativ cu finele anului precedent, o depreciere de 2,3 la sută, precum și o tendință de apreciere față de USD și GBP, înregistrând, conform valorilor de la finele lunii decembrie 2025 față de finele anului 2024, aprecieri de 9,1 la sută și, respectiv, 2,6 la sută (Tabelul A.28).

Astfel, la finele anului 2025, ca rezultat al aprecierii leului moldovenesc față de unele valute componente ale stocurilor valutare, au fost înregistrate pierderi nete nerealizate din diferențele de curs de la reevaluarea stocurilor valutare în mărime de 2 994,08 milioane lei. La finele anului 2024, au fost înregistrate venituri nerealizate din diferențele de curs de la reevaluarea stocurilor valutare în mărime de 2 753,77 milioane lei.

Informații adiționale privind gestionarea activelor oficiale de rezervă sunt prezentate în capitolul **Activele oficiale de rezervă**.

Impactul implementării politicii monetare și al activităților ce țin de relațiile cu Guvernul Republicii Moldova asupra situației financiare a BNM

Anul 2025 a fost caracterizat de o dinamică dezinflaționistă pe fundalul ajustării tarifelor reglementate în luna decembrie 2024 și ianuarie 2025 în condițiile unei cereri interne moderate și al transmiterii graduale a efectelor măsurilor de politică monetară.

În acest context, BNM a ajustat conduita politicii monetare pe parcursul anului. La începutul anului, rata de bază a fost majorată până la 5,60 la sută, ulterior fiind crescută la 6,50 la sută în februarie 2025, în vederea ancorării anticipațiilor inflaționiste și al temperării presiunilor asupra prețurilor. În a doua jumătate a anului, în contextul temperării treptate a inflației și al propagării măsurilor anterioare, BNM a inițiat un proces de relaxare prudentă a politicii monetare, reducând rata de bază până la 6,25 la sută, ulterior la 6,00 la sută, iar spre finele anului la 5,00 la sută.

Totodată, în ședința din noiembrie 2025, BNM a continuat procesul de relaxare prin reducerea normelor rezervelor obligatorii, măsură destinată asigurării cu lichiditate a sistemului bancar și scăderii costurilor de creditare, încurajând consumul și investițiile, precum și contribuind, în timp, la scăderea ratelor de dobândă pe piețele monetară, de depozit și de credit.

Ratele dobânzilor la facilitățile permanente au fost ajustate corespunzător, în cadrul coridorului de politică monetară, reflectând tranziția de la o politică monetară relativ restrictivă la una gradual neutră, în concordanță cu evoluțiile macroeconomice și cu apropierea inflației de țintă pe termen mediu.

În consecință, cheltuielile aferente remunerării rezervelor obligatorii au crescut cu circa 7,83 milioane lei, determinate de evoluția ratei medii de remunerare a rezervelor obligatorii în MDL care pe parcursul perioadei de raportare a constituit 4,13 la sută (2024: 1,81 la sută). Acest efect a fost parțial atenuat de diminuarea ratelor medii de remunerare a rezervelor obligatorii în VLC (EUR: 0,22 la sută vs. 1,64 la sută; USD: 2,24 la sută vs. 3,14 la sută), dar și a normelor rezervelor obligatorii atât în MDL, cât și în VLC. Astfel, la finele anului 2025, norma rezervelor obligatorii MDL constituia 20,0 la sută, iar norma Rezervelor obligatorii VLC – 29,0 la sută, comparativ cu 25,0 la sută, respectiv, 34,0 la sută la finele anului precedent.

Cheltuielile cu operațiunile de sterilizare efectuate prin emiterea de certificate emise de BNM s-au majorat cu 14,59 milioane lei, fapt determinat de evoluția ratei medii a dobânzii, care pe parcursul anului 2025 a constituit 6,03 la sută, comparativ cu anul 2024, când rata medie era în mărime de 3,88 la sută. Acest efect a fost parțial atenuat de soldul mediu zilnic al certificatelor emise de BNM, care a constituit 6 481,4 milioane lei (2024: 9 657,09 milioane lei).

Cheltuielile nete cu remunerarea conturilor și depozitelor Ministerului Finanțelor au crescut cu 137,71 milioane lei față de 2024, în principal din cauza majorării cheltuielilor cu dobânzile la depozitele atrase la termen cu 76,54 milioane lei, considerând înregistrarea unui sold mediu zilnic al depozitelor mai mare cu 1 190,67 milioane lei față de anul precedent, efect parțial diminuat de scăderea ratei medii de remunerare la 6,57 la sută față de 8,68 la sută în 2024. Cheltuielile cu dobânzi aferente depozitelor Ministerului Finanțelor plasate la vedere s-au majorat cu circa 57,93 milioane lei, fiind determinate de înregistrarea unui sold mediu zilnic al contului unic trezorerial mai mare cu circa 2 392,80 milioane lei, precum și a unei rate medii de remunerare mai mare față de perioada precedentă (2025: 2,03 la sută; 2024: 1,89 la sută).

Majorarea cheltuielilor cu dobânzi la depozite overnight atrase la termen de la bănci rezidente cu 9,61 milioane lei a fost determinată atât de evoluția ratei medii a dobânzii, care pe parcursul perioadei de raportare a constituit 4,13 la sută, comparativ cu anul 2024, când rata medie era în mărime de 1,85 la sută, cât și de înregistrarea unui sold mediu zilnic al depozitelor cu 54,36 milioane lei mai mare decât în anul 2024.

Veniturile nete din deținerea portofoliilor de VMS, în anul 2025 față de anul precedent, s-au diminuat cu 38,06 milioane lei, fiind influențate, în mare parte, de diminuarea veniturilor din amortizarea scontului la VMS cu circa 33,67 milioane lei, considerând diminuarea ratei medii ponderate a dobânzii la BT emise în perioada analizată în mărime de 2,77 la sută (2024: 4,29 la sută), dar și înregistrarea unui sold mediu al BT deținute în portofoliu cu 654,88 milioane lei mai mic decât în anul 2024, considerând răscumpărările definitive efectuate pe parcursul anului.

Totodată, pe parcursul anului 2025, au fost înregistrate venituri din dobânzi aferente operațiunilor repo, mai mari cu 13,85 milioane lei, fiind influențate atât de înregistrarea unui sold mediu al tranzacțiilor repo mai mare, care în perioada de raportare a constituit 298,3 milioane lei (2024: 118,6 milioane lei), cât și de nivelul mai ridicat al ratei medii a dobânzii (6,25 la sută anual față de 3,86 la sută anual).

Ansamblul instrumentelor de politică monetară aplicate de BNM pe parcursul anului 2025 și activitățile ce țin de relațiile cu Guvernul au generat o pierdere netă în mărime de 634,15 milioane lei, comparativ cu pierderea de 442,54 milioane lei înregistrată în anul 2024 (Tabelul A.29).

Analiza executării Devizului de cheltuieli și Alocățiilor pentru investiții

Anual, toate cheltuielile administrative și investițiile capitale ale BNM se prevăd în devizul de cheltuieli și, respectiv, în alocățiile pentru investiții, care se aprobă de către Consiliul de supraveghere și se verifică, în execuție, conform practicilor și procedurilor controlului și auditului intern.

Propunerile de buget se stabilesc ținând cont de obiectivele stabilite în Planul strategic, în Strategia tehnologiei informației și comunicațiilor și Planul anual de activitate al BNM pentru anul următor.

Comitetul executiv este responsabil de modalitatea detaliată de planificare și executare a Devizului de cheltuieli și Alocățiilor pentru investiții, de determinarea detaliată a tipurilor de cheltuieli planificate, de stabilirea subdiviziunilor responsabile, precum și de supravegherea întregului proces de planificare și luare a deciziilor de acceptare/ respingere a cheltuielilor necesare a fi efectuate de către subdiviziunile responsabile.

Planificarea cheltuielilor administrative și a investițiilor capitale se efectuează în baza principiilor de consultare, responsabilitate, performanță, exhaustivitate, prudență, raționalitate și sustenabilitate.

Devizul de cheltuieli

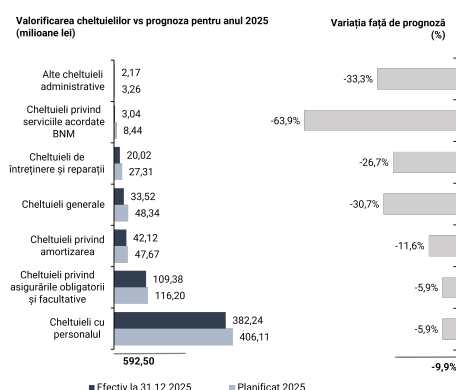
Pentru anul 2025, au fost aprobate cheltuieli administrative în mărime de 657,33 milioane lei. Efectiv, la data de 31 decembrie 2025 au fost valorificate cheltuieli administrative în sumă de 592,50 milioane lei, ceea ce indică un grad de realizare de 90,1 la sută. Înregistrarea unor cheltuieli administrative mai mici decât cele planificate, denotă preocuparea constantă BNM pentru buna gestionare financiară a resurselor proprii de funcționare.

Cheltuielile cu personalul, inclusiv contribuțiile de asigurări sociale reprezintă ponderea cea mai mare din totalul cheltuielilor administrative. Nevalorificarea sumei totale planificate pentru perioada raportată se datorează, în principal, angajării unui număr mai mic de salariați decât cel planificat, precum și angajării unor salariați în trepte salariale mai mici decât media bugetată.

Cheltuielile efective privind amortizarea imobilizărilor au constituit 42,12 milioane lei, cu o rată de valorificate în mărime de 88,4 la sută. Economii înregistrate se datorează, în principal, amânării în timp a unor achiziții de imobilizări, respectiv, a dării în exploatare a acestora.

Cheltuielile generale au fost valorificate în mărime de 69,3 la sută din suma aprobată de 48,34 milioane lei. Factorii principali care au determinat neexecutarea integrală a sumelor planificate au fost obținerea unor prețuri mai mici pentru serviciile achiziționate, factori exogeni și ajustarea necesităților reale, adaptate pe parcursul perioadei de executare.

Graficul 12.3: Valorificarea cheltuielilor administrative la 31 decembrie 2025 (%)

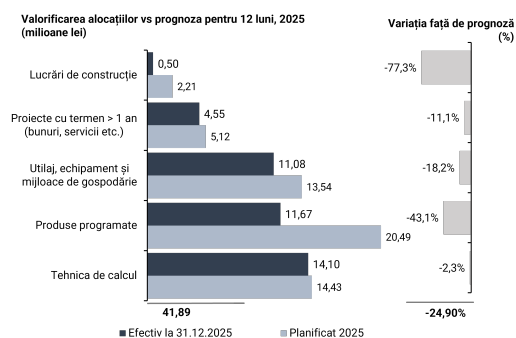
Sursa: BNM

Cheltuielile de întreținere și reparație au constituit 20,02 milioane lei. Amânarea sau anularea unor proceduri de achiziție, din motive procedurale, precum și unele cerințe legislative care impun obținerea autorizațiilor pentru anumite lucrări de reparație au determinat replanificarea unor cheltuieli pentru perioadele următoare. Efectul acestor factori a fost parțial compensat de achitarea unor tarife pentru servicii de întreținere mai mari decât cele estimate inițial, rezultând un grad de realizare de 73,30 la sută din suma aprobată.

Alocațiile pentru investiții

În scopul achiziționării și modernizării fondului de imobilizări corporale și necorporale ale BNM, precum și pentru asigurarea achiziționării unor lucrări și servicii cu termenul de execuție în anii 2025-2030 (dar cu lansare sau continuare în anul 2025), pentru anul 2025 au fost aprobate investiții capitale, incluzând și angajamente contractuale, în sumă de 177,91 milioane lei, ulterior majorate până la 180,40 milioane lei.

Graficul 12.4: Valorificarea investițiilor capitale (spre achitare) la 31 decembrie 2025

Sursa: BNM

Considerând orizontul de timp al valorificării alocațiilor pe o perioadă de circa 6 ani, au fost planificate mijloace financiare care urmau să fie achitate pe parcursul anului 2025 în mărime de 62,73 milioane lei, ulterior fiind diminuate până la 55,78 milioane lei.

Efectiv, la situația din 31 decembrie 2025, au fost valorificate mijloace financiare planificate spre achitare în mărime de 41,89 milioane lei.

O parte semnificativă a investițiilor capitale realizate în anul 2025 a fost destinată achiziționării de produse hardware și software, implementării unor proiecte IT și modernizării unor utilaje. Pe parcursul anului, BNM a achiziționat licențe informatice, tehnică de calcul, utilaje și inventar gospodăresc, a suportat cheltuieli pentru reparații capitale a activelor și a efectuat plăți privind extinderea și modernizarea infrastructurii sistemelor informatice.

Gradul de realizare a sumelor aprobate pentru achitare în mărime de 75,1 la sută, a fost influențat de mai mulți factori, care au avut impact direct asupra calendarului derulării investițiilor capitale planificate a fi realizate, precum evoluția procedurilor de achiziție, inclusiv prelungirea etapelor de evaluare, ajustarea cerințelor tehnice și a documentației de atribuire pentru alinierea la necesitățile actualizate, în contextul reluării unor proceduri; dinamica pieței, inclusiv modificări în disponibilitatea, caracteristicile sau condițiile de furnizare ale unor soluții și produse, reconfigurarea priorităților operaționale și optimizarea utilizării resurselor financiare disponibile; utilizarea capacităților interne pentru realizarea unor activități planificate inițial pentru externalizare și reevaluarea etapizată a oportunității și calendarului de implementare a unor inițiative, în corelare cu evoluția proiectelor în derulare.

12.4 Analiza poziției financiare la nivel individual

Activitățile desfășurate de către BNM pe parcursul anului 2025, în scopul îndeplinirii atribuțiilor sale de bază, se răsfrâng asupra structurii bilanțului BNM, fapt reflectat în graficul 12.5 și tabelul A.30.

12.5 Analiza comparativă a poziției financiare și a rezultatului financiar consolidat

Rezultatul financiar al filialei

DCU gestionează, începând cu 31 iulie 2018, Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare, care reprezintă un sistem de decontare a valorilor mobiliare, ce asigură prestarea serviciilor de înregistrare a valorilor mobiliare, de administrare centralizată, de decontare, după caz, a serviciilor auxiliare, corporative. DCU operează cu valori mobiliare de stat și creanțele BNM, cu instrumente financiare corporative și asigură în totalitate funcțiile de decontare a tranzacțiilor bursiere. Operațiunile se efectuează prin înscrierea valorilor mobiliare în Sistemul DCU și deschiderea conturilor pentru emitent și primii proprietari. DCU efectuează decontări cu valorile mobiliare înregistrate, totodată, ține evidența valorilor mobiliare, a drepturilor și restricțiilor asupra drepturilor oferite de valorile mobiliare.

Analiza rezultatului financiar pe activitățile principale ale DCU este prezentată în tabelul A.31.

Analiza poziției financiare a filialei

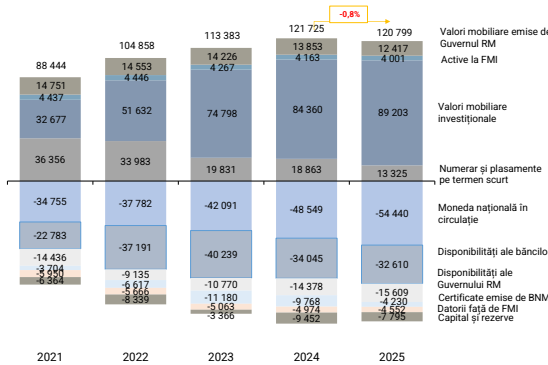
Activitățile desfășurate de către DCU pe parcursul anului 2025, în scopul îndeplinirii atribuțiilor sale de bază, se răsfrâng asupra structurii bilanțului filialei, fapt reflectat în tabelul A.32.

Ca urmare a consolidării rezultatului financiar al filialei BNM, poziția financiară consolidată și individuală a BNM se prezintă în tabelul A.33.

Ca rezultat al consolidării rezultatului financiar al filialei, la 31 decembrie 2025, poziția financiară consolidată a BNM a crescut cu 10,60 milioane lei, efect determinat de investirea activelor de rezervă acumulate de DCU în valori mobiliare de stat.

Ca urmare a consolidării rezultatului financiar al filialei BNM, rezultatul financiar consolidat și individual al BNM se prezintă în tabelul A.34.

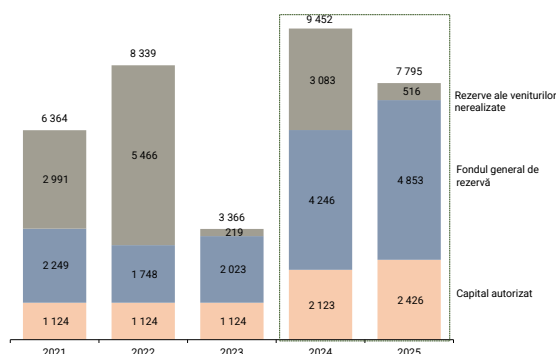
Graficul 12.5: Evoluția bilanțului contabil pe parcursul anilor 2021-2025 (milioane lei)

Sursa: BNM

12.6 Capital și rezerve

Graficul 12.6: Structura capitalului și a rezervelor (milioane lei) pentru anii 2021-2025

Sursa: BNM

În conformitate cu art. 19 din *Legea nr. 548/1995*, capitalul BNM include capitalul statutar, conturile de rezervă create în conformitate cu prevederile art. 66 și conturile de rezervă ale veniturilor nerealizate. Capitalul statutar include capitalul autorizat și fondul general de rezervă, este dinamic și se formează din profitul anului disponibil pentru distribuire, din veniturile obținute conform art. 64 alineatul (3) și/ sau din contribuțiile Guvernului Republicii Moldova, până când mărimea acestuia va atinge 10 la sută din totalul datoriilor monetare ale BNM. Fondul general de rezervă poate fi utilizat în exclusivitate pentru acoperirea pierderilor realizate conform rezultatului exercițiului la finele anului financiar, în cazul în care se înregistrează un rezultat negativ.

Conform mecanismului de alocare a profitului, în cazul în care mărimea capitalului statutar al BNM la finele anului financiar constituie de la 4 la sută până la 10 la sută din totalul datoriilor monetare ale BNM, pentru majorarea capitalului statutar se alocă doar 50 la sută din profitul disponibil pentru distribuire, în modul prevăzut la art.19 alin.(3).

Situația capitalului și a rezervelor este prezentată în tabelul A.35.

Profit alocat la bugetul de stat

La 31 decembrie 2025, capitalul autorizat al BNM a fost majorat cu 303 469 mii lei, până la 2 426 449 mii lei, iar fondul general de rezervă a fost majorat cu 606 939 mii lei, până la 4 852 898 mii lei.

Rezerva veniturilor nerealizate din diferențele de curs de la reevaluarea stocurilor valutare în mărime de 2 753 773 mii lei a fost utilizată în întregime pentru acoperirea parțială a pierderilor nerealizate ale anului 2025 în mărime de 2 994 078 mii lei. Diferența neacoperită în mărime de 240 305 mii lei a diminuat profitul disponibil pentru distribuire conform art. 20, alin. (2) lit. b) din *Legea nr. 548/1995* și a fost acoperită din fondul general de rezervă, conform art. 20 alin. (4) la momentul distribuirii profitului.

Considerând că nivelul capitalului, la 31 decembrie 2025, până la distribuirea profitului disponibil pentru distribuire constituia 6,93 la sută din totalul datoriilor monetare, 50 la sută din profitul disponibil pentru distribuire a fost alocat pentru majorarea capitalului autorizat, acesta atingând nivelul de 1/3 din capitalul statutar, și a fondului general de rezervă, acesta atingând nivelul de 2/3 din capitalul statutar, iar 50 la sută din profitul disponibil pentru distribuire urmează a fi transferat la bugetul de stat pe parcursul anului 2026. Ca urmare a acestei distribuirii, nivelul capitalului statutar raportat la totalul datoriilor monetare a crescut la **7,92** la sută la 31 decembrie 2025.

Listă de figuri

1.1	Evoluția comparativă a PIB în economiile selectate (%) pentru anii 2024-2025	25
1.2	Evoluția indicelui USDX în contextul politicii monetare a Fed pentru anii 2023-2025	27
1.3	Evoluția EUR/USD și a ratelor de referință în zona euro pentru anii 2023-2025	27
1.4	Ritmul mediu anual de creștere a prețurilor internaționale pe categorii (%) pentru anii 2023-2025	27
1.5	Prețurile la gazele naturale (euro/1 000 metri cubi) pentru anii 2023-2025	28
1.6	Piața petrolieră pentru anii 2023-2025	28
1.7	Oferta mondială și pe țări/ grupuri vs. consumul mondial de petrol (milioane barili/zi) pentru anii 2023-2025	28
1.8	Ritmul de creștere anual al producției industriale în Germania, Franța și Italia, ajustat sezonier (%) pentru anii 2023-2025	30
1.9	Datoria publică în țările UE (% din PIB, trimestrul III 2025)	31
1.10	Evoluția prețurilor de consum în România în contextul politicii monetare a BNR (%) pentru anii 2023-2025	32
1.11	Evoluția prețurilor de consum în Turcia în corelația cu deprecierea lirei turcești pentru anii 2023-2025	32
2.1	Contribuția componentelor cererii (puncte procentuale) la creșterea PIB (%) pentru anii 2022-2025	34
2.2	Contribuția sectoarelor economiei (puncte procentuale) la creșterea PIB (%) pentru anii 2022-2025	34
2.3	Evoluția în termeni reali a consumului final al gospodăriilor populației (% față de anul precedent) pentru anii 2022-2025	35
2.4	Contribuția componentelor (puncte procentuale) la evoluția venitului disponibil al populației (% față de anul precedent) pentru anii 2022-2025	35
2.5	Contribuția componentelor (puncte procentuale) la rata anuală a investițiilor pe surse de finanțare (%) pentru anii 2022-2025	36
2.6	Contribuția componentelor (puncte procentuale) la rata anuală a investițiilor pe tipuri de mijloace fixe (%) pentru anii 2022-2025	36
2.7	Contribuția după sectoare (puncte procentuale) la rata anuală a producției globale agricole (%) pentru anii 2022-2025	36
2.8	Contribuția componentelor (puncte procentuale) la evoluția producției industriale (% față de anul precedent) pentru anii 2022-2025	37
2.9	Contribuția componentelor (puncte procentuale) la evoluția în termeni reali a transportului de mărfuri (% față de anul precedent) pentru anii 2022-2025	37

2.10 Contribuția subcomponentelor (puncte procentuale) la evoluția în termeni reali a transportului de pasageri (% , față de anul precedent) pentru anii 2022-2025	37
2.11 Comerțul interior (în baza declarațiilor TVA), (% , față de anul precedent)	38
2.12 Contribuția pe categorii de țări (puncte procentuale) la evoluția ratei anuale a exporturilor (%) pentru anii 2022-2025	38
2.13 Contribuția pe grupuri de mărfuri (puncte procentuale) la evoluția ratei anuale a exporturilor (%) pentru anii 2022-2025	38
2.14 Contribuția după origine (puncte procentuale) la evoluția ratei anuale a exporturilor (%) pentru anii 2022-2025	40
2.15 Contribuția pe categorii de țări (puncte procentuale) la evoluția ratei anuale a importurilor (%) pentru anii 2022-2025	40
2.16 Contribuția pe grupuri de mărfuri (puncte procentuale) la evoluția ratei anuale a importurilor (%) pentru anii 2022-2025	40
2.17 Populația economic activă și populația ocupată pentru anii 2022-2025	40
2.18 Evoluția ratei de activitate și a ratei de ocupare a populației (%) pentru anii 2022-2025	40
2.19 Evoluția numărului de șomeri și a ratei șomajului pentru anii 2022-2025	40
2.20 Fondul de salarizare în economie și numărul mediu de salariați (% , față de anul precedent) pentru anii 2022-2025	41
2.21 Salariul mediu real (% , față de anul precedent) pentru anii 2022-2025	41
2.22 Rata anuală a IPC (%)	42
2.23 Ritmul anual al subcomponentelor inflației (%)	42
2.24 Contribuția subcomponentelor (puncte procentuale) la dinamica anuală a inflației (%)	42
2.25 Contribuția subcomponentelor (puncte procentuale) la dinamica anuală a inflației de bază (%)	43
2.26 Contribuția componentelor (puncte procentuale) la dinamica anuală a prețurilor la produsele alimentare (%)	43
2.27 Evoluția indicelui prețurilor la produsele alimentare la nivel internațional, indicele FAO pentru anii 2019-2025	44
2.28 Contribuția componentelor (puncte procentuale) la dinamica anuală a prețurilor reglementate (%)	45
2.29 Contribuția componentelor (puncte procentuale) la dinamica anuală a prețurilor la combustibili și carburanți (%)	48
2.30 Rata anuală a prețurilor în industrie (%)	48
2.31 Contribuția componentelor după principalele ramuri în industrie (puncte procentuale) la dinamica anuală a prețurilor în industrie (%)	49
2.32 Evoluția ratei anuale a prețurilor în construcții (%)	49

2.33 Rata anuală a prețurilor producătorului la produsele agricole (%) pentru anii 2022-2025	49
2.34 Structura veniturilor bugetului de stat (%)	51
2.35 Indicatorii bugetului de stat (%) pentru anii 2022-2025	51
2.36 Indicatorii bugetului public național pentru anii 2022-2025	52
2.37 Structura veniturilor bugetului public național (%)	52
2.38 Contul curent – componente principale pentru anii 2023-2025	54
2.39 Exportul de bunuri, pe zone geografice (milioane euro) pentru anii 2023-2025	54
2.40 Importul de bunuri, pe zone geografice, prețuri FOB (milioane euro) pentru anii 2023-2025	54
2.41 Importul de produse energetice și electricitate, prețuri FOB (milioane euro) pentru anii 2023-2025	55
2.42 Exportul și importul de servicii pentru anii 2023-2025	55
2.43 Veniturile primare, pe componente pentru anii 2023-2025	55
2.44 Veniturile secundare, pe componente pentru anii 2023-2025	56
2.45 Remiteri personale pentru anii 2023-2025	56
2.46 Contul financiar după categorii funcționale pentru anii 2023-2025	56
2.47 Investiții directe: acumularea netă de pasive, dezagregate pe instrumente, la sfârșit de perioadă (milioane euro) pentru anii 2023-2025	57
2.48 Poziția investițională internațională în dinamică, la sfârșit de perioadă pentru anii 2023-2025	57
2.49 Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă ale Republicii Moldova la sfârșit de perioadă (milioane euro) pentru anii 2023-2025	57
2.50 Investițiile directe, pasive, componentele de bază, poziția* la sfârșit de perioadă (milioane euro) pentru anii 2023-2025	58
2.51 Investițiile directe, capital propriu acumulat la 31.12.2025, pe activități economice (conform CAEM 2)	58
2.52 Datoria de stat ca pondere în PIB (% , sfârșit de an) pentru anii 2022-2025	59
2.53 Datoria externă brută în dinamică, la sfârșitul anilor 2023-2025	60
2.54 Structura datoriei externe – prezentare sectorială (milioane euro), la sfârșitul anilor 2023-2025	60
2.55 Structura pe creditorii a datoriei private, la 31.12.2025 (%)	60
3.1 Evoluția instrumentelor de politică monetară pentru anii 2022-2025	65
3.2 Evoluția soldului zilnic al operațiunilor de piață monetară (milioane lei) pentru anii 2022-2025	66
3.3 Evoluția soldului mediu lunar al depozitelor/ creditelor overnight (milioane lei) pentru anii 2022-2025	67
3.4 Evoluția normei rezervelor obligatorii în MDL și în valută (%) pentru anii 2022-2025	67

3.5	Evoluția mijloacelor atrase supuse rezervării (medii pe perioade de observare) pentru anii 2022-2025	67
3.6	Evoluția cursului oficial de schimb MDL/EUR și a volumului intervențiilor BNM pentru anii 2022-2025	68
3.7	Evoluția componentelor masei monetare M2 (% , creștere față de luna similară a anului precedent) pentru anii 2022-2025	69
3.8	Dinamica principalelor componente ale masei monetare M3 (% , creștere față de luna similară a anului precedent) pentru anii 2022-2025	69
3.9	Soldul mediu anual al cererii față de economie (% , creștere anuală) pentru anii 2022-2025	69
3.10	Dinamica componentelor soldului mediu anual al cererii față de economie (% , creștere anuală) pentru anii 2022-2025	70
3.11	Dinamica volumului și a ratelor medii ponderate la creditele noi acordate în MDL pentru anii 2022-2025	70
3.12	Dinamica volumului creditelor noi acordate în MDL (% , creștere anuală) pentru anii 2022-2025	70
3.13	Dinamica volumului și a ratelor medii ponderate la creditele noi acordate în valută și atașate la cursul valutei pentru anii 2022-2025	72
3.14	Dinamica componentelor soldului mediu anual al depozitelor atrase (% , creștere anuală) pentru anii 2022-2025	72
3.15	Dinamica soldului mediu anual al depozitelor atrase la vedere și la termen (% , creștere anuală) pentru anii 2022-2025	72
3.16	Dinamica volumului și a ratelor medii ponderate la depozitele noi la termen atrase în lei pentru anii 2022-2025	73
3.17	Dinamica volumului și a ratelor medii ponderate la depozitele noi la termen atrase în valută recalculate în lei pentru anii 2022-2025	73
3.18	Ratele medii ale dobânzilor în lei (% anual) pentru anii 2022-2025	73
3.19	Ratele medii ponderate ale dobânzilor aferente soldurilor creditelor și depozitelor (% anual) la sfârșitul anilor 2022-2025	74
3.20	Viteza de circulație a banilor (puncte procentuale) pentru anii 2022-2025	74
3.21	Indicatorii multiplicatorului monetar (puncte procentuale) pentru anii 2022-2025	74
3.22	Coeficientul monetizării economiei (puncte procentuale) pentru anii 2022-2025	75
3.23	Coeficientul creditării economiei și gradul de îndatorare (%) pentru anii 2022-2025	75
3.24	Gradul de dolarizare în economie (%) pentru anii 2022-2025	75
3.25	Indicatorii cantitativi ai pieței primare a VMS (milioane lei) pentru anii 2022-2025	76
3.26	Dinamica lunară a indicatorilor pieței primare a VMS	76
3.27	Structura emisiunilor de VMS pe scadențe în anul 2024	76

3.28 Structura emisiunilor de VMS pe scadențe în anul 2025	77
3.29 Dinamica ratelor nominale ale dobânzilor la VMS cu scadența până la un an (%) pentru anii 2022-2025	77
3.30 Evoluția ratelor dobânzilor pe piața financiară (%) pentru anii 2022-2025	79
3.31 Dinamica volumului VMS în circulație (milioane lei) la finele anilor 2022-2025	79
3.32 Dinamica indicatorilor VMS (BT) comercializate pe piața secundară pentru anii 2022-2025	79
3.33 Structura VMS comercializate pe piața secundară în diviziune pe scadențe, în anul 2024	79
3.34 Structura VMS comercializate pe piața secundară în diviziune pe scadențe, în anul 2025	79
3.35 Evoluția ratelor de referință pe piața interbancară și a ratei de bază a BNM (%) pentru anii 2022-2025	79
3.36 Rulajul tranzacțiilor valutare contra MDL realizate pe piața valutară internă, în structură după modalitatea de decontare (virament sau numerar), (%) pentru anii 2022-2025	80
3.37 Structura valutară a rulajului total al tranzacțiilor valutare contra MDL efectuate pe piața valutară internă în anul 2024 (%)	80
3.38 Structura valutară a rulajului total al tranzacțiilor valutare contra MDL efectuate pe piața valutară internă în anul 2025 (%)	80
3.39 Numărul total al operațiunilor de schimb valutar cu persoane juridice, pe valute pentru anii 2022-2025	81
3.40 Numărul tranzacțiilor în euro și dolari SUA pe piața valutară intrabancară prin virament, structurate potrivit sumei tranzacționate (cu echivalentul mai mare de 10 000 până la 100 000 euro, inclusiv) pentru anii 2022-2025	81
3.41 Numărul tranzacțiilor în euro și dolari SUA pe piața valutară intrabancară prin virament, structurate potrivit sumei tranzacționate (mai mari de echivalentul a 100 000 euro) pentru anii 2022-2025	81
3.42 Structura valutară a activelor valutare bilanțiere, curs efectiv (%), la sfârșitul anilor 2022-2025	82
3.43 Activele valutare bilanțiere, la curs efectiv, în structură pe tip de activ (milioane euro) pentru anii 2022-2025	82
3.44 Structura valutară a obligațiunilor valutare bilanțiere, curs efectiv (%), la sfârșitul anilor 2022-2025	82
3.45 Obligațiunile valutare bilanțiere, la curs efectiv, în structură pe tip de pasiv (milioane euro) pentru anii 2022-2025	83
3.46 Fluctuațiile cursului oficial al monedei naționale în raport cu dolarul SUA și euro pentru anii 2022-2025	83
3.47 Evoluția monedelor unor parteneri comerciali principali ai Republicii Moldova și ale unor țări din regiune în raport cu euro, curs mediu 2025/2024 (%)	83
3.48 Contribuția principalilor parteneri comerciali ai Republicii Moldova la modificarea cursului real efectiv în anul 2025 (puncte procentuale)	84
3.49 Dinamica cursului real efectiv al monedei naționale calculat pe baza ponderii principalilor parteneri comerciali (%) pentru anii 2022-2025	84
3.50 Gradul de acoperire a cererii nete prin oferta netă și dinamica cursului oficial pentru anii 2022-2025	84

3.51 Structura valutară a ofertei nete de valută de la persoanele fizice (%) pentru anii 2022-2025	85
3.52 Activele oficiale de rezervă (AOR), pe tip de flux (milioane euro)	85
3.53 Ratele de politică monetară în UE, SUA și Marea Britanie (%) pentru anii 2022-2025	88
3.54 Structura rezervelor valutare pe instrumente investiționale (milioane euro) la sfârșitul anilor 2022-2025	89
3.55 Structura valutară a rezervelor valutare la situația din 31.12.2025 (%)	90
4.1 Dinamica principalilor indicatori financiari pe sectorul bancar pentru perioada 31.12.2024 – 31.12.2025	92
4.2 Dinamica fondurilor proprii (milioane lei) și a ratei fondurilor proprii totale (%) pe sectorul bancar pentru perioada 31.12.2024 ³⁸ – 31.12.2025	94
4.3 Dinamica concentrării fondurilor proprii totale ale sectorului bancar al Republicii Moldova pe grupuri de bănci pentru perioada 31.12.2024 ³⁹ – 31.12.2025 (%)	95
4.4 Structura capitalului social al sectorului bancar din Republica Moldova, conform sursei de proveniență a investițiilor pentru perioada 31.12.2024 ⁴⁰ – 31.12.2025 (%)	95
4.5 Dinamica concentrării activelor pe grupuri de bănci pentru perioada 31.12.2024 ⁴¹ – 31.12.2025 (%)	96
4.6 Concentrarea activelor sectorului bancar la 31.12.2025 (%)	96
4.7 Dinamica structurii activelor sectorului bancar pentru perioada 31.12.2024 ⁴² – 31.12.2025 (%)	97
4.8 Dinamica activelor, creditelor și depozitelor raportate la PIB (%), la sfârșitul anilor 2015-2025	97
4.9 Distribuirea pe ramuri a creditelor la 31.12.2025 (%)	98
4.10 Distribuirea creditelor neperformante pe ramuri pentru perioada 31.12.2024 ⁴⁰ – 31.12.2025 (%)	98
4.11 Dinamica structurii portofoliului de credite, conform categoriilor de clasificare, la 31.12.2024 ⁴¹ (%)	99
4.12 Dinamica structurii portofoliului de credite, conform categoriilor de clasificare, la 31.12.2025 (%)	99
4.13 Dinamica veniturilor și a cheltuielilor sectorului bancar pentru anii 2024 ⁴² – 2025 (milioane lei)	100
4.14 Structura veniturilor din dobânzi distribuite pe contrapărți pentru anii 2024 ⁴³ – 2025 (%)	101
4.15 Structura veniturilor sectorului bancar (%)	102
4.16 Structura cheltuielilor sectorului bancar (%)	102
4.17 Dinamica marjei nete a dobânzii, a rentabilității activelor și a capitalului sectorului bancar pentru perioada 31.12.2024 ⁴² – 31.12.2025 (%)	102
4.18 Dinamica concentrării datoriilor sectorului bancar, pe grupuri de bănci, pentru perioada 31.12.2024 ⁴⁴ – 31.12.2025 (%)	103
4.19 Indicatorul privind acoperirea necesarului de lichiditate (LCR) pe componente (milioane lei) și LCR (%) pentru anii 2024-2025	104
4.20 Achitățile creditelor de urgență din data retragerii licențelor, până la 31.12.2025 (mii lei, %)	108

4.21 Încasările din data retragerii licențelor, până la 31.12.2025 (mii lei, %)	109
4.22 Dinamica resurselor fondului de rezoluție bancară (milioane lei) pentru anii 2020-2025	110
4.23 Evoluția ISF-MD și a componentelor acestuia pentru anii 2019-2025	111
4.24 Dinamica indicelui general de vulnerabilitate a sectorului bancar și contribuțiile fiecărui subindice la indicele agregat pentru anii 1999-2025	112
4.25 Distribuția indicatorului de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR) înregistrat de bănci în scenarii de stres simulate, (%)	113
4.26 Numărul și valoarea plăților efectuate prin intermediul prestatorilor de servicii de plată nebancari, pentru anii 2021-2025	116
4.27 Ponderea valorii operațiunilor de plată efectuate de PSP nebancari	116
4.28 Evoluția numărului de BSV și CSV pentru anii 2021-2025	117
4.29 Valoarea totală a operațiunilor de schimb valutar efectuate prin intermediul BSV și CSV (miliarde lei) pentru anii 2021-2025	117
4.30 Cota creditelor și a împrumuturilor acordate de bănci, OCN și AEÎ (%) pentru anii 2021-2025	118
4.31 Evoluția activelor AEÎ și a numărului de entități pentru anii 2021-2025	118
4.32 Concentrarea activelor în sectorul AEÎ	118
4.33 Evoluția împrumuturilor, depunerilor de economii și a numărului de beneficiari, deponenți pentru anii 2021-2025	119
4.34 Împrumuturile acordate de AEÎ versus total credite neperformante pentru anii 2021-2025	119
4.35 Capacitatea de restituire a depunerilor de economii pe termen scurt versus împrumuturi pe termen scurt pentru anii 2021-2025	119
4.36 Evoluția activelor și a numărului OCN pentru anii 2021-2025	120
4.37 Concentrarea activelor în sectorul OCN	120
4.38 Evoluția portofoliului de credite acordate de OCN și a numărului de beneficiari pentru anii 2021-2025	120
4.39 Evoluția raportului agregat capital/ active al OCN pentru anii 2021-2025	121
4.40 Dinamica creditelor neperformante în sectorul OCN pentru anii 2021-2025	121
4.41 Dinamica împrumuturilor acordate de OCN pe tip de debitor pentru anii 2024-2025	121
4.42 Evoluția portofoliului de credite după ramură pentru anii 2024-2025	121
4.43 Surse de finanțare a OCN	121
4.44 Structura creditelor/ împrumuturilor primite de către OCN (%) pentru anii 2024-2025	121
4.45 Evoluția creditelor acordate atașate la cursul valutei pentru anii 2021-2025	122
4.46 Evoluția creditelor în valută și atașate la cursul valutei: primite vs. acordate pentru anii 2021-2025	122

4.47 Numărul total de istorii de credit noi formate (mii rapoarte) pentru anii 2021-2025	123
4.48 Numărul total de rapoarte de credit prezentate (milioane) pentru anii 2022-2025	123
4.49 Evoluția ratei de solvabilitate medie în sectorul asigurări (%) pentru anii 2021-2025	124
4.50 Evoluția coeficientului de lichiditate mediu în sectorul asigurări pentru anii 2021-2025	125
4.51 Structura rezervelor tehnice constituite pentru activitatea de asigurări generale (%), la sfârșitul anilor 2024-2025	125
4.52 Structura rezervelor tehnice constituite pentru activitatea de asigurări de viață (%), la sfârșitul anilor 2024-2025	125
4.53 Structura activelor admise și final distribuite pentru acoperirea rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim la situația din 31.12.2025 (milioane lei, %)	126
4.54 Evoluția primelor brute subscrise de către societățile de asigurare pentru anii 2023-2025	126
4.55 Structura primelor brute subscrise de către societățile de asigurare, pe clase de asigurări generale (milioane lei, %)	127
4.56 Structura primelor brute subscrise, pe societăți de asigurare (%)	127
4.57 Evoluția despăgubirilor achitate de către societățile de asigurare pentru anii 2023-2025	128
4.58 Structura despăgubirilor achitate pentru clasele de asigurări generale, pe societăți de asigurare (%)	129
4.59 Transferul riscurilor în reasigurare pentru anii 2023-2025	129
4.60 Ponderea primelor intermediare per intermediari (%)	132
4.61 Gradul de intermediere pentru anii 2023-2025	133
4.62 Integrarea sectorului asigurări în economie pentru anii 2023-2025	133
5.1 Numărul și valoarea plăților procesate în SAPI pentru anii 2024-2025	145
5.2 Evoluția plăților instant (MIA)	146
5.3 Numărul cardurilor de plată aflate în circulație (milioane unități) pentru anii 2021-2025	149
5.4 Numărul operațiunilor efectuate cu cardurile de plată emise în Republica Moldova (milioane operațiuni) pentru anii 2021-2025	149
5.5 Structura operațiunilor domestice	150
5.6 Ponderea operațiunilor efectuate în străinătate cu cardurile emise în Republica Moldova	150
5.7 Indicatori de dezvoltare a pieței cardurilor de plată pentru anii 2021-2025	151
5.8 Numărul utilizatorilor IPAD după tipul sistemelor, finele anilor 2021-2025	152
5.9 Numărul și valoarea operațiunilor efectuate prin intermediul IPAD pentru anii 2021-2025	152
5.10 Numărul operațiunilor efectuate de transfer de credit (milioane operațiuni) pentru anii 2021-2025	152

6.1	Evoluția pe valori nominale a bancnotelor în circulația monetară din punct de vedere valoric (milioane lei) pentru anii 2024-2025	154
6.2	Evoluția pe valori nominale a bancnotelor în circulația monetară din punct de vedere cantitativ (milioane bancnote) pentru anii 2024-2025	154
6.3	Structura pe valori nominale a bancnotelor aflate în circulație la finele anului 2025	155
6.4	Evoluția pe valori nominale a monedelor lei în circulația monetară din punct de vedere valoric (milioane lei), pentru anii 2024-2025	156
6.5	Evoluția pe valori nominale a monedelor lei în circulația monetară din punct de vedere cantitativ (milioane monede), pentru anii 2024-2025	156
6.6	Structura pe valori nominale a monedelor lei aflate în circulație la finele anului 2025	156
6.7	Evoluția pe valori nominale a monedelor divizionare în circulația monetară din punct de vedere valoric (milioane lei), pentru anii 2024-2025	156
6.8	Evoluția pe valori nominale a monedelor divizionare în circulația monetară din punct de vedere cantitativ (milioane monede), pentru anii 2024-2025	156
6.9	Structura pe valori nominale a monedelor divizionare aflate în circulație la finele anului 2025	156
6.10	Structura pe valori nominale a bancnotelor emise din punct de vedere cantitativ	157
6.11	Structura pe valori nominale a bancnotelor emise din punct de vedere valoric	157
6.12	Monede metalice lei emise din punct de vedere cantitativ	157
6.13	Monede metalice lei emise din punct de vedere valoric	158
6.14	Monede metalice divizionare emise din punct de vedere cantitativ	159
6.15	Bancnote retrase din circulație din punct de vedere cantitativ	159
6.16	Structura pe valori nominale a falsurilor constatate în anul 2025 din punct de vedere cantitativ	159
6.17	Monede metalice divizionare emise din punct de vedere valoric	159
6.18	Bancnote retrase din circulație din punct de vedere valoric	159
6.19	Structura pe valori nominale a falsurilor constatate în anul 2024 din punct de vedere cantitativ	159
9.1	Repartizarea ședințelor Comitetului de audit	215
9.2	Structura în evoluție (%) pentru anii 2020-2025	242
9.3	Procese management resurse umane (număr persoane) pentru anii 2021-2025	242
9.4	Fluctuația voluntară a personalului BNM (%) pentru anii 2017-2025	243
9.5	Angajări. Numărul persoanelor angajate și demisionate, clasificate după gen	245
9.6	Informații generale privind angajații BNM (număr persoane) pentru anii 2021-2025	245

9.7	Vârsta și retenția în BNM (ani) pentru anii 2022-2025	245
9.8	Clasificarea angajaților BNM după categorii de generații (%) pentru anii 2024-2025	246
9.9	Structura dezvoltării profesionale a personalului prin instruirii interne, pe domenii (%)	246
9.10	Participările angajaților BNM la instruirii interne, pe domenii (nr. de persoane)	246
9.11	Participările angajaților BNM la instruirii prestate de furnizori externi, pe domenii (nr. de persoane)	247
9.12	Evoluția nivelului de performanță al angajaților BNM (%) pentru anii 2021-2025	248
9.13	Evoluția procesului de recrutare în BNM pentru anii 2021-2025	251
9.14	Evoluția stagiilor de practică în BNM pentru anii 2021-2025	251
9.15	Recomandări/ propuneri implementate (pe ani) pentru anii 2019-2025	254
9.16	Evoluția numărului total de tranzacții prin MIA, pentru anii 2024-2025	261
9.17	Evoluția volumului total de tranzacții prin MIA pentru anii 2024-2025	261
9.18	Numărul de utilizatori înregistrați pentru anii 2024-2025	262
9.19	Evoluția numărului de tranzacții de acceptare plăți la comercianți pentru anii 2024-2025	262
9.20	Evoluția volumului de tranzacții de acceptare plăți la comercianți pentru anii 2024-2025	262
10.1	Afișări de conținuturi accesate per utilizator pe pagina web a BNM, www.bnm.md pentru anii 2024-2025	265
10.2	Timpul mediu petrecut de utilizator pe pagina web a BNM, www.bnm.md (minute, secunde) pentru anii 2024-2025	265
12.1	Evoluția rezultatului financiar pe parcursul anilor 2021-2025 (milioane lei)	290
12.2	Evoluția profitabilității activelor oficiale de rezervă în anul 2025 în comparație cu anul 2024 (%)	291
12.3	Valorificarea cheltuielilor administrative la 31 decembrie 2025 (%)	295
12.4	Valorificarea investițiilor capitale (spre achitare) la 31 decembrie 2025	296
12.5	Evoluția bilanțului contabil pe parcursul anilor 2021-2025 (milioane lei)	297
12.6	Structura capitalului și a rezervelor (milioane lei) pentru anii 2021-2025	298

Listă de tabele

1.1	Evoluția indicatorilor selectați în economiile vecine și principalilor parteneri de comerț în anul 2025 (%)	30
2.1	Rata medie anuală a IPC	42
3.1	Ratele nominale medii ponderate anuale ale dobânzii la valorile mobiliare de stat pe scadențe (%) . .	77
4.1	Dinamica riscurilor incluse în sondaj	111
4.2	Nivelurile amortizoarelor de capital stabilite la situația de la finele anului 2025	114
4.3	Instrumentele macroprudențiale orientate spre limitarea îndatorării persoanelor fizice	115
9.1	Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025	233
9.2	Realizările majore înregistrate pe parcursul anului 2025	238
9.3	Indicatorii-cheie privind evoluția MIA în anul 2025:	263
9.4	Valoarea cecului mediu per funcționalitate	263
10.1	Date statistice privind numărul de accesări și utilizatori ai paginii web a BNM	265
10.2	Date statistice privind audiența paginilor social media ale BNM (urmăritori)	266
10.3	Date statistice privind impactul postărilor pe paginile social media ale BNM (vizualizări)	266
A.1	Balanța de plăți a Republicii Moldova (conform MBP6), agregate principale (milioane euro)	311
A.2	Împrumuturi externe (pasive), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări (milioane euro) . . .	312
A.3	Poziția investițională internațională (MBP6) a Republicii Moldova, la sfârșit de perioadă (milioane euro)	312
A.4	Datoria externă brută (MBP6) a Republicii Moldova, pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale), la sfârșitul perioadei (milioane euro)	313
A.5	Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6), la sfârșitul perioadei (%)	313
A.6	Operațiunile pe piața valutară internă contra MDL (echivalent în milioane euro)	314
A.7	Structura rulajului tranzacțiilor valutare contra MDL pe piața valutară internă	314
A.8	Soldul net (cumpărări minus vânzări) al tranzacțiilor valutare contra MDL realizate de băncile licențiate, sortate după data tranzacției (echivalent în milioane euro)	315
A.9	Activele valutare bilanțiere ale băncilor licențiate (echivalent în milioane euro)	315

A.10 Disponibilități în valută ale băncilor licențiate (echivalent în milioane euro)	316
A.11 Obligațiunile valutare bilanțiere ale băncilor licențiate (echivalent în milioane euro)	316
A.12 Structura valutară a conturilor curente și de depozit ale clienților băncilor locale (milioane euro)	316
A.13 Activele și obligațiunile condiționale în valută ale băncilor licențiate (echivalent în milioane euro)	317
A.14 Indicatori de cuantificare, limite de investiții și constrângeri aplicate de BNM în procesul de gestionare a riscului investițional	318
A.15 Dinamica structurii datoriilor sectorului bancar al Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2024* – 31.12.2025 (milioane lei)	319
A.16 Dinamica plasărilor peste hotare ale băncilor din Republica Moldova (milioane lei)	320
A.17 Evoluția plăților decontate prin sistemul automatizat de plăți interne	320
A.18 Caracteristicile monedelor jubiliare și comemorative, emisiunea anului 2025	321
A.19 Aprecierea Comisiei Europene privind nivelul de pregătire a Republicii Moldova pentru aderare la UE și progresul realizat în perioada 1 septembrie 2024 – 1 septembrie 2025 (capitolele 4, 9 și 17)	322
A.20 Lista hotărârilor Consiliului de supraveghere și Comitetului executiv ale Băncii Naționale a Moldovei remise pentru publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în anul 2025	323
A.21 Lista hotărârilor Consiliului de supraveghere și Comitetului executiv ale Băncii Naționale a Moldovei remise pentru publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în anul 2025 (continuare)	324
A.22 Evoluția proiectelor majore ale BNM pe parcursul anului 2025	326
A.23 Evenimente publice transmise live	330
A.24 Produse video	331
A.25 Emisiuni radio și TV cu participarea conducerii BNM	333
A.26 Analiza rezultatului financiar pe activități principale ale Băncii Naționale a Moldovei	334
A.27 Rezultatul net obținut din gestionarea activelor oficiale de rezervă deținute de Banca Națională a Moldovei	334
A.28 Evoluția cursului oficial de schimb	335
A.29 Rezultatul net din implementarea politicii monetare și al activităților ce țin de relațiile cu Guvernul Republicii Moldova	335
A.30 Ponderea pozițiilor bilanțiere semnificative (%) și ratele medii anuale aferente instrumentelor financiare (%)	336
A.31 Analiza rezultatului financiar pe activitățile principale ale Depozitarului central unic	336
A.32 Ponderea pozițiilor bilanțiere semnificative (%) și ratele medii anuale aferente instrumentelor financiare (%)	337
A.33 Poziția financiară consolidată și individuală a Băncii Naționale a Moldovei la 31 decembrie 2025	337
A.34 Rezultatul financiar consolidat și individual al Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2025	338
A.35 Capital și rezerve	338

Anexa A

Anexe

Tabelul A.1: Balanța de plăți a Republicii Moldova (conform MBP6), agregate principale (milioane euro)

	2023	2024	2025
CONTUL CURENT	-1 709,2	-2 786,1	-3 550,2
Bunuri	-4 489,9	-5 193,1	-6 101,1
Servicii	854,9	864,1	918,1
Venituri primare	246,6	85,9	-4,4
Venituri secundare	1 679,1	1 457,0	1 637,3
CONTUL DE CAPITAL	75,1	73,9	49,0
Necesarul net de finanțare (contul curent și de capital)	-1 634,1	-2 712,2	-3 501,2
CONTUL FINANCIAR	-1 530,7	-2 969,8	-3 559,1
Investiții directe, net	-323,5	-332,6	-321,2
Investiții de portofoliu, net	11,7	72,7	47,1
Alte investiții, net	-2 044,7	-2 849,6	-3 397,9
Active de rezervă	825,8	139,7	112,8
<i>Erori și omisiuni nete</i>	<i>103,4</i>	<i>-257,5</i>	<i>-57,9</i>
Informativ: Remiteri personale, credit	1 798,2	1 717,5	1 665,5
% la PIB			
CONTUL CURENT	-11,1	-16,6	-19,7
Bunuri	-29,1	-30,9	-33,8
Servicii	5,5	5,1	5,1
Venituri primare	1,6	0,5	0,0
Venituri secundare	10,9	8,7	9,1
CONTUL DE CAPITAL	0,5	0,4	0,3
Necesarul net de finanțare (contul curent și de capital)	-10,6	-16,1	-19,4
CONTUL FINANCIAR	-9,9	-17,7	-19,7
Investiții directe, net	-2,1	-2,0	-1,8
Investiții de portofoliu, net	0,1	0,4	0,3
Alte investiții, net	-13,2	-16,9	-18,8
Active de rezervă	5,3	0,8	0,6
Informativ: Remiteri personale, credit	11,6	10,2	9,2

Sursa: BNM

Notă: Pentru contul financiar: (-) – intrări nete de capital, (+) – ieșiri nete de capital

Tabelul A.2: Împrumuturi externe (pasive), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări (milioane euro)

	2023		2024		2025	
	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.
Împrumuturi	1 195,7	751,8	1 227,6	591,8	1 216,7	813,0
Banca centrală	-	7,3	-	9,5	0,2	11,1
termen lung	-	7,3	-	9,5	0,2	11,1
Administrația publică	889,7	455,0	936,3	311,6	687,7	467,7
termen lung	889,7	455,0	936,3	311,6	687,7	467,7
Societăți care acceptă depozite, cu excepția BC	50,0	69,2	52,6	62,2	42,3	65,5
termen lung	50,0	69,2	52,6	62,2	42,3	65,5
Societăți nefinanciare, GP și IFSLSGP	138,5	103,4	96,4	92,6	218,4	109,9
termen scurt	7,3	5,6	3,4	3,0	4,8	3,6
termen lung	131,2	97,8	93,0	89,6	213,6	106,3
Alte societăți financiare	117,5	116,9	142,3	116,0	268,2	158,8
termen scurt	4,2	6,0	1,9	0,9	1,0	1,5
termen lung	113,3	110,9	140,3	115,0	267,2	157,3

Sursa: BNM

Notă: BC – banca centrală; GP – gospodăriile populației; IFSLSGP – instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

Tabelul A.3: Poziția investițională internațională (MBP6) a Republicii Moldova, la sfârșit de perioadă (milioane euro)

	2023	2024	2025
Poziția investițională internațională netă	-5 391,8	-5 813,7	-6 873,6
Active	6 997,5	7 520,8	6 967,0
<i>Investiții directe</i>	<i>371,4</i>	<i>497,6</i>	<i>526,9</i>
Participații și acțiuni	268,4	392,1	416,8
Instrumente de natura datoriei	103,0	105,5	110,1
<i>Investiții de portofoliu</i>	<i>24,0</i>	<i>94,9</i>	<i>119,7</i>
<i>Alte investiții</i>	<i>1 698,5</i>	<i>1 680,8</i>	<i>1 216,1</i>
Alte participații la capital	-	-	4,3
Numerar și depozite	891,8	942,4	848,7
Împrumuturi	156,9	175,3	141,7
Credite comerciale și avansuri	641,8	554,4	213,7
Alte creanțe	8,1	8,6	7,7
<i>Active de rezervă</i>	<i>4 903,5</i>	<i>5 247,5</i>	<i>5 104,3</i>
Pasive	12 389,3	13 334,4	13 840,7
<i>Investiții directe</i>	<i>4 962,8</i>	<i>5 235,2</i>	<i>5 373,3</i>
Participații și acțiuni	3 250,9	3 440,7	3 720,8
Instrumente de natura datoriei	1 711,9	1 794,5	1 652,5
<i>Investiții de portofoliu</i>	<i>20,8</i>	<i>16,6</i>	<i>6,8</i>
<i>Alte investiții</i>	<i>7 405,6</i>	<i>8 082,7</i>	<i>8 460,6</i>
Numerar și depozite	190,1	185,8	205,8
Împrumuturi	4 909,6	5 640,9	5 918,4
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standartizate	-	-	3,4
Credite comerciale și avansuri	1 917,1	1 855,2	1 962,4
Alte angajamente – altele	47,3	47,3	39,4
Alocări de DST	341,5	353,4	331,2

Sursa: BNM

Notă: DST – drepturi speciale de tragere

Tabelul A.4: Datoria externă brută (MBP6) a Republicii Moldova, pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale), la sfârșitul perioadei (milioane euro)

	2023	2024	2025
Administrația publică	3 373,1	4 057,7	4 156,1
Pe termen scurt	1,1	2,0	3,1
Pe termen lung	3 372,0	4 055,7	4 152,9
din care datoria UAT*	49,1	47,5	44,9
Banca centrală	50,9	43,0	29,5
Pe termen lung	50,9	43,0	29,5
Societăți care acceptă depozite, cu excepția băncii centrale	444,6	434,0	426,0
Pe termen scurt	189,3	185,4	204,7
Pe termen lung	255,3	248,6	221,2
Alte sectoare	3 537,4	3 548,2	3 846,5
Pe termen scurt	1 948,2	1 884,7	1 990,2
Pe termen lung	1 589,2	1 663,5	1 856,3
<i>Alte societăți financiare</i>	<i>276,8</i>	<i>305,3</i>	<i>412,8</i>
Pe termen scurt	18,5	20,2	18,1
Pe termen lung	258,3	285,2	394,8
<i>Societăți nefinanciare</i>	<i>3 196,1</i>	<i>3 171,6</i>	<i>3 363,4</i>
Pe termen scurt	1 927,5	1 861,7	1 969,3
Pe termen lung	1 268,7	1 310,0	1 394,1
din care datoria corporațiilor publice	11,4	9,6	109,7
<i>Gospodăriile populației și IFSLSGP**</i>	<i>64,5</i>	<i>71,3</i>	<i>70,2</i>
Pe termen scurt	2,3	2,9	2,8
Pe termen lung	62,2	68,3	67,5
Investiții directe: creditare intragrup	1 711,9	1 794,5	1 652,5
Pe termen scurt	276,3	316,8	333,7
Pe termen lung	1 435,6	1 477,7	1 318,8
TOTAL	9 117,9	9 877,6	10 110,6

Sursa: BNM

*UAT – unități administrativ-teritoriale

**IFSLSGP – instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

Tabelul A.5: Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6), la sfârșitul perioadei (%)

	2023	2024	2025
Ponderea datoriei externe publice în datoria externă brută	37,7	41,8	42,6
Ponderea datoriei externe pe termen lung în datoria externă brută	73,5	75,8	75,0
Ponderea creditorilor organizații internaționale și guverne străine în datoria externă sub formă de împrumuturi și alocări de DST	59,4	62,2	63,3
Rata medie anuală implicită a dobânzii la datoria externă sub formă de împrumuturi și alocări de DST	2,4	2,5	2,1
Rata reînnoirii finanțării (raportul dintre trageri noi și rambursări la împrumuturile pe termen lung)	127	147	120
	ani		
Scadența medie implicită a datoriei externe pe termen lung sub formă de împrumuturi (în câți ani va fi achitată datoria, dacă se vor păstra rambursările curente și nu vor fi trageri noi)	5,4	6,4	6,4

Sursa: BNM

Tabelul A.6: Operațiunile pe piața valutară internă contra MDL (echivalent în milioane euro)

	Tranzacțiile băncilor licențiate pe piața valutară contra MDL, în structură pe surse (inclusiv operațiuni cu instrumente financiare derivate)									Case de schimb valutar (numerar)	Piața valutară internă (total)		
	BNM	Bănci rezidenți	Bănci nerezidenți	Persoane juridice	Persoane fizice și casele de schimb valutar			Diverse	Total		virament	numerar	total
					numerar	virament	total						
	1	2	3	4	5	6	7=5+6	8	9=1+2+3+4+7+8	10	11=9-5	12=5+10	13=11+12
Rulaj													
2024	222,3	791,2	89,3	11 867,8	2 820,7	1 741,3	4 562,0	1 605,1	19 137,7	2 121,0	16 317,0	4 941,7	21 258,7
2025	204,5	465,6	63,4	13 183,6	3 040,8	2 292,7	5 333,5	1 732,6	20 983,2	2 029,1	17 942,4	5 069,9	23 012,3
Modificări %	-8,0	-41,2	-29,0	11,1	7,8	31,7	16,9	7,9	9,6	-4,3	10,0	2,6	8,2
Cumpărări													
2024	213,1	395,6	3,2	4 275,1	2 521,3	963,2	3 484,5	1 188,7	9 560,2	1 260,8	7 038,9	3 782,1	10 821,0
2025	179,5	232,8	12,6	4 712,7	2 751,0	1 288,0	4 039,0	1 324,1	10 500,7	1 227,2	7 749,7	3 978,2	11 727,9
Modificări %	-15,8	-41,2	293,8	10,2	9,1	33,7	15,9	11,4	9,8	-2,7	10,1	5,2	8,4
Vânzări													
2024	9,2	395,6	86,1	7 592,7	299,4	778,1	1 077,5	416,4	9 577,5	860,2	9 278,1	1 159,6	10 437,7
2025	25,0	232,8	50,8	8 470,9	289,8	1 004,7	1 294,5	408,5	10 482,5	801,9	10 192,7	1 091,7	11 284,4
Modificări %	171,7	-41,2	-41,0	11,6	-3,2	29,1	20,1	-1,9	9,4	-6,8	9,9	-5,9	8,1

Sursa: Raport privind operațiunile de cumpărare și vânzare a valutei contra lei moldovenești efectuate de către banca licențiată, precum și datele BNM; Raport privind operațiunile de schimb valutar efectuate de către casa de schimb valutar; Raport privind operațiunile de schimb valutar efectuate de către hoteluri.

Tabelul A.7: Structura rulajului tranzacțiilor valutare contra MDL pe piața valutară internă

	Piața valutară prin virament		Piața valutară în numerar		Total piața valutară internă	
	cumpărări	vânzări	cumpărări	vânzări	cumpărări	vânzări
2024	<i>Ponderea, %</i>					
EUR	51,4	55,9	68,8	73,6	57,5	57,8
USD	47,3	39,8	19,3	16,3	37,5	37,2
Alte valute	1,3	4,3	11,9	10,1	5,0	5,0
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2025	<i>Ponderea, %</i>					
EUR	61,2	59,8	73,4	72,0	65,4	61,0
USD	37,5	34,9	15,9	17,3	30,2	33,2
Alte valute	1,3	5,3	10,7	10,7	4,4	5,8
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: Raport privind operațiunile de cumpărare și vânzare a valutei efectuate de către banca licențiată, precum și datele BNM; Raport privind operațiunile de schimb valutar efectuate de către casa de schimb valutar; Raport privind operațiunile de schimb valutar efectuate de către hoteluri.

Tabelul A.8: Soldul net (cumpărări minus vânzări) al tranzacțiilor valutare contra MDL realizate de băncile licențiate, sortate după data tranzacției (echivalent în milioane euro)

	Soldul net						Total
	BNM	Bănci rezidente	Bănci nerezidente	Persoane juridice	Persoane fizice (inclusiv case de schimb valutar)	Diverse	
Trimestrul I	-9,2	0,0	-30,1	-616,9	480,6	156,8	-18,8
Trimestrul II	4,7	0,0	-20,0	-768,9	612,1	199,5	27,4
Trimestrul III	0,0	0,0	-17,7	-1 044,3	802,3	237,8	-21,9
Trimestrul IV	208,9	0,0	-15,1	-887,5	512,0	178,2	-4,0
2024	203,9	0,0	-82,9	-3 317,6	2 407,0	772,3	-17,3
Trimestrul I	39,4	0,0	-10,9	-742,0	551,6	162,8	0,9
Trimestrul II	29,1	0,0	0,4	-967,3	714,2	233,2	9,6
Trimestrul III	68,0	0,0	-13,2	-1 120,8	782,5	294,6	11,1
Trimestrul IV	18,0	0,0	-14,5	-928,1	696,2	225,0	-3,4
2025	154,5	0,0	-38,2	-3 758,2	2 744,5	915,6	18,2

Sursa: BNM

Tabelul A.9: Activele valutare bilanțiere ale băncilor licențiate (echivalent în milioane euro)

	Sold la 31.12.2024			Sold la 31.12.2025			31.12.2025/ 31.12.2024, %	
	curs fix (din 31.12.2025)	curs efectiv	pondere, %	curs efectiv	pondere, %	curs fix (din 31.12.2025)	curs efectiv	
Credite acordate în valută, inclusiv:	838,6	856,1	32,1	939,1	34,9	12,0	9,7	
EUR	700,2	700,2	26,2	813,3	30,2	16,2	16,2	
USD	138,4	155,9	5,9	125,8	4,7	-9,1	-19,3	
Disponibilități în valută, inclusiv:	805,7	838,8	31,4	837,4	31,1	3,9	-0,2	
EUR	538,6	538,6	20,2	515,8	19,2	-4,2	-4,2	
USD	249,0	280,4	10,5	299,8	11,1	20,4	6,9	
Alte valute	18,1	19,8	0,7	21,8	0,8	20,4	10,1	
Rezerve obligatorii în valută	847,2	868,4	32,5	740,5	27,5	-12,6	-14,7	
Alte active în valută (1+2+3), inclusiv:	0,5	0,4	0,0	-7,9	-0,3	-	-	
1. Conturi „Nostro” deschise în băncile din RM	0,6	0,7	0,0	0,2	0,0	-66,7	-71,4	
2. Alte active	39,1	39,8	1,5	31,7	1,2	-18,9	-20,4	
3. Ajustări și reduceri pentru pierderi din depreciere	-39,2	-40,1	-1,5	-39,8	-1,5	1,5	-0,7	
Active atașate la cursul valutei	104,6	105,4	4,0	182,0	6,8	74,0	72,7	
Total active valutare bilanțiere	2 596,6	2 669,1	100,0	2 691,1	100,0	3,6	0,8	

Sursa: BNM

Tabelul A.10: Disponibilități în valută ale băncilor licențiate (echivalent în milioane euro)

	Sold la 31.12.2024	Pondere, %	Sold la 31.12.2025	Pondere, %	31.12.2025/ 31.12.2024, %
Conturi „Nostro” deschise în străinătate	278,7	33,3	244,7	29,2	-12,2
Numerar în valută	160,4	19,1	165,3	19,7	3,1
Plasări în străinătate	186,4	22,2	233,3	27,9	25,2
Mijloace plasate overnight	129,3	15,4	83,6	10,0	-35,3
Valori mobiliare în valută	84,0	10,0	110,5	13,2	31,5
Total	838,8	100,0	837,4	100,0	-0,2

Sursa: BNM

Tabelul A.11: Obligațiunile valutare bilanțiere ale băncilor licențiate (echivalent în milioane euro)

	Sold la 31.12.2024			Sold la 31.12.2025		31.12.2025/ 31.12.2024, %	
	curs fix (din 31.12.2025)	curs efectiv	pondere, %	curs efectiv	pondere, %	curs fix (din 31.12.2025)	curs efectiv
Total conturi curente și de depozit ale clienților nebancari, inclusiv:	2 321,3	2 390,4	89,6	2 479,0	92,5	6,8	3,7
- rezidenți	2 224,2	2 286,9	85,7	2 355,4	87,9	5,9	3,0
- nerezidenți	97,1	103,5	3,9	123,6	4,6	27,3	19,4
Depozite la termen	754,7	777,4	29,1	893,9	33,4	18,4	15,0
Conturi curente	1 270,2	1 309,4	49,1	1 324,7	49,4	4,3	1,2
Depozite la vedere	296,4	303,6	11,4	260,4	9,7	-12,1	-14,2
Credite primite	186,0	187,5	7,0	131,4	4,9	-29,4	-29,9
Conturi „Loro” și depozite la termen ale băncilor străine	4,6	4,7	0,2	5,0	0,2	8,7	6,4
Alte obligațiuni în valută	83,1	85,3	3,2	65,1	2,4	-21,7	-23,7
Total obligațiuni valutare bilanțiere	2 595,0	2 667,9	100,0	2 680,5	100,0	3,3	0,5

Sursa: BNM

Tabelul A.12: Structura valutară a conturilor curente și de depozit ale clienților băncilor locale (milioane euro)

	Sold la 31.12.2024			Sold la 31.12.2025		31.12.2025/ 31.12.2024, %	
	curs fix (din 31.12.2025)	curs efectiv	pondere, %	curs efectiv	pondere, %	curs fix (din 31.12.2025)	curs efectiv
EUR	1 768,9	1 768,9	74,0	1 899,6	76,6	7,4	7,4
USD	536,4	604,0	25,3	562,0	22,7	4,8	-7,0
Alte valute	16,0	17,5	0,7	17,4	0,7	8,8	-0,6
Total	2 321,3	2 390,4	100,0	2 479,0	100,0	6,8	3,7

Sursa: BNM

Tabelul A.13: Activele și obligațiunile condiționale în valută ale băncilor licențiate
(echivalent în milioane euro)

	Sold la 31.12.2024	Pondere, %	Sold la 31.12.2025	Pondere, %	31.12.2025/ 31.12.2024, %
Active condiționale în valută					
Cumpărări curente	7,1	92,2	3,6	66,7	-49,3
Cumpărări la termen	0,6	7,8	1,8	33,3	3 ori
Alte active condiționale	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Total active condiționale	7,7	100,0	5,4	100,0	-29,9
Obligațiuni condiționale în valută					
Vânzări curente	7,1	92,2	3,6	51,4	-49,3
Vânzări la termen	0,6	7,8	3,4	48,6	5,7 ori
Alte obligațiuni condiționale	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Total obligațiuni condiționale	7,7	100,0	7,0	100,0	-9,1
Active condiționale minus obligațiuni condiționale	0,0		-1,6		
(Active condiționale minus obligațiuni condiționale)/ fonduri proprie (%)	0,0		-0,1		

Sursa: BNM

Tabelul A.14: Indicatori de cuantificare, limite de investiții și constrângeri aplicate de BNM în procesul de gestionare a riscului investițional

Riscuri	Metode de evaluare și diminuare a expunerii
Riscul de credit	- Investirea în contrapărți și emitenți cu bonitate înaltă, stabilită de agențiile internaționale de rating S & P Global Ratings, Moody's și Fitch Ratings (se aplică ratingul mediu al cotațiilor celor trei agenții, estimat în baza a cel puțin două cotații). - Monitorizarea zilnică a ratingurilor și a perspectivelor de rating. - Stabilirea unui rating mediu minim admisibil pentru contrapărți și pentru emitenți/ instrumente. - Stabilirea limitelor pe instrumente investiționale, contrapărți/ emitenți, de deviere față de benchmark și monitorizarea zilnică a respectării acestora. - Cuantificarea riscului de credit aferent portofoliilor indexate prin aplicarea duratei spread-ului (indicator utilizat în investițiile cu venit fix pentru a estima sensibilitatea prețului obligațiunilor cu marjă la modificarea marjei de credit) cu verificarea încadrării în plafonul setat. - Cuantificarea riscului de credit, utilizând probabilitățile de default estimate de către agenția de rating S & P Global Ratings, pentru fiecare tip de rating și în funcție de scadența reziduală a instrumentelor financiare. - Calculul lunar al pierderilor de credit așteptate în conformitate cu SIFR 9.
	- Monitorizarea zilnică a riscului de piață se efectuează prin intermediul evaluării la prețul de piață a veniturilor/ pierderilor nerealizate din fluctuația ratelor de schimb și din modificarea prețurilor valorilor mobiliare. - Riscul de piață aferent portofoliului de investiții este evaluat în baza metodologiei valorii expuse la risc (VaR și CVaR), care estimează potențialele pierderi financiare, în baza unor parametri setați și asumărilor cu privire la evoluțiile adverse ale condițiilor pieței. - Cuantificarea riscului de piață aferent portofoliilor indexate prin aplicarea devierii de durată față de indicii de referință cu verificarea încadrării în plafonul setat. - Monitorizarea riscului ratei dobânzii și determinarea sensibilității prețului valorilor mobiliare din portofoliile de investiții la modificarea ratelor dobânzii este realizată aplicând indicatorul PV01. - Stabilirea de către Comitetul executiv al BNM a duratei maxime a portofoliului de investiții total, exclusiv aur, ca indicator de toleranță la risc cu monitorizarea zilnică a nivelului acestuia și verificarea încadrării în plafonul setat. - Stabilirea de către Comitetul executiv al BNM a compoziției valutare normative a portofoliului de investiții care urmărește acoperirea riscului valutar și optimizarea portofoliului printr-o corelație adecvată a compoziției valutare a activelor și pasivelor, precum și printr-un orizont investițional acceptabil pentru asigurarea continuității deservirii obligațiilor externe curente și implementării politicilor monetare și valutare a statului. Structura valutară normativă se determină în baza unei analize ample a: compoziției valutare a comerțului de mărfuri și servicii, datoriei externe, valutei în care se efectuează intervențiile etc. Stabilirea, la necesitate, de către Comitetul de investiții al BNM a structurii valutare a fiecărui sub-portofoliu și a devierilor admisibile. - Respectarea compoziției valutare normative și a structurii valutare a fiecărui sub-portofoliu în limitele de deviere admisibile.
	- Estimarea și stabilirea mărimii tranșelor cu menținerea nivelului acestora în limitele de devieri admisibile. - Asigurarea lichidității prin depuneri la vedere și investiții în valori mobiliare cu lichiditate înaltă și nivel redus de risc. - Stabilirea duratei totale și limitelor de durată pe sub-portofolii și a scadenței maxime a investițiilor în funcție de instrument. - În cazul sub-portofoliilor de investiții indexate, monitorizarea zilnică a riscului de lichiditate se efectuează și prin aplicarea unor benchmark-uri în funcție de tipul instrumentului și valută, cu corelarea indicatorilor de durată a portofoliilor cu cei ai indicilor de referință. Benchmark-urile sunt indici de piață, recunoscuți și utilizați pe plan mondial la evaluarea comparativă a performanței și riscurilor aferente portofoliilor de investiții. - Politica investițională a BNM permite gestionarea activă a rezervelor, cu devieri limitate de instrumente și de durată față de benchmark.

Sursa: BNM

Tabelul A.15: Dinamica structurii datoriilor sectorului bancar al Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2024* – 31.12.2025 (milioane lei)

Denumirea articolului	31.12.2025	31.12.2024	Dinamica	
	mil. lei	mil. lei	mil. lei	%
Datorii financiare deținute în vederea tranzacționării	0,1	0,2	-0,1	-50,0
Datorii financiare desemnate la valoarea justă prin profit sau pierdere	0,0	38,6	-38,6	-100,0
Datorii financiare evaluate la cost amortizat, inclusiv:	156 405,1	139 643,5	16 761,6	12,0
<i>Depozite</i>	145 995,7	129 337,6	16 658,1	12,9
<i>Titluri de datorie emise</i>	1 588,4	779,9	808,5	103,7
<i>Alte datorii financiare</i>	8 820,9	9 526,0	-705,1	-7,4
Provizioane	654,4	852,5	-198,1	-23,2
Datorii privind impozitele	216,5	117,0	99,5	85,0
Alte datorii	1 794,3	1 847,5	-53,2	-2,9
Datorii incluse în grupurile de cedare clasificate drept deținute pentru vânzare	0,0	0,0	0,0	0,0
Total datorii	159 070,4	142 499,3	16 571,1	11,6

Sursa: BNM

*Datele la situația din 31.12.2024 sunt ajustate conform rezultatelor auditului extern.

Tabelul A.16: Dinamica plasărilor peste hotare ale băncilor din Republica Moldova (milioane lei)

Denumirea țării	31.12.2025		31.12.2024		Dinamica 31.12.2025/ 31.12.2024	
	ponderea		ponderea			
	mil. lei	(%)	mil. lei	(%)	lei	(%)
Franța	2 897,0	26,2	2 847,7	25,2	49,3	1,7
Germania	2 429,6	22,0	2 135,4	18,9	294,2	13,8
Statele Unite ale Americii	1 928,2	17,4	1 579,0	13,9	349,2	22,1
Spania	1 165,8	10,5	911,1	8,0	254,6	27,9
Italia	934,0	8,5	1 326,2	11,7	-392,2	-29,6
Austria	573,0	5,2	1 461,3	12,9	-888,3	-60,8
Regatul Unit	402,7	3,6	346,4	3,1	56,3	16,2
Singapore	345,4	3,1	272,8	2,4	72,7	26,7
Belgia	193,3	1,8	178,7	1,6	14,6	8,2
România	83,9	0,8	191,1	1,7	-107,2	-56,1
Republica Populară Chineză	74,3	0,7	52,4	0,5	21,9	41,9
Alte țări (Hong Kong, Ucraina, Turcia, Azerbaidjan, Belarus, Armenia, Elveția, Ungaria, Rusia)	16,9	0,2	15,1	0,1	1,8	11,9
Total pe țări	11 044,1	100,0	11 317,1	100,0	-273,0	-2,4

Sursa: BNM

Tabelul A.17: Evoluția plăților decontate prin sistemul automatizat de plăți interne

Sistemul	Anul	Numărul (mii plăți)		Valoarea (mil. lei)		Valoarea medie pe tranzacție (mii lei)
		Total	Media zilnică	Total	Media zilnică	
SAPI	2024	18 854,9	72,7	1 635 427,2	6 462,4	86,7
	2025	31 180,4	105,2	1 503 160,2	5 948,6	48,2
Inclusiv						
SDBTR	2024	1 063,9	4,2	1 357 828,3	5 366,9	1 276,3
	2025	1 126,4	4,5	1 187 193,0	4 711,1	1 054,0
SCDN	2024	14 582,3	57,6	274 444,4	1 084,7	18,8
	2025	14 992,2	59,5	302 692,4	1 201,2	20,2
SPI	2024	3 208,7	10,8	3 154,4	10,7	1,0
	2025	15 061,7	41,3	13 274,8	36,4	0,9

Sursa: BNM

Tabelul A.18: Caracteristicile monedelor jubiliare și comemorative, emisiunea anului 2025

Denumirea monedei	Valoarea nominală	Metal	Greutate (gr)	Diametru (mm)	Tiraj (ex.)
Seria „Moldova Europeană”					
Moldova în Zona Unică de Plăți în Euro	100 lei	Argint 999/1 000	22,0	35	2 500
Seria „Personalități”					
Regina Maria a României – 150 de ani de la naștere	100 lei	Argint 999/1 000	31,1	37	750
Paul Gore – 150 de ani de la naștere	50 lei	Argint 999/1 000	16,5	30	250
Petre Teodorovici – 75 de ani de la naștere	50 lei	Argint 999/1 000	16,5	30	500
Seria „Domni ai Țării Moldovei”					
Vasile Lupu	50 lei	Argint 999/1 000	16,5	30	500
Seria „Monumentele Moldovei”					
100 de ani de la prima instalare a statuii Lupoaiței					
Romane la Chișinău	50 lei	Argint 999/1 000	22,0	35	300
Seria „Aleea clasicilor din Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” din mun. Chișinău”					
Mihai Eminescu	100 lei	Argint 999,9/1 000	7,8	24	500
Mihai Eminescu	50 lei	Argint 999/1 000	31,1	37	1 000
Seria „Cartea Roșie a Republicii Moldova”					
Ciuf-de-câmp (Asio flammeus)	50 lei	Argint 999/1 000	22,0	35	500
Seria „Altele”					
Ziua Cărții	50 lei	Argint 999/1 000	31,1	37	600
80 ani de la înființarea Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova	50 lei	Argint 999/1 000	22,0	35	1 000

Sursa: BNM

Tabelul A.19: Aprecierea Comisiei Europene privind nivelul de pregătire a Republicii Moldova pentru aderare la UE și progresul realizat în perioada 1 septembrie 2024 – 1 septembrie 2025 (capitolele 4, 9 și 17)

Capitolul	Nivelul de pregătire*		Progresul realizat în perioada	
	Evaluarea din anul 2024	Evaluarea din anul 2025	1 septembrie 2024 –	1 septembrie 2025**
Cap. 4 „Libera circulație a capitalului”	(2,5) între un anumit nivel de pregătire și un nivel moderat de pregătire	(3) nivel moderat de pregătire		Progres bun
Cap. 9 „Servicii financiare”	(2) un anumit nivel de pregătire	(2) un anumit nivel de pregătire		Unele progrese
Cap. 17 „Politică economică și monetară”	(2) un anumit nivel de pregătire	(2) un anumit nivel de pregătire		Unele progrese

Sursa: BNM

*Comisia Europeană apreciază nivelul de pregătire pentru aderare la UE conform următoarelor scale: (1) stadiu incipient (early stage); (2) un anumit nivel de pregătire (some level of preparation); (3) nivel moderat de pregătire (moderately prepared); (4) nivel bun de pregătire (good level of preparation); (5) nivel avansat de pregătire (well advanced). După caz, Comisia Europeană poate aprecia nivelul de pregătire utilizând niveluri intermediare (de ex.: „între un anumit nivel de pregătire și un nivel moderat de pregătire”).

**Comisia Europeană apreciază progresul realizat conform următoarelor scale: regres (backsliding), fără progres (no progress), progres limitat (limited progress), unele progrese (some progress), progres bun (good progress), progres foarte bun (very good progress).

Tabelul A.20: Lista hotărârilor Consiliului de supraveghere și Comitetului executiv ale Băncii Naționale a Moldovei remise pentru publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în anul 2025

Hotărârile Consiliului de supraveghere (HCS)					
Nr. d/o	Nr. HCS	Data aprobării	Titlul HCS	Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova	
				număr/articol	data
1	1	11.02.2025	Cu privire la punerea în circulație ca mijloc de plată și în scop numismatic a monedei comemorative „Ziua Cărtii”	50-52/115	14.02.2025
2	13	01.04.2025	Cu privire la punerea în circulație ca mijloc de plată și în scop numismatic a monedei comemorative „100 de ani de la prima instalare a statuii Lupoaiței Romane la Chișinău”	183-186/259	15.04.2025
3	15	16.04.2025	Cu privire la punerea în circulație ca mijloc de plată și în scop numismatic a monedei comemorative „Vasile Lupu”	201-203/307	30.04.2025
4	26	07.07.2025	Cu privire la punerea în circulație ca mijloc de plată și în scop numismatic a unor monede jubiliare și comemorative, emisiunea anului 2025	397-400/608	25.07.2025
5	27	26.08.2025	Cu privire la punerea în circulație ca mijloc de plată și în scop numismatic a monedei comemorative „Mihai Eminescu”, emisiunea anului 2025	452-455/747	29.08.2025
6	35	26.11.2025	Cu privire la punerea în circulație ca mijloc de plată și în scop numismatic a monedei comemorative „Moldova în Zona Unică de Plăți în Euro”, emisiunea anului 2025	623-625/1118	19.12.2025
7	36	26.11.2025	Cu privire la punerea în circulație ca mijloc de plată și în scop numismatic a monedei comemorative „Regina Maria a României – 150 de ani de la naștere”, emisiunea anului 2025	587-589/1038	28.11.2025
8	37	26.11.2025	Cu privire la punerea în circulație ca mijloc de plată și în scop numismatic a monedelor jubiliare și comemorative „Petre Teodorovici – 75 de ani de la naștere” și „80 de ani de la înființarea Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova”, emisiunea anului 2025	633-636/1137	26.12.2025
Hotărârile Comitetului executiv (HCE)					
Nr. d/o	Nr. HCE	Data aprobării	Titlul HCE	Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova	
				număr/articol	data
1	3	09.01.2025	Pentru modificarea Regulamentului cu privire la amortizoarele de capital ale băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.110/2018	8-10/22	16.01.2025
2	7	10.01.2025	Cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei	8-10/23	16.01.2025
3	8	13.01.2025	Cu privire la modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei (cerințele privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri)	8-10/24	16.01.2025
4	21	05.02.2025	Cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei	43-46/102	11.02.2025
5	28	12.02.2025	Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la externalizarea funcțiilor de către prestatorii de servicii de plată nebancari	62-65/130	20.02.2025
6	29	12.02.2025	Pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele minime pentru gestionarea riscurilor aferente tehnologiei informației și comunicațiilor, securității informației și continuității activității și modificarea unor acte normative	62-65/131	20.02.2025
7	71	13.03.2025	Cu privire la retragerea licenței de desfășurare a activităților permise băncilor, eliberate Băncii Comerciale Române Chișinău S.A. (BCR Chișinău S.A.)	143/189	19.03.2025
8	73	20.03.2025	Cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei și la norma rezervelor obligatorii	151-153/194	25.03.2025
9	76	28.03.2025	Cu privire la menținerea ratei amortizorului anticiclic pentru expunerile din credite situate în Republica Moldova	167-169/218	03.04.2025

Sursa: BNM

Tabelul A.21: Lista hotărârilor Consiliului de supraveghere și Comitetului executiv ale Băncii Naționale a Moldovei remise pentru publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în anul 2025 (continuare)

Nr. d/o	Nr. HCE	Data aprobării	Titlul HCE	Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova	
				număr/articol	data
10	99	02.05.2025	Cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea avizului, înregistrarea și notificarea activității organizațiilor de creditare nebancaară, precum și cerințele privind transparența structurii de proprietate a acestora	215-222/318	08.05.2025
11	110	12.05.2025	Cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei și la norma rezervelor obligatorii	229-232/326	15.05.2025
12	115	22.05.2025	Cu privire la stabilirea băncilor care sunt societăți de importanță sistemică din Republica Moldova și a amortizorului O-SII	257-260/381	28.05.2025
13	124	28.05.2025	Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la întocmirea și publicarea Raportului privind solvabilitatea și stabilitatea financiară de către societățile de asigurare sau de reasigurare	293-296/407	03.06.2025
14	128	28.05.2025	Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la facilitățile permanente și facilitatea de credit pe parcursul zilei acordate băncilor de către Banca Națională a Moldovei	293-296/408	03.06.2025
15	144	19.06.2025	Cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei și la norma rezervelor obligatorii	329-332/501	24.06.2025
16	146	19.06.2025	Cu privire la aprobarea Dării de seamă privind încheierea procesului de lichidare a Băncii Comerciale „INVESTPRIVATBANK” S.A. în proces de lichidare	329-332/502	24.06.2025
17	162	17.07.2025	Pentru aprobarea Regulamentului privind supravegherea prestatorilor de servicii de plată nebancaari.	405-408/616	30.07.2025
18	163	17.07.2025	Pentru aprobarea Regulamentului privind supravegherea unităților de schimb valutar.	405-408/617	30.07.2025
19	166	24.07.2025	Pentru modificarea unor acte normative (modul de prezentare a rapoartelor la Banca Națională a Moldovei)	405-408/618	30.07.2025
20	168	24.07.2025	Cu privire la stabilirea ratei amortizorului anticiclic pentru expunerile din credite situate în Republica Moldova	405-408/619	30.07.2025
21	170	24.07.2025	Cu privire la modificarea Anexei nr. 2 la Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 180/2019 „Privind comisioanele aplicate pentru operațiunile de plată efectuate printr-un card de plată sau printr-un dispozitiv asemănător, comisioanele aplicate de către prestatorii de servicii de plată pentru operațiunile de plată ce presupun utilizarea sistemului automatizat de plăți interne, comisioanele percepute de BNM pentru plățile procesate în sistemul automatizat de plăți interne, precum și valoarea maximă a documentului de plată acceptat de sistemul de compensare cu decontare pe bază netă și de sistemul de plăți instant din partea participanților”	405-408/620	30.07.2025
22	175	31.07.2025	Pentru modificarea Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 26/2/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele față de persoanele cu funcție de conducere, membrii comitetului de audit, persoanele care dețin funcție-cheie în cadrul asigurătorului sau al reasigurătorului, conducătorii sucursalei unui asigurător sau a unui reasigurător din statul terț și față de lichidatorul asigurătorului sau al reasigurătorului în proces de lichidare	417-419/675	06.08.2025
23	176	31.07.2025	Pentru aprobarea Regulamentului privind efectul de levier și modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei	417-419/676	06.08.2025
24	177	31.07.2025	Pentru modificarea Regulamentului cu privire la expunerile mari, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 109/2019	417-419/677	06.08.2025
25	183	07.08.2025	Cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei și la norma rezervelor obligatorii	430-433/709	14.08.2025
26	187	07.08.2025	Cu privire la aprobarea Regulamentului privind efectuarea operațiunilor pe piața valutară interbancaară a Republicii Moldova	430-433/710	14.08.2025

Nr. d/o	Nr. HCE	Data aprobării	Titlul HCE	Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova	
				număr/articol	data
27	208	04.09.2025	Pentru modificarea Regulamentului cu privire la regimul rezervelor obligatorii, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 302/2019	474-477/804	10.09.2025
28	210	11.09.2025	Pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea activității simultane de către societățile de asigurare	486-489/832	16.09.2025
29	215	18.09.2025	Cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei și la norma rezervelor obligatorii	498-501/878	24.09.2025
30	218	25.09.2025	Pentru modificarea Regulamentului cu privire la cerințele față de membrii organului de conducere al băncii, al societății financiare holding sau holding mixte, conducătorii sucursalei unei bănci din alt stat, persoanele care dețin funcții-cheie și față de lichidatorul băncii în proces de lichidare, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 292/2018	515-518/893	02.10.2025
31	219	25.09.2025	Pentru modificarea Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 322/2018	515-518/894	02.10.2025
32	220	25.09.2025	Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărții pentru bănci și modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei	515-518/895	02.10.2025
33	221	25.09.2025	Pentru aprobarea Regulamentului privind tratamentul prudențial al securitizărilor	515-518/896	02.10.2025
34	229	02.10.2025	Pentru modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei (cerințe aferente transferurilor de credit și cu privire la aprobarea entității de audit)	523-525/918	09.10.2025
35	234	08.10.2025	Cu privire la aprobarea calculului primelor de asigurare de bază, coeficienților de rectificare și primelor de referință pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto internă și externă	529-531/929	16.10.2025
36	248	06.11.2025	Cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei și la norma rezervelor obligatorii	565-568/996	13.11.2025
37	250	06.11.2025	Cu privire la majorarea ratei amortizorului anticiclic pentru expunerile din credite situate în Republica Moldova	565-568/997	13.11.2025
38	252	06.11.2025	Pentru modificarea unor acte normative ale BNM (privind raportarea efectului de levier)	565-568/998	13.11.2025
39	253	06.11.2025	Pentru modificarea Regulamentului privind unele aspecte aferente exportului și importului de numerar și cecuri de călătorie de către bănci, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.165/2019	565-568/999	13.11.2025
40	254	06.11.2025	Pentru aprobarea Instrucțiunii privind raportarea la Banca Națională a Moldovei de către casele de schimb valutar și hoteluri	565-568/1000	13.11.2025
41	255	06.11.2025	Pentru modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei (aferente domeniului valutar)	565-568/1001	13.11.2025
42	270	20.11.2025	Pentru modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei (licențierea sucursalei prestatorului de servicii de plată nebanca constituit și licențiat într-un stat membru al Uniunii Europene)	584-586/1036	27.11.2025
43	279	27.11.2025	Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea și notificarea conexiunilor între depozitari centrali	594-597/1042	03.12.2025
44	280	27.11.2025	Pentru modificarea anexei nr. 1 la Regulamentul privind stabilirea cursului oficial al leului moldovenesc față de valutele străine, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 3/2009	594-597/1043	03.12.2025
45	288	05.12.2025	Pentru modificarea Regulamentului cu privire la plasarea, tranzacționarea și răscumpărarea valorilor mobiliare de stat în formă de înscriere în cont	620-622/1110	18.12.2025
46	290	11.12.2025	Cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei	620-622/1111	18.12.2025
47	311	23.12.2025	Pentru aprobarea Regulamentului privind cerința de fonduri proprii pentru riscul operațional, modificarea și abrogarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei	646-650/1151	30.12.2025

Tabelul A.22: Evoluția proiectelor majore ale BNM pe parcursul anului 2025

Nr. d/o	Denumirea proiectului	Obiectivul de referință	Obiectivele proiectului	Perioada inițierii	Realizări	Pași următori pentru 2026
1.	Pregătirea aderării Republicii Moldova (RM) la Uniunea Europeană (UE) pe domeniile ce revin în competența BNM	1. Aliniere la standardele Uniunii Europene și cooperare internațională	Asigurarea pregătirii procesului de aderare a RM la UE pe domeniile care sunt în competența BNM, prin armonizarea cadrului legal al RM aplicabil domeniilor de competență ale BNM cu cel al UE și implementarea efectivă a acestuia, precum și consolidarea guvernantei și a capacităților instituționale ale BNM și implementarea unui mecanism eficient de coordonare pentru îndeplinirea criteriilor de aderare la UE. Asigurarea armonizării activităților ce decurg din prezentul proiect cu măsurile naționale aferente angajamentului de integrare europeană.	Trim. II 2023	Pe parcursul anului 2025, a fost continuată participarea reprezentanților BNM la reuniunile de screening bilateral conform domeniilor de competență ale BNM pentru capitolele: nr. 9 „Servicii financiare”, nr. 14 „Politica de transport”, nr. 16 „Fiscalitate”, nr. 17 „Politica economică și monetară”, nr. 19 „Politica socială și a muncii”, nr. 20 „Politica industrială, și antreprenorială”, nr. 22 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale”, nr. 33 „Prevederi bugetare și financiare”. De asemenea, au fost prezentate contribuțiile la pozițiile de negociere ale Republicii Moldova pentru aderare la UE pentru Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”, Capitolul 9 „Servicii financiare” și Capitolul 17 „Politica economică și monetară”. Totodată, au fost prezentate contribuțiile aferente Pachetului de extindere pentru capitolele: „Criteriul economic”, nr. 4 „Libera circulație a capitalului”, nr. 9 „Servicii financiare”, nr. 14 „Politica de transport”, nr. 17 „Politica economică și monetară”, nr. 18 „Statistici”, nr. 24 „Justiție, libertate și securitate”, nr. 32 „Control financiar”. Au fost realizate acțiuni privind armonizarea cadrului legal al RM aplicabil domeniilor de competență ale BNM cu cel al UE. Au fost raportate realizările acțiunilor din Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la UE pentru anii 2024-2027, precum și prezentate propunerile pentru actualizarea acestuia. Tot în acest an, BNM a participat la reuniunea supleanților Comitetului Economic și Financiar al UE (EFC-A) și la reuniunea Dialogului Economic și Financiar dintre UE și partenerii regionali. La fel, au fost prezentate contribuțiile și s-a participat la implementarea Programului de Reformă Economică pentru 2026-2028.	Participarea în cadrul ședințelor explicative cu Comisia Europeană privind criteriile de referință de închidere pentru Capitolele din Clusterul 1, 2 și 3. Prezentarea contribuțiilor pentru Pachetul de extindere al Comisiei Europene. Continuarea realizării acțiunilor privind armonizarea cadrului legal al RM aplicabil domeniilor de competență ale BNM cu cel al UE. Asigurarea în continuare a participării BNM pe platformele de cooperare națională în domeniul integrării europene și cele ale UE. Realizarea altor acțiuni în funcție de evoluția proiectului.

continuare pe pagina următoare

Nr. d/o	Denumirea proiectului	Obiectivul de referință	Obiectivele proiectului	Perioada inițierii	Realizări	Pași următori pentru 2026
2.	Implementarea soluției informatice de operațiuni bancare (CBS), de gestionare a resurselor corporative (ERP) (faza II a proiectului Transform BNM)	6. Consolidarea rezilienței și agilității instituționale	Transformarea proceselor de activitate ale BNM aferente operațiunilor bancare, gestionării resurselor financiare, materiale, precum și modernizarea sistemului informatic bancar al BNM, în scopul eficientizării activității operaționale a BNM.	Trim. I 2024	În cadrul acestui proiect, pe parcursul anului a fost desfășurată procedura de achiziție publică a serviciilor de implementare a soluțiilor informatice de operațiuni bancare și de gestionare a resurselor corporative (licențe, servicii de implementare și servicii de garanție). Urmare derulării procedurii de achiziție, aceasta a fost anulată pe motivul neîntrunirii de către ofertanți a condițiilor de calificare prevăzute în documentația de atribuire.	Reinițierea și derularea repetată a procedurii de achiziție publică a serviciilor de implementare a soluțiilor informatice de operațiuni bancare și de gestionare a resurselor corporative (licențe, servicii de implementare și servicii de garanție). Evaluarea ofertelor depuse și desemnarea câștigătorului licitației.
3.	Migrarea la standarde noi SWIFT – ISO 20022	1. Fortificarea cadrului de politică monetară și optimizarea implementării politicii monetare	Asigurarea trecerii cu succes la aplicarea standardului ISO 20022 și migrarea la platforme și servicii noi care funcționează prin mesaje MX, inclusiv cu asigurarea continuității procesului operațional în perioada migrării la standardele noi.	Trim. I 2022	În anul 2025, au fost realizate testări privind corectitudinea mesajelor MX efectuate cu alți corespondenți ai BNM. Totodată, au fost continuate lucrările de migrare privind substituirea mesajelor MT 103 și MT 202 cu formatul nou ISO 20022 pacs. 008 și pacs. 009, inclusiv exploatarea experimentală și predarea funcționalităților în regim de exploatare real. La fel, au fost elaborate caietele de sarcini privind: substituirea mesajelor MT 950 (extrase de cont) cu mesaje MX camt.053 în cadrul sistemului informatic al BNM.	Continuarea automatizării generării mesajelor SWIFT camt.053 din sistemul informatic al BNM și importul acestora în interfața Swift Alliance. Testarea mesajelor SWIFT camt.053 cu băncile licențiate ale RM și organizațiile financiare internaționale și darea în exploatare reală a funcționalității elaborate. Finalizarea proiectului.
4.	Crearea Centrului de procesare a numerarului	5. Sporirea calității monedei naționale și consolidarea funcției de asigurare cu monedă națională în numerar	Consolidarea capacității și eficienței instituționale a Băncii Naționale a Moldovei prin crearea unui centru modern de procesare a numerarului, aliniat la cele mai bune practici aplicate de băncile centrale europene, în special cele de asigurare a respectării unor standarde și cerințe înalte de securitate.	Trim. III 2022	În anul 2025 a avut loc transmiterea în gestiunea BNM, a bunului imobil proprietate a statului, domeniul public, pentru construcția Centrului de procesare a numerarului (Hotărârea Guvernului nr. 592/2025 cu privire la transmiterea în gestiune a unui bun imobil).	Contractarea și beneficierea de servicii de elaborare a studiului de fezabilitate și propuneri de soluții optime pentru stabilirea caietului de sarcini necesar proiectării construcției „Centrului de procesare a numerarului”.

continuare pe pagina următoare

Nr. d/o	Denumirea proiectului	Obiectivul de referință	Obiectivele proiectului	Perioada inițierii	Realizări	Pașii următori pentru 2026
5.	Digitizarea arhivei Băncii Naționale a Moldovei	6. Consolidarea rezilienței și agilității instituționale	Valorificarea serviciului de arhivare electronică a documentelor Băncii Naționale a Moldovei, care să acopere necesitățile BNM în gestiunea întregului ciclu de viață al documentelor, pe toată perioada de păstrare a acestora.	Trim. I 2021	Pe parcursul acestui an au fost continuate activități de verificare și validare a dosarelor predate în arhiva electronică a BNM, conform Planului de acțiuni actualizat al proiectului. A fost automatizat procesul de export trimestrial din Sistemul de gestiune electronică a documentelor către Sistemul Integrat de management al arhivei electronice a inventarelor dosarelor arhivate, cu validare prin semnătură electronică. Totodată, a fost implementat transferul automat al acordurilor adiționale la contractele individuale de muncă ale angajaților din Sistemul de gestiune electronică a documentelor către Sistemul Integrat de management al arhivei electronice.	Aprobarea în redacție nouă a Regulamentului privind activitatea arhivei BNM (fiind valabilă în continuare factorul de temporizare privind lipsa unui cadru normativ național de reglementare a arhivei electronice). Plasarea de către subdiviziuni a dosarelor în format electronic conform planului de acțiuni aprobat. Inițierea analizei și identificării proceselor și dosarelor pentru digitizare în etapa a doua a proiectului.
6.	„NBM LearnOrgLab” – Transformare instituțională în organizație orientată spre învățare	6. Consolidarea rezilienței și agilității instituționale; 7. Dezvoltarea și valorificarea capitalului uman	Transformarea BNM într-o instituție orientată spre învățare prin dezvoltarea capacității interne de gestiune și dezvoltare profesională și a unui mediu favorizant pentru cultivarea culturii de învățare și de diseminare a cunoștințelor.	Trim. I 2023	Pe parcursul anului, au fost organizate: ateliere de lucru privind „Formare de formatori” cu ajutorul experților de la Ministerul Finanțelor al Țărilor de Jos, cu implicarea în calitate de participanți a reprezentanților de la Serviciul Fiscal de Stat, Centrul de Tehnologii în Finanțe și Ministerul Finanțelor, „Consolidarea colaborării și comunicării în echipă”, „Leadership participativ: navigând împreună prin complexitate”, webinare, fiind elaborate de asemenea și produse de microlearning. A fost organizată săptămâna tematică de învățare aferent subiectului: „Dezvoltarea culturii feedback-ului, feedforward-ului și a metacomunicării”. Totodată, a fost organizat evenimentul de constituire a celei de-a 3-a cohorte a Clubului de formatori „Train of trainers”. A fost elaborat proiectul strategiei de dezvoltare a culturii organizaționale a BNM.	Organizarea în continuare a webinarelor, produselor de microlearning și a atelierelor de lucru, considerând abordarea Agile de implementare a proiectului. Aprobarea strategiei de dezvoltare a culturii organizaționale. Formarea cohortei a treia de formatori interni. Formarea primei cohorte de formatori pentru programul de Leadership și Management, elaborarea metodologiei aferente. Finalizarea proiectului.

continuare pe pagina următoare

Nr. d/o	Denumirea proiectului	Obiectivul de referință	Obiectivele proiectului	Perioada inițierii	Realizări	Pașii următori pentru 2026
7.	Asigurarea premiselor necesare aderării sectorului bancar la Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA)	4. Dezvoltarea continuă a infrastructurilor pieței financiare și contribuirea la sporirea plăților fără numerar	Realizarea tuturor acțiunilor necesare de către BNM în calitate de coordonator național în procesul de aderare la Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA), în colaborare cu instituțiile naționale relevante și cu actorii pieței, pentru asigurarea premiselor și a celui mai înalt nivel de succes în procesul de aderare a prestatorilor de servicii de plată din Republica Moldova la Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA).	Trim. III 2022	În corelare cu derularea acestui proiect, au fost implementate modificări la Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Totodată, pe toată perioada a fost asigurat suportul necesar Asociației Băncilor din Moldova, care și-a asumat rolul de NASO (National Adherence Support Organisation), aferent opțiunilor de conectare la infrastructuri SEPA. Proiectul s-a încheiat în 6 martie 2025, când Republica Moldova a fost admisă în Zona Unică de Plăți în Euro. Totodată, la 6 octombrie 2025, Republica Moldova a devenit parte operațională a SEPA, marcând o etapă majoră de integrare financiară europeană, care facilitează accesul populației și al mediului de afaceri la servicii de plată moderne, eficiente și competitive.	Proiect finalizat.
8.	Transformarea capacităților de gestiune a datelor în cadrul BNM (guvernanța datelor și implementarea unui repozițoriu centralizat de gestiune a datelor)	6. Consolidarea rezilienței și agilității instituționale	Crearea unei capacități instituționale durabile pentru guvernanța datelor în cadrul BNM, prin implementarea unui cadru formal de procese, roluri și tehnologii, instituirea unui repozițoriu centralizat și a unui catalog unificat de date, asigurând migrarea controlată a datelor, integrarea surselor și dezvoltarea competențelor interne, în vederea garantării consistenței, securității și utilizării eficiente a datelor în sprijinul proceselor decizionale.	Trim. IV 2025	Spre finalul anului 2025 a demarat proiectul privind transformarea capacităților de gestiune a datelor în cadrul BNM (guvernanța datelor și implementarea unui repozițoriu centralizat de gestiune a datelor), prin aprobarea Conceptului proiectului. Astfel, a fost definit cadrul conceptual, incluzând obiectivele și rezultatele scontate ale proiectului, principiile de guvernanță a datelor, rolurile necesare pentru administrarea datelor, selectarea celei mai optime opțiuni de implementare a proiectului, proiectul planului de implementare. Totodată, a fost desfășurată misiunea de asistență tehnică oferită de Cambridge SupTech Lab „Foundational Support for Data Warehouse & Data Governance Framework”, axată pe dezvoltarea unui cadru pentru guvernanța datelor, precum și un repozițoriu centralizat de date. În acest context, a fost creat un mediu de testare (sandbox) pe infrastructura BNM, unde au fost configurate și testate procesele de colectare, transformare și stocare a datelor.	Definirea cadrului pilot de guvernanță a datelor. Elaborarea caietului de sarcini privind achiziția sistemului informatic privind repozițoriul centralizat de date. Demararea procedurii de achiziție, evaluarea ofertelor, contractarea licențelor/ serviciilor. Implementarea componentelor fundamentale ale platformei.

Sursa: BNM

Tabelul A.23: Evenimente publice transmise live

Data	Evenimentul	Canalul de distribuție
17 martie 2025	Săptămâna Internațională a Educației Financiare	www.bnm.md privesc.eu rlive.md YouTube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
17 mai 2025	Noaptea Europeană a Muzeelor	www.bnm.md privesc.eu rlive.md YouTube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
1 iunie 2025	Ziua Internațională a Copilului	www.bnm.md privesc.eu rlive.md YouTube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
4 august 2025	Tabăra de Educație Financiară – ediția a VI-a	www.bnm.md privesc.eu rlive.md YouTube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
17 septembrie 2025	Forumul Economic România-Republica Moldova	www.bnm.md privesc.eu rlive.md YouTube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
19 septembrie 2025	Conferința „New Technology for Old Markets”	www.bnm.md privesc.eu rlive.md YouTube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
30 octombrie 2025	Conferința „Finanțe și Creștere Economică: Lecții pentru parcursul european al Republicii Moldova”	www.bnm.md privesc.eu rlive.md YouTube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
24 noiembrie 2025	Săptămâna carierei la BNM, ediția a II-a	www.bnm.md privesc.eu rlive.md YouTube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
28 noiembrie 2025	Evenimentul „Drumul Banilor” (o serie de excursii în bănci)	www.bnm.md privesc.eu rlive.md YouTube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
19 decembrie 2025	Conferința „BNM 2025 – Momentum european: Un an de progrese și integrare”	www.bnm.md privesc.eu rlive.md YouTube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)

Sursa: BNM

Tabelul A.24: Produse video

Data	Evenimentul	Canalul de distribuție
27 ianuarie 2025	Podcastul „Sensul banilor”, episodul 4: „Monedele care unesc oamenii”, cu participarea doamnei Anca Dragu, guvernatoarea Băncii Naționale a Moldovei (BNM), și a domnului Octavian Schen, directorul general al Monetăriei Statului Român	www.bnm.md privesc.eu rlive.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
12 martie 2025	Guvernatoarea BNM: Un an de la lansarea MIA Plăți Instant	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
27 septembrie 2025	Podcastul „Sensul banilor”, episodul 5, cu participarea doamnei Anca Dragu, guvernatoarea Băncii Naționale a Moldovei (BNM), și a domnului Igor Șarov, rectorul Universității de Stat din Moldova	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
6 octombrie 2025	Mesajul Guvernatoarei: Republica Moldova este conectată la SEPA	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
8 noiembrie 2025	Podcastul „Sensul banilor”, episodul 6, cu participarea doamnei Anca Dragu, guvernatoarea Băncii Naționale a Moldovei, și a doamnei Galina Cicanci, ofițer de țară în cadrul Corporației Financiare Internaționale	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
9 mai 2025	Rolul BNM în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
16 mai 2025	Libera circulație a capitalului	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)

continuare pe pagina următoare

Data	Evenimentul	Canalul de distribuție
23 mai 2025	Ce beneficii aduce alinierea la cerințele UE în sectorul serviciilor financiare?	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
30 mai 2025	Rolul de lider al BNM în negocierile cu Uniunea Europeană în domeniul de politică monetară	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
6 iunie 2025	Ce face BNM pentru aderarea Moldovei la Uniunea Europeană	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
13 iunie 2025	Digitalizarea serviciilor financiare în Moldova	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
20 iunie 2025	Basel III: Ce înseamnă pentru siguranța băncilor din Moldova	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
27 iunie 2025	Stabilitate financiară și pași concreți spre un sistem financiar european în Moldova	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
7 iulie 2025	BNM contribuie la consolidarea încrederii în Republica Moldova în procesul de integrare europeană	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)
11 iulie 2025	Anul 2024 în cifre	www.bnm.md Youtube (BNM) Facebook (BNM) LinkedIn (BNM)

Sursa: BNM

Tabelul A.25: Emisiuni radio și TV cu participarea conducerii BNM

Data	Produs media	Canalul de distribuție
Ianuarie	Petru Rotaru, viceguvernatorul BNM, la „Economia reală”	Vocea Basarabiei Radio/ TV
Februarie	Viceguvernatorul BNM Constantin Șchendra, la emisiunea „Conexiuni Economice”	TVR Moldova
Martie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, la emisiunea „În Context”	TV Moldova
Martie	Prim-viceguvernatorul BNM, Petru Rotaru, invitatul emisiunii „Bună Dimineața”	Moldova 1
Martie	Reportaj despre simularea ședinței de politică monetară	Moldova 1
Martie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, la „Telematinal”	TVR Moldova
Martie	Viceguvernatoarea BNM, Tatiana Ivanicichina, la emisiunea „Conexiuni Economice”	TVR Moldova
Martie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, invitata emisiunii „Bună Dimineața”	Moldova 1
Aprilie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, interviu pentru Aleph Business	Aleph Business
Aprilie	Prim-viceguvernatorul Petru Rotaru la Business Up	TV8
Mai	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, interviu pentru Ziarul german Frankfurter Allgemeine	Frankfurter Allgemeine
Mai	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, interviu pentru Forbes România	Forbes România
Iunie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu la Shero Podcast	Shero Podcast
August	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, la emisiunea „În Context”	Moldova 1
August	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu despre SNIF	Aleph Business
Septembrie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, interviu pentru Agerpres	Agerpres
Septembrie	Viceguvernatorul Mihnea Constantinescu, interviu IPN	IPN
Septembrie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, interviu ecopolitic.ro	Ecopolitic.ro
Septembrie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, interviu pentru Adevarul.ro	Adevarul
Septembrie	Despre Școala Finanțelor Moderne, reportaj	Vocea Basarabiei
Octombrie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, la emisiunea „În Context”	Moldova 1
Noiembrie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, la emisiunea „Conexiuni Economice”	TVR Moldova
Noiembrie	Șeful direcției operațiuni cu numerar, Corneliu Crețu la „Bună Dimineața”	Moldova 1
Noiembrie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, interviu pentru Radio Moldova	Radio Moldova
Noiembrie	Șeful direcției dezvoltare resurse umane, Artur Mironov, „TeleMATINAL”	TVR Moldova
Noiembrie	Olesea Cobzari, directoare-adjunctă, Departamentul strategie, organizare și resurse umane, „Bună Dimineața”	Moldova 1
Decembrie	Guvernatoarea BNM, Anca Dragu, la emisiunea „În Context”	Moldova 1

Sursa: BNM

Tabelul A.26: Analiza rezultatului financiar pe activități principale ale Băncii Naționale a Moldovei

	2025	2024
	mii lei	mii lei
Activități gestionate de BNM:		
Gestionarea activelor oficiale de rezervă	3 299 888	4 300 151
Relațiile cu Guvernul din activitatea monetar-valutară	419 839	593 921
Instrumente monetare aplicate	(1 053 993)	(1 036 460)
Moneda națională	(25 075)	(131 798)
Relația BNM cu FMI	(18 332)	(35 614)
Alte operațiuni, inclusiv costuri de funcționare	(561 206)	(468 259)
<i>Pierderi nerealizate din diferențe de curs neacoperite din rezerve</i>	(240 305)	-
Rezultat financiar total	1 820 816	3 221 941

Sursa: BNM

Tabelul A.27: Rezultatul net obținut din gestionarea activelor oficiale de rezervă deținute de Banca Națională a Moldovei

	2025	2024
	mii lei	mii lei
Valori mobiliare în valută	2 859 671	3 198 446
Plasamente (depozite, conturi „Nostro”)	287 918	583 580
Diferențe de curs valutar realizate	169 673	533 555
Comisioane, taxe, alte	(17 374)	(15 430)
Rezultat net	3 299 888	4 300 151

Sursa: BNM

Tabelul A.28: Evoluția cursului oficial de schimb

	2025		2024	
	mediu pe perioadă	la finele anului	mediu pe perioadă	la finele anului
MDL/EUR	19,5911	19,7597	19,2533	19,3106
MDL/USD	17,3705	16,7925	17,7918	18,4791
MDL/GBP	22,8754	22,6782	22,7384	23,2875
MDL/XDR	23,4320	23,0176	23,6172	24,1110
MDL/XAU	1 907,9773	2 366,9252	1 364,0512	1 559,8835

Sursa: BNM

Tabelul A.29: Rezultatul net din implementarea politicii monetare și al activităților ce țin de relațiile cu Guvernul Republicii Moldova

	2025	2024
	mii lei	mii lei
Rezerve obligatorii	(665 377)	(657 549)
Certificate emise de BNM	(393 651)	(379 066)
Conturi și depozite ale Ministerului Finanțelor	(265 064)	(127 357)
Depozite overnight	(15 594)	(5 984)
Valori mobiliare de stat	676 827	714 891
Activitatea de creditare (operațiuni repo, credite overnight)	19 345	6 160
Altele	9 360	6 366
Rezultat net	(634 154)	(442 539)

Sursa: BNM

Tabelul A.30: Ponderea pozițiilor bilanțiere semnificative (%) și ratele medii anuale aferente instrumentelor financiare (%)

	2025		2024	
	Pondere, %	Rata medie anuală a dobânzii, %	Pondere, %	Rata medie anuală a dobânzii, %
ACTIVE	100,00	-	100,00	-
Active în valută	88,33	3,18	88,32	3,90
Valori mobiliare de stat	10,28	2,77-7,00	11,38	4,29-7,00
Alte active	1,39	-	0,30	-
PASIVE	100,00	-	100,00	-
Moneda națională în circulație	45,07	-	39,88	-
Disponibilități ale Guvernului, inclusiv:	12,92	-	11,81	-
- la vedere, MDL	10,52	2,03	9,81	1,89
- la termen, MDL	0,12	6,57	0,05	8,68
- la vedere, VLC	2,28	-	1,95	-
Disponibilități ale băncilor, inclusiv:	27,00	-	27,97	-
- rezerve obligatorii remunerate în	19,42	-	23,30	-
- MD	10,74	4,13	13,06	1,81
- EUR	6,73	0,22	7,69	1,64
- USD	1,95	2,24	2,55	3,14
- depozite overnight	0,04	4,13	-	1,85
Certificatele BNM (plasate)	3,50	6,03	8,02	3,88
Datorii față de organizații financiare internaționale, inclusiv:	3,77	-	4,09	-
- disponibilități ale FMI	3,28	-	3,40	-
- credite FMI (EFF/ECF)	0,48	3,55/0,00	0,68	4,79/0,00
Alte datorii	1,29	-	0,46	-
Capital și rezerve	6,45	-	7,77	-

Sursa: BNM

Tabelul A.31: Analiza rezultatului financiar pe activitățile principale ale Depozitarului central unic

	2025	2024
Activități gestionate de DCU	mii lei	mii lei
Procesarea și decontarea VMS și CBN	6 327	6 109
Depozitarea valorilor mobiliare	4 373	4 245
Venituri din dobânzi la VMS	2 196	1 835
Decontarea tranzacțiilor cu valori corporative	1 307	1 189
Servicii acordate emitentului	627	592
Alte operațiuni, inclusiv costuri de funcționare și impozite	(14 718)	(13 138)
Total	112	832

Sursa: BNM

Tabelul A.32: Ponderea pozițiilor bilanțiere semnificative (%) și ratele medii anuale aferente instrumentelor financiare (%)

	2025		2024	
	Pondere, %	Rata medie anuală a dobânzii, %	Pondere, %	Rata medie anuală a dobânzii, %
ACTIVE	100,00	-	100,00	-
Numerar și echivalente	6,99	0,00	5,21	0,00
Valori mobiliare de stat	84,38	4,64 - 10,07	89,47	3,88 - 12,00
Alte active	8,63	-	5,32	-
PASIVE	100,00	-	100,00	-
Alte datorii	9,87	-	4,80	-
Capital și rezerve	90,13	-	95,20	-

Sursa: BNM

Tabelul A.33: Poziția financiară consolidată și individuală a Băncii Naționale a Moldovei la 31 decembrie 2025

	Consolidat	Banca	Efectul consolidării
	milioane lei	milioane lei	milioane lei
ACTIVE			
Numerar și plasamente pe termen scurt	13 324,91	13 324,82	0,09
Valori mobiliare investiționale	89 202,95	89 202,95	-
Active la FMI	4 000,59	4 000,59	-
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	12 448,55	12 416,65	31,90
Alte active	1 833,07	1 854,46	(21,39)
TOTAL ACTIVE	120 810,07	120 799,47	10,60
DATORII			
Moneda națională în circulație	54 439,53	54 439,53	-
Disponibilități ale Guvernului RM	15 608,96	15 608,96	-
Disponibilități ale băncilor	32 609,86	32 609,86	-
Datorii față de FMI	4 551,98	4 551,98	-
Certificate emise de BNM	4 229,53	4 229,53	-
Alte datorii	1 564,74	1 564,22	0,52
TOTAL DATORII	113 004,60	113 004,08	0,52

Sursa: BNM

Tabelul A.34: Rezultatul financiar consolidat și individual al Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2025

	Consolidat	Banca	Efectul consolidării
	milioane lei	milioane lei	milioane lei
Venituri din dobânzi la rezerve valutare	3 097,42	3 097,42	-
Venituri din dobânzi la VMS	670,05	667,85	2,20
Venituri din deprecierea activelor financiare	8,59	8,59	-
Alte venituri	114,95	106,97	7,98
Pierderi din tranzacții, diferențe de curs și preț	(2 707,36)	(2 707,35)	(0,01)
Cheltuieli cu dobânzi	(1 367,37)	(1 369,97)	2,60
Cheltuieli operaționale	(689,06)	(676,51)	(12,55)
Alte cheltuieli	(0,24)	(0,13)	(0,11)
(PIERDERE)/ PROFIT NET(Ă)	(873,02)	(873,13)	0,11
<i>din activitatea Băncii</i>	(873,13)	(873,13)	-
<i>din activitatea filialei</i>	0,11	-	0,11
Alocarea rezultatelor nerealizate	2 693,95	2 693,95	-
PROFIT DISPONIBIL PENTRU DISTRIBUIRE	1 820,82	1 820,82	-

Sursa: BNM

Tabelul A.35: Capital și rezerve

	31 decembrie 2025	31 decembrie 2024
	mii lei	mii lei
Capital autorizat	2 426 449	2 122 980
Fondul general de rezervă	4 852 898	4 245 959
Total capital statutar	7 279 347	6 368 939
Rezerva veniturilor nerealizate		
- din diferențe de curs valutar	-	2 753 773
- din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	178 427	178 427
- din reevaluarea metalelor prețioase	129 905	70 076
Alte rezerve	207 713	81 077
Total capital și rezerve	7 795 392	9 452 292
Datorii monetare ale BNM	91 932 731	92 920 277
Nivelul capitalului, %		
<i>(după distribuirea rezultatului financiar)</i>	7,92	6,85
Profit alocat la bugetul de stat	910,41	-

Sursa: BNM